

OFFICIUM HEBDOMADAE SANCTAE

A NAGYHETI ZSOLOZSMÁK, SZENTMISÉK ÉS SZENT SZERTARTÁSOK

III. ÁTDOLGOZOTT KIADÁS

SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST

Nihil obstat. *Dr. Nicolaus Töttösy*, censor dioecesanus. Nr. 835/1935. Imprimatur. Strigonii, die 15. Martii 1935. *Dr. Julius Machovich*, vicarius generalis.

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — A nyomdáért felelős: ifj. Kohl Ferenc.

Hogyan kell használnunk ezt a könyvet?

Az egyházi év legfenségesebb és legszentebb hete a nagyhét és hitünk legfontosabb ünnepe a húsvét. A megváltást az Úr Jézus Krisztus szenvedése és halála szerezte meg nekünk és hitünk igazságát Krisztus diadalmas feltámadása bizonyítja. Ha Krisztus fel nem támadott volna, írja Szent Pál, hiábavaló volna a ti hitetek és hiábavaló volna a mi prédikációnk.

Nem csoda tehát, hogy a hívők figyelme mélységes áhítattal fordul e szent hét szertartásai és imádságos napjai felé. Vágyvavágyik ilyenkor minden hívő lélek arra, hogy Krisztussal és az Egyházzal megülhesse a húsvétet. Ebben akar segítségükre lenni ez a kis könyv, az Officium Hebdomadae Sanctae, a nagyheti istentiszteletek könyve.

Ez a könyv a nagyheti istentiszteletek két nagy csoportját: az egyházi zsolozsmát és a szentmiséket s a vele kapcsolatos szertartásokat közli.

I. A zsolozsma. Napjában többször, meghatározott időben imádkozni mindig vágyott az istenes lélek. «Hétszer zengek Neked naponta dícséretet», mondja az ószövetség koronás prófétája, Dávid király (Zs. 118, 164.), és «éjjel is felkelek, hogy Neked dícséretet zengjek». (Zs. 118, 62.) Az újszövetség apostolai is imádsággal szentelték meg a nap egyes óráit. Amikor az első pünkösd napján a Szentlélek eljött, a nap harmadik óráján (reggel 9 órakor) nyilván imádságra gyűltek össze az apostolok. Szent Péter a nap 6. óráján (délben 12 órakor) végezte Joppéban imádságát, és Szent Jánossal együtt 9 órakor (délután 3 órakor) ment fel a templomba imádkozni.

A napnak ez az imádsággal való megszentelése a kereszténység további századaiban sem szűnt meg. Tertullián a 3., 6. és 9. órákat apostoli óráknak nevezi, és kétségkívül régi hagyományt fejez ki az Apostoli Konstituciók híres mondata: Imádkozzatok reggel, három, hat, kilenc órakor, este és a kakas kukorékolásának idején. Ez az ősi keresztény szokás állandósult a zsolozsmában, az Officium Divinumban.

Jelenleg a zsolozsma nyolc részből áll. A régi éjtszakai imádság helyett ma a Matutinumot (= hajnali imádság) és a Laudest (= dícsérő imádságokat) mondjuk, a napot a Prima, Tertia, Sexta és Nona (1., 3., 6., 9. óra) imádságával szenteljük meg és az ad Vesperas (= esti) és Completorium (befejező) imádságaival fejezzük be. A napot az Anyaszentegyház, mint valamikor Keleten általában, alkonyattól-alkonyatig számítja. Igy érthető, hogy noha manapság a zsolozsmát a papságnak a polgári értelemben vett nap tartama alatt kell elvégeznie, a Matutinumot és a Laudest már az előző nap délutánján el lehet mondani. Ezért mondják például a nagyhét folyamán a nyilvános zsolozsmán már nagyszerdán délután a nagycsütörtöki, nagycsütörtök délután a nagypénteki és nagypéntek délután a nagyszombati Matutinumot és Laudest.

A zsolozsma zsoltárokból és más szentírási idézetekből, szent olvasmányokból, antifonákból, imádságokból, énekekből áll. Napról-napra változik és így mindennap más-más gondolatokkal dícséri az Istent és lelkesíti, tanítja a zsolozsmázót.

Ez a kis könyvecske az első részben (5. old.) a virágvasárnapi, nagycsütörtöki, nagypénteki, nagyszombati és húsvétvasárnapi zsolozsmát tartalmazza úgy, ahogy azt a papság mondja. Ez a rész a Breviarium Romanum, a római breviárium kivonata. A zsolozsmák szövegét majdnem mindenütt folytatólagosan közli, ahol pedig valahova fordítanunk kell, a lapszámot mindenütt megtaláljuk benne.

II. A szentmiséket és a velük kapcsolatos szent szertartásokat e könyvecske második része (216. old.) tartalmazza. Ez a rész a római misekönyv, a Missale Romanum kivonata. Beosztásában is teljesen a Missalet követi és használni is úgy kell, mint a Missalet. A *szertartásokat* teljesen úgy mondjuk, mint ahogy az egyes napokon megtaláljuk. A *szentmise* szövegét a szentmise állandó és változó részeiből kell összefűznünk. A szentmise állandó részeit, a Szentmise Rendjét, éppenúgy, mint a Missalében, a nagyszombati szentmise után (346. old.) találjuk meg. A változó részeket minden napra külön-külön közli a misekönyv. A szentmise mondásánál a Szentmise Rendjét kell alapul vennünk s ebbe kell beleillesztenünk a változó részeket ott és úgy, amint azt a Szentmise Rendje és a változó részek utasításai megszabják.

Sok szép és hasznos imádságoskönyv van a világon: ez a könyv az Egyház nagyheti imádságoskönyve. Használata világi emberek számára nem kötelesség, de aki ezeket a szent szövegeket mondja, az együtt imádkozik, együtt énekel, együtt elmélkedik a szüntelenül imádkozó Egyházzal és az Egyház szavaival dícséri és magasztalja a mindenható Istent és a megváltás felséges titkait.

I. RÉSZ:

A nagyhét zsolozsmái.

A zsolozsma előtt.

Dícséretes dolog a zsolozsma megkezdése előtt az alábbi imádságok elmondása. X. Pius pápa száznapi búcsút engedélyezett érte.

Nyisd meg, Uram, szájamat szent neved dicsőítésére; tisztítsd meg szívemet minden hiábavaló, helytelen s ide nem való gondolattól; világosítsd fel értelmemet, gyullaszd fel akaratomat, hogy illően, figyelmesen és ájtatosan végezhessem e zsolozsmát és érdemes legyek arra, hogy meghallgatást találjak isteni felséged színe előtt, Krisztus Urunk által.

℟. Amen.

Úram, egyesülök azzal az isteni szándékkal, amellyel Te mondottál dícséretet az Istennek a földön, és így végzem el a zsolozsma e részét (vagy: részeit).

Aperi, Dómine, os meum ad benedicéndum nomen sanctum tuum: munda quoque cor meum ab ómnibus vanis, pervérsis et aliénis cogitatiónibus; intellectum illúmina, affectum inflámma, ut digne, atténte ac devóte hoc Offícium recitáre váleam, et exaudíri mérear ante conspéctum divínae Majestátis tuae. Per Christum, Dóminum nostrum.

℟. Amen.

Dómine, in unióne illíus divínae intentiónis, qua ipse in terris laudes Deo persolvísti, has tibi Horas (vel hanc tibi Horam) persólvo.

A zsolozsma egyes részei előtt,

ahol azt az utasítások megszabják, csendben mondjuk:

Miatyánk, ki vagy a mennyekben: szenteltessék meg a te neved:

Pater noster, qui es in caelis: Sanctificétur nomen tuum: Advéniat reg-

jöjjön el a te országod: legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma: és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek: és ne vigy minket a kísértésbe.

De szabadíts meg a gonosztól. Ámen.

Üdvözlégy Mária, malasztal teljes, az Úr van veled, áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Ámen.

Hiszek egy Istenben: mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében: és a Jézus Krisztusban, ő egy Fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszíttetek, meghala és eltemetteték; szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból föltámada. Fölméneamennyekbe, ül a mindenható Atyaistennek jobbja felől. Onnan lészen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. Hiszek Szentlélekben: egy katholikus keresztény anyaszentegyházat, szenteknek egyesnum tuum: Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie: Et dimitte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debítóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

Sed líbera nos a malo. Ámen.

Ave María, grátia plena, Dóminus tecum: benedícta tu in muliéribus, et benedíctus fructus ventris tui, Jesus. Sancta María Mater Dei, ora pro nobis, peccatóribus, nunc, et in hora mortis nostrae. Ámen.

Credo in Deum, Patrem omnipoténtem, Creatórem coeli et terrae et in Jesum Christum, Fílium eius únicum, Dóminum nostrum, qui concéptus est de Spíritu Sancto, natus ex María virgine, passus sub Póntio Piláto, crucifíxus, mórtuus et sepúltus; descéndit ad ínferos, tértia die resurréxit a mórtuis; ascéndit ad coelos, sedet ad déxteram Dei Patris omnipoténtis, inde ventúrus est iudicáre vivos et mórtuos. Credo in Spíritum Sanctum; sanctam Ecclésiam cathólicam, Sanctórum communiónem, remissiónem peccatórum, car-

ségét, bűnöknek bocsánatát, testnek föltámadását, és az örök életet. Amen.

nis resurrectiónem, vitam aetérnam. Amen.

A zsolozsma után

dicséretes dolog a következő imádság elmondása:

Aszentséges és osztatlan Háromságnak, a mi keresztrefeszített Urunk, Jézus Krisztus emberségének, a boldogságos, dicsőséges és mindenkoron Szűz Mária termékeny sértetlenségének, a szentek egész összességének örök dícséretet, tiszteletet, hódolatot és dicsőséget zengjen minden teremtmény, mi pedig nyerjük el minden bűnünk bocsánatát, mindörökkön-örökké. ℟. Amen.

℣. Boldog vagy, Szűz Mária méhe, mely az örök Atya fiát hordozta.

℟. És boldog a kebel, mely Krisztust, az Urat táplálta.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária (csendben).

Sacrosánctae et individuae Trinitáti, crucifíxi Dómini nostri Jesu Christi humanitáti, beatíssimae et gloriosíssimae sempérque Vírginis Maríae fecúndae integritáti, et ómnium Sanctórum universitáti sit sempitérna laus, honor, virtus et glória ab omni creatúra, nobísque remíssio ómnium peccatórum, per infiníta saécula saeculórum. ℟. Amen.

℣. Beáta víscera Maríae Vírginis, quae portavérunt aetérni Patris Fílium.

℟. Et beáta úbera, quae lactavérunt Christum Dóminum.

Et dicitur secreto Pater noster et Ave María.

A VIRÁGVASÁRNAP ZSOLOZSMÁJA.

Két gondolat tölti ki ezen a napon az Egyház zsolozsmáját: Krisztus diadalmas bevonulása Jeruzsálembe és az Úr szenvedésének közelsége. Az elsőről elmélkedve alázattal kéri az Urat, hogy az ő hívei mindig hűségesek maradjanak és mindig igaz hittel zengjék az Úrnak: Hozsanna a magasságban. A második gondolat szent borzadással tölti el: a jóért rosszal fizetnek a gonoszok Krisztusnak és mindenki elhagyja őt, de az Egyház tudja, hogy az Isten igaz, és az igazságot szereti és szégyent vallanak mindazok, akik Krisztust üldözik. Ezzel a szent megnyugvással és bizakodó reménységgel indul az Egyház a nagyhét fenséges titkainak megünneplésére. Kövessük példáját.

A Matutinumra.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, Hiszekegy.

℣. Nyisd meg, Uram, ajkaimat.

℟. Hadd hirdesse szájam dícséretedet.

℣. Gondolj Isten, segítségemre.

℟. Siess Uram, támogatásomra.

Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben volt, most van, és lesz mindörökkön örökké. Amen.

Ad Matutinum.

Pater noster, Ave María et Credo.

℣. Dómine, lábia mea apéries.

℟. Et os meum annuntiábit laudem tuam.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saécula saeculórum. Amen.

Dícséret neked Urunk, örök dicsőség királya.

Invitatorium. Ma, ha az Úr szavát halljátok, *meg ne keményítsétek szíveteket.

Ismételjük: Ma, ha az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket.

94. zsoltár.

Jertek, örvendezzünk az Úrnak, ujjongjunk szabadító Istenünknek: járuljunk eléje magasztalással, vigadjunk előtte zsoltárokkal.

Ma, ha az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket.

Mert nagy Isten az Úr, hatalmas király ő minden istenen; mert az Úr nem taszítja el népét; mert kezében van a föld minden határa s övéi a hegyek csúcsai.

Meg ne keményítsétek szíveteket.

Övé a tenger is, mert ő alkotta azt, és az ő keze alapította a száraz földet; (térdet hajtunk) jertek, imádjuk leborulva őt, esedezzünk az Úr, a mi alkotónk előtt, mert ő a mi Urunk Istenünk, mi pedig az ő népe s az ő legelőjének juhai vagyunk.

Ma, ha az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket.

Mint a Bosszantás helyén és a Kísértés napján a pusz-

Laus tibi, Dómine, Rex aetérnae glóriae.

Invitatorium. Hódie, si vocem Dómini audiéritis, *Nolíte obduráre corda vestra.

Repetitur: Hódie, si vocem Dómini audiéritis, nolíte obduráre corda vestra.

Psalmus 94.

Veníte, exsultémus Dómino, jubilémus Deo, salutári nostro: praeoccupémus fáciem ejus in confessióne, et in psalmis jubilémus ei.

Hódie, si vocem Dómini audiéritis, nolite obduráre corda vestra.

Quóniam Deus magnus Dóminus, et Rex magnus super omnes deos: quóniam non repéllet Dóminus plebem suam: quia in manu ejus sunt omnes fines terrae, et altitúdines móntium ipse cónspicit.

Nolíte obduráre corda vestra.

Quóniam ipsíus est mare, et ipse fecit illud, et áridam fundavérunt manus ejus: veníte, adorémus, et procidámus ante Deum: plorémus coram Dómino, qui fecit nos, quia ipse est Dóminus Deus noster; nos autem pópulus ejus, et oves páscuae ejus.

Hódie, si vocem Dómini audiéritis, nolíte obduráre corda vestra.

Sicut in exacerbatióne secúndum diem tentatiónis

tában, hol atyáitok megkísértettek engem, próbára tettek, bár látták műveimet.

Meg ne keményítsétek szíveteket.

Negyven esztendeig igen közel voltam e nemzedékhez, s azt mondottam: Szüntelenül tévelyegnek ezek szívükben, és nem ismerik utaimat, s azért megesküdtem nekik haragomban: Nem mennek be nyugalmamba.

Ma, ha az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket.

Ismételjük: Ma, ha az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket.

in desérto: ubi tentavérunt me patres vestri, probavérunt et vidérunt ópera mea.

Nolíte obduráre corda vestra.

Quadragínta annis próximus fui generatióni huic, et dixi: Semper hi errant corde; ipsi vero non cognovérunt vias meas: quibus jurávi in ira mea: Si introíbunt in réquiem meam.

Hódie, si vocem Dómini audiéritis, nólíte obduráre corda vestra.

Repetitur: Hódie, si vocem Dómini audiéritis, nolíte obduráre corda vestra.

Himnusz.

Zengj ma, ajkam: a dicső
Díja lett a pálmaág! (harc
Zengd el, ajkam, a keresztfa
Győzedelmi szent dalát:
Üdvözítőnk holta győzött
Életet nyert a világ.

Bűnbe döntött ősszülőnkre
Ráhajolt az Ég kegye:
Amidőn a tiltott étken
Elveszett az élete,
Istenünk a fára rótta:
Fának átkát megvegye.

Azt kívánta üdvösségünk,
Életünk, mely elveszett,
A gonosznak cselvetését,
Hogy magas tény törje meg
S arról adjon gyógyító írt,
Ami adta a sebet.

Szent időknek telje jöttén
Földre szállt, ki Egyszülött

Hymnus.

Pange, lingua, gloriósi
Láuream certáminis,
Et super Crucis trophaéo
Dic triúmphum nóbilem:
Quáliter Redémptor orbis
Immolátus vícerit.

De paréntis protoplásti
Fraude Factor cóndolens,
Quando pomi noxiális
In necem morsu ruit:
Ipse lignum tunc notávit,
Damna ligni ut sólveret.

Hoc opus nostrae salútis
Ordo depopóscerat;
Multifórmis proditóris
Ars ut artem fálleret,
Et medélam ferret inde,
Hostis unde laéserat.

Quando venit ergo sacri
Plenitúdo témporis,

És teremtő erejében
Áll az ég és föld fölött :
Szűzi méhben Istenember
Test porába öltözött.

Sír a Gyermek jászolában,
Kint sikolt az éjtszaka ;
Nyűtt ruhába, rongyba rejt-
Védi őt a Szűzanya. [ve
Ó, az Isten gyenge teste
Szűk pólyába takarva !

Szentháromság egy Istennek
Üdv, dicsőség, tisztelet,
Az Atyának, egy Fiának,
Szentléleknek zengjetek
Szent nevére porba hullva
Mondjunk áldó éneket.
Amen.

Missus est ab arce Patris
Natus, orbis Cónditor ;
Atque ventre virginali
Carne amíctus pródiit.

Vagit infans inter arcta
Cónditus praesépia :
Membra pannis involúta
Virgo Mater álligat :
Et Dei manus pedésque
Stricta cingit fáscia.

Sempitérna sit beátae
Trinitáti glória,
Aequa Patri, Filióque ;
Par decus Paráclito :
Unius Trinique nomen
Laudet univérsitas.
Amen.

Első nocturnus.

Ant. Boldog ember.

1. zsoltár.

Boldog ember, ki el nem indul a gonoszok tanácsán, meg nem áll a bűnösöknek útján, *és le nem ül a pestis székére.

Hanem az Úr törvényében leli kedvét, *s éjjel-nappal eszében forgatja törvényét !

Olyan, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, *mely gyümölcsét idejében meghozza,

És melynek lombja le nem hull. *Mindenben, amihez fog, boldogul.

Nem így járnak a gonoszok, nem így, *hanem úgy, miként a por, melyet a föld színéről a szél elsodor.

Ezért meg nem állnak ítéletkor a gonoszok, *sem

In I Nocturno.

Ant. Beátus vir.

Psalmus 1.

Beátus vir, qui non ábiit in consílio impiórum, et in via peccatórum non stetit, *et in cáthedra pestilentiae non sedit :

Sed in lege Dómini volúntas ejus, *et in lege ejus meditábitur die ac nocte.

Et erit tamquam lignum, quod plantátum est secus decúrsus aquárum, *quod fructum suum dabit in témpore suo :

Et fólium ejus non défluet : *et ómnia quaecúmque fáciet, prosperabúntur.

Non sic ímpii, non sic : *sed tamquam pulvis, quem projicit ventus a fácie terrae

Ideo non resúrgent ímpii in judício : *neque pec-

az igazak gyülekezetében a vétkesek.

Mert az Úr az igazak útját ismeri, *de elvész az istentelenek ösvénye.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak *és Szentlélek Istennek.

Miképpen kezdetben volt, most van, *és lesz mindörökkön örökké. Amen.

Ant. Boldog ember, ki eszében forgatja az Úr törvényét.

Ant. Szolgáljatok az Úrnak.

2. zsoltár.

Miért dühöngenek a nemzetek, *terveznek céltalan dolgokat a népek?

A föld királyai felkelnek, egybegyűlnek a fejedelmek *az Úr ellen s az ő Felkentje ellen.

Szakítsuk széjjel láncukat, *rázzuk le magunkról igájukat!

A mennyekben lakó kineveti őket, *az Úr kigúnyolja őket.

Szól majd hozzájuk haragjában, *megrémíti őket bosszúságában.

Sionnak, az ő szent hegyének királyává engem tett meg; *és hirdetem rendeletét.

Szólt ugyanis hozzám az Úr: *Fiam vagy te, a mai napon nemzettelek én téged.

Kérd tőlem, és neked adom a nemzeteket örökségedül, *s a föld határait osztályrészedül.

catóres in concílio justórum.

Quóniam novit Dóminus viam justórum: *et iter impiórum períbit.

Glória Patri, et Fílio, *et Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, *et in saécula saeculórum. Amen.

Ant. Beátus vir, qui in lege Dómini meditátur.

Ant. Servíte Dómino.

Psalmus 2.

Quare fremuérunt gentes, *et pópuli meditáti sunt inánia?

Astitérunt reges terrae, et príncipes convenérunt in unum *advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

Dirumpámus víncula eórum: *et projiciámus a nobis jugum ipsórum.

Qui hábitat in caelis, irridébit eos: *et Dóminus subsannábit eos.

Tunc loquétur ad eos in ira sua, *et in furóre suo conturbábit eos.

Ego autem constitútus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, *praédicans praeséptum ejus.

Dóminus dixit ad me: *Fílius meus es tu, ego hódie génui te.

Póstula a me, et dabo tibi gentes hereditátem tuam, *et possessiónem tuam términos terrae.

Kormányozd őket vasvesszővel, *cserépedényként törjed össze őket.

Nos hát, királyok, okuljatok, *földnek ítélői tanuljatok!

Szolgáljatok az Úrnak rettegve, *újjongjatok előtte remegve.

Tanuljatok fegyelmet, hogy fel ne gerjedjen az Úr haragja, *s az igaz útról el ne vesszetek.

Midőn haragja hirtelen fellobban: *kik benne bíznak, boldogok mindnyájan!

Dicsőség az Atyának.

Ant. Szolgáljatok az Úrnak rettegve, ujjongjatok előtte remegve.

Ant. Kelj fel.

3. zsoltár.

Uram, de sokan vannak, kik szorongatnak engem, *de sokan kelnek föl ellenem!

De sokan mondják felőlem: *Nincsen segítsége Istenében!

Ám te, Uram, oltalmazóm vagy nekem, *felmagasztalsz és felemeled fejem.

Hangos szómmal az Úrhoz kiáltok, *s ő szent hegyéről meghallgat engem.

Aludni tértem, s álomba merültem, *és felébredtem, mert óv az Úr engem.

Nem félek az ezernyi néptől, mely köröskörül reám tör. *Kelj fel, Uram, szabadíts meg Istenem!

Hisz te megverted mind, Reges eos in virga férrea, *et tamquam vas fíguli confríinges eos.

Et nunc, reges, intellígite: *erudímini, qui judicátis terram.

Servíte Dómino in timóre: *et exsultáte ei cum tremóre.

Appreháendite disciplínam, nequándo irascátur Dóminus, *et pereátis de via justa.

Cum exárserit in brevi ira ejus, *beáti omnes qui confídunt in eo.

Glória Patri.

Ant. Servíte Dómino in timóre: et exsultáte ei cum tremóre.

Ant. Exsúrge.

Psalmus 3.

Dómine, quid multiplicáti sunt qui tríbulant me? *multi insúrgunt advérsum me.

Multi dicunt ánimae meae: *Non est salus ipsi in Deo ejus.

Tu autem, Dómine, susceptor meus es, *glória mea, et exáltans caput meum.

Voce mea ad Dóminum clamávi: *et exaudívit me de monte sancto suo.

Ego dormívi, et soporátus sum: *et exsurréxi, quia Dóminus suscépit me.

Non timébo míllia pópuli circumdántis me: *exsúrge, Dómine, salvum me fac, Deus meus.

Quóniam tu percussísti

kik ok nélkül belém kötöttek, *a bűnösök fogát összetörted.

Az Úrtól jő a segítség, *legyen áldásod népeden.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Kelj fel, Uram, szabadíts meg Istenem.

℣. Szabadítsd meg, Isten, a kardtól lelkemet.

℟. És a kutya karmától az én egyetlenemet.

Miatyánk (csendben, egészen addig :)

℣ És ne vigy minket a kísértésbe.

℟. De szabadíts meg a gonosztól.

Feloldozás.

Hallgasd meg Urunk, Jézus Krisztus, szolgáid könyörgését és könyörülj rajtunk, ki az Atyával és Szentlélekkel élsz és uralkodol mindörökkön örökké.

℟. Amen.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Örök áldásával áldjon meg minket az örökkévaló Atya.

℟. Amen.

Jeremiás prófétából.

Első olvasmány.

Jer. 2, 12—17.

Á muljatok el ezen, ti egek, és kapui borzadjatok meg nagyon, — úgymond az Úr. — Mert két gonoszságot művelt az én népem : elhagytak engem, az élő víz forrását, és vízvermeket ástak omnes adversántes mihi sine causa : *dentes peccatórum contrivísti.

Dómini est salus : *et super pópulum tuum benedíctio tua.

Glória Patri.

Ant. Exsúrge, Dómine, salvum me fac, Deus meus.

℣. Erue a frámea, Deus, ánimam meam.

℟. Et de manu canis únicam meam.

Pater noster (secreto usque ad).

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. Sed líbera nos a malo.

Absolutio.

Exáudi, Dómine Jesu Christe, preces servórum tuórum, et miserére nobis : Qui cum Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas in saécula saeculórum.

℟. Amen.

℣. Jube, domne, benedícere.

Bened. Benedictióne perpétua benedícat nos Pater aetérnus.

℟. Amen.

De Jeremía Prophéta.

Lectio i.

Cap. 2, 12—17.

Obstupéscite, caeli, super hoc, et, portae ejus, desolámini veheménter, dicít Dóminus. Duo enim mala fecit pópulus meus: Me dereliquérunt fontem aquae vivae, et fodérunt sibi cistér-

maguknak, megrepedt vízvermeket, melyek nem tarthatják meg a vizet! Vajjon szolga-e Izrael, vagy szolgáló fia? Miért lett tehát prédává, mely fölött oroszlánok ordítottak és hallatták hangjukat? Földét pusztasággá tették, városait felgyujtották, senki sem lakik bennük. Meggyaláztak téged Memfisz és Táfnesz fiai is fejed tetejéig. Nemde azért történt ez veled, mert elhagytad az Urat, a te Istenedet abban az időben, amikor az úton vezetett?

℣. Te pedig, Uram, irgalmazz nekünk. ℟. Hála legyen az Istennek.

℟. Amikor segítségül hívtalak téged, Uram, azt mondottad: Ne félj. *Elvállaltad ügyemet és megszabadítottál engem, Uram, Istenem. ℣. Szorongatásom napján hozzád kiáltottam, mert te meghallgattál engem. Elvállaltad.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Az Isten egyszülött fia méltóztassék megáldani és segíteni minket.

℟. Amen.

Második olvasmány.

Jer. 2, 18—22.

Most is mi dolgod van Egyiptom útján, hogy zavaros vizet igyál? És mi közöd az asszírok útjához, hogy a Folyam vizét igyad? nas, cistérnas dissipátas, quae continére non valent aquas. Numquid servus est Israel, aut vernáculus? Quare ergo factus est in praedam? Super eum rugiérunt leónes, et dedérunt vocem suam, posuérunt terram ejus in solitúdinem: civitátes ejus exústae sunt, et non est qui hábitet in eis. Fílii quoque Mémpheos et Taphnes constupravérunt te usque ad vérticem. Numquid non istud factum est tibi, quia dereliquísti Dóminum, Deum tuum, eo témpore, quo ducébat te per viam?

℣. Tu autem, Dómine, miserére nobis. ℟ Deo grátias.

℟. In die qua invocávi te, Dómine, dixísti: Noli tímére, *Judicásti causam meam, et liberásti me, Dómine, Deus meus. ℣. In die tribulatiónis meae clamávi ad te, quia exaudísti me. Judicásti.

℣. Jube, domne benedícere.

Benedictio. Unigénitus Dei Fílius nos benedícere et adjuváre dignétur.

℟. Amen.

Lectio ii.

Cap. 2, 18—22.

Et nunc quid tibi vis in via Aegýpti, ut bibas aquam túrbidam? et quid tibi cum via Assyriórum, ut bibas aquam flúminis? Ar-

Megfenyít téged gonoszságod, és megkorhol elpártolásod. Tudd meg és lásd: mily rossz és keserves dolog, hogy elhagytad az Urat, a te Istenedet, és hogy nincs benned az én félelmem, — úgymond az Úr, a seregek Istene. Már régtől fogva összetörted igámat, széttépted bilincseimet, és így szóltál: nem szolgálok! Mert minden magaslaton és minden lombos fa alatt lefeküdtél, te parázna leány! Én mint kiválasztott szőllővesszőt ültettelek el, egészen jó fajtát; miként is változtál át nekem rosszá, vadszőllő hajtásává? Ha nátronnal mosod is magadat, és sok szappanfüvet használsz is el, mégis tisztátalan vagy előttem gonoszságod miatt, — úgymond az Úr Isten.

℣. Te pedig, Uram...

℟. Testvéreim messze távoztak tőlem és ismerőseim *Mint idegenek, visszahúzódtak tőlem. ℣. Elhagytak engem társaim s akik ismertek engem. Mint.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. A Szentlélek kegyelme világosítsa fel érzelmünket és szívünket.

℟. Amen.

Harmadik olvasmány.

Jer. 2, 29—32.

Miért emeltek panaszt ellenem? Mindnyájan elhagytatok engem, — úgyguet te malítia tua, et avérsio tua increpábit te. Scito, et vide quia malum et amárum est reliquísse te Dóminum, Deum tuum, et non esse timórem mei apud te, dicit Dóminus, Deus exercítuum. A saéculo confregísti jugum meum, rupísti vincula mea, et dixísti: Non sérviam. In omni enim colle sublími, et sub omni ligno frondóso tu prosternebáris méretrix. Ego autem plantávi te víneam eléctam, omne semen verum: quómodo ergo convérsa es mihi in pravum, vínea aliéna? Si láveris te nitro, et multiplicáveris tibi herbam borith, maculáta es in iniquitáte tua coram me, dicit Dóminus Deus.

℣. Tu autem, Dómine...

℟. Fratres mei elongavérunt se a me: et noti mei. *Quasi aliéni recessérunt a me. ℣. Dereliquérunt me próximi mei, et qui me novérunt. Quasi.

℣. Jube, domne, benedícere.

Bened. Spíritus Sancti grátia illúminet sensus et corda nostra.

℟. Amen.

Lectio iii.

Cap. 2, 29—32.

Quid vultis mecum judício conténdere? Omnes dereliquístis me, dicit

mond az Úr. — Hiába vertem meg fiaitokat, nem kell nekik a fegyelem; kardotok megemésztette prófétáitokat: mint a pusztító oroszlán, olyan a ti nemzetségtek! Figyelmezzetek az Úr igéjére: vajjon pusztasággá lettem-e én Izraelnek, vagy a sötétség földévé? Miért mondja hát az én népem: eltávoztunk! Nem térünk többé vissza hozzád! Vajjon megfeledkezik-e ékszeréről a szűz, vagy övéről a menyasszony? Az én népem azonban megfeledkezett rólam megszámlálhatatlan napok óta! ℣. Te pedig Uram...

℟. Figyelj reám, Uram, s halld meg ellenségeim szavát. *Vajjon rosszal fizetnek-e ők a jóért? Mert vermet ástak lelkemnek. ℣. Emlékezzél meg arról, hogy színed elé állottam, hogy jót szóljak értük s elfordítsam haragodat tőlük. Vajjon. Figyelj.

Második nocturnus.

Ant. Mily csodálatos.

8. zsoltár.

Uram, mi Urunk, *mily csodálatos az egész világon a te neved!

Hisz az egeknél fenségesebb *a te dicsőséged.

Kisdedek és csecsemők szájával hirdetteted ellenségeiddel szemben dicséretedet, hogy elnémítsd az ellenséget és a bosszúállót.

Mert látom egeidet, ujjaid művét, a holdat és a csillagokat, melyeket alkottál.

Mi az ember, hogy megemlékezel róla, vagy az emberfia, hogy gondod van reá?

Kevéssel tettél alacsonyabbá az angyaloknál, dicsőséggel és tisztességgel koronáztál meg őt.

Uralkodóvá tetted kezeid művei felett, mindent lábai alá vetettél.

Juhokat és ökröket mindnyájukat, sőt a mezei vadakat is.

Az ég madarait és a tenger halait, mindazt, ami az ösvényeken jár.

Uram, mi Urunk, *mily csodálatos az egész világon a te neved!

Ant. Mily csodálatos.

Ant. Ne vedd el.

9. zsoltár.

Uram, *miért állasz távol, miért rejtőzöl el a szorongatás idején?

Mert a gonosz dicsekszik a szegény lelkével, *a gonosz dicsekszik a szegény lelkével.

det, *hogy tönkretedd az ellenséget s a bosszúra kelőt.

Hiszen ha nézem egedet, ujjaid alkotását, *a holdat és a csillagokat, melyeket alapítottál.

Mi az ember, hogy figyelemre méltatod, *és mi az emberfia, hogy meglátogatod?

Kevéssé tetted őt kisebbé az angyaloknál, dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg, *és kezed művei fölé állítottad,

Lába alá vetettél mindeneket: *minden juhot és minden barmot, és hozzá a mezei vadat,

Az égi madarat s a tengeri halat, *mely a tenger ösvényein halad.

Uram, mi Urunk, *mily csodálatos az egész világon a te neved!

Dicsőség az Atyának.

Ant. Mily csodálatos a te neved, Uram, az egész világon.

Ant. Trónodra ültél.

9. zsoltár. I.

Uram, teljes szívemből dícsérlek, *hirdetem minden csodatettedet.

Örvendezem és ujjongok benned, *zsoltárral dicsőítem, óh Fölséges, nevedet!

Mert ellenségeim meghátráltak, *színed előtt megingtak s elpusztultak.

déstruas inimícum et ultórem.

Quóniam vidébo caelos tuos, ópera digitórum tuórum: *lunam et stellas, quae tu fundásti.

Quid est homo, quod memor es ejus? *aut fílius hóminis, quóniam vísitas eum?

Minuísti eum paulo minus ab Angelis, glória et honóre coronásti eum: *et constituísti eum super ópera mánuum tuárum.

Omnia subjecísti sub pédibus ejus, *oves et boves univérsas: ínsuper et pécora campi.

Vólucres caeli, et pisces maris, *qui perámbulant sémitas maris.

Dómine, Dóminus noster, *quam admirábile est nomen tuum in univérsa terra!

Glória Pátri.

Ant. Quam admirábile est nomen tuum, Dómine, in univérsa terra!

Ant. Sedísti super thronum.

Psalmus 9. i.

Confitébor tibi, Dómine, in toto corde meo: *narrábo ómnia mirabília tua.

Laetábor et exsultábo in te: *psallam nómini tuo, Altíssime.

In converténdo inimícum meum retrórsum: *infirmabúntur, et períbunt a fácie tua.

Mert felkaroltad peremet és ügyemet, *trónodra ültél s igazságosan ítéltél.

Megdorgáltad a nemzeteket, s az istentelen elveszett, *eltörölted örökkön-örökre nevüket;

Az ellen kardja végleg lehanyatlott, *rombadöntötted városaikat,

Miként a hang, úgy tűnt el emlékük. *Íme az Úr mindörökké trónol,

Ítéletre készen tartja trónusát, *és megítéli igazsággal a föld kerekségét, kimondja a népek fölött igazságos ítéletét.

Így lett az Úr a szegénynek menedéke, *szorongatásai között alkalmas időben segítője.

Bízzanak is benned, kik ismerik nevedet, *mert nem hagyod el, Uram, a téged keresőket.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Trónodra ültél s igazságosan ítéltél.

Ant. Kelj fel, Uram.

9. zsoltár. II.

Zengjetek az Úrnak, ki a Sionon lakik, *hirdessétek a nemzetek közt tetteit;

Mert megemlékezett róluk, ki számonkéri a vért, *nem feledte el a szegények jajveszékelését.

Könyörülj rajtam, Uram, *nézd, megalázott az ellen!

Quóniam fecísti judícium meum et causam meam: *sedísti super thronum, qui júdicas justítiam.

Increpásti gentes, et périit ímpius: *nomen eórum delésti in aetérnum, et in saéculum saéculi.

Inimíci defecérunt frámeae in finem: *et civitátes eórum destruxísti.

Périit memória eórum cum sónitu: *et Dóminus in aetérnum pérmanet.

Parávit in judício thronum suum: *et ipse judicábit orbem terrae in aequitáte, judicábit pópulos in justítia.

Et factus est Dóminus refúgium páuperi: *adjútor in opportunitátibus, in tribulatióne.

Et sperent in te qui novérunt nomen tuum: *quóniam non dereliquísti quaeréntes te, Dómine.

Glória Patri.

Ant. Sedísti super thronum, qui júdicas justítiam.

Ant. Exsúrge, Dómine.

Psalmus 9. ii.

Psállite Dómino, qui hábitat in Sion: *annuntiáte inter gentes stúdia ejus:

Quóniam requírens sánguinem eórum recordátus est: *non est oblítus clamórem páuperum.

Miserére mei, Dómine: *vide humilitátem meam de inimícis meis.

De te fölemelsz a halál kapuiból engem, *hogy hirdessem teljes dícséretedet, Sion leányának kapuiban

Ujjongva zengjem segítségedet. *A maguk-ásta verembe süllyedtek a nemzetek,

A tőrben, melyet elrejtettek, *saját lábuk akadt meg.

Nyilatkozott az Úr, ítéletet tartott, *saját keze művein fennakadt a gonosz.

Térjenek az alvilágba a vétkesek, *az Istenről megfeledkezett összes nemzetek!

Mert nem marad a szegény mindvégig feledve, *nem vész el örökre a szegények reménye.

Kelj fel, Uram! Ember ne legyen elbizakodott, *színed előtt ítéletre kerüljenek a nemzetek.

Rendelj, Uram, föléjük törvényhozót, *hadd tudják meg a nemzetek, hogy csak emberek.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Kelj fel, Uram, ember ne legyen elbizakodott.

℣. Az oroszlán szájától szabadíts meg, Uram, engem.

℟. És a bölények szarvától az én csekélységemet.

Miatyánk (csendben egészen addig :)

℣. És ne vigy minket a kísértésbe.

℟. De szabadíts meg a gonosztól.

Qui exáltas me de portis mortis, *ut annúntiem omnes laudatiónes tuas in portis fíliae Sion.

Exsultábo in salutári tuo : *infíxae sunt gentes in intéritu, quem fecérunt.

In láqueo isto, quem abscondérunt, *comprehénsus est pes eórum.

Cognoscétur Dóminus judícia fáciens : *in opéribus mánuum suárum comprehénsus est peccátor.

Convertántur peccatóres in inférnum, *omnes gentes quae obliviscúntur Deum.

Quóniam non in finem oblívio erit páuperis : *patiéntia páuperum non períbit in finem.

Exsúrge, Dómine, non confortétur homo : *judicéntur gentes in conspéctu tuo.

Constítue, Dómine, legislatórem super eos : *ut sciant gentes quóniam hómines sunt.

Glória Patri.

Ant. Exsúrge, Dómine, non praeváleat homo.

℣. De ore leónis líbera me, Dómine.

℟. Et a córnibus unicórnium humilitátem meam.

Pater noster (secreto usque ad)

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. Sed líbera nos a malo.

Feloldozás.

Annak a kegyessége és irgalmassága segítsen minket, aki az Atyával és Szentlélekkel együtt él és uralkodik mindörökkön örökké. ℟. Amen.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. A mindenható Atya Isten legyen irántunk könyörületes és kegyes.

℟. Amen.

Szent Leó pápa beszéde.

Negyedik olvasmány.

Itt van kedveseim, az Úr szenvedésének számunkra és az egész világ számára drága ünnepe, és nem engedi, hogy a lelki örömök ujjongása között hallgassunk. Mert ámbár nehéz dolog ugyanarról az ünnepről többször méltón és megfelelő módon beszélni, a papnak még sem szabad az istèni irgalom ily nagy titkáról a hívő nép előtt hallgatnia. Az anyag ugyanis, éppen azért, mert elmondhatatlan, lehetővé teszi a beszédet, s a mondanivaló sem hiányozhatik, mert sohasem lehet elég az, amit mondunk. Hajoljon meg tehát az emberi gyengeség az Isten dicsősége előtt s valahányszor az Ő irgalmasságának tetteit fejtegeti, mindannyiszor érezze alkalmatlanságát. Fáradozzunk érzésünkkel, igyekez-

Absolutio.

Ipsíus pietas et misericórdia nos ádjuvet, qui cum Patre et Spíritu Sancto vivit et regnat in saécula saeculórum.

℟. Amen.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Deus Pater omnípotens sit nobis propítius et clemens.

℟. Amen.

Sermo sancti Leónis Papae.

Lectio iv.

Desideráta nobis, dilectíssimi, et univérso optábilis mundo adest festívitas Domínicae passiónis, quae nos inter exsultatiónes spiritálium gaudiórum silére non pátitur. Quia etsi difficile est, de eádem sollemnitáte sáepius digne aptéque dissérere: non est tamen líberum sacerdóti in tanto divínae misericórdiae sacraménto fidélibus pópulis subtráhere sermónis offícium: cum ipsa matéria ex eo quod est ineffábilis, fandi tríbuat facultátem; nec possit defícere quod dicátur, dum numquam potest satis esse quod dícitur. Succúmbat ergo humána infírmitas glóriae Dei, et in explicándis opéribus misericórdiae ejus, ímparem se semper invéniat. Laborémus sensu, haereámus ingénio, deficiámus elő-

zünk értelmünkkel, merítsük ki ékesszólásunkat: jó, ha nekünk még az is kevés, amit helyesen érzünk az Úr felségéről. ℣. Te pedig, Uram...

℟. Elzárta utaimat az ellenség, lesett reám, mint az oroszlán a rejtekhelyén, eltöltött s megrészegített a keserűséggel: a halál vermébe vitték le éltemet s követ állítottak elém. *Lásd meg, Uram, gonoszságukat és vállald el lelkem ügyét, én életem védője. ℣. Nevet rajtam az én egész népem, gúnydalt énekel egész nap. Lásd meg.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Adja meg nekünk Krisztus az örök élet örömeit. ℟. Amen.

Ötödik olvasmány.

Noha ugyanis a próféta azt mondja: Keressétek az Urat és megerősödtök, keressétek szüntelenül színét — mégsem szabad senkinek sem azt gondolnia, hogy teljesen meg is találja azt, amit keres, hogy abba ne hagyja a sietést az, aki elmulasztotta az elindulást. Már pedig az Isten valamennyi műve közül, melyben az emberi csodálkozás figyelme fárad, vajjon mi gyönyörködteti és mi haladja meg jobban értelmünk működését, mint a Megváltó szenvedése? Ő, quio: bonum est, ut nobis parum sit, quod étiam recte de Dómini majestáte sentímus. ℣. Tu autem, Dómine...

℟. Conclúsit vias meas inimícus, insidiátor factus est mihi sicut leo in abscóndito, replévit et inebriávit me amaritúdine: deduxérunt in lacum mortis vitam meam, et posuérunt lápidem contra me. *Vide, Dómine, iniquitátes illórum: et júdica causam ánimae meae, defénsor vitae meae. ℣. Factus sum in derísum omni pópulo meo, cánticum eórum tota die. Vide.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Christus perpétuae det nobis gáudia vitae. ℟. Amen.

Lectio v.

Dicénte enim Prophéta: Quaérite Dóminum, et confirmámini, quaérite fáciem ejus semper; némini praesuméndum est, quod totum quod quaerit, invénerit, ne désinat propinquáre, qui cessárit accédere. Quid autem inter ómnia ópera Dei, in quibus humánae admiratiónis fatigátur inténtio, ita contemplatiónem mentis nostrae et obléctat et súperat, sicut pássio Salvatóris? Qui ut humánum genus vínculis mortíferae praevaricatiónis absólveret, et saeviénti diá-

hogy az emberi nemet a haláltokozó törvényszegés bilincseitől megszabadítsa, a dühöngő ördög előtt felségének hatalmát elrejtette s a mi csekélységünk gyengeségét állította eléje. Ha ugyanis ez a kegyetlen és kevély ellenség az Isten irgalmasságának szándékát meg tudhatta volna, akkor a zsidók lelkét szelídséggel mérsékelte volna és igazságtalan gyűlölködéssel nem tüzelte volna, hogy el ne

bolo poténtiam suae majestátis occúluit, et infirmitátem nostrae humilitátis objécit. Si enim crudélis et supérbus inimícus consílium misericórdiae Dei nosse potuísset, Judaeórum ánimos mansuetúdine pótius temperáre, quam injústis ódiis studuísset accéndere: ne ómnium captivórum amítteret servitútem, dum nihil sibi debéntis perséquitur libertátem. ℣. Tu autem, Dómine...

veszítse valamennyi foglyának szolgálatát, míg Annak szabadságát üldözi, aki semmivel sem tartozott neki. ℣. Te pedig, Uram...

℟. Ments meg engem, Isten, mert a vizek a lelkemig hatoltak, ne fordítsd el arcodat tőlem. *Mert szorongatásban van részem, hallgass meg engem, Uram, én Istenem. ℣. Ügyelj lelkemre és szabadítsd meg: ellenségeim miatt ments meg engem. Mert.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Az Ő szeretetének tüzét gyullassza fel szívünkben az Isten.

℟. Amen.

℟. Salvum me fac, Deus, quóniam intravérunt aquae usque ad ánimam meam: ne avértas fáciem tuam a me; *Quóniam tríbulor, exáudi me, Dómine, Deus meus. ℣. Inténde ánimae meae, et líbera eam: propter inimícos meos éripe me. Quóniam.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Ignem sui amóris accéndat Deus in córdibus nostris.

℟. Amen.

Hatodik olvasmány.

Megcsalta tehát őt saját gonoszsága. Halálra juttatta az Isten fiát, de ez az emberek valamennyi fiának javára szolgált. Kiontotta az igaz vért, de az engesztelést nyujtott a világért s váltságdíj és ital

Lectio vi.

Feléllit ergo illum malignitas sua, íntulit supplícium Fílio Dei, quod cunctis fíliis hóminum in remédium verterétur. Fudit sánguinem justum, qui reconciliándo mundo et prétium esset et póculum.

lett. Az Úr vállalta, amit akaratának elhatározásából maga választott. Kiszolgáltatta magát a dühöngők istentelen kezének, de azok, míg saját vétkükön fáradtak, a Megváltónak tettek szolgálatot. Ő pedig gyilkosai iránt is oly kegyesen érzett, hogy a keresztről is arra kérte atyját, ne álljon bosszút érte, hanem bocsásson meg nekik. ℣. Te pedig, Uram . . .

℟. Ne légy hozzám, Uram, idegen, irgalmazz nekem a gonosz napon, valljanak szégyent mindazok, akik üldöznek engem *és ne valljak szégyent én. ℣. Valljanak szégyent ellenségeim mind, kik életemre törnek. És. Ne légy.

Harmadik nocturnus.

Ant. Miért, Uram?

9. zsoltár. III.

Miért távoztál el, Uram, oly messzire? *Miért tekintesz félre a szorongatás idején?

Tűz égeti a szegényt, míg a gonosz kevélykedik, *fogják meg őket saját kigondolt terveik!

Hisz dicsekszik lelke kívánságaival a gonosz, *és boldognak mondják az istentelent.

Az Urat a bűnös ingerli, *nagy haragjában nem keresi.

Suscépit Dóminus, quod secúndum propósitum suae voluntátis elégit. Admísit in se ímpias manus furéntium: quae dum próprio incúmbunt scéleri, famulátae sunt Redemptóri. Cujus étiam circa interfectóres suos tanta erat pietátis affféctio, ut de Cruce súpplicans Patri, non se vindicári, sed illis postuláret ignósci. ℣. Tu autem, Dómine . . .

℟. Noli esse mihi, Dómine, aliénus: parce mihi in die mala; *confundántur* omnes qui me persequúntur, *Et non confúndar ego. ℣. Confundántur omnes inimíci mei, qui quaerunt *ánimam meam*. Et. Noli.

In III Nocturno.

Ant. Ut quid, Dómine.

Psalmus 9. iii.

Ut quid, Dómine, recessísti longe, *déspicis in opportunitátibus, in tribulatióne?

Dum supérbit ímpius, incénditur pauper: *comprehendúntur in consíliis quibus cógitant.

Quóniam laudátur peccátor in desidériis ánimae suae: *et iníquus benedícitur.

Exacerbávit Dóminum peccátor, *secúndum multitúdinem irae suae non quaeret.

Előtte nincsen Isten, *utai szennyesek minden időben.

Messze vannak tőle ítéleteid, *mind leigázza ellenségeit.

Mert így szól szívében: *Én meg nem ingok, nemzedékről nemzedékre baj nélkül maradok.

Szája csupa átok, keserűség, álnokság, *nyelve alatt fájdalom és gonoszság.

Gazdagokkal lesben ül a rejtekben, *hogy megölje az ártatlant.

Szeme kémleli a szegényt, *mint barlangjában az oroszlán, leskelődik rejtekén.

Leskelődik, hogy a szegényt megragadja, *hogy a szegényt megragadja s magával hurcolja.

Hálójával leteríti, *s ha leroskadnak s összeesnek, hatalmába keríti a szegényeket.

Mert így szól szívében: Megfeledkezett róluk az Isten! *Elfordította arcát és nem látja többé őket!

Dicsőség az Atyának.

Ant. Miért távoztál el, Uram, oly messzire.

Ant. Kelj föl.

9. zsoltár. IV.

Kelj föl, Uram, Isten! Emeld föl kezedet, *ne feledd el a szegényeket!

Miért gúnyolja a gonosz

Non est Deus in conspéctu ejus: *inquinátae sunt viae illíus in omni témpore.

Auferúntur judícia tua a fácie ejus: *ómnium inimicórum suórum dominábitur.

Dixit enim in corde suo: *Non movébor a generatióne in generatiónem sine malo.

Cujus maledictióne os plenum est, et amaritúdine, et dolo: *sub lingua ejus labor et dolor.

Sedet in insídiis cum divítibus in occúltis, *ut interfíciat innocéntem.

Oculi ejus in páuperem respíciunt: *insidiátur in abscóndito, quasi leo in spelúnca sua.

Insidiátur ut rápiat páuperem: *rápere páuperem, dum áttrahit eum.

In láqueo suo humiliábit eum: *inclibánit se, et cadet, cum dominátus fúerit páuperem.

Dixit enim in corde suo: Oblítus est Deus, *avértit fáciem suam ne vídeat in finem.

Glória Patri.

Ant. Ut quid, Dómine, recessísti longe?

Ant. Exsúrge.

Psalmus. 9. iv.

Exsúrge, Dómine Deus, exaltétur manus tua: *ne obliviscáris páuperum.

Propter quid irritávit ím-

az Istent? *Miért mondja szívében: Nem büntet!

Látod, hiszen te figyeled a kínt s a gyötrelmet, *juttasd tehát tenkezedbe őket!

Magát a szegény tereád bízza, *az árvának te vagy a segítője.

Törd össze a bűnösnek s a gonosznak karját, *keressék csak gonosztettét, de meg ne találják!

Uralkodjék az Úr örökkön-örökké, *pusztuljatok országából, ti nemzetek.

A szegények kívánságát az Úr meghallgatta, *szívük óhajtását füled meghallotta,

Hogy árvának és elnyomottnak igazságot tégy, *s ember többé a földön el ne bizakodjék.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Kelj fel, Uram, Istenem, emeld föl kezedet!

Ant. Igaz az Úr.

10. zsoltár.

Az Úrban bízom én. Hogyan mondhatjátok nekem: *menekülj, mint madár a hegyekbe?

Mert ím a bűnösök kifeszítik az íjat, tegezbe rakják nyilaikat, *hogy lenyilazzák a sötétben az egyenes szívűeket.

Ha semmibe sem veszik végzéseidet, *az igaz akkor mit tehet?

Szent templomában van pius Deum? *dixit enim in corde suo: Non requíret.

Vides quóniam tu labórem et dolórem consíderas: *ut tradas eos in manus tuas.

Tibi derelíctus est pauper: *órphano tu eris adjútor.

Cóntere bráchium peccatóris et malígni: *quaerétur peccátum illíus, et non inveniétur.

Dóminus regnábit in aetérnum, et in saéculum saéculi: *peribitis, gentes, de terra illíus.

Desidérium páuperum exaudívit Dóminus: *praeparatiónem cordis eórum audívit auris tua.

Judicáre pupíllo et húmili, *ut non appónat ultra magnificáre se homo super terram.

Glória Patri.

Ant. Exsúrge, Dómine Deus, exaltétur manus tua.

Ant. Justus Dóminus.

Psalmus 10.

In Dómino confído: quómodo dícitis ánimae meae: *Tránsmigra in montem sicut passer?

Quóniam ecce peccatóres intendérunt arcum, paravérunt sagíttas suas in pháretra, *ut sagíttent in obscúro rectos corde.

Quóniam quae perfecísti, destruxérunt: *justus autem quid fecit?

Dóminus in templo

az Úr, *áll az egekben az Úr trónusa.

Szeme a szegényre tekint, *szempillái vizsgálják az emberek fiait.

Vizsgálja az Úr az igazat s az istentelent, *s önlelkét gyűlöli, ki gonoszságot szeret.

Tőröket hullat a bűnösökre, *tűz, kén és szélvihar lesz kelyhük osztályrésze.

Mert igaz az Úr s az igazságot kedveli, *arca az igazságot nézi.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Igaz az Úr s az igazságot kedveli.

℣. Ne pusztítsd el Isten, a gonoszokkal lelkemet ℟. és a vér embereivel életemet.

Miatyánk (csendben egészen addig)

℣. És ne vígy minket a kísértésbe.

℟. De szabadíts meg a gonosztól.

Feloldozás.

Bűneink bilincseitől oldjon fel minket a mindenható és irgalmas Úr.

℟. Amen.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Az evangélium olvasása szolgáljon megszabadításunkra és oltalmunkra. ℟. Amen.

sancto suo, *Dóminus in caelo sedes ejus:

Oculi ejus in páuperem respíciunt: *pálpebrae ejus intérrogant fílios hóminum.

Dóminus intérrogat justum et ímpium: *qui autem díligit iniquitátem, odit ánimam suam.

Pluet super peccatóres láqueos: *ignis, et sulphur, et spíritus procellárum pars cálicis eórum.

Quóniam justus Dóminus, et justítias diléxit: *aequitátem vidit vultus ejus.

Glória Patri.

Ant. Justus Dóminus, et justítiam diléxit.

℣. Ne perdas cum ímpiis, Deus, ánimam meam. ℟. Et cum víris sánguinum vitam meam.

Pater noster (secreto usque ad)

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. Sed líbera nos a malo.

Absolutio.

A vínculis peccatórum nostrórum absólvat nos omnípotens et miséricors Dóminus.

℟. Amen.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio. ℟. Amen.

Olvasmány a szent evangéliumból Máté szerint.

Hetedik olvasmány.

21, 1—9.

Az időben: Mikor Jézus Jeruzsálemhez közeledett és Betfagéba ért az Olajfák hegyéhez, akkor elküldé két tanítványt, mondván nekik. És a többi.

Szent Ambrus püspök magyarázata.

Luk. 9. könyv.

Szép volt, hogy amikor az Úr a zsidókat elhagyta, hogy a pogányok lelkében vegyen lakást magának, felment a templomba. Ez ugyanis az az igaz templom, amelyben nem a betű szerint, hanem lélekben imádják az Urat. Ez az Isten temploma, melyet nem a kövek szerkezete, hanem a hit sorozata alapozott meg. Elhagyja tehát azokat, akik gyűlölték, s azokat választja, akik majd szeretik őt. Azért ment pedig az Olajfák hegyéhez, hogy az erény magaslatán elültesse azokat az olajfa csemetéket, amelyeknek anyja a felülvaló Jeruzsálem. Ezen a hegyen ő a mennyei földmíves, hogy mindazok, akik az Úr házának palántái, elmondhassák: Én pedig olyan vagyok, mint a termékeny olajfa az Úr házában. ℣. Te pedig, Uram...

℟. Az Úr velem van, mint vitéz harcos, azért üldöztek engem s megérteni nem

Léctio sancti Evangélii secúndum Matthæum.

Lectio vii.

Cap. 21, 1—9.

In illo témpore: Cum appropinquásset Jesus Jerosólymis, et venísset Béthphage ad montem Olivéti: tunc misit duos discípulos, dicens eis. Et réliqua.

Homília sancti Ambrósii Episcopi.

Liber 9 in Lucam.

Pulchre, relíctis Judaéis, habitatúrus in affléctibus géntium, templum Dóminus ascéndit. Hoc enim templum est verum, in quo non in líttera, sed in spíritu Dóminus adorátur. Hoc Dei templum est, quod fídei séries, non lápidum structúra fundávit. Deseruntur ergo qui óderant: eligúntur qui amatúri erant. Et ídeo ad montem venit Olivéti, ut novéllas óleas in sublími virtúte plantáret, quarum mater est illa, quae sursum est, Jerúsalem. In hoc monte est ille caeléstis agrícola, ut plantáti omnes in domo Dei possint virítim dícere: Ego autem sicut olíva fructífera in domo Dómini. ℣. Tu autem, Dómine...

℟. Dóminus mecum est tamquam bellátor fortis; proptérea persecúti sunt

tudtak. Uram, te vizsgálod a veséket és szíveket. *Eléd tártam ügyemet. ℣. Láttad, Uram, gonoszságukat irántam, karold fel ügyemet. Eléd.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Az Isten segítsége maradjon velünk mindenkoron. ℟. Amen.

Nyolcadik olvasmány.

A hegy talán maga Krisztus. Ki más hoz ugyanis olyan olajfákról termést, melyek nem az olajbogyók bősége alatt görnyedeznek, hanem a lélek bőségétől termékeny pogányok alatt? Ő az, aki által felmegyünk, s akihez felmegyünk. Ő az ajtó, ő az út, őt nyitják ki s ő nyit ki, ő rajta zörgetnek a bemenők s őt imádják hívei. A helységben volt tehát és megkötve volt a szamár vemhe az anyaszamárral együtt; nem lehetett eloldani, csak az Úr parancsára. Eloldotta az apostolok keze. Amilyen a tett, amilyen az élet, olyan a kegyelem. Légy olyan te is, hogy a megkötözötteket feloldozhasd. ℣. Te pedig, Uram...

℟. Azt mondották magukban az istentelenek, nem helyesen gondolkodva: Vegyük körül az igazat, mert ellenkezik cselekedeteinkkel; azt állítja, hogy az Isten tudománya van benne, Isme, et intellígere non potuérunt; Dómine, probas renes et corda: *Tibi revelávi causam meam. ℣. Vidísti, Dómine, iniquitátes eórum advérsum me: júdica judícium meum. Tibi.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Lectio viii.

Et fortásse ipse mons Christus est. Quis énim álius tales fructus ferret oleárum, non curvescéntium ubertáte baccárum, sed spíritus plenitúdine géntium fecundárum? Ipse est, per quem ascéndimus, et ad quem ascéndimus.. Ipse est jánua, ipse est via, qui aperítur, et qui áperit: qui pulsátur ab ingrediéntibus, et ab eméritis adorátur. Ergo in castéllo erat, et ligátus erat pullus cum ásina: non póterat solvi nisi jussu Dómini. Solvit eum manus apostólica. Talis actus, talis vita, talis grátia. Esto talis et tu, ut possis ligátos sólvere. ℣. Tu autem, Domine...

℟. Dixérunt ímpii apud se, non recte cogitántes: Circumveniámus justum, quóniam contrárius est opéribus nostris; promíttit se sciéntiam Dei habére, Fílium Dei se nóminat, et

ten fiának nevezi magát s azzal dicsekszik, hogy Isten az atyja. *Lássuk, igazak-e beszédei? Ha valóban Isten fia ő, szabadítsa meg őt az Isten a kezünkből: rút halálra kárhoztatjuk őt. ℣. Fecsegőknek tart ő minket s távoltartja magát utainktól, mint valami tisztátalanságtól, s többre becsüli az igazak jövendő sorsát. Lássuk.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. A menny lakóinak társaságába juttasson el minket az angyalok királya. ℟. Amen.

Kilencedik olvasmány.

Most pedig fontoljuk meg, kik voltak azok, akiket a tévedés felfedezése után a paradicsomból kiűztek és a helységbe száműztek. És látod, hogy azokat, akiket a halál kiűzött, miként hívta vissza az élet. Ezért van az, hogy Máténál a szamárvemhéről és az anyaszamárról olvasunk: hogy mivel a két emberben mindkét nem kiűzetett, a két állatban mindkét nem visszahivassék. Ott tehát az anyaszamárral mintegy a tévedésbe esett Évát jelképezi, emitt pedig a szamár vemhével a pogány népek összességét fejezi ki. Ő az anyaszamár vemhére ül, még pedig, jól jegyezd meg, olyanra ül, amelyen még gloriátur patrem se habére Deum: *Vídeámus, si sermónes illíus veri sunt; et si est vere Fílius Dei, líberet eum de mánibus nostris: morte turpíssima condemnémus eum. ℣. Tamquam nugáces aestimáti sumus ab illo, et ábstinet se a viis nostris tamquam ab immundítiis: et praefert novíssima justórum. Videámus.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos Rex Angelórum. ℟. Amen.

Lectio ix.

Nunc considerémus qui fúerint illi, qui, erróre detécto, de paradíso ejécti, in castéllum sint relegáti. Et vides, quemádmodum, quos mors expúlerat, vita revocáverit. Et ídeo secúndum Matthaéum, et ásinam et pullum légimus: ut, quia in duóbus homínibus utérque fúerat sexus expúlsus, in duóbus animálibus sexus utérque revocétur. Ergo illic in ásina matre quasi Hevam figurávit erróris: hic autem in pullo generalitátem pópuli gentílis exprésit; et ídeo pullo sedétur ásinae. Et bene, in quo nemo sedit: quia nullus, ántequam Christus, natiónum pópulos vocávit ad Eccléstam. Dénique secúndum

senki sem ült, mert Krisztus előtt senkisem hívta a pogány népeket az Egyházba. Ezért mondja ezt Márk így: Amelyen még senki sem ült az emberek közül. ℣. Te pedig, Uram...

℟. Körülvettek engem hazug férfiak, ok nélkül ostoroztak engem. *De te, Uram, én védőm, állj boszszút értem. ℣. Mert közel van a sanyarúság és nincs, aki segítsen. De. Körülvettek.

Ezután azonnal kezdjük a Laudest.

Marcum sic habes: Quem nemo adhuc sedit hóminum. ℣. Tu autem Dómine...

℟. Circumdedérunt me viri mendáces; sine causa flagéllis cecidérunt me: *Sed tu, Dómine defénsor, víndica me. ℣. Quóniam tribulátio próxima est, et non est qui ádjuvet. Sed. Circumdedérunt.

Dicto ultimo Responsorio statim incípiúntur Laudes.

Ha a zsolozsmát magunkban mondjuk, a Matutinum után a zsolozsmát félbe is szakíthatjuk. Ez esetben hozzátesszük:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható, örök Isten... 42. old.

Utána:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
℣. Mondjunk áldást az Úrnak.
℟. Hála legyen az Istennek.
℣. A megholt hívek Isten irgalmasságából békességben nyugodjanak.
℟. Ámen.
Miatyánk (végig csendben).

A nyilvános zsolozsmában a Matutinumot a Laudestől elválasztani nem lehet.

In privata vero recitatione Matutinum a Laudibus separari pótest; quo in casu, post ultimum Responsorium dicitur:

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnipotens, sempiterne Deus... pag. 42.

Post Orationem additur:

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Benedicámus Dómino.
℟. Deo grátias.
℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.
℟. Amen.
Deinde dicitur Pater noster totum secreto.

In publica vero recitatione Matutinum in Choro a Laudibus separari non potest.

A Laudesre.

Ha a Matutinum után a zsolozsmát félbeszakítottuk, a Laudes előtt csendben egy Miatyánkot és Üdvözlégyet mondunk. Egyébként közvetlenül kezdjük, úgy, ahogy következik:

℣. Gondolj, Isten, segítségemre.
℟. Siess, Uram, támogatásomra.
Dicsőség. Miképen.
Dícséret neked, Uram, örök dicsőség királya.
Ant. Az Úr, az Isten.

50. zsoltár.

Könyörülj rajtam, Isten, *nagy irgalmad szerint.
Töröld el gonoszságomat, *nagy könyörületességed szerint.
Moss engem tisztára vétkemtől, *tisztíts meg engem bűnömtől.
Gonoszságomat elismerem, *és bűnöm előttem van szüntelen.

Egyedül ellened vétkeztem, s ami előtted gonosz, azt cselekedtem, *hogy igaznak bizonyulj beszédedben, s diadalmaskodjál ítéletedben.
Ime, gonoszságban fogantattam, *és bűnökben fogant engem az én anyám.

Ime, te az igazságot szereted; *bölcseséged elrej-

Ad Laudes.

Si Laudes extra Chorum separentur a Matutino, ante eas dicitur secreto Pater noster et Ave Maria; secus absolute incipiuntur, ut sequitur:

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.
℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.
Glória Patri. Sicut erat.
Laus tibi, Dómine, Rex aetérnae glóriae.
Ant. Dóminus Deus.

Psalmus 50.

Miserére mei, Deus, *secúndum magnum misericórdiam tuam.
Et secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum, *dele iniquitátem meam.
Amplius lava me ab iniquitáte mea: *et a peccáto meo munda me.
Quóniam iniquitátem meam ego cognósco: *et peccátum meum contra me est semper.
Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: *ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ecce enim, in iniquitátibus concéptus sum: *et in peccátis concépit me mater mea.
Ecce enim, veritátem dilexísti: *incérta et occúlta

tett titkait kinyilatkoztattad nekem.

Hints meg engem izsóppal, hogy tiszta legyek, *moss meg engem, hogy a hónál fehérebb legyek.

Add, hogy örömet és vidámságot halljak, *megtört csontjaim hadd ujjongjanak.

Fordítsd el bűneimtől arcodat, *töröld el minden gonoszságomat.

Tiszta szívet teremts belém, Isten, *s újítsd meg az igaz lelket bensőmben.

Színed elől el ne vess engem, *szent lelkedet meg ne vond tőlem.

Add vissza nekem örvendetes segítségedet, *és fejedelmi lélekkel erősíts meg engem.

Hadd tanítsam utaidra a bűnösöket, *hogy hozzád térjenek az istentelenek.

Szabadíts meg a vértől, Isten, szabadító Istenem, *hogy ujjongva hirdesse igazságodat nyelvem.

Uram, nyisd meg ajkamat, *hadd hirdesse szájam dicséretedet.

Hiszen, ha véres áldozatot kívánnál,bizonnyal megadnám; *de te égő áldozatokban nem leled kedvedet.

A töredelmes lélek áldozat az Istennek, *a töredelmes, alázatos szívet, Isten, nem veted meg!

Tégy jót, Uram, jóságodban a Sionnal, *hogy felépüljenek Jeruzsálem falai.

sapiéntiae tuae manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, et mundábor: *lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audítui meo dabis gáudium et laetítiam: *et exsultábunt ossa humiliáta.

Avérte fáciem tuam a peccátis meis: *et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: *et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.

Ne projícias me a fácie tua: *et spíritum sanctum tuum ne áuferas a me.

Redde mihi laetítiam salutáris tui: *et spíritu principáli confírma me.

Docébo iníquos vias tuas: *et ímpii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus, Deus, Deus salútis meae: *et exsultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries: *et os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si voluísses sacrifícium, dedíssem útique: *holocáustis non delectáberis.

Sacrifícium Deo spíritus contribulátus: *cor contrítum, et humiliátum, Deus, non despícies.

Benígne fac, Dómine, in bona voluntáte tua Sion: *ut aedificéntur muri Jerúsalem.

Akkor majd kedvedet leled igaz áldozatban, ajándékokban, egészen elégő áldozatokban; *akkor majd fiatal bikákat tesznek oltárodra.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Az Úr, az Isten, az én segítőm, azért nem vallok én szégyent.

Ant. Körülvettek.

117. zsoltár.

Magasztaljátok az Urat, mert jó, *mert irgalma örökkévaló.

Mondja tehát Izrael, hogy jó, *hogy irgalma örökkévaló.

Mondja tehát Áron háza, *hogy irgalma örökkévaló.

Mondják tehát, kik félik az Urat, *hogy irgalma örökkévaló.

Szorongatásomban segítségül hívtam az Urat, *s az Úr meghallgatott és tágas térre vezetett.

Az Úr az én segítőm, nem félek, *ember mit árthatna nekem?

Az Úr az én segítőm, *s én lenézhetem ellenségeimet.

Jobb az Úrban bízni, *mint emberben reménykedni.

Jobb az Úrban bizakodni, *mint fejedelmekben reménykedni.

Mind körülvettek engem a nemzetek, *De én az Úr nevében diadalmaskodtam rajtuk!

Tunc acceptábis sacrifícium justítiae, oblatiónes, et holocáusta: *tunc ímpónent super altáre tuum vítulos.

Glória Patri.

Ant. Dóminus Deus auxiliátor meus: et ídeo non sum confúsus.

Ant. Circumdántes.

Psalmus 117.

Confitémini Dómino quóniam bonus: *quóniam in saéculum misericórdia ejus.

Dicat nunc Israel quóniam bonus: *quóniam in saéculum misericórdia ejus.

Dicat nunc domus Aaron: *quóniam in saéculum misericórdia ejus.

Dicant nunc qui timent Dóminum: *quóniam in saéculum misericórdia ejus.

De tribulatióne invocávi Dóminum: *et exaudívit me in latitúdine Dóminus.

Dóminus mihi adjútor: *non timébo quid fáciat mihi homo.

Dóminus mihi adjútor: *et ego despíciam inimícos meos.

Bonum est confídere in Dómino, *quam confídere in hómine:

Bonum est speráre in Dómino, *quam speráre in princípibus.

Omnes gentes circuiérunt me: *et in nómine Dómini quia ultus sum in eos.

Körülvettek, bizony körülvettek engem, *de én az Úr nevében diadalmaskodtam rajtuk!

Körülvettek engem, mint a méhek, de kialudtak, mint a tűz a tövisekben, *mert az Úr nevében diadalmaskodtam rajtuk!

Meglöktek, és megtántorodtam, hogy elessem, *de az Úr felfogott engem!

Az Úr az én erőm és dícséretem, *Ő lett az én segítségem.

Ujjongás és diadal szava *hangzik az igazak sátraiban.

Az Úr jobbja győzelmet szerzett, az Úr jobbja felmagasztalt engem, *az Úr jobbja győzelmet szerzett.

Nem halok meg, hanem élek, *és hirdetem az Úr tetteit.

Az Úr engem nagyon megfenyített, *de a halálnak át nem engedett.

Nyissátok meg előttem az igazság kapuit, hadd lépjek be rajtuk, hogy dícsérjem az Urat. *Ez az Úr kapuja, az igazak belépnek rajta.

Hálát adok neked, hogy meghallgattál engem, *és segítségemmé lettél.

A kő, melyet az építők elvetettek,*szegletkővé lett.

Az Úrnak műve ez, *csodálatos a mi szemünkben.

Ez az a nap, amelyet az

Circumdántes circumdedérunt me: *et in nómine Dómini quia ultus sum in eos.

Circumdedérunt me sicut apes, et exarsérunt sicut ignis in spinis: *et in nómine Dómini quia ultus sum in eos.

Impúlsus evérsus sum ut cáderem: *et Dóminus suscépit me.

Fortitúdo mea, et laus mea Dóminus: *et factus est mihi in salútem.

Vox exsultatiónis, et salútis *in tabernáculis justórum.

Déxtera Dómini fecit virtútem: déxtera Dómini exaltávit me, *déxtera Dómini fecit virtútem.

Non móriar, sed vivam: *et narrábo ópera Dómini.

Castígans castigávit me Dóminus: *et morti non trádidit me.

Aperíte mihi portas justítiae, ingréssus in eas confitébor Dómino: *haec porta Dómini, justi intrábunt in eam.

Confitébor tibi quóniam exaudísti me: *et factus es mihi in salútem.

Lápidem, quem reprobavérunt aedificántes: *hic factus est in caput ánguli.

A Dómino factum est istud: *et est mirábile in óculis nostris.

Haec est dies, quam fecit

Úr megszabott, *ujjongjunk és vigadjunk rajta.

Nyújts, óh Uram, segítséget, Adj, óh Uram, jó sikert! *Áldott, ki az Úr nevében jő!

Áldunk az Úr házából titeket. *Isten az Úr: derítsen fel minket.

Álljatok sort az ünnepi lombokkal *egészen az oltárszarvakig.

Istenem vagy te, hálát adok neked, *Istenem vagy te, magasztallak téged.

Hálát adok neked, hogy meghallgattál engem, *és segítségemmé lettél.

Áldjátok az Úrat, mert jó, *mert irgalma örökkévaló.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Körülvettek, bizony körülvettek engem, de én az Úr nevében diadalmaskodom rajtuk.

Ant. Védd meg ügyemet.

62. zsoltár.

Isten, én Istenem, *virradatkor tehozzád ébredek.

Reád szomjazik a lelkem, *utánad oly nagyon sóvárog a testem

E puszta, úttalan, víztelen vidéken. *Bárcsak megjelenhetnék előtted a szent helyen, és láthatnám hatalmadat és dicsőségedet!

Hisz irgalmad jobb, mint az élet, *ajkam hadd dícsérjen téged.

Áldani akarlak, amíg csak

Dóminus: *exsultémus, et laetémur in ea.

O Dómine, salvum me fac, o Dómine, bene prosperáre: *benedíctus qui venit in nómine Dómini.

Benedíximus vobis de domo Dómini: *Deus Dóminus, et illúxit nobis.

Constitúite diem sollémnem in condénsis, *usque ad cornu altáris.

Deus meus es tu, et confitébor tibi: *Deus meus es tu, et exaltábo te.

Confitébor tibi quóniam exaudísti me: *et factus es mihi in salútem.

Confitémini Dómino quóniam bonus: *quóniam in saéculum misericórdia ejus.

Glória Patri.

Ant. Circumdántes circumdedérunt me, et in nómine Dómini vindicábor in eis.

Ant. Júdica causam meam.

Psalmus 62.

Deus, Deus meus, *ad te de luce vígilo.

Sitívit in te ánima mea, *quam multipliciter tibi caro mea.

In terra desérta, et ínvia, et inaquósa: *sic in sancto appárui tibi, ut vidérem virtútem tuam, et glóriam tuam.

Quóniam mélior est misericórdia tua super vitas: *lábia mea laudábunt te.

Sic benedícam te in vita

élek, *és nevedben emelem fel kezemet.

Szinte zsírral és kövérséggel telik el a lelkem, *s ujjongó ajakkal mond szájam dícséretet,

Ha reád gondolok nyugvó helyemen, ha reggelenkint róla d elmélkedem. *Hisz te majd megsegítesz engem,

És szárnyad árnyékában örvendezhetem; lelkem tehozzád tapad, *és jobbod erősen tart engem.

Ők pedig hiába törnek életemre, lesüllyednek a föld mélységeibe, *kard hatalmában kerülnek, sakálok osztályrésze lesznek.

Örvendezik akkor majd a király az Istenben, kik reá esküsznek, diadalmaskodnak valamennyien, *mert elnémul a szája azoknak, kik gonoszat beszélnek.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Védd meg ügyemet, védd meg, hiszen te hatalmas vagy, Uram.

Ant. Az angyalokkal.

A három ifjú éneke.

Dán. 3, 52—57.

Áldott vagy, Urunk, atyáink Istene! *dícséretreméltó, dicsőséges és fölötte magasztos mindörökké,

És áldott a te dicsőséges szent neved, *dícséretreméltó, és felette magasztos mindenkoron.

Áldott vagy dicsőséged szent templomában, *femea: *et in nómine tuo levábo manus meas.

Sicut ádipe et pinguédine repleátur ánima mea: *et lábiis exsultatiónis laudábit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutínis meditábor in te: *quia fuísti adjútor meus.

Et in velaménto alárum tuárum exsultábo, adhaésit ánima mea post te: *me suscépit déxtera tua.

Ipsi vero in vanum quaesiérunt ánimam meam, introíbunt in inferióra terrae *tradéntur in manus gládii, partes vúlpium erunt.

Rex vero laetábitur in Deo, laudabúntur omnes qui jurant in eo: *quia obstrúctum est os loquéntium iníqua.

Glória Patri.

Ant. Júdica causam meam: defénde, quia potens es, Dómine.

Ant. Cum Angelis.

Canticum trium Puerorum.

Dan. 3, 52—57.

Benedíctus es, Dómine, Deus patrum nostrórum: *et laudábilis, et gloriósus, et superexaltátus in saécula.

Et benedíctum nomen glóriae tuae sanctum: *et laudábile, et superexaltátum in ómnibus saéculis.

Benedíctus es in templo sancto glóriae tuae: *et

lette dícséretreméltó és felette dicsőséges mindörökké.

Áldott vagy királyi trónodon, *felette dícséretes és felette magasztos mindörökké.

Áldott vagy, ki a mélységeket szemléled s a kerubok fölött trónolsz, *dícséretreméltó és felette magasztos mindörökké.

Áldott vagy az ég erősségében, *dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Áldjátok az Urat, az Úrnak művei mindnyájan, *dícsérjétek és felette magasztaljátok őt mindörökké.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Az angyalokkal és az ifjakkal együtt hűeknek találtassunk, s a halál legyőzőjének kiáltsuk: Hozsanna a magasságban.

Ant. Valljanak szégyent.

148. zsoltár.

Dícsérjétek az Urat az egekből, *dícsérjétek őt a magasságban!

Dícsérjétek őt, angyalai mind, *dícsérjétek őt, seregei mind!

Dícsérjétek őt, nap és hold, *dícsérjétek őt mind, ragyogó csillagok!

Dícsérjétek őt, az egeknek egei, *és minden vizek az ég felett dícsérjék az Úr nevét!

Mert ő szólott és lettek, *ő parancsolt és létrejöttek.

Felállította őket örökkön-

superlaudábilis, et supergloriósus in saécula.

Benedíctus es in throno regni tui: *et superlaudábilis. et superexaltátus in saécula.

Benedíctus es, qui intuéris abyssos, et sedes super Chérubim: *et laudábilis, et superexaltátus in saécula.

Benedíctus es in firmaménto caeli: *et laudábilis, et gloriósus in saécula.

Benedícite, ómnia ópera Dómini, Dómino: *laudáte, et superexaltáte eum in saécula.

Glória Patri.

Ant. Cum Angelis et púeris fidéles inveniámur triumphatóri mortis clamántes: Hosánna in excélsis.

Ant. Confundántur.

Psalmus 148.

Laudáte Dóminum de caelis: *laudáte eum in excélsis.

Laudáte eum, omnes Angeli ejus: *laudáte eum, omnes virtútes ejus.

Laudáte eum, sol et luna: *laudáte eum, omnes stellae, et lumen.

Laudáte eum, caeli caelórum: *et aquae omnes, quae super caelos sunt, laudent nomen Dómini.

Quia ipse dixit, et facta sunt: *ipse mandávit, et creáta sunt.

Státuit ea in aetérnum,

örökre, *s el nem múló törvényt szabott nekik.

Dícsérjétek az Urat a földről, *sárkányok és mélységes vizek mind!

Tűz, jégeső, hó, fagy és szélvihar, *melyek parancsát teljesítik;

Mindnyájan ti hegyek és halmok, *gyümölcstermő fák és mind a cédrusok,

Vadállatok és mind a barmok, *csúszó-mászó és szárnyas állatok,

Föld királyai és mind a népek, *fejedelmek és mind, bírái a földnek,

Ifjak és szűzek, vének és gyermekek: dícsérjék az Úr nevét, *mert csak az ő neve magasztos,

Fölsége égnél-földnél nagyobb! *Felemelte népének szarvát,

Dícsérje őt minden szentje, *Izrael fiai, a hozzá közel álló nép.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Valljanak szégyent, akik üldöznek engem és ne valljak szégyent én, Uram, Istenem.

Capitulum.

Filipp. 2, 5—7.

Testvérek: Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is meg volt, aki midőn az Isten alakjában volt, nem tartotta az Istennel való egyenlőséget oly dolognak, melyhez erőszaket in saéculum saéculi: *praecéptum pósuit, et non praeteríbit.

Laudáte Dómoinum de terra, *dracónes, et omnes abýssi.

Ignis, grando, nix, glácies, spíritus procellárum: *quae fáciunt verbum ejus:

Montes, et omnes colles: *ligna fructífera, et omnes cedri.

Béstiae, et univérsa pécora: *serpéntes, et vólucres pennátae.

Reges terrae, et omnes pópuli: *príncipes, et omnes júdices terrae.

Júvenes, et vírgines: senes cum junióribus laudent nomen Dómini: *quia exaltátum est nomen ejus solíus.

Conféssio ejus super caelum, et terram: *et exaltávit cornu pópuli sui.

Hymnus ómnibus sanctis ejus: *fíliis Israel, pópulo appropinquánti sibi.

Glória Patri.

Ant. Confundántur qui me persequúntur, et non confúndar ego, Dómine, Deus meus.

Capitulum.

Philipp. 2, 5—7.

Fratres: Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu; qui, cum in forma Dei esset, non rapínam arbitrátus est esse se aequálem Deo: sed semetípsum exinanívit, formam servi accípiens, in simili-

kosan ragaszkodjék, hanem kiüresítette önmagát, felvette a szolga alakját, emberhez hasonló lett és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember.

túdinem hóminum factus, et hábitu invéntus ut homo.

℟. Hála legyen az Istennek.

℟. Deo grátias.

Himnusz.

Járta-kelte jóttevés volt,
Élte estje: virradat.
Szent magát hisz kínra
Istenvalló gondolat! [adta,
Szégyenfára vonva függ a
Tisztaságos áldozat.

Tüske szúrta, szeg szaggatta,
Ajka tűznél tüzesebb;
Lándzsa-járta szent szívéből
Vért és vizet ont a seb,
Égre, földre, mindenekre
Foly-e ár, mely édesebb?

Szent keresztfa, drága hűség
Tiszta tőről sarjadott,
Ily virággal, ily gyümölccsel
Fát az erdő nem hozott.
Drága szent fa, drága karja
Drága terhet hordozott.

Édesülj fa, szép szelídre,
Lágyra enyhítsd szálaid,
Zord keménység bársonyul-
Hajtsd feléje ágaid, [jon,
Úgy karold át szép vigyázva
Isten drága tagjait.

Rajtad függött, választott
Megváltásunk záloga, [ág,
Tengerárban holtraváltnak
Üdve vagy te, drága fa;
Tündökölve rajtad ég a
Bárány vére bíbora.

Szentháromság egy Istennek
Üdv, dicsőség, tisztelet,
Az Atyának, egy Fiának,

Hymnus.

Lustra sex qui jam perégit,
Tempus implens córporis,
Sponte líbera Redémptor
Passióni déditus,
Agnus in Crucis levátur
Immolándus stípite.

Felle potus ecce languet:
Spina, clavi, láncea
Mite corpus perforárunt:
Unda manat, et cruor:
Terra, pontus, astra, mun-
Quo lavántur flúmine! [dus,

Crux fidélis, inter omnes
Arbor una nóbilis:
Silva talem nulla profert
Fronde, flore, gérmine:
Dulce ferrum, dulce lignum,
Dulce pondus sústinent.

Flecte ramos, arbor alta,
Tensa laxa viscera,
Et rigor lentéscat ille,
Quem dedit natívitas;
Et supérni membra Regis
Tende miti stípite.

Sola digna tu fuísti
Ferre mundi víctimam;
Atque portum praeparáre
Arca mundo náufrago,
Quam sacer cruor perúnxit,
Fusus Agni córpore.

Sempitérna sit beátae
Trinitáti glória,
Aequa Patri, Filióque;

Szentléleknek zengjetek,
Szent nevére, porba hullva
Mondjunk áldó éneket.
Amen.

℣. Ments meg engem, Istenem, ellenségeimtől.

℟. És szabadíts meg támadóimtól.

Ant. A nagy sereg.

Zakariás éneke.

Luc. 1, 68—79.

Áldott legyen az Úr, Izraelnek Istene, *mert rátekintett és megváltást készített az ő népének;

És az üdvösség szarvát támasztotta nekünk, *Dávidnak, az ő szolgájának házában;

Amint szólott vala szentjei szája által, *ősidőktől fogva prófétái által.

Szabadulást ellenségeinktől, *és mindazok kezéből, kik gyűlölnek minket;

Hogy irgalmasságot cselekedjék atyáinkkal, *és megemlékezzék az ő szent szövetségéről;

Az esküről, melyet esküdött Ábrahám atyánknak, *hogy megadja nekünk,

Hogy ellenségeink kezéből megszabadítva *félelem nélkül szolgáljunk neki,

Jámborságban és igazságban ő előtte, *minden napjainkban.

Te meg gyermek! a Magasságbeli prófétájának fogsz hivatni, *mert előre mégy az Úr színe előtt, elkészíteni az ő útjait;

Par decus Paráclito:
Unius Tríníque nomen
Laudet univérsitas.
Amen.

℣. Eripe me de inimícis meis, Deus meus.

℟. Et ab insurgéntibus in me líbera me.

Ant. Turba multa.

Canticum Zachariae.

Luc. 1. 68—79.

Benedíctus Dóminus, Deus Israel, *quia visitávit, et fecit redemptiónem plebis suae:

Et eréxit cornu salútis nobis: *in domo David, púeri sui.

Sicut locútus est per os sanctórum, *qui a saéculo sunt, Prophetárum ejus:

Salútem ex inimícis nostris, *et de manu ómnium, qui odérunt nos:

Ad faciéndam misericórdiam cum pátribus nostris: *et memorári testaménti sui sancti.

Jusjurándum, quod jurávit ad Abraham, patrem nostrum, *datúrum se nobis:

Ut sine timóre, de manu inimicórum nostrórum liberáti, *serviámus illi.

In sanctitáte, et justítia coram ipso, *ómnibus diébus nostris.

Et tu, puer, Prophéta Altíssimi vocáberis: *praeíbis enim ante fáciem Dómini paráre vias ejus:

Hogy az üdvösség tudományát add az ő népének *bűneik bocsánatára;

A mi Istenünknek mélységes irgalmából, *mellyel meglátogatott minket a magasságból felkelő;

Hogy világítson azoknak, kik sötétségben és a halál árnyékában ülnek, *hogy lábainkat a békesség útjára igazítsa.

Dicsőség az Atyának.

Ant. A nagy sereg, mely az ünnepre jött, kiáltotta az Úrnak: Áldott, ki az Úr nevében jő, Hozsanna a magasságban.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten. ki az emberi nem számára az alázatosság követendő példájaként megengedted, hogy Üdvözítőnk testet öltsön és kereszthalált haljon, engedd meg kegyesen, hogy az ő béketűrését követhessük s így feltámadásának részesei lehessünk. Ugyanazon a mi Urunk.

Ad dandam sciéntiam salútis plebi ejus: *in remissiónem peccatórum eórum:

Per víscera misericórdiae Dei nostri: *in quibus visitávit nos, óriens ex alto:

Illumináre his, qui in ténebris, et in umbra mortis sedent: *ad dirigéndos pedes nostros in viam pacis.

Glória Patri.

Ant. Turba multa, quae convénerat ad diem festum, clamábat Dómino: Benedíctus, qui venit in nómine Dómini, Hosánna in excélsis.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, qui humáno géneri, ad imitándum humilitátis exémplum, Salvatórem nostrum carnem súmere, et crucem subíre fecísti: concéde propítius; ut et patiéntiae ipsíus habére documénta, et resurrectiónis consórtia mereámur. Per eúmdem Dóminum.

Ezután, ha az egyházi naptár előírja, elmondjuk a mai napra eső megemlékezéseket.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak.

℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.

℟. Amen.

Ha a Zsolozsmát itt abbahagyjuk, elmondjuk csendben a Miatyánkot, utána pedig ezt mondjuk:

℣. Az Úr adja meg nekünk békéjét.
℟. És az örök életet. Amen.

℣. Dóminus det nobis suam pacem.
℟. Et vitam aetérnam. Amen.

Ezután elmondjuk a boldogságos Szűz Antifonáját a hozzátartozó könyörgéssel együtt (l. 84. old.), majd így fejezzük be a zsolozsmát:

℣. Az Isten segítsége maradjon velünk mindenkoron.
℟. Amen.

℣. Divínum auxílium máneat semper nobíscum.
℟. Amen.

A Prímára.

Miatyánk, Üdvözlégy, Hiszekegy.

℣. Gondolj, Isten, segítségemre.
℟. Siess, Uram, támogatásomra.

Dicsőség az Atyának. Miképen.

Dícséret neked, Urunk...

Himnusz.

Feljött immár a napvilág,
Jertek, kérjük az égUrát,
Legyen ma tiszta életünk
S hibától ment, amit teszünk.

Urunk, nyelvünkre féket adj,
Hogy pört ne szítson szerteszét,
Szemünket is te úgy vezesd,
Ne rontsa meg hiúskodás.

Legyen szívünkben tisztaság
S maradjon el az észhomály,
S a büszke testet törje meg
Evés, ívásban böjtölés.

Hogy majd napunk, ha végre ér

Ad Primam.

Pater noster. Ave María et Credo.

℣. Deus, in adjutórium meum intende.
℟. Domine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri. Sicut erat.

Laus tibi, Dómine...

Hymnus.

Iam lucis orto sídere,
Deum precémur súpplices,
Ut in diúrnis áctibus
Nos servet a nocéntibus.

Linguam refrénans témperet,
Ne litis horror ínsonet:
Visum fovéndo cóntegat,
Ne vanitátes háuriat.

Sint pura cordis íntima,
Absístat et vecórdia:
Carnis terat supérbiam
Potus cibíque párcitas.

Ut, cum dies abscésserit

S reánk borul a síri éj,
Keményen és megtisztultan
Daloljuk hálánk énekét.

Atyánknak üdv s magasztalás,
Hasonlóan Fiának is
S dicsőség a Léleknek is
Most és a századokon át.
Amen.
Ant. A zsidók gyermekei.

92. zsoltár.

Királlyá lett az Úr! Fölségbe öltözött, *erőbe öltözött az Úr és felövezte magát;

Megerősítette a föld kerekségét, *hogy ne ingadozzék.

Trónod kezdet óta szilárd, *öröktől fogva vagy te.

Zúgnak, Uram, a folyóvizek, *hangosan zúgnak a folyóvizek,

Hányják habjaikat a folyóvizek. *De a nagy vizek zúgásánál,

A tenger csodálatos hullámainál *csodálatosabb az Úr a magasságban.

Bizonyságaid igen bizonyosak, *szentség illeti házadat, Uram, örök időkre.

Dicsőség az Atyának.

99. zsoltár.

Ujjongjatok Istennek, országok mind, *szolgáljátok az Urat örvendezve,

Járuljatok eléje *lelkendezve!

Noctémque sors redúxerit,
Mundi per abstinéntiam
Ipsi canámus glóriam.

Deo Patri sit glória,

Ejúsque soli Fílio,
Cum Spíritu Paráclito,
Nunc et per omne saéculum.
Amen.
Ant. Púeri Hebraeórum.

Psalmus 92.

Dóminus regnávit, decórem indútus est: *indútus est Dóminus fortitúdinem, et praecínxit se.

Etenim firmávit orbem terrae, *qui non commovébitur.

Paráta sedes tua ex tunc: *a saéculo tu es.

Elevavérunt flúmina, Dómine: *elevavérunt flúmina vocem suam.

Elevavérunt flúmina fluctus suos, *a vócibus aquárum multárum.

Mirábiles elatiónes maris: *mirábilis in altis Dóminus.

Testimónia tua credibília facta sunt nimis: *domum tuam decet sanctitúdo, Dómine, in longitúdinem diérum.

Glória Patri.

Psalmus 99.

Jubiláte Deo, omnis terra: *servíte Dómino in laetítia.

Introíte in conspéctu ejus, *in exsultatióne.

Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten, *ő alkotott minket, és nem mi magunk;
Az ő népe s az ő legelőjének nyája vagyunk! *Lépjetek be kapuiba hálaadással, udvaraiba magasztalással, áldjátok őt,
Dícsérjétek nevét, mert jó az Úr, örökké tart kegyelme, *nemzedékről nemzedékre hűsége.

Dicsőség az Atyának.

118. zsoltár. I.

Boldogok, kiknek útja szeplőtelen, *kik az Úr törvénye szerint járnak!
Boldogok, kik fürkészik bizonyságait, *s őt teljes szívvel keresik!
Nem követnek el gonoszságot, *hanem az ő uťain járnak.
Te azt parancsoltad, hogy rendeleteidet *gondosan meg kell tartani.
Bár arra irányulnának utaim, *hogy megtartsam törvényedet!
Akkor meg nem szégyenülök, *ha minden parancsodra ügyelek.
Tiszta szívből hálát adok neked, *hogy megismertem igazságos végzéseidet.
Megtartom rendeléseidet, *el ne hagyj engem sohasem!
Hogy őrzi meg tisztán útját az ifjú? *Úgy, hogy megtartja igéidet.

Scitóte quóniam Dóminus ipse est Deus: *ipse fecit nos, et non ipsi nos.
Pópulus ejus, et oves páscuae ejus: *introíte portas ejus in confessióne, átria ejus in hymnis: confitémini illi.
Laudáte nomen ejus: quóniam suávis est Dóminus, in aetérnum misericórdia ejus, *et usque in generatiónem et generatiónem véritas ejus.
Glória Patri.

Psalmus 118. I.

Beáti immaculáti in via: *qui ámbulant in lege Dómini.
Beáti, qui scrutántur testimónia ejus: *in toto corde exquírunt eum.
Non enim qui operántur iniquitátem, *in viis ejus ambulavérunt.
Tu mandásti *mandáta tua custodíri nimis.

Utinam dirigántur viae meae, *ad custodiéndas justificatiónes tuas!
Tunc non confúndar, *cum perspéxero in ómnibus mandátis tuis.
Confitébor tibi in directióne cordis: *in eo quod dídici judícia justítiae tuae.
Justificatiónes tuas custódiam: *non me derelínquas usquequáque.
In quo córrigit adolescéntior viam suam? *in custodiéndo sermónes tuos.

Teljes szívemből kereslek téged, *ne engedd, hogy parancsaidtól eltérjek.

Szívembe rejtem beszédeidet, *hogy ne vétkezzem ellened.

Áldott vagy te, Uram! *Taníts meg engem rendeleteidre.

Hirdetni akarom ajkammal *szájad minden végzését.

Bizonyságaid útjában gyönyörködöm, *mint mindennemű gazdagságban.

Rendeleteiddel foglalkozom, *utaidat fontolgatom.

Törvényeidről elmélkedem, *beszédeidről meg nem feledkezem.

Dicsőség az Atyának.

118. zsoltár. II.

Tégy jót szolgáddal, adj nekem életet, *hogy megtartsam beszédeidet.

Nyisd meg szemem, hadd szemléljem *a csodákat törvényedben.

Idegen vagyok én e földön, *ne rejtsd el parancsaidat előlem.

Lelkem epedve óhajtja ítéleteidet *minden időben.

Te megdorgálod a kevélyeket, *átkozottak, kik parancsaidtól eltérnek!

Vedd el rólam a szégyent és a gyalázatot, *hiszen bizonyságaidat kerestem.

Ha fejedelmek összeülnek és tanakodnak ellenem,

In toto corde meo exquisívi te: *ne repéllas me a mandátis tuis.

In corde meo abscóndi elóquia tua: *ut non peccem tibi.

Benedíctus es, Dómine: *doce me justificatiónes tuas.

In lábiis meis, *pronuntiávi ómnia judícia oris tui.

In via testimoniórum tuórum delectátus sum, *sicut in ómnibus divítiis.

In mandátis tuis exercébor: *et considerábo vias tuas.

In justificatiónibus tuis meditábor: *non oblivíscar sermónes tuos.

Glória Patri.

Psalmus 118, II.

Retríbue servo tuo, vivífica me: *et custódiam sermónes tuos.

Revéla óculos meos: *et considerábo mirabília de lege tua.

Incola ego sum in terra: *non abscóndas a me mandáta tua.

Concupívit ánima mea desideráre justificatiónes tuas, *in omni témpore.

Increpásti supérbos: *maledícti qui declínant a mandátis tuis.

Aufer a me oppróbrium, et contémptum: *quia testimónia tua exquisívi.

Etenim sedérunt príncipes, et advérsum me loque-

*szolgád törvényeiden gondolkodik.

Valóban bizonyságaidról elmélkedem, *és parancsaid adnak tanácsot nekem.

Földhöz ragadt az én lelkem, *kelts igéreted szerint életre engem.

Feltárom előtted utaimat, óh hallgass meg, *taníts meg törvényeidre engem.

Oktass rendeleteid útjára, *hogy gondoljak csodáidra.

Lelkem elbágyad a gondtól, *erősíts meg igéiddel engem.

Tartsd távol tőlem a gonoszság útját, *és törvényed szerint irgalmazz nekem.

Az igazság útját választottam, *ítéleteidről meg nem feledkezem.

Bizonyságaidhoz ragaszkodom, Uram, *ne hagyj szégyent érnem.

Parancsaid útján futok, *mert szívemet te bátorítod.

Dicsőség az Atyának.

Ant. A zsidók gyermekei olajfaágakat vettek és az Úr elé mentek és kiáltották és mondották: Hozsanna a magasságban.

Capitulum.

I. Tim. 1, 17.

Az örökkévalóság halhatatlan, láthatatlan királyának, az egy Istennek

bántur: *servus autem tuus exercebátur in justificatiónibus tuis.

Nam et testimónia tua meditátio mea est: *et consílium meum justificatiónes tuae.

Adhaésit paviménto ánima mea: *vivífica me secúndum verbum tuum.

Vias meas enuntiávi, et exaudísti me: *doce me justificatiónes tuas.

Viam justificatiónum tuárum ínstrue me: *et exercébor in mirabílibus tuis.

Dormitávit ánima mea prae taédio: *confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitátis ámove a me: *et de lege tua miserére mei.

Viam veritátis elégi: *judícia tua non sum oblítus.

Adhaési testimóniis tuis, Dómine: *noli me confúndere.

Viam mandatórum tuórum cucúrri, *cum dilatásti cor meum.

Glória Patri.

Ant. Púeri Hebraeórum, tollántes ramos olivárum, obviavérunt Dómino clamántes et dicéntes: Hosánna in excélsis.

Capitulum.

I. Tim. 1, 17.

Regi saeculórum immortáli et invisíbili, soli Deo honor et glória

tisztesség és dicsőség mindörökkön-örökké. Amen.

℟. Hála legyen az Istennek.

Resp. breve. Krisztus az élő Isten fia, *irgalmazz nekünk. (Ismételjük.) Krisztus, az élő Isten fia, irgalmazz nekünk. ℣. Ki az Atya jobbján ülsz. ℟. Irgalmazz nekünk. (Ismételjük.) Krisztus, az élő Isten fia, irgalmazz nekünk.

℣. Kelj fel, Krisztus, segíts meg minket.

℟. És szabadíts meg minket nevedért.

in saécula saeculórum. Amen.

℟. Deo grátias.

Resp. breve. Christe, Fili Dei vivi, *Miserére nobis. (Et repetitur:) Christe, Fili Dei vivi, miserére nobis. ℣. Qui sedes ad déxteram Patris. ℟. Miserére nobis. (Repetitur:) Christe, Fili Dei vivi, miserére nobis.

℣. Exsúrge, Christe, ádjuva nos.

℟. Et líbera nos propter nomen tuum.

A következő imádságokat csak akkor mondjuk, ha a Laudesben nem emlékeztünk meg valamely duplex-rangú ünnepről:

Uram, irgalmazz, Krisztus, irgalmazz, Uram, irgalmazz.

Miatyánk (csendben, egészen addig):

℣. És ne vígy minket a kísértésbe.

℟. De szabadíts meg a gonosztól.

Hiszek egy Istenben (csendben, egészen addig):

℣. Testnek feltámadását.

℟. És az örök életet. Amen.

℣. Én, Uram, hozzád kiáltottam.

℟. És reggel hozzád jut imádságom.

℣. Teljék meg szájam dícséreteddel.

℟. Hogy zengjem dicső-

Sequentes **Preces** omittuntur, si ad Laudes facta sit Commemoratio alicujus Duplicis:

Kýrie, eléison. Christe, eléison. Kýrie, eléison.

Pater noster (secreto usque ad)

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. Sed líbera nos a malo.

Credo in Deum (secreto usque ad)

℣. Carnis resurrectiónem.

℟. Vitam aetérnam. Amen.

℣. Et ego ad te, Dómine, clamávi.

℟. Et mane orátio mea praevéniet te.

℣. Repleátur os meum laude.

℟. Ut cantem glóriam

ségedet, egész nap nagyságodat.

℣. Uram, fordítsd el arcodat bűneimtől.

℟. És töröld el minden gonoszságomat.

℣. Isten, tiszta szívet teremts belém.

℟. És újítsd fel bensőmben a helyes lelket.

℣. Ne vess el színed elől engem.

℟. És Szentlelkedet ne vond meg tőlem.

℣. Add meg nekem üdvösséged örömét,

℟. És fejedelmi lélekkel erősíts meg engem.

℣. A mi segítségünk az Úr nevében van.

℟. Aki az eget és a földet alkotta.

tuam, tota die magnitúdinem tuam.

℣. Dómine, avérte fáciem tuam a peccátis meis.

℟. Et omnes iniquitátes meas dele.

℣. Cor mundum crea in me, Deus.

℟. Et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.

℣. Ne projícias me a fácie tua.

℟. Et spíritum sanctum tuum ne áuferas a me.

℣. Redde mihi laetítiam salutáris tui.

℟. Et spíritu principáli confírma me.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit caelum et terram.

Ezután következik a közgyónás. Ha a zsolozsmát karban végzik, a Confiteor-t és a Misereatúr-t kétszer modják el, egyszer a karvezető, egyszer pedig a kar. Ha a zsolozsmát magunkban végezzük, a közgyónást a következőkép mondjuk:

Gyónom a mindenható Istennek, a boldogságos mindenkoron Szűz Máriának, Szent Mihály főangyalnak, Keresztelő Szent Jánosnak, Szent Péter és Pál apostoloknak, és minden szenteknek, hogy sokat vétkeztem gondolattal, szóval és cselekedettel. Én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Kérem azért a boldogságos, mindenkoron Szűz Máriát, Szent Mihály főangyalt, Keresztelő Szent Jánost, Szent Péter és Pál apostolokat, és a

Confíteor Deo omnipoténti, beátae Maríae semper Vírgini, beáto Michaéli Archángelo, beáto Joánni Baptístae, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, et ómnibus Sanctis, quia peccávi nimis cogitatióne, verbo et ópere: mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, beátum Michaélem Archángelum, beátum Joánnem Baptístam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, et omnes Sanctos, oráre pro

szenteket mind, hogy imádkozzanak értem az Úrnál, a mi Istenünknél.

Könyörüljön rajtunk a mindenható Isten s bűneinket megbocsátva, juttasson el minket az örök életre.

℟. Amen.

Bűneink elengedését, feloldozását s bocsánatát adja meg nekünk a mindenható és irgalmas Isten.

℟. Amen.

℣. Méltóztassál, Urunk, ezen a napon

℟. Bűn nélkül megőrizni minket.

℣. Könyörülj rajtunk, Urunk.

℟. Könyörülj rajtunk.

℣. Legyen, Urunk, irgalmad rajtunk.

℟. Amint biztunk benned.

℣. Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

℟. És kiáltásom jusson eléd.

me ad Dóminum, Deum nostrum.

Misereátur nostri omnípotens Deus, et, dimíssis peccátis nostris, perdúcat nos ad vitam aetérnam.

℟. Amen.

Indulgéntiam, absolutiónem, et remissiónem peccatórum nostrórum tríbuat nobis omnípotens et miséricors Dóminus.

℟. Amen.

℣. Dignáre, Dómine, die isto.

℟. Sine peccáto nos custodíre.

℣. Miserére nostri, Dómine.

℟. Miserére nostri.

℣. Fiat misericórdia tua, Dómine, super nos.

℟. Quemádmodum sperávimus in te.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

Az imádságok elmondása után, vagy ha azokat nem mondottuk, a Responsorium breve után következik:

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható Úr Isten, ki e nap kezdetéhez eljuttattál minket, őrizz meg ma minket hatalmaddal, hogy e napon semmi bűnbe se essünk, hanem szüntelenül a Te parancsaid teljesítésére szól-

Absolutis Precibus, vel, si Preces locum non habeant, post Responsorium breve statim dicitur:

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Dómine, Deus omnípotens, qui ad princípium hujus diéi nos pervenire fecísti: tua nos hódie salva virtúte; ut in hac die ad nullum declinémus peccátum, sed semper ad tuam justítiam facién-

janak szavaink, és irányuljanak gondolataink és cselekedeteink. A mi Urunk.

℟. Amen.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hálalegyen az Istennek.

Itt, ha a zsolozsmát közösen mondják, a vértanuk életéből olvasnak fel. Ha a zsolozsmát nem mondják közösen, ez nem kötelező, bár dícséretes. — Utána:

℣. Drága az Úr színe előtt

℟. Szenteinek halála.

Szűz Mária és a szentek mindannyian járjanak közbe értünk az Úrnál, hogy méltók legyünk elnyerni Annak a segítségét és szabadítását, aki él és uralkodik mindörökkön örökké.

℟. Amen.

℣. Gondolj, Isten, segítségemre.

℟. Siess, Uram, támogatásomra.

Ezt háromszor mondjuk. Harmadszor hozzátesszük:

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek, miképen kezdetben volt, van most és lesz mindörökkön örökké. Amen.

Uram irgalmazz, Krisztus irgalmazz, Uram irgalmazz.

Miatyánk (csendben, egészen addig):

℣. És ne vígy minket a kísértésbe.

dam nostra procédant elóquia, dirigántur cogitatiónes et ópera. Per Dóminum.

℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

Deinde in Choro legitur Martyrologium, quod laudabiliter fit etiam extra Chorum. —

Postea Hebdomadarius dicit:

℣. Pretiósa in conspéctu Dómini.

℟. Mors Sanctórum ejus.

Sancta María, et omnes Sancti intercédant pro nobis ad Dóminum, ut nos mereámur ab eo adjuvári et salvári, qui vivit et regnat in saécula saeculórum.

℟. Amen.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Et dicitur ter; ultimo additur:

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saécula saeculórum. Amen.

Kýrie, eléison. Christe, eléison. Kýrie, eléison.

Pater noster (secreto usque ad):

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. De szabadíts meg a gonosztól.

℣. Tekints, Urunk, szolgáidra, a te műveidre, s irányítsd a jóra fiaikat. ℟. És az Úrnak, a mi Istenünknek világossága legyen felettünk s irányítsd felettünk kezünk cselekedeteit, s irányítsd kezünk munkáját.

℣. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek.

℟. Miképen kezdetben volt és van most és lesz mindörökkön örökké. Amen.

Könyörögjünk. Méltóztassál Urunk, Istenünk, ég és föld királya, törvényeidnek megfelelően és parancsaid teljesítésére irányítani, megszentelni, vezetni és kormányozni e mai napon lelkünket és testünket, gondolatainkat, szavainkat és cselekedeteinket, hogy a Te segítségeddel, világ Megszabadítója, most és mindörökre megmentettek és megszabadítottak lehessünk, ki élsz és uralkodol mindörökön örökké. ℟. Amen.

℣. Add kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Napjainkat és cselekedeteinket az ő békéjében rendezze a mindenható Úr. ℟. Amen.

Rövid olvasmány.

Iz. 50, 6—7.

Arcomat nem fordítottam el azoktól, akik gyaláztak és megköpdöstek en-

℟. Sed líbera nos a malo.

℣. Réspice in servos tuos, Dómine, et in ópera tua, et dírige fílios eórum. ℟. Et sit splendor Dómini, Dei nostri, super nos, et ópera mánuum nostrárum dírige super nos, et opus mánuum nostrárum dírige.

℣. Glória Patri, et Fílio, et Spíritui Sancto.

℟. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saécula saeculórum. Amen.

Orémus. Dirígere et sanctificáre, régere et gubernáre dignáre, Dómine Deus, Rex caeli et terrae, hódie corda et córpora nostra, sensus, sermónes et actus nostros in lege tua, et in opéribus mandatórum tuórum: ut hic, et in aetérnum, te auxiliánte, salvi et líberi esse mereámur, Salvátor mundi: Qui vivis et regnas in saécula saeculórum. ℟. Amen.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Dies et actus nostros in sua pace dispónat Dóminus omnípotens. ℟. Amen.

Lectio brevis.

Is. 50, 6—7.

Fáciem meam non avérti ab increpántibus et conspuéntibus in me. Dóminus

gem. Az Úr Isten az én segítőm, azért nem szégyenülök meg. Te pedig, Urunk, irgalmazz nekünk.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. Segítségünk az Úr nevében van.

℟. Ki az eget és földet alkotta.

℣. Adj áldást.

℟. Isten.

Áldás. Áldjon meg minket az Úr és védjen meg minden gonosztól és vezessen minket az örök életre, a megholt hívek pedig Isten irgalmasságából békességben nyugodjanak. ℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt abbahagyjuk, csendben egy Miatyánkot mondunk.

Deus auxiliátor meus, et ídeo non sum confúsus. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit caelum et terram.

℣. Benedícite.

℟. Deus.

Benedictio. Dóminus nos benedícat, et ab omni malo defendat, et ad vitam perdúcat aetérnam. Et fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Deinde dicitur tantum Pater noster secreto, nisi sequatur alia Hora.

A Tertiára.

Miatyánk. Üdvözlégy Mária.

℣. Gondolj Isten segítségemre.

Dicsőség az Atyának. Miképen.

Dícséret neked, Urunk . . .

Himnusz.

Most már Szentlélek Úr Isten!
Egy az Atyával s Fiúval,
Méltóztassál a szívünkben
Lakozni szent malasztoddal!

Ész, nyelv, erő, ajk s érezet

Neked hitvallást zengjenek.
Gyúljon lángra a szeretet,
A hívek jóért küzdjenek.

Ad Tertiam.

Pater noster et Ave María.

℣. Deus, in adjutórium.

Glória Patri. Sicut erat.

Laus tibi, Dómine . . .

Hymnus.

Nunc, Sancte, nobis, Spíritus,
Unum Patri cum Fílio,
Dignáre promptus íngeri
Nostro refúsus péctori.

Os, lingua, mens, sensus, vigor
Confessiónem pérsonent,
Flamméscat igne cáritas,
Accéndat ardor próximos.

Engedje ezt a jó Atya
S az ő egyetlenegy Fia,
És velük a Vigasztaló
Mindenkoron uralkodó.
Amen.

Ant. A zsidók gyermekei.

118. zsoltár III.

Oktass engem, Uram, törvényeid útjára, *hogy mindenkor csak azt kutassam.

Adj értelmet, hogy törvényedet vizsgáljam, *és teljes szívemből megtartsam.

Vezess engem parancsaid ösvényére, *mert benne lelem kedvemet.

Hajtsd szívemet bizonyságaidra, *és ne a kapzsiságra.

Fordítsd el szememet, hiúságot ne lásson, *éltess engem a te utadon.

Teljesítsd szolgádnak, amit neki ígértél, *hisz fél téged.

Fordítsd el tőlem a gyalázatot, amelytől rettegek, *hisz végzéseid gyönyörűségesek.

Im én kívánom rendeleteidet, *igazságod által adj nekem életet.

Szálljon reám, Uram, kegyelmed, *megígért segítséged.

Hadd feleljek meg azoknak, kik gyaláznak engem, *hiszen bízom beszédeidben.

Ne vedd el szájamtól az

Praesta, Pater piíssime,
Patríque compar Unice,
Cum Spíritu Paráclito,
Regnans per omne sáeculum. Amen.

Ant. Púeri Hebraeórum.

Psalmus 118. iii.

Legem pone mihi, Dómine, viam justificatiónum tuárum: *et exquíram eam semper.

Da mihi intelléctum, et scrutábor legem tuam: *et custódiam illam in toto corde meo.

Deduc me in sémitam mandatórum tuórum: *quia ipsam vólui.

Inclína cor meum in testimónia tua: *et non in avarítiam.

Avérte óculos meos ne vídeant vanitátem: *in via tua vivífica me.

Státue servo tuo elóquium tuum, *in timóre tuo.

Amputa oppróbrium meum quod suspicátus sum: *quia judícia tua jucúnda.

Ecce, concupívi mandáta tua: *in aequitáte tua vivífica me.

Et véniat super me misericórdia tua, Dómine: *salutáre tuum secúndum elóquium tuum.

Et respondébo exprobrántibus mihi verbum: *quia sperávi in sermónibus tuis.

Et ne áuferas de ore meo

igazság szavát sohasem, *hisz felette bízom én ítéleteidben.

És megtartom törvényedet szűntelen, *mindenkoron és minden időben.

És tágas úton járok, *mert rendeleteidet kutatom.

És bizonyságaidról királyok előtt beszélek, *és nem szégyenülök meg.

Parancsaidról elmélkedem, *mert szeretem őket.

Parancsaid felé emelem kezemet, mert kedvesek nekem, *és gondolkodom rendeleteiden.

Dicsőség az Atyának.

118. zsoltár IV.

Emlékezzél meg szavadról, melyet szolgádnak mondottál, *mellyel nekem reménységet nyujtottál.

Nyomorúságomban ez vigasztal engem, *mert beszéded életet ád nekem.

Felette gúnyolnak engem a kevélyek, *de én törvényedtől el nem térek.

Örök ítéleteidre gondolok, Uram, *és megvigasztalódom.

Harag vesz rajtam erőt *a bűnösök miatt, kik elhagyják törvényedet.

De énekek nekem a te parancsolataid *zarándokságomnak helyén.

Éjjel is nevedre gondolok, Uram, *és törvényedet megtartom.

Az az én osztályrészem, verbum veritátis usquequáque: *quia in judíciis tuis supersperávi.

Et custódiam legem tuam semper: *in saéculum et in saéculum saéculi.

Et ambulábam in latitúdine: *quia mandáta tua exquisívi.

Et loquébar in testimóniis tuis in conspéctu regum: *et non confundébar.

Et meditábar in mandátis tuis, *quae diléxi.

Et levávi manus meas ad mandáta tua, quae diléxi: *et exercébar in justificatiónibus tuis.

Glória Patri.

Psalmus 118. iv.

Memor esto verbi tui servo tuo, *in quo mihi spem dedísti.

Haec me consoláta est in humilitáte mea: *quia elóquium tuum vivificáfit me.

Supérbi iníque agébant usquequáque: *a lege autem tua non declinávi.

Memor fui judiciórum tuórum a saéculo, Dómine: *et consolátus sum.

Defféctio ténuit me, *pro peccatóribus derelinquéntibus legem tuam.

Cantábiles mihi erant justificatiónes tuae, *in loco peregrinatiónis meae.

Memor fui nocte nóminis tui, Dómine: *et custodívi legem tuam.

Haec facta est mihi:

*hogy rendeleteidet fürkészszem.

Mondom, Uram: Az az osztályrészem, *hogy törvényedet teljesítsem.

Teljes szívemből könyörgök előtted, *irgalmazz nekem, amint megígérted.

Megfontolom utaimat, *és bizonyságaid felé irányítom lábamat.

Kész vagyok és nem vonakodom, *hogy parancsaidat megtartsam.

Gonoszok kötelékei vesznek körül engem, *de törvényeidről meg nem feledkezem.

Éjfélkor is felkelek, hogy hálát adjak neked *igazságos ítéleteidért.

Társa vagyok mindazoknak, akik félnek téged, *és megtartják rendeleteidet.

Tele van, Uram, a föld kegyelmeddel, *ismertess meg, Uram, végzéseiddel.

Dicsőség az Atyának.

*quia justificatiónes tuas exquisívi.

Pórtio mea, Dómine, *dixi custodíre legem tuam.

Deprecátus sum fáciem tuam in toto corde meo: *miserére mei secúndum elóquium tuum.

Cogitávi vias meas: *et convérti pedes meos in testimónia tua.

Parátus sum, et non sum turbátus: *ut custódiam mandáta tua.

Funes peccatórum circumpléxi sunt me: *et legem tuam non sum oblítus.

Média nocte surgébam ad confiténdum tibi, *super judícia justificatiónis tuae.

Párticeps ego sum ómnium timéntium te: *et custodiéntium mandáta tua.

Misericórdia tua, Dómine, plena est terra: *justificatiónes tuas doce me.

Glória Patri.

118. zsoltár V.

Jót tettél, Uram, szolgádnak, *amint megmondottad.

Taníts jóra, okosságra, tudományra, *mert hiszek parancsaidban.

Míg a megalázás nem ért, vétkeztem én, *most azonban teljesítem immár, amit elrendeltél.

Jóságos vagy te *jóságodban taníts meg engem rendeleteidre.

Psalmus 118. v.

Bonitátem fecísti cum servo tuo, Dómine, *secúndum verbum tuum.

Bonitátem, et disciplínam, et sciéntiam doce me: *quia mandátis tuis crédidi.

Priúsquam humiliárer ego delíqui: *proptérea elóquium tuum custodívi.

Bonus es tu: *et in bonitáte tua doce me justificatiónes tuas.

Sok gonoszságot fognak reám a kevélyek, *de én teljes szívvel fürkészem parancsaidat.

Az ő szívük megalvadt, mint a zsír, *én azonban törvényedről elmélkedem.

Jó nekem, hogy megaláztál engem, *hogy megtanuljam rendeleteidet.

Szájad törvénye nekem többet ér *arany és ezüst ezreinél.

Kezed teremtett és alkotott engem, *adj értelmet, hogy megtanuljam parancsaidat.

Örvendezve néznek engem, akik téged félnek, *mert felette remélek szavaidban.

Tudom, Uram, hogy ítéleteid igazságosak, *és méltán aláztál meg engem.

Vigasztaljon meg engem irgalmad, *miként szolgádnak ígérted.

Szálljon reám irgalmad, hogy éljek, *mert törvényedről elmélkedem.

Érje szégyen a kevélyeket, mert ők csalárdul gonoszat művelnek ellenem, *én azonban elmélkedem rendeleteiden.

Forduljanak hozzám, akik téged félnek, *és bizonyságaidat ismerik.

Szívem szeplőtelen legyen rendeleteid szerint, *hogy meg ne szégyenüljek.

Dicsőség az Atyának.

Ant. A zsidók gyermekei ruháikat terítették az útra és kiáltozták és mondották:

Multiplicáta est super me iníquitas superbórum: *ego autem in toto corde meo scrutábor mandáta tua.

Coagulátum est sicut lac cor eórum: *ego vero legem tuam meditátus sum.

Bonum mihi quia humiliásti me: *ut discam justificatiónes tuas.

Bonum mihi lex oris tui, *super mílli aauri et argénti.

Manus tuae fecérunt me, et plasmavérunt me: *da mihi intelléctum, et discam mandáta tua.

Qui timent te vidébunt me, et laetabúntur: *quia in verba tua supersperávi.

Cognóvi, Dómine, quia aéquitas judícia tua: *et in veritáte tua humiliásti me.

Fiat misericórdia tua ut consolétur me, *secúndum elóquium tuum servo tuo.

Véniant mihi miseratiónes tuae, et vivam: *quia lex tua meditátio mea est.

Confundántur supérbi, quia injúste iniquitátem fecérunt in me: *ego autem exercébor in mandátis tuis.

Convertántur mihi timéntes te: *et qui novérunt testimónia tua.

Fiat cor meum immaculátum in justificatiónibus tuis, *ut non confúndar.

Glória Patri.

Ant. Púeri Hebraeórum vestiménta prosternébant in via, et clamábant, dicén-

Hozsanna Dávid Fiának, áldott, ki az Úr nevében jő.

Capitulum.

Filipp. 2, 5—7.

Testvérek: Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt, aki midőn az Isten alakjában volt, nem tartotta az Istennel való egyenlőségét oly dolognak, melyhez erőszakosan ragaszkodjék, hanem kiüresítette önmagát, felvette a szolga alakját, emberekhez hasonló lett és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember. ℟. Hála legyen az Istennek.

℟. br. Mentsd meg a kardtól *Isten, lelkemet. Mentsd.

℣. És a kutya karmai közül én egyetlenemet. Isten. Mentsd.

℣. Az oroszlán szájából szabadíts meg, Uram, engem.

℟. És a bölények szarvai közül én csekélységemet.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten. 42. old.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak.

℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt abbahagyjuk, csendben egy Miatyánkot mondunk.

tes: Hosánna Fílio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

Capitulum.

Philipp. 2, 5—7.

Fratres: Hoc enim sentíte in vobis, quod et in Christo Jesu; qui, cum in forma Dei esset, non rapínam arbitrátus est esse se aequálem Deo: sed semetípsum exinanívit, formam servi accípiens, in similitúdinem hóminum factus, et hábitu invéntus ut homo. ℟. Deo grátias.

℟. br. Erue a frámea, *Deus, ánimam meam. Erue.

℣. Et de manu canis únicam meam. Deus. Erue.

℣. De ore leónis líbera me, Dómine.

℟. Et a córnibus unicórnium humilitátem meam.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus. 42. pag.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.

℟. Amen.

Deinde dicitur tantum Pater noster secreto, nisi sequatur alia Hora.

A Tertia elvégzése után következik a pálma-(barka-)szentelés és a szentmise. (L. 217. old.)

Completa Tertia fit Benedictio palmarum cum Processione et postea dicitur Missa.

A Sextára.

Miatyánk. Üdvözlégy Mária.

℣. Gondolj Isten segítségemre.

Dicsőség az Atyának. Miképen.

Dícséret neked, Urunk.

Himnusz.

Kormányozó, igaz Isten,
Ki mindent intézel bölcsen,
Világot adsz a reggelnek,
És forróságot a délnek.

Oltsd el a pörnek lángjait,
Tépd ki a vétek vágyait;
Testünknek adj egészséget
És a szívnek békességet!

Engedd ezt, ó legjobb Atya!
S te, szent Atyád örök Fia,
Engedje a Vigasztaló
Mindenkoron uralkodó.
Amen.

Ant. Eléd tárom.

118. zsoltár. VI.

Lelkem epedve várja segítségedet, *igédben én felette remélek.

Szemem epedve várja igédet, *kérdem: Mikor vigasztalsz meg engem?

Olyan vagyok, mint tömlő a füstben, *de nem feledkezem meg törvényeidről.

Meddig kell még várnia

Ad Sextam.

Pater noster et Ave María.

℣. Deus, in adjutórium.

Glória Patri. Sicut erat.

Laus tibi, Dómine.

Hymnus.

Rector potens, verax Deus,
Qui témperas rerum vices,
Splendóre mane illúminas,
Et ígnibus merídiem:

Exstíngue flammas lítium,
Aufer calórem nóxium,
Confer salútem córporum,
Verámque pacem córdium.

Praesta, Pater piíssime,
Patríque compar Unice,
Cum Spíritu Paráclito
Regnans per omne saeculum. Amen.

Ant. Tibi revelávi.

Psalmus 118. VI.

Defécit in salutáre tuum ánima mea: *et in verbum tuum supersperávi.

Defecérunt óculi mei in elóquium tuum, *dicéntes: Quando consoláberis me?

Quia factus sum sicut uter in pruína: *justificatiónes tuas non sum oblítus.

Quot sunt dies servi tui?

szolgádnak?*Mikor mondasz ítéletet üldözőim felett?

Mendé-mondákat beszélnek nekem az istentelenek, *de nem olyanok azok, mint a te törvényed.

A te parancsaid mind igazak, *csalárdul üldöznek, segíts meg engem!

Kevés híja, hogy a földről el nem emésztenek, *de én nem hagytam el rendeleteidet.

Adj irgalmad szerint életet nekem, *hogy szájad bizonyságait megőrizzem.

Uram, örökkön örökké *áll a mennyben a te igéd.

Nemzedékről nemzedékre tart a te hűséged, *szilárd alapokra helyezted a földet.

Rendelésed szerint áll fenn máig, *mert neked szolgál minden.

Ha nem elmélkedtem volna törvényeden, *akkor talán nyomorúságomban elvesztem volna.

Sohasem feledem rendeleteidet, *mert általuk adsz életet nekem.

Tied vagyok, ments meg engem, *mert parancsaidat fürkészem.

Lesnek reám a bűnösök, hogy elveszítsenek, *de én bizonyságaidra figyelek.

Látom, hogy minden dolog véges, legyen bármily tökéletes, *de a te parancsolatod bizony megmarad.

Dicsőség az Atyának.

*quando fácies de persequéntibus me judícium?

Narravérunt mihi iníqui fabulatiónes: *sed non ut lex tua.

Omnia mandáta tua véritas: *iníque persecúti sunt me, ádjuva me.

Paulo minus consummavérunt me in terra: *ego autem non derelíqui mandáta tua.

Secúndum misericórdiam tuam vivífica me: *et custódiam testimónia oris tui.

In aetérnum, Dómine, *verbum tuum pérmanet in caelo.

In generatiónem et generatiónem véritas tua: *fundásti terram, et pérmanet.

Ordinatióne tua persevérat dies: *quóniam ómnia sérviunt tibi.

Nisi quod lex tua meditátio mea est: *tunc forte periíssem in humilitáte mea.

In aetérnum non oblivíscar justificatiónes tuas: *quia in ipsis vivificásti me.

Tuus sum ego, salvum me fac: *quóniam justificatiónes tuas exquisívi.

Me exspectavérunt peccatóres ut pérderent me: *testimónia tua intelléxi.

Omnis consummatiónis vidi finem: *latum mandátum tuum nimis.

Glória Patri.

118. zsoltár VII.

Mennyire szeretem, Uram, törvényedet! *Egész nap róla elmélkedem.

Ellenségeimnél bölcsebbé tettél parancsolatoddal, *mert mindenkoron velem vagyon.

Minden oktatómnál értelmesebb lettem, *mert bizonyságaidról elmélkedem.

Az öregeknél értelmesebb lettem, *mert rendeleteidet fürkészem.

Minden gonosz úttól távol tartom lábamat, *hogy megtartsam szavaidat.

Rendeleteidtől el nem térek, *mert te szabsz törvényt nekem.

Mily édesek beszédeid ínyemnek, *szájamnak méznél jobban izlenek.

Parancsaid nekem értelmet adnak, *azért gyűlölök én minden gonosz utat.

Lábamnak szövétnek a te igéd, *s ösvényeimnek fényesség.

Esküszöm és állom, *hogy igazságod végzéseit megtartom.

Teljes megalázás ért, Uram, engem, *kelts életre, amint megígérted.

Szájam önkéntes áldozataiban leld, Uram, kedvedet, *és végzéseidre taníts meg engem.

Életemet kezemben hordom szüntelen, *de törvényedet el nem felejtem.

Psalmus 118. vii.

Quómodo diléxi legem tuam, Dómine? *tota die meditátio mea est.

Super inimícos meos prudéntem me fecísti mandáto tuo: *quia in aetérnum mihi est.

Super omnes docéntes me intelléxi: *quia testimónia tua meditátio mea est.

Super senes intelléxi: *quia mandáta tua quaesívi.

Ab omni via mala prohíbui pedes meos: *ut custódiam verba tua.

A judíciis tuis non declinávi: *quia tu legem posuísti mihi.

Quam dúlcia fáucibus meis elóquia, tua, *super mel ori meo!

A mandátis tuis intelléxi: *proptérea odívi omnem viam iniquitátis.

Lucérna pédibus meis verbum tuum, *et lumen sémitis meis.

Jurávi, et státui *custodíre judícia justítiae tuae.

Humiliátus sum usquequáque, Dómine: *vivífica me secúndum verbum tuum.

Voluntária oris mei beneplácita fac, Dómine: *et judícia tua doce me.

Anima mea in mánibus meis semper: *et legem tuam non sum oblítus.

A bűnösök tőrt vetnek nekem, *de rendeleteidtől el nem tévelyedtem.

Örökségül nyertem bizonyságaidat mindörökké, *ezért szívem bennük leli örömét.

Törvényeid megtartására hajlítom szívemet *jutalmadért mindörökké.

Dicsőség az Atyának.

118. zsoltár VIII.

Gyűlölöm az istenteleneket, *és szeretem törvényedet.

Segítőm és oltalmazóm vagy te, *felette bízom én igéretedben.

Távozzatok tőlem, gonoszok, *mert Istenemnek parancsait kutatom.

Gyámolíts engem igéreted szerint, hogy éljek, *és ne hagyd, hogy reménységemben megszégyenüljek.

Segíts meg, hogy megszabaduljak, *és mindig törvényeden elmélkedjem.

Megveted mind, kik rendeleteidtől elhajlanak, *mert szándékaik gonoszak.

Hitszegőnek tartom a föld minden bűnösét, *azért szeretem bizonyságaidat.

Szegezd át félelmeddel testemet, *hogy ítéleteidtől remegjek.

Igazat és helyeset cselekszem, *ne szolgáltass ki azoknak, kik szorongatnak engem.

Vállalj kezességet szolPosuérunt peccatóres láqueum mihi : *et de mandátis tuis non errávi.

Hereditáte acquisívi testimónia tua in aetérnum : *quia exsultátio cordis mei sunt.

Inclinávi cor meum ad faciendas justificatiónes tuas in aetérnum, *propter retributiónem.

Glória Patri.

Psalmus 118. viii.

Iníquos ódio hábui : *et legem tuam diléxi.

Adjútor et suscéptor meus es tu : *et in verbum tuum supersperávi.

Declináte a me, malígni : *et scrutábor mandáta Dei mei.

Súscipe me secúndum elóquium tuum, et vivam : *et non confúndas me ab exspectatióne mea.

Adjuva me, et salvus ero : *et meditábor in justificatiónibus tuis semper.

Sprevísti omnes discedéntes a judíciis tuis : *quia injústa cogitátio eórum.

Praevaricántes reputávi omnes peccatóres terrae : *ídeo diléxi testimónia tua.

Confíge timóre tuo carnes meas : *a judíciis enim tuis tímui.

Feci judícium et justítiam : *non tradas me calumniántibus me.

Súscipe servum tuum in

gád javára, *hogy el ne nyomjanak engem a kevélyek.

Szemem epedve várja üdvösségedet, *és igazságos igédet.

Bánj szolgáddal irgalmad szerint, *és törvényeidre taníts meg engem.

Szolgád vagyok én, *adj értelmet nekem, hogy bizonyságaidat megismerjem.

Uram, itt az ideje a cselekvésnek, *mert megszegik törvényedet!

Azért szeretem én parancsaidat *aranynál és topáznál jobban.

Azért követem minden parancsolatodat, *és gyűlölök minden hamis utat.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Eléd tárom ügyemet, életem védője, Uram, én Istenem.

Capitulum.

Filipp. 2, 8—9.

Megalázta magát, engedelmes lett a halálig és pedig a halálig a kereszt-fán. Ezért az Isten is igen felmagasztalta őt és oly nevet adott neki, mely minden más név fölött van. ℟. Hála legyen az Istennek.

Resp. breve. Az oroszlán szájából, *szabadíts meg engem Uram. Az. ℣. És a bölények szarvai közül csekélységemet. Szabadíts meg. Az.

℣. Ne veszítsd el az istentelenekkel, Isten, lelkemet.

bonum: *non calumniéntur me supérbi.

Oculi mei defecérunt in salutáre tuum: *et in elóquium justítiae tuae.

Fac cum servo tuo secúndum misericórdiam tuam *et justificatiónes tuas doce me.

Servus tuus sum ego: *da mihi intelléctum, ut sciam testimónia tua.

Tempus faciéndi, Dómine: *dissipavérunt legem tuam.

Ideo, díléxi mandáta tua, *super aurum et topázion.

Proptérea ad ómnia mandáta tua dirigébar: *omnem viam iníquam ódio hábui.

Glória Patri.

Ant. Tibi revelávi causam meam, defénsor vitae meae, Dómine, Deus meus.

Capitulum.

Philipp. 2, 8—9

Humiliávit semetípsum factus obédiens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltávit illum, et donávit illi nomen, quod est super omne nomen. ℟. Deo grátias.

Resp. breve. De ore leónis *Líbera me, Dómine. De. ℣. Et a córnibus unicórnium humilitátem meam. Líbera. De.

℣. Ne perdas cum ímpiis, Deus, ánimam meam.

℟. És a vér férfiaival életemet.
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten. 42. old.

Utána:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
℣. Mondjunk áldást az Úrnak.
℟. Hála legyen az Istennek.
℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak.
℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt abbahagyjuk, csendben egy Miatyánkot mondunk.

℟. Et cum viris sánguinum vitam meam.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus. 42. pag.

Post Oratiónem additur:

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.
℟. Amen.

Deinde dicitur tantum Pater noster secreto, nisi sequatur alia Hora.

A Nonára.

Miatyánk. Üdvözlégy Mária.
℣. Gondolj Isten segítségemre.
Dicsőség az Atyának. Miképen.
Dícséret neked, Urunk...

Himnusz.

Isten! kitől minden vagyon.
S ki át nem mégy változaton:
Forgása a nappaloknak,
Munkája akaratodnak.

Éltünknek alkonyán kegyed
Tőlünk ne vonja meg fényed,
S midőn közelget halálunk,
Mennyország legyen jutalmunk.

Ad Nonam.

Pater noster et Ave María.
℣. Deus, in adjutórium.

Glória Patri. Sicut erat.

Laus tibi, Dómine...

Hymnus.

Rerum, Deus, tenax vigor,
Immótus in te pérmanens,
Lucis diúrnae témpora
Succéssibus detérminans:

Largíre lumen véspere,
Quo vita nusquam décidat,
Sed praémium mortis sacrae
Perénnis instet glória.

Engedd ezt, ó legjobb Atya,
S te szent Atyád örök Fia,
Engedje a Vigasztaló,
Mindenkoron uralkodó.
Amen.
Ant. Segítségül hívom.

118. zsoltár IX.

Bizonyságaid csodásak! *Lelkem azért fürkészi őket.

Beszédeid megértése világosságot ad, *és értelmesekké teszi az együgyűeket

Szájamat epedve megnyitom, *mert megkívánom parancsaidat.

Tekints reám és könyörülj rajtam, *miként azokon szoktál, kik nevedet szeretík.

Irányítsd lépteimet beszéded szerint,*hogy semmiféle hamisság se uralkodjék rajtam.

Ments meg engem az emberek erőszakosságaitól, *hogy rendeleteidet megtartsam.

Derítsd fel szolgád felett arcodat, *ismertesd meg velem határozataidat.

Patakokban ontja szemem a könnyet, *mert nem tartják meg törvényedet.

Igazságos vagy, Uram, *és ítéleted igaz!

Bizonyságaidat igazságodban parancsoltad meg, *és felette nagy hűségedben.

Buzgóságom elsorvaszt engem, *mert elfeledik ígéidet ellenségeim.

Praesta, Pater piíssime,
Patríque compar Unice,
Cum Spíritu Paráclito
Regnans per omne saécu-
Amen. [lum.
Ant. Invocábo.

Psalmus 118. ix.

Mirabília testimónia tua: *ídeo scrutáta est ea ánima mea.

Declarátio sermónum tuórum illúminat: *et intelléctum dat párvulis.

Os meum apérui, et attráxi spíritum: *quia mandáta tua desiderábam.

Aspice in me, et miserére mei, *secúndum judícium diligéntium nomen tuum.

Gressus meos dírige secúndum elóquium tuum: *et non dominétur mei omnis injustítia.

Rédime me a calúmniis hóminum: *ut custódiam mandáta tua.

Fáciem tuam illúmina super servum tuum: *et doce me justificatiónes tuas.

Exitus aquárum deduxérunt óculi mei: *quia non custodiérunt legem tuam.

Justus es, Dómine: *et rectum judícium tuum.

Mandásti justítiam testimónia tua: *et veritátem tuam nimis.

Tabéscere me fecit zelus meus: *quia oblíti sunt verba tua inimíci mei.

Szavad megáll minden tűzpróbát, *azért szereti azt szolgád.

Kicsiny vagyok én és megvetett, *de rendelkezéseidről meg nem feledkezem.

Igazságod örökre igazság, *és törvényed igazmondás.

Érjen bár elnyomás és szorongatás engem, *parancsolataidról elmélkedem.

Bizonyságaid igazak örökre, *adj értelmet nekem, hogy életem legyen.

Dicsőség az Atyának.

118. zsoltár X.

Teljes szívemből kiáltok, Uram, hallgass meg engem, *rendeléseidet keresem.

Hozzád kiáltok, szabadíts meg engem, *és parancsaidat teljesítem.

A hajnal előtt kelek és kiáltok, *mert szavaidban felette remélek.

Virradat előtt hozzád emelem szememet, *hogy igéidről elmélkedjem.

Hallgasd meg, Uram, szavamat irgalmasságod szerint, *és tarts életben engem ítéleted szerint.

Gonosz céljukhoz üldözőim immár közel vannak, *törvényedtől azonban messze távolodtak.

De te, Uram, közelemben vagy, *és utaid mind igazak.

Rég tudom, hogy bizonyságaidat *örök időkre alapítottad.

Ignítum elóquium tuum veheménter: *et servus tuus diléxit illud.

Adolescéntulus sum ego et contémptus: *justificatiónes tuas non sum oblítus.

Justítia tua, justítia in aetérnum: *et lex tua véritas.

Tribulátio, et angústia invenérunt me: *mandáta tua meditátio mea est.

Aequitas testimónia tua in aetérnum: *intelléctum da mihi, et vivam.

Glória Patri.

Psalmus 118. x.

Clamávi in toto corde meo, exáudi, me, Dómine: *justificatiónes tuas requíram.

Clamávi ad te, salvum me fac: *ut custódiam mandáta tua.

Praevéni in maturitáte, et clamávi: *quia in verba tua supersperávi.

Praevenérunt óculi mei ad te dilúculo: *ut meditárer elóquia tua.

Vocem meam audi secúndum misericórdiam tuam, Dómine: *et secúndum judícium tuum vivífica me.

Appropinquavérunt persequéntes me iniquitáti: *a lege autem tua longe facti sunt.

Prope es tu, Dómine: *et omnes viae tuae véritas.

Initio cognóvi de testimóniis tuis: *quia in aetérnum fundásti ea.

Lásd meg nyomorúságomat és szabadíts meg engem, *mert törvényedet én el nem felejtem.

Vállald el peremet és ments meg engem, *éltess engem, amint megígérted.

A bűnösöktől távol van a segítség, *mert törvényeidet ők nem keresték.

Uram, nagy a te irgalmad, *éltess engem ítéleted szerint.

Sokan vannak, akik üldöznek és szorongatnak engem, *de bizonyságaidtól el nem tántorodom.

Látom a törvényszegőket és senyvedek, *mert nem tartják meg igéidet.

Lásd meg, Uram, hogy rendeleteidet szeretem, *irgalmasságod szerint adj életet nekem.

A te igéd csupa igazság, *s örökre szól igazságod minden ítélete.

Dicsőség az Atyának.

118. zsoltár XI.

Fejedelmek üldöznek ok nélkül engem, *de csak a te igédtől fél szívem.

Úgy örvendek igéreteidnek, *mint aki sok zsákmányra tesz szert.

A gonoszságot gyűlölöm és megvetem, *de a te törvényedet szeretem.

Naponkint hétszer mondok dicséretet néked *igazságos ítéleteidért.

Vide humilitátem meam, et éripe me: *quia legem tuam non sum oblítus.

Júdica judícium meum, et rédime me: *propter elóquium tuum vivífica me.

Longe a peccatóribus salus: *quia justificatiónes tuas non exquisiérunt.

Misericórdiae tuae multae Dómine: *secúndum judícium tuum vivífica me.

Multi qui persequúntur me, et tríbulant me: *a testimóniis tuis non declinávi.

Vidi praevaricántes, et tabescébam: *quia elóquia tua non custodiérunt.

Vide quóniam mandáta tua diléxi, Dómine: *in misericórdia tua vivífica me.

Princípium verbórum tuórum, véritas: *in aetérnum ómnia judícia justítiae tuae.

Glória Patri.

Psalmus 118. xi.

Príncipes persecúti sunt me gratis: *et a verbis tuis formidávit cor meum.

Laetábor ego super elóquia tua: *sicut qui invénit spólia multa.

Iniquitátem ódio hábui, et abominátus sum: *legem autem tuam diléxi.

Sépties in die laudem dixi tibi, *super judícia justítiae tuae.

Nagy a békéje azoknak, kik törvényedet szeretik, *semmi sem vet tőrt nekik.

Uram, várom szabadításodat, *és szeretem parancsaidat.

Bizonyságaidat lelkem megőrzi, *és felette nagyon szereti.

Megtartom parancsaidat és bizonyságaidat, *mert színed előtt ismeretes minden utam.

Jusson, Uram, színed elé könyörgésem, *szavad szerint adj értelmet nekem.

Színed elé hatoljon kérésem, *igéd szerint ments meg engem.

Áradjon ajkamról a dícséret, *mert megtanítasz rendeleteidre.

Hirdesse nyelvem szavadat, *mert parancsaid mind igazak.

Azon legyen kezed, hogy megszabadítson, *mert rendeleteidre esett választásom.

Kívánom, Uram, segítségedet, *és törvényeden elmélkedem.

Hadd éljen a lelkem, hogy téged dícsérjen, *s ítéleteid segítsenek meg engem.

Elveszett juhként tévelygek; *keresd meg szolgádat, mert nem felejtettem el parancsaidat.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Segítségül hívom, Uram, nevedet: ne fordítsd el arcodat kiáltásomtól.

Pax multa diligéntibus legem tuam: *et non est illis scándalum.

Exspectábam salutáre tuum, Dómine: *et mandáta tua diléxi.

Custodívit ánima mea testimónia tua: *et diléxit ea veheménter.

Servávi mandáta tua, et testimónia tua: *quia omnes viae meae in conspéctu tuo.

Appropínquet deprecátio mea in conspéctu tuo, Dómine: *juxta elóquium tuum da mihi intelléctum.

Intret postulátio mea in conspéctu tuo: *secúndum elóquium tuum éripe me.

Eructábunt lábia mea hymnum, *cum docúeris me justificatiónes tuas.

Pronuntiábit lingua mea elóquium tuum: *quia ómnia mandáta tua aequitas.

Fiat manus tua ut salvet me: *quóniam mandáta tua elégi.

Concupívi salutáre tuum, Dómine: *et lex tua meditátio mea est.

Vivet ánima mea, et laudábit te: *et judícia tua adjuvábunt me.

Errávi, sicut ovis, quae périit: *quaere servum tuum, quia mandáta tua non sum oblítus.

Glória Patri.

Ant. Invocábo nomen tuum, Dómine: ne avértas fáciem tuam a clamóre meo.

Capitulum.

Filipp, 2, 10—11.

Jézus nevére minden térd meghajoljon: az égieké, a földieké és az alvilágiaké és minden nyelv vallja az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr.

℟. Hála legyen az Istennek.

Resp. breve. Ne veszítsd el az istentelenekkel, *Isten, lelkemet. Ne. ℣. És a vér férfiaival életemet. Isten. Ne.

℣. Ments meg engem, Uram a gonosz embertől.

℟. Ments meg az igazságtalan férfiútól.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten. 42. old.

Utána:

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak.

℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt abbahagyjuk, csendben egy Miatyánkot mondunk.

Capitulum.

Philipp. 2, 10—11.

In nómine Jesu omne genu flectátur caeléstium, terréstrium, et infernórum: et omnis lingua confiteátur, quia Dóminus Jesus Christus in glória est Dei Patris.

℟. Deo grátias.

Resp. breve. Ne perdas cum ímpiis, *Deus, ánimam meam. Ne. ℣. Et cum viris sánguinum vitam meam. Deus. Ne.

℣. Eripe me, Dómine, ab hómine malo.

℟. A viro iníquo éripe me.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus. 42. pag.

Post Oratiónem dicitur:

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.

℟. Amen.

Deinde dicitur tantum Pater noster secreto, nisi sequatur alia Hora.

A Vecsernyére.

Miatyánk. Üdvözlégy Mária.

℣. Gondolj Isten segítségemre.

Ad Vesperas.

Pater noster et Ave Maria.

℣. Deus, in adjutórium.

Dicsőség az Atyának. Miképen.

Dícséret neked, Urunk...

Ant. Szólt az Úr.

109. zsoltár.

Szólt az Úr az én Uramnak: *ülj le jobbom felől,

Míg én ellenségeidet *lábad zsámolyává teszem.

Kinyujtja hatalmas jogaradat a Sionból az Úr: *uralkodjál ellenségeid között!

Tied lesz az uralom hatalmadnak napján a szentek fényességében; *a méhből a hajnalcsillag előtt nemzettelek én téged.

Megesküdött az Úr és nem bánja meg: *pap vagy te mindörökké Melkizedek rendje szerint.

Jobbod felől az Úr *királyokat tipor össze haragjának napján.

Ítéletet tart a nemzetek között, teljessé teszi a romlást, *fejeket zúz össze szerteszét a földön,

Iszik az útmenti patakból, *azért emeli magasra fejét.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Szólt az Úr az én Uramnak: Ülj le jobbom felől.

Ant. Nagyok az Úr cselekedetei.

Glória Patri. Sicut erat.

Laus tibi, Dómine...

Ant. Dixit Dóminus.

Psalmus 109.

Dixit Dóminus Dómino meo: *Sede a dextris meis:

Donec ponam inimícos tuos, *scabéllum pedum tuórum.

Virgam virtútis tuae emíttet Dóminus ex Sion: *domináre in médio inimicórum tuórum.

Tecum princípium in die virtútis tuae in splendóribus sanctórum: *ex útero ante lucíferum génui te.

Jurávit Dóminus, et non paenitébit eum: *Tu es sacérdos in aetérnum secúndum órdinem Melchísedech.

Dóminus a dextris tuis, *confrégit in die irae suae reges.

Judicábit in natiónibus, implébit ruínas: *conquassábit cápita in terra multórum.

De torrénte in via bibet: *proptérea exaltábit caput.

Glória Patri.

Ant. Dixit Dóminus Dómino meo: Sede a dextris meis.

Ant. Magna ópera Dómini.

110. zsoltár.

Hálát adok neked, Uram, teljes szívemből, *az igazak tanácsában és a gyülekezetben.

Nagyok az Úr cselekedetei, *kívánatosak mindazoknak, kik bennük tetszésüket lelik.

Dicső és fönséges minden cselekedete, *és igazsága megmarad örökkön örökre.

Emléket állított csodáinak, irgalmas és kegyes az Úr: *eledelt adott azoknak, akik őt félik;

Szövetségéről mindenkoron megemlékezik. *Megmutatta népének hatalmas tetteit,

Nekik megadta a nemzetek örökségét. *Hívek és igazak kezének művei,

Mind megbízhatók az ő rendelkezései; örökkön örökké szilárdan állnak, *hűségen és igazságon alapszanak.

Megváltást küldött népének, *örökre elrendelte szövetségét.

Szent és félelmetes az ő neve, *az Úr félelme a bölcseség kezdete.

Igen okos mindenki, aki úgy cselekszik, *dícsérete megmarad mindvégig.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Nagyok az Úr cselekedetei, kívánatosak mindazoknak, akik bennük tetszésüket lelik.

Ant. Ki az Urat féli.

Psalmus 110.

Confitébor tibi, Dómine, in toto corde meo: *in consílio justórum, et congregatióne.

Magna ópera Dómini: *exquisíta in omnes voluntátes ejus.

Confessio et magnificéntia opus ejus :* et justítia ejus manet in saéculum saéculi.

Memóriam fecit mirabílium suórum, miséricors et miserátor Dóminus: *escam dedit timéntibus se.

Memor erit in saéculum testaménti sui: *virtútem óperum suórum annuntiábit pópulo suo:

Ut det illis hereditátem géntium: *ópera mánuum ejus véritas, et judícium.

Fidélia ómnia mandáta ejus: confirmáta in saéculum saéculi, *facta in veritáte et aequitáte.

Redemptiónem misit pópulo suo:*mandávit in aetérnum testaméntum suum.

Sanctum, et terríbile nomen ejus: *inítium sapiéntiae timor Dómini.

Intelléctus bonus ómnibus faciéntibus eum: *laudátio ejus manet in saéculum saéculi.

Glória Patri.

Ant. Magna ópera Dómini: exquisíta in omnes voluntátes ejus.

Ant. Qui timet Dóminum.

III. zsoltár.

Boldog az az ember, ki az Urat féli, *és parancsaiban nagy tetszését leli!

Hatalmas lesz a földön ivadéka, *az igazak nemzedéke áldott leszen.

Dicsőség és gazdagság lesz házában, *és igazsága mindörökre megmarad.

Világosságként ragyog fel a sötétségben az igazaknak, *az irgalmas, a kegyes, az igaz.

Jó annak az embernek, aki könyörül és kölcsön ad; s a törvény szerint intézi dolgait, *mert soha meg nem inog az;

Örökké emlékezetben marad az igaz, *rossz hírtől nem kell félnie,

Biztosan remélhet az Úrban szíve. Szíve erős *és meg nem tántorodik, míg le nem nézheti ellenségeit.

A szegényeknek bőven osztogat, igazsága örökre megmarad, *szarva dicsőségesen felemelkedik.

Látja a bűnös és bosszankodik, csikorgatja fogát és elpusztul, *a bűnösök kívánsága meghiúsul.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Ki az Urat féli, parancsaiban nagy tetszését leli.

Ant. Legyen az Úr neve.

Psalmus III.

Beátus vir, qui timet Dóminum: *in mandátis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen ejus: *generátio rectórum benedicétur.

Glória, et divítiae in domo ejus: *et justítia ejus manet in saéculum saéculi.

Exórtum est in ténebris lumen rectis: *miséricors, et miserátor, et justus.

Jucúndus homo qui miserétur et cómmodat, dispónet sermónes suos in judício: *quia in aetérnum non commovébitur.

In memória aetérna erit justus: *ab auditióne mala non timébit.

Parátum cor ejus speráre in Dómino, confirmátum est cor ejus: *non commovébitur donec despíciat inimícos suos.

Dispérsit, dedit paupéribus: justítia ejus manet in saéculum saéculi, *cornu ejus exaltábitur in glória.

Peccátor vidébit, et irascétur, déntibus suis fremet et tabéscet: *desidérium peccatórum períbit.

Glória Patri.

Ant. Qui timet Dóminum, in mandátis ejus cupit nimis.

Ant. Sit nomen Dómini.

112. zsoltár.

Dícsérjétek az Urat, ti szolgák, *dícsérjétek az Úr nevét!

Áldott legyen az Úr neve *most és mindörökre!

Napkelettől napnyugatig *dícsértessék az Úr neve.

Magasztos az Úr minden nemzet felett, *dicsősége meghaladja az egeket.

Ki olyan mint az Úr, a mi Istenünk, ki a magasságban lakozik, *de letekint az alázatosakra az égen és a földön.

És felemeli a nyomorultat a porból, *felsegíti a szegényt a sárból,

Hogy helyet adjon neki a fejedelmek között, *népének fejedelmei között;

Lakást ad a házban a magtalannak, *mint fiain örvendő anyának.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Legyen az Úr neve áldott mindörökre.

Ant. A mi Istenünk.

113. zsoltár.

Midőn Izrael kivonult Egyiptomból, *Jákob házanépe az idegen nép közül,

Júda lett szent országa, *Izrael a birodalma.

Mikor a tenger meglátta, elfutott, *a Jordán visszafelé tartott.

Psalmus 112.

Laudáte, púeri, Dóminum: *laudáte nomen Dómini.

Sit nomen Dómini benedíctum, *ex hoc nunc, et usque in saéculum.

A solis ortu usque ad occásum, *laudábile nomen Dómini.

Excélsus super omnes gentes Dóminus, *et super caelos glória ejus.

Quis sicut Dóminus, Deus noster, qui in altis hábitat, *et humília réspicit in caelo et in terra?

Súscitans a terra inopem, *et de stércore érigens páuperem:

Ut cóllocet eum cum princípibus, *cum princípibus pópuli sui.

Qui habitáre facit stérilem in domo, *matrem filiórum laetántem.

Glória Patri.

Ant. Sit nomen Dómini benedíctum in saécula.

Ant. Deus autem noster.

Psalmus 113.

In éxitu Israel de Aegypto, *domus Jacob de pópulo bárbaro:

Facta est Judaéa sanctificátio ejus, *Israel potéstas ejus.

Mare vidit, et fugit: *Jordánis convérsus est retrórsum.

Ugrándoztak a hegyek, mint a kosok, *és mint juhok bárányai a halmok.

Mi lelt téged, tenger, hogy elfutottál, *és téged, Jordán, hogy visszafordultál,

Hegyek, miért ugrándoztatok, mint a kosok, *és mint a juhok bárányai, ti halmok?

Az Úr színe előtt rendült meg a föld, *Jákob Istenének arca előtt,

Ki átváltoztatta a kősziklát vizek tavává, *s a szirtet vizek forrásává.

Ne nekünk, Uram, ne nekünk, *hanem a te nevednek adj dicsőséget,

Mert irgalmas és hűséges vagy; *hogy azt ne mondják a nemzetek: hol van az ő Istenük?

Hisz a mi Istenünk az égben van, *mindent megtesz, amit akar.

De ezüstből és aranyból vannak a nemzetek bálványai, *s emberek kezének alkotásai.

Van szájuk, de nem szólnak, *van szemük, de nem látnak;

Van fülük, de nem hallanak, *van orruk, de nem szagolnak;

Van kezük, de nem tapintanak, van lábuk, de nem járnak, *torkukkal nem kiáltanak.

Legyenek hozzájuk hasonlók a készítőik, *és mindazok, kik bíznak bennük!

Montes exsultavérunt ut aríetes, *et colles sicut agni óvium.

Quid est tibi, mare, quod fugísti: *et tu, Jordánis, quia convérsus es retrórsum?

Montes, exsultástis sicut aríetes, *et colles, sicut agni óvium.

A fácie Dómini mota est terra, *a fácie Dei Jacob.

Qui convértit petram in stagna aquárum, *et rupem in fontes aquárum.

Non nobis, Dómine, non nobis: *sed nómini tuo da glóriam.

Super misericórdia tua, et veritáte tua: *nequándo dicant gentes: Ubi est Deus eórum?

Deus autem noster in caelo: *ómnia quaecúmque vóluit, fecit.

Simulácra géntium argéntum, et aurum, *ópera mánuum hóminum.

Os habent, et non loquéntur: *óculos habent, et non vidébunt.

Aures habent, et non áudient: *nares habent, et non odorábunt.

Manus habent, et non palpábunt: pedes habent, et non ambulábunt: *non clamábunt in gútture suo.

Símiles illis fiant qui fáciunt ea: *et omnes qui confídunt in eis.

Izrael háza az Úrban bizakodik, *Ő a segítőjük s az oltalmazójuk.

Áron háza az Úrban bizakodik, *Ő a segítőjük s az oltalmazójuk.

Kik félik az Urat, az Úrban bizakodnak, *Ő a segítőjük s az oltalmazójuk.

Rólunk az Úr megemlékezik, *s áldását adja reánk.

Áldását adja Izrael házára, *áldását adja Áron házára.

Áldását adja mindazokra, kik az Urat félik, *kicsinyekre és nagyokra egyaránt.

Sokasítson meg az Úr titeket, *titeket és fiaitokat.

Áldjon meg az Úr titeket, *ki alkotta az eget és a földet.

A menny az Úr mennyországa, *de a földet az emberek fiainak adta.

Nem a holtak dicsérnek téged, Uram, *és egy sem azok közül, akik az alvilágba szálltak,

Hanem mi, kik élünk, dicsérjük az Urat, *most és mindenkoron.

Dicsőség az Atyának.

Ant. A mi Istenünk az égben van, mindent megtesz, amit akar.

Capitulum.

Filipp. 2, 5—7.

Testvérek: Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is meg volt, aki

Domus Israel sperávit in Dómino: *adjútor eórum et protéctor eórum est,

Domus Aaron sperávit in Dómino: *adjútor eórum et protéctor eórum est,

Qui timent Dóminum, speravérunt in Dómino: *adjútor eórum et protéctor eórum est.

Dóminus memor fuit nostri: *et benedíxit nobis:

Benedíxit dómui Israel: *benedíxit dómui Aaron.

Benedíxit ómnibus, qui timent Dóminum, *pusíllis cum majóribus.

Adjíciat Dóminus super vos: *super vos, et super fílios vestros.

Benedícti vos a Dómino, *qui fecit caelum, et terram.

Caelum caeli Dómino: *terram autem dedit fíliis hóminum.

Non mórtui laudábunt te, Dómine: *neque omnes, qui descéndunt in inférnum.

Sed nos qui vívimus, benedícimus Dómino, *ex hoc nunc et usque in saéculum.

Glória Patri.

Ant. Deus autem noster in caelo: ómnia quaecúmque vóluit, fecit.

Capitulum.

Philipp. 2, 5—7.

Fratres: Hoc enim sentíte in vobis, quod et in Christo Jesu; qui, cum in forma Dei esset, non rapí-

midőn az Isten alakjában volt, nem tartotta az Istennel való egyenlőségét oly dolognak, amelyhez erőszakosan ragaszkodjék, hanem kiüresítette önmagát, felvette a szolga alakját, emberekhez hasonló lett és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember. ℟. Hála legyen az Istennek.

nam arbitrátus est esse se aequálem Deo: sed semetípsum exinanívit, formam servi accípiens, in similitúdinem hóminum factus, et hábitu invéntus ut homo. ℟. Deo grátias.

Himnusz.

Királyi zászlók l. 292. old.

Utána:

℣. Ments meg engem Uram, a gonosz embertől.

℟. Szabadíts meg az igazságtalan férfiútól.

Ant. Irva van.

A Boldogságos Szűz Mária éneke.

Luk. 1, 46—55.

Magasztalja *az én lelkem az Urat És örvendez az én szívem *megváltó Istenem felett.

Mert ránézett szolgálója kicsinységére; *íme mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék.

Mert nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas, *kinek szent az ő neve.

És irgalma nemzedékről-nemzedékre *azokon van, akik őt félik.

Hatalmas dolgokat művelt karja erejével, *szétszórta a szívök terveiben kevélykedőket.

Hatalmasokat levetett a trónról, *és kicsinyeket felemelt.

Hymnus.

Vexilla regis 292. pag.

Postea:

℣ Eripe me Dómine, ab hómine malo.

℟ A viro iníquo éripe me.

Ant. Scriptum est enim.

Canticum beatae Mariae Virginis.

Luc. 1, 46—55.

Magníficat *ánima mea Dóminum Et exultávit spíritus meus, *in Deo, salutári meo.

Quia respéxit humilitátem ancíllae suae *ecce enim ex hoc beátam me dicent omnes generatiónes.

Quia fecit mihi magna qui potens est *et sanctum nomen ejus.

Et misericórdia ejus a progénie in progénies *timéntibus eum.

Fecit poténtiam in bráchio suo *dispérsit supérbos mente cordis sui.

Depósuit poténtes de sede *et exaltávit húmiles.

Éhezőket betöltött jókkal, *és üresen bocsátott el gazdagokat.

Felkarolta Izraelt, az ő szolgáját *megemlékezvén irgalmasságáról.

Amint szólott vala atyáinknak, *Ábrahámnak és ivadékának mindörökre.

Dicsőség.

Ant. Írva van: Megverem a pásztort s elszélednek a nyáj juhai: de ha majd feltámadok, elmegyek előttetek Galileába: ott majd megláttok engem: mondja az Úr.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten. 42. old.

Esuriéntes ímplévit bonis *et dívites dimísit ináues.

Suscépit Israel púerum suum *recordátus misericórdiae suae.

Sicut locútus est ad patres nostros *Abraham et sémini ejus in saecula.

Glória.

Ant. Scríptum est enim: Percútiam pastórem, et dispergéntur oves gregis: postquam autem resurréxero, praecédam vos in Galiláeam: ibi me vidébitis, dicit Dóminus.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, 42. pag.

Ezután elmondjuk, ha az egyázi naptár előírja, a mai napra eső megemlékezéseket.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak.

℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.

℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt abbahagyjuk, csendben egy Miatyánkot mondunk.

Si tunc terminetur Officium, dicitur tantum Pater noster secreto.

A Completoriumra.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Nyugodalmas éjtszakát s tökéletes befejezést engedjen nekünk a mindenható Úr!

℟. Amen.

Ad Completorium.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Noctem quiétam, et finem perféctum concédat nobis Dóminus omnípotens.

℟. Amen.

Rövid olvasmány.

Pét. I. 5, 8—9.

Testvérek: Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségtek az ördög, mint ordító oroszlán körül jár, keresvén, akit elnyeljen; erős hittel álljatok neki ellen. Te pedig, Urunk, irgalmazz nekünk.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. A mi segítségünk az Úr nevében van.

℟. Ki az eget és földet alkotta.

Miatyánk (csendben).

Lectio brevis.

I. Petri 5, 8—9.

Fratres: Sóbrii estóte, et vigiláte: quia adversárius vester diábolus tamquam leo rúgiens circuit quaerens quem dévoret: cui resístite fortes in fide. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit caelum et terram.

Pater noster (secreto).

Ezután elmondjuk a közgyónást (Confiteor) és a feloldozást (Misereatur, Indulgentiam). 49 old. Utána:

℣. Fordulj hozzánk szabadító Istenünk.

℟. És fordítsd el haragodat tőlünk.

℣. Gondolj Isten segítségemre.

℟. Siess, Uram, támogatásomra.

Dicsőség az Atyának...

Dícséret neked, Urunk...

Ant. Könyörülj.

℣. Convérte nos, Deus, salutáris noster.

℟. Et avérte iram tuam a nobis.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri. Sicut erat.

Laus tibi, Dómine...

Ant. Miserére.

4. zsoltár.

Meghallgattál igazságom Istene, valahányszor segítségül hívtalak, *tágasságra változtattad szorongatásomat:

Könyörülj hát rajtam *és hallgasd meg imámat.

Emberek fiai, meddig lesztek megátalkodottak?*Miért szerettek hiábavalóságot, hajszoltok hazugságot?

Psalmus 4.

Cum invocárem exaudívit me Deus justítiae meae: *in tribulatióne dilatásti mihi.

Miserére mei, *et exáudi oratiónem meam.

Fílii hóminum, úsquequo gravi corde? *ut quid dilígitis vanitátem, et quáeritis mendácium?

Tudjátok meg, hogy az Úr csodálatosan vezérli szentjét, *meghallgat engem az Úr, ha hozzá kiáltok.

Ne vétkezzetek, bármint haragusztok, *bánjátok meg nyugvóhelyeteken, amit magatokban mondtok.

Áldozzatok igaz áldozatokat, s az Úrba vessétek bizalmatokat. *Sokan mondják: Ki mutat jót nekünk?

Ám mi, Uram, arcod fényességének jelét viseljük. *Örömöt adtál szívembe,

Míg az ő gazdagítójuk *csak gabonájuk, boruk és olajuk termése.

Épen azért nyugton térek *aludni és pihenni,

Mert te, Uram, kiváltképen *megerősítettél reménységemben.

Dicsőség az Atyának.

90. zsoltár.

Ki a Fölségesnek oltalmában lakik, *az ég Istenének védelmében nyugszik,

Azt mondja az Úrnak: te vagy az én oltalmazóm, menedékem, *Istenem, kiben bizakodom.

Mert ő megment engem a vadászok tőrétől, *a súlyos veszélytől;

Szárnyával árnyékot borít reád, *és tollai alatt menedékre találsz.

Hűsége pajzsként vesz körül, *nem kell félned az éjtszaka rémétől.

Et scitóte quóniam mirificávit Dóminus sanctum suum: *Dóminus exáudiet me cum clamávero ad eum.

Irascímini, et nolíte peccáre: *quae dícitis in córdibus vestris, in cubílibus vestris compungímini.

Sacrificáte sacrifícium justítiae, et speráte in Dómino. *Multi dicunt: Quis osténdit nobis bona?

Signátum est super nos lumen vultus tui, Dómine: *dedísti laetítiam in corde meo.

A fructu fruménti, vini, et ólei sui *multiplicáti sunt.

In pace in idípsum *dórmiam, et requiéscam;

Quóniam tu, Dómine, singuláriter in spe* constituísti me.

Glória Patri.

Psalmus 90.

Qui hábitat in adjutório Altíssimi, *in protectióne Dei caeli commorábitur.

Dicet Dómino: Suscéptor meus es tu, et refúgium meum: *Deus meus sperábo in eum.

Quóniam ipse liberávit me de láqueo venántium, *et a verbo áspero.

Scápulis suis obumbrábit tibi: *et sub pennis ejus sperábis.

Scuto circúmdabit te véritas ejus: *non timébis a timóre noctúrno.

A nappal repülő nyíltól, a sötétben kószáló járványtól, *a délben támadó gonosztól.

Ezren essenek el bár oldalad mellől, és tízezren jobbod felől, *hozzád mi sem közeledik.

Sőt tenszemeddel fogod nézni, *a gonoszok bűnhődését szemlélni.

Mert te vagy, Uram, reménységem! *Ha a Fölséget választottad menedéknek:

Nem ér téged balszerencse, *csapás nem jut sátrad közelébe.

Mert angyalainak parancsolt felőled, *hogy minden utadon őrizzenek;

Kezükön hordoznak téged, *hogy kőbe ne üssed lábadat.

Áspiskígyón és viperán fogsz járni, *oroszlánt és sárkányt fogsz tiporni.

Mivel bennem bízik, megszabadítom, *oltalma leszek, mert ismeri nevemet.

Ha kiált hozzám, meghallgatom, *a szorongatás idején vele leszek, megmentem és megdicsőítem.

Betöltöm őt hosszú élettel, *és megmutatom neki segítségemet.

Dicsőség az Atyának.

133. zsoltár.

Íme, most áldjátok az Urat, ti *mind az Úrnak szolgái,

A sagítta volánte in die, a negótio perambulánte in ténebris: *ab incúrsu, et daemónio meridiáno.

Cadent a látere tuo mille, et decem míllia a dextris tuis: *ad te autem non appropinquábit.

Verúmtamen óculis tuis considerábis: *et retributiónem peccatórum vidébis.

Quóniam tu es, Dómine, spes mea: *Altíssimum posuísti refúgium tuum.

Non accédet ad te malum: *et flagéllum non appropinquábit tabernáculo tuo.

Quóniam Angelis suis mandávit de te: *ut custódiant te in ómnibus viis tuis.

In mánibus portábunt te: *ne forte offéndas ad lápidem pedem tuum.

Super áspidem, et basilíscum ambulábis: *et conculcábis leónem et dracónem.

Quóniam in me sperávit, liberábo eum: *prótegam eum, quóniam cognóvit nomen meum.

Clamábit ad me, et ego exáudiam eum: *cum ipso sum in tribulatióne: eripiam eum et glorificábo eum.

Longitúdine diérum replébo eum: *et osténdam illi salutáre meum.

Glória Patri.

Psalmus 133.

Ecce, nunc benedícite Dóminum, *omnes servi Dómini:

Kik az Úr házában álltok, *Istenünk házának udvaraiban.

Emeljétek föl kezeteket éjjente a szentély felé, *s áldjátok az Urat.

Áldjon meg téged a Sionról az Úr, *ki az eget és a földet alkotta.

Dicsőség az Atyának.

Ant. Könyörülj rajtam, Uram, s hallgasd meg imámat.

Qui statis in domo Dómini, *in átriis domus Dei nostri.

In nóctibus extóllite manus vestras in sancta, *et benedícite Dóminum.

Benedícat te Dóminus ex Sion, *qui fecit caelum et terram.

Glória Patri.

Ant. Miserére mihi, Dómine, et exáudi oratiónem meam.

Himnusz.

Közelgve jő az esthomály,
Kérünk tehát, jó Istenünk,
Mutasd meg nagy jóvoltodat,
Légy oltalmunk az éjtszakán.

Vad álmok ránk ne rontsanak
S az éjnek rémes árnyai
Lesujtva minden ellenünk,

Ne érje semmi szenny testünk.

Dicsőség néked, jó Atyánk
És egyszülött Fiadnak is,
S velük Neked, Vigasztaló,
Mindenkoron uralkodó.
Amen.

Hymnus.

Te lucis ante términum,
Rerum Creátor póscimus,
Ut pro tua cleméntia

Sis praesul et custódia.

Procul recédant sómnia,
Et nóctium phantásmata;
Hostémque nostrum cómprime,
Ne polluántur córpora.

Praesta, Pater piíssime,
Patríque compar Unice,
Cum Spíritu Paráclito
Regnans per omne saéculum. Amen.

Capitulum.

Jerem. 14, 9.

Közöttünk vagy te, Urunk mi a te szent nevedet viseljük, ne hagyj el minket, Urunk, Istenünk.

℟. Hála legyen az Istennek.

Resp. breve. Uram, ke-

Capitulum.

Jer. 14, 9.

Tu autem in nobis es, Dómine, et nomen sanctum tuum invocátum est super nos: ne derelínquas nos, Dómine, Deus noster.

℟. Deo grátias.

Resp. breve. In manus

zedbe *ajánlom lelkemet. Uram, kezedbe. ℣. Megváltottál minket, Urunk, igazság Istene. Ajánlom lelkemet. Uram, kezedbe ajánlom lelkemet.

℣. Őrizz minket, Urunk, mint a szemed fényét,

℟. Szárnyaid árnyékában delmezz meg minket.

Ant. Ments meg.

Simeon éneke.

Luk. 2, 29—32.

Most bocsátod el, Uram, szolgádat *a te igéd szerint békességben,

Mert látták szemeim *a te megváltásodat,

Melyet készítettél *minden népek színe előtt,

Világosságul a pogányok megvilágítására *és dicsőségére népednek, Izraelnek.

Dicsőség az Atyának . . .

Ant. Ments meg, Uram, minket, mikor ébren vagyunk, őrizz minket, amikor alszunk, hogy Krisztussal legyünk ébren, s békességben nyugodjunk.

tuas, Dómine, *Comménd spíritum meum. In manus. ℣. Redemísti nos, Dómine, Deus veritátis. Comménd. In manus tuas, Dómine. Comménd spíritum meum.

℣. Custódi nos, Dómine, ut pupíllam óculi. ℟. Sub umbra alárum tuárum prótege nos.

Ant. Salva nos.

Canticum Simeonis.

Luc. 2, 29-32.

Nunc dimíttis servum tuum, Dómine, *secúndum verbum tuum in pace :

Quia vidérunt óculi mei *salutáre tuum,

Quod parásti *ante fáciem ómnium populórum,

Lumen ad revelatiónem géntium, *et glóriam plebis tuae Israel.

Glória Patri.

Ant. Salva nos, Dómine, vigilántes, custódi nos dormiéntes ; ut vigilémus cum Christo, et requiescámus in pace.

A következő **imádságokat** csak akkor mondjuk, ha a vecsernyében nem emlékeztünk meg valamely duplex rangú ünnepről :

Uram, irgalmazz, Krisztus, irgalmazz, Uram, irgalmazz.

Miatyánk (csendben egészen addig :)

℣. És ne vigy minket a kísértésbe,

Sequentes **Preces** omittuntur, si in Vesperis praecedentibus facta sit Commemoratio alicujus Duplicis :

Kýrie eléison. Christe, eléison. Kýrie eléison.

Pater noster (secreto usque ad :)

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. De szabadíts meg a gonosztól.
Hiszekegy (csendben egészen addig :)
℣. Testnek feltámadását,
℟. És az örök életet, Amen.
℣. Áldott vagy te, Urunk, atyáink Istene,

℟. Dicséretes és dicsőséges mindörökké.
℣. Áldjuk az Atyát, a Fiút a Szentlélekkel együtt.

℟. Dicsérjük és magasztaljuk őt mindörökké.

℣. Áldott vagy te, Urunk, az ég mennyezetén
℟. Dicséretes és dicsőséges és magasztos mindörökké.
℣. Áldjon és őrizzen meg minket a mindenható és irgalmas Úr.
℟. Amen.
℣. Méltóztassál, Urunk, ez éjtszakán
℟. Bűn nélkül megőrizni minket.
℣. Könyörülj rajtunk, Urunk.
℟. Könyörülj rajtunk.
℣. Legyen, Urunk, irgalmasságod rajtunk,
℟. Amint bízunk benned.

℣. Uram, hallgasd meg könyörgésemet
℟. És kiáltásom jusson eléd.

℟. Sed libera nos a malo.
Credo in Deum (secreto usque ad :)
℣. Carnis resurrectiónem.
℟. Vitam aetérnam. Amen.
℣. Benedíctus es, Dómine, Deus patrum nostrórum.
℟. Et laudábilis et glóriósus in saécula.
℣. Benedicámus Patrem et Fílium cum Sancto Spíritu.
℟. Laudémus, et superexaltémus eum in saécula.
℣. Benedíctus es, Dómine, in firmaménto caeli.
℟. Et laudábilis, et glóriósus, et superexaltátus in saécula.
℣. Benedícat et custódiat nos omnípotens et miséricors Dóminus.
℟. Amen.
℣. Dignáre, Dómine, nocte ista.
℟. Sine peccáto nos custodíre.
℣. Miserére nostri, Dómine.
℟. Miserére nostri.
℣. Fiat misericórdia tua, Dómine, super nos.
℟. Quemádmodum speravímus in te.
℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.
℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobiscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Könyörögjünk. Látogasd meg, kérünk, Urunk, ezt a hajlékot s űzd el tőle az ellenség minden cselvetését: szent angyalaid lakjanak benne, hogy békességben őrizzenek minket, s a te áldásod legyen rajtunk mindenkoron. A mi Urunk.

℟. Amen.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hála legyen az Istennek.

Áldás. Áldjon és őrizzen meg minket a mindenható és irgalmas Úr, az Atya, a Fiú és a Szentlélek. ℟. Amen.

Mennyországnak királynéja, — Angyaloknak szent Asszonya; — Áldott gyökér, szűz Mária, — Üdvözlégy Krisztus szent Anyja.

Te általad e világra — Új világosság virrada, — Örök dicsőség virága; — Kinél szebb nem jött világra.

Áldott légy drágalátos Szűz! — Isten veled szép virág Szűz; — Mennyben szent Fiad mellett ülsz, — S tudjuk, rajtunk is könyörülsz.

℣. Tégy méltóvá engem, szent Szűz, a te dicséretedre.

℟. Adj erőt a te ellenségeid ellen.

Orémus. Visita, quaésumus, Dómine, habitatiónem istam, et omnes insídias inimíci ab ea longe repélle: Angeli tui sancti hábitent in ea, qui nos in pace custódiant; et benedíctio tua sit super nos semper. Per Dóminum.

℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

Benedictio. Benedícat et custódiat nos omnípotens et miséricors Dóminus, Pater, et Fílius, et Spíritus Sanctus. ℟. Amen.

Ave Regína coelórum, Ave Dómina Angelórum — Salve radix, salve porta, Ex qua mundo lux est orta. — Gaude Virgo gloriósa, Super omnes speciósa: Vale, o valde decóra! — Et pro nobis Christum exóra.

℣. Dignáre me laudáre Te, Virgo sacráta.

℟. Da mihi virtútem contra hostes tuos.

Könyörögjünk. Adj, irgalmas Isten! gyarlóságunknak oltalmat, hogy kik az Isten szent Anyjának emlékezetét tiszteljük, az ő esedezésének segítségével vétkeinkből fölkeljünk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. ℟. Amen.

℣. Isten segítsége maradjon mindig velünk.

℟. Amen.

Orémus. Concéde miséricors Deus fragilitáti nostrae praesídium: ut, qui sanctae Dei Genitrícis memóriam ágimus, intercessiónis ejus auxílio a nostris iniquitátibus resurgámus. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

℣. Divinum auxílium máneat semper nobiscum.

℟. Amen.

Ezután csendben elmondjuk a Miatyánkot, az Üdvözlégyet és a Hiszekegyet.

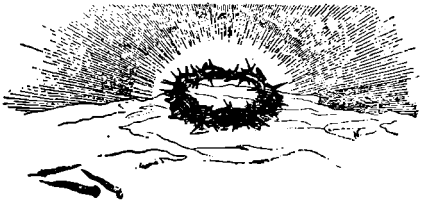

A HÁROM SZENT NAP ZSOLOZSMÁJA.

A nagyhét három utolsó napjának zsolozsmája tele van csodálatos szépségekkel: alázatos bűnbánat, mélységes gyász, Krisztus szenvedésében való résztvevő osztozás, és a megváltás kegyelmeire való készülés jellemzi e szent napok zsolozsmáját.

A zsolozsma két nagy részből áll: az elsőt, a Sötét zsolozsmát, az esti sötétség beálltakor végzik, a másikat nappal.

1. *A Sötét zsolozsma.* E napok Matutinumát és Laudesét a késő esti órákban, napnyugta után végzi az Egyház azokban a templomokban, ahol a zsolozsmát kórusban mondják. Valamikor éjtszaka, éjfél után 2 órakor végezték, és csak később tették át a megelőző estére. Ezért van, hogy mindig a következő napra vonatkozik, s nagyszerdán este mondják az első, nagycsütörtökre vonatkozó Sötét zsolozsmát.

A főoltár leckeoldalán egy háromszögű gyertyatartót állítanak fel. Tizennégy sárga és egy fehér gyertya ég rajta. Az oltáron hat gyertyát gyujtanak.

Ünnepélyes csendben, orgonaszó nélkül kezdődik a zsolozsma. A Matutinum három Nocturnusból áll, mindegyikben 3—3 zsoltár és 3—3 olvasmány van. Az első Nocturnus három olvasmánya Jeremiás próféta Siralmaiból való. Velük zokogott a próféta Jeruzsálem pusztulásán s a bűnei miatt fogságba került zsidóság romlásán, velük zokog az Egyház Krisztus szenvedésén s az emberek bűnös hálátlanságán. Mindegyik olvasmányt fenségesen szép szavak fejezik be: Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez. Reánk vonatkozik az esdeklő felhívás, hogy az Úr szenvedése bennünk hiábavaló ne legyen.

A zsoltárok a Matutinumban is, a Laudesben is az Úr Jézus Krisztus szenvedésére vonatkoznak s az ószövetség költőien szép szavaival rajzolják az Úr szenvedését. Mindegyik zsoltár után eloltanak egy-egy gyertyát a háromszögű gyertyatartón, a Laudes végén már a főoltár gyertyáit is eloltják s az egész templom sötétségbe borul, csak a háromszögű gyertyatartó csúcsán égő fehér gyertya ontja továbbra is fényét. A Bene-

dictus után ezt az égő gyertyát leveszik a gyertyatartóról s az oltár mögé viszik. A befejező könyörgés után némi zajt keltenek, az égő gyertyát előhozzák az oltár mögül s visszateszik a gyertyatartó csúcsára. Szépen jelképezi ez a szertartás az Úr szenvedését és megdicsőülését: szenvedése idején Jézust mindenki elhagyta, halála után Krisztust, a világ világosságát sötét sírba rejtették, a föld is megrendülve gyászolta, de harmadnapra diadalmasan feltámadt az Úr.

Értsük meg a Sötét zsolozsma tanítását: szenvedésével váltotta meg Krisztus a világot, szenvedéssel kell nekünk is megszereznünk a mennyországot.

2. *A nappali zsolozsmát* (A Primától a Completoriumig) magán a napon, a nappali órákban végzi az Egyház. Nagycsütörtökön és nagypénteken egész nap, nagyszombaton pedig a Nonáig Krisztus szenvedését siratja és magasztalja a zsolozsma. Mindegyik része a Miserere-zsoltár esdekléseivel fejeződik be, s kérve-kéri az Istent, tekintsen kegyesen népére, melyért Krisztus vonakodás nélkül feláldozta magát. A nagyszombati vesperás (vecsernye) és completorium már Krisztus dicsőséges feltámadásán újjong és allelujját zengve ad hálát az Istennek a megváltás kegyelmeiért.

A NAGYCSÜTÖRTÖK ZSOLOZSMÁJA.

Ezen és a következő két napon a Matutinum előtt csendben elmondjuk a *Miatyánkot*, az *Üdvözlégyet* és a *Hiszekegyet* s azután minden további imádság nélkül rögtön elkezdjük a Matutinumot. A Matutinum és a Laudes mindenegyes zsoltára után eloltanak egy-egy gyertyát az oltár előtt álló 15 ágú gyertyatartón. Nagyszombat Noná-jáig bezárólag a zsoltárok és a responsoriumok végén a Gloria Patri (Dicsőség az Atyának) mindenütt elmarad.

A Matutinumra.

Miatyánk, Üdvözlégy, Hiszekegy.

Első nocturnus.

Ant. Emészt a buzgóság házadért, *gyalázóid szidalma engem ér.

68. zsoltár.

Szabadíts meg engem, Isten, *mert a vizek immár a lelkemig hatolnak.

Ad Matutinum.

Pater noster, Ave María, Credo.

In I Nocturno.

Ant. Zelus domus tuae *comédit me, et oppróbria exprobrántium tibi cecidérunt super me.

Psalmus 68.

Salvum me fac, Deus: *quóniam intravérunt aquae usque ad ánimam meam.

Mélységes iszapba süllyedtem, *megállni nem tudok;

A tenger mélységébe estem, *s a vihar elmerít engem.

Fáradtra kiáltom magamat, torkom berekedt, *szemem eleped, míg Istenemre várakozom.

Többen vannak, mint a hajszál fejemen, *kik ok nélkül gyűlölnek engem.

Hatalmasak ellenségeim, kik ok nélkül üldöznek engem; *amit el nem vettem, azt kell megfizetnem.

Isten, te ismered esztelenségemet, *és vétkeim nincsenek titokban előtted.

Ne érje bennem szégyen azokat, kik benned remélnek, *Uram, seregeknek Ura!

Ne érje bennem szégyen azokat, *kik téged keresnek, Izrael Istene.

Mert érted viselem gyalázatomat, *érted borítja szégyen arcomat.

Érted lettem testvéreim előtt idegenné, *anyám fiai előtt jövevénnyé.

Mert emészt a buzgóság házadért, *gyalázóid szidalma emgem ér.

Ha bőjtölve szőrzsákba öltözöm *azért gyaláznak,

Ha szőrzsákot öltök *rajtam példálóznak.

Ellenem beszélnek, akik

Infíxus sum in limo profúndi: *et non est substántia.

Veni in altitúdinem maris: *et tempéstas demérsit me.

Laborávi clamans, raucae factae sunt fauces meae: *defecérunt óculi mei, dum spero in Deum meum.

Multiplicáti sunt super capíllos cápitis mei, *qui odérunt me gratis.

Confortáti sunt qui persecúti sunt me inimíci mei injúste: *quae non rápui, tunc exsolvébam.

Deus, tu scis insipiéntiam meam: *et delícta mea a te non sunt abscóndita.

Non erubéscant in me qui exspéctant te, Dómine, *Dómine virtútum.

Non confundántur super me *qui quaerunt te, Deus Israel.

Quóniam propter te sustínui oppróbrium: *opéruit confúsio fáciem meam.

Extráneus factus sum frátribus meis, *et peregrínus fíliis matris meae.

Quóniam zelus domus tuae comédit me: *et oppróbria exprobrántium tibi cecidérunt super me.

Et opérui in jejúnio ánimam meam: *et factum est in oppróbrium mihi.

Et pósui vestiméntum meum cilícium: *et factus sum illis in parábolam.

Advérsum me loquebán-

a kapuban ülnek, *s akik boroznak, rólam énekelnek.

Az én imám pedig szálljon hozzád, Uram, *a kegyelem idején, ó Isten!

Nagy irgalmasságodban hallgass meg engem, *hűséged szerint szabadíts meg.

Ragadj ki az iszapból, hogy el ne merüljek, *szabadíts meg azoktól, akik gyűlölnek, a mélységes vizekből,

Hogy a víz viharja el ne merítsen, a mélység el ne nyeljen, *s az örvény be ne zárja száját felettem.

Hallgass meg, Uram, hisz irgalmad kegyes, *tekints reám nagy könyörületedben

Ne fordítsd el szolgádtól arcodat, *szorongatás gyötör: hallgass meg csakhamar!

Legyen gondod reám, szabadíts meg engem, *ments meg ellenségeim miatt.

Hiszen te ismered gyalázatomat, szégyenemet, *pironkodásomat,

Előtted van mind, aki szorongat engem, *gyalázatot és nyomorúságot szenved a szívem.

Kerestem, ki szánakozzék rajtam, de nem akadt senki sem, *ki vigasztaljon engem, de senkit sem leltem.

Sőt enni nekem epét adtur, qui sedébant in porta: *et in me psallébant qui bibébant vinum.

Ego vero oratiónem meam ad te, Dómine: *tempus beneplàciti, Deus.

In multitúdine misericórdiae tuae exáudi me, *in veritáte salútis tuae:

Eripe me de luto, ut non infígar: *líbera me ab iis, qui odérunt me, et de profúndis aquárum.

Non me demérgat tempéstas aquae, neque absórbeat me profúndum: *neque úrgeat super me púteus os suum.

Exáudi me, Dómine, quóniam benígna est misericórdia tua: *secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum réspice in me.

Et ne avértas fáciem tuam a púero tuo: *quóniam tríbulor, velóciter exáudi me.

Inténde ánimae meae, et líbera eam: *propter inimícos meos éripe me.

Tu scis impropérium meum, et confusiónem meam, *et reveréntiam meam.

In conspéctu tuo sunt omnes qui tríbulant me, *impropérium exspectávit cor meum, et misériam.

Et sustínui qui simul contristarétur, et non fuit: *et qui consolarétur, et non invéni.

Et dedérunt in escam

tak, *szomjúságomban ecettel itattak.

Legyen asztaluk előttük tőrré, *visszafizetéssé, kelepcévé;

Homályosodjék el szemük, hogy ne lássanak, *görbítsd meg mindenkor hátukat.

Öntsd ki reájuk haragodat, *haragod heve érje utól őket.

Lakóhelyük pusztasággá legyen, *hajlékaikban senki se lakozzék,

Mert üldözik, akit te sújtottál, *és növelik sebeim fájdalmát.

Hadd, hogy gonoszat gonoszra halmozzanak, *s igazságodba ne jussanak.

Töröld ki őket az élők könyvéből, *s ne írd őket az igazak közé.

Én szegény vagyok és szenvedek, *de felemel, Isten, a te segítséged.

Akkor majd az Isten nevét énekszóval áldom, *és hálával magasztalom,

S ez kedvesebb lesz az Isten előtt, mint a fiatal bika, *melynek épen kelőben van szarva és patája.

Látják majd a szegények és örvendeznek; *keressétek az Istent, hogy éljetek.

Mert meghallgatja az Úr a szegényeket, *és foglyait nem veti meg.

Dícsérje őt az ég és a föld, *a tenger és minden, ami bennük nyüzsög.

meam fel: *et in síti mea potavérunt me acéto.

Fiat mensa eórum coram ipsis in láqueum, *et in retributiónes, et in scándalum.

Obscuréntur óculi eórum ne vídeant: *et dorsum eórum semper incúrva.

Effúnde super eos iram tuam: *et furor irae tuae comprehéndat eos.

Fiat habitátio eórum desérta: *et in tabernáculis eórum non sit qui inhábitet.

Quóniam quem tu percussísti, persecúti sunt: *et super dolórem vúlnerum meórum addidérunt.

Appóne iniquitátem super iniquitátem eórum: *et non intrent in justítiam tuam.

Deleántur de libro vivéntium: *et cum justis non scribántur.

Ego sum pauper et dolens: *salus tua, Deus, suscépit me.

Laudábo nomen Dei cum cántico: *et magnificábo eum in laude.

Et placébit Deo super vítulum novéllum: *córnua producéntem et úngulas.

Vídeant páuperes et laeténtur: *quaérite Deum, et vivet ánima vestra.

Quóniam exaudívit páuperes Dóminus: *et vinctos suos non despéxit.

Laudent illum caeli et terra, *mare, et ómnia reptília in eis.

Mert az Isten a Siont megmenti, *s felépülnek Júda városai.

Lakni fognak ottan, *s örökségül szerzik,

Szolgáinak utódai birtokukba veszik, *s ott laknak majd, kik az ő nevét szeretik.

Ant. Emészt a buzgóság házadért, gyalázóid szidalma engem ér.

Ant. Hátráljanak meg, *valljanak szégyent, kik bajt kívánnak nekem.

69. zsoltár.

Isten, fordítsd figyelmedet segítségemre, *Uram, siess megsegítésemre!

Jöjjenek zavarba és szégyenüljenek meg, *kik életemre törnek!

Hátráljanak meg, valljanak szégyent, *kik bajt kívánnak nekem.

Hátráljanak meg csakhamar pirulva, *kik hahotázva hahotáznak rajtam!

Ujjongjanak és örvendjenek benned mindazok, kik téged keresnek! *Magasztaltassék az Úr! — mondják mindenkoron, kik örvendeznek szabadításodon.

Én szűkölködő és szegény vagyok, * Istenem, segíts rajtam!

Segítőm és szabadítóm te vagy, *ne késlekedjél, Uram!

Ant. Hátráljanak meg,

Quóniam Deus salvam fáciet Sion: *et aedificabúntur civitátes Juda.

Et inhabitábunt ibi, *et hereditáte acquírent eam.

Et semen servórum ejus possidébit eam, *et qui díligunt nomen ejus, habitábunt in ea.

Ant. Zelus domus tuae comédit me, et oppróbria exprobrántium tibi cecidérunt super me.

Ant. Avertántur retrórsum *et erubéscant, qui cógitant mihi mala.

Psalmus 69.

Deus, in adjutórium meum inténde: *Dómine, ad adjuvándum me festína.

Confundántur et revereántur, *qui quaerunt ánimam meam.

Avertántur retrórsum, et erubéscant, *qui volunt mihi mala.

Avertántur statim erubescéntes, *qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exsúltent et laeténtur in te omnes qui quaerunt te, *et dicant semper: Magnificétur Dóminus: qui díligunt salutáre tuum.

Ego vero egénus et, pauper sum: *Deus, ádjuva me.

Adjútor meus, et liberátor meus es tu: *Dómine, ne moréris.

Ant. Avertántur retrór-

valljanak szégyent, kik bajt kívánnak nekem.

Ant. Istenem, *szabadíts meg a bűnös kezéből.

70. zsoltár.

Uram, tebenned remélek, soha meg ne szégyenüljek! *Igazságodban szabadíts meg, és ments meg engem.

Hajlítsd hozzám füledet, *nyujts segítséget!

Légy oltalmazó Istenem, *szabadító erősségem,

Hisz te vagy az én váram *és menedékem.

Istenem, szabadíts meg a bűnös kezéből, *s a törvényszegő és a gonosz kezéből.

Hisz te vagy az én reménységem, Uram, *Te vagy, Uram, ifjúkorom óta bizodalmam.

Születésem óta reád támaszkodom, *anyám méhétől fogva te vagy oltalmazóm,

Szüntelenül rólad szól énekem. *Szinte csodája lettem sokaknak, de te hatalmaddal segítettél engem.

Teljék el szájam dícséreteddel, hadd énekeljem dicsőségedet, *egész nap fenségedet.

Ne vess el engem vénségem idején, *mikor erőm megfogyatkozik, ne hagyj el engem.

sum et erubéscant, qui cógitant mihi mala.

Ant. Deus meus, *éripe me de manu peccatóris.

Psalmus 70.

In te, Dómine, sperávi, non confúndar in aetérnum: *in justítia tua líbera me, et éripe me.

Inclína ad me aurem tuam, *et salva me.

Esto mihi in Deum protectórem, et in locum munítum: *ut salvum me fácias,

Quóniam firmaméntum meum, *et refúgium meum es tu.

Deus meus, éripe me de manu peccatóris, *et de manu contra legem agéntis et iníqui:

Quóniam tu es patiéntia mea, Dómine: *Dómine, spes mea a juventúte mea.

In te confirmátus sum ex útero: *de ventre matris meae tu es protéctor meus.

In te cantátio mea semper: *tamquam prodígium factus sum multis: et tu adjútor fortis.

Repleátur os meum laude, ut cantem glóriam tuam: *tota die magnitúdinem tuam.

Ne projícias me in témpore senectútis: *cum defécerit virtus mea, ne derelínquas me.

Mert ellenségeim ellenem beszélnek, *s akik életemre leselkednek, együtt tanakodnak,

Igy szólnak : Az Isten elhagyta, vegyétek üzőbe, fogjátok meg, *hisz nincs, ki megszabadítsa !

Isten, ne távozzál tőlem, *én Istenem, tekints reám, segíts meg engem !

Jussanak · szégyenbe, pusztuljanak, kik engem rágalmaznak ; *borítsa szégyen és gyalázat azokat, kik nekem rosszat akarnak.

Én azonban mindenkor reménykedem, *szüntelenül zengem minden dícséretedet.

Hirdeti szájam igazságodat, *jótéteményeidet egész nap,

Bár elsorolni sem tudom ; hirdetem az Úr hatalmas tetteit, *Uram, csak igazságodról elmélkedem.

Isten, te ifjúkorom óta oktattál engem, *és mindmáig hirdetem csodáidat ;

Öregségemre s aggkoromra *se hagyj engem, Isten, magamra,

Hogy hirdethessem *az egész jövendő nemzedéknek hatalmadat,

Erődet, Isten, és égig érő igazságodat. Mily nagy dolgokat cselekedtél ! *Isten, ki hasonló hozzád?

Mily sok nehéz szorongatást engedtél megérnem, de

Quia dixérunt inimíci mei mihi : *et qui custodiébant ánimam meam, consílium fecérunt in unum.

Dicéntes : Deus derelíquit eum, persequímini, et comprehendíte eum : *quia non est qui erípiat.

Deus, ne elongéris a me : *Deus, meus, in auxílium meum réspice.

Confundántur, et defíciant detrahéntes ánimae meae : *operiántur confusióne, et pudóre qui quaerunt mala mihi.

Ego autem semper sperábo : *et adjíciam super omnem laudem tuam.

Os meum annuntiábit justítiam tuam : *tota die salutáre tuum.

Quóniam non cognóvi litteratúram, introíbo in poténtias Dómini : *Dómine, memorábor justítiae tuae solíus.

Deus, docuísti me a juventúte mea: *et usque nunc pronuntiábo mirabília tua.

Et usque in senéctam et sénium : *Deus, ne derelínquas me,

Donec annúntiem bráchium tuum *generatióni omni, quae ventúra est :

Poténtiam tuam, et justítiam tuam, Deus, usque in altíssima, quae fecísti magnália : *Deus, quis símilis tibi?

Quantas ostendísti mihi tribulatiónes multas et ma-

aztán ismét éltet adtál nekem, *s a föld mélységeiből újra visszahoztál engem.

Megmutattad fölséged nagyságát, *s ismét megvigasztaltál.

Magasztalom is, Isten, kobozzal hűségedet, *lanttal zengek neked, Izrael Szentje, éneket.

Örvendezik majd ajkam, ha neked énekelek, *és lelkem, melyet megmentesz;

Nyelvem is egész nap hirdeti igazságodat, *mert zavarba és szégyenbe jutnak, kik nekem rosszat akarnak.

Ant. Istenem, szabadíts meg a bűnös kezéből.

℣. Hátráljanak meg, valljanak szégyent,

℟. Kik bajt kívánnak nekem.

Miatyánk (végig csendben).

Kezdődnek Jeremiás próféta Siralmai.

Első olvasmány.

Jer. 1, 1—5.

Álef. Miként ül magára hagyottan a város, mely tele volt néppel; özvegyhez lett hasonlóvá a nemzetek úrnője, a tartományok fejedelemnője robot alá került.

Bet. Sírva sír éjjente, könnyei folynak az arcán; nincs ki vigasztalja, mindazok közül, akik szerették. Barátai mind cserben hagyták, és ellenségeivé lettek.

las: et convérsus vivificásti me: *et de abýssis terrae íterum reduxísti me:

Multiplicásti magnificéntiam tuam: *et convérsus consolátus es me.

Nam et ego confitébor tibi in vasis psalmi veritátem tuam: *Deus, psallam tibi in cíthara, Sanctus Israel.

Exsultábunt lábia mea cum cantávero tibi; *et ánima mea, quam redemísti.

Sed et lingua mea tota die meditábitur justítiam tuam: *cum confúsi et revéríti fúerint, qui quaerunt mala mihi.

Ant. Deus meus, éripe me de manu peccatóris.

℣. Avertántur retrórsum et erubéscant.

℟. Qui cógitant mihi mala.

Pater noster (secreto totum).

Incipit Lamentátio Jeremiae Prophétae.

Lectio i.

Cap. 1, 1—5.

Aleph. Quómodo sedet sola cívitas plena pópulo: facta est quasi vídua dómina géntium: princeps provinciárum facta est sub tribúto.

Beth. Plorans plorávit in nocte, et lácrimae ejus in maxíllis ejus: non est qui consolétur eam ex ómnibus caris ejus: omnes amíci ejus sprevérunt eam, et facti sunt ei inimíci.

Gimel. Nyomorult számkivetésbe költözött Júda, és nehéz szolgaságra, a pogányok között lakik, de nyugalmat nem talál. Üldözői mind utólérték őt szorongatásaiban.

Dálet. Sion utai gyászolnak, mert nincs, ki ünnepre jönne; kapui mind romokban hevernek, papjai sóhajtoznak, szűzei gyászban vannak, és őt magát keserűség nyomja.

He. Elnyomói főléje kerekedtek, ellenségei meggazdagodtak, mert az Úr ellene szólott sok gonoszsága miatt; gyermekei fogságba vonultak a szorongató színe előtt.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz a te Istenedhez.

℟. Az Olajfák hegyén így imádkozott Ő az Atyához: Atyám, ha lehetséges, muljék el tőlem e pohár. *A lélek ugyan kész, de a test erőtlen. ℣. Virrasszatok s imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek. A lélek.

Második olvasmány.

Jer. 1, 6—9.

Vau. Elhagyta Sion leányát minden ékessége, olyanok lettek fejedelmei, mint a kosok, melyek legelőt nem találnak, és erőtlenül vánszorogtak az üldöző színe előtt.

Ghimel. Migrávit Judas propter afflictiónem, et multitúdinem servitútis: habitávit inter gentes, nec invénit réquiem: omnes persecutóres ejus apprehendérunt eam inter angústias.

Daleth. Viae Sion lugent eo quod non sint qui véniant ad sollemnitátem: omnes portae ejus destrúctae: sacerdótes ejus geméntes: vírgines ejus squálidae, et ipsa oppréssa amaritúdine.

He. Facti sunt hostes ejus in cápite, inimíci ejus locupletáti sunt: quia Dóminus locútus est super eam propter multitúdinem iniquitátum ejus: párvuli ejus ducti sunt in captivitátem, ante fáciem tribulántis.

Jerúsalem, Jerúsalem convértere ad Dóminum Deum tuum.

℟. In monte Olivéti orávit ad Patrem: Pater, si fieri potest, tránseat a me calix iste: *Spíritus quidem promptus est, caro autem infírma. ℣. Vigiláte, et oráte, ut non intrétis in tentatiónem. Spíritus.

Lectio II.

Cap. 1, 6—9.

Vau. Et egréssus est a fília Sion omnis decor ejus: facti sunt príncipes ejus velut aríetes non inveniéntes páscua: et abiérunt absque fortitúdine ante fáciem subsequéntis.

Zain. Eszébe jutnak Jeruzsálemnek elnyomatásának napjai, hogy oda van minden drágasága, mely az övé volt ősidőktől fogva, hogy amikor népe ellenség kezére került és segítője nem volt: ellenségei nézték őt, és mulattak pusztulásán.

Het. Vétkezve vétkezett Jeruzsálem, ezért lett bujdosóvá. Mindazok, kik dicsőítették, megvetik, mert látják gyalázatát; ő maga pedig sóhajtozik és elfordítja arcát.

Tet. Szenny borítja ruhája szegélyét, nem gondolta, hogy ez lesz a vége; szörnyű mélyre került, vigasztalója sincsen. Lásd meg, Uram, szomorúságomat, hogy ellenség diadalmaskodik rajtam.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟. Szomorú az én lelkem a halálig: maradjatok itt s virrasszatok velem: most látjátok majd a tömeget, mely körülvesz engem. *Ti majd futásnak eredtek, én pedig elmegyek, hogy feláldozzam magamat érettetek. ℣. Ime, közeleg az óra, és az Ember Fiát átadják a bűnösök kezébe. Ti.

Harmadik olvasmány.

Jer. 1, 10—14.

Jod. Ellenség nyujtotta ki kezét minden drágasága

Zain. Recordáta est Jerúsalem diérum afflictiónis suae, et praevaricatiónis ómnium desiderabílium suórum, quae habúerat a diébus antíquis, cum cáderet pópulus ejus in manu hostíli, et non esset auxiliátor: vidérunt eam hostes, et derisérunt sábbata ejus.

Heth. Peccátum peccávit Jerúsalem, proptérea instábilis facta est: omnes, qui glorificábant eam, sprevérunt illam, quia vidérunt ignomíniam ejus: ipsa autem gemens convérsa est retrórsum.

Teth. Sordes ejus in pédibus ejus, nec recordáta est fínis sui: depósita est veheménter, non habens consolatórem: vide, Dómine, afflictiónem meam, quóniam eréctus est inimícus.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Tristis est ánima mea usque ad mortem: sustinéte hic, et vigiláte mecum; nunc vidébitis turbam, quae circúmdabit me: *Vos fugam capiétis, et ego vadam immolári pro vobis. ℣. Ecce, appropínquat hora, et Fílius hóminis tradétur in manus peccatórum. Vos.

Lectio iii.

Cap. 1, 10—14.

Jod. Manum suam misit hostis ad ómnia deside-

után, bizony, látnia kellett, hogy oly nemzetek hatoltak be szentélyébe, melyekről azt parancsoltad, hogy be ne lépjenek gyülekezetedbe.

Káf. Egész népe sóhajtozik és kenyér után eseng, odaadják eledelért minden kincsüket, hogy magukat felüdítsék. Lásd, Uram és vedd észre: mennyire megvetetté lettem!

Lámed. Ó ti mindnyájan, kik jártok-keltek az úton, nézzetek ide és lássátok: Van-e oly fájdalom, mint az én fájdalmam, mert leszüretelt engem, — amint megmondotta az Úr, — szörnyű haragjának napján.

Mem. Tüzet bocsátott a magasból csontjaimba, s megfenyített engem, hálót feszített ki lábam előtt, felborított engem, elhagyatottá tett engem, bánkódóvá egész nap.

Nun. Virraszt felettem gonoszságaim igája: az Ő keze állította össze és rakta nyakamra; erőmet megtörte, oly kézbe adott engem az Úr, melyből nem lehet felkelnem.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟. Ime láttuk őt, s nem volt szépsége és ékessége, ránézni sem lehetett, bűneinket ő viselte, s értünk szenved, megsebesítették őt gonoszságainkért. *Az ő rabília ejus: quia vidit gentes ingréssas sanctuárium suum, de quibus praecéperas ne intrárent in eccléslam tuam.

Caph. Omnis pópulus ejus gemens, et quaerens panem: dedérunt pretiósa quaeque pro cibo ad refocillándam ánimam. Vide, Dómine, et considera, quóniam facta sum vilis.

Lamed. O vos omnes, qui transítis per viam, atténdite, et vidéte si est dolor sicut dolor meus: quóniam vindemiávit me, ut locútus est Dóminus in die irae furóris sui.

Mem. De excélso misit ignem in óssibus meis, et erudívit me: expándit rete pédibus meis, convértit me retrórsum: pósuit me desolátam, tota die maeróre confectam.

Nun. Vigilávit jugum iniquitátum meárum: in manu ejus convolútae sunt, et impósitae collo meo: infirmáta est virtus mea: dedit me Dóminus in manu, de qua non pótero súrgere.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Ecce, vídimus eum non habéntem spéciem, neque decórem: aspéctus ejus in eo non est; hic peccáta nostra portávit, et pro nobis dolet: ipse autem vul-

sebei által gyógyultunk mi meg. ℣. Valóban, betegségeinket ő viselte, s fájdalmainkat ő hordozta. Az ő sebei által. Ime.

Második nocturnus.

Ant. Megszabadítja az Úr *a hatalmastól a szegényt s a szűkölködőt, akin senki sem segít.

71. zsoltár.

Isten, add át ítéletedet a királynak, *igazságodat a király fiának,

Hogy igazságosan ítélje népedet, *és méltányosan szegényeidet.

Békét teremjenek a hegyek a népnek, *és igazságot a halmok,

Szolgáltasson igazságot a nép szegényeinek, nyujtson a szegények fiainak segítséget, *s alázza meg az erőszakoskodót.

Éljen, míg a nap ragyog, *nemzedékről nemzedékre, míg fénylik a hold.

Úgy szálljon le, mint az eső a rétre, *s mint az esőcsepp a földre.

Virágozzék napjaiban az igazság,*és míg a hold el nem múlik, a bőséges boldogság.

Uralkodjék tengertől tengerig, *a folyamtól a földkerekség széléig.

Boruljanak le előtte az etiopsok, *és nyalják ellenségei a port.

nerátus est propter iniquitátes nostras; *Cujus livóre sanáti sumus. ℣. Vere languóres nostros ipse tulit, et dolóres nostros ipse portávit. Cujus. Ecce.

In II Nocturno.

Ant. Liberávit Dóminus *páuperem a poténte, et ínopem, cui non erat adjútor.

Psalmus 71.

Deus, judícium tuum regi da: *et justítiam tuam fílio regis:

Judicáre pópulum tuum in justítia, *et páuperes tuos in judício.

Suscípiant montes pacem pópulo: *et colles justítiam.

Judicábit páuperes pópuli, et salvos fáciet fílios páuperum: *et humiliábit calumniatórem.

Et permanébit cum sole, et ante lunam, *in generatióne et generatiónem.

Descéndet sicut plúvia in vellus: *et sicut stillicídia stillántia super terram.

Oriétur in diébus ejus justítia, et abundántia pacis: *donec auferátur luna.

Et dominábitur a mari usque ad mare: *et a flúmine usque ad términos orbis terrárum.

Coram illo prócident Aethíopes: *et inimíci ejus terram lingent.

Társis királyai és a szigetek adományokat hordjanak, *Arábia és Szába királyai ajándékokat hozzanak;
Hódoljon előtte a föld minden királya, *s legyen minden nemzet a szolgája.
Mert ő megszabadítja a hatalmastól a szegényt *s a szükölködőt, akin senki sem segít.
Megkönyörül a szegényen és az inségesen, *és megszabadítja a szűkölködőket.
Uzsorától és erőszaktól megmenti őket, *mert becsesnek tekinti nevüket.

Éljen és legyen része Arábia aranyában, imádkoznak is majd érte mindenkoron, *s áldják őt minden napon.
Bőség legyen mezőn és hegytetőn, a Libanonnál is nagyobb legyen termése. *Virágozzék a város népe, mint a rét füve.

Áldott legyen neve mindörökre, *míg csak ragyog a nap, maradjon meg neve;
Benne nyerjen áldást a föld minden nemzetsége, *minden nemzet őt dícsérje,

Áldott legyen az Úr, Izrael Istene, *ki egyedül művel csodákat,
Áldott legyen az ő felséges neve örökre, *teljék be felségével az egész világ! Amen! Amen!

Reges Tharsis, et ínsulae múnera ófferent: *reges Arabum et Saba dona addúcent.
Et adorábunt eum omnes reges terrae: *omnes gentes sérvient ei:
Quia liberábit páuperem a poténte: *et páuperem, cui non erat adjútor.

Parcet páuperi et ínopi: *et ánimas páuperum salvas fáciet.

Ex usúris et iniquitáte rédimet ánimas eórum: *et honorábile nomen eórum coram illo.
Et vivet, et dábitur ei de auro Arábiae, et adorábunt de ipso semper: *tota die benedícent ei.

Et erit firmaméntum in terra in summis móntium, superextollétur super Líbanum fructus ejus: *et florébunt de civitáte sicut faenum terrae.
Sit nomen ejus benedíctum in saécula: *ante solem permanet nomen ejus
Et benedicéntur in ipso omnes tribus terrae: *omnes gentes magnificábunt eum.
Benedíctus Dóminus, Deus Israel, *qui facit mirabília solus:
Et benedíctum nomen majestátis ejus in aetérnum: *et replébitur majestáte ejus omnis terra: fiat, fiat.

Ant. Megszabadítja az Úr a hatalmastól a szegényt s a szűkölködőt, akin senki sem segít.

Ant. Álnokságot terveznek *és beszélnek a gonoszok, fennhéjázva erőszakot hirdetnek.

72. zsoltár.

Mily jó az Isten Izraelhez, *azokhoz, kik igaz szívűek!

S az én lábam mégis majdnem megingott, *lépésem majdnem megtántorodott,

Mert elfogott a gonoszokkal szemben az irígység, *amikor láttam a bűnösök jólétét.

Hisz nekik halálukig nincsenek kínjaik, *és nem tartósak csapásaik.

Az emberi sors nyomorúságát ők nem viselik, *az embereket sujtó csapások nem érik őket.

Ezért kevélység a nyakláncuk, *gonoszságuk és istentelenségük a köntösük.

Érzéketlen szívükből kitör gonoszságuk, *szívük gondolatai után indulnak.

Álnokságot terveznek és beszélnek,*fennhéjázva erőszakot hirdetnek.

Felnyitják szájukat az ég ellen, *és jártatják nyelvüket a földieken.

Ezért fordul népem hozzájuk, *hiszen bőséges napokra talál náluk.

Ant. Liberávit Dóminus páuperem a poténte, et ínopem, cui non erat adjútor.

Ant. Cogitavérunt ímpii, *et locúti sunt nequítiam: iniquitátem in excélso locúti sunt.

Psalmus 72.

Quam bonus Israel Deus, *his, qui recto sunt corde!

Mei autem paene moti sunt pedes: *paene effúsi sunt gressus mei.

Quia zelávi super íníquos, *pacem peccatórum videns.

Quia non est respéctus morti eórum: *et firmaméntum in plaga eórum.

In labóre hóminum non sunt, *et cum homínibus non flagellabúntur:

Ideo ténuit eos supérbia, *opérti sunt iniquitáte et impietáte sua.

Pródiit quasi ex ádipe íníquitas eórum: *transiérunt in affféctum cordis.

Cogitavérunt, et locúti sunt nequítiam: *iniquitátem in excélso locúti sunt.

Posuérunt in caelum os suum: *et lingua eórum transívit in terra.

Ideo convertétur pópulus meus hic: *et dies pleni inveniéntur in eis.

Azt mondják : hogy lenne erre gondja az Istennek? *Hogy is lenne tudomása erről a Fölségesnek?

Im ők bűnösök s a világon mégis bővelkednek, *és gazdagságban lett részük.

Azt gondoltam : Hiába tartottam hát tisztán szívemet, *mostam az ártatlanok között kezemet.

Hisz mindennap ostort szenvedek, *és fenyíték ér minden reggel !

De ha azt mondanám : én is így beszélek ! — *Im árulója lennék fiaid nemzetségének !

Gondolkoztam, hogy ezt megértsem, * de nehéz volt nekem.

Míg Isten szentélyébe be nem mentem, *és meg nem értettem végső sorsukat.

Bizony, tőrt vetsz nekik, *letaszítod őket, midőn fölemelkednek.

Mint pusztulnak, vesznek el egy szempillantás alatt ! *Tönkre mennek gonoszságuk miatt !

Mint ahogy elenyészik az álom, ha felébred az ember, *úgy tűnteted el, Uram, városodból képüket.

Mert keserűség fogta el szívemet, fájdalom hasogatta vesémet: *esztelen voltam és értelmetlen.

Irántad oktalan állatként viselkedtem. *De én mindenkor veled maradok.

Et dixérunt : Quómodo scit Deus, *et si est sciéntia in excélso?

Ecce, ipsi peccatóres, et abundántes in saéculo, *obtinuérunt divítias.

Et dixi : Ergo sine causa justificávi cor meum, *et lavi inter innocéntes manus meas :

Et fui flagellátus tota die, *et castigátio mea in matutínis.

Si dicébam: Narrábo sic: *ecce, natiónem filiórum tuórum reprobávi.

Existimábam ut cognóscerem hoc, *labor est ante me :

Donec intrem in Sanctuárium Dei : *et intéllegam in novíssimis eórum.

Verúmtamen propter dolos posuísti eis : *dejecísti eos dum allevaréntur.

Quómodo facti sunt in desolatiónem, súbito defecérunt : *periérunt propter iniquitátem suam.

Velut sómnium surgéntium, Dómine, *in civitáte tua imáginem ipsórum ad níhilum rédiges.

Quia inflammátum est cor meum, et renes mei commutáti sunt : *et ego ad níhilum redáctus sum, et nescívi.

Ut juméntum factus sum apud te : *et ego semper tecum.

Mert te megfogtad jobbomat, tanácsoddal vezetsz, *s aztán dicsőségre emelsz.

Hiszen mim vagyon az égben, *és miben lelném a földön kedvemet kívüled?

Érje bár testemet, szívemet enyészet, *szívem Istene s osztályrészem mindörökké az Isten.

Mert akik eltávoznak tőled, íme elpusztulnak, *elveszíted mindazokat, kik téged hűtlenül elhagynak.

Nekem azonban jó az Istenhez ragaszkodnom, *az Úrban, az Istenben bíznom.

És hirdetnem minden dicséretedet *Sion leányának kapuiban.

Ant. Álnokságot terveznek és beszélnek a gonoszok, fennhéjázva erőszakot hirdetnek.

Ant. Kelj fel, Uram, *védd meg ügyemet.

Tenuísti manum déxteram meam: et in voluntáte tua deduxísti me, *et cum glória suscepísti me.

Quid enim mihi est in caelo? *et a te quid vólui super terram?

Defécit caro mea, et cor meum: *Deus cordis mei, et pars mea Deus in aetérnum.

Quia ecce, qui elóngant se a te, períbunt: *perdidísti omnes, qui fornicántur abs te.

Mihi autem adhaerére Deo bonum est: *pónere in Dómino Deo spem meam:

Ut annúntiem omnes praedicatiónes tuas, *in portis fíliae Sion.

Ant. Cogitavérunt ímpii, et locúti sunt nequítiam: iniquitátem in excélso locúti sunt.

Ant. Exsúrge, Dómine, *et júdica causam meam.

73. zsoltár.

Miért vetettél el, Isten, teljesen? *Miért gyúlt fel haragod legelőd juhai ellen?

Emlékezzél meg gyülekezetedről, *melyet ősidőkben birtokodba vettél.

Örökséged részeként megváltottál, * a Sion hegyéről, melyet lakóhelyeddé tettél.

Emeld fel végre kezedet kevélységük ellen! *mennyi gazságot művelt az ellenség a szent helyen!

Psalmus 73.

Ut quid, Deus, repulísti in finem: *irátus est furor tuus super oves páscuae tuae?

Memor esto congregatiónis tuae, *quam possedísti ab initio.

Redemísti virgam hereditátis tuae: *mons Sion, n quo habitásti in eo.

Leva manus tuas in supérbias eórum in finem: *quanta malignátus est inimícus in sancto!

Kik téged gyűlölnek, kérkednek *szentélyedben,

Jelvényeiket tűzték ki jelekül *a főkijárat fölé esztelenül.

Mint erdőben a fát, fejszével döntötték ki minden ajtaját, *baltával és bárddal rombolták.

Szentélyedet lángba borították, *földig meggyalázták nevednek hajlékát.

Minden nemzetségük azt mondta magában: *szűntessük meg az Isten minden ünnepét az országban!

Jeleinket nem látjuk, nincs többé prófétánk, *s Ő nem visel többé gondot reánk.

Isten, még meddig szidalmaz az ellen téged? *örökké gyalázza az ellenség nevedet?

Miért vonod vissza kezedet? *Húzd ki végre kebledből jobbodat!

Hisz az Isten a mi királyunk ősidőktől fogva, *aki szabadulást szerzett a föld közepette.

Hatalmaddal a tengert ketté hasítottad, *a sárkányok fejét a vizekben összetörted.

A szörnyeteg fejeit összezúztad, *az etiopsok népének eledelül adtad.

Te fakasztottál forráso-

Et gloriáti sunt qui odérunt te: *in médio sollemnitátis tuae.

Posuérunt signa sua, signa: *et non cognovérunt sicut in éxitu super summum.

Quasi in silva lignórum secúribus excidérunt jánuas ejus in idípsum: *in secúri et áscia dejecérunt eam.

Incendérunt igni Sanctuárium tuum: *in terra polluérunt tabernáculum nóminis tui.

Dixérunt in corde suo cognátio eórum simul: *Quiéscere faciámus omnes dies festos Dei a terra.

Signa nostra non vídimus, jam non est prophéta: *et nos non cognóscet ámplius.

Usquequo, Deus, improperábit inimícus: *irritat adversárius nomen tuum in finem?

Ut quid avértis manum tuam, et déxteram tuam, *de médio sinu tuo in finem?

Deus autem Rex noster ante saécula: *operátus est salútem in médio terrae.

Tu confirmásti in virtúte tua mare: *contribulásti cápita dracónum in aquis.

Tu confregísti cápita dracónis: *dedísti eum escam pópulis Aethiopum.

Tu dirupísti fontes, et

kat, patakokat, *Te szárítottad ki az állandó folyókat.

Tied a nappal és tied az éjtszaka, *Te hoztad létre a hajnalt és a napot.

A föld minden határát te alkottad, *Te teremtetted a nyarat és a tavaszt.

Emlékezzél meg arról, hogy az Urat ellenség szidalmazza, *s egy oktalan nép nevedet gyalázza.

Ne engedd át a vadállatoknak a benned bízó lelkeket, *ne felejtsd el végképen szegényeidet!

Tekints szövetségesedre, *mert tele van az ország minden zuga a gonoszság házaival.

Ne távozzék tőled szégyennel a megalázott, *szegény és szűkölködő áldja nevedet.

Kelj fel, Isten! Védd meg ügyedet, *emlékezzél meg arról, hogy az oktalan naponkint gyalázattal illet.

Ne feledd el ellenségeid lármáját, *gyűlölőid egyre növekvő felfuvalkodását!

Ant. Kelj fel, Uram, védd meg ügyemet.

℣. Istenem, szabadíts meg a bűnös kezéből.

℟. S a törvényszegő és a gonosz kezéből.

Miatyánk (csendben az egész).

torréntes: *tu siccásti flúvios Ethan.

Tuus est dies, et tua est nox: *tu fabricátus es auróram et solem.

Tu fecísti omnes términos terrae: *aestátem et ver tu plasmásti ea.

Memor esto hujus, inimícus improperávit Dómino: *et pópulus insípiens incitávit nomen tuum.

Ne tradas béstiis ánimas confiténtes tibi, *et ánimas páuperum tuórum ne obliviscáris in finem.

Réspice in testaméntum tuum: *quia repléti sunt, qui obscuráti sunt terrae dómibus iniquitátum.

Ne avertátur húmilis factus confúsus: *pauper et inops laudábunt nomen tuum.

Exsúrge, Deus, júdica causam tuam: *memor esto improperiórum tuórum, eórum quae ab insipiénte sunt tota die.

Ne obliviscáris voces inimicórum tuórum: *supérbia eórum, qui te odérunt, ascéndit semper.

Ant. Exsúrge, Dómine, et júdica causam meam.

℣. Deus meus, éripe me de manu peccatóris.

℟. Et de manu contra legem agéntis et iníqui.

Pater noster (totum secreto).

Szent Ágoston püspök zsoltármagyarázataiból.

Negyedik olvasmány.

(Az 54. zsoltár 1. verséhez.)

Hallgasd meg, Isten, könyörgésemet, és ne vesd meg esdeklésemet; figyelj reám és hallgass meg engem. Küzködő, gyötrődő, nyomorúságban sínylődő ember szavai ezek. Esdekel, mert sokat szenved s meg akar szabadulni a bajtól. Nézzük csak, milyen bajban van, s amikor elsorolja, ismerjük el, hogy mi is ugyanabban vagyunk, hogy mivel közös a bajunk, közös legyen az imádságunk is. Elcsüggedtem — úgymond — küzdelmemben, s meggyötörtek engem. Miben csüggedt el? Miben gyötörték meg? Küzdelmemben, úgymond. Azokat a gonosz embereket érti, akik miatt szenved, s a gonosz emberek által okozott szenvedéseit a maga küzdelmének nevezi. Ne gondoljátok, hogy a gonoszok hiába vannak ezen a világon s az Isten semmi jót sem művel általuk. Minden gonosz vagy azért él, hogy megjavíttassék, vagy azért él, hogy lemben gyakoroltassék.

℟. Barátom a csók jelével árult el engem: Akit megcsókolok, ő az, fogjátok el őt. Ezt a gonosz jelet adta az, aki a gyilkosságot

Ex Tractátu sancti Augustini Epíscopi super Psalmos.

Lectio iv.

In Ps. 54 ad 1 vers.

Exáudi, Deus, oratiónem meam, et ne despéxeris deprecatiónem meam: inténde mihi, et exáudi me. Satagéntis, sollíciti, in tribulatióne pósiti, verba sunt ista. Orat multa pátiens, de malo liberári desíderans. Súperest, ut videámus in quo malo sit; et cum dícere coéperit, agnoscámus ibi nos esse: ut communicáta tribulatióne, conjungámus oratiónem. Contristátus sum, inquit, in exercitatióne mea, et conturbátus sum. Ubi contristátus? ubi conturbátus? In exercitatióne mea, inquit. Hómines malos, quos pátitur, commemorátus est: eamdémque passiónem malórum hóminum exercitatiónem suam dixit. Ne putétis gratis esse malos in hoc mundo, et nihil boni de illis ágere Deum. Omnis malus aut ídeo vivit, ut corrigátur; aut ídeo vivit, ut per illum bonus exerceátur.

általa a jó ember a küzde-

℟. Amícus meus ósculi me trádidit signo: Quem osculátus fúero, ipse est, tenéte eum; hoc malum fecit signum, qui per ós-

csókkal vitte végbe. *A szerencsétlen otthagyta a vérdíjat s végül is kötéllel felakasztotta magát. ℣ Jobb lett volna neki, ha nem született volna az az ember! A szerencsétlen.

Ötödik olvasmány.

Bárcsak azok, akik most nekünk küzdelmeket okoznak, megtérnének s velünk együtt küzdenének. De addig is, amíg nekünk küzdelmet okoznak, ne gyűlöljük őket, mert nem tudjuk, hogy azért, mert valaki gonosz közülük, mindvégig megmarad-e gonoszságában. S többnyire, mikor te azt hiszed, hogy ellenségedet gyűlölöd, felebarátodat gyűlölöd, de nem veszed észre. Az ördögről s angyalairól tudjuk a Szentírásból, hogy örök tűzre vannak ítélve. Csak ezeknek a javulását nem remélhetjük, s ezekkel van titkos harcunk. Erre a harcra fegyverzett fel minket az apostol, amikor azt mondta: Nem test és vér ellen kell harcolnunk — azaz nem az emberek ellen, akiket láttok — hanem a fejedelmek, a hatalmak, s a sötétségnek, a világnak vezérei ellen. De amikor ő a világot említi, ne gondold talán, hogy az ördögök az ég és föld vezérei. A világon ő a sötétséget érti, a világon a világ barátait érti, a világon ő

culum adimplévit homicídium. *Infélix praetermísit prétium sánguinis, et in fine láqueo se suspéndit. ℣. Bonum erat ei, si natus non fuísset homo ille. Infélix.

Lectio v.

Utinam ergo qui nos modo exércent, convertántur, et nobíscum exerceántur; tamen, quámdiu ita sunt ut exérceant, non eos odérimus: quia in eo quod malus est quis eórum, utrum usque in finem perseveratúrus sit, ignorámus. Et plerúmque cum tibi vidéris odísse inimícum, fratrem odísti, et nescis. Diábolus et ángeli ejus in Scriptúris sanctis manifestáti sunt nobis, quod ad ignem aetérnum sint destináti. Ipsórum tantum desperánda est corréctio, contra quos habémus occúltam luctam: ad quam luctam nos armat Apóstolus, dicens: Non est nobis colluctátio advérsus carnem et sánguinem: id est, non advérsus hómines, quos vidétis, sed advérsus príncipes, et potestátes, et rectóres mundi, tenebrárum harum. Ne forte cum dixísset, mundi, intellégeres daémones esse rectóres caeli et terrae. Mundi dixit, tenebrárum harum; mundi dixit, amatórum mundi; mundi dixit, impiórum et

a gonoszokat és istenteleneket érti, azt a világot érti, amelyről azt mondja az evangélium: S a világ Őt meg nem ismerte.

℟. Júdás, a leggonoszabb kalmár, csókkal járult az Úr elé; Ő, az ártatlan bárány, nem utasította vissza Júdás csókját. *Dénárokért árulta el ő Krisztust a zsidóknak. ℣. Jobb lett volna nem születnie. Dénárokért.

Hatodik olvasmány.

Mert gonoszságot s viszályt látok a városban. Fontold meg a kereszt dicsőségét. Íme, ma már királyok homlokára tűzik azt a keresztet, melyet az ellenség gúnnyal illetett. Hatása megmutatta erejét: meghódította a világot, nem vassal, hanem fával. A keresztfát ellenségei gyalázatra méltónak tartották, s mikor e fa előtt állottak, fejüket csóválgatták s azt mondogatták: Ha Isten Fia Ő, szálljon le a keresztről. Ő pedig kinyujtotta kezét a hitetlen s ellentmondó nép felé. Ha ugyanis igaz az, aki a hitből él, akkor gonosz az, akinek nincsen hite. Amit tehát itt (a zsoltáros) gonoszságnak nevez, azt hitetlenségnek értsd. Az Úr tehát gonoszságot és viszályt látott a városban, s kinyujtotta kezét a hitetlen iniquórum; mundi dixit, de quo dicit Evangélium: Et mundus eum non cognóvit.

℟. Judas mercátor péssimus ósculo pétiit Dóminum: ille ut agnus ínnocens non negávit Judae ósculum; *Denariórum número Christum Judaéis trádidit. ℣. Mélius illi erat, si natus non fuísset. Denariórum.

Lectio vi.

Quóniam vidi iniquitátem et contradictiónem in civitáte. Atténde glóriam Crucis ipsíus. Jam in fronte regum Crux illa fixa est, cui inimíci insultavérunt. Efféctus probávit virtútem: dómuit orbem non ferro, sed ligno. Lignum Crucis contuméliis dignum visum est inimícis, et ante ipsum lignum stantes caput agitábant, et dicébant: Si Fílius Dei est, descéndat de Cruce. Extendébat ille manus suas ad pópulum non credéntem, et contradicéntem. Si enim justus est, qui ex fide vivit; iníquus est, qui non habet fidem. Quod ergo hic ait, iniquitátem: perfídiam intéllege. Vidébat ergo Dóminus in civitáte iniquitátem et contradictiónem, et extendébat manus suas ad pópulum non credéntem, et contradicéntem; et tamen et ipsos exspéctans

s viszálykodó nép felé, és várt reájuk s azért mondotta: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.

℟. Tanítványaim egyike ma elárul engem. Jaj annak, aki elárul engem. *Jobb lett volna neki nem születnie. ℣. Aki velem a tálba mártja kezét, az ad engem a bűnösök kezébe. Jobb lett volna neki nem születnie. Tanítványaim.

Harmadik nocturnus.

Ant. Azt mondom a gonoszoknak: *Ne beszéljetek az Isten ellen gonoszat.

74. zsoltár.

Dícsérünk téged, Isten, *dícsérünk, szólítjuk nevedet.

Csodáidat hirdetjük, *ha eljő az ideje, igazságos ítéletet mondok.

Olvadjon bár el a föld és minden lakója, *én megszilárdítom oszlopait.

Azt mondom a gonoszoknak: Ne műveljetek gonoszat! *S a vétkezőknek: Ne emeljétek fel szarvatokat!

Ne emeljétek magasra szarvatokat, *ne beszéljetek az Isten ellen gonoszat!

Mert nem jő szabadulás sem napkeletről, sem napnyugatról, sem a puszta hegyek felől, *mert az Isten az, ki igazságot teszen.

dicébat: Pater, ignósce illis, quia nésciunt quid fáciunt.

℟. Unus ex discípulis meis tradet me hódie: Vae illi per quem tradar ego: *Mélius illi erat, si natus non fuísset. ℣. Qui intíngit mecum manum in parópside, hic me traditúrus est in manus peccatórum. Mélius. Unus.

In III Nocturno.

Ant. Dixi iníquis: *Nolíte loqui advérsus Deum iniquitátem.

Psalmus 74.

Confitébimur tibi, Deus: *confitébimur, et invocábimus nomen tuum.

Narrábimus mirabília tua: *cum accépero tempus, ego justítias judicábo.

Liquefácta est terra, et omnes qui hábitant in ea: *ego confirmávi colúmnas ejus.

Dixi iníquis: Nolíte iníque ágere: *et delinquéntibus: Nolíte exaltáre cornu:

Nolíte extóllere in altum cornu vestrum: *nolíte loqui advérsus Deum iniquitátem.

Quia neque ab Oriénte, neque ab Occidénte, neque a desértis móntibus: *quóniam Deus judex est.

Az egyiket megalázza, a másikat felmagasztalja. *Serleg van az Úr kezében, fűszeres színborral tele.

Tölt belőle mindenfelé, mégsem fogy el sepreje, *megissza a földnek valamennyi bűnöse.

Én pedig mindenkor magasztalom, *Jákob Istenét énekkel áldom.

A bűnösök szarvát mind letöröm, *s az igaznak szarva magasra emelkedik.

Ant. Azt mondom a gonoszoknak: Ne beszéljetek az Isten ellen gonoszat.

Ant. A föld megrendült *és elcsöndesedett, amikor az Isten ítéletre kelt.

75. zsoltár.

Ismeretes Júdában az Isten, *nagy a neve Izraelben.

Lakóhelye Sálemben vagyon, *lakása a Sionon.

Ott tört össze hatalmas íjakat, *pajzsot, kardot és háborút.

Ragyogó vagy te, — fenségesebb, mint az örök hegyek, *megrettentek tőled mind az oktalan szívűek.

Álomba merültek, *és mitsem találtak kezükben mind a gazdag emberek.

Feddésedtől, Jákobnak Istene, *a lovasok álomba estek.

Rettenetes vagy te, ki állhat ellened, *ha haragod felgerjed?

Hunc humíliat, et hunc exáltat: *quia calix in manu Dómini vini meri plenus misto.

Et inclinávit ex hoc in hoc: verúmtamen faex ejus non est exinaníta: *bíbent omnes peccatóres terrae.

Ego autem annuntiábo in saéculum: *cantábo Deo Jacob.

Et ómnia córnua peccatórum confríngam: *et exaltabúntur córnua justi.

Ant. Dixi iníquis: Nolíte loqui advérsus Deum iniquitátem.

Ant. Terra trémuit *et quiévit, dum exsúrgeret in judício Deus.

Psalmus 75.

Notus in Judaéa Deus: *in Israel magnum nomen ejus.

Et factus est in pace locus ejus: *et habitátio ejus in Sion.

Ibi confrégit poténtias árcuum, *scutum, gládium, et bellum.

Illúminans tu mirabíliter a móntibus aetérnis: *turbáti sunt omnes insipiéntes corde.

Dormiérunt somnum suum: *et nihil invenérunt omnes viri divitiárum in mánibus suis.

Ab increpatióne tua, Deus Jacob, *dormitavérunt qui ascendérunt equos.

Tu terríbilis es, et quis resístet tibi? *ex tunc ira tua.

A mennyből hallattad ítéletedet, *a föld megrendült és elcsöndesedett.

Mikor az Isten ítéletre kelt, * hogy megszabadítson a földön minden szelídet.

Mert az ember gondolata is téged dicsőít, *s ünnepnapot ülnek neked, kiket haragod megkímélt.

Tegyetek fogadalmat és rójátok le az Úrnak, Isteneteknek, *mind, kik körülötte vagytok, ajándékot vigyetek.

A Rettenetesnek, ki megtöri a fejedelmek bátorságát, *ki rettenetes a föld királyai iránt!

Ant. A föld megrendült és elcsendesedett, mikor az Isten ítéletre kelt.

Ant. Szorongatásom napján *az Istent keresem kezemmel.

76. zsoltár.

Hangosan kiáltok az Úrhoz, *hangosan kérem az Istent, hogy figyeljen reám.

Szorongatásom napján az Istent keresem, kezemet éjjel is hozzá emelem,*és azok nem lankadnak el.

Nem akar megvigasztalódni a lelkem,*sóhajtozom, ha az Istenről elmélkedem, eleped a lelkem, ha reágondolok.

Hajnal előtt ébren van a szemem,*nyugtalan vagyok, beszélni sem tudok.

De caelo audítum fecísti judícium: *terra trémuit et quiévit,

Cum exsúrgeret in judícium Deus, *ut salvos fáceret omnes mansuétos terrae.

Quóniam cogitátio hóminis confitébitur tibi: *et relíquiae cogitatiónis diem festum agent tibi.

Vovéte, et réddite Dómino, Deo vestro: *omnes, qui in circúitu ejus affértis múnera.

Terribili et ei qui aufert spíritum príncipum, *terríbili apud reges terrae.

Ant. Terra trémuit et quiévit, dum exsúrgeret in judício Deus.

Ant. In die *tribulatiónis meae Deum exquisívi mánibus meis.

Psalmus 76.

Voce mea ad Dóminum clamávi: *voce mea ad Deum, et inténdit mihi.

In die tribulatiónis meae Deum exquisívi, mánibus meis nocte contra eum: *et non sum decéptus.

Rénuit consolári ánima mea, *memor fui Dei, et delectátus sum, et exercitátus sum: et defécit spíritus meus.

Anticipavérunt vigílias óculi mei: *turbátus sum, et non sum locútus.

Gondolkodom a hajdani időkről, *elmélkedem a régmult esztendőkről.

Elmélkedem éjtszaka szívemben, *gondolkodom, és töprengek lelkemben.

Vajjon örökre elvet az Isten? *s nem kegyelmez többé sohasem?

Vagy megvonja irgalmát örökre, *nemzedékről nemzedékre?

Vagy elfelejtette az Isten a könyörületességet, *vagy irgalmát haragjában visszatartja?

És így szóltam: Bánatomat az okozza, *hogy megváltozott a Fölségesnek jobbja.

Megemlékezem az Úr cselekedeteiről, *végiggondolom csodáidat kezdettől.

Elmélkedem minden műveden, *és végzéseiddel foglalkozom.

Isten, szentséges a te utad; ki oly nagy Isten, mint a mi Istenünk? *Te vagy az Isten! Te művelsz csodákat.

Megmutattad a népeknek hatalmadat. *Karoddal megváltottad népedet, Jákob és József fiait.

Láttak téged, Isten, a vizek, láttak téged a vizek *és remegtek, és reszkettek a mélységek.

Cogitávi dies antíquos: *et annos aetérnos in mente hábui.

Et meditátus sum nocte cum corde meo, *et exercitábar, et scopébam spíritum meum.

Numquid in aetérnum projíciet Deus: *aut non appónet ut complacítior sit adhuc?

Aut in finem misericórdiam suam abscíndet, *a generatióne in generatiónem?

Aut obliviscétur miseréri Deus? *aut continébit in ira sua misericórdias suas?

Et dixi: Nunc coepi: *haec mutátio déxterae Excélsi.

Memor fui óperum Dómini: *quia memor ero ab inítio mirabílium tuórum.

Et meditábor in ómnibus opéribus tuis: *et in adinventiónibus tuis exercébor.

Deus, in sancto via tua: quis Deus magnus sicut Deus noster? *tu es Deus qui facis mirabília.

Notam fecísti in pópulis virtútem tuam: *redemísti in bráchio tuo pópulum tuum, fílios Jacob et Joseph.

Vidérunt te aquae, Deus, vidérunt te aquae: *et timuérunt, et turbátae sunt abýssi.

Nagy volt a vizek zúgása, *megzendültek a fellegek,

Nyílaid repültek, *szekered robajjal dübörgött.

Villámaid beragyogták a földkerekséget, *rengett a föld és remegett.

Tengeren vitt át utad, nagy vizeken vezetett át ösvényed, *és nem voltak láthatók nyomdokaid.

Mint juhnyájat vezetted népedet *Mózes és Áron kezével.

Ant. Szorongatásom napján az Istent keresem kezemmel.

℣. Kelj fel, Uram.

℟. És védd meg ügyemet.

Miatyánk (csendben az egész).

Szent Pál apostolnak a korintusiakhoz írt első leveléből.

Hetedik olvasmány.

11, 17—22.

Ezt azonban megparancsolom : nem dicsérvén, hogy nem jobbra, hanem rosszabbra gyűltök össze. Mert először is úgy hallom, hogy midőn összegyűltök az egyházban, szakadások vannak köztetek, és ezt részben el is hiszem ; mert szükséges, hogy meghasonlások is legyenek, hogy a kipróbáltak nyilvánvalók legyenek köztetek. Midőn tehát egybegyűltök, ez már nem az

Multitúdo sónitus aquárum : *vocem dedérunt nubes.

Etenim sagíttae tuae tránseunt : *vox tonítrui tui in rota.

Illuxérunt coruscatiónes tuae orbi terrae : *commóta est, et contrémuit terra.

In mari via tua, et sémitae tuae in aquis multis : *et vestígia tua non cognoscéntur.

Deduxísti sicut oves pópulum tuum, *in manu Móysi et Aaron.

Ant. In die tribulatiónis meae Deum exquisívi mánibus meis.

℣ Exsúrge, Dómine.

℟. Et júdica causam meam.

Pater noster (totum secreto).

De Epístola prima beáti Pauli Apóstoli ad Corínthios.

Lectio vii.

Cap. 11, 17—22.

Hoc autem praecípio : non laudans, quod non in mélius, sed in detérius convenítis. Primum quidem conveniéntibus vobis in Ecclésiam, áudio scissúras esse inter vos, et ex parte credo. Nam opórtet et haéreses esse, ut et qui probáti sunt, manifésti fiant in vobis. Conveniéntibus ergo vobis in unum, jam non est Domínicam cenam manducáre. Unusquísque enim

Úr vacsorájának evése; mert kiki a saját vacsoráját veszi elő, hogy megegye. És az egyik éhezik, a másik meg dőzsöl. Vajjon nincsen-e házatok az evésre és ivásra? Vagy megvetitek Isten egyházát és megszégyenítitek azokat, akiknek nincsen? Mit mondjak nektek? Dícsérjelek-e titeket? Ebben nem dícsérlek!

℟. Olyan voltam, mint az ártatlan bárány: feláldozni vittek s nem tudtam, ellenségeim tanácsot tartottak ellenem s azt mondották: *Jertek, tegyünk fát a kenyerébe s irtsuk ki őt az élők földjéről. ℣. Minden ellenségem rosszat tervezett ellenem, gonoszat parancsoltak ellenem, mondván: Jertek.

Nyolcadik olvasmány.

11, 23—26.

Mert én az Úrtól vettem, amit közöltem is veletek, hogy az Úr Jézus azon az éjtszakán, amelyen elárultatott, véve a kenyeret, és hálát adván megtöré és mondá: Vegyétek és egyétek, ez az én testem, mely értetek adatik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképen a kelyhet is, miután megvacsorált, mondván: Ez a kehely az újszövetség az én véremben; ezt cselekedjétek, valahányszor isszátok, az én

suam cenam praesúmit ad manducándum. Et álius quidem ésurit, álius autem ébrius est. Numquid domos non habétis ad manducándum et bibéndum? aut Ecclésiam Dei contémnitis, et confúnditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo.

℟. Eram quasi agnus ínnocens: ductus sum ad immolándum, et nesciébam; consílium fecérunt inimíci mei advérsum me, dicéntes: *Venite, mittámus lignum in panem ejus, et eradámus eum de terra vivéntium. ℣. Omnes inimici mei advérsum me cogitábant mala mihi: verbum iníquum mandavérunt advérsum me, dicéntes. Veníte.

Lectio viii.

Cap. 11, 23—26.

Ego enim accépi a Dómino, quod et trádidi vobis, quóniam Dóminus Jesus, in qua nocte tradebátur, accépit panem, et grátias agens fregit, et dixit: Accípite, et manducáte; hoc est corpus meum, quod pro vobis tradétur: hoc fácite in meam commemoratiónem. Simíliter et cálicem, postquam cenávit, dicens: Hic calix novum Testaméntum est in meo sánguine; hoc fácite, quotiescúmque bibétis, in me-

emlékezetemre. Mert valahányszor ezt a kenyeret eszitek, és ezt a kelyhet iszszátok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jő.

℟. Egy óra hosszat nem virraszthattatok-e velem, ti, kik arra buzdítottátok egymást, hogy haljatok meg énérettem. *Avagy nem látjátok-e Júdást, hogy menynyire nem alszik, hanem siet, hogy átadjon engem a zsidóknak? ℣. Mit alusztok? Keljetek fel s imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek. Avagy.

Kilencedik olvasmány.

11, 27—34.

Aki tehát méltatlanul eszi ezt a kenyeret, vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Tehát vizsgálja meg magát az ember, és úgy egyék ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből ; mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr testét. Ezért van köztetek sok beteg és erőtlen, és alusznak sokan. Ha ellenben önmagunkat megítélnők, bizonyára nem ítéltetnénk meg. Midőn pedig megítéltetünk, az Úr fenyít meg minket, hogy ne kárhozzunk el ezzel a világgal. Ezért, testvéreim, midőn egybegyűltök az étkezésre, várjátok meg egymást. Ha valaki éhezik, egyék odaam commemoratiónem. Quotiescúmque enim manducábitis panem hunc, et cálicem bibétis, mortem Dómini annuntiábitis, donec véniat.

℟. Una hora non potuístis vigiláre mecum, qui exhortabámini mori pro me? *Vel Judam non vidétis, quómodo non dormit, sed festínat trádere me Judaéis? ℣. Quid dormítis? súrgite, et oráte, ne intrétis in tentatiónem. Vel.

Lectio ix.

Cap. 11, 27—34.

Itaque quicúmque manducáverit panem hunc, vel bíberit cálicem Dómini indígne, reus erit córporis et sánguinis Dómini. Probet autem seípsum homo: et sic de pane illo edat, et de cálice bibat. Qui enim mandúcat et bibit indígne, judícium sibi mandúcat et bibit, non dijúdicans corpus Dómini. Ideo inter vos multi infírmi et imbecílles, et dórmiunt multi. Quod si nosmetípsos dijudicarémus, non útique judicarémur. Dum judicámur autem, a Dómino corrípimur, ut non cum hoc mundo damnémur. Itaque, fratres mei, cum convenítis ad manducándum, ínvicem exspectáte. Si quis ésurit, domi mandúcet: ut non in judícium

haza, hogy ne ítéletre gyűljetek egybe. A többit pedig, ha majd odamegyek, elintézem.

℟. A nép vénei tanácsot tartottak, *hogy Jézust csellel elfogják s meggyilkolják: kardokkal és dorongokkal mentek ki eléje, mint valami lator elé. ℣. A főpapok és a farizeusok gyűlést tartottak, Hogy. A nép vénei.

Ma és a következő két napon, ha a Matutinumot elválasztjuk a Laudestől, elmondjuk a Respice kezdetű könyörgést. (124. oldal.) a Laudes előtt pedig csendben egy Miatyánkot és Üdvözlégy Máriát mondunk.

conveniátis. Cétera autem, cum vénero, dispónam.

℟. Senióres pópuli consílium fecérunt, *Ut Jesum dolo tenérent, et occíderent: cum gládiis et fústibus exiérunt tamquam ad latrónem. ℣. Collegérunt pontífices et pharisaéi concílium. Ut. Senióres.

Si Matutinum, hodie vel biduo sequenti, extra Chorum a Laudibus separetur, subjungitur Oratio Réspice quaésumus, Dómine, ut infra 124, et Laudes, dictis secreto Pater noster et Ave María, absolute a prima Antiphona incipiuntur.

A Laudesre.

Ant. Bizonyulj, Uram, *igaznak beszédedben s diadalmaskodjál ítéletedben.

Itt elmondjuk az 50. zsoltárt. 123. old. Utána:

Ant. Bizonyulj, Uram, igaznak beszédedben s diadalmaskodjál ítéletedben.

Ant. Az Urat, *mint a juhot, vitték a feláldozásra és nem nyitotta meg száját.

89. zsoltár.

Uram, te vagy a mi menedékünk *nemzedékről nemzedékre.

Mielőtt hegyek lettek, föld és világ születtek, *öröktől fogva és mindörökké vagy te, Isten!

Te visszatéríted az embert

Ad Laudes.

Ant. Justificéris, Dómine, *in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ant. Justificéris, Dómine, in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ant. Dóminus *tamquam ovis ad víctimam ductus est, et non apéruit os suum.

Psalmus 89.

Dómine, refúgium factus es nobis: *a generatióne in generatiónem.

Priúsquam montes fíerent, aut formarétur terra et orbis: *a saéculo et usque in saéculum tu es, Deus.

Ne avértas hóminem in

a porba, *azt mondod : Térjetek vissza, emberfiak, abba.

Hisz szemed előtt ezer esztendő olyan, *mint az eltűnt tegnapi nap,

Avagy egy éjtszakai őrszolgálat. *Esztendeink semminek számítanak.

Olyanok, mint a reggel kiviruló fű : reggel hajt és virul, *estére elfonnyad, elhervad és elszárad.

Elenyészünk ugyanis haragod miatt, *rettegjük bosszúságodat.

Magad elé állítod gonoszságainkat, *arcod világosságába titkainkat.

Ezért enyésznek el sorra napjaink, *és veszünk el a te haragod miatt.

Esztendeink pókhálóhoz hasonlítanak : *éveink napjai hetven esztendőt ha érnek.

Vagy nyolcvan esztendőt, ha nagyszámúak ; *ami azon túl van, az nyomorúság és fáradalom :

Mert jön az ernyedés *és elsodródunk.

Vajha megértenők haragod erejét, *és félelmetes haragodat mérlegelnők !

Taníts meg jobbod ismeretére, *hogy bölcseséggel telítsük szívünket.

Fordulj meg, Uram, végre valahára, *légy irgalmas szolgáidhoz.

Hadd teljünk el kora reghumilitátem : *et dixísti : Convertímini, fílii hóminum.

Quóniam mille anni ants óculos tuos, *tamquam dies hestérna, quae praetériit,

Et custódia in nocte, *quae pro níhilo habéntur, eórum anni erunt.

Mane sicut herba tránseat, mane flóreat, et tránseat : *véspere décidat, indúret et aréscat.

Quia defécimus in ira tua, *et in furóre tuo turbáti sumus.

Posuísti iniquitátes nostras in conspéctu tuo : *saéculum nostrum in illuminatióne vultus tui.

Quóniam omnes dies nostri defecérunt : *et in ira tua defécimus.

Anni nostri sicut aránea meditabúntur : *dies annórum nostrórum in ipsis, septuagínta anni.

Si autem in potentátibus, octogínta anni : *et ámplius eórum, labor et dolor.

Quóniam supervénit mansuetúdo : *et corripiémur.

Quis novit potestátem irae tuae : *et prae timóre tuo iram tuam dinumeráre?

Déxteram tuam sic notam fac : *et erudítos corde in sapiéntia.

Convértere, Dómine, úsquequo? *et deprecábilis esto super servos tuos.

Repléti sumus mane

gel irgalmaddal, *hogy ujjongjunk és vigadjunk egész életünkben.

Örvendezzünk annyi napig, mint ameddig megaláztál minket, *s annyi évig, mint ameddig nyomorúságot láttunk.

Tekints szolgáidra s alkotásaidra, *vezéreld jóra fiaikat.

Derüljön reánk az Úrnak, a mi Istenünknek kedve, vezesd jóra felettünk kezünknek munkáját, *vezesd jóra kezünknek munkáját!

Ant. Az Urat, mint a juhot vitték a feláldozásra és nem nyitotta meg száját.

Ant. Szívem elkeseredett *bennem, reszket valamennyi csontom.

35. zsoltár.

Elhatározza magában a gonosz, hogy vétkezik, *szeme előtt nincs Isten félelme.

Színe előtt álnokul cselekszik, *hadd lehessen tapasztalni gyűlöletes gonoszságát.

Gonoszság és csalárdság szájának beszéde, *tudni sem akar arról, hogy a jót cselekedje.

Fekvőhelyén eszét gonoszságon töri, *minden nem jó útra rálép, s a rosszat nem gyűlöli.

Uram, az égig ér kegyességed, *a fellegekig hűséged.

misericórdia tua: *et exsultávimus, et delectáti sumus ómnibus diébus nostris.

Laetáti sumus pro diébus, quibus nos humiliásti: *annis, quibus vídimus mala.

Réspice in servos tuos, et in ópera tua: *et dírige fílios eórum.

Et sit splendor Dómini, Dei nostri, super nos, et ópera mánuum nostrárum dírige super nos: *et opus mánuum nostrárum dírige.

Ant. Dóminus tamquam ovis ad víctimam ductus est, et non apéruit os suum.

Ant. Contrítum est *cor meum in médio mei, contremuérunt ómnia ossa mea

Psalmus 35.

Dixit injústus ut delínquat in semetípso: *non est timor Dei ante óculos ejus.

Quóniam dolóse egit in conspéctu ejus: *ut inveniátur iníquitas ejus ad ódium.

Verba oris ejus iníquitas, et dolus: *nóluit intellígere ut bene ágeret.

Iniquitátem meditátus est in cubíli suo: *ástitit omni viae non bonae, malítiam autem non odívit.

Dómine, in caelo misericórdia tua: *et véritas tua usque ad nubes.

Igazságosságod olyan, mint az Isten hegyei, *ítéleteid hatalmas mélységek.

Fenntartasz, Uram, embert és állatot, *Istenem, mily gazdag a te irgalmasságod!

Az emberek fiai *szárnyad oltalmába menekülnek.

Házad dús javaitól megrészegülnek, *gyönyörűséged patakjával itatod őket.

Nálad van az élet forrása, *és világosságod által látunk világosságot.

Terjeszd ki irgalmadat ismerőidre, *igazságodat az igaz szívűekre.

Hogy a kevélység lába közelembe ne jusson,*s a bűnös keze engem meg ne ingasson.

A gonosztevők immár elhullanak, *úgy megkergeted őket, hogy meg sem állhatnak.

Ant. Szívem elkeseredett bennem, reszket valamennyi csontom.

Ant. Bátorítottál,*Uram, erőddel és szent eledeleddel.

Mózes éneke.

Exod. 15, 1—19.

Énekeljünk az Úrnak, mert fenségeset mívelt, *lovat és rajtaülőt a tengerbe vetett.

Az Úré az én erőm és dicséről énekem, *mert Ő lett az én menekvésem.

Justítia tua sicut montes Dei: *judícia tua abýssus multa.

Hómines, et juménta salvábis Dómine: *quemádmodum multiplicásti misericórdiam tuam, Deus.

Fílii autem hóminum, *in tégmine alárum tuárum sperábunt.

Inebriabúntur ab ubertáte domus tuae: *et torrénte voluptátis tuae potábis eos.

Quóniam apud te est fons vitae: *et in lúmine tuo vidébimus lumen.

Praeténde misericórdiam tuam sciéntibus te, *et justítiam tuam his, qui recto sunt corde.

Non véniat mihi pes supérbiae: *et manus peccatóris non móveat me.

Ibi cecidérunt qui operántur iniquitátem: *expúlsi sunt, nec potuérunt stare.

Ant. Contrítum est cor meum in médio mei, contremuérunt ómnia ossa mea.

Ant. Exhortátus es *in virtúte tua, et in refectióne sancta tua, Dómine.

Canticum Moysis.

Exodi 15, 1—19.

Cantémus Dómino: glorióse enim magnificátus est, *equum et ascensórem dejécit in mare.

Fortitúdo mea, et laus mea Dóminus, *et factus est mihi in salútem:

Ő az én Istenem, hadd dicsőítem, *Atyámnak Istene, hadd magasztalom.

Olyan az Úr, mint a hősi harcos: Mindenható az ő neve. *A fáraó szekereit és seregét a tengerbe vetette.

Válogatott vezérei elmerültek a Vörös-tengerben. *Hullámok borították el őket, miként a kő, a mélységbe süllyedtek.

Jobbodat, Uram, felmagasztalta ereje, jobbod, Uram, az ellenséget megverte,*dicsőséged nagyságában megbuktattad elleneidet.

Kibocsátottad haragodat s az mint tarlót megemésztette őket, *haragod leheletére vizek feltorlódtak.

Hömpölygő habok megállottak, *hullámok tenger közepén egybesorakoztak.

Szólt az ellen: Üzőbe veszem és elérem, *zsákmányt osztok és kielégül a lelkem.

Kirántom kardomat *s megöli őket kezem.

De lehelt leheleted és tenger borította el őket. *Hatalmas vizekben, mint ólom, elmerültek.

Ki olyan, mint Te, Uram, az erősek között, *ki olyan, mint Te, szentségben dicső, félelmetes, dícsérendő, csodatevő?

Kinyujtottad kezed s föld nyelte el őket. *E népet, melyet megváltottál, irgalmadban vezetted.

Iste Deus meus, et glorificábo eum: *Deus patris mei, et exaltábo eum.

Dóminus quasi vir pugnátor, Omnípotens nomen ejus. *Currus Pharaónis et exércitum ejus projécit in mare.

Elécti príncipes ejus submérsi sunt in Mari Rubro: *abýssi operuérunt eos, descendérunt in profúndum quasi lapis.

Déxtera tua, Dómine, magnificáta est in fortitúdine: déxtera tua, Dómine, percússit inimícum. *Et in multitúdine glóriae tuae deposuísti adversários tuos:

Misísti iram tuam, quae devorávit eos sicut stípulam. *Et in spíritu furóris tui congregátae sunt aquae:

Stetit unda fluens, *congregátae sunt abýssi in médio mari.

Dixit inimícus: Pérsequar et comprehéndam, *dívidam spólia, implébitur ánima mea:

Evaginábo gládium meum, *interfíciet eos manus mea.

Flavit spíritus tuus, et opéruit eos mare: *submérsi sunt quasi plumbum in aquis veheméntibus.

Quis símilis tui in fórtibus, Dómine? *quis símilis tui, magníficus in sanctitáte, terríbilis atque laudábilis, fáciens mirabília?

Extendísti manum tuam, et devorávit eos terra. *Dux fuísti in misericórdia tua pópulo quem redemísti:

Szent lakóhelyedre *hatalmaddal vitted.

A népek felserkentek és haragra gerjedtek:*Filisztea lakóit gyötrelem szállta meg.

Edom fejedelmei akkor megrőkönyödtek, Moáb erőseit remegés szállta meg, *Kánaán minden lakója megdermedett.

Szakadjon is reájuk félelem és rettegés, *karod erejétől

Kővé meredjenek, míg átvonul közöttük, Uram, a te néped, *míg átvonul e néped, melyet magadévá tettél.

Vidd be s ültesd őket örökséged hegyére, *erős lakóhelyedre, melyet,Uram, készítettél,

Szenthelyedre, melyet kezed erősített össze *s uralkodjék az Úr mindenkor, örökre.

Bement ugyanis a fáraó lovassága, szekereivel és lovasaival együtt, a tengerbe *és az Úr visszatérítette reájuk a tenger vízeit:

Izrael fiai pedig szárazföldön jártak* a tenger közepén.

Ant. Bátorítottál, Uram, erőddel és szent eledeleddel.

Ant. Feláldoztatott,*mert ő akarta, s bűneinket ő hordozta.

Et portásti eum in fortitúdine tua, *ad habitáculum sanctum tuum.

Ascendérunt pópuli, et iráti sunt: *dolóres obtinuérunt habitatóres Philísthiim.

Tunc conturbáti sunt príncipes Edom, robústos Moab obtínuit tremor: *obriguérunt omnes habitatóres Chánaan.

Irruat super eos formído et pavor, *in magnitúdine bráchii tui:

Fiant immóbiles quasi lapis, donec pertránseat pópulus tuus, Dómine, *donec pertránseat pópulus tuus iste, quem possedísti.

Introdúces eos, et plantábis in monte hereditátis tuae, *firmíssimo habitáculo tuo quod operátus es, Dómine:

Sanctuárium tuum, Dómine, quod firmavérunt manus tuae. *Dóminus regnábit in aetérnum et ultra.

Ingréssus est enim eques Phárao cum cúrribus et equítibus ejus in mare: *et redúxit super eos Dóminus aquas maris:

Fílii autem Israel ambulavérunt per siccum *in médio ejus.

Ant. Exhortátus es in virtúte tua, et in refectióne sancta tua, Dómine.

Ant. Oblátus est *quia ipse vóluit, et peccáta nostra ipse portávit.

146. zsoltár.

Dícsérjétek az Urat, mert jó dícsérni őt, *Istenünket dícsérni édes és illendő.

Felépíti az Úr Jeruzsálemet, *egybegyüjti Izrael szétszórtjait.

Meggyógyítja a megtört szívűeket, *bekötözi sebeiket.

A csillagoknak sokaságát, megszámlálja, *és mindannyiukat nevén szólítja.

Nagy a mi Urunk, nagy az ő hatalma, *bölcseségének nincsen határa.

Felkarolja az Úr a szelídeket, *de porig alázza a bűnösöket.

Hálaadásul az Úrnak énekeljetek, *Istenünknek lanttal zengjetek.

Ő borítja el felhőkkel az eget, *és készít esőt a földnek.

Ő sarjaszt füvet a hegyeken, *és növényzetet az emberek háziállatainak.

Ő ad enni a barmoknak, *a hozzá kiáltó hollófiókáknak.

Nem a ló erejében telik kedve, *sem a férfi lábszárában öröme.

Azokban leli örömét az Úr, akik őt félik, *és reményüket az ő irgalmába vetik.

Ant. Feláldoztatott, mert ő akarta s bűneinket ő hordozta.

Psalmus 146.

Laudáte Dóminum quóniam bonus est psalmus: *Deo nostro sit jucúnda, decóraque laudátio.

Aedíficans Jerúsalem Dóminus: *dispersiónes Israélis congregábit.

Qui sanat contrítos corde: *et álligat contritiónes eórum.

Qui númerat multitúdinem stellárum: *et ómnibus eis nómina vocat.

Magnus Dóminus noster, et magna virtus ejus: *et sapiéntiae ejus non est número.

Suscípiens mansuétos Dóminus: *humílians autem peccatóres usque ad terram.

Praecínite Dómino in confessióne: *psállite Deo nostro in cíthara.

Qui óperit caelum núbibus: *et parat terrae plúviam.

Qui prodúcit in móntibus faenum: *et herbam servitúti hóminum.

Qui dat juméntis escam ipsórum: *et pullis corvórum invocántibus eum.

Non in fortitúdine equi voluntátem habébit: *nec in tíbiis viri beneplácitum eritei

Beneplácitum est Dómino super timéntes eum: *et in eis, qui sperant super misericórdia ejus.

Ant. Oblátus est quia ipse vóluit, et peccáta nostra ipse portávit.

℣. Az az ember, akivel békességben voltam, akiben megbíztam. ℟. Ki az én kenyeremet ette, nagy csalárdságot követett el ellenem.

Ant. Az áruló pedig *jelt adott nekik, mondván: Akit megcsókolok, ő az, fogjátok meg őt.

Zakariás éneke, l. 41 old.

Ant. Az áruló pedig jelt adott nekik, mondván: Akit megcsókolok, ő az, fogjátok meg őt.

A Benedictus éneklése közben az oltáron levő hat gyertyát is eloltják, s a templomban is eloltanak minden lámpát és mécsest, úgyhogy csak a 15 ágú gyertyatartó legfelső gyertyája marad égve. Mikor a Benedictus után megismétlik az Antifonát, ezt a gyertyát is leveszik a gyertyatartóról, s elrejtik az oltár szentlecke oldalán.

Ezután letérdelünk s mondjuk:

Ant. Krisztus engedelmes lett értünk a halálig.

A második éjtszakán (nagypéntekre virradólag) hozzátesszük:

Még pedig a halálig a keresztfán.

A harmadik éjtszakán (nagyszombatra virradólag) hozzátesszük:

Amiért is az Isten felmagasztalta őt, s olyan nevet adott neki, mely minden név felett van.

Ezután csendben elmondjuk a Miatyánkot, majd következik némileg felemelt hangon az

℣. Homo pacis meae, in quo sperávi. ℟. Qui edébat panes meos, ampliávit advérsum me supplantatiónem.

Ant. Tráditor autem *dedit eis signum, dicens: Quem osculátus fúero, ipse est, tenéte eum.

Canticum Zachariae, 41 pag.

Ant. Tráditor autem dedit eis signum, dicens: Quem osculátus fúero, ipse est, tenéte eum.

Interim, dum dicitur Canticum Benedictus, exstinguuntur paulatim sex candelae positae a principio supra altare, ita ut in ultimo versu exstinguatur ultima candela: similiter exstinguuntur lampades et luminaria per ecclesiam. Cum repetitur Antiphona, accipitur suprema candela ex candelabro, et absconditur sub Altari in cornu Epistolae.

Et dicitur flexis genibus:

Ant. Christus factus est pro nobis obédiens usque ad mortem.

Secunda nocte additur:

Mortem autem crucis.

Tertia nocte additur:

Propter quod et Deus exaltávit illum, et dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

Pater noster totum sub silentio. Postea aliquantulum altius sequens

50. zsoltár.

Könyörülj rajtam, Isten, *nagy irgalmad szerint.

Töröld el gonoszságomat, *nagy könyörületességed szerint.

Moss engem tisztára vétkemtől, *tisztíts meg engem bűnömtől.

Gonoszságomat elismerem, *és bűnöm előttem van szűntelen.

Egyedül ellened vétkeztem, s ami előtted gonosz, azt cselekedtem, *hogy igaznak bizonyulj beszédedben, s diadalmaskodjál ítéletedben.

Ime, gonoszságban fogantattam, *és bűnökben fogant engem az én anyám.

Ime, te az igazságot szereted; *bölcseséged elrejtett titkait kinyilatkoztattad nekem.

Hints meg engem izsóppal, hogy tiszta legyek, *moss meg engem, hogy a hónál fehérebb legyek.

Add, hogy örömet és vidámságot halljak, *megtört csontjaim hadd ujjongjanak.

Fordítsd el bűneimtől arcodat, *töröld el minden gonoszságomat.

Tiszta szívet teremts belém, Isten, *s újítsd meg az igaz lelket bensőmben.

Színed elől el ne vess engem, *szent lelkedet meg ne vond tőlem.

Psalmus 50.

Miserére mei, Deus, *secúndum magnam misericórdiam tuam.

Et secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum, *dele iniquitátem meam.

Amplius lava me ab iniquitáte mea: *et a peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitátem meam ego cognósco: *et peccátum meum contra me est semper.

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: *ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ecce enim, in iniquitátibus concéptus sum: *et in peccátis concépit me mater mea.

Ecce enim, veritátem dilexísti, *incérta et occúlta sapiéntiae tuae manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, et mundábor: *lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audítui meo dabis gáudium et laetítiam: *et exsultábunt ossa humiliáta.

Avérte fáciem tuam a peccátis meis: *et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: *et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.

Ne projícias me a fácie tua: *et spíritum sanctum tuum ne áuferas a me.

Add vissza nekem örvendetes segítségedet, *és fejedelmi lélekkel erősíts meg engem.

Hadd tanítsam utaidra a bűnösöket, *hogy hozzád térjenek az istentelenek.

Szabadíts meg a vértől, Isten, szabadító Istenem, *hogy ujjongva hirdesse igazságodat nyelvem.

Uram, nyisd meg ajkamat, *hadd hirdesse szájam dícséretedet.

Hiszen, ha véres áldozatot kívánnál, bizonnyal megadnám; *de te égő áldozatokban nem leled kedvedet.

A töredelmes lélek áldozat az Istennek, *a töredelmes, alázatos szívet, Isten, nem veted meg!

Tégy jót, Uram, jóságodban a Sionnal, *hogy felépüljenek Jeruzsálem falai.

Akkor majd kedvedet leled igaz áldozatban, ajándékokban, egészen elégő áldozatokban;*akkor majd fiatal bikákat tesznek oltárodra.

Tekints, kérünk Urunk, e családodra, melyért a mi Urunk Jézus Krisztus vonakodás nélkül átadta magát üldözőinek kezébe és kereszthalált szenvedett. (Halk hangon): Ki veled él és uralkodik . . .

Így végződik e három napon, egészen Nagyszombat Nonájáig bezárólag a zsolozsma mind-

Redde mihi laetítiam salutáris tui: *et spíritu princípali confírma me.

Docébo iníquos vias tuas: *et ímpii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus, Deus, Deus salútis meae: *et exsultábit lingua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries: *et os meum annuntiábit laudem tuam.

Quóniam si voluísses sacrifícium, dedíssem útique: *holocáustis non delectáberis.

Sacrifícium Deo spíritus contribulátus: *cor contrítum, et humiliátum, Deus, non despícies.

Benígne fac, Dómine, in bona voluntáte tua Sion: *ut aedificéntur muri Jerúsalem.

Tunc acceptábis sacrifícium justítiae, oblatiónes, et holocáusta: *tunc impónent super altáre tuum vítulos.

Réspice, quaésumus, Dómine, super hanc famíliam tuam, pro qua Dóminus noster Jesus Christus non dubitávit mánibus tradi nocéntium, et crucis subíre torméntum: (sed) Qui tecum vivit (dicitur sub silentio).

Sic terminantur omnes Horae in hoc triduo, usque ad Nonam Sabbati sancti inclusive.

egyik része. A Laudes elmondása után némi zajt és zörejt keltenek, majd előhozzák az oltár szentlecke oldalán elrejtett égő gyertyát, aztán valamennyien felkelnek és csendben távoznak.

Ad Laudes tamen, finita Oratione, fit fragor et strepitus aliquantulum; mox profertur candela accensa de sub Altari, et omnes surgunt, et cum silentio discedunt.

A Primára.

Csendben elmondjuk a Miatyánkot, Üdvözlégy Máriát, Hiszekegyet, azután azonnal a következő zsoltárokat:

53. zsoltár.

Isten, szabadíts meg engem nevedben, *hatalmaddal szolgáltass igazságot nekem!

Isten, hallgasd meg imádságomat, *fogadd fülledbe szájam beszédeit.

Mert idegenek keltek föl ellenem, életemre erőszakosak törnek, *kik Istenre nem tekintenek.

Im azonban, az Isten segít engem, *s az Úr oltalmazza lelkemet.

Fordítsd a rosszat ellenségeimre, *igazságodban veszítsd el őket.

Készségesen áldozom majd neked, *és hálát adok, Uram, jóságos nevednek;

Mert minden nyomorúságból kiragadsz engem, *és szemem lenézheti ellenségeimet.

Ad Primam.

Dictis secreto Pater noster, Are María et Credo absolute inchoantur a sequentibus Psalmis hoc modo:

Psalmus. 53

Deus, in nómine tuo salvum me fac: *et in virtúte tua júdica me.

Deus, exáudi oratiónem meam: *áuribus pércipe verba oris mei.

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quaesiérunt ánimam meam: *et non proposuérunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim, Deus ádjuvat me: *et Dóminus susceptor est ánimae meae.

Avérte mala inimícis meis: *et in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi, *et confitébor nómini tuo, Dómine: quóniam bonum est:

Quóniam ex omni tribulatióne eripuísti me: *et super inimícos meos despéxit óculus meus.

Ezután következik a 118. zsoltár I. (L. 45. old.) és a 118. zsoltár II. (L. 46. old.)

A zsoltárok elmondása után a Primát ugyanúgy fejezzük be, mint a Laudest. L. 122. old.

A Tertiára.

Csendben elmondjuk a *Miatyánkot* és az *Üdvözlégy Máriát*, mindjárt utána a *három vasárnapi zsoltárt* (54. old.), azután pedig a *nagycsütörtöki Laudes befejezését* (122. old.).

A Sextára.

Csendben elmondjuk a *Miatyánkot* és az *Üdvözlégy Máriát*, mindjárt utána a *három vasárnapi zsoltárt* (59. old.), azután pedig a *nagycsütörtöki Laudes befejezését* (122. old.).

A Nonára.

Csendben elmondjuk a *Miatyánkot* és az *Üdvözlégy Máriát*, mindjárt utána a *három vasárnapi zsoltárt* (65. old.), azután pedig a *nagycsütörtöki Laudes befejezését* (122. old.).

A Vecsernyére.

Ezen és a következő napon csendben elmondjuk a *Miatyánkot* és az *Üdvözlégy Máriát*, azután ének nélkül kezdjük a vecsernyét:

Ant. Felemelem a szabadulás kelyhét *s az Úr nevét segítségül hívom.

115. zsoltár.

Hittem, s azért így szóltam, *felette nagy megalázás ért.

Elkeseredésemben mondottam: *hazug minden ember!

Mivel viszonozzam az Úrnak *mindazt, amit velem cselekedett?

Felemelem a szabadulás kelyhét, *s az Úr nevét segítségül hívom.

Teljesítem az Úrnak tett fogadalmaimat egész népe előtt. *Az Úr színe előtt drága dolog, hogy meghaljanak a jámborok.

Ad Vesperas.

Hodie et die sequenti, dictis secreto Pater noster et Ave Maria, Vesperae inchoantur absolute a prima Antiphona sine cantu.

Ant. Cálicem *salutáris accípiam, et nomen Dómini invocábo.

Psalmus 115.

Crédidi, propter quod locútus sum: *ego autem humiliátus sum nimis.

Ego dixi in excéssu meo: *Omnis homo mendax.

Quid retríbuam Dómino: *pro ómnibus, quae retríbuit mihi?

Cálicem salutáris accípiam: *et nomen Dómini invocábo.

Vota mea Dómino reddam coram omni pópulo ejus: *pretiósa in conspéctu Dómini mors sanctórum ejus:

Én is, Uram, a te szolgád vagyok, *szolgád vagyok, és fia szolgálódnak.

Széttörted bilincseimet! *A hála áldozatát neked bemutatom, s az Úr nevét segítségül hívom.

Teljesítem az Úrnak tett fogadalmaimat egész népe előtt, *az Úr házának udvaraiban, tebenned, Jeruzsálem.

Ant. Felemelem a szabadulás kelyhét s az Úr nevét segítségül hívom.

Ant. Azok között, *akik a békét gyűlölik, békességes vagyok, mégis ha velük beszélek, ők ok nélkül belém kötnek.

119. zsoltár.

Szorongatásomban az Úrhoz kiáltottam, *s ő meghallgatott engem.

Uram, szabadítsd meg lelkemet a gonosz ajaktól *és a csaláró nyelvtől.

Mi leszen a részed, mi lesz a jutalmad, *te csaláró nyelv?

Hegyesre fent hősi nyilak, *és pusztító parázstüzek.

Jaj nekem, hogy számkivetésem oly hosszúra nyúlik, és Kédár lakói közt lakom! *Lelkem már soká lakozik

Azok között, akik a békét gyűlölik. Békességes vagyok, *mégis ha velük beszélek, ők ok nélkül belém kötnek.

Ó Dómine, quia ego servus tuus: *ego servus tuus, et fílius ancíllae tuae.

Dirupísti víncula mea: *tibi sacrificábo hóstiam laudis, et nómen Dómini invocábo.

Vota mea Dómino reddam in conspéctu omnis pópuli ejus: *in átriis domus Dómini, in médio tui, Jerúsalem.

Ant. Cálicem salutáris accípiam, et nomen Dómini invocábo.

Ant. Cum his, *qui odérunt pacem, eram pacíficus: dum loquébar illis, impugnábant me gratis.

Psalmus 119.

Ad Dóminum cum tribulárer clamávi: *et exaudívit me.

Dómine líbera ánimam meam a lábiis iníquis, *et a lingua dolósa.

Quid detur tibi, aut quid apponátur tibi *ad linguam dolósam?

Sagíttae poténtis acútae, *cum carbónibus desolatóriis.

Heu mihi, quia incolátus meus prolongátus est: *habitávi cum habitántibus Cedar: *multum íncola fuit ánima mea.

Cum his, qui odérunt pacem, eram pacíficus: *cum loquébar illis, impugnábant me gratis.

Ant. Azok között, akik a békét gyűlölik, békességes vagyok, mégis ha velük beszélek, ők ok nélkül belém kötnek.

Ant. A gonosz emberektől* ments meg engem, Uram.

139. zsoltár.

Ments meg engem, Uram, a gonosz embertől, *szabadíts meg az erőszakos férfiútól.

Kik gonoszságot terveznek szívükben, *és egész nap háborúságot keltenek.

Mint kígyóknak hegyes a nyelvük, *vipera mérge van a nyelvük alatt.

Óvj meg, Uram, a bűnös kezétől, *és ments meg engem a gonosz emberektől.

Kik lépteimnek gáncsot vetnek, *tőrt vetnek nekem titkon a kevélyek.

Kötelekből hálót feszítenek elém, *kelepcét állítanak elém az út mentén.

Mondom az Úrnak: Te vagy az én Istenem, *hallgasd meg, Uram, hangos könyörgésemet.

Uram, Uram, erős segítségem, *takard be fejemet a harc napján.

Ne engedj át, Uram, akaratom ellenére a bűnösnek, *rosszat terveznek ellenem, ne hagyj el, hogy fel ne fuvalkodjanak.

Felemelik körülöttem fe-

Ant. Cum his, qui odérunt pacem, eram pacífícus: dum loquébar illis, impugnábant me gratis.

Ant. Ab homínibus *iníquis líbera me, Dómine.

Psalmus 139.

Éripe me, Dómine, ab hómine malo: *a viro iníquo éripe me.

Qui cogitavérunt iniquitátes in corde: *tota die constituébant proélia.

Acuérunt linguas suas sicut serpéntis: *venénum áspidum sub lábiis eórum.

Custódi me, Dómine, de manu peccatóris: *et ab homínibus iníquis éripe me.

Qui cogitavérunt supplantáre gressus meos: *abscondérunt supérbi láqueum mihi:

Et funes extendérunt in láqueum: *juxta iter scándalum posuérunt mihi.

Dixi Dómino: Deus meus es tu: *exáudi, Dómine, vocem deprecatiónis meae.

Dómine, Dómine, virtus salútis meae: *obumbrásti super caput meum in die belli.

Ne tradas me, Dómine, a desidério meo peccatóri: *cogitavérunt contra me, ne derelínquas me, ne forte exalténtur.

Caput circúitus eórum:

jüket, *önnön ajkuk gonoszsága borítsa el őket!

Hulljon reájuk szénparázs, taszítsd őket tűzbe, *nyomorúságukból fel ne keljenek.

Ne legyen maradása az országban a szájhősnek, *ragadja az erőszakos embert balsorsa veszedelembe.

Tudom, hogy az Úr felkarolja a szűkölködők ügyét *s a szegények jogát;

S áldják majd nevedet az igazak, *és színed előtt laknak a jámborok.

Ant. A gonosz emberektől ments meg engem, Uram.

Ant. Őrizz meg engem *a nekem felállított tőrtől, a gonosztevők kelepcéitől.

140. zsoltár.

Uram, kiáltok hozzád, hallgass meg engem, *figyelj szavamra, midőn hozzád kiáltok.

Szálljon illatáldozatként színed elé imádságom, *és kezem felemelése legyen olyan, mint az esti áldozat.

Tégy, Uram, lakatot szájamra, *reteszt ajkam ajtajára;

Ne engedd, hogy szívem gonoszságra térjen, *és mentegetvén mentegessem bűnömet,

Mint azok az emberek, akik gonoszságot cselekszenek; *részem se legyen abban, amit ők szeretnek.

*labor labiórum ipsórum opériet eos.

Cadent super eos carbónes, in ignem dejícies eos: *in misériis non subsistent.

Vir linguósus non dirigétur in terra: *virum injústum mala cápient in intéritu.

Cognóvi quia fáciet Dóminus judícium ínopis: *et vindíctam páuperum.

Verúmtamen justi confitebúntur nómini tuo: *et habitábunt recti cum vultu tuo.

Ant. Ab homínibus iníquis líbera me, Dómine.

Ant. Custódi me *a láqueo, quem statuérunt mihi, et a scándalis operántium iniquitátem.

Psalmus 140.

Dómine, clamávi ad te, exáudi me: *inténde voci meae, cum clamávero ad te.

Dirigátur orátio mea sicut incénsum in conspéctu tuo: *elevátio mánuum meárum sacrifícium vespertínum.

Pone, Dómine, custódiam ori meo: *et óstium circumstántiae lábiis meis.

Non declínes cor meum in verba malítiae, *ad excusándas excusatiónes in peccátis.

Cum homínibus operántibus iniquitátem: *et non communicábo cum eléctis eórum.

Ám feddjen meg irgalomból az igaz és korholjon meg engem, *de a bűnösnek olaja ne kenje meg fejem;

Még imádságom is az ellen szól, amiben ők kedvüket lelik. *Ha majd bíráikat kősziklához verik,

Meghallják, hogy szavaim hathatósak. *Mint a göröngy, melyet a mező színére a földből kiszántanak,

Úgy hevernek csontjaink az alvilág szélére szórtan. *Uram, Uram, reád tekint szemem, tebenned remélek, ne vedd el éltemet.

Őrizz meg engem a nekem felállított tőrtől, *a gonosztevők kelepcéitől.

Essenek a bűnösök a saját hálójukba, *magam pedig hadd menjek át baj nélkül rajta.

Ant. Őrizz meg engem a nekem felállított tőrtől, a gonosztevők kelepcéitől.

Ant. Fürkészve tekintek *jobbra, de nincs ki velem gondolna.

141. zsoltár.

Szavammal az Úrhoz kiáltok, *szavammal az Úrhoz könyörgök.

Színe elé öntöm imádságomat, *feltárom előtte nyomorúságomat.

Corrípiet me justus in misericórdia, et increpábit me: *óleum autem peccatóris non impínguet caput meum.

Quóniam adhuc et orátio mea in beneplácitis eórum: *absórpti sunt juncti petrae júdices eórum.

Audient verba mea quóniam potuérunt: *sicut crassitúdo terrae erúpta est super terram.

Dissipáta sunt ossa nostra secus infernum: *quia ad te, Dómine, Dómine, óculi mei: in te sperávi, non áuferas ánimam meam.

Custódi me a láqueo, quem statuérunt mihi: *et a scándalis operántium iniquitátem.

Cadent in retiáculo ejus peccatóres: *singuláriter sum ego donec tránseam.

Ant. Custódi me a láqueo, quem statuérunt mihi, et a scándalis operántium iniquitátem.

Ant. Considerábam *ad déxteram, et vidébam, et non erat qui cognósceret me.

Psalmus 141.

Voce mea ad Dóminum clamávi: *voce mea ad Dóminum deprecátus sum:

Effúndo in conspéctu ejus oratiónem meam, *et tribulatiónem meam ante ipsum pronúntio.

Ha lelkem elcsügged bennem, *Te ismered ösvényeimet.

Ezen az úton, amelyen járok, *titkon tőrt vetettek nekem.

Fürkészve tekintek jobbra, *de nincs, ki velem gondolna!

Nincs számomra menedék, *nem akad, ki életemmel törődnék.

Hozzád kiáltok, Uram, *mondom: Te vagy az én bizodalmam, osztályrészem az élőknek földén.

Méltasd figyelemre könyörgésemet, *mert felette bágyadt lettem.

Szabadíts meg üldözőimtől, *mert erősebbek nálam.

Vezess ki a börtönből, hogy dícsérjem nevedet; *várnak az igazak engem, míg jót teszel velem.

Ant. Fürkészve tekintek jobbra, de nincs, ki velem gondolna.

Ant. Mikor pedig vacsoráltak, *vette Jézus a kenyeret, és megáldotta és megtörte és odaadta tanítványainak.

In deficiéndo ex me spíritum meum, *et tu cognovísti sémitas meas.

In via hac, qua ambulábam, *abscondérunt láqueum mihi.

Considerábam ad déxteram, et vidébam: *et non erat qui cognósceret me.

Périit fuga a me, *et non est qui requírat ánimam meam.

Clamávi ad te, Dómine, *dixi: Tu es spes mea, pórtio mea in terra vivéntium.

Inténde ad deprecatiónem meam: *quia humiliátus sum nimis.

Líbera me a persequéntibus me: *quia confortáti sunt super me.

Educ de custódia ánimam meam ad confiténdum nómini tuo: *me expéctant justi, donec retríbuas mihi.

Ant. Considerábam ad déxteram, et vidébam, et non erat qui cognósceret me.

Ad Magnif. Ant. Coenántibus autem illis, *accépit Jesus panem, et benedíxit, ac fregit, dedítque discípulis suis.

Nagypénteken a következő antifonát mondjuk:

Ant. Miután vette az ecetet, *azt mondotta: Beteljesedett, és lehajtva fejét, kiadta lelkét.

Feria VI in Parasceve:

Ad Magnif. Ant. Cum accepísset acétum, *dixit: Consummátum est; et, inclináto cápite, emísit spíritum.

Ezután elmondjuk a Magnificatot. L. 76. old. Utána:

Ant. Mikor pedig vacsoráltak, vette Jézus a kenyeret, és megáldotta és megtörte és odaadta tanítványainak.

Ant. Coenántibus autem illis, accépit Jesus panem, et benedíxit, ac fregit, dedítque discípulis suis.

Nagypénteken:

Ant. Miután vette az ecetet, azt mondotta: Beteljesedett és lehajtva fejét, kiadta lelkét.

Feria VI in Parasceve:

Ant. Cum accepísset acétum, dixit: Consummátum est; et, inclináto cápite, emísit spíritum.

Ezután elmondjuk a Laudes befejezését. 122. old.

A Completoriumra.

Elmondjuk a közgyónást, a feloldozást, 49. old., majd a három vasárnap esti zsoltárt, 78. old., utána Simeon énekét (Most bocsátod el... 82. old.), s ugyanúgy fejezzük be a Completoriumot, mint a Laudest. (122. old.)

A NAGYPÉNTEK ZSOLOZSMÁJA.

A Matutinumra.

Csendben elmondjuk a *Miatyánkot*, az *Üdvözlégy Máriát* és a *Hiszekegyet*, s azután a következőket.

Első nocturnus.

Ant. A föld királyai felkelnek, *egybegyűlnek a fejedelmek az Úr ellen s az ő Felkentje ellen.

2. zsoltár.

Miért dühöngenek a nemzetek,* terveznek céltalan dolgokat a népek?

A föld királyai felkelnek, egybegyűlnek a fejedelmek

Ad Matutinum.

Dictis secreto Pater noster, Ave María et Credo, absolute incipitur ab Antiphona primi Psalmi.

In I Nocturno.

Ant. Astitérunt reges terrae, *et príncipes convenérunt in unum advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

Psalmus 2.

Quare fremuérunt gentes, *et pópuli meditáti sunt inánia?

Astitérunt reges terrae, et príncipes convenérunt in

*az Úr ellen s az ő Felkentje ellen:

Szakítsuk széjjel láncukat, *rázzuk le magunkról igájukat!

A mennyekben lakó kineveti őket, *az Úr kigúnyolja őket.

Szól majd hozzájuk haragjában, *megrémíti őket bosszúságában.

Sionnak, az ő szent hegyének királyává engem tett meg; *és hirdetem rendeletét.

Szólt ugyanis hozzám az Úr: *Fiam vagy te, a mai napon nemzettelek én téged.

Kérd tőlem, és neked adom a nemzeteket örökségedül, *s a föld határait osztályrészedül.

Kormányozd őket vasvesszővel, *cserépedényként törjed össze őket.

Nos hát, királyok, okuljatok! *Földnek ítélői tanuljatok!

Szolgáljatok az Úrnak rettegve, *ujjongjatok előtte remegve.

Tanuljatok fegyelmet, hogy fel ne gerjedjen az Úr haragja, *s az igaz útról el ne vesszetek,

Midőn haragja hirtelen fellobban: *kik benne bíznak, boldogok mindnyájan!

Ant. A föld királyai felkelnek, egybegyűlnek a fejedelmek az Úr ellen s az ő Felkentje ellen.

unum *advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

Dirumpámus víncula eórum: *et projiciámus a nobis jugum ipsórum.

Qui hábitat in caelis, irridébit eos: *et Dóminus subsannábit eos.

Tunc loquétur ad eos in ira sua, *et in furóre suo conturbábit eos.

Ego autem constitútus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, *praédicans praecéptum ejus.

Dóminus dixit ad me: *Fílius meus es tu, ego hódie génui te.

Póstula a me, et dabo tibi gentes hereditátem tuam, *et possessiónem tuam terminos terrae.

Reges eos in virga férrea, *et tamquam vas fíguli confrínges eos.

Et nunc, reges intellígite: *erudímini, qui judicátis terram.

Servíte Dómino in timóre: *et exsultáte ei cum tremóre.

Apprehéndite disciplínam, nequándo irascátur Dóminus, *et pereátis de via justa.

Cum exárserit in brevi ira ejus, *beáti omnes qui confídunt in eo.

Ant. Astitérunt reges terrae, et príncipes convenérunt in unum advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

Ant. Szétosztották egymás között *ruhámat és köntösömre sorsot vetettek.

21. zsoltár.

Istenem, Istenem, tekints reám, miért hagytál el engem? *Távol van szabadulásomtól hangos jajveszékelésem.

Én Istenem, kiáltok nappal, de te nem hallgatsz meg, *kiáltok éjjel is, és nyugtot nem találok.

Pedig te ott lakol a szent helyen, *és Izrael dícsér téged.

Benned bíztak atyáink, *bíztak, és te megszabadítottad őket.

Hozzád kiáltottak és megszabadultak, *benned bíztak és meg nem szégyenültek.

Én azonban féreg vagyok, nem ember, *embereknek csúfja, népnek utálata.

Aki csak lát, mind gúnyt űz belőlem, *félrehúzza ajkát, fejét csóválgatja:

Az Úrban bízott, mentse meg őt, *szabadítsa meg, ha kedvét leli benne!

Hiszen te vagy, ki kihoztál engem anyám méhéből, *te vagy reménységem anyám emlője óta. Reád vetődtem anyámnak méhéből.

Anyám méhétől fogva te vagy az Istenem. *Ne légy távol tőlem,

Mert közel a nyomorú-

Ant. Divisérunt sibi *vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem.

Psalmus 21.

Deus, Deus meus, réspice in me: quare me dereliquísti? *longe a salúte mea verba delictórum meórum.

Deus meus, clamábo per diem, et non exáudies: *et nocte, et non ad insipiéntiam mihi.

Tu autem in sancto hábitas, *laus Israel.

In te speravérunt patres nostri: *speravérunt, et liberásti eos.

Ad te clamavérunt, et salvi facti sunt: *in te speravérunt, et non sunt confúsi.

Ego autem sum vermis, et non homo: *oppróbrium hóminum, et abjéctio plebis.

Omnes vidéntes me, derisérunt me: *locúti sunt lábiis, et movérunt caput.

Sperávit in Dómino, erípiat eum: *salvum fáciat eum, quóniam vult eum.

Quóniam tu es, qui extraxísti me de ventre: *spes mea ab ubéribus matris meae. In te projéctus sum ex útero:

De ventre matris meae Deus meus es tu, *ne discédseris a me:

Quóniam tribulátio pró-

ság, *és nincs, ki segítséget nyujtana.

Körülvett engem sok tulok, *körülfogtak kövér bikák,

Kitátották reám szájukat, *mint ragadozó s ordító oroszlán.

Szétfolytam, miként a víz, *minden csontom szertevált,

Szívem olyan lett *testem belsejében, mint a megolvadt viasz.

Erőm, mint a cserép, kiszáradt, nyelvem ínyemhez tapadt, *lesujtottál a halál porába.

Körülvett engem nagy sereg kutya, *körülfogott a gonoszok zsinatja,

Átfúrták kezemet és lábamat, *megszámlálták minden csontomat.

Néznek reám, bámulnak engem, *szétosztották egymás között ruhámat, és köntösömre sorsot vetettek.

De te, Uram, ne vond meg tőlem segítségedet, *figyelj reám és oltalmazz meg engem.

Szabadíts meg, Istenem, a kardtól, *mentsd meg egyetlen lelkemet a kutyák karmától.

Szabadíts meg az oroszlán torkából, *engem, a megalázottat, a bölény szarvától.

Hadd hirdessem testvéxima est: *quóniam non est qui ádjuvet.

Circumdedérunt me vítuli multi: *tauri pingues obsedérunt me.

Aperuérunt super me os suum, *sicut leo rápiens et rúgiens.

Sicut aqua effúsus sum: *et dispérsa sunt ómnia ossa mea.

Factum est cor meum tamquam cera liquéscens *in médio ventris mei.

Aruit tanquam testa virtus mea, et lingua mea adhaésit fáucibus meis: *et in púlverem mortis deduxísti me.

Quóniam circumdedérunt me canes multi: *concílium malignántium obsédit me.

Fodérunt manus meas et pedes meos: *dinumeravérunt ómnia ossa mea.

Ipsi vero consideravérunt et inspexérunt me: *divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem.

Tu autem, Dómine, ne elongáveris auxílium tuum a me: *ad defensiónem meam cónspice.

Erue a frámea, Deus, ánimam meam: *et de manu canis únicam meam:

Salva me ex ore leónis: *et a córnibus unicórnium humilitátem meam.

Narrábo nomen tuum

reimnek nevedet, *a gyülekezetben hadd dícsérjelek:

Ti, kik félítek az Urat, dícsérjétek őt, *Jákob minden ivadéka, magasztaljátok őt.

Félje őt Izrael minden ivadéka, *mert Ő nem veti meg és nem nézi le a szegény könyörgését.

Nem fordította el tőlem tekintetét, *és meghallgatott, midőn hozzá kiáltottam.

Dícsérlek majd téged a nagy gyülekezetben; *amit fogadtam, teljesítem azok előtt, kik félik őt.

Jóllakásig esznek majd a szegények, kik keresik az Urat, dícsérik majd Őt, *szívük feléled örökkönörökre.

Észbe kap és megtér az Úrhoz *a föld minden határa,

És leborul színe előtt *a nemzetek valamennyi családja.

Mert az Úré a királyi hatalom, *s Ő a nemzetek uralkodója.

Eszik és leborul előtte a földnek minden gazdag embere; *leborulnak előtte mindazok, akik a porba leszállnak.

Néki el majd a lelkem, *néki szolgál majd nemzedékem.

Az Úrról beszélek az eljövendő nemzedéknek, *az ő igazságát fogják hirdetni az egek a születendő népnek, mivel az Úr így cselekedett.

frátribus meis: *in médio ecclésiae laudábo te.

Qui timétis Dóminum, laudáte eum: *univérsum semen Jacob, glorificáte eum.

Tímeat eum omne semen Israel: *quóniam non sprevit, neque despéxit deprecatiónem páuperis:

Nec avértit fáciem suam a me: *et cum clamárem ad eum, exaudívit me.

Apud te laus mea in eccléisia magna: *vota mea reddam in conspéctu timéntium eum.

Edent páuperes, et saturabúntur: et laudábunt Dóminum qui requírunt eum: *vivent corda eórum in saéculum saéculi.

Reminiscéntur et converténtur ad Dóminum *univérsi fines terrae:

Et adorábunt in conspéctu ejus *univérsae famíliae géntium.

Quóniam Dómini est regnum: *et ipse dominábitur géntium.

Manducavérunt et adoravérunt omnes pingues terrae: *in conspéctu ejus cadent omnes qui descéndunt in terram.

Et ánima mea illi vivet: *et semen meum sérviet ipsi.

Annuntiábitur Dómino generátio ventúra: *et annuntiábunt caeli justítiam ejus pópulo qui nascétur, quem fecit Dóminus.

Ant. Szétosztották egymás között ruhámat és köntösömre sorsot vetettek.

Ant. Hamis tanuk támadnak ellenem *és hazudik a gonoszság önmagával szemben.

26. zsoltár.

Az Úr az én világosságom és üdvösségem: *kitől kellene félnem?

Az Úr oltalmazza életemet: * kitől kellene remegnem?

Ha közelednek felém a gonoszok, *hogy egyék húsomat.

Ellenségeim, akik szorongatnak, *maguk botlanak meg és elesnek.

Ha táborok kelnek is ellenem, *nem ijed meg szívem.

Ha harc támad is ellenem, *akkor is reménykedem.

Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: *hadd lakjam az Úr házában életemnek minden napján,

Hadd lássam az Úr pompáját, *hadd látogassam templomát.

Mert ő elrejt hajlékában *a veszedelem idején; megvéd sátra rejtekében,

Kősziklára emel fel engem, * s így fölemeli fejemet ellenségeim fölé.

És én körüljárok és haj-

Ant. Divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem.

Ant. Insurrexérunt in me *testes iníqui, et mentíta est iníquitas sibi.

Psalmus 26.

Dóminus illuminátio mea, et salus mea, *quem timébo?

Dóminus protéctor vítae meae, *a quo trepidábo?

Dum apprópiant super me nocéntes, *ut edant carnes meas:

Qui tríbulant me inimíci mei, *ipsi infirmáti sunt, et cecidérunt.

Si consístant advérsum me castra, *non timébit cor meum.

Si exsúrgat advérsum me proélium, *in hoc ego sperábo.

Unam pétii a Dómino, hanc requíram, *ut inhábitem in domo Dómini ómnibus diébus vitae meae:

Ut vídeam voluptátem Dómini, *et vísitem templum ejus.

Quóniam abscóndit me in tabernáculo suo: *in die malórum protéxit me in abscóndito tabernáculi sui.

In petra exaltávit me: *et nunc exaltávit caput meum super inimícos meos.

Circuívi, et immolávi in

lékában áldozatot mutatok be diadalkiáltással, *éneklek és zsoltárt zengek az Úrnak.

Halld meg, Uram, szózatomat, mellyel hozzád kiáltok, *könyörülj rajtam és hallgass meg engem!

Neked szól szívem, téged keres tekintetem: *a te arcodat keresem, Uram!

Ne fordítsd el tőlem arcodat, *ne fordulj el haragodban szolgádtól,

Légy segítőm; *ne hagyj el és ne vess meg engem, Istenem, én segítségem!

Hisz atyám és anyám is elhagyott, *de az Úr felkarolt.

Mutasd meg nekem, Uram, törvényed útját, * És vezess engem a helyes ösvényre ellenségeim miatt.

Ne adj át elleneim akaratának, *mert hamis tanuk támadnak ellenem, és hazudik a gonoszság önmagával szemben.

Hiszem, hogy meglátom az Úr javait *az élők földén.

Remélj az Úrban, légy férfias, *bátor legyen szíved, és bízzál az Úrban!

Ant. Hamis tanuk támadnak ellenem és hazudik a gonoszság önmagával szemben.

℣. Szétosztották egymás között ruhámat.

tabernáculo ejus hóstiam vociferatiónis: *cantábo, et psalmum dícam Dómino.

Exáudi, Dómine, vocem meam, qua clamávi ad te: *miserére mei, et exáudi me.

Tibi dixit cor meum, exquisívit te fácies mea: *fáciem tuam, Dómine, requíram.

Ne avértas fáciem tuam a me: *ne declínes in ira a servo tuo.

Adjútor meus esto: *ne derelínquas me, neque despícias me, Deus, salutáris meus.

Quóniam pater meus, et mater mea dereliquérunt me: *Dóminus autem assúmpsit me.

Legem pone mihi, Dómine, in via tua: *et dírige me in sémitam rectam propter inimícos meos.

Ne tradíderis me in ánimas tribulántium me: *quóniam insurrexérunt in me testes iníqui, et mentíta est iníquitas sibi.

Credo vidére bona Dómini *in terra vivéntium.

Excpécta Dóminum, viríliter age: *et confortétur cor tuum, et sústine Dóminum.

Ant. Insurrexérunt in me testes iníqui, et mentíta est iníquitas sibi.

℣. Divisérunt sibi vestiménta mea.

℟. És köntösömre sorsot vetettek.
Miatyánk (végig csendben).

Jeremiás próféta Siralmaiból.

Első olvasmány.

Jer. 2, 8—11.

Het. Elhatározta az Úr, hogy szétrombolja Sion leányának kőfalát, kifeszítette mérőzsinórját, és nem húzta vissza kezét, míg el nem pusztította ; gyászba borult a sánc és a kőfal, romokban hever mindkettő.

Tet. A földbe süllyedtek kapui, elpusztította s összetörte zárait, királya és főemberei a pogányok közt vannak, nincsen törvény, prófétái sem nyernek látomást az Úrtól.

Jod. A földön ülnek némán Sion leányának vénei, hamuval hintik meg fejüket, szőrruhába öltöznek, földig hajtják fejüket Jeruzsálemnek szűzei.

Káf. Szemem elbágyadt a sírástól, bensőm megrendült, májam kiömlött a földre népem leányának romlása miatt, mert kisded és csecsemő elalél a város utcáin.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟ Barátaim mind elhagytak engem, ellenségeim fő-

℟. Et super vestem meam miserunt sortem.
Pater noster (totum secreto).

De Lamentatióne Jeremíae Prophétae.

Lectio i.

Cap. 2, 8—11.

Heth. Cogitávit Dóminus dissipáre murum fíliae Sion: teténdit funículum suum, et non avértit manum suam a perditióne : luxítque antemurále, et murus páriter dissipátus est.

Teth. Defíxae sunt in terra portae ejus : pérdidit, et contrívit vectes ejus : regem ejus et príncipes ejus in géntibus : non est lex, et prophétae ejus non invenérunt visiónem a Dómino.

Jod. Sedérunt in terra, conticuérunt senes fíliae Sion : conspersérunt cínere cápita sua, accíncti sunt cilíciis, abjecérunt in terram cápita sua vírgines Jerúsalem.

Caph. Defecérunt prae lácrimis óculi mei, conturbáta sunt víscera mea : effúsum est in terra jecur meum super contritióne fíliae pópuli mei, cum defíceret párvulus et lactens in platéis óppidi.
Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Omnes amíci mei dereliquérunt me, et prae-

lém kerekedtek, s akit szerettem, elárult engem.* És rettenetes szemekkel, kegyetlen csapással megvertek és ecettel itattak engem. ℣. A gonoszok közé vetettek engem s nem kímélték meg életemet. És.

Második olvasmány.

Jer. 2, 12—15.

Lámed. Így szóltak anyjukhoz: Hol a kenyér meg a bor? Amikor elhullottak, mint a sebesültek a város utcáin, amikor kilehelték lelkűket anyjuk ölében.

Mem. Mivel vesselek összse? Mihez hasonlítsalak, Jeruzsálem leánya? Mivel mondjalak egyenlőnek, hogy megvigasztaljalak, Sionnak szűz leánya? Mert nagy, mint a tenger, a te romlásod, ki gyógyíthatna meg téged?

Nun. Amit a te prófétáid neked jósoltak, csalárdság volt és balgaság; nem tárták fel gonoszságodat, hogy bűnbánatra indítsanak téged, hanem hamis jövendöléseket láttak neked, eltaszíttatásodra.

Számek. Összecsapják feletted kezüket mind, kik átmennek az úton, felszisszennek, fejüket csóválják Jeruzsálem leánya fölött, «Ez hát az a város, amelyről azt mondották: tökéletes szépség, az egész földnek gyönyörűsége?»

valuérunt insidiántes mihi: trádidit me quem diligébam; *Et terribilibus óculis plaga crudéli percutiéntes, acéto potábant me. ℣. Inter iníquos projecérunt me, et non pepercérunt ánimae meae. Et.

Lectio ii.

Cap. 2, 12—15.

Lamed. Mátribus suis dixérunt: Ubi est tríticum et vinum? cum defícerent quasi vulneráti in platéis civitátis: cum exhalárent ánimas suas in sinu matrum suárum.

Mem. Cui comparábo te? vel cui assimilábo te, fília Jerúsalem? cui exaequábo te, et consolábor te, virgo fília Sion? Magna est enim velut mare contrítio tua: quis medébitur tui?

Nun. Prophétae tui vidérunt tibi falsa et stulta, nec aperiébant iniquitátem tuam, ut te ad paeniténtiam provocárent: vidérunt autem tibi assumptiónes falsas, et ejectiónes.

Samech. Plausérunt super te mánibus omnes transeúntes per viam: sibilavérunt, et movérunt caput suum super fíliam Jerúsalem: Haéccine est urbs, dicéntes, perfécti decóris, gáudium univérsae terrae?

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟. A templom kárpitja kettészakadt *És az egész föld megrendült; a keresztről a lator azt kiáltotta és mondotta: Emlékezzél meg rólam, Uram, ha majd országodba jutsz. ℣. A kősziklák megrepedtek, a sírok megnyíltak, és sok szent teste, kik a sírban szenderegtek, feltámadt. És.

Harmadik olvasmány.

3, 1—9.

Álef. Én vagyok az a férfiú, ki láttam nyomorúságomat haragjának veszszeje által.

Álef. Engem vezetett és vitt sötétségbe, nem pedig világosságba.

Álef. Csak én ellenem emeli untalan kezét egész nap.

Bet. Elaggottá tette bőrömet és húsomat, összetörte csontjaimat.

Bet. Körülsáncolt és körülvett engem epével és gyötrelemmel.

Bet. Sötétségben adott nekem lakást, mint az örök halottaknak.

Gimel. Körülkerített engem, hogy ki ne mehessek, súlyossá tette bilincsemet.

Gimel. Sőt akkor is, ha kiáltok és könyörgök, kizárja imádságomat.

Gimel. Elzárta utaimat

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Velum templi scissum est, *Et omnis terra trémuit; latro de cruce clamábat, dícens: Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum. ℣. Petrae scissae sunt, et monuménta apérta sunt, et multa córpora sanctórum, qui dormíerant, surrexérunt. Et.

Lectio iii.

Cap. 3, 1—9.

Aleph. Ego vir videns paupertátem meam in virga indignatiónis ejus.

Aleph. Me minávit, et addúxit in ténebras, et non in lucem.

Aleph. Tantum in me vertit, et convértit manum suam tota die.

Beth. Vetústam fecit pellem meam, et carnem meam, contrívit ossa mea.

Beth. Aedificávit in gyro meo, et circúmdedit me felle et labóre.

Beth. In tenebrósis collocávit me, quasi mórtuos sempitérnos.

Ghimel. Circumaedificávit advérsum me, ut non egrédiar: aggravávit cómpedem meum.

Ghimel. Sed et, cum clamávero et rogávero, exclúsit oratiónem meam.

Ghimel. Conclúsit vias

faragott kövekkel, eltérítette ösvényeimet.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟. Én kiválasztott szőlőm, én ültettelek téged. *Hogyan változtál meg így, hogy keserűséget okozz nekem, hogy engem keresztre feszíts, Barabbást pedig elbocsásd. ℣. Körülvettelek sövénnyel, a köveket kiszedtem belőled, s tornyot építettem benned. Hogyan.

meas lapidibus quadris, sémitas meas subvértit.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Vínea mea elécta, ego te plantávi: *Quómodo convérsa es in amaritúdinem, ut me crucifígeres et Barábbam dimítteres? ℣. Sepívi te, et lápides elégi ex te, et aedificávi turrim. Quómodo. Vínea.

Én kiválasztott.

Második nocturnus.

Ant. Erőszakot alkalmaznak, *kik életemre törnek.

37. zsoltár.

Uram, ne feddj meg engem bosszúságodban, *ne fenyíts meg haragodban.

Mert belém fúródnak nyilaid, *és kezed súlya reám nehezedik.

Haragod miatt nincs ép hely testemen, *bűneim miatt nincs nyugalma csontjaimnak.

Mert gonoszságaim elborítják fejemet, *és súlyos teherként nehezednek reám.

Bűzhödnek és rothadnak sebeim, *oktalanságom miatt;

Nyomorult lettem, egészen meggörnyedtem, *szomorkodva járok-kelek naphosszat.

In II Nocturno

Ant. Vim faciébant, *qui quaerébant ánimam meam.

Psalmus 37.

Dómine, ne in furóre tuo árguas me, *neque in ira tua corrípias me.

Quóniam sagíttae tuae infíxae sunt mihi: *et confirmásti super me manum tuam.

Non est sánitas in carne mea a fácie irae tuae: *non est pax óssibus meis a fácie peccatórum meórum.

Quóniam iniquitátes meae supergréssae sunt caput meum: *et sicut onus grave gravátae sunt super me.

Putruérunt et corrúptae sunt cicatríces meae, *a fácie insipiéntiae meae.

Miser factus sum, et curvátus sum usque in finem: *tota die contristátus ingrediébar.

Ágyékomat gyulladás lepte el, *nincs testemen ép hely;

Erőtelen, felette összetört vagyok, *szívem fájdalmában jajgatok.

Uram, előtted van minden óhajtásom, *nincs elrejtve előtted sóhajom;

Szívem háborog, erőm elhagyott, *még szemem világa sincs velem.

Ha közelednek felém *barátaim és társaim, megállnak,

Kik velem tartottak, messze maradnak; *erőszakot alkalmaznak, kik életemre törnek,

Kik vesztemet akarják, álnokságot beszélnek, *s naphosszat cselt szőnek.

Én azonban, mint a süket, nem hallok, *mint a néma, aki nem nyitja ki száját, olyan vagyok;

Olyanná lettem, mint az, aki nem hall, *mint akinek ellentmondás nincsen a szájában.

Mert reményemet, Uram, beléd vetem, *Te meghallgatsz, Uram, én Istenem!

Hisz azt mondom: Ellenségeim rajtam sohase örvendjenek, *és ha lábam meginog, nagyokat felettem ne beszéljenek.

Én a csapásokat kész-

Quóniam lumbi mei impléti sunt illusiónibus: *et non est sánitas in carne mea.

Afflíctus sum, et humiliátus sum nimis: *rugiébam a gémitu cordis mei.

Dómine, ante te omne desidérium meum: *et gémitus meus a te non est abscónditus.

Cor meum conturbátum est, derelíquit me virtus mea: *et lumen oculórum meórum, et ipsum non est mecum.

Amíci mei, et próximi mei *advérsum me appropinquavérunt, et stetérunt.

Et qui juxta me erant, de longe stetérunt: *et vim faciébant qui quaerébant ánimam meam.

Et qui inquirébant mala mihi, locúti sunt vanitátes: *et dolos tota die meditabántur.

Ego autem tamquam surdus non audiébam: *et sicut mutus non apériens os suum.

Et factus sum sicut homo non áudiens: *et non habens in ore suo redargutiónes.

Quóniam in te, Dómine, sperávi: *tu exáudies me, Dómine, Deus meus.

Quia dixi: Nequándo supergáudeant mihi inimíci mei: *et dum commovéntur pedes mei, super me magna locúti sunt.

Quóniam ego in flagélla

séggel fogadom, *fájdalmam mindenkor előttem vagyon.

Mert megvallom gonoszságomat, *és bánkódom bűnöm miatt.

De ellenségeim élnek és fölém kerekednek, *sokan vannak, kik igazságtalanul gyűlölnek;

Kik a jóért rosszal fizetnek, bántanak, *mert jóra törekszem.

Ne hagyj el engem, Uram, én Istenem, *ne távozzál el tőlem!

Figyelj reám, segíts meg engem, *Uram, szabadító Istenem!

Ant. Erőszakot alkalmaznak, kik életemre törnek.

Ant. Jöjjenek zavarba *és szégyenüljenek meg, kik életemre törnek, hogy elvegyék.

39. zsoltár.

Várva-vártam az Urat, *s ő figyelmét felém fordította.

Meghallgatta könyörgésemet, *kihúzott a nyomorúság verméből, a sár fertőjéből;

Lábamat kősziklára helyezte, *lépésemet biztossá tette,

És szájamba új éneket adott, *Istenünket dícsérő szózatot.

Sokan látják és megfélemlenek, *s az Úrba vetik reményüket.

parátus sum: *et dolor meus in conspéctu meo semper.

Quóniam iniquitátem meam annuntiábo: *et cogitábo pro peccáto meo.

Inimíci autem mei vívunt, et confirmáti sunt super me: *et multiplicáti sunt qui odérunt me iníque.

Qui retríbuunt mala pro bonis, detrahébant mihi: *quóniam sequébar bonitátem.

Ne derelínquas me, Dómine, Deus meus: *ne discésseris a me.

Inténde in adjutórium meum, *Dómine, Deus salútis meae.

Ant. Vim faciébant qui quaerébant ánimam meam.

Ant. Confundántur *et revereántur, qui quaerunt ánimam meam, ut áuferant eam.

Psalmus 39.

Exspéctans exspectávi Dóminum, *et inténdit mihi.

Et exaudívit preces meas: *et edúxit me de lacu misériae, et de luto faecis.

Et státuit super petram pedes meos: *et diréxit gressus meos.

Et immísit in os meum cánticum novum, *carmen Deo nostro.

Vidébunt multi, et timébunt: *et sperábunt in Dómino.

Boldog az az ember, kinek reménye az Úr neve, *s aki nem néz hiábavalóságokra,hitvány balgaságokra.

Sok csodát műveltél, Uram, én Istenem, *és terveidben nincs hozzád hasonló senki sem!

Hirdetném és elmondanám, *de több, hogysem felsorolhatnám.

Vágóáldozatot, ételáldozatot nem kívánsz, *hanem készségessé tetted fülemet;

Égő- s bűnért való áldozatot nem követelsz, *ezért mondom: Im eljövök!

A könyv élén az van írva felőlem, hogy akaratodat teljesítsem. *Ezt akarom, én Istenem, törvényed itt van szívemben.

Nagy gyülekezet előtt hirdetem igazságodat, *íme nem tartom vissza ajkamat, Uram, te tudod!

Igazságodat nem rejtem el szívemben, *hűségedet és segítségedet hirdetem.

Nem titkolom irgalmadat és hűségedet *a nagy gyülekezetben.

Te, Uram, ne vond meg irgalmadat tőlem, *kegyelmed és hűséged tartson fenn mindenkoron engem.

Mert számtalan veszély környékez; *utólértek gonoszságaim, fel sem tudok tekinteni.

Számosabbak, mint a haj-

Beátus vir, cujus est nomen Dómini spes ejus: *et non respéxit in vanitátes et insánias falsas.

Multa fecísti tu, Dómine, Deus meus, mirabília tua: *et cogitatiónibus tuis non est qui símilis sit tibi.

Annuntiávi et locútus sum: *multiplicáti sunt super número rum.

Sacrifícium et oblatiónem noluísti: *aures autem perfecísti mihi.

Holocáustum et pro peccáto non postulásti: *tunc dixi: Ecce, vénio.

In cápite libri scriptum est de me ut fácerem voluntátem tuam: *Deus meus, vólui, et legem tuam in médio cordis mei.

Annuntiávi justítiam tuam in eccléisia magna, *ecce, lábia mea non prohibébo: Dómine, tu scisti.

Justítiam tuam non abscóndi in corde meo: *veritátem tuam et salutáre tuum dixi.

Non abscóndi misericórdiam tuam et veritátem tuam *a concílio multo.

Tu autem, Dómine, ne longe fácies miseratiónes tuas a me: *misericórdia tua et véritas tua semper suscepérunt me.

Quóniam circumdedérunt me mala, quorum non est número rus: *comprehendérunt me iniquitátes meae, et non pótui ut vidérem.

Multiplicátae sunt super

szál fejemen, *és bátorságom is elhagyott engem.

Teljék kedved, Uram, megmentésemben, *Uram, tekints reám és segíts meg engem.

Jöjjenek zavarba mind és szégyenüljenek meg, kik életemre törnek, *hogy elvegyék.

Hátráljanak meg s érjenek szégyent, *kik bajt kívánnak nekem.

Hordozzák gyalázatukat hamarosan, *kik hahotázva hahotáznak rajtam!

Ujjongjanak s örvendezzenek benned mindazok, kik téged keresnek; *magasztaltassék az Úr! — mondják mindenkoron, kik örvendeznek szabadításodon.

Bár én koldus vagyok és szegény, *az Úr majd gondoskodik rólam;

Segítőm és oltalmazóm te vagy, *én Istenem, ne késlekedjél!

Ant. Jöjjenek zavarba és szégyenüljenek meg, kik életemre törnek, hogy elvegyék.

Ant. Idegenek *keltek föl ellenem, életemre erőszakosak törnek.

53. zsoltár.

Isten, szabadíts meg engem nevedben, *hatalmaddal szolgáltass igazságot nekem!

Isten, hallgasd meg imádságomat, *fogadd füledbe szájam beszédeit.

capíllos cápitis mei: *et cor meum derelíquit me.

Compláceat tibi, Dómine, ut éruas me: *Dómine, ad adjuvándum me réspice.

Confundántur et revereántur simul, qui quaerunt ánimam meam, *ut áuferant eam.

Convertántur retrórsum, et revereántur, *qui volunt mihi mala.

Ferant confestim confusiónem suam, *qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exsúltent, et laeténtur super te omnes quaeréntes te: *et dicant semper: Magnificétur Dóminus: qui díligunt salutáre tuum.

Ego autem mendícus sum, et pauper: *Dóminus sollícitus est mei.

Adjútor meus, et protéctor meus tu es: *Deus meus, ne tardáveris.

Ant. Confundántur et revereántur, qui quaerunt ánimam meam, ut áuferant eam.

Ant. Aliéni *insurrexérunt in me, et fortes quaesiérunt ánimam meam.

Psalmus 53.

Deus, in nómine tuo salvum me fac: *et in virtúte tua júdica me.

Deus, exáudi oratiónem meam: *áuribus pércipe verba oris mei.

Mert idegenek keltek föl ellenem, életemre erőszakosak törnek, *kik Istenre nem tekintenek.

Im azonban, az Isten segít engem, *s az Úr oltalmazza lelkemet.

Fordítsd a rosszat ellenségeimre, *igazságodban veszítsd el őket.

Készségesen áldozom majd neked, *és hálát adok, Uram, jóságos nevednek;

Mert minden nyomorúságból kiragadsz engem, *és szemem lenézheti ellenségeimet.

Ant. Idegenek keltek föl ellenem, életemre erőszakosak törnek.

℣. Hamis tanuk keltek fel ellenem.

℟. És hazudott a gonoszság önmagával szemben.

Miatyánk (végig csendben).

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quaesiérunt ánimam meam: *et non proposuérunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim, Deus ádjuvat me: *et Dóminus susceptor est ánimae meae.

Avérte mala inimícis meis *et in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi, *et confitébor nómini tuo, Dómine: quóniam bonum est:

Quóniam ex omni tribulatióne eripuísti me: *et super inimícos meos despéxit óculos meus.

Ant. Aliéni insurrexérunt in me, et fortes quaesiérunt ánimam meam.

℣. Insurrexérunt in me testes iníqui.

℟. Et mentíta est iníquitas sibi.

Pater noster (totum secreto.)

Szent Ágoston püspök zsoltármagyarázatából.

Negyedik olvasmány.

A 63. zsolt. 2. verséhez.

Oltalmazz meg Isten, a gonoszok zsinatjától, a gonosztevők sokaságától! Tekintsünk csak a mi fejedelmünkre. Sok vértanu járt így, de egyiken sem annyira feltűnő a dolog, mint a vértanuk fejedelmén: Ő rajta jobban láthatjuk azt, amit

Ex Tractátu sancti Augustíni Episcopi super Psalmos.

Lectio iv.

In Psalmum 63 ad vers. 2.

Protexísti me, Deus, a convéntu malignántium, a multitúdine operántium iniquitátem. Jam ipsum caput nostrum intueámur. Multi Mártyres tália passi sunt, sed nihil sic elúcet, quómodo caput Mártyrum: ibi mélius intué-

azok tapasztaltak. Ő megoltalmaztatott a gonosztevők gyülekezetétől, mert megoltalmazta önmagát, mint Isten, megoltalmazta testét, mint Fiú, és valóságos ember, mert ő ember fia is és Isten fia is. Isten fia az Isten alakja, ember fia a szolga alakja miatt, s neki hatalmában állott életét feláldozni s azt ismét felvenni. Mit tehettek vele ellenségei? Megölték testét, de nem ölték meg lelkét. Vigyázzatok! Kevés lett volna, ha az Úr csak szóval buzdította volna a vértanukat, de példájával meg nem erősítette volna szavát.

℟. Mint valami latorra, karddal és dorongokkal jöttetek ki, hogy elfogjatok engem. *Mindennap közöttetek voltam amikor a templomban tanítottam, s nem fogtatok meg engem, és íme megostoroztatok s la keresztrefeszíteni visztek. ℣. Mikor kezet vetettek Jézusra s megfogták, azt mondotta nekik. Mindennap.

Ötödik olvasmány.

Tudjátok, milyen volt a gonosz zsidók zsinatja s milyen volt a gonosztevők sokasága. Mily gonoszságot követtek el? Azt, hogy megakarták a mi Urunk Jézus Krisztust ölni. Annyi jót tettem, mondotta, veletek; vajjon melyik miatt akartok megölni engem! Betemur, quod illi expérti sunt. Protéctus est a multitúdine malignántium, protegénte se Deo, protegénte carnem suam ipso Fílio, et hómine, quem gerébat: quia Fílius hóminis est, et Fílius Dei est. Fílius Dei, propter formam Dei: Fílius hóminis, propter formam servi, habens in potestáte pónere ánimam suam, et recípere eam. Quid ei potuérunt fácere inimíci? Occidérunt corpus, ánimam non occidérunt. Inténdite. Parum ergo erat, Dóminum hortári Mártyres verbo, nisi firmáret exémplo.

℟. Tamquam ad latrónem exístis cum gládiis et fústibus compreheéndere me; *Quotídie apud vos eram in templo docens, et non me tenuístis: et ecce, flagellátum dúcitis ad crucifigéndum. ℣. Cumque injecíssent manus in Jesum, et tenuíssent eum, dixit ad eos. Quotídie.

Lectio v.

Nostis, qui convéntus erat malignántium Judaeórum, et quae multitúdo erat operántium iniquitátem. Quam iniquitátem? Quia voluérunt occídere Dóminum Jesum Christum. Tanta ópera bona, inquit, osténdi vobis: propter quod horum me vultis occídere? Pértulit

geiket mind megvigasztalta, nyomorultjaikat mind meggyógyította, a mennyek országát hirdette, nem hallgatta el vétkeiket sem, hogy inkább azokra nehezteljenek, mint az orvosra, aki azokat orvosolta. Mindezeket a gyógyításait hálátlansággal viszonozták, s mintegy nagy láztól dühöngve őrjöngtek az orvos ellen, aki gyógyítani jött őket s elhatározták, hogy megölik; mintegy így akarták próbára tenni, hogy valóban ember-e, aki meghalhat, vagy pedig valami emberfölötti lény, aki nem engedi, hogy meghaljon. Szavukat megtaláljuk Salamon Bölcseségében: Itéljük őt gyalázatos halálra, így szóltak, kérdezzük meg őt, mert amint mondja, oltalomban részesül, ha csakugyan az Isten fia, szabadítsa meg őt

℟. Sötétség lett, mikor a zsidók keresztrefeszitették Jézust: és kilenc óra körül Jézus nagy szóval felkiáltott s mondá: Én Istenem, miért hagytál el engem? *És lehajtva fejét, kiadta lelkét. ℣. Felkiáltott Jézus nagy szóval és mondá: Atyám, a te kezedbe ajánlom lelkemet. És.

Hatodik olvasmány.

Megélesítették, mint a kardot, nyelvüket. Ne mondják a zsidók: Nem öltük meg Krisztust. Hiszen

omnes infírmos eórum, curávit omnes lánguidos eórum, praedicávit regnum caelórum, non tácuit vítia eórum, ut ipsa pótius eis displicérent, non médicus, a quo sanabántur. His ómnibus curatiónibus ejus ingráti, tamquam multa febre phrenétici, insaniéntes in médicum, qui vénerat curáre eos, excogitavérunt consílium perdéndi eum: tamquam ibi voléntes probáre, utrum vere homo sit, qui mori possit, an áliquid super hómines sit, et mori se non permíttat. Verbum ipsórum agnóscimus in Sapiéntia Salomónis: Morte turpíssima, ínquiunt, condemnémus eum. Interrogémus eum: erit enim respéctus in sermónibus illíus. Si enim vere Fílius Dei est, líberet eum.

az Isten.

℟. Ténebrae factae sunt, dum crucifixíssent Jesum Judáei; et circa horam nonam exclamávit Jesus voce magna: Deus meus, ut quid me dereliquísti? *Et, inclináto cápite, emísit spíritum. ℣. Exclámans Jesus voce magna, ait: Pater, in manus tuas comménd spíritum meum. Et.

Lectio vi.

Exacuérunt tamquam gládium linguas suas. Non dicant Judáei: Non occídimus Christum. Etenim

csak azért adták át őt Pilátus bírónak, hogy ne őket tartsák halála okainak. Mikor ugyanis Pilátus azt mondotta nekik, öljétek meg ti őt, azt felelték: Nekünk senkit sem szabad megölnünk. Tettük gonoszságát az emberi bíróra akarták hárítani, de vajjon meg csalhatták-e az isteni bírót? Pilátus abban, amit tett, azzal, hogy megtette, némileg részes volt, de velük összehasonlítva ő sokkal ártatlanabb volt. Azon volt ugyanis, amennyire csak lehetett, hogy megszabadítsa őt kezükből; azért ostoroztatta meg s vitte ki hozzájuk. Nem üldözésből ostorozta meg az Urat, hanem az ő dühüket akarta kielégíteni, hogy legalább így szelídüljenek meg, s szünjenek meg életére törni, ha megostorozva látják. Megtette ezt is. Ám amikor ők továbbra is kitartottak, tudjátok, hogy megmosta kezét és kijelentette, hogy mivel ő nem tette volna, ő ártatlan az ő halálában. Mindazonáltal megtette. De ha ő vétkes, mivel bár nem szívesen de mégis megtette, ártatlanok-e azok, akik kényszerítették arra, hogy megtegye? Semmiképen sem. De ő mondotta ki felette az ítéletet, ő feszíttette keresztre, s így mintegy ő ölte meg: de zsidók, mégis ti öltétek meg őt. Hogyan öltétek

proptérea eum dedérunt júdici Piláto, ut quasi ipsi a morte ejus videréntur immúnes. Nam cum dixísset eis Pilátus: Vos eum occídite, respondérunt: Nobis non licet occídere quemquam. Iniquitátem facínoris sui in júdicem hóminem refúndere volébant: sed numquid Deum júdicem fallébant? Quod fecit Pilátus, in eo ipso quod fecit, aliquántum párticeps fuit: sed in comparatióne illórum multo ipse innocéntior. Institit enim, quantum pótuit, ut illum ex eórum mánibus liberáret: nam proptérea flagellátum produxit ad eos. Non persequéndo Dóminum flagellávit, sed eórum furóri satisfácere volens: ut vel sic jam mitéscerent, et desínerent velle occídere, cum flagellátum vidérent. Fecit et hoc. At ubi perseveravérunt, nostis illum lavísse manus, et dixísse, quod ipse non fecísset, mundum se esse a morte illíus. Fecit tamen. Sed si reus, quia fecit vel invítus: illi innocéntes, qui coegérunt, ut fáceret? Nullo modo. Sed ille dixit in eum senténtiam, et jussit eum crucifígi, et quasi ipse occídit: et vos, o Judáei, occidístis. Unde occidístis? Gládio linguae: acuístis enim linguas vestras. Et quando percussístis, nisi quando clamástis: Crucifíge, crucifíge?

meg? Nyelvetek kardjával: élessé tettétek ugyanis nyelveteket. S mikor öltétek meg, ha nem akkor, amikor azt kiáltoztátok: Feszítsd meg őt, feszítsd meg őt!

℟. Az én kedves lelkemet a gonoszok kezébe adtam, s az én örökségem olyan lett, mint az oroszlán az erdőben. Kiadta ellenem a szót az ellenség: Gyűljetek egybe, és siessetek, faljátok fel őt: kietlen sivatagba helyeztek engem és gyászolt engem az egész föld. *Mert nem akadt senki, ki felismert volna és jót tett volna velem. ℣. Rámtámadtak a férfiak irgalmatlanul, s nem kímélték életemet. Mert. Az én kedves.

Harmadik nocturnus.

Ant. Támadóimtól *szabadíts meg, Uram, engem, mert elveszik életemet.

58. zsoltár.

Ments meg ellenségeimtől, Isten, *támadóimtól szabadíts meg engem.

Ments meg a gonosztevőktől, *oltalmazz meg a vérengző emberektől.

Mert íme lest vetnek életemnek, *reám rohannak az erősek,

Bár nincs bennem sem bűn, sem gonoszság, Uram, *bűn nélkül járom egyenes utamat.

Kelj fel, siess elém, nézz ide, *hisz Uram, a seregek

℟. Animam meam dilectam trádidi in manus iniquórum, et facta est mihi heréditas mea sicut leo in silva; dedit contra me voces adversárius, dicens: Congregámini, et properáte ad devorándum illum; posuérunt me in desérto solitúdinis, et luxit super me omnis terra: *Quia non est invéntus qui me agnósceret, et fáceret bene. ℣. Insurrexérunt in me viri absque misericórdia, et non pepercérunt ánimae meae. Quia. Animam.

In III Noctnrno.

Ant. Ab insurgéntibus in me *líbera me, Dómine, quia occupavérunt ánimam meam.

Psalmus 58.

Eripe me de inimícis meis, Deus meus: *et ab insurgéntibus in me líbera me.

Eripe me de operántibus iniquitátem: *et de viris sánguinum salva me.

Quia ecce cepérunt ánimam meam: *irruérunt in me fortes.

Neque iníquitas mea, neque peccátum meum, Dómine, *sine iniquitáte cucúrri, et diréxi.

Exsúrge in occúrsum meum, et vide: *et tu,

Istene te vagy, Izrael Istene.

Siess, látogasd meg e nemzeteket mind, *ne könyörülj senkin, ki gonoszat cselekszik.

Minden este megjelennek, mint az éhes kutyák, *s a várost köröskörül bejárják.

Im egyre jártatják szájukat, kard van ajkukon, *hisz ki hallja meg szavukat?

Ám te, Uram, kineveted őket, *megsemmisíted mind e nemzeteket.

Reád bízom megőrzésre erőmet, mert te, Isten, oltalmazóm vagy nekem. *Elémbe jő az én kegyes Istenem.

Megadja nekem az Isten, hogy elnézzek ellenségeim fölött. Ne öld meg őket, *hogy népem meg ne feledkezzék;

De hatalmaddal szórd szerteszét *és alázd meg őket, Uram, ki oltalmazóm vagy nékem!

Szájuk vétke, ajkuk beszéde *saját kevélységük ejtse őket tőrbe!

Átkozódásukért, hazug beszédükért vesszenek el haragodtól, *vesszenek el végkép;

Hadd tudják meg, hogy az Isten uralkodik Jákobon, *s a földnek kerekségén!

Minden este megjelennek,

Dómine, Deus virtútem, Deus Israel,

Inténde ad visitándas omnes gentes: *non misereáris ómnibus, qui operántur iniquitátem.

Converténtur ad vésperam: et famem patiéntur ut canes, *et circuíbunt civitátem.

Ecce, loquéntur in ore suo, et gládius in lábiis eórum: *quóniam quis audívit?

Et tu, Dómine, deridébis eos: *ad nihilum dedúces omnes gentes.

Fortitúdinem meam ad te custódiam, quia, Deus, suscéptor meus es: *Deus meus, misericórdia ejus praevéniet me.

Deus osténdet mihi super inimícos meos, ne occídas eos: *nequándo obliviscántur pópuli mei.

Dispérge illos in virtúte tua: *et depóne eos, protéctor meus, Dómine:

Delíctum oris eórum, sermónem labiórum ipsórum: *et comprehendántur in supérbia sua.

Et de exsecratióne et mendácio annuntiabúntur in consummatióne: *in ira consummatiónis, et non erunt.

Et scient quia Deus dominábitur Jacob: *et fínium terrae.

Converténtur ad véspe-

mint az éhes kutyák, * s a várost köröskörül bejárják ;

Étel után barangolnak, *és üvöltenek, ha jól nem laknak.

Én azonban éneklem hatalmadat, *minden reggel magasztalom irgalmadat,

Mivel te oltalmazóm voltál, *és menedékem sanyargatásom napján.

Én segítőm, neked zengedezem, mert te, Isten, oltalmazóm vagy nekem, *én irgalmas Istenem !

Ant. Támadóimtól szabadíts meg, Uram, engem, mert elveszik életemet.

Ant. Eltávolítottad *tőlem ismerőseimet : fogságba kerültem, nincsen menekvésem.

87. zsoltár.

Uram,szabadításom Istene, *éjjel-nappal kiáltok előtted.

Hadd jusson imádságom színed elé, *hajtsd füledet könyörgésemre.

Mert fájdalommal van tele a lelkem, *és életem az alvilághoz közeledik.

A sírba szállók közé számítanak engem, *olyanná lettem, mint akinek segítsége nincsen. Védtelen lettem, miként a halottak,

Mint a megöltek, akik a sírban alszanak, kikről többé

ram, et famem patiéntur ut canes : *et circuíbunt civitátem.

Ipsi dispergéntur ad manducándum : *si vero non fúerint saturáti, et murmurábunt.

Ego autem cantábo fortitúdinem tuam : *et exsultábo mane misericórdiam tuam.

Quia factus es suscéptor meus, *et refúgium meum, in die tribulatiónis meae.

Adjútor meus, tibi psallam, quia, Deus, suscéptor meus es : *Deus meus, misericórdia mea.

Ant. Ab insurgéntibus in me líbera me, Dómine, quia occupavérunt ánimam meam.

Ant. Longe fecísti *notos meos a me : tráditus sum, et non egrediébar.

Psalmus 87.

Dómine, Deus salútis meae : *in die clamávi, et nocte coram te.

Intret in conspéctu tuo orátio mea : *inclína aurem tuam ad precem meam :

Quia repléta est malis ánima mea : *et vita mea inférno appropinquávit.

Aestimátus sum cum descendéntibus in lacum : *factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

Sicut vulneráti dormiéntes in sepúlcris, quorum

meg nem emlékezel, *és kiket kezed eltaszított.

Letettek engem a verem aljára, *a sötétségbe s a halál árnyékába.

Reám nehezedett a te haragod, *reám zúdítottad minden hullámodat.

Eltávolítottad tőlem ismerőseimet, *s ők megutáltak engem;

Fogságba kerültem, nincsen menekvésem, *elbágyad az inségtől szemem.

Uram, egész nap tehozzád kiáltok, *feléd terjesztem kezemet:

Vajjon holtakon művelsz-e csodákat? *avagy feltámasztják-e az orvosok a holtakat, hogy téged dicsérjenek?

Vajjon hirdetik-e a sírban kegyességedet? *az enyészet helyén hűségedet?

Vajjon ismerik-e csodáidat a sötétség helyén, *s igazságodat a feledés földén?

Uram, én hozzád kiáltok, *kora reggel eléd száll imádságom.

Miért veted meg, Uram, imádságom? *miért fordítod el tőlem arcodat?

Ifjúkorom óta szegény vagyok és fájdalommal tele, *mióta felnőttem, szégyent és gyalázatot hordozok.

Átcsapott rajtam haragod, *és megrendítettek engem borzalmaid.

non es memor ámplius: *et ipsi de manu tua repúlsi sunt.

Posuérunt me in lacu inferióri: *in tenebrósis, et in umbra mortis.

Super me confirmátus est furor tuus: *et omnes fluctus tuos induxísti super me.

Longe fecisti notos meos a me: *posuérunt me abominatiónem sibi.

Tráditus sum, et non egrediébar: *óculi mei languérunt prae inópia.

Clamávi ad te, Dómine, tota die: *expándi ad te manus meas.

Numquid mórtuis fácies mirabília: *aut médici suscitábunt, et confitebúntur tibi?

Numquid narrábit áliquis in sepúlcro misericórdiam tuam, *et veritátem tuam in perditióne?

Numquid cognoscéntur in ténebris mirabília tua, *et justítia tua in terra oblivióni?

Et ego ad te, Dómine, clamávi: *et mane orátio mea praeveniet te.

Ut quid, Dómine, repéllis oratiónem meam: *avértis fáciem tuam a me?

Pauper sum ego, et in labóribus a juventúte mea: *exaltátus autem, humiliátus sum et conturbátus.

In me transiérunt irae tuae: *et terróres tui conturbavérunt me.

Körülvesznek engem egész nap, miként a vizek, *mindenünnen körülvesznek.

És te eltávolítottad tőlem barátomat és társamat, *nyomorúságomtól ismerőseimet!

Ant. Eltávolítottad tőlem ismerőseimet, fogságba kerültem, nincsen menekvésem.

Ant. Leskelődnek ők *az igaz életére, s elítélik az ártatlan vért.

93. zsoltár.

Uram, bosszúállás Istene, *bosszúállás Istene, jelenj meg!

Kelj fel, óh bírája a földnek, *fizess meg a kevélyeknek!

Meddig fognak, Uram, a bűnösök, *meddig fognak még a bűnösök dicsekedni?

Meddig fognak még fecsegni, gonoszságot beszélni, *kérkedni a gonosztevők mind?

Népedet, Uram, elnyomják, *örökségedet sanyargatják;

Az özvegyet s a jövevényt meggyilkolják, *az árvákat lemészárolják,

S azt mondják: Nem látja ezt az Úr, *nem veszi észre Jákob Istene!

Eszméljetek, ti oktalanjai a népnek, *esztelenek, térjetek valahára észhez!

Ne hallana a fülnek plántálója? *s ne látna a szemnek alkotója?

Circumdedérunt me sicut aqua tota die: *circumdedérunt me simul.

Elongásti a me amícum et próximum: *et notos meos a miséria.

Ant. Longe fecísti notos meos a me: tráditus sum, et non egrediébar.

Ant. Captábunt *in ánimam justi, et sánguinem innocéntem condemnábunt.

Psalmus 93.

Deus ultiónum Dóminus: *Deus ultiónum líbere egit.

Exaltáre, qui júdicas terram: *redde retributiónem supérbis.

Usquequo peccatóres, Dómine, *úsquequo peccatóres gloriabúntur:

Effabúntur, et loquéntur iniquitátem: *loquéntur omnes, qui operántur injustítiam?

Pópulum tuum, Dómine, humiliavérunt: *et hereditátem tuam vexavérunt.

Víduam, et ádvenam interfecérunt: *et pupíllos occidérunt.

Et dixérunt: Non vidébit Dóminus, *nec intélliget Deus Jacob.

Intellígite, insipiéntes in pópulo: *et stulti, aliquándo sápite.

Qui plantávit aurem, non áudiet: *aut qui finxit óculum, non considerat?

Ne büntetne, ki dorgálja a népeket, *ki tudományra tanítja az embert?

Ismeri az Úr az emberek gondolatait, *és tudja, hogy hiábavalók.

Boldog az ember, akit te oktatsz, Uram, *és törvényedre megtanítasz,

Hogy megóvjad őt a gonosz napoktól, *míg a bűnös számára a verem el nem készül.

Mert az Úr nem taszítja el népét, *és nem hagyja el örökségét,

Míg vissza nem tér az igazság az ítélkezésbe, *s mögéje nem sorakozhatnak mind az igaz szívűek.

Ki kel fel értem a gonoszok ellen? *ki áll mellém a gonosztevőkkel szemben?

Ha az Úr nem nyujtott volna segítséget, *már-már az alvilágban lakoznék a lelkem.

Ha azt mondottam: Inog a lábam, *megsegített a te irgalmad, Uram.

Bármily sok fájdalmam volt szívemben, *vigasztalásaid felvidítottak engem.

Lehet-e köze hozzád a hamisság székének? *és nyomorgatás-e a szándékod a törvénnyel?

Leskelődnek ők az igaz életére, *s elítélik az ártatlan vért.

De nekem az Úr mene-

Qui córripit gentes, non árguet: *qui docet hóminem sciéntiam?

Dóminus scit cogitatiónes hóminum, *quóniam vanae sunt.

Beátus homo, quem tu erudíeris, Dómine: *et de lege tua docúeris eum,

Ut mítiges ei a diébus malis: *donec fodiátur peccatóri fóvea.

Quia non repéllet Dóminus plebem suam: *et hereditátem suam non derelínquet.

Quoadúsque justítia convertátur in judícium: *et qui juxta illam omnes qui recto sunt corde.

Quis consúrget mihi advérsus malignántes? *aut quis stabit mecum advérsus operántes iniquitátem?

Nisi quia Dóminus adjúvit me: *paulo minus habitásset in inférno ánima mea.

Si dicébam: Motus est pes meus: *misericórdia tua, Dómine, adjuvábat me.

Secúndum multitúdinem dolórum meórum in corde meo: *consolatiónes tuae laetificavérunt ánimam meam.

Numquid adháeret tibi sedes iniquitátis: *qui fingis labórem in praecépto?

Captábunt in ánimam justi: *et sánguinem innocéntem condemnábunt.

Et factus est mihi Dómi-

dékem lett, *és biztos segítségem az én Istenem;

Ő megtorolja rajtuk hamisságukat, saját gonoszságukkal semmisíti meg őket; *megsemmisíti őket az Úr, a mi Istenünk.

Ant. Leskelődnek ők az igaz életére s elítélik az ártatlan vért.

℣. Álnok nyelvvel beszélnek ellenem.

℟. Gyűlölködő beszédekkel vesznek körül s ok nélkül ostromolnak engem.

Miatyánk (végig csendben).

Szent Pál apostolnak a zsidókhoz írt leveléből.

Hetedik olvasmány.

4, 11—15.

Törekedjünk tehát bemenni abba a nyugalomba, hogy valaki a hitetlenségnek ugyanabba a példájába ne essék. Mert eleven az Isten szava és hatásos, és áthatóbb minden kétélű kardnál, és behat az elmének és léleknek, az ízeknek és velőknek eloszlásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait. És semmiféle teremtmény sem láthatatlan az ő színe előtt, sőt minden födetlen és nyilt az ő szeme előtt, aki előtt felelni fogunk. Mivel tehát olyan nagy főpapunk van, aki áthatolt az egeken, nus in refúgium: *et Deus meus in adjutórium spei meae.

Et reddet illis iniquitátem ipsórum: et in malítia eórum dispérdet eos: *dispérdet illos Dóminus, Deus noster.

Ant. Captábunt in ánimam justi, et sánguinem innocéntem condemnábunt.

℣. Locúti sunt advérsum me lingua dolósa.

℟. Et sermónibus ódii circumdedérunt me, et expugnavérunt me gratis.

Pater noster (totum secreto).

De Epístola beáti Pauli Apóstoli ad Hebráeos.

Lectio vii.

Cap. 4, 11—15.

Festinémus íngredi in illam réquiem: ut ne in idípsum quis íncidat increduliátis exémplum. Vivus est enim sermo Dei, et éfficax, et penetrabílior omni gládio ancípiti: et pertíngens usque ad divisiónem ánimae ac spíritus, compágum quoque ac medullárum, et discrétor cogitatiónum et intentiónum cordis. Et non est ulla creatúra invisíbilis in conspéctu ejus: ómnia autem nuda et apérta sunt óculis ejus, ad quem nobis sermo. Habéntes ergo Pontíficem magnum, qui penetrávit

Jézus, az Isten fia, tartsunk ki a hitvallás mellett. Mert nem olyan főpapunk van, aki nem tudna részvéttel lenni gyöngeségeink iránt, hanem olyan, aki mindenben hasonlóképen kísértést szenvedett, a bűnt kivéve.

℟. Átadtak az istentelenek kezébe, s a gonoszok közé vetettek engem, s nem kímélték életemet; egybegyűltek ellenem a hatalmasok. *És mint az óriások, szembe álltak velem. ℣. Idegenek támadtak ellenem, s a hatalmasok életemre törtek. És.

Nyolcadik olvasmány.

4, 16; 5, 1—3.

Járuljunk azért bizalommal a kegyelem trónja elé, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelmet találjunk alkalmas időben való segítségre. Mert minden főpap, emberek közül választatván, emberekért rendeltetik az Isten előtt való ügyeikre, hogy ajándékokat és áldozatokat mutasson be a bűnökért; ki részvéttel tud lenni a tudatlanok és tévelygők iránt, mert ő maga is körül van véve gyöngeséggel, és ezért, valamint a népért, úgy önmagáért is áldozatot kell bemutatnia a bűnökért.

℟. Jézust átadta az istentelen a papi fejedelmeknek s a nép véneinek *Péter pecaelos, Jesum Fílium Dei: teneámus confessiónem. Non enim habémus Pontíficem, qui non possit cómpati infirmitátibus nostris: tentátum autem per ómnia pro similitúdine absque peccáto.

℟. Tradidérunt me in manus impiórum, et inter iníquos projecérunt me, et non pepercérunt ánimae meae; congregáti sunt advérsum me fortes: *Et sicut gigántes stetérunt contra me. ℣. Aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quaesiérunt ánimam meam. Et.

Lectio viii.

Cap. 4, 16; 5, 1—3.

Adeámus ergo cum fidúcia ad thronum grátiae: ut misericórdiam consequámur, et grátiam inveniámus in auxílio opportúno. Omnis namque Póntifex ex homínibus assúmptus, pro homínibus constitúitur in iis, quae sunt ad Deum, ut ófferat dona, et sacrifícia pro peccátis: qui condolére possit iis, qui ignórant et errant: quóniam et ipse circúmdatus est infirmitáte: et proptérea debet quemádmodum pro pópulo, ita étiam et pro semetípso offérre pro peccátis.

℟. Jesum trádidit ímpius summis princípibus sacerdótum, et senióribus pó-

dig távolról követte őt, hogy lássa, mi lesz a vége. ℣. Vitték pedig Kaifáshoz, a papi fejedelemhez, ahol az írástudók és a farizeusok egybegyűltek. Péter.

Kilencedik olvasmány.

5, 4—10.

És nem is veszi senki magának ezt a tisztességet, hanem akit Isten hív, mint Áront. Így Krisztus sem önmagát dicsőítette meg, hogy főpappá legyen, hanem az, aki mondotta neki: Fiam vagy te, én ma nemzettelek téged. Amint más helyen is mondja: Te pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint. Ki testének napjaiban imáit és könyörgéseit nagy kiáltással és könnyhullatással bemutatván Annak, aki őt megszabadíthatta a haláltól, meghallgattatott az ő hódolatáért, és noha Isten Fia volt, engedelmességet tanult azokból, amiket szenvedett; és a befejezéshez jutván, örök üdvösség oka lett mindazoknak, kik neki engedelmeskednek, Istentől főpapnak neveztetvén Melkizedek rendje szerint.

℟. Szemem elhomályosodott a sírástól, mert eltávozott tőlem az én vigasztalóm. Lássátok valamennyien, népek, *Van-e fájdalom, mely hasonló az én fájdalmamhoz. ℣. Óh, ti minden távolról követte őt, hogy lássa, mi lesz a vége. ℣. Vitték pedig Kaifáshoz, a papi fejedelemhez, ahol az írástudók és a farizeusok egybegyűltek. Péter.

Lectio ix.

Cap. 5, 4—10.

Nec quisquam sumit sibi honórem, sed qui vocátur a Deo, tamquam Aaron. Sic et Christus non semetípsum clarificávit ut Póntifex fíeret: sed qui locútus est ad eum: Fílius meus es tu, ego hódie génui te. Quemádmodum et in álio loco dicit: Tu es sacérdos in aetérnum secúndum órdinem Melchísedech. Qui in diébus carnis suae preces, supplicationésque ad eum, qui possit illum salvum fácere a morte, cum clamóre válido et lácrimis ófferens, exaudítus est pro sua reveréntia. Et quidem cum esset Fílius Dei, dídicit ex iis, quae passus est, obediéntiam: et consummátus, factus est ómnibus obtemperántibus sibi causa salútis aetérnae, appellátus a Deo Póntifex juxta órdinem Melchísedech.

℟. Caligavérunt óculi mei a fletu meo: quia elongátus est a me, qui consolabátur me: Vidéte, omnes pópuli, *Si est dolor símilis sicut dolor meus. ℣. O vos omnes, qui transítis per

nyájan, akik jártok-keltek az úton, nézzetek ide és lássátok. Van-e. Szemem.

Ha a Matutinumot elválasztjuk a Laudestől, elmondjuk a Respice kezdetű könyörgést (124. old.), a Laudes előtt pedig csendben a Miatyánkot és az Üdvözlégy Máriát.

viam, atténdite et vidéte. Si. Caligavérunt.

Si Matutinum extra Chorum a Laudibus separetur, subjungitur Oratio Réspice, quaésumus, Dómine, et Laudes, dictis secreto Pater noster et Ave María, absolute a prima Antiphona incipiuntur.

A Laudesre.

Ant. Tulajdon *Fiának sem kedvezett az Isten, hanem értünk valamennyiünkért odaadta őt.

50. zsoltár. (Lásd 123. old.)

Ant. Tulajdon fiának sem kedvezett az Isten, hanem értünk valamennyiünkért odaadta őt.

Ant. Lelkem elszorul bensőmben, *szívem háborog bennem.

142. zsoltár.

Uram, hallgasd meg imádságomat, vedd hűséged szerint füledbe könyörgésemet, *hallgass meg engem igazságod szerint.

Ne szállj ítéletre szolgáddal, *mert senki sem igaz előtted az élők közül.

Ime ellenség üldözi lelkemet, *porig alázza éltemet,

Olyan sötétségbe taszít engem, mint amilyenben a rég meghaltak vannak. *Lelkem elszorul bensőmben, szívem háborog bennem.

Ad Laudes.

Ant. Próprio *Fílio suo non pepércit Deus, sed pro nobis ómnibus trádidit illum.

Psalmus 50. (Pag. 123.)

Ant. Próprio Fílio suo non pepércit Deus, sed pro nobis ómnibus trádidit illum.

Ant. Anxiátus est super me *spíritus meus, in me turbátum est cor meum.

Psalmus 142.

Dómine, exáudi oratiónem meam: áuribus pércipe obsecratiónem meam in veritáte tua: *exáudi me in tua justítia.

Et non intres in judícium cum servo tuo: *quia non justificábitur in conspéctu tuo omnis vivens.

Quia persecútus est inimícus ánimam meam: *humiliávit in terra vitam meam.

Collocávit me in obscúris sicut mórtuos saéculi: *et anxiátus est super me spíritus meus, in me turbátum est cor meum.

Megemlékezem a régi időkről, gondolkodom minden tetteden, *kezed műveiről elmélkedem.

Kitárom feléd kezemet, *lelkem utánad, mint a szomjas föld, eped.

Uram, hamar hallgass meg engem, *mert elsorvad a lelkem.

Ne fordítsd el tőlem arcodat, *mert olyan leszek, mint akik a sírba szállnak.

Add, hogy már reggel halljam irgalmadat, *mert én beléd vetem bizodalmamat;

Mutasd meg nekem az utat, amelyen járnom kell, *mert én hozzád emelem lelkemet.

Ments meg engem ellenségeimtől, Uram, hozzád menekülök. *Taníts meg arra, hogy akaratodat megtegyem, mert te vagy az én Istenem.

Vezessen engem jó lelked síma földön. *Uram, nevedért tarts életben engem.

Vezess ki a szorongatásból hűségedben, *és veszítsd el irgalmadban ellenségeimet,

Semmisítsd meg minden üldözőmet, *mert én a te szolgád vagyok.

Ant. Lelkem elszorul bensőmben, szívem háborog bennem.

Memor fui diérum antiquórum, meditátus sum in ómnibus opéribus tuis: *in factis mánuum tuárum meditábar.

Expándi manus meas ad te: *ánima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velóciter exáudi me, Dómine: *defécit spíritus meus.

Non avértas fáciem tuam a me: *et símilis ero descendéntibus in lacum.

Audítam fac mihi mane misericórdiam tuam: *quia in te sperávi.

Notam fac mihi viam, in qua ámbulem: *quia ad te levávi ánimam meam.

Eripe me de inimícis meis, Dómine, ad te confúgi: *doce me fácere voluntátem tuam, quia Deus meus es tu.

Spíritus tuus bonus dedúcet me in terram rectam: *propter nomen tuum, Dómine, vivificábis me, in aequitáte tua.

Edúces de tribulatióne ánimam meam: *et in misericórdia tua dispérdes inimícos meos.

Et perdes omnes, qui tríbulant ánimam meam: *quóniam ego servus tuus sum.

Ant. Anxiátus est super me spíritus meus, in me turbátum est cor meum.

Ant. Szólt az egyik lator a másikhoz :*Mi azzal bűnhődünk, amit cselekedeteinkkel megérdemeltünk, de ez mit cselekedett? Emlékezzél meg, Uram, rólam, ha majd országodba jutsz.

84. zsoltár.

Megkegyelmeztél, Uram, országodnak, *véget vetettél Jákob fogságának.

Megbocsátottad néped vétkét, *betakartad minden bűnét.

Egészen lecsendesítetted haragodat, *megszüntetted haragos indulatodat.

Állíts minket helyre, szabadító Istenünk, *és fordítsd el haragodat rólunk.

Avagy mindörökre haragszol-e reánk, *és nemzedékről-nemzedékre terjeszted-e ki haragodat?

Isten, kelts új életre minket. * Hogy örvendezzék benned néped ;

Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat, *s add meg nekünk szabadításodat.

Hadd halljam meg, mit szól hozzám az Úr Isten, *hisz ő békét hirdet nemzetének,

Szentjeinek, *s mindazoknak, kik szívükbe térnek.

Bizony, közel van a szabadulás azokhoz, akik őt félik, *hogy dicsőség lakozzék országunkban.

Az irgalom s a hűség találnak. *Nos quidem digna factis recípimus, hic autem quid fecit? Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum.

Psalmus 84.

Benedixísti, Dómine, terram tuam : *avertísti captivitátem Jacob.

Remisísti iniquitátem plebis tuae : *operuísti ómnia peccáta eórum.

Mitigásti omnem iram tuam : *avertísti ab ira indignatiónis tuae.

Convérte nos, Deus, salutáris noster : *et avérte iram tuam a nobis.

Numquid in aetérnum irascéris nobis? *aut exténdes iram tuam a generatióne in generatiónem?

Deus, tu convérsus vivificábis nos : *et plebs tua laetábitur in te.

Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam : *et salutáre tuum da nobis.

Audiam quid loquátur in me Dóminus Deus : *quóniam loquétur pacem in plebem suam.

Et super sanctos suos : *et in eos, qui convertúntur ad cor.

Verúmtamen prope timéntes eum salutáre ipsíus : *ut inhábitet glória in terra nostra.

Misericórdia, et véritas

kozik, *az igazság s a béke csókot vált.

Hűség sarjad a földből, *s igazság tekint le az égből.

Valóban, az Úr megadja kegyelmét, *és földünk megtermi gyümölcsét.

Igazság jár előtte, *s követi az úton lépteit.

Ant. Szólt az egyik lator a másikhoz: Mi azzal bűnhődünk, amit cselekedeteinkkel megérdemeltünk, de ez mit cselekedett? Emlékezzél meg, Uram, rólam, ha majd országodba jutsz.

Ant. Ha bajba jut *a lelkem, Uram, emlékezzél meg irgalmasságodról.

Habakuk éneke.

3, 2—19.

Uram, eljutott hozzám a te híred, *és én megrettentem.

Keltsd életre művedet, Uram, *még az esztendők folyamán,

Tedd ismeretessé még az esztendők folyamán. *Amikor haragod felgerjed, gondolj az irgalomra!

Jő az Isten Dél felől, *és a Szent a Fárán hegye felől;

Dicsősége elborítja az egeket, *és dicséretével telve van a föld.

Ragyogása olyan, mint a napfény: *sugarak törnek elő kezéből,

Ott vagyon elrejtve ereje, obviavérunt sibi: *justítia, et pax osculátae sunt.

Véritas de terra orta est: *et justítia de caelo prospéxit.

Etenim Dóminus dabit benignitátem: *et terra nostra dabit fructum suum.

Justítia ante eum ambulábit: *et ponet in via gressus suos.

Ant. Ait latro ad latrónem: Nos quidem digna factis recípimus, hic autem quid fecit? Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum.

Ant. Cum conturbáta fúerit *ánima mea, Dómine, misericórdiae memor eris.

Canticum Habacuc.

Hab. 3, 2—19.

Dómine, audívi auditiónem tuam, *et tímui.

Dómine, opus tuum, *in médio annórum vivífica illud:

In médio annórum notum fácies: *cum irátus fúeris, misericórdiae recordáberis.

Deus ab Austro véniet, *et sanctus de monte Pharan:

Opéruit caelos glória ejus: *et laudis ejus plena est terra.

Splendor ejus ut lux erit: *córnua in mánibus ejus:

Ibi abscóndita est for-

*színe előtt halad a halál,

S a dögvész jár lába előtt.
*Megáll, és megméri a földet,
Tekintetével szétszórja a nemzeteket; *és összetörnek az örök hegyek,
Meghajlanak az ősrégi halmok *örökkévalóságának léptei alatt.
Nyomorúságban látom Etiópia sátrait, *reszketnek Mádián földének sátorlapjai.

Vajjon a folyókra haragszol-e, Uram, *vagy a folyók ellen irányul-e bosszúd, vagy a tenger ellen haragod.
Hogy felszállsz lovaidra, *és diadalmas szekereidre?

Feszítve megfeszíted íjadat, *amint megesküdtél a törzseknek;
Folyókat hasítasz a földbe. Látásodra megrendülnek a hegyek, *kiáradnak az örvénylő vizek,
Hallatja hangját a mélység, *magasra emeli kezét.

Nap és hold megállnak hajlékukban, *nyilaid fényességében; villogó lándzsád ragyogásában letűnnek.
Bosszúságodban taposod a földet, *haragodban megbénítod a nemzeteket.
Kivonulsz néped megszabadítására, *felkentednek megszabadítására.
Levered a gonosz házától tudo ejus: *ante fáciem ejus ibit mors.
Et egrediétur diábolus ante pedes ejus. *Stetit, et mensus est terram.
Aspéxit, et dissólvit gentes: *et contríti sunt montes saéculi.
Incurváti sunt colles mundi, *ab itinéribus aeternitátis ejus.
Pro iniquitáte vidi tentória Aethiópiae, *turbabúntur pelles terrae Mádian.
Numquid in flumínibus irátus es, Dómine? *aut in flumínibus furor tuus? vel in mari indignátio tua?
Qui ascéndes super equos tuos: *et quadrígae tuae salvátio.
Súscitans suscitábis arcum tuum: *juraménta tríbubus quae locútus es.
Flúvios scindes terrae: vidérunt te, et doluérunt montes: *gurges aquárum tránsiit.
Dedit abýssus vocem suam: *altitúdo manus suas levávit.
Sol, et luna stetérunt in habitáculo, suo, *in luce sagittárum tuárum, ibunt in splendóre fulgurántis hastae tuae.
In frémitu conculcábis terram: *et in furóre obstupefácies gentes.
Egréssus es in salútem pópuli tui: *in salútem cum Christo tuo.
Percussísti caput de

nak tetejét, *nyakig feltárod alapját.

Megátkozod kormánypálcáját, harcosainak fejét, *kik szélvészként törnek elő, hogy szétszórjanak engem;

Kik újjonganak, *mint aki elnyeli rejtekhelyén a szegényt.

Útat készítesz lovaidnak a tengerben, *a nagy vizek iszapjában.

Mikor ezt hallottam, megrendült a belsőm, *e szóra megremegtek ajkaim.

Korhadás hatolt csontjaimba, *megremegtek lépteim.

Vajha én nyugton lehetnék a szorongatás napján, *mely eljő az őt sanyargató népre!

Mert nem virágzik majd akkor a fügefa, *és nem fakad rügy a szőllőkben;

Megcsal az olajfa termése, *s a szántóföldek nem hoznak élelmet;

Kivész az akolból a juh, *és nem lesz marha a jászoloknál:

Én azonban örvendezem az Úrban, *és vigadozom szabadító Istenemben.

Az Isten, az Úr az én erősségem, *és ő olyanná teszi lábamat, mint a szarvasét;

És eljuttat engem magaslataimra a Győzelmes, *miközben zsoltárt éneklek.

Ant. Ha bajba jut a lel-

domo ímpii: *denudásti fundaméntum ejus usque ad collum.

Maledixísti sceptris ejus, cápiti bellatórum ejus, *veniéntibus ut turbo ad dispergéndum me.

Exsultátio eórum *sicut ejus, qui dévorat páuperem in abscóndito.

Viam fecísti in mari equis tuis, *in luto aquárum multárum.

Audívi, *et conturbátus est venter meus: *a voce contremuérunt lábia mea.

Ingrediátur putrédo in óssibus meis, *et subter me scáteat.

Ut requiéscam in die tribulatiónis: *ut ascéndam ad pópulum accínctum nostrum.

Ficus enim non florébit: *et non erit germen in víneis.

Mentiétur opus olívae: *et arva non áfferent cibum.

Abscindétur de ovíli pecus: *et non erit arméntum in praesépibus.

Ego autem in Dómino gaudébo: *et exsultábo in Deo Jesu meo.

Deus Dóminus fortitúdo mea: *et ponet pedes meos quasi cervórum.

Et super excélsa mea dedúcet me victor *in psalmis canéntem.

Ant. Cum conturbáta

kem, Uram, emlékezzél meg irgalmasságodról.

Ant. Emlékezzél meg, *Uram, rólam, ha majd országodba jutsz.

147. zsoltár.

Dícsérd az Urat, Jeruzsálem, *dícsérd Sion, Istenedet.

Mert ő erősekké teszi kapuid zárait, *megáldja benned fiaidat.

Békességet ad határaidnak *és kövér búzával jóllakat.

Elküldi szavát a földre, *gyorsan fut az ő beszéde.

Olyan havat ad, mint a gyapjú *és szórja a zuzmarát, mint a hamut.

Hullatja, mint a morzsát, jegét, *ki állhatja ki hidegét?

De ha elküldi igéjét, felolvasztja őket, *szelének fuvallatára folyni kezdenek a vizek.

Közli Jákobbal igéjét, *Izraellel törvényeit és végzéseit.

Nem tett így semmi más nemzettel, *nem ismertette meg őket rendeleteivel.

Ant. Emlékezzél meg, Uram, rólam, ha majd országodba jutsz.

℣. A sötétségbe helyezett engem.

℟. Mint a régen megholtakat.

Ant. Feje fölé *helyezték

fúerit ánima mea, Dómine, misericórdiae memor eris.

Ant. Meménto mei, *Dómine, dum véneris in regnum tuum.

Psalmus 147.

Lauda, Jerúsalem, Dóminum: *lauda Deum tuum, Sion.

Quóniam confortávit seras portárum tuárum: *benedíxit fíliis tuis in te.

Qui pósuit fines tuos pacem: *et ádipe fruménti sátiat te.

Qui emíttit elóquium suum terrae: *velóciter currit sermo ejus.

Qui dat nivem sicut lanam: *nébulam sicut cinerem spargit.

Mittit crystállum suam sicut buccéllas: *ante fáciem frígoris ejus quis sustinébit?

Emíttet verbum suum, et liquefáciet ea: *flabit spíritus ejus, et fluent aquae.

Qui annúntiat verbum suum Jacob: *justítias, et judícia sua Israel.

Non fecit táliter omni natióni: *et judícia sua non manifestávit eis.

Ant. Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum.

℣. Collocávit me in obscúris.

℟. Sicut mórtuos saéculi.

Ant. Posuérunt *super

ügyét e felírással: A názáreti Jézus, a zsidók királya.

Zakariás éneke.

(L. 41. old.)

Ant. Feje fölé helyezték ügyét e felírással: A názáreti Jézus, a zsidók királya.

caput ejus causam ipsíus scriptam: Jesus Nazarénus, Rex Judaeórum.

Canticum Zachariae.

(Pag. 41.)

Ant. Posuérunt super caput ejus causam ipsíus scriptam: Jesus Nazarénus, Rex Judaeórum.

Ezután a Laudest ugyanúgy fejezzük be, mint nagycsütörtökön. (L. 122. old.)

Az órákra.

A **Primát, Tertiát, Sextát, Nonát** ugyanúgy mondjuk, mint nagycsütörtökön, az ott jelölt változással. (L. 125. old.)

Vecsernyére.

Mindent úgy mondunk, mint nagycsütörtökön. (L. 126. old.)

A Completoriumra.

Mindent úgy mondunk, mint nagycsütörtökön. (L. 132. old.)

A NAGYSZOMBAT ZSOLOZSMÁJA.

A Matutinumra.

Csendben elmondjuk a *Miatyánkot*, az *Üdvözlégy Máriát* és a *Hiszekegyet*, s azután következik az

Első nocturnus.

Ant. Épen azért nyugton *térek aludni és pihenni.

4. zsoltár.

Meghallgattál, igazságom Istene, valahányszor segítségül hívtalak, *tágasságra változtattad szorongatásomat;

Ad Matutinum.

Dictis secreto Pater noster, Ave Maria et Credo, absolute incipitur ab Antiphona primi Psalmi.

In I Nocturno.

Ant. In pace *in idípsum, dórmiam et requiéscam.

Psalmus 4.

Cum invocárem exaudívit me Deus justítiae meae: *in tribulatióne dilatásti mihi.

Könyörülj hát rajtam *és hallgasd meg imámat.

Emberek fiai, meddig lesztek megátalkodottak? *Miért szerettek hiábavalóságot, hajszoltok hazugságot?

Tudjátok meg, hogy az Úr csodálatosan vezérli szentjét, *meghallgat engem az Úr, ha hozzá kiáltok.

Ne vétkezzetek, bármint haragusztok, *bánjátok meg nyugvóhelyeteken, amit magatokban mondtok.

Áldozzatok igaz áldozatokat, s az Úrba vessétek bizalmatokat. *Sokan mondják: Ki mutat jót nekünk?

Ám mi, Uram, arcod fényességének jelét viseljük. *Örömöt adtál szívembe,

Míg az ő gazdagítójuk *csak gabonájuk, boruk és olajuk termése.

Épen azért nyugton térek *aludni és pihenni,

Mert te, Uram, kiváltképen *megerősítettél reménységemben.

Ant. Épen azért nyugton térek aludni és pihenni.

Ant. Lakozhatik majd *sátradban s tartózkodhatik szent hegyeden.

14. zsoltár.

Uram, ki lakozhatik sátradban, *ki tartózkodhatik szent hegyeden?

Az, aki szeplőtelenül jár, *és igazságot cselekszik;

Miserére mei, *et exáudi oratiónem meam.

Fílii hóminum, úsquequo gravi corde? *ut quid dilígitis vanitátem, et quaéritis mendácium?

Et scitóte quóniam mirificávit Dóminus sanctum suum: *Dóminus exáudiet me cum clamávero ad eum.

Irascímini, et nolíte peccáre: *quae dícitis in córdibus vestris, in cubílibus vestris compungímini.

Sacrificáte sacrifícium justítiae, et speráte in Dómino. *Multi dicunt: Quis osténdit nobis bona?

Signátum est super nos lumen vultus tui, Dómine: *dedísti laetítiam in corde meo.

A fructu fruménti, vini, et ólei sui *multiplicáti sunt.

In pace in idípsum *dórmiam, et requiéscam;

Quóniam tu, Dómine, singulariter in spe *constituísti me.

Ant. In pace in idípsum, dórmiam et requiéscam.

Ant. Habitábit *in tabernáculo tuo, requiéscet in monte sancto tuo.

Psalmus 14.

Dómine, quis habitábit in tabernáculo tuo? *aut quis requiéscet in monte sancto tuo?

Qui ingréditur sine mácula, *et operátur justítiam:

Ki igazat gondol szívében, *nyelvével nem követ el álnokságot;
Felebarátjának nem tesz rosszat, *embertársa gyalázásának hitelt nem ad;

Aki előtt a gonosz nem ér semmit, *de nagyra tartja azokat, kik az Urat félik.

Ki ha esküszik felebarátjának, meg nem csalja, *pénzét nem adja kamatra, s vesztegető ajándékot nem fogad el az ártatlan ellen.
Ki így teszen, *meg nem inog sohasem.
Ant. Lakozhatik majd sátradban és tartózkodhatik szent hegyeden.
Ant. Testem *reménységben pihen.

15. zsoltár.

Óvj meg engem, Uram, mert tebenned van reményem. *Mondom az Úrnak: Te vagy az én Istenem, Náladnál nagyobb javam nincsen.
A szentekkel, kik országában vannak, *csodálatosan kielégíti minden óhajtásomat.
Sok gyötrődése van azoknak, *kik más isten után futkosnak.
Nem veszek részt véres áldozataikban, *nevüket sem veszem ajkamra.

Az Úr az én örökségem és kelyhem osztályrésze,

Qui lóquitur veritátem in corde suo, *qui non egit dolum in lingua sua:
Nec fecit próximo suo malum, *et oppróbrium non accépit advérsus próximos suos.
Ad níhilum dedúctus est in conspéctu ejus malígnus: *timéntes autem Dóminum glorificat:
Qui jurat próximo suo, et non décipit, *qui pecúniam suam non dedit ad usúram, et múnera super innocéntem non accépit.
Qui facit haec, *non movébitur in aetérnum.
Ant. Habitábit in tabernáculo tuo, requiéscet in monte sancto tuo.
Ant. Caro mea *requiéscet in spe.

Psalmus 15.

Consérva me, Dómine, quóniam sperávi in te. *Dixi Dómino: Deus meus es tu, quóniam bonórum meórum non eges.

Sanctis, qui sunt in terra ejus, *mirificávit omnes voluntátes meas in eis.

Multiplicátae sunt infirmitátes eórum: *póstea acceleravérunt.
Non congregábo conventícula eórum de sanguínibus, *nec memor ero nóminum eórum per lábia mea.
Dóminus pars hereditátis meae, et cálicis mei: *tu

*te adod vissza örökségemet.

A mérőzsinór pompás részt juttatott nekem, *valóban pompás nekem az én örökségem.

Áldom az Urat, ki ezt megértette velem, *veséim még éjjel is erre intenek engem.

Szűntelenül magam előtt látom az Urat, *hisz ő áll jobbomon, hogy meg ne inogjak.

Örvend is a szívem, ujjong is a nyelvem, *sőt testem is reménységben pihen:

Mert nem hagyod az alvilágban lelkemet, *s nem engeded, hogy romlást lásson szented.

Megmutatod az élet útját nekem, színed előtt örömmel töltesz el engem, *és jobbodon mindvégig gyönyörűségem leszen.

Ant. Testem reménységben pihen.

℣. Épen azért nyugodtan.

℟. Térek aludni és pihenni.

Miatyánk (végig csendben).

Jeremiás próféta siralmaiból.

Első olvasmány.

3, 22—30.

Het. Az Úr irgalma az, hogy el nem vesztünk, mert irgalmassága meg nem szűnik.

es, qui restítues hereditátem meam mihi.

Funes cecidérunt mihi in praecláris: *étenim heréditas mea praeclára est mihi.

Benedícam Dóminum, qui tríbuit mihi intelléctum: *ínsuper et usque ad noctem increpuérunt me renes mei.

Providébam Dóminum in conspéctu meo semper: *quóniam a dextris est mihi, ne commóvear.

Propter hoc laetátum est cor meum, et exsultávit lingua mea: *ínsuper et caro mea requiéscet in spe.

Quóniam non derelínques ánimam meam in inférno: *nec dabis sanctum tuum vidére corruptiónem.

Notas mihi fecísti vias vitae, adimplébis me laetítia cum vultu tuo: *delectatiónes in déxtera tua usque in finem.

Ant. Caro mea requiéscet in spe.

℣. In pace in idípsum.

℟. Dórmiam et requiéscam.

Pater noster (totum secreto).

De Lamentatióne Jeremíae Prophétae.

Lectio i.

Cap. 3, 22—30.

Heth. Misericórdiae Dómini quia non sumus consúmpti: quia non defecérunt miseratiónes ejus.

Het. Megújul az minden reggel, nagy a te hűséged.

Het. Az én osztályrészem az Úr — mondja az én lelkem — azért remélek benne.

Tet. Jó az Úr azokhoz, akik benne bíznak, a lélekhez, mely őt keresi.

Tet. Jó hallgatva várni az Isten segítségére.

Tet. Javára van a férfiúnak, ha igát hordoz ifjúságától fogva.

Jod. Üljön magában és hallgasson, mert Ő helyezte azt reá.

Jod. Tegye száját a porba, talán van még reménység.

Jod. Nyujtsa oda arcát annak, aki őt veri, teljék meg gyalázattal.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟. Mint a juhot a leölésre, úgy vitték, s mikor bántalmazták, nem nyitotta meg száját: halálra adta magát, *Hogy életet adjon népének. ℣. Halálra adta lelkét, s a gonoszok közé számíttatott. Hogy.

Második olvasmány.

4, 1—6.

Álef. Miként homályosult el az arany, miként változott el a pompás színarany! Szétszórtan hevernek a szentély kövei minden utca szegletén!

Bet. Sion dicső fiait, kik színarannyal értek fel, mi-

Heth. Novi dilúculo, multa est fides tua.

Heth. Pars mea Dóminus, dixit ánima mea: proptérea exspectábo eum.

Teth. Bonus est Dóminus sperántibus in eum, ánimae quaerénti illum.

Teth. Bonum est praestolári cum siléntio salutáre Dei.

Teth. Bonum est viro, cum portáverit jugum ab adolescéntia sua.

Jod. Sedébit solitárius, et tacébit: quia levávit super se.

Jod. Ponet in púlvere os suum, si forte sit spes.

Jod. Dabit percutiénti se maxíllam, saturábitur oppróbriis.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Sicut ovis ad occisiónem ductus est, et dum male tractarétur, non apéruit os suum: tráditus est ad mortem, *Ut vivificáret pópulum suum. ℣. Trádidit in mortem ánimam suam, et inter scelerátos reputátus est. Ut.

Lectio ii.

Cap. 4, 1—6.

Aleph. Quómodo obscurátum est aurum, mutátus est color óptimus, dispérsi sunt lápides sanctuárii in cápite ómnium plateárum?

Beth. Fílii Sion ínclyti, et amícti auro primo: quó-

ként tekintették agyagedényeknek, a fazekas keze műveinek!

Gimel. Még a sakálok is odanyujtják emlőiket, hogy táplálják kicsinyeiket; az én népem leánya kegyetlen, mint a struccmadár a sivatagban.

Dálet. A csecsemő nyelve az ínyéhez tapadt szomjúságában, a kisdedek kenyeret kértek, de nem volt, ki szegne nekik!

He. Kik pompás ételeket ettek, az utcákon pusztulnak el, kik bíborban nevelkedtek, a szemétdombot ölelik.

Vau. Mert nagyobb volt a gonoszsága népem leányának Szodoma bűnénél, mely elpusztult egy szempillantás alatt, a nélkül, hogy kéz nyult volna hozzá.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟. Kelj fel, Jeruzsálem, s vesd le az öröm ruháit, öltözzél hamuba és szőrzsákba, *Mert benned ölték meg Izrael szabadítóját. ℣. Folyjanak, mint a patak, éjjel-nappal könnyeid, s meg ne pihenjen szemed fénye. Mert.

Kezdődik Jeremiás próféta imádsága.

Harmadik olvasmány.

5, 1—11.

Emlékezzél meg arról, Uram, hogy mi történt velünk, nézd és lásd gyalázmodo reputáti sunt in vasa téstea, opus mánuum fíguli

Ghimel. Sed et lámiae nudavérunt mammam, lactavérunt cátulos suos: fília pópuli mei crudélis, quasi strúthio in desérto.

Daleth. Adhaésit lingua lacténtis ad palátum ejus in siti: párvuli petiérunt panem, et non erat qui frángeret eis.

He. Qui vescebántur voluptuóse, interiérunt in viis: qui nutriebántur in cróceis, amplexáti sunt stércora.

Vau. Et major effécta est iníquitas fíliae pópuli mei peccáto Sodomórum, quae subvérsa est in moménto, et non cepérunt in ea manus.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Jerúsalem, surge, et éxue te véstibus jucunditátis: indúere cínere et cilício, *Quia in te occísus est Salvátor Israel. ℣. Deduc quasi torréntem lácrimas per diem et noctem, et non táceat pupílla óculi tui. Quia.

Incipit Orátio Jeremíae Prophétae.

Lectio iii.

Cap. 5, 1—11.

Recordáre, Dómine, quid accíderit nobis: intuére, et réspice oppróbrium

zatunkat. Örökrészünk másokra szállott, házaink idegenekre. Apátlan árvákká lettünk, anyáink olyanok, mint az özvegyek. Pénzért isszuk a saját vizünket, meg kell fizetnünk a saját fánkat! Nyakra-főre kergetnek minket; ha elfáradunk, nyugodni nem engednek. Egyiptomnak nyujtottunk kezet s az asszíroknak, hogy jóllakjunk kenyérrel! Atyáink vétkeztek, és nincsenek többé, és mi viseljük gonoszságaikat! Szolgák uralkodnak rajtunk, és nincs, ki megváltson kezükből! Életveszéllyel hozzuk el kenyerünket a pusztában levő kard elől. Bőrünk izzik, mint a kemence az égető éhségtől. Az asszonyokat meggyalázták Sionban, s a szűzeket Júda városaiban.

Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg az Úrhoz, a te Istenedhez.

℟. Gyászolj, népem, mint a szűz, jajgassatok, pásztorok, hamuban és szőrzsákban, *Mert eljött az Úr nagy és igen keserves napja. ℣. Övezzétek fel magatokat, papok, s gyászoljatok, oltár szolgái, hintsétek meg magatokat hamuval. Mert. Gyászolj.

Második nocturnus.

Ant. Táruljatok fel *örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya.

nostrum. Heréditas nostra versa est ad aliénos: domus nostrae ad extráneos. Pupílli facti sumus absque patre, matres nostrae quasi víduae. Aquam nostram pecúnia bíbimus: ligna nostra prétio comparávimus. Cervícibus nostris minabámur, lassis non dabátur réquies. Aegýpto dédimus manum, et Assýriis, ut saturarémur pane. Patres nostri peccavérunt, et non sunt: et nos iniquitátes eórum portávimus. Servi domináti sunt nostri: non fuit qui redímeret de manu eórum. In animábus nostris afferebámus panem nobis, a fácie gládii in desérto. Pellis nostra, quasi clíbanus exústa est a fácie tempestátum famis. Mulíeres in Sion humiliavérunt, et vírgines in civitátibus Juda.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum, Deum tuum.

℟. Plange quasi virgo, plebs mea; ululáte, pastóres, in cínere et cilício: *Quia venit dies Dómini magna et amára valde. ℣. Accíngite vos, sacerdótes, et plángite, minístri altáris, aspérgite vos cínere. Quia. Plange.

In II Nocturno.

Ant. Elevámini, *portae aeternáles, et introíbit Rex glóriae.

23. zsoltár.

Az Úré a föld s ami azt betölti, *a földkerekség és minden lakója.

Mert a tengerekre ő alapította, *s a folyók fölé ő állította.

Ki mehet fel az Úr hegyére? *Ki állhat meg az ő szent helyén?

Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta, *ki magát hiúságra nem adja, s nem tesz hamis esküt társának.

Az ilyen áldást nyer az Úrtól, *s irgalmat az Istentől, az ő oltalmazójától.

Ez azok nemzedéke, kik Őt keresik, *kik Jákob Istenének arcát keresik.

Táruljatok fel, hatalmas kapuk, táruljatok fel, örök kapuk, *hadd vonuljon be a dicsőség királya!

Ki az a dicsőség királya? *Az erős és hatalmas Úr, a harcban hatalmas Úr.

Táruljatok fel, hatalmas kapuk, táruljatok fel, örök kapuk, *hadd vonuljon be a dicsőség királya!

Ki az a dicsőség királya? *A seregek Ura, Ő a dicsőség királya.

Ant. Táruljatok fel örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya.

Ant. Hiszem, hogy meglátom *az Úr javait az élők földén.

Psalmus 23.

Dómini est terra, et plenitúdo ejus: *orbis terrárum, et univérsi qui hábitant in eo.

Quia ipse super mária fundávit eum: *et super flúmina praeparávit eum.

Quis ascéndet in montem Dómini? *aut quis stabit in loco sancto ejus?

Innocens mánibus et mundo corde, *qui non accépit in vano ánimam suam, nec jurávit in dolo próximo suo.

Hic accípiet benedictiónem a Dómino: *et misericórdiam a Deo, salutári suo.

Haec est generátio quaeréntium eum, *quaeréntium fáciem Dei Jacob.

Attóllite portas, príncipes, vestras, et elevámini, portae aeternáles: *et introíbit Rex glóriae.

Quis est iste Rex glóriae? *Dóminus fortis et potens: Dóminus potens in proélio.

Attóllite portas, príncipes, vestras, et elevámini, portae aeternáles: *et introíbit Rex glóriae.

Quis est iste Rex glóriae? *Dóminus virtútum ipse est Rex glóriae.

Ant. Elevámini, portae aeternáles, et introíbit Rex glóriae.

Ant. Credo vidére *bona Dómini in terra vivéntium.

26. zsoltár.

Az Úr az én világosságom és üdvösségem: *kitől kellene félnem?

Az Úr oltalmazza életemet: *kitől kellene remegnem?

Ha közelednek felém a gonoszok, *hogy egyék húsomat,

Ellenségeim, akik szorongatnak, *maguk botlanak meg és elesnek.

Ha táborok kelnek is ellenem, *nem ijed meg szívem;

Ha harc támad is ellenem, *akkor is reménykedem.

Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: *hadd lakjam az Úr házában életemnek minden napján,

Hadd lássam az Úr pompáját, *hadd látogassam templomát.

Mert ő elrejt hajlékában *a veszedelem idején; megvéd sátra rejtekében,

Kősziklára emel fel engem, *s így fölemeli fejemet ellenségeim fölé.

És én körüljárok és hajlékában áldozatot mutatok be diadalkiáltással, *éneklek és zsoltárt zengek az Úrnak.

Halld meg, Uram, szózatomat, mellyel hozzád kiáltok, *könyörülj rajtam és hallgass meg engem!

Neked szól szívem, Téged

Psalmus 26.

Dóminus illuminátio mea, et salus mea, *quem timébo?

Dóminus protéctor vitae meae, *a quo trepidábo?

Dum apprópiant super me nocéntes, *ut edant carnes meas:

Qui tríbulant me inimíci mei, *ipsi infirmáti sunt, et cecidérunt.

Si consístant advérsum me castra, *non timébit cor meum.

Si exsúrgat advérsum me proélium, *in hoc ego sperábo.

Unam pétii a Dómino, hanc requíram, *ut inhábitem in domo Dómini ómnibus diébus vitae meae:

Ut vídeam voluptátem Dómini, *et vísitem templum ejus.

Quóniam abscóndit me in tabernáculo suo: *in die malórum protéxit me in abscóndito tabernáculi sui.

In petra exaltávit me: *et nunc exaltávit caput meum super inimícos meos.

Circuívi, et immolávi in tabernáculo ejus hóstiam vociferatiónis: *cantábo, et psalmum dicam Dómino.

Exáudi, Dómine, vocem meam, qua clamávi ad te: *miserére mei, et exáudi me.

Tibi dixit cor meum, ex-

keres tekintetem: *a te arcodat keresem, Uram!

Ne fordítsd el tőlem arcodat, *ne fordulj el haragodban szolgádtól,

Légy segítőm; *ne hagyj el és ne vess meg engem, Istenem, én segítségem!

Hisz atyám és anyám is elhagyott, *de az Úr felkarolt.

Mutasd meg nekem, Uram, törvényed útját, *és vezess engem a helyes ösvényre ellenségeim miatt.

Ne adj át elleneim akaratának, *mert hamis tanuk támadnak ellenem, és hazudik a gonoszság önmagával szemben.

Hiszem, hogy meglátom az Úr javait *az élők földén.

Remélj az Úrban, légy férfias, *bátor legyen szíved, és bízzál az Úrban!

Ant. Hiszem, hogy meglátom az Úr javait az élők földén.

Ant. Uram, *visszahoztad lelkemet az alvilágból.

29. zsoltár.

Magasztallak, Uram, mert fölemeltél engem, *és nem engedted, hogy elleneim örüljenek fölöttem.

Hozzád kiáltottam, Uram, én Istenem, *és te meggyógyítottál engem.

quisívit te fácies mea: *fáciem tuam, Dómine, requíram.

Ne avértas fáciem tuam a me: *ne declínes in ira a servo tuo.

Adjútor meus esto: *ne derelínquas me, neque despícias me, Deus, salutáris meus.

Quóniam pater meus, et matèr mea dereliquérunt me: *Dóminus autem assúmpsit me.

Legem pone mihi, Dómine, in via tua: *et dírige me in sémitam rectam propter inimícos meos.

Ne tradideris me in ánimas tribulántium me: *quóniam insurrexérunt in me testes iníqui, et mentíta est iníquitas sibi.

Credo vidére bona Dómini *in terra vivéntium.

Exspécta Dóminum, viríliter age: *et confortétur cor tuum, et sústine Dóminum.

Ant. Credo vidére bona Dómini in terra vivéntium.

Ant. Dómine, *abstraxísti ab ínferis ánimam meam.

Psalmus 29.

Exaltábo te, Dómine, quóniam suscepísti me: *nec delectásti inimícos meos super me.

Dómine, Deus meus, clamávi ad te, *et sanásti me.

Uram, visszahoztad lelkemet az alvilágból, *megmentettél engem azok közül, kik a sírba szálltak.

Zengjetek zsoltárt az Úrnak, ti az ő szentjei, *áldjátok szent emlékezetét;

Mert büntet ugyan haragjában, *de jóakaratú élethossziglan.

Este sírás tér be, *de reggelre vidámság.

Mikor dúslakodtam, így szóltam: *Nem fogok meginogni sohasem,

Mert te, Uram, kegyességedben *szilárddá tetted dicsőségemet.

De te elfordítottad arcodat tőlem, *és én megrendültem.

Ekkor, Uram, hozzád kiáltottam, *és Istenemhez könyörögtem:

Véremből mi hasznod lenne, *ha leszállnék a sírverembe?

Vajjon a por magasztalhat-e téged, *és hirdetheti-e hűségedet?

Meghallgatott az Úr és megkönyörült rajtam,*megsegített az Úr engem.

Sírásomat örömre fordítottad, *szőrruhámat szétszaggattad, vidámsággal öveztél körül,

Hogy énekeljen neked dicsőségem, és szomorúság ne érjen engem. *Áldlak érte örökké, Uram, én Istenem!

Dómine, eduxísti ab inférno ánimam meam: *salvásti me a descendéntibus in lacum.

Psállite Dómino, sancti ejus: *et confitémini memóriae sanctitátis ejus.

Quóniam ira in indignatióne ejus: *et vita in voluntáte ejus.

Ad vésperum demorábitur fletus: *et ad matutinum laetítia.

Ego autem díxi in abundántia mea: *Non movébor in aetérnum.

Dómine, in voluntáte tua, *praestitísti decóri meo virtútem.

Avertísti fáciem tuam a me, *et factus sum conturbátus.

Ad te, Dómine, clamábo: *et ad Deum meum deprecábor.

Quae utilitas in sánguine meo, *dum descéndo in corruptiónem?

Numquid confitébitur tibi pulvis, *aut annuntiábit veritátem tuam?

Audívit Dóminus, et misértus est mei: *Dóminus factus est adjútor meus.

Convertísti planctum meum in gáudium mihi: *conscidísti saccum meum, et circumdedísti me laetítia:

Ut cantet tibi glória mea, et non compúngar: *Dómine, Deus meus, in aetérnum confitébor tibi.

Ant. Uram, visszahoztad lelkemet az alvilágból.

℣. Te pedig, Uram, könyörülj rajtam. ℟. És állíts ismét talpra engem s én majd visszafizetek nekik.

Miatyánk (csendben)

Szent Ágoston püspök zsoltármagyarázatából.

A 63. zsolt. 7. vers.

Negyedik olvasmány.

Az ember szíve felemelkedik, de az Isten felülkerekedik. Ők azt mondogatják: Ki lát meg minket? Gonoszságokat terveznek, felemésztik ármánykodásban erejüket. Ő, mint ember, hozzájárult terveikhez, s hagyta, hogy mint embert, elfogják. Nem foghatták volna ugyanis el, ha nem lett volna ember, nem láthatták volna, ha nem lett volna ember, nem verhették volna, ha nem lett volna ember, nem feszíthették volna keresztre s nem halhatott volna meg, ha nem lett volna ember. Hozzájárult tehát, mint ember, mindazokhoz a szenvedésekhez, amelyek semmit sem értek volna el ellene, ha nem lett volna ember. De ha ő nem lett volna ember, nem szabadult volna meg az ember. Mint embernek, szíve felemelkedett, azaz ő elrejtette szívét, mert az emberi szemek elé mint embert állította magát, istenségét pedig magába rejtette: elrejtette isteni természetét, melyben egyenlő az Atyával, s szolgai alakot öltött, melyben kisebb az Atyánál.

Ant. Dómine, abstraxísti ab ínferis ánimam meam.

℣. Tu autem, Dómine, miserére mei. ℟. Et resúscita me, et retríbuam eis.

Pater noster (secreto)

Ex Tractátu sancti Augustini Epíscopi super Psalmos.

In Psalmum 63 vers. 7.

Lectio iv.

Accédet homo ad cor altum, et exaltábitur Deus. Illi dixérunt: Quis nos vidébit? Defecérunt scrutántes scrutatiónes, consília mala. Accéssit homo ad ipsa consília, passus est se teneri ut homo. Non enim tenerétur nisi homo, aut viderétur nisi homo, aut caederétur nisi homo, aut crucifigerétur, aut morerétur nisi homo. Accéssit ergo homo ad illas omnes passiónes, quae in illo nihil valérent, nisi esset homo. Sed si ille non esset homo, non liberarétur homo. Accéssit homo ad cor altum, id est, cor secrétum, objíciens aspéctibus humánis hóminem, servans intus Deum: celans formam Dei, in qua aequális est Patri, et ófferens formam servi, qua minor est Patre.

℟. Eltávozott a mi pásztorunk, az élő víz forrása, és eltávozásakor a nap elsötétedett. *De az is fogságba került, aki fogságban tartotta az első embert: ma a halál kapuit és zárait egyaránt széttörte a mi Üdvözítőnk. ℣. Lerombolta ugyanis az alvilág börtöneit s megtörte az ördög hatalmát. De.

Ötödik olvasmány.

Mit értek el ármánykodásukkal, amelyre erejüket fecsérelték, amikor még a már meghalt és eltemetett Úrnak sírjához is őröket állítottak? Azt mondották ugyanis Pilátusnak: Az a csaló — ezzel a névvel az Úr Jézus Krisztust illették, — hogy vigasztalódjanak szolgái, ha őket is csalóknak nevezik — azt mondották tehát Pilátusnak: az a csaló még életében azt mondotta: Harmadnapra feltámadok. Hagyd meg tehát, hogy őrizzék a sírját harmadnapig, hogy el ne jöjjenek tanítványai s el ne lopják őt s azt ne mondják a népnek: Feltámadt halottaiból, — mert ez az utóbbi tévedés veszélyesebb lenne az elsőnél. Pilátus azt mondotta nekik: Van őrségtek, menjetek és őrizzétek, ahogy tudjátok. Erre ők elmentek, s megerősítették a sírt őrökkel, és lepecsételték a követ.

℟. Óh ti mindnyájan, kik

℟. Recéssit pastor noster, fons aquae vivae, ad cujus tránsitum sol obscurátus est; *Nam et ille captus est, qui captívum tenébat primum hóminem: hódie portas mortis et seras páriter Salvátor noster disrúpit. ℣. Destrúxit quidem claustra inférni, et subvértit poténtias diáboli. Nam.

Lectio v.

Quo perduxérunt illas scrutatiónes suas, quas perscrutántes, defecérunt, ut étiam mórtuo Dómino et sepúlto, custódes pónerent ad sepúlcrum? Dixérunt enim Piláto: Sedúctor ille; hoc appellabátur nómine Dóminus Jesus Christus, ad solátium servórum suórum, quando dicúntur seductóres; ergo illi Piláto: Sedúctor ille, ínquiunt, dixit adhuc vivens: Post tres dies resúrgam. Jube ítaque custodíri sepúlcrum usque in diem tértium, ne forte véniant discípuli ejus, et furéntur eum, et dicant plebi, Surréxit a mórtuis: et erit novíssimus error pejor prióre. Ait illis Pilátus: Habétis custódiam, ite, custodíte, sicut scitis. Illi autem abeúntes, muniérunt sepúlcrum, signántes lápidem cum custódibus.

℟. O vos omnes, qui tran-

jártok-keltek az úton, nézzetek ide s lássátok, *Van-e oly fájdalom, mint az én fájdalmam? ℣. Nézzetek ide, valamennyien népek, s lássátok fájdalmamat. Van-e.

Hatodik olvasmány.

A sírhoz katonákat állítottak őrökül. Ám a föld megrendült és az Úr feltámadt, s olyan csodák történtek a sír körül, hogy maguk a katonák, akik őrködni jöttek, tanuskodhattak volna róla, ha igazat akartak volna mondani. De az a kapzsiság, amely Krisztus kísérő tanítványát foglyul ejtette, az őrködő katonát is fogságba ejtette. Pénzt adunk nektek,—mondották — csak mondjátok, hogy míg aludtatok, eljöttek tanítványai és elvitték őt. Valóban elfecsérelték az ármánykodók ármánykodásukkal erejüket. Mert mit is mondtál, ó szerencsétlen ravaszság? Annyira elhagyod az üdvös tanács világosságát s annyira mélyen süllyedsz a fondorkodás örvényeibe, hogy azt mondod: Mondjátok, hogy míg aludtatok, eljöttek tanítványai s elvitték őt? Alvó tanukra hivatkozol? Bizony, te magad aludtál, mikor ilyen ármánykodásra

℟. Ime, miként hal meg az igaz, s senki sem veszi szívére, kivégzik az igaz férfiakat, es senki sem törődik

sítis per viam, atténdite et vidéte. *Si est dolor similis sicut dolor meus. ℣. Atténdite, univérsi pópuli, et vidéte dolórem meum. Si.

Lectio vi.

Posuérunt custódes mílites ad sepúlcrum. Concússa terra Dóminus resurréxit: mirácula facta sunt tália circa sepúlcrum, ut et ipsi mílites, qui custódes advénerant, testes fíerent, si vellent vera nuntiáre. Sed avarítia illa, quae captivávit discípulum cómitem Christi, captivávit et mílitem custódem sepúlcri. Damus, inquiunt, vobis pecúniam: et dícite, quia, vobis dormiéntibus, venérunt discípuli ejus, et abstulérunt eum. Vere defecérunt scrutántes scrutatiónes. Quid est quod dixísti, o infélix astútia? Tantúmne déseris lucem consílii pietátis, et in profúnda versútiae demérgeris, ut hoc dicas: Dícite, quia, vobis dormiéntibus, venérunt discípuli ejus, et abstulérunt eum? Dormiéntes testes ádhibes? vere tu ipse obdormísti, qui scrutándo tália defecísti.

fecsérelted erőidet.

℟. Ecce, quómodo móritur justus, et nemo pércipit corde: et viri justi tollúntur, et nemo consíderat; a

vele, a gonoszság színe elől elvétetett az igaz *És emléke békességben lesz. ℣. Mint a bárány a nyírója előtt, elnémult s nem nyitotta meg száját, a szorongatástól és az ítélettől megszabadíttatott. És. Ime.

Harmadik nocturnus.

Ant. Az Isten segít engem *s az Úr oltalmazza lelkemet.

53. zsoltár.

Isten, szabadíts meg engem nevedben, *hatalmaddal szolgáltass igazságot nekem!

Isten, hallgasd meg imádságomat, *fogadd füledbe szájam beszédeit.

Mert idegenek keltek föl ellenem, életemre erőszakosak törnek, *kik Istenre nem tekintenek.

Im azonban az Isten segít engem, *s az Úr oltalmazza lelkemet.

Fordítsd a rosszat ellenségeimre, *igazságodban veszítsd el őket.

Készségesen áldozom majd neked, *és hálát adok, Uram, jóságos nevednek;

Mert minden nyomorúságból kiragadsz engem, *és szemem lenézheti ellenségeimet.

Ant. Az Isten segít engem s az Úr oltalmazza lelkemet.

fácie iniquitátis sublátus est justus: *Et erit in pace memória ejus. ℣. Tamquam agnus coram tondénte se obmútuit, et non apéruit os suum: de angústia, et de judício sublátus est. Et. Ecce.

In III Nocturno.

Ant. Deus ádjuvat me, *et Dóminus suscéptor est ánimae meae.

Psalmus 53.

Deus, in nómine tuo salvum me fac: *et in virtúte tua júdica me.

Deus, exáudi oratiónem meam: *áuribus pércipe verba oris mei.

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quaesiérunt ánimam meam: *et non proposuérunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim, Deus ádjuvat me: *et Dóminus suscéptor est ánimae meae.

Avérte mala inimícis meis: *et in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi, *et confitébor nómini tuo, Dómine: quóniam bonum est:

Quóniam ex omni tribulatióne eripuísti me: *et super inimícos meos despéxit óculus meus.

Ant. Deus ádjuvat me, et Dóminus suscéptor est ánimae meae.

Ant. Lakóhelye Sálemben *vagyon, lakása a Sionon.

75. zsoltár.

Ismeretes Júdában az Isten, *nagy a neve Izraelben.

Lakóhelye Sálemben vagyon, *lakása a Sionon.

Ott tört össze hatalmas íjakat, *pajzsot, kardot és háborút.

Ragyogó vagy te, — fenségesebb, mint az örök hegyek, *megrettentek tőled mind az oktalan szívűek;

Álomba merültek,*és mitsem találtak kezükben mind a gazdag emberek.

Feddésedtől, Jákobnak Istene, *a lovasok álomba estek.

Rettenetes vagy te, ki állhat ellened, *ha haragod felgerjed?

A mennyből hallattad ítéletedet, *a föld megrendült és elcsöndesedett,

Mikor az Isten ítéletre kelt, *hogy megszabadítson a földön minden szelídet.

Mert az ember gondolata is téged dicsőít, *s ünnepnapot ülnek neked, kiket haragod megkímélt.

Tegyetek fogadalmat és rójátok le az Úrnak, Isteneteknek, *mind, kik körülötte vagytok, ajándékot vigyetek

Ant. In pace *factus est locus ejus, et in Sion habitátio ejus.

Psalmus 75.

Notus in Judaéa Deus: *in Israel magnum nor men ejus.

Et factus est in pace locus ejus: *et habitátio ejus in Sion.

Ibi confrégit poténtias árcuum, *scutum, gládium, et bellum.

Illúminans tu mirabíliter a móntibus aetérnis: *turbáti sunt omnes insipiéntes corde.

Dormiérunt somnum suum: *et nihil invenérunt omnes viri divitiárum in mánibus suis.

Ab increpatióne tua, Deus Jacob, *dormitavérunt qui ascendérunt equos.

Tu terríbilis es, et quis resístet tibi? *ex tunc ira tua.

De caelo audítum fecísti judícium: *terra trémuit et quiévit,

Cum exsúrgeret in judícium Deus, *ut salvos fáceret omnes mansuétos terrae.

Quóniam cogitátio hóminis confitébitur tibi: *et relíquiae cogitatiónis diem festum agent tibi.

Vovéte, et réddite Dómino, Deo vestro: *omnes, qui in circúitu ejus affértis múnera.

A Rettenetesnek, ki megtöri a fejedelmek bátorságát, *ki rettenetes a föld királyai iránt!

Ant. Lakóhelye Sálemben vagyon, lakása a Sionon.

Ant. Olyanná lettem, *mint akinek segítsége nincsen, védtelen lettem, miként a halottak.

87. zsoltár.

Uram, szabadításom Istene, *éjjel-nappal kiáltok előtted.

Hadd jusson imádságom színed elé, *hajtsd füledet könyörgésemre.

Mert fájdalommal van tele a lelkem, *és életem az alvilághoz közeledik.

A sírba szállók közé számítanak engem, *Olyanná lettem, mint akinek segítsége nincsen. Védtelen lettem, miként a halottak,

Mint a megöltek, akik a sírban alszanak, kikről többé meg nem emlékezel, *és kiket kezed eltaszított.

Letettek engem a verem aljára, *a sötétségbe s a halál árnyékába.

Reám nehezedett a te haragod, *reám zúdítottad minden hullámodat.

Eltávolítottad tőlem ismerőseimet, *s ők megútáltak engem;

Fogságba kerültem, nincsen menekvésem, *elbágyad az inségtől szemem.

Uram, egész nap tehoz-

Terríbili et ei qui aufert spíritum príncipum, *terríbili apud reges terrae.

Ant. In pace factus est locus ejus, et in Sion habitátio ejus.

Ant. Factus sum *sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

Psalmus 87.

Dómine, Deus salútis meae: *in die clamávi, et nocte coram te.

Intret in conspéctu tuo orátio mea: *inclína aurem tuam ad precem meam:

Quia repléta est malis ánima mea: *et vita mea inférno appropinquávit.

Aestimátus sum cum descendéntibus in lacum: *factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

Sicut vulneráti dormiéntes in sepúlcris, quorum non es memor ámplius: *et ipsi de manu tua repúlsi sunt.

Posuérunt me in lacu inferióri: *in tenebrósis, et in umbra mortis.

Super me confirmátus est furor tuus: *et omnes fluctus tuos induxísti super me.

Longe fecísti notos meos a me: *posuérunt me abominatiónem sibi.

Tráditus sum, et non egrediébar: *óculi mei languérunt prae inópia.

Clamávi ad te, Dómine,

zád kiáltok, *feléd terjesztem kezemet;

Vajjon holtakon művelsz-e csodákat? *avagy feltámasztják-e az orvosok a holtakat, hogy téged dicsérjenek?

Vajjon hirdetik-e a sírban kegyességedet, *az enyészet helyén hűségedet.

Vajjon ismerik-e csodáidat a sötétség helyén, *s igazságodat a feledésföldén?

Uram, én hozzád kiáltok, *kora reggel eléd száll imádságom.

Miért veted meg, Uram, imádságom? *Miért fordítod el tőlem arcodat?

Ifjúkorom óta szegény vagyok és fájdalommal tele, *mióta felnőttem, szégyent és gyalázatot hordozok.

Átcsapott rajtam haragod, *és megrendítettek engem borzalmaid.

Körülvesznek engem egész nap, miként a vizek, *mindenünnen körülvesznek.

És te eltávolítottad tőlem barátomat és társamat, *nyomorúságomtól ismerőseimet!

Ant. Olyanná lettem, mint akinek segítsége nincsen, védtelen lettem, miként a halottak.

℣. Lakóhelye Sálemben vagyon ℟. Lakása a Sionon.

Miatyánk (végig csendben).

tota die: *expándi ad te manus meas.

Numquid mórtuis fácies mirabília: *aut médici suscitábunt, et confitebúntur tibi?

Numquid narrábit áliquis in sepúlcro misericórdiam tuam, *et veritátem tuam in perditióne?

Numquid cognoscéntur in ténebris mirabília tua, *et justítia tua in terra oblivióni?

Et ego ad te, Dómine, clamávi: *et mane orátio mea praevéniet te.

Ut quid, Dómine, repéllis oratiónem meam: *avértis fáciem tuam a me?

Pauper sum ego, et in labóribus a juventúte mea: *exaltátus autem, humiliátus sum et conturbátus.

In me transiérunt irae tuae: *et terróres tui conturbavérunt me.

Circumdedérunt me sicut aqua tota die: *circumdedérunt me simul.

Elongásti a me amícum et próximum: *et notos meos a miséria.

Ant. Factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

℣. In pace factus est locus ejus. ℟. Et in Sion habitátio ejus.

Pater noster (totum secreto).

Szent Pál apostolnak a zsidókhoz írt leveléből.

Hetedik olvasmány.

9, 11—14.

Krisztus azonban, mint a jövendő javak főpapja jelenvén meg, a nagyobb és tökéletesebb, nem kézzel készített, azaz nem ebből a világból való sátoron át, nem is bakok vagy borjak vére által, hanem a saját vére által ment be egyszersmindenkorra a szentélybe, örök váltságot szerezve. Mert ha bakok és bikák vére, és az üszőnek elhintett hamva a fertőzötteket megszenteli a test megtisztulására, mennyivel inkább fogja Krisztus vére, ki a Szentlélek által önmagát hozta áldozatul szeplőtelenül Istennek, megtisztítani lelkiismeretünket a holt cselekedetektől, hogy az élő Istennek szolgáljunk!

℟. Felkeltek a föld királyai, egybegyűltek a fejedelmek *Az Úr ellen és az ő felkentje ellen. ℣. Miért agyarkodnak a nemzetek s miért gondolnak hiábavalóságokat a népek? Az Úr ellen.

Nyolcadik olvasmány

9, 15—18.

És ezért új szövetségnek a közvetítője ő, hogy halálát az első szövetség alatt történt törvényszegé-

De Epístola beáti Pauli Apóstoli ad Hebraéos.

Lectio vii.

Cap. 9, 11—14.

Christus assístens Póntifex futurórum bonórum, per ámplius et perféctius tabernáculum non manufáctum, id est, non hujus creatiónis: neque per sánguinem hircórum aut vitulórum, sed per próprium sánguinem introívit semel in Sancta, aetérna redemptióne invénta. Si enim sanguis hircórum, et taurórum, et cinis vítulae aspérsus inquinátos sanctíficat ad emundatiónem carnis: quanto magis sanguis Christi, qui per Spíritum Sanctum semetípsum óbtulit immaculátum Deo, emundábit consciéntiam nostram ab operíbus mortuis, ad serviéndum Deo vivénti?

℟. Astitérunt reges terrae, et príncipes convenérunt in unum, *Advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus. ℣. Quare fremuérunt gentes, et pópuli meditáti sunt inánia? Advérsus.

Lectio viii.

Cap. 9, 15—18.

Et ideo novi Testaménti mediátor est: ut, morte intercedénte, in redemptiónem eárum praevaricatió-

sek váltságáért közbevetvén, a hivatottak az örökkétartó örökségnek ígéretét elnyerjék. Mert ahol végrendelet van, szükséges, hogy bekövetkezzék a végrendelkező halála. Mert a végrendelet csak halál esetén jogerős, különben pedig még nem érvényes, míg él a végrendelkező. Ezért az első sem avattatott fel vér nélkül.

℟. A sírba szállók közé számítanak engem*Olyanná lettem, mint akinek segítsége nincsen, védtelen lettem, miként a halottak. ℣. Letettek engem a verem aljára, a sötétségbe s a halál árnyékába. Olyanná lettem.

Kilencedik olvasmány.

9, 19—22.

Mert Mózes is, miután felolvasta a törvénynek minden parancsát az egész népnek, vevén a borjak és bakok vérét, vízzel és vörös gyapjúval és izsóppal meghinté magát a könyvet és az egész népet, mondván: Ez a vére a szövetségnek, melyet az Isten számotokra rendelt. És a sátort is és az isteni tiszteletnek minden eszközét hasonlóképen meghintette vérrel, és majdnem minden dolog vérrel tisztíttatik meg a törvény szerint, és vérontás nélkül nincs bűnbocsánat.

℟. Miután eltemették az Urat, lepecsételték a sírt s num, quae erant sub priori Testaménto, repromissiónem accípiant, qui vocáti sunt aetérnae hereditátis. Ubi enim testaméntum est: mors necésse est intercédat testatóris. Testaméntum enim in mórtuis confirmátum est: alióquin nondum valet, dum vivit qui testátus est. Unde nec primum quidem sine sánguine dedicátum est.

℟. Aestimátus sum cum descendéntibus in lacum: *Factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber. ℣. Posuérunt me in lacu inferiori, in tenebrósis, et in umbra mortis. Factus.

Lectio ix.

Cap. 9, 19—22.

Lectio enim omni mandáto Legis a Móyse univérso pópulo: accípiens sánguinem vitulórum, et hircórum cum aqua et lana coccínea, et hyssópo: ipsum quoque librum, et omnem pópulum aspérsit, dicens: Hic sanguis Testaménti, quod mandávit ad vos Deus. Etiam tabernáculum, et ómnia vasa ministérii sánguine simíliter aspérsit: et ómnia paene in sánguine secándum legem mundántur: et sine sánguinis effusióne non fit remissio.

℟. Sepúlto Dómino, signátum est monuméntum,

követ hengerítettek a sír szája elé. *És katonákat állítottak oda, hogy őrizzék őt. ℣. A papi fejedelmek Pilátus elé járultak és kérték őt. És. Miután.

volvéntes lápidem ad óstium monuménti: *Ponéntes mílites, qui custodírent illum. ℣. Accedéntes príncipes sacerdótum ad Pilátum, petiérunt illum. Ponéntes. Sepúlto.

Ha a Matutinumot elválasztjuk a Laudestől, elmondjuk a Respice kezdetű könyörgést (124. old.), a Laudes előtt pedig csendben a Miatyánkot és az Üdvözlégy Máriát.

Si Matutinum extra Chorum a Laudibus separetur, subjungitur Oratio Réspice, quáesumus, Dómine, pag. 124, et Laudes, dictis secreto Pater noster et Ave Maria, absolute a prima Antiphona incipiuntur.

A Laudesre.

Ant. Óh halál, *halálod leszek és harapásod ó alvilág.

50. zsoltár, (L. 123. old.)

Ant. Ó halál, halálod leszek és harapásod óh alvilág.

Ant. Síratják őt, *mint az egyszülöttet, mert az Úr ártatlanja megöletett.

91. zsoltár.

Jó dolog az Urat dícsérni, *nevednek, óh Fölséges énekét zengeni,

Hirdetni reggelenkint kegyelmedet, *éjjelente hűségedet.

Tíz húros lanttal, kobozzal, *énekszóval, citarával;

Mert megörvendeztettél, Uram, műveddel, *s ujjongok kezed tetteinek.

Mily nagyok, Uram, műveid, *felette mélységesek gondolataid!

Ad Laudes.

Ant. O mors, *ero mors tua, morsus tuus ero, inférne.

Psalmus 50. (Pag. 123.)

Ant. O mors, ero mors tua, morsus tuus ero, inférne.

Ant. Plangent eum *quasi unigénitum, quia ínnocens Dóminus occísus est.

Psalmus 91.

Bonum est confitéri Dómino: *et psállere nómini tuo, Altíssime.

Ad annuntiándum mane misericórdiam tuam: *et veritátem tuam per noctem.

In decachórdo, psaltério: *cum cántico, in cíthara.

Quia delectásti me, Dómine, in factúra tua: *et in opéribus mánuum tuárum exsultábo.

Quam magnificáta sunt ópera tua, Dómine! *nimis profúndae factae sunt cogitatiónes tuae.

De az oktalan ember nem ismeri, *s az esztelen nem érti ezt meg.

Azért burjánzanak fel, mint a fű a bűnösök *s indulnak virágzásnak mind a gonosztevők,

Hogy elvesszenek örökkön örökre! *Te, Uram, felséges vagy örökre!

Mert íme, Uram, a te ellenségeid, a te ellenségeid elvesznek, *és szétszóródnak mind, kik gonoszat tesznek.

De az én szarvam fölemelkedik, mint a bölényé, *s bőséges irgalomban lesz része öregségemnek;

Szemem lenézi majd ellenségeimet, *és gonosz támadóimról hallani fog fülem.

Virul majd az igaz, mint a pálma, *gyarapszik, mint a Libanon cédrusa;

El vannak ők ültetve az Úr házában, *virulnak Istenünk házának udvaraiban.

Még késő öregségükben is gyümölcsöt hoznak, *és jól érzik magukat, hirdetve,

Hogy igazságos az Úr, a mi Istenünk, *és nincs igazságtalanság benne.

Ant. Siratják őt, mint az egyszülöttet, mert az Úr ártatlanja megöletett.

Ant. Nézzetek ide, *valamennyien népek, s lássátok fájdalmamat.

Vir insípiens non cognóscet: *et stultus non intélliget haec.

Cum exórti fúerint peccatóres sicut faenum: *et apparúerint omnes, qui operántur iniquitátem:

Ut intéreant in saéculum saéculi: *tu autem Altíssimus in aetérnum, Dómine.

Quóniam ecce inimíci tui, Dómine, quóniam ecce inimíci tui períbunt: *et dispergéntur omnes, qui operántur iniquitátem.

Et exaltábitur sicut unicórnis cornu meum: *et senéctus mea in misericórdia úberi.

Et despéxit óculus meus inimícos meos: *et in insurgéntibus in me malignántibus áudiet auris mea.

Justus, ut palma florébit: *sicut cedrus Líbani multiplicábitur.

Plantáti in domo Dómini, *in átriis domus Dei nostri florébunt.

Adhuc multiplicabúntur in senécta úberi: *et bene patiéntes erunt, ut annúntient:

Quóniam rectus Dóminus, Deus noster: *et non est iníquitas in eo.

Ant. Plangent eum quasi unigénitum, quia ínnocens Dóminus occísus est.

Ant. Atténdite, *univérsi pópuli, et vidéte dolórem meum.

63. Zsoltár.

Hallgasd meg, Isten, esdő könyörgésemet, *az ellenség félelmétől szabadítsd meg lelkemet.

Oltalmazz meg a gonoszok zsinatjától, *a gonosztevők sokaságától.

Mert kardként megélesítik nyelvüket, *íjként felajzzák keserű beszédüket, hogy titkon lenyilazzák az ártatlant.

Le is nyilazzák hirtelen, anélkül, hogy félnének, *megátalkodnak gonosz szándékukban.

Megegyeznek, hogy tőrt vetnek titokban, *azt mondogatják: Ki látja meg?

Gonoszságokat terveznek, *felemésztik ármánykodásban erejüket.

Az ember szíve felfuvalkodik, *de az Isten felülkerekedik;

Ütéseik gyermeknyilak ütéseivé lesznek, *nyelvük erejét veszti, s ő ellenük támad.

Megdöbben mindenki, aki látja őket, *és megfélemlenek mind az emberek;

Hirdetik az Isten tetteit, *és megértik cselekedeteit.

Örvendezik akkor majd az igaz az Úrban, ki benne reménykedett, *és dicsekszenek az igaz szívűek mindnyájan.

Ant. Nézzetek ide, vala-

Psalmus 63.

Exáudi, Deus, oratiónem meam cum déprecor: *a timóre inimíci éripe ánimam meam.

Protexísti me a convéntu malignántium: *a multitúdine operántium iniquitátem.

Quia exacuérunt ut gládium linguas suas: *intendérunt arcum rem amáram, ut sagíttent in occúltis immaculátum.

Súbito sagittábunt eum, et non timébunt: *firmavérunt sibi sermónem nequam.

Narravérunt ut abscónderent láqueos: *dixérunt: Quis vidébit eos?

Scrutáti sunt iniquitátes: *defecérunt scrutántes scrutínio.

Accédet homo ad cor altum: *et exaltábitur Deus.

Sagíttae parvulórum factae sunt plagae eórum: *et infirmátae sunt contra eos linguae eórum.

Conturbáti sunt omnes qui vidébant eos: *et tímuit omnis homo.

Et annuntiavérunt ópera Dei, *et facta ejus intellexérunt.

Laetábitur justus in Dómino, et sperábit in eo, *et laudabúntur omnes recti corde.

Ant. Atténdite, univérsi

mennyien népek s lássátok fájdalmamat.

Ant. Az alvilág kapujától, *mentsd meg, Uram, lelkemet.

Ezekiás éneke.
Iz. 38, 10—20.

Szóltam én: Éltem derekán kell elmennem *az alvilág kapuihoz;

Keresteme éveim hátralevő részét! *Azt gondoltam: Nem látom többé az Urat, az Istent az élők földén;

Nem látok többé embert *és békében lakót.

Nemzedékem eltűnt és összegöngyölődött előlem, *mint a pásztorok sátra.

Éltem elszakadt, mintha elvágta volna a takács, alig hogy szőni kezdett, máris elvágott engem; *reggeltől estig végzesz velem.

Reggelig reménykedtem, *de mint az oroszlán, úgy összetörte minden csontomat,

Reggeltől estig végzesz velem. *Mint a fecskefiók, úgy csipogok, nyögök, mint a galamb;

Szemem bágyadtan *tekintett az égre.

Uram, erőszakot szenvedek, felelj értem! *Mit mondjak? Avagy mit felel majd nekem, hiszen Ő maga cselekedte ezt!

Átgondolom előtted összes éveimet *lelkem keservében.

pópuli, et vidéte dolórem meum.

Ant. A porta ínferi *érue, Dómine, ánimam meam.

Canticum Ezechíae.
Is. 38, 10—20.

Ego dixi: In dimídio dierum meórum *vadam ad portas ínferi.

Quaesívi resíduum annórum meórum. *Dixi: Non vidébo Dóminum Deum in terra vivéntium.

Non aspíciam hóminem ultra, *et habitatórem quiétis.

Generátio mea abláta est, et convolúta est a me, *quasi tabernáculum pastórum.

Praecísa est velut a texénte, vita mea: dum adhuc ordírer, succídit me: *de mane usque ad vésperam fínies me.

Sperábam usque ad mane, *quasi leo sic contrívit ómnia ossa mea:

De mane usque ad vésperam fínies me: *sicut pullus hirúndinis sic clamábo, meditábor ut colúmba:

Attenuáti sunt óculi mei, *suspiciéntes in excélsum:

Dómine, vim pátior, respónde pro me. *Quid dicam, aut quid respondébit mihi, cum ipse fécerit?

Recogitábo tibi omnes annos meos *in amaritúdine ánimae meae.

Uram, ha így kell élnem, és ilyen a lelkem élete: fenyíts meg engem, de adj életet! *Így javamra válik legkeserűbb keservem.

Bizony, te megszabadítottad lelkemet, hogy el ne vesszen; *hátad mögé vetetted minden bűnömet.

Mert nem az alvilág magasztal téged, és nem a halál dicsőít téged; *nem azok várnak hűségedre, kik a sírgödörbe szállnak:

Aki él, aki él az magasztal téged, mint én is manap, *az atya hirdeti fiainak hűségedet.

Uram, ments meg engem, *hogy zsoltárainkat zenghessük, éltünk minden napján az Úr házában.

Ant. Az alvilág kapujától mentsd meg, Uram, lelkemet.

Ant. Óh ti mindnyájan, *kik jártok-keltek az úton, nézzetek ide s lássátok, van-e olyan fájdalom, mint az én fájdalmam.

150. zsoltár.

Dícsérjétek az Urat szent hajlékában, *dícsérjétek őt az ég erős boltozatában.

Dícsérjétek őt hatalmas tetteiért, *dícsérjétek őt nagyságának teljességéért.

Dícsérjétek őt harsonaszóval, *dícsérjétek őt lanttal és kobozzal.

Dícsérjétek őt dobbal és körtánccal, *dícsérjétek őt húrokkal és fuvolával.

Dómine, si sic vívitur, et in tálibus vita spíritus mei, corrípies me, et vivificábis me. *Ecce, in pace amaritúdo mea amaríssima:

Tu autem eruísti ánimam meam ut non períret: *projecísti post tergum tuum ómnia peccáta mea.

Quia non inférnus confitébitur tibi, neque mors laudábit te: *non exspectábunt, qui descéndunt in lacum, veritátem tuam.

Vivens vivens ipse confitébitur tibi, sicut et ego hódie: *pater fíliis notam fáciet veritátem tuam.

Dómine, salvum me fac, *et psalmos nostros cantábimus cunctis diébus vitae nostrae in domo Dómini.

Ant. A porta ínferi érue, Dómine, ánimam meam.

Ant. O vos omnes, *qui transítis per viam, atténdite et vidéte, si est dolor sicut dolor meus.

Psalmus 150.

Laudáte Dóminum in sanctis ejus: *laudáte eum in firmaménto virtútis ejus.

Laudáte eum in virtútibus ejus: *laudáte eum secúndum multitúdinem magnitúdinis ejus.

Laudáte eum in sono tubae: *laudáte eum in psaltério, et cíthara.

Laudáte eum in týmpano, et choro: *laudáte eum in chordis, et órgano.

Dícsérjétek őt zengő cintányérral, dícsérjétek őt csengő cintányérral. *Minden lélek dícsérje az Urat!

Ant. Óh ti mindnyájan, kik jártok-keltek az úton, nézzetek ide s lássátok, van-e olyan fájdalom, mint az én fájdalmam.

℣. Az én testem reménységben pihen.

℟. És nem engeded, hogy Szented rothadást lásson.

Ant. Az asszonyok,*a sírnál ülve, jajgattak és siratták az Urat.

Zakariás éneke.

L. 41. old.

Ant. Az asszonyok a sírnál ülve jajgattak és siratták az Urat.

Laudáte eum in cýmbalis benesonántibus: laudáte eum in cýmbalis jubilatiónis: *omnis spíritus laudet Dóminum.

Ant. O vos omnes, qui transítis per viam, atténdite et vidéte, si est dolor sicut dolor meus.

℣. Caro mea requiéscet in spe.

℟. Et non dabis sanctum tuum vidére corruptiónem.

Ad Bened. Ant. Mulíeres *sedéntes ad monuméntum lamentabántur, flentes Dóminum.

Canticum Zachariae.

Pag. 41.

Ant. Mulíeres sedéntes ad monuméntum lamentabántur, flentes Dóminum.

A Laudest ezen a napon is úgy fejezzük be, mint nagycsütörtökön, az ott közölt változással (l. 122. old.).

A **Primát, Tertiát, Sextát, Nonát** ugyanúgy mondjuk, mint nagycsütörtökön, az ott közölt változással (l. 125. old.).

A Vecsernyére.

A nagyszombati vecsernyét ünnepélyesen a szentmise végén mondja el az Egyház (l. 341. old.). Ha külön mondjuk el, előtte csendben elmondjuk a Miatyánkot és az Üdvözlégyet, a végén pedig a könyörgés után hozzátesszük:

℣. Az Úr legyen veletek

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak, alleluja, alleluja

℟. Hála legyen az Istennek, alleluja, alleluja

℣. A megholt hívek Isten

Pro Vesperis.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino, allelúja, allelúja.

℟. Deo grátias, allelúja, allelúja.

℣. Fidélium ánimae per

irgalmasságából békességben nyugodjanak.
℟. Amen.

misericórdiam Dei requiéscant in pace.
℟. Amen.

Ezután csendben elmondjuk a Miatyánkot.

A Completoriumra.

Mindent ugyanúgy mondunk, mint virágvasárnapon (77. old.), az alábbiak kivételével:

A Laus tibi Domine helyett ezt mondjuk: Alleluja.

A zsoltárokat antifonák nélkül mondjuk. Himnuszt, capitulumot és responsorium breve-t nem mondunk, hanem mindjárt a zsoltárok után Simeon énekének Antifonáját kezdjük:

Ant. A szombat végén pedig.

Ezután elmondjuk Simeon énekét (82. old.), majd befejező antifonáját:

Ant. A szombat végén pedig, mely a hét első napjára virrad, elméne Mária Magdolna és a másik Mária megnézni a sírt. Alleluja.

Az Ave Regina coelorum helyett a következő karverset és könyörgést mondjuk:

Mennynek királyné Asszonya! — Örülj, szép Szűz! Alleluja; — Mert kit méhedben hordozni — Méltó voltál, Alleluja; — Amint megmondotta vala — Föltámadott. Alleluja. — Imádd Istent, hogy lemossa — Bűneinket. Alleluja.

℣. Örülj és örvendezz, Szűz Mária, alleluja.

℟. Mert bizonnyal föltámadott az Úr, alleluja.

Könyörögjünk. Úristen! ki szent Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak föltámadásával a világot

Ad Completorium.

Ant. Véspere autem sábbati.

Ant. Véspere autem sábbati, quae lucéscit in prima sábbati, venit María Magdaléne, et áltera María, vidére sepúlcrum, allelúja.

Regína caeli, laetáre, allelúja; — Quia quem meruísti portáre, allelúja, — Resurréxit, sicut dixit, allelúja: — Ora pro nobis Deum, allelúja.

℣. Gaude et laetáre, Virgo María, allelúja.

℟. Quia surréxit Dóminus vere, allelúja.

Orémus. Deus, qui per resurrectiónem Fílii tui Dómini nostri Jesu Christi mundum laetificáre digná-

megörvendeztetni méltóztattál, add, kérünk, hogy az ő anyja, Szűz Mária által az örök élet örömeit elnyerhessük. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által. ℟. Amen.

tus es: praesta, quaesumus, ut per ejus Genitrícem Vírginem Mariam perpétuae capiámus gáudia vitae. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

A HUSVÉTVASÁRNAP ZSOLOZSMÁJA.

Az Egyház újjongó öröme, allelujás örvendezése, diadalmas ünneplése zeng a húsvétvasárnap zsolozsmájában. Túláradó örömében e napon csak egy Nocturnust mond, Himnuszt, Capitulumot mindenütt elhagy s a Completoriumban négyszeres allelujával zengi Simeon énekét: Látták szemeim a te megváltásodat! Értsük meg az Egyház örömét és a húsvétvasárnapi zsolozsma lelki örömökre buzdító antifonáját: Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett: ujjongjunk és örvendezzünk rajta!

A Matutinumra.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, Hiszekegy.

℣. Uram, nyisd meg ajkaimat.

℟. Hadd hirdesse szájam dícséretedet.

℣. Gondolj, Isten, segítségemre

℟. Siess, Uram, támogatásomra.

℣. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek

℟. Miképen kezdetben volt, most van és lesz mindörökkön-örökké.

Amen. Alleluja.

Invit. Valóban feltámadt az Úr. *Alleluja,

Ismételjük: Valóban feltámadt az Úr. Alleluja.

Ad Matutinum.

Pater noster, Ave María et Credo.

℣. Dómine, lábia mea apéries.

℟. Et os meum annuntiábit laudem tuam.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

℣. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

℟. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saécula saeculórum.

Amen. Allelúja.

Invitat. Surréxit Dóminus vere, *Allelúja.

Repetitur: Surréxit Dóminus vere, allelúja.

94. zsoltár.

Jertek, örvendezzünk az Úrnak, ujjongjunk szabadító Istenünknek: járuljunk eléje magasztalással, vigadjunk előtte zsoltárokkal.

Valóban feltámadt az Úr. Alleluja.

Mert nagy Isten az Úr, hatalmas király ő minden istenen; mert az Úr nem taszítja el népét; mert kezében van a föld minden határa s övéi a hegyek csúcsai.

Alleluja.

Övé a tenger is, mert ő alkotta azt, s az ő keze alapította a szárazföldet; jertek, imádjuk leborulva őt, esedezzünk az Úr, a mi alkotónk előtt, mert ő a mi Urunk, Istenünk, mi pedig az ő népe s az ő legelőjének juhai vagyunk.

Valóban feltámadt az Úr. Alleluja.

Ma, ha szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket, mint a Bosszantás helyén és a Kísértés napján a pusztában, hol atyáitok megkísértettek engem, próbára tettek, bár látták műveimet.

Alleluja.

Negyven esztendeig igen közel voltam e nemzedékhez,s azt mondottam: Szüntelenül tévelyegnek ezek

Psalmus 94.

Veníte, exsultémus Dómino, jubilémus Deo, salutári nostro: praeoccupémus fáciem ejus in confessióne, et in psalmis jubilémus ei.

Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Quóniam Deus magnus Dóminus, et Rex magnus super omnes deos: quóniam non repéllet Dóminus plebem suam: quia in manu ejus sunt omnes fines terrae, et altitúdines móntium ipse cónspicit.

Allelúja.

Quóniam ipsíus est mare, et ipse fecit illud, et áridam fundavérunt manus ejus: veníte, adorémus, et procidámus ante Deum: plorémus coram Dómino, qui fecit nos, quia ipse est Dóminus, Deus noster: nos autem pópulus ejus, et oves páscuae ejus.

Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Hódie, si vocem ejus audiéritis, nolíte obduráre corda vestra, sicut in exacerbatióne secúndum diem tentatiónis in desérto: ubi tentavérunt me patres vestri, probavérunt et vidérunt ópera mea.

Allelúja.

Quadragínta annis próximus fui generatióni huic, et dixi: Semper hi errant corde; ipsi vero non cogno-

szívükben, és nem ismerik utaimat s azért megesküdtem nekik haragomban: Nem mennek be nyugalmamba.

Valóban feltámadt az Úr. Alleluja.

Dicsőség az Atyának... Miképen...

Alleluja.

Valóban feltámadt az Úr. Alleluja.

vérunt vias meas: quibus jurávi in ira mea: Si introíbunt in réquiem meam.

Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Glória Patri... Sicut erat...

Allelúja.

Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Ezután mindjárt következik a

Nocturnus.

Ant. Én vagyok az, aki vagyok, *és nem indulok a gonoszok tanácsán, hanem az Úr törvényében lelem kedvemet. Alleluja.

1. zsoltár. (Lásd 11. old.)

Dicsőség az Atyának...

Ant. Én vagyok az, aki vagyok s nem indulok a gonoszok tanácsán, hanem az Úr törvényében lelem kedvemet. Alleluja.

Ant. Kértem Atyámat, *alleluja, nekem adta a nemzeteket, alleluja, örökségül alleluja.

2. zsoltár. (Lásd 12. old.)

Dicsőség az Atyának...

Ant. Kértem Atyámat alleluja, nekem adta a nemzeteket, alleluja, örökségül, alleluja.

Ant. Én aludtam *és álomba merültem, és felkeltem, mert az Úr felkarolt engem. Alleluja, alleluja.

3. zsoltár. (Lásd 13 old.)

Ad Nocturnum.

Ant. Ego sum qui sum, *et consílium meum non est cum ímpiis, sed in lege Dómini volúntas mea est, allelúja.

Psalmus 1. (Pag. 11.)

Glória Patri...

Ant. Ego sum qui sum, et consílium meum non est cum ímpiis, sed in lege Dómini volúntas mea est, allelúja.

Ant. Postulávi Patrem meum, *allelúja: dedit mihi gentes, allelúja, in hereditátem, allelúja.

Psalmus 2. (Pag. 12.)

Glória Patri...

Ant. Postulávi Patrem meum, allelúja: dedit mihi gentes, allelúja, in hereditátem, allelúja.

Ant. Ego dormívi, *et somnum cepi: et exsurréxi, quóniam Dóminus suscépit mé, allelúja, allelúja.

Psalmus 3. (Pag. 13.)

Dicsőség az Atyának...
Ant. Én aludtam, és álomba merültem és felkeltem, mert az Úr felkarolt engem. Alleluja, alleluja.

℣. Felkelt az Úr a sírból. Alleluja.
℟. Aki a kereszten függött értünk. Alleluja.
Miatyánk (csendben, egészen addig):
℣. És ne vigy minket a kísértésbe
℟. De szabadíts meg a gonosztól.

Feloldozás.

Hallgasd meg, Urunk, Jézus Krisztus szolgáid könyörgését és irgalmazz nekünk, ki az Atyával és a Szentlélekkel együtt élsz és uralkodol mindörökkön-örökké. ℟. Amen.
℣. Add kérlek, uram, áldásodat.
Áldás. Az evangélium olvasása szolgáljon megszabadításunkra és oltalmunkra. ℟. Amen.

Olvasmány a szent evangéliumból Márk szerint.

Első olvasmány.

16, 1—7.

Az időben: Mária Magdolna és Mária, Jakab anyja, és Szalome illatszereket vásárolának, hogy elmenvén, megkenjék Jézust. És a többi.

Glória Patri...
Ant. Ego dormívi, et somnum cepi: et exsurréxi, quóniam Dóminus suscépit me, allelúja, allelúja.
℣. Surréxit Dóminus de sepúlcro, allelúja.
℟. Qui pro nobis pepéndit in ligno, allelúja.
Pater noster (secreto usque ad).
℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.
℟. Sed líbera nos a malo.

Absolutio.

Exáudi, Dómine Jesu Christe, preces servórum tuórum, et miserére nobis: Qui cum Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas in saécula saeculórum. ℟. Amen.
℣. Jube, domne, benedícere.
Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio. ℟. Amen.

Léctio sancti Evangélii secúndum Marcum.

Lectio i.

16, 1-7.

In illo témpore: Maria Magdaléne, et Maria Jacóbi, et Salóme emérunt arómata, ut veniéntes úngerent Jesum. Et réliqua.

Szent Gergely pápa magyarázata.

Hallottátok, kedves testvéreim, hogy a szent asszonyok, akik az Urat követték, illatszerekkel a sírhoz mentek, és azt, akit életében szerettek, halálában is emberséges törekvéssel szolgálták. Ez az esemény mutatja, mit kell a szent Egyházban nekünk is tennünk. Úgy kell ugyanis hallgatnunk az eseményeket, hogy egyszersmind arra is gondoljunk, amit nekünk követnünk kell. Mi is, akik hiszünk abban, aki meghalt, ha az erények illatával eltöltve, a jócselekedetek szándékával keressük az Urat, valóban illatszerekkel megyünk az ő sírjához. Azok az asszonyok, akik az illatszerekkel odamentek, angyalokat láttak: azok a lelkek látják ugyanis a menny lakóit, akik az erények illatával, szent vágyakozással mennek az Úrhoz.

Te pedig, Urunk, irgalmazz nekünk.

℟. Hála legyen az Istennek.

℟. Az Úr angyala leszállott az égből, s odament, s elhengerítette a követ és ráült, és azt mondotta az asszonyoknak: *Ne féljetek, hiszen tudom, hogy a felfeszítettet keresitek; már

Homilia sancti Gregórii Papae.

Audístis, fratres carissimi, quod sanctae mulíeres, quae Dóminum fúerant secútae, cum aromátibus ad monuméntum venérunt, et ei, quem vivéntem diléxerant, étiam mórtuo, stúdio humanitátis obsequúntur. Sed res gesta áliquid in sancta Ecclésia signat geréndum. Sic quippe necésse est, ut audiámus quae facta sunt, quátenus cogitémus étiam, quae nobis sint ex eórum imitatióne faciénda. Et nos ergo in eum, qui est mórtuus, credéntes, si odóre virtútum referti, cum opinióne bonórum óperum Dóminum quaérimus, ad monuméntum profécto illíus cum aromátibus venímus. Illae autem mulíeres Angelos vident, quae cum aromátibus venérunt: quia vidélicet illae mentes supérnos cives aspíciunt, quae cum virtútum odóribus ad Dóminum per sancta desidéria proficiscúntur.

Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℟. Angelus Dómini descéndit de caelo, et accédens revólvit lápidem, et super eum sedit, et dixit muliéribus: *Nolíte timére; scio enim, quia crucifíxum quaéritis; jam surréxit:

feltámadt: jertek és lássátok a helyet, ahová tették az Urat. Alleluja. ℣. És amikor bementek a sírboltba, egy ifjút láttak ülni jobbkéz felől, hosszú fehér ruhába öltözve és megrémültek. Ő azt mondotta nekik: Ne . . .

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek. ℟. Az Úr angyala . . . (Megismételjük egészen a ℣-ig.) Utána:

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. Az Isten segítsége maradjon velünk mindenkoron. ℟. Amen.

Második olvasmány.

Meg kell jegyeznünk, miért van az, hogy az angyalt jobbfelől látják ülni. Mi mást jelent ugyanis a baloldal, mint a jelen életet, a jobboldal pedig az örök életet? Ezért írja az Énekek éneke: Balja az én fejem alatt vagyon, jobbja pedig átölel engem. Mivel tehát a mi Megváltónk e romlandó jelen életet már elhagyta, az angyal, aki az ő örök életét jött hirdetni, helyesen ült a jobboldalra. Hosszú fehér ruhába volt öltözve, mert a mi ünnepünk örömeit hirdette. A ruha fehérsége ugyanis a mi ünnepünk fényét jelenti. A mi ünnepünkét-e, vagy az övét-e, mondjuk? Hogy helyesebben beszéljünk, mondjuk, hogy az övét is

veníte, et vidéte locum, ubi pósitus erat Dóminus, allelúja. ℣. Et introeúntes in monuméntum, vidérunt júvenem sedéntem in déxtris, coopértum stola cándida, et obstupuérunt: qui dixit illis. Nolíte.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto; (et repetitur ℟. Angelus Dómini, usque ad ℣.) Deinde dicitur:

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Lectio ii.

Notándum vero nobis est, quidnam sit, quod in déxtris sedére Angelus cérnitur. Quid namque per sinístram, nisi vita praesens: quid vero per déxteram, nisi perpétua vita designátur? Unde in Cánticis canticórum scriptum est: Laeva ejus sub cápite meo, et déxtera illíus amplexábitur me. Quia ergo Redémptor noster jam praeséntis vitae corruptiónem transíerat, recte Angelus, qui nuntiáre perénnem ejus vitam vénerat, in déxtera sedébat. Qui stola cándida coopértus appáruit: quia festivitátis nostrae gáudia nuntiávit. Candor étenim vestis, splendórem nostrae denúntiat sollemnitátis. Nostrae dicámus, an suae?

meg a mienkét is. A mi Megváltónk feltámadása ugyanis a mi ünnepünk is volt, mivel minket a halhatatlansághoz visszavitt, és az angyalok ünnepe volt, mert azáltal, hogy minket az égiekhez visszahívott, az ő számukat teljessé tette.

Te pedig...

℟. Mikor elmult a szombat, Mária Magdolna és Mária, Jakab anyja, és Szalome illatszereket vásároltak, *Hogy elmenjenek és megkenjék Jézust. Alleluja, alleluja. ℣. És korán reggel a hét első napján a sírhoz mentek, napfelkeltekor. Hogy. Dicsőség az Atyának. Hogy.

℣. Add, kérlek, uram, áldásodat.

Áldás. A menny lakóinak társaságába juttasson el minket az angyalok királya. ℟. Amen.

Harmadik olvasmány.

Az ő és a mi ünnepünkre jelent meg tehát az angyal fehér ruhában, mert amikor mi az Úr feltámadása által a mennyeiekhez visszajutunk, a mennyei haza veszteségei kárpótlást nyernek. De halljuk csak, mit mond az odaérkező asszonyokhoz: Ne féljetek! Mintha csak azt mondaná: Azok féljenek, akik nem szeretik a menny lakóinak jöttét; azok féljenek, akik

Sed ut fateámur vérius, et suae dicámus et nostrae. Illa quippe Redemptóris nostri resurréctio et nostra festívitas fuit, quia nos ad immortalitátem redúxit: et Angelórum festívitas éxstitit, quia nos revocándo ad caeléstia, eórum número implévit.

Tu autem...

℟. Cum transísset sábbatum, María Magdaléne, et María Jacóbi, et Salóme emérunt arómata, *Ut veniéntes úngerent Jesum, allelúja, allelúja. ℣. Et valde mane una sabbatórum, véniunt ad monuméntum, orto jam sole. Ut. Glória Patri. Ut.

℣. Jube, domne, benedícere.

Benedictio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos Rex Angelórum. ℟. Amen.

Lectio iii.

In sua ergo ac nostra festivitáte Angelus in albis véstibus appáruit: quia, dum nos per resurrectiónem Domínicam ad supérna redúcimur, caeléstis pátriae damna reparántur. Sed quid adveniéntes féminas affátur, audiámus: Nolíte expavéscere. Ac si apérte dicat: Páveant illi, qui non amant advéntum supernórum cívium; pertiméscant, qui carnálibus desidériis

a testi kívánságok alatt görnyedezve, nem remélik, hogy az ő társaságukba eljuthatnak. Ti azonban mit féltek, hiszen ti polgártársaitokat látjátok. Ezért mondja Máté, amikor az angyal megjelenését leírja: Tekintete olyan volt, mint a villám, és ruhája, mint a hó. A villám ugyanis az ijesztő félelmet, a hó pedig a szelíd fehérséget jelenti.

Te pedig...

Szent Ambrus himnusza.

Téged, Isten, dícsérünk, *téged Úrnak ismerünk. Téged, örök Atyaisten, *áld az egész földön minden.

Neked mindnyájan az angyalok, *egek és hatalmasságok,

Kerub- és szeráfseregek, *szűntelen így énekelnek:

Szent, szent, szent vagy. *Seregek szent Istene vagy.

Teljesek dicsőségednek *fölségével föld és egek.

Téged az apostoloknak *szent karai magasztalnak.

Téged a szent prófétáknak *lelkei dícsérve áldnak.

Téged dicsőít imádva *a mártírok sokasága.

Téged a föld kerekségén *szentegyházad vall és dícsér.

Téged áld, ó, végtelen *nagyfölségű Atyaisten.

S egyszülött Fiadat áldja, *kinek tisztelet és hála.

pressi, ad eórum se societátem pertíngere posse despérant. Vos autem, cur pertiméscitis, quae vestros concíves vidétis? Unde et Matthaéus Angelum apparuísse descríbens, ait: Erat aspéctus ejus sicut fulgur, et vestiménta ejus sicut nix. In fúlgure étinem terror timóris est, in nive autem blandiméntum candóris.

Tu autem...

Hymnus Ambrosianus.

Te Deum laudámus: *te Dóminum confitémur.

Te aetérnum Patrem *Omnis terra venerátur.

Tibi omnes Angeli, *tibi Caeli, et univérsae Potestátes:

Tibi Chérubim et Séraphim *incessábili voce proclámant:

Sanctus, Sanctus, Sanctus *Dóminus, Deus Sábaoth.

Pleni sunt caeli et terra *majestátis glóriae tuae.

Te gloriósus *Apostolórum chorus,

Te Prophetárum *laudábilis númerus,

Te Mártyrum candidátus *laudat exércitus.

Te per orbem terrárum *sancta confitétur Ecclésia,

Patrem *imménsae majestátis;

Venerándum tuum verum *et únicum Fílium;

S a vigasztaló Szentlelket, *kitől nyerjük a kegyelmet.

Krisztus! *Dicsőség Királya,

S Isten Fia, *légy imádva.

Te hogy az embert megmentsed, *szűz méhében vettél testet.

Halál fullánkját elvetted *s megnyitád nekünk a mennyet.

Isten jobbján ülsz az égben, *az Atya dicsőségében.

Hisszük, mint világ bírája, *jösz ítélni a világra.

A következő verset térdelve mondjuk:

Téged azért, Uram, kérünk, légy oltalmunk, légy vezérünk, *Kiket szent véred nagy árán megváltottál a keresztfán.

Engedj részt a dicsőségben *szenteidnek seregében.

Üdvözüljön, Uram, néped, *nyerjen áldást örökséged.

Légy vezére boldogságra, *légy jutalma s koronája.

Mindennap*dícsérünk Téged.

Szent nevedet áldja néped.

Őrizz meg ma bűntől minket *és bocsásd meg vétkeinket.

Könyörülj rajtunk, Úristen! *Könyörülj te híveiden.

Legyen irgalmad mirajtunk, *amint benned van bizalmunk.

Sanctum quoque *Paráclitum Spíritum.

Tu Rex glóriae, *Christe.

Tu Patris *sempitérnus es Fílius.

Tu, ad liberándum susceptúrus hóminem, *non horruísti Vírginis úterum.

Tu, devícto mortis acúleo, *aperuísti credéntibus regna caelórum.

Tu ad déxteram Dei sedes, *in glória Patris.

Judex créderis *esse ventúrus.

Sequens versus dicitur flexis genibus.

Te ergo quaésumus, tuis fámulis súbveni, *quos pretióso sánguine redemísti.

Aetérna fac cum Sanctis tuis *in glória numerári.

Salvum fac pópulum tuum, Dómine, *et bénedic hereditáti tuae.

Et rege eos, *et extólle illos usque in aetérnum.

Per síngulos dies *benedícimus te;

Et laudámus nomen tuum in saéculum, *et in saéculum saéculi.

Dignáre, Dómine, die isto *sine peccáto nos custodíre.

Miserére nostri, Dómine, *miserére nostri.

Fiat misericórdia tua, Dómine, super nos, *quemádmodum sperávimus in te.

Benned van, Uram, reményünk, *ne hagyj soha szégyent érnünk.

In te, Dómine, sperávi: *non confúndar in aetérnum.

Ha a Matutinumot a Laudestől elválasztjuk, a következőket mondjuk:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
Könyörögjünk. Isten... (376. old.)
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
℣. Mondjunk áldást az Úrnak.
℟. Hála legyen az Istennek.
℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak.
℟. Amen.
Miatyánk... (végig csendben.)

In privata recítatione Matutinum a Laudibus separari potest, quo in casu dicitur:

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
Orémus. Deus... 376.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace.
℟. Amen.
℣. Pater noster (totum secreto).

A Laudesre.

Ha a Matutinumot elválasztottuk a Laudestől, akkor a Laudes előtt csendben egy Miatyánkot és Üdvözlégy Máriát mondunk.

℣. Gondolj, Isten, segítségemre.
℟. Siess, Uram, támogatásomra.
Dicsőség az Atyának... Miképen... Alleluja.
Ant. Az Úr angyala pedig *leszállott az égből, odament és elhengerítette a követ és ráült. Alleluja, alleluja.

Ad Laudes.

Si Laudes extra Chorum separentur a Matutino, ante eas dicitur secreto Pater noster et Ave Maria; secus absolute incipiuntur, ut sequitur:

℣. Deus in adjutórium meum intende.
℟. Dómine, ad adjuvándum me festina.
Glória Patri... Sicut erat... Alleluja.
Ant. Angelus autem Dómini *descéndit de caelo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum, allelúja, allelúja.

92. zsoltár.

Királlyá lett az Úr! Fölségbe öltözött, *erőbe öltözött az Úr és felövezte magát;

Megerősítette a föld kerekségét, *hogy ne ingadozzék.

Trónod kezdet óta szilárd, *öröktől fogva vagy te.

Zúgnak, Uram, a folyóvizek, *hangosan zúgnak a folyóvizek,

Hányják habjaikat a folyóvizek. *De a nagy vizek zúgásánál,

A tenger csodálatos hullámainál *csodálatosabb az Úr a magasságban.

Bizonyságaid igen bizonyosak, *szentség illeti házadat, Uram, örök időkre.

Dicsőség az Atyának . . .

Ant. Az Úr angyala pedig leszállott az égből, odament és elhengerítette a követ és ráült. Alleluja, alleluja.

Ant. És ime nagy földindulás *támadt, mert az Úr angyala leszállott az égből. Alleluja.

99. zsoltár.

Ujjongjatok Istennek, országok mind, *szolgáljátok az Urat örvendezve,

Járuljatok eléje *lelkendezve!

Tudjátok meg, hogy az

Psalmus 92.

Dóminus regnávit, decórem indútus est: *indútus est Dóminus fortitúdinem, et praecínxit se.

Etinem firmávit orbem terrae, *qui non commovébitur.

Paráta sedes tua ex tunc: *a saéculo tu es.

Elevavérunt flúmina, Dómine: *elevavérunt flúmina vocem suam.

Elevavérunt flúmina fluctus suos, *a vócibus aquárum multárum.

Mirábiles elatiónes maris: *mirábilis in altis Dóminus.

Testimónia tua credibília facta sunt nimis: *domum tuam decet sanctitúdo, Dómine, in longitúdinem diérum.

Glória Patri.

Ant. Angelus autem Dómini descéndit de caelo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum, allelúja, allelúja.

Ant. Et ecce, terraemótus *factus est magnus: Angelus enim Dómini descéndit de caelo, allelúja.

Psalmus 99.

Jubiláte Deo, omnis terra: *servíte Dómino in laetítia.

Introíte in conspéctu ejus, *in exsultatióne.

Scitóte quóniam Dómi-

Úr az Isten, *Ő alkotott minket és nem mi magunk;
Az ő népe s az ő legelőjének nyája vagyunk! *Lépjetek be kapuiba hálaadással, udvaraiba magasztalással,
Áldjátok őt, dícsérjétek nevét, mert jó az Úr, örökké tart kegyelme, *nemzedékről-nemzedékre hűsége.

Dicsőség az Atyának...

Ant. És ime nagy földindulás támadt, mert az Úr angyala leszállott az égből. Alleluja.

Ant. Olyan volt a *tekintete, mint a villám, és ruhája, mint a hó. Alleluja, alleluja.

62. zsoltár.

Isten, én Istenem, *virradatkor tehozzád ébredek.
Reád szomjazik a lelkem, *utánad oly nagyon sóvárog a testem.
E puszta, úttalan, víztelen vidéken. *Bárcsak megjelenhetnék előtted a szent helyen, és láthatnám hatalmadat és dicsőségedet!
Hisz irgalmad jobb, mint az élet, *ajkam hadd dícsérjen Téged.
Áldani akarlak, amíg csak élek, *és nevedben emelem fel kezemet.
Szinte zsírral és kövérséggel telik el a lelkem, *s ujjongó ajakkal mond szájam dícséretet,

nus ipse est Deus: *ipse fecit nos, et non ipsi nos.
Pópulus ejus, et oves páscuae ejus: *introíte portas ejus in confessióne, átria ejus in hymnis: confitémini illi.
Laudáte nomen ejus: quóniam suávis est Dóminus, in aéternum misericórdia ejus, *et usque in generatiónem et generatiónem véritas ejus.
Glória Patri.

Ant. Et ecce, terraemotus factus est magnus: Angelus enim Dómini descéndit de cáelo, allelúja.

Ant. Erat autem *aspéctus ejus sicut fulgur, vestiménta autem ejus sicut nix, allelúja, allelúja.

Psalmus 62.

Deus, Deus meus, *ad te de luce vígilo.
Sitívit in te ánima mea, *quam multipliciter tibi caro mea.
In terra desérta, et ínvia, et inaquósa: *sic in sancto appárui tibi, ut vidérem virtútem tuam, et glóriam tuam.
Quóniam mélior est misericórdia tua super vitas: *lábia mea laudábunt te.
Sic benedícam te in vita mea: *et in nómine tuo levábo manus meas.
Sicut ádipe et pinguédine repleátur ánima mea: *et lábiis exsultatiónis laudábit os meum.

Ha reád gondolok nyugvó helyemen, ha reggelenkint rólad elmélkedem. *Hisz te majd megsegítesz engem,

És szárnyad árnyékában örvendezhetem, lelkem tehozzád tapad, *és jobbod erősen tart engem.

Ők pedig hiába törnek életemre, lesüllyednek a föld mélységeibe, *kard hatalmába kerülnek, sakálok osztályrésze lesznek.

Örvendezik akkor majd a király az Istenben, kik reá esküsznek, diadalmaskodnak valamennyien, *mert elnémul a szája azoknak, kik gonoszat beszélnek.

Dicsőség az Atyának . . .

Ant. Olyan volt a tekintete, mint a villám, és ruhája mint a hó. Alleluja, alleluja.

Ant. Tőle való félelmükben *az őrök megremegtek és olyanok lettek, mint a holtak. Alleluja.

A három ifjú éneke.

Dán. 3, 57—88 és 56.

Áldjátok az Úr minden alkotmányai az Urat, *dícsérjétek és magasztaljátok őt mindörökké.

Áldjátok az Úr angyalai az Urat: *áldjátok egek az Urat.

Áldjátok minden egek fölötti vizek az Urat: *áldjátok az Úr minden erői az Urat.

Áldjátok nap és hold az

Si memor fui tui super stratum meum, in matutínis meditábor in te: *quia fuísti adjútor meus.

Et in velaménto alárum tuárum exsultábo, adhaésit ánima mea post te: *me suscépit déxtera tua.

Ipsi vero in vanum quaesiérunt ánimam meam, introíbunt in inferióra terrae: *tradéntur in manus gládii, partes vúlpium erunt.

Rex vero laetábitur in Deo, laudabúntur omnes qui jurant in eo: *quia obstrúctum est os loquéntium iníqua.

Glória Patri.

Ant. Erat autem aspéctus ejus sicut fulgur, vestiménta autem ejus sicut nix, allelúja, allelúja.

Ant. Prae timóre autem ejus *extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui, allelúja.

Canticum trium Puerorum.

Dan. 3, 57—88 et 56.

Benedícite, ómnia ópera Dómini, Dómino: *laudáte et superexaltáte eum in saécula.

Benedícite, Angeli Dómini, Dómino: *benedícite, caeli, Dómino.

Benedícite aquae omnes, quae super caelos sunt, Dómino: *benedícite, omnes virtútes Dómini, Dómino.

Benedícite, sol et luna,

Urat: *áldjátok az ég csillagai az Urat.

Áldjátok minden záporeső és harmat az Urat: *áldjátok Isten minden szelei az Urat.

Áldjátok tűz és hőség az Urat: *áldjátok hideg és hőség az Urat.

Áldjátok harmat és zuzmara az Urat: *áldjátok fagy és hideg az Urat.

Áldjátok jég és hó az Urat: *áldjátok éjek és napok az Urat.

Áldjátok világosság és sötétség az Urat: *áldjátok, villámok és felhők az Urat.

Áldja a föld az Urat: *dícsérje és magasztalja őt mindörökké.

Áldjátok hegyek és halmok az Urat: *áldjátok a föld minden növényei az Urat.

Áldjátok kútforrások az Urat: *áldjátok tengerek és folyóvizek az Urat.

Áldjátok tenger halai és élőlényei az Urat: *áldjátok ég madarai az Urat.

Áldjátok vad- és szelíd állatok mind az Urat: *áldjátok emberek az Urat.

Áldja Izrael az Urat: *dícsérje és magasztalja mindörökké.

Áldjátok Úr papjai az Urat: *áldjátok Úr szolgái az Urat.

Áldjátok igazak szívei és lelkei az Urat: *áldjátok

Dómino: *benedícite stellae caeli, Dómino.

Benedícite, omnis imber et ros, Dómino: *benedícite, omnes spíritus Dei, Dómino.

Benedícite, ignis et aestus, Dómino: *benedícite, frigus et aestus, Dómino.

Benedícite, rores et pruína, Dómino: *benedícite, gelu et frigus, Dómino.

Benedícite, glácies et nives, Dómino: *benedícite noctes et dies, Dómino.

Benedícite, lux et ténebrae, Dómino: *benedícite, fúlgura et nubes, Dómino.

Benedícat terra Dóminum: *laudet et superexáltet eum in saécula.

Benedícite, montes et colles, Dómino: *benedícite, univérsa germinántia in terra, Dómino.

Benedícite, fontes, Dómino: *benedícite, márla et flúmina, Dómino.

Benedícite, cete, et ómnia, quae movéntur in aquis, Dómino: *benedícite, omnes vólucres caeli, Dómino.

Benedícite, omnes béstiae et pécora, Dómino: *benedícite, fílii hóminum, Dómino.

Benedícat Israel Dóminum: *laudet et superexáltet eum in saécula.

Benedícite, sacerdótes Dómini, Dómino: *benedícite, servi Dómini, Dómino.

Benedícite, spíritus, et ánimae justórum, Dómino:

szentek és alázatos szívűek az Urat.

Áldjátok Ananiás, Azariás és Mizael az Urat: *dícsérjétek és magasztaljátok őt mindörökké.

Áldjuk az Atyát és a Fiút a Szentlélekkel együtt: *dícsérjük és magasztaljuk őt mindörökké.

Áldott vagy, Uram, az ég erősségében: *dícséretes és dicsőséges és magasztos mindörökké.

Ant. Tőle való félelmükben az őrök megremegtek és olyanok lettek, mint a holtak. Alleluja.

Ant. Megszólalt pedig az angyal *s azt mondotta az asszonyoknak: Ne féljetek, hiszen tudom, hogy Jézust keresitek. Alleluja.

148. zsoltár.

Dícsérjétek az Urat az egekből, *dícsérjétek őt a magasságban!

Dícsérjétek őt, angyalai mind, *dícsérjétek őt, seregei mind!

Dícsérjétek őt, nap és hold, *dícsérjétek őt mind, ragyogó csillagok!

Dicsérjétek őt, az egeknek egei, *és minden vizek az ég felett, dícsérjétek az Úr nevét!

Mert ő szólott és lettek, *ő parancsolt és létrejöttek.

Felállította őket örökkönörökre, *s el nem múló törvényt szabott nekik.

*benedícite, sancti, et húmiles corde, Dómino.

Benedícite, Anania, Azaría, Misael, Dómino: *laudáte et superexaltáte eum in saécula.

Benedicámus Patrem et Fílium cum Sancto Spíritu: *laudémus et superexaltémus eum in saécula.

Benedictus es, Dómine, in firmaménto caeli: *et laudábilis, et gloriósus, et superexaltátus in saécula.

Ant. Prae timóre autem ejus extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui, allelúja.

Ant. Respóndens autem Angelus, *dixit muliéribus: Nolíte timére; scio enim, quod Jesum quaéritis, allelúja.

Psalmus 148.

Laudáte Dóminum de caelis: *laudáte eum in excélsis.

Laudáte eum, omnes Angeli ejus: *laudáte eum, omnes virtútes ejus.

Laudáte eum, sol et luna: *laudáte eum, omnes stellae, et lumen.

Laudáte eum, caeli caelórum: *et aquae omnes, quae super caelos sunt, laudent nomen Dómini.

Quia ipse dixit, et facta sunt: *ipse mandávit, et creáta sunt.

Státuit ea in aetérnum, et in saéculum saéculi *praecéptum pósuit, et non praeteríbit.

Dícsérjétek az Urat a földről, *sárkányok és mélységes vizek mind!

Tűz, jégeső, hó, fagy és szélvihar, *melyek parancsát teljesítik;

Mindnyájan ti hegyek és halmok, *gyümölcstermő fák és mind a cédrusok,

Vadállatok és mind a barmok, *csúszó-mászó és szárnyas állatok,

Föld királyai és mind a népek, *fejedelmek és mind, bírái a földnek,

Ifjak és szűzek, vének és gyermekek: dícsérjék az Úr nevét, *mert csak az ő neve magasztos,

Fölsége égnél-földnél nagyobb! *Felemelte népének szarvát,

Dícsérje őt minden szentje, *Izrael fiai, a hozzá közel álló nép.

Dicsőség az Atyának...

Ant. Megszólalt pedig az angyal s azt mondotta az asszonyoknak: Ne féljetek, hiszen tudom, hogy Jézust keresitek, alleluja.

Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett, ujjongjunk és örvendezzünk rajta.

Ant. És korán reggel, *a hét első napján a sírhoz mentek napfelkeltekor, alleluja.

Zakariás éneke... (L. 41. old.)

Dicsőség az Atyának...

Ant. És korán reggel, a hét első napján a sírhoz

Laudáte Dóminum de terra, *dracónes, et omnes abýssi.

Ignis, grando, nix, glácies, spíritus procellárum: *quae fáciunt verbum ejus:

Montes, et omnes colles: *ligna fructífera, et omnes cedri.

Béstiae, et univérsa pécora: *serpéntes, et vólucres pennátae.

Reges terrae, et omnes pópuli: *príncipes, et omnes júdices terrae.

Júvenes, et vírgines: senes cum junióribus laudent nomen Dómini: *quia exaltátum est nomen ejus solíus.

Conféssio ejus super caelum et terram: *et exaltávit cornu pópuli sui.

Hymnus ómnibus sanctis ejus: *fíliis Israel, pópulo appropinquánti sibi.

Glória Patri.

Ant. Respóndens autem Angelus, dixit muliéribus: Nolíte timére; scio enim quod Jesum quaéritis, allelúja.

Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea.

Ad Bened. Ant. Et valde mane *una sabbatórum véniunt ad monuméntum, orto jam sole, allelúja.

Canticum Zachariae. (Pag. 41.)

Glória Patri.

Ant. Et valde mane una sabbatórum véniunt ad mo-

mentek napfelkeltekor, alleluja.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki a mai napon (l. 376. old.).

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak, alleluja, alleluja.

℟. Hála legyen az Istennek, alleluja, alleluja.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak. ℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt félbeszakítjuk, csendben elmondjuk a Miatyánkot. Utána:

℣. Az Úr adja meg nekünk békéjét.

℟. És az örök életet. Amen.

Azután elmondjuk a Regina coeli-t s a hozzátartozó könyörgést (193. old.). Utána:

℣. Az Isten segítsége maradjon velünk mindenkoron.

℟. Amen.

numéntum, orto jam sole, allelúja.

℣. Dóminus vobiscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus qui, hodiérna die (pag 376.).

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino, allelúja, allelúja.

℟. Deo grátias, allelúja. allelúja.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Si tunc terminetur Officium, dicitur Pater noster totum secreto. Postea:

℣. Dóminus det nobis suam pacem.

℟. Et vitam aetérnam. Amen.

Et immediate dicitur cum suis versu et Oratione Regina coeli pag 193. Postea concluditur:

℣. Divínum auxílium máneat semper nobíscum.

℟. Amen.

A Primára.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, Hiszekegy.

℣. Gondolj, Isten, segítségemre.

℟. Siess, Uram, támogatásomra.

Dicsőség az Atyának ... Miképen ... Alleluja.

Ad Primam.

Pater noster, Ave María et Credo.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri. Sicut erat. Allelúja.

Ezután elmondjuk az 53. (125. old.), a 118. I. és a 118. II. zsoltárt (45. old.). Utána:

Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett, ujjongjunk és örvendezzünk rajta.

Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea.

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
Könyörögjünk. Urunk, mindenható Isten . . . (50. old.)

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
Orémus. Dómine, Deus. (Pag 50.)

A többit ugyanúgy mondjuk, mint virágvasárnapon (51. old. de az alábbi *Lectio brevis*-t olvassuk:

Rövid olvasmány.
Kol. 3, 1—2.

Ha feltámadtatok Krisztussal, keressétek az odafent valókat, ahol az Isten jobbján ülő Krisztus vagyon. Az odafent való dolgokat keressétek, ne a földieket. Te pedig, Uram, irgalmazz nekünk.

Lectio brevis.
Col. 3, 1—2.

Si consurrexístis cum Christo, quae sursum sunt quaérite, ubi Christus est in déxtera Dei sedens: quae sursum sunt sápite, non quae super terram. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

Ha a Príma után a zsolozsmát félbeszakítjuk, csendben elmondjuk a Miatyánkot.

A Tertiára.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária.
℣. Gondolj, Isten, segítségemre.
℟. Siess, Uram, támogatásomra.
Dicsőség az Atyának . . . Miképen. Alleluja.

Ad Tertiam.

Pater noster et Ave María.
℣. Deus, in adjutórium meum inténde.
℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.
Glória Patri, Sicut erat. Allelúja.

Ezután mindjárt elmondjuk a három vasárnapi zsoltárt, 54. old. Utána:

Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett, ujjongjunk és örvendezzünk rajta.
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
Könyörögjünk. Isten, ki a mai napon (376. old.).
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
Orémus. Deus, qui hodiérna die . . . (Pag 376.)
℣. Dóminus vobiscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Benedicámus Dómino.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak. ℟. Amen.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt félbeszakítjuk, csendben elmondjuk a Miatyánkot.

A Sextára.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária.

℣. Gondolj, Isten, segítségemre.

℟. Siess, Uram, támogatásomra.

Dicsőség az Atyának . . . Miképen. Alleluja.

Ad Sextam.

Pater noster et Ave María.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.

Glória Patri. Sicut erat. Allelúja.

Ezután mindjárt elmondjuk a három vasárnapi zsoltárt, 59. old. Utána:

Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett, ujjongjunk és örvendezzünk rajta.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki a mai napon (376. old.).

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hála legyen az Istennek.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak. ℟. Amen.

Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, qui hodiérna die . . . (Pag 376.)

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt félbeszakítjuk, csendben elmondjuk a Miatyánkot.

A Nonára.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária.

℣ Gondolj, Isten, segítségemre.

Ad Nonam.

Pater noster et Ave María.

℣. Deus, in adjutórium meum inténde.

℟. Siess, Uram, támogatásomra.
Dicsőség az Atyának . . . Miképen. Alleluja.

℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.
Glória Patri. Sicut erat. Allelúja.

Ezután mindjárt elmondjuk a három vasárnapi zsoltárt, 65. old. Utána:

Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett, ujjongjunk és örvendezzünk rajta.
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
Könyörögjünk. Isten, ki a mai napon (376. old.).
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
℣. Mondjunk áldást az Úrnak.
℟. Hála legyen az Istennek.
℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak. ℟. Amen.

Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
Orémus. Deus, qui hodiérna die . . . (Pag 376.)
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Benedicámus Dómino.
℟. Deo grátias.
℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Ha a zsolozsmát itt félbeszakítjuk, csendben elmondjuk a Miatyánkot.

A Vecsernyére.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária.
℣. Gondolj, Isten, segítségemre.
℟. Siess, Uram, támogatásomra.
Dicsőség az Atyának.
Miképen. Allelúja.

Ad Vesperas.

Pater noster et Ave Maria.
℣. Deus, in adjutórium meum inténde.
℟. Dómine, ad adjuvándum me festína.
Glória Patri. Sicut erat. Allelúja.

Ezután mindjárt elmondjuk az öt vasárnapi zsoltárt, 70. old., az alábbi antifonákkal:

1. **Ant.** Az Úr angyala pedig *leszállott az égből, odament és elhengerítette a követ és ráült, alleluja, alleluja.

2. **Ant.** És íme nagy földindulás *támadt, mert az

Ant. Angelus autem Dómini *descéndit de caelo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum, allelúja, allelúja.

Ant. Et ecce, terraemótus *factus est magnus:

Úr angyala leszállott az égből, alleluja.

3. Ant. Olyan volt *a tekintete, mint a villám és ruhája mint a hó, alleluja, alleluja.

4. Ant. Tőle való félelmükben *az őrök megremegtek s olyanok lettek mint a holtak, alleluja.

5. Ant. Megszólalt pedig az Angyal *s azt mondotta az asszonyoknak: Ne féljetek, hiszen tudom, hogy Jézust keresitek, alleluja.

Utána:

Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett: ujjongjunk s örvendezzünk rajta.

Ant. És amikor odatekintettek, *látták, hogy a kő el van hengerítve; mert igen nagy volt, alleluja.

Magnificat, 76. old.

Ant. És amikor odatekintettek, látták, hogy a kő el van hengerítve; mert igen nagy volt, alleluja.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki a mai napon (376. old.).

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak, alleluja, alleluja.

℟. Hála legyen az Istennek, alleluja, alleluja.

℣. A megholt hívek Isten irgalmából békességben nyugodjanak. ℟. Amen.

Angelus enim Dómini descéndit de caelo, allelúja.

Ant. Erat autem *aspéctus ejus sicut fulgur, vestiménta autem ejus sicut nix, allelúja, allelúja.

Ant. Prae timóre autem ejus *extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui, allelúja.

Ant. Respóndens autem Angelus, *dixit muliéribus: Nolíte timére; scio enim, quod Jesum quaéritis, allelúja.

Postea:

Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea.

Ad Magnif. Ant. Et respiciéntes *vidérunt revolútum lápidem: erat quippe magnus valde, allelúja.

Magnificat pag. 76.

Ant. Et respiciéntes vidérunt revolútum lápidem: erat quippe magnus valde, allelúja.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, qui hodiérna die pag. 376.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino, allelúja, allelúja.

℟. Deo grátias, allelúja, allelúja.

℣. Fidélium ánimae per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Ha itt félbeszakítjuk a zsolozsmát, csendben egy Miatyánkot mondunk.

A Completoriumra.

Mindent úgy mondunk, mint virágvasárnapon, 77. old., az alábbiak kivételével.

A Laus tibi Dómine helyett ezt mondjuk: Alleluja.

Utána mindjárt elmondjuk a három vasárnapi zsoltárt. Utána:

Ant. Alleluja, alleluja, alleluja, alleluja.

Simeon éneke (82. old.). Utána:

Ez az a nap, amelyet az Úr szerzett, ujjongjunk és örvendezzünk rajta.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Látogasd meg, kérünk, Urunk, ezt a hajlékot s űzd el tőle az ellenség minden cselvetését: szent angyalaid lakjanak benne, hogy békességben őrizzenek minket, s a te áldásod legyen rajtunk mindenkoron. A mi Urunk . . .

℟. Amen.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Mondjunk áldást az Úrnak.

℟. Hála legyen az Istennek.

Áldás. Áldjon és őrizzen meg minket a mindenható és irgalmas Úr, az Atya, a Fiú és a Szentlélek. ℟. Ámen

Mennynek királyné Asszonya (l. 193. old.). Utána:

℟. Amen.

℣. Az Isten segítsége maradjon velünk mindenkoron. ℟. Amen.

Miatyánk, Üdvözlégy Mária, Hiszekegy (csendben).

Ad Completorium.

Ant. Allelúja, allelúja, allelúja, allelúja.

Canticum Simeonis (pag. 82.) Postea:

Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Vísita, quaésumus, Dómine, habitatiónem istam, et omnes insídias inimíci ab ea longe repélle: Angeli tui sancti hábitent in ea, qui nos in pace custódiant; et benedíctio tua sit super nos semper. Per Dóminum.

℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

Benedictio. Benedícat et custódiat nos omnípotens et miséricors Dóminus, Pater, et Fílius, et Spíritus Sanctus. ℟. Amen.

Regina coeli (pag. 193.) Postea:

℟. Amen.

℣. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Deinde dicitur secreto Pater noster, Ave Maria et Credo.

II. RÉSZ.

A nagyhét szentmiséi és szertartásai.

VIRÁGVASÁRNAP.

A virágvasárnapi szertartás az egyházi év legszentebb hetének, a nagyhétnek fenséges nyitánya. Krisztus Urunk Jeruzsálembe való bevonulásának emlékére pálma- vagy olajfaágakat (nálunk fűzfabarkát) szentel az Egyház és ünnepélyes körmenettel hódol az Úr előtt, de már ezen a napon megkezdi az Úr Jézus Krisztus szenvedésének emlékezetét is.

1. A Tertia (53. old.) elmondása után, vagy ahol a zsolozsmát külön végzik, a meghatározott órában a pap elmondja az Aspergest, s mint a nagymisék előtt, *szenteltvízzel meghinti* a népet.

2. Ezután következik a *pálma- vagy barkaszentelés.* Szertartásainak felépítése ugyanolyan, mint a szentmise imádságaié: az átváltoztatás helyét a pálmaágak megszentelése foglalja el. Ezzel a pálmaágak szentelményekké válnak, hogy «mindazok, akik azt átveszik, lelki és testi oltalmat nyerjenek».

3. A pálmaszentelés után a papság és a nép kimegy a templomból és *ünnepélyes körmenettel* meghordozza a megszentelt ágakat. Visszatérve, a körmenet a templom ajtóit bezárva találja. Bent ekkor két vagy négy énekes ajkán felcsendül az ének, s a kívülállók kórusa áhítattal felelget reá. Az ének végén az alszerpap a kereszt nyelével ráüt a bezárt ajtóra, az feltárul s a körmenet örvendezve bevonul a templomba. Szép jelképe ez a szertartás annak, hogy az összüleink bűne miatt bezárt mennyországot Krisztus keresztje nyitotta meg ismét nekünk.

4. A körmenet után következik a *szentmise.* Ezt már az Úr Jézus Krisztus szenvedésének jegyében mondja az Egyház. A szentleckét követő böjti ének után elkezdődik a szenvedés története, a passio is. Mikor a szent szöveg az Úr Jézus halálához ér, a pappal együtt mindenki térdreborul és hálás hódolattal emlékezik meg az Úr megváltó szenvedéseiről.

Kérjük az Urat, hogy «béketűrését követhessük s így feltámadásának is részesei lehessünk». (Oratio.)

1. A szenteltvízzel való meghintés.

Hints meg engem, *Uram, izsóppal, hogy tiszta legyek, moss meg engem, hogy a hónál fehérebb legyek. (Zs. 50, 3.) Könyörülj rajtam, Isten, nagy irgalmad szerint. Hints meg engem, Uram.

Aspérges me, *Dómine, hyssópo, et mundábor: lavábis me, et super nivem dealbábor. (Ps. 50, 3.) Miserére mei, Deus, secúndum magnam misericórdiam tuam. Aspérges me.

Eközben a pap meghinti szenteltvízzel a népet, majd énekli:

℣. Mutasd meg, Uram, nekünk irgalmasságodat. ℟. És szabadításodat add meg nekünk.

℣. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam. ℟. Et salutáre tuum da nobis.

℣. Uram, hallgasd meg könyörgésemet. ℟. És kiáltásom jusson eléd.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam. ℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Az Úr legyen veletek. ℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobiscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Könyörögjünk. Hallgass meg minket, szentséges Urunk, mindenható Atyánk, örök Isten, és küldd el kegyesen az égből szent angyalodat, ki őrizze, ápolja, oltalmazza, látogassa és védelmezze e háznak minden lakóját. Krisztus Urunk által.

℟. Amen.

Orémus. Exáudi nos, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus et míttere dignéris sanctum Angelum tuum de caelis; qui custódiat, fóveat, prótegat, vísitet, atque defendat omnes habitántes in hoc habitáculo. Per Christum, Dóminum nostrum.

℟. Amen.

2. A pálmaágak vagy barkák szentelése.

Bevezetésül a kar énekli vagy a pap elmondja a következő antifonát: (Máté 21, 9.)

ozsánna Dávid fiának! áldott, ki az Úr nevében jő! Ó Izrael királya: Hozsánna a magasságban!

osánna fílio David: benedíctus qui venit in nómine Dómini. O Rex Israel: Hosánna in excélsis.

A pap a szentlecke oldalán, az oltár felé fordulva, összetett kézzel mondja:

℣. Az Úr legyen veletek. ℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Könyörögjünk. Isten, akit szeretni és tisztelni igazság, kifejezhetetlen kegyelmed ajándékait sokasítsd meg bennünk és aki Fiad halálában hitünknek reményt adtál, add, hogy az Ő feltámadása által célunkhoz el is jussunk: Ki veled. Ry. Amen.

Szentlecke Mózes II. könyvéből. (15, 27; 16, 1-7.)

Ama napokban: Izrael fiai Elimbe jutának, hol tizenkét forrás és hetven pálmafa volt: és tábort ütének a vizek mellett. Majd elindulának Elimből és Egyiptom földéről való kivonulásuktól számítva, a második hónap tizenötödik napján eljuta Izrael fiainak egész sokasága a Sin-pusztába, mely Elim és a Sínai között vagyon. Zúgolódék ekkor Izrael fiainak egész gyülekezete Mózes és Áron ellen a pusztában. Azt mondák nékik Izrael fiai: Bárcsak meghaltunk volna az Úr keze által Egyiptom földén, amikor a húsos fazekak mellett ültünk s jóllakásig ettünk kenyeret. Miért hoztatok ki minket ebbe a pusztába, hogy éhen veszítsétek ezt az egész sokaságot? Mondá erre az Úr Mózesnek: Íme, én majd kenyeret hullatok néktek az égből; menjen ki a nép és szedjen egy-egy napra valót, hogy

Orémus. Deus, quem dilígere et amáre justítia est ineffábilis grátiae tuae in nobis dona multíplica: et qui fecísti nos in morte Fílii tui speráre quae crédimus; fac nos eódem resurgénte pervenire quo téndimus: Qui tecum vivit et regnat. Ry. Amen.

Léctio libri Exodi. (15, 27; 16, 1-7.)

In diébus illis: Venérunt fílii Israel in Elim, ubi erant duódecim fontes aquárum, et septuagínta palmae: et castrametáti sunt juxta aquas. Profectíque sunt de Elim, et venit omnis multitúdo filiórum Israel in desértum Sin, quod est inter Elim et Sínai: quintodécimo die mensis secúndi, postquam egréssi sunt de terra Aegypti. Et murmurávit omnis congregátio filiórum Israel contra Móysen et Aaron in solitúdine. Dixerúntque fílii Israel ad eos: Utinam mórtui essémus per manum Dómini in terra Aegypti, quando sedebámus super ollas cárnium, et comedebámus panem in saturitáte: cur eduxístis nos in desértum istud, ut occiderétis omnem multitúdinem fame? Dixit autem Dóminus ad Móysen: Ecce, ego pluam vobis panes de caelo: egrediátur pópulus, et cólligat quae sufficiunt per síngulos dies: ut tentem eum,

próbára tegyem, vajjon törvényem szerint jár-e el vagy sem. A hatodik napon is készítsék el azt, amit bevisznek, de az kétszerannyi legyen, mint amennyit naponkint szedni szoktak. Mondá erre Mózes és Áron Izrael valamennyi fiának: Estére megtudjátok, hogy az Úr hozott ki titeket Egyiptom földéről, reggel pedig meglátjátok az Úr dicsőségét.

utrum ámbulet in lege mea, an non. Die autem sexto parent quod inferant: et sit duplum, quam collígere solébant per síngulos dies. Dixerúntque Móyses et Aaron ad omnes fílios Israel: Véspere sciétis, quod Dóminus edúxerit vos de terra Aegypti: et mane vidébitis glóriam Dómini.

Átvonulásra. ℟. (Ján. 11, 47-50, 53.) Egybegyüjték a főpapok és farizeusok a főtanácsot és mondák: Mit csináljunk? mert ez az ember sok csodajelt művel. Ha tovább is így hagyjuk őt, mindnyájan hinni fognak benne: * És eljönnek a rómaiak, és elveszik helyünket és nemzetünket. ℣. Egyik pedig közülök, Kaifás nevű, ki abban az esztendőben főpap vala, jövendölve, mondá nekik: Jobb nektek, hogy egy ember haljon meg a népért, mintsem az egész nemzet elvesszen. Attól a naptól tehát elhatározták, hogy megölik őt, mondván:* És eljönnek.

Graduale. ℟. (Joann. 11, 47-49, 50 et 53.) Collegérunt pontífices et pharisaei concílium, et dixérunt: Quid fácimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimíttimus eum sic, omnes credent in eum: * Et vénient Románi, et tollent nostrum locum, et gentem. ℣. Unus autem ex illis, Cáiphas nómine, cum esset póntifex anni illíus, prophetávit dicens: Expedit vobis, ut unus moriátur homo pro pópulo, et non tota gens péreat. Ab illo ergo die cogitavérunt interfícere eum, dicéntes: * Et vénient.

Vagy: ℟. (Máté 26, 39, 41.) Az Olajfák hegyén az Atyához imádkozott: Atyám! ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár.* A lélek ugyan kész, de a test gyönge: legyen meg a te akaratod. ℣. Ébren legyetek és imádkozzatok, hogy kisértetbe ne essetek. * A lélek.

Vel: ℟. (Matth. 26, 39 et 41.) In monte Olivéti orávit ad Patrem: Pater, si fíeri potest, tránseat a me calix iste. * Spíritus quidem promptus est, caro autem infírma: fiat volúntas tua. ℣. Vigiláte, et oráte, ut non intrétis in tentatiónem. * Spíritus quidem.

✠ **A szent evangélium szakasza** Szent Máté szerint. (21, 1-9.)

Az időben: Midőn Jézus Jeruzsálemhez közeledett és Betfagéba ért az Olajfák hegyéhez, akkor elküldé két tanítványt, mondván nekik: Menjetek a helységbe, mely előttetek vagyon és mindjárt találtok egy megkötött szamarat és vele vemhét; oldjátok el és hozzátok ide nekem. És ha valaki nektek szól, mondjátok, hogy az Úrnak szüksége vagyon rájuk; és azonnal elbocsátja azokat. Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit a próféta jövendölt, mondván: Mondjátok Sion leányának: Íme, a te királyod jön hozzád szelíden, szamáron és vemhén, a teherhordónak fián ülve. Elmenvén tehát a tanítványok, úgy cselekvének, amint parancsolta vala nekik Jézus. És elhozák a szamarat és vemhét, rájuk tevék ruháikat és őt azokra ülteték. A nagy sereg pedig leteríté ruháit az úton; mások meg galyakat vagdalának a fákról és az útra szórák. A népek pedig, melyek megelőzék és követék őt, kiáltozának, mondván: Hozsánna Dávid fiának: áldott, ki az Úr nevében jő!

✠ **Sequéntia sancti Evangélii** secúndum Matthaeum. (21, 1-9.)

In illo témpore: Cum appropinquásset Jesus Jerosólymis, et venísset Béthphage ad montem Olivéti: tunc misit duos discípulos suos, dicens eis: Ite in castéllum, quod contra vos est, et statim inveniétis ásinam alligátam, et pullum cum ea: sólvite, et addúcite mihi: et si quis vobis áliquid díxerit, dícite, quia Dóminus his opus habet, et confestim dimíttet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimplerétur quod dictum est per Prophétam, dicéntem: Dícite fíliae Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuétus, sedens super ásinam et pullum, fílium subjugális. Eúntes autem discípuli, fecérunt sicut praecépit illis Jesus. Et adduxérunt ásinam, et pullum: et imposuérunt super eos vestiménta sua, et eum désuper sedére fecérunt. Plúrima autem turba stravérunt vestiménta sua in via: álli autem caedébant ramos de arbóribus, et sternébant in via: turbae autem, quae praecedébant, et quae sequebántur, clamábant, dicéntes: Hosánna fílio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

(Ezután következik a barkák megszentelése.)

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Könyörögjünk. Növeld a benned bizók hitét, Isten, és alázatos könyörgésünket hallgasd meg kegyesen; szálljon reánk bőséges irgalmad; áldás✠sanak meg e pálma- vagy olajfaágak; és valamint a bárkából kijött Noét és az Egyiptomból Izrael fiaival együtt kiköltözött Mózest, megszaporítottad, mint az Egyház előképeit; úgy menjünk mi Krisztus elé, kik e pálma- és olajfaágakat hordozzuk, jó cselekedetekkel és jussunk be általa az örökkétartó örömbe. Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben.

Orémus. Auge fidem in te sperántium, Deus, et súpplicum preces cleménter exáudi: véniat super nos múltiplex misericórdia tua: bene ✠dicántur et hi pálmites palmárum, seu olivárum: et sicut in figúra Ecclésiae multiplicásti Noe egrediéntem de arca, et Móysen exeúntem de Aegypto cum fíliis Israel: íta nos portántes palmas, et ramos olivárum, bonis áctibus occurrámus óbviam Christo: et per ipsum in gáudium introeámus aetérnum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus.

Prefáció:

Mindörökkön örökké. ℟. Amen. ℣. Az Úr legyen veletek. ℟. És a te lelkeddel. ℣. Emeljük fel szívünket. ℟. Felemeltük az Úrhoz. ℣. Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek. ℟. Méltó és igazságos.

Per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen. ℣. Dóminus vobiscum. ℟. Et cum spíritu tuo. ℣. Sursum corda. ℟. Habémus ad Dóminum. ℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro. ℟. Dignum et justum est.

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy mi neked mindenkor és mindenhol hálát adjunk, szentséges Úr, mindenható Atya, örök Isten: Ki dicsőséges vagy szenteid tanácsában; mivel neked szolgálnak teremtményeid és egyedül téged ismernek el alkotójuknak és Istenüknek, és téged minden alkotmányod dícsér és áldanak szenteid, szabad szóval vallván e világ királyai

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper, et ubique grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui gloriáris in consílio Sanctórum tuórum. Tibi enim sérviunt creatúrae tuae: quia te solum auctórem et Deum cognóscunt, et omnis factúra tua te colláudat, et benedícunt te Sancti tui. Quia illud magnum Unigéniti tui nomen coram

és hatalmasságai előtt Egyszülötted nagy nevét, kinek szolgálatára készen állanak az angyalok és a főangyalok, a trónállók és uralkodók és az egész mennyei sereggel a te dicsőséged himnuszát zengik, szünet nélkül mondván:

régibus et potestátibus hujus saeculi líbera voce confiténtur. Cui assístunt Angeli et Archángeli, Throni et Dominatiónes: cumque omni milítia caeléstis exércitus, hymnum glóriae tuae cóncinunt, sine fine dicéntes.

A kar elénekli a Sanctus-t aztán a pap így folytatja:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Dominus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Könyörögjünk. Kérünk, szentséges Urunk, mindenható Atya, örök Isten: hogy az olajfának ezt a terményét, melyet a fából sarjasztottál s melyet szájában vitt a bárkába visszatérő galamb, megál✠dani és megszen✠telni méltóztassál, hogy mindazok, kik azt átveszik, lelki és testi oltalmat nyerjenek és legyen, Urunk, kegyelmednek ez a szent jelképe üdvösségünk eszköze. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által.

Orémus. Pétimus, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: ut hanc creatúram olívae, quam ex ligni matéria prodíre jussísti, quamque colúmba rédiens ad arcam próprio pértulit ore, bene✠dícere, et sancti✠ficáre dignéris: ut, quicúmque ex ea recéperint, accípiant sibi protectiónem ánimae et córporis: fiátque, Dómine, nostrae salútis remédium, tuae grátiae sacraméntum. Per Dóminum.

Könyörögjünk. Isten, ki egybegyüjtöd, ami el van szórva s fenntartod, ami egybe van gyüjtve, ki megáldottad a Jézus elé ágakkal menő népet: áldd ✠meg e pálma- s olajfaágakat is, melyeket szolgáid szent neved tiszteletére híven tartanak, hogy ahová csak beviszik, az ott lakók megnyerjék áldásodat és száműzve minden bajt, oltalmazza meg jobbod azokat, kiket megváltott a te Fiad Jézus Krisztus, a mi Urunk. Ki veled él és uralkodik.

Orémus. Deus, qui dispérsa cóngregas, et congregáta consérvas: qui pópulis óbviam Jesu ramos portántibus benedixísti: béne✠dic étiam hos ramos palmae et olívae, quos tui fámuli ad honórem nóminis tui fidéliter suscípiunt: ut, in quemcúmque locum introdúcti fúerint, tuam benedictiónem habitatóres loci illíus consequántur: et, omni adversitáte effugáta, déxtera tua prótegat, quos redémit Jesus Christus, Fílius tuus, Dóminus noster: Qui tecum.

Könyörögjünk. Isten, ki végzésed csodálatos rendje szerint, érzéketlen dolgok által is meg akartad mutatni üdvösségünk megszerzését, add, kérünk, hogy híveid ájtatos szívvel megértsék annak titkos értelmét, mit a sokaság mai napon mennyei világosság sugallatára cselekedett, midőn a Megváltó elé menvén, pálma- és olajágakat terített lába alá. A pálmaágak tehát azt jelentik, hogy közel van a halál fejedelme fölötti diadal: az olajfa sarjadékai pedig mintegy azt kiáltják, hogy a lelki olaj megérkezett. Megértette ugyanis már akkor az emberek boldog sokasága, hogy Megváltónk megkönyörül az emberi nem nyomoruságain és az egész világ életéért harcba száll a halál fejedelmével és halálával le is győzi. Azért szót fogadván, olyanokat cselekedett, mik őbenne mind a győzelem diadalát, mind az irgalom bőségét jelentik. Mi is, teljes hittel hivén, hogy ezek így és ezért történtek, alázatosan kérünk, szentséges Urunk, mindenható Atya, örök Isten, ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által, hogy ő benne s ő általa, kinek tagjaivá rendeltél minket, a halál országa felett győzedelmeskedjünk és így az ő dicsőséges feltámadásának is részesei lehessünk: Ki veled.

Orémus. Deus, qui miro dispositiónis órdine, ex rebus étiam insensibílibus, dispensatiónem nostrae salútis osténdere voluísti: da, quaesumus; ut devóta tuórum corda fidélium salúbriter intélligant, quid mystice desígnet in facto, quod hódie caelésti lúmine affláta, Redemptóri óbviam procédens, palmárum atque olivárum ramos vestígiis ejus turba substrávit. Palmárum ígitur rami de mortis príncipe triúmphos exspéctant; súrculi vero olivárum, spirituálem unctiónem advenísse quodámmodo clamant. Intelléxit enim jam tunc illa hóminum beáta multitúdo praefigurári: quia Redémptor noster humánis cóndolens misériis, pro totíus mundi vita cum mortis príncipe esset pugnatúrus, ac moriéndo triumphatúrus. Et ídeo tália óbsequens administrávit, quae in illo, et triúmphos victóriae, et misericórdiae pinguédinem declarárent. Quod nos quoque plena fide, et factum et significátum retinéntes, te, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus, per eúmdem Dóminum nostrum Jesum Christum supplíciter exorámus: ut in ipso, atque per ipsum, cujus nos membra fíeri voluisti, de mortis império victóriam reportántes, ipsíus gloriósae resurrectiónis partícipes esse mereámur: Qui tecum.

Könyörögjünk. Isten, ki azt parancsoltad, hogy a galamb olajfaág által hirdesse a világnak a békét, kérünk, szenteld meg ez olaj- és egyéb ágakat mennyei áldásoddal, hogy egész népednek üdvösségére váljanak. A mi Urunk Jézus Krisztus által. ℟. Amen.

Könyörögjünk. Áldd meg kérünk, Urunk, ezeket a pálma- és olajágakat és tedd, hogy amit ma néped tiszteletedre testileg cselekszik, azt végezze teljes áldozatkészséggel lelkileg, ellenségén győzedelmeskedve s az irgalmasság cselekedeteit kiváltképpen szeretve. A mi Urunk Jézus Krisztus.

Orémus. Deus, qui per olívae ramum, pacem terris colúmbam nuntiáre jussísti: praesta, quaesumus; ut hos olívae, ceterarúmque árborum ramos, caelésti benedictióne sanctífices: ut cuncto pópulo tuo profíciant ad salútem. Per Christum. ℟. Amen.

Orémus. Béne ✠dic, quaesumus, Dómine, hos palmárum, seu olivárum ramos: et praesta; ut, quod pópulus tuus in tui veneratiónem hodiérna die corporáliter agit, hoc spirituáliter summa devotióne perfíciat, de hoste victóriam reportándo, et opus misericórdiae summópere diligéndo. Per Dóminum.

Ekkor a pap tömjént tesz a füstölőbe s az Asperges kezdetű (lásd a 217. oldalt) antifonát mondva, háromszor meghinti szenteltvízzel a barkát s háromszor megtömjénezi. Aztán így folytatja:

℣. Az Úr legyen veletek. ℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki Fiadat, a mi Urunk Jézust Krisztust, üdvösségünkért e világra küldötted, hogy magát hozzánk alázva, minket hozzád visszavezessen: kinek, midőn Jeruzsálembe ment, hogy az Írást betöltse, a hívő nép serege buzgó áhítattal ruháit pálmaágakkal útjára terítette: engedd, kérünk, hogy mi is utat készítsünk annak a hitnek, mely által a botlás kövének és botrány sziklájának eltávolítása

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, qui Fílium tuum Jesum Chrístum Dóminum nostrum pro salúte nostra in hunc mundum misísti, ut se humiliáret ad nos, et nos revocáret ad te: cui étiam, dum Jerúsalem veníret, ut adimpléret Scriptúras, credéntium populórum turba, fidelíssima devotióne vestiménta sua cum ramis palmárum in via sternébant: praesta, quaesumus; ut illi fídei viam praeparémus, de qua, remóto lápide offensiónis, et petra

után jó cselekedeteink az igazság ágaival viruljanak előtted, hogy méltók lehessünk annak nyomdokait követni: Ki veled.

scándali, fróndeant apud te ópera nostra justítiae ramis: ut ejus vestígia sequi mereámur: Qui tecum.

Ezután kiosztják a barkát előbb a papság, majd a nép között. Mindenki térdenállva veszi át és megcsókolja először a barkát és azután a pap kezét. Közben a kar a következő antifonákat énekli:

Ant. A zsidók gyermekei olajágakat hordozva mentek az Úr elé, ujjongván és mondván: Hozsánna a magasságban.

Ant. A zsidók gyermekei ruháikat terítették az útra s kiáltozták, mondván: Hozsánna Dávid Fiának. Áldott, ki az Úr nevében jő.

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Örök mindenható Isten, aki azt akartad, hogy Urunk Jézus Krisztus a szamárvemhére üljön és aki a népsereget megtanítottad, hogy ruhákat és ágakat terítsen az útra, és az ő dícséretére Hozsannát énekeljen, add kérünk, hogy mi az ő ártatlanságát követhessük és ezáltal érdemét is megnyerni méltók lehessünk. Ugyanazon Krisztus Urunk.

Ant. Púeri Hebraeórum portántes ramos olivárum, obviavérunt Dómino, clamántes, et dicéntes: Hosánna in excélsis.

Ant. Púeri Hebraeórum vestiménta prosternébant in via, et clamábant dicéntes: Hosánna fílio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, qui Dóminum nostrum Jesum Christum super pullum ásinae sedére fecísti, et turbas populórum vestiménta, vel ramos árborum in via stérnere, et Hosánna decantáre in laudem ipsíus docuísti: da, quaesumus; ut illórum innocéntiam imitári possímus, et eórum méritum cónsequi mereámur. Per eúmdem.

3. A körmenet.

Ezután kezdődik a körmenet. A pap tömjént tesz a füstölőbe, majd a diákonus a nép felé fordulva mondja: Procedámus in pace. = Induljunk békével. — A kar felel: In nómine Christi. Amen. = Krisztus nevében. Amen. A körmenet alatt a papság és a hívők kezükben viszik a barkát és az itt következő antifonákból énekelnek:

Ant. (Máté 21, 1-3, 7-9.) Midőn Jeruzsálemhez köze-

Ant. (Matth. 21, 1-3, 7, 8 et 9.) Cum appropin-

ledett az Úr, elküldé két tanítványt, mondván: Menjetek a helységbe, mely előttetek vagyon és találtok egy megkötött szamárvemhet, melyen még ember nem ült; oldjátok el és hozzátok ide nekem. És ha valaki nektek szól, mondjátok, hogy az Úrnak szüksége vagyon rá. Eloldván a szamárvemhét, elvezeték Jézushoz és rájatevén ruháikat, őt ráülteték. Némelyek leteríték ruháikat az úton, mások meg gallyakat vagdalának a fákról és az útra szórák. Akik pedig követék, kiáltozának: Hozsánna, áldott, ki az Úr nevében jő. Áldott a mi atyánknak, Dávidnak országa. Hozsánna a magasságban. Dávid fia, könyörülj rajtunk.

Ant. (Ján. 12, 12-13.) Midőn a nép meghallotta, hogy Jézus Jeruzsálembe jön, pálmaágakat vőn és elébe méne s a gyermekek kiáltozának, mondván: Ez az, ki a nép üdvösségére jött. Itt a mi üdvösségünk és Izrael megváltása. Milyen hatalmas ő, kinek elébe mennek a trónok és uralkodók. Ne félj, Sion leánya; íme, a te Királyod jön hozzád szamárvemhén ülve, miként írva van. Üdvözlégy Király, világ alkotója, ki megváltani jöttél minket.

Ant. Hat nappal húsvét ünnepe előtt, midőn az

quáret Dóminus Jerosólymam, misit duos ex discípulis suis, dicens: Ite in castéllum, quod contra vos est: et inveniétis pullum ásinae alligátum, super quem nullus hóminum sedit: sólvite, et addúcite mihi. Si quis vos interrogáverit, dícite: Opus Dómino est. Solvéntes adduxérunt ad Jesum: et imposuérunt illi vestiménta sua, et sedit super eum: álii expandébant vestiménta sua in via: álii ramos de arbóribus sternébant: et qui sequebántur, clamábant: Hosánna, benedíctus, qui venit in nómine Dómini: benedíctum regnum patris nostri David: Hosánna in excélsis: miserére nobis, fili David.

Ant. (Joann. 12, 12-13.) Cum audísset pópulus, quia Jesus venit Jerosólymam, accepérunt ramos palmárum: et exiérunt ei óbviam, et clamábant púeri, dicéntes: Hic est, qui ventúrus est in salútem pópuli. Hic est salus nostra, et redémptio Israel. Quantus est iste, cui Throni, et Dominatiónes occúrrunt! Noli timére, fília Sion: ecce Rex tuus venit tibi, sedens super pullum ásinae, sicut scriptum est. Salve Rex, fabricátor mundi, qui venísti redímere nos.

Ant. Ante sex dies solémnis Paschae, quando ve-

Úr Jeruzsálem városába jött, gyermekek jövének eléje és kezükben pálmaágakat vivének és kiáltának nagy szóval, mondván: Hozsánna a magasságban, áldott vagy, ki irgalmasságod bőségében jöttél: Hozsánna a magasságban.

Ant. A sereg virágokkal és pálmákkal jön a Megváltó elé: s a diadalmas győztesnek illő hódolatot mutat be: a népek az Isten Fiát ajkukkal dicsőítik: és Krisztus dicséretére az egekig felhangzanak e szavak: Hozsánna a magasságban.

Ant. Az angyalokkal s a gyermekekkel egyesüljünk, mi is, hívek, és kiáltsuk a halál legyőzőjének: Hozsánna a magasságban.

Ant. A nagy sokaság, mely az ünnepre egybegyűlt, az Úrnak kiálta: Áldott, aki az Úr nevében jő: Hozsánna a magasságban.

nit Dóminus in civitátem Jerúsalem, occurrérunt ei púeri: et in mánibus portábant ramos palmárum, et clamábant voce magna, dicéntes: Hosánna in excélsis: benedíctus, qui venísti in multitúdine misericórdiae tuae: Hosánna in excélsis.

Ant. Occúrrunt turbae cum flóribus et palmis Redemptóri óbviam: et victóri triumphánti digna dant obséquia: Fílium Dei ore gentes praedicant: et in laudem Christi voces tonant per núbila: Hosánna in excélsis.

Ant. Cum Angelis et púeris fidéles inveniámur, triumphatóri mortis clamántes: Hosánna in excélsis.

Ant. Turba multa, quae convénerat ad diem festum, clamábat Dómino: Benedíctus qui venit in nómine Dómini: Hosánna in excélsis.

A körmenet visszatértével két vagy négy énekes bemegy a templomba, belülről beteszik az ajtót s a künnlevőkkel felváltva éneklik:

Dícséret és tisztelet és öröm neked Krisztus, Király, Megváltó, kinek jámbor hozsánnát énekeltek a gyermekek. ℟. Dicséret.

Izrael királya, és Dávid sarja te vagy, aki, áldott királyunk, az Úr nevében jöttél. ℟. Dicséret.

Téged az angyali kar dicsérve magasztal az égben, s velük az ember, és

Glória, laus, et honor, tibi sit, Rex Christe Redémptor: Cui puerile decus prompsit Hosánna pium. ℟. Glória, laus.

Israel es tu Rex, Davidis et inclyta proles: Nómine qui in Dómini, Rex benedícte, venis. ℟. Glória, laus.

Coetus in excélsis te laudat caelicus omnis: Et mortális homo, et cuncta

minden teremtmény a földön. ℟. Dicséret.

A zsidó nép pálmát szórt utad elébe, mi imádságot, fogadalmat és himnuszt hozunk íme neked. ℟. Dicséret.

Azok neked, a szenvedésre készülőnek adtak dícsérő hódolatot: mi neked, az uralkodónak zengjük íme énekünket. ℟. Dicséret.

Azok tetszettek neked: tessék a mi hódolatunk is, jóságos király, kegyes király, kinél a jó mindig tetszésre talál. ℟. Dicséret.

creáta simul. ℟. Glória, laus.

Plebs Hebraea tibi cum palmis óbvia venit: Cum prece, voto, hymnis, ádsumus ecce tibi. ℟. Glória, laus.

Hi tibi passúro solvébant múnia laudis: Nos tibi regnánti pángimus ecce melos. ℟. Glória, laus et honor tibi sit.

Hi placuére tibi, pláceat devótio nostra: Rex bone, Rex clemens, cui bona cuncta placent. ℟. Glória, laus.

Ezután az alszerpap megüti a kereszt szárával a templom ajtaját, mire az megnyílik és a körmenet a templomba megy ezt énekelve:

℟. Bemenvén az Úr a szent városba, a zsidók gyermekei a jövő föltámadást hirdetvén előre,* Pálmaágakat tartva, kiálták: Hozsánna a magasságban. ℣. Midőn meghallotta a nép, hogy Jézus Jeruzsálembe jön, kimenének elébe.* Pálmaágakat.

℟. Ingrediénte Dómino in sanctam civitátem, Hebraeórum púeri resurrectiónem vitae pronuntiántes, * Cum ramis palmárum: Hosánna, clamábant, in excélsis. ℣. Cum audísset pópulus, quod Jesus veníret Jerosólymam, exiérunt óbviam ei.* Cum ramis.

4. A szentmise.

(Stációs-templom: a lateráni Szent János bazilika.)

Bevonulásra. (Zs. 21, 20,22.)

Iram, ne vond meg tőlem segítségedet, figyelj reám és oltalmazz meg engem: szabadíts meg az oroszlán torkából, engem, a megalázottat, a bölény szarvától. (Zs. u. a. 2.) Istenem, Istenem, tekints reám: miért hagytál el engem? távol van szabadulá-

Introitus. (Ps. 21, 20 et 22.)

Dómine, ne longe fácias auxílium tuum a me, ad defensiónem meam áspice: líbera me de ore leónis, et a córnibus unicórnium humilitátem meam. (Ps. ibid., 2.) Deus Deus meus, réspice in me: quare me dereliquísti? longe a salúte mea

somtól hangos jajveszékelésem. Uram.

Könyörgés. Mindenható örök Isten, ki az emberi nem számára az alázatosság követendő példájaként megengedted, hogy Üdvözítőnk testet öltsön és keresztha lált haljon, engedd meg kegyesen, hogy az ő béketűrését követhessük és így feltámadásának részesei lehessünk. Ugyanazon a mi Urunk.'

verba delictórum meórum. Dómine, ne longe.

Orátio. Omnípotens sempitérne Deus, qui humáno géneri ad imitándum humilitátis exémplum, Salvatórem nostrum carnem súmere, et crucem subíre fecísti: concéde propítius; ut et patiéntiae ipsíus habére documénta, et resurrectiónis consórtia mereámur. Per eúmdem Dóminum.

(Több könyörgés ma nincs.)

Szentlecke Szent Pál apostolnak a filippiekhez írt leveléből. (2, 5-11.)

Testvérek: Ugyanazt az érzést ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban is megvolt, aki midőn az Isten alakjában volt, nem tartotta az Istennel való egyenlőséget oly dolognak, melyhez erőszakosan ragaszkodjék, hanem kiüresítette önmagát, felvette a szolga alakját, emberekhez hasonló lett és külsejét tekintve úgy jelent meg, mint ember. Megalázta magát és engedelmes lett a halálig és pedig a halálig a keresztfán. Ezért az Isten is igen felmagasztalta őt és oly nevet adott neki, mely minden más név fölött van: hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon: az égieké, a földieké és az alvilágiaké, s minden nyelv vallja az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr.

Léctio Epístolae beáti Pauli Apóstoli ad Philippénses. (2, 5-11.)

Fratres: Hoc enim sentíte in vobis, quod et in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, non rapínam arbitrátus est esse se aequálem Deo: sed semetípsum exinanívit formam servi accípiens, in similitúdinem hóminum factus, et hábitu invéntus ut homo. Humiliávit semetípsum, factus obédiens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltávit illum: et donávit illi nomen, quod est super omne nomen: ut in nómine Jesu omne genu flectátur caeléstium, terréstrium, et infernórum: et omnis lingua confiteátur, quia Dóminus Jesus Christus in glória est Dei Patris.

Átvonulásra. (Zs. 72, 24, 1-3.) Te megfogtad jobbomat, tanácsoddal vezetsz, s aztán dicsőségre emelsz. ℣. Mily jó az Isten Izraelhez, azokhoz, kik igazszívűek. Az én lábam mégis majdnem megingott, lépésem majdnem megtántorodott, mert elfogott a gonoszokkal szemben az irígység, amikor láttam a bűnösök jólétét.

Böjti ének. (Zsolt. 21, 2-9, 18, 19, 22, 24, 32.) Istenem, Istenem, tekints reám: miért hagytál el engem? ℣. Távol van szabadulásomtól hangos jajveszékelésem. ℣. Én Istenem, kiáltok nappal, de te nem hallgatsz meg, kiáltok éjjel is és nyugtot nem találok. ℣. Te pedig ott lakol a szent helyen és Izrael dícsér téged. ℣. Benned bíztak atyáink: bíztak és te megszabadítottad őket. ℣. Hozzád kiáltottak és megszabadultak, benned bíztak és meg nem szégyenültek. ℣. Én azonban féreg vagyok, nem ember, embereknek csúfja, népnek útálata. ℣. Aki csak lát, mind gúnyt űz belőlem, félrehúzza ajkát, fejét csóválgatja. ℣. Az Úrban bízott, mentse meg őt, szabadítsa meg, ha kedvét leli benne. ℣. Néznek rám, bámulnak engem: szétosztották egymás között ruhámat, és köntösömre sorsot vetettek. ℣. Szabadíts meg az oroszlán torkából, engem, a megalázottat, a

Graduale. (Ps. 72, 24 et 1-3.) Tenuísti manum déxteram meam: et in voluntáte tua deduxísti me: et cum glória assumpsísti me. ℣. Quam bonus Israel Deus rectis corde! mei autem paene moti sunt pedes: paene effúsi sunt gressus mei: quia zelávi in peccatóribus, pacem peccatórum videns.

Tractus. (Ps. 21, 2-9, 18, 19, 22, 24 et 32.) Deus, Deus meus, réspice in me: quare me dereliquísti? ℣. Longe a salúte mea verba delictórum meórum. ℣. Deus meus, clamábo per diem, nec exáudies: in nocte, et non ad insipiéntiam mihi. ℣. Tu autem in sancto hábitas, laus Israel. ℣. In te speravérunt patres nostri: speravérunt, et liberásti eos. ℣. Ad te clamavérunt, et salvi facti sunt: in te speravérunt, et non sunt confúsi. ℣. Ego autem sum vermis, et non homo: oppróbrium, hóminum, et abjéctio plebis. ℣. Omnes qui vidébant me, aspernabántur me: locúti sunt lábiis, et movérunt caput. ℣. Sperávit in Dómino, erípiat eum: salvum fáciat eum: quóniam vult eum. ℣. Ipsi vero consideravérunt, et conspexérunt me: divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem. ℣. Líbera me de ore leónis: et a

bölény szarvától. ℣. Ti, kik félitek az Urat, dicsérjétek őt, Jákob minden ivadéka, magasztaljátok őt. ℣. Az Úrról beszélek az eljövendő nemzedéknek: az ő igazságát fogják hirdetni az egek. ℣. A születendő népnek, mivel az Úr így cselekedett.

córnibus unicórnium humilitátem meam. ℣. Qui timétis Dóminum, laudáte eum: univérsum semen Jacob, magnificáte eum. ℣. Annuntiábitur Dómino generátio ventúra: et annuntiábunt caeli justítiam ejus. ℣. Pópulo, qui nascétur, quem fecit Dóminus.

(Ezután következik a szenvedés története. Csendes misében a pap az evangélium oldalán olvassa, de a hívek csak a végén állanak fel. Nagymisében a pap a passiót a lecke-oldalon mondja és énekesek éneklik. Az egyik énekes (C.) az evangélium elbeszélő részeit, a másik (✠) az Úr Jézus szavait, a harmadik énekes vagy a kar (S.) a többi személyek és a tömeg szavait énekli.)

A mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése Szent Máté szerint. (26-27. fej.)

Az időben: Mondá Jézus tanítványainak: ✠ Tudjátok, hogy két nap mulva húsvét lészen és az Emberfiát elárulják, hogy megfeszítsék. C. Akkor egybegyülének a papi fejedelmek és a nép vénei a főpap udvarába, aki Kaifásnak neveztetett és tanácsot ülének, hogy Jézust csellel megfogják és megöljék. Mondák azonban: S. Ne az ünnepnapon, nehogy lázadás támadjon a nép között. C. Mikor pedig Jézus Bethániában vala, a bélpoklos Simon házában, hozzája járula egy asszony, alabástrom-edényben drága kenettel, melyet az asztalnál ülőnek fejére önte. Látván ezt a tanítványok, bosszankodának, mondván: S. Mire való ez a pazarlás?

Pássio Dómini nostri Jesu Christi secúndum Matthaeum. (Cap. 26-27.)

In illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: ✠ Scitis quia post bíduum Pascha fiet, et Fílius hóminis tradétur ut crucifígátur. C. Tunc congregáti sunt príncipes sacerdótum, et senióres pópuli in átrium príncipis sacerdótum, qui dicebátur Cáiphas: et consílium fecérunt ut Jesum dolo tenérent, et occíderent. Dicebant autem: S. Non in die festo, ne forte tumúltus fíeret in pópulo. C. Cum autem Jesus esset in Bethánia in domo Simónis leprósi, accéssit ad eum múlier habens alabástrum unguénti pretiósi, et effúdit super caput ipsíus recumbéntis. Vidéntes autem discípuli, indignáti sunt, dicéntes: S. Ut quid perdítio

Mert drágán el lehetett volna ezt adni és árát a szegényeknek adni. C. Észrevévén pedig ezt Jézus, mondá nekik: ✠ Mit bántjátok ezt az asszonyt? Hiszen jó dolgot cselekedett velem. Mert a szegények veletek vannak mindenkor, de én nem mindig vagyok nálatok. Ő meg testemre öntvén e kenetet, temetésemre cselekedte. Bizony mondom nektek, ahol csak hirdetni fogják ezt az evangéliumot az egész világon, azt is majd elmondják, amit ez cselekedett, az ő emlékezetére. C. Akkor elméne egy a tizenkettő közül, kinek neve volt iskarióti Júdás, a papi fejedelmekhez és mondá nekik; S. Mit fogtok nekem adni, ha én őt kezetekbe adom? C. Azok pedig rendelének neki harminc ezüst pénzt. És attól fogva alkalmat keres vala, hogy őt elárulja.

A kovásztalanok első napján pedig Jézushoz járulának a tanítványok, mondván: S. Hol akarod, hogy elkészítsük néked a húsvéti bárányvacsorát? C. Jézus pedig mondá: ✠ Menjetek a városba egy bizonyos emberhez és mondjátok neki: A mester üzeni: Az én időm közel vagyon, nálad tartom a húsvéti vacsorát tanítványaimmal együtt. C. És úgy cselekvének a tanítványok, amint rendelte nekik Jézus és elkészíték a húsvéti bárányt.

haec? pótuit enim istud venúmdari multo, et dari paupéribus. C. Sciens autem Jesus, ait illis: ✠ Quid molésti estis huic mulíeri? opus enim bonum operáta est in me. Nam semper páuperes habétis vobíscum: me autem non semper habétis. Mittens enim haec unguéntum hoc in corpus meum, ad sepeliéndum me fecit Amen dico vobis, ubicúmque praedicátum fúerit hoc Evangélium in toto mundo, dicétur et, quod haec fecit in memóriam ejus. C. Tunc ábiit unus de duódecim, qui dicebátur Judas Iscariótes, ad príncipes sacerdótum, et ait illis: S. Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam? C. At illi constituérunt ei trigínta argénteos. Et exínde quaerébat opportunitátem ut eum tráderet.

Prima autem die azymórum accessérunt discípuli ad Jesum, dicéntes: S. Ubi vis parémus tibi comédere pascha? C. At Jesus dixit: ✠ Ite in civitátem ad quemdam, et dícite ei: Magíster dicit: Tempus meum prope est, apud te fácio pascha cum discípulis meis. C. Et fecérunt discípuli, sicut constítuit illis Jesus, et paravérunt pascha. Véspere autem facto, discumbébat cum duódecim discípulis suis. Et edén-

ránt. Mikor aztán este lett, asztalhoz telepedék tizenkét tanítványával. És amint esznek vala, mondá: ✠ Bizony mondom nektek, hogy egy közületek el fog árulni engem. C. És igen megszomorodván, kezdék egyenként kérdezni: S. Csak nem én vagyok, Uram? C. Ő pedig felelvén, mondá: ✠ Aki velem kezét a tálba nyujtja, az árul el engem. Az Emberfia ugyan elmegyen, amint meg vagyon írva felőle; de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja; jobb lett volna annak, ha nem született volna az az ember. C. Megszólalván Judás, ki elárulta őt, mondá: S. Csak nem én vagyok, Rabbi? C. Felelé neki: ✠ Te mondád. C. Midőn pedig vacsoráltak, vevén Jézus a kenyeret, megáldá, megszegé és tanítványainak adá, mondván: ✠ Vegyétek és egyétek, ez az én testem. C. És vévén a kelyhet, hálát ada és nekik adá, mondván: ✠ Igyatok ebből mindnyájan; mert ez az én vérem, az újszövetségé, mely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. Mondom pedig nektek: Mostantól fogva nem iszom a szőlő eme terméséből addig a napig, mikor azt az újat iszom majd veletek Atyám országában. C. És szent éneket énekelvén, kimenének az Olajfák hegyére. Akkor mondá nekik Jézus: ✠ Minditibus illis, dixit: ✠ Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditúrus est. C. Et contristáti valde, coepérunt sínguli dícere: S. Numquid ego sum, Dómine? C. At ipse respóndens, ait: ✠ Qui intíngit mecum manum in parópside, hic me tradet. Fílius quidem hóminis vadit, sicut scriptum est de illo: vae autem hómini illi, per quem Fílius hóminis tradétur: bonum erat ei, si natus non fuísset homo ille. C. Respóndens autem Judas, qui trádidit eum, dixit: S. Numquid ego sum, Rabbi? C. Ait illi: ✠ Tu dixísti. C. Coenántibus autem eis, accépit Jesus panem, et benedíxit, ac fregit, dedítque discípulis suis, et ait: ✠ Accípite et comédite: hoc est corpus meum. C. Et accípiens cálicem, grátias egit: et dedit illis, dicens: ✠ Bíbite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus novi testaménti, qui pro multis effundétur in remissiónem peccatórum. Dico autem vobis: non bibam ámodo de hoc genímine vitis, usque in diem illum, cum illud bibam vobíscum novum in regno Patris mei. C. Et hymno dicto, exiérunt in montem Olivéti. Tunc dicit illis Jesus: ✠ Omnes vos scándalum patiémini in me, in ista nocte. Scriptum est enim: Percútiam pastórem,

nyájan megbotránkoztok énbennem ez éjjel. Mert írva vagyon: Megverem a pásztort és elszéledtek a nyáj juhai. De ha majd feltámadtam, előttetek megyek Galileába. C. Péter pedig megszólalván, mondá neki: S. Ha mindnyájan megbotránkoznak is tebenned, én meg nem botránkozom soha. C. Mondá neki Jézus: ✠ Bizony mondom neked, hogy ez éjjel, mielőtt a kakas szól, háromszor tagadsz meg engem. C. Mondá neki Péter: S. Ha meg is kellene halnom veled, nem tagadlak meg téged. C. Hasonlóképpen beszélének a tanítványok mindnyájan.

et dispergéntur oves gregis. Postquam autem resurréxero, praecédam vos in Galilaeam. C. Respóndens autem Petrus, ait illi: S. Et si omnes scandalizáti fúerint in te, ego numquam scandalizábor. C. Ait illi Jesus: ✠ Amen dico tibi, quia in hac nocte, ántequam gallus cantet, ter me negábis. C. Ait illi Petrus: S. Etiam si oportúerit me mori tecum, non te negábo. C. Similiter et omnes discípuli dixérunt.

Akkor Jézus a Getszemáni nevezetű majorba méne velük és mondá tanítványainak: ✠ Üljetek le itt, míg odébb megyek és imádkozom. C. És maga mellé vévén Pétert és Zebedeus két fiát, kezde szomorkodni és gyötrődni. Akkor mondá nekik: ✠ Szomorú az én lelkem mindhalálig. Várjatok itt és virrasszatok velem. C. És kissé előbbre menvén orcájára borula, imádkozván és mondván: ✠ Atyám! ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár. Mindazonáltal, ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te. C. És tanítványaihoz méne és alva találván őket mondá Péternek: ✠ Így hát egy óráig sem birtatok virrasztani velem? Ébren legyetek és imádkozzatok, hogy kísér-

Tunc venit Jesus cum illis in villam, quae dícitur Gethsémani, et dixit discípulis suis: ✠ Sedéte hic, donec vadam illuc, et orem. C. Et assúmpto Petro, et duóbus fíliis Zebedaei, coepit contristári, et moestus esse. Tunc ait illis: ✠ Tristis est ánima mea usque ad mortem: sustinéte hic, et vigiláte mecum. C. Et progréssus pusíllum, prócidit in fáciem suam, orans, et dicens: ✠ Pater mi, si possíbile est, tránseat a me calix iste. Verúmtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. C. Et venit ad discípulos suos, et invénit eos dormiéntes: et dicit Petro: ✠ Sic non potuístis una hora vigiláre mecum? Vigiláte, et oráte, ut non intrétis in tentatiónem. Spíritus qui-

tésbe ne essetek. A lélek ugyan kész, de a test gyönge. C. Másodszor is újra elméne és imádkozék, mondván: ✠ Atyám! Ha el nem mulhatik e pohár anélkül, hogy ki ne igyam, legyen meg a te akaratod. C. És megint visszatérvén, alva találá őket, mert szemeik el voltak nehezedve. És otthagyván őket, ismét elméne és harmadszor imádkozék, ugyanazon beszédet mondván. Akkor tanítványaihoz méne és mondá nekik: ✠ Aludjatok már és nyugodjatok; íme elközelgett az óra és az Emberfia a bűnösök kezébe adatik. Keljetek föl, menjünk; íme közeledik, aki engem elárul. C. Míg ő szól vala, íme Judás, egy a tizenkettő közül, eljöve és vele nagy sereg, kardokkal és dorongokkal, küldetve a papi fejedelmektől és a nép véneitől. Aki pedig elárulta őt, jelt adott nekik, mondván: S. Akit megcsókolok, ő az, fogjátok meg. C. És azonnal Jézushoz járulván, mondá: S. Üdvözlégy, Rabbi! C. És megcsókolá őt. Jézus megmondá neki: ✠ Barátom! mi végre jöttél? C. Akkor hozzámenének és kezet vetének Jézusra és megragadák őt. És íme egy azok közül, kik Jézussal valának, kinyujtván kezét, kardot ránta és rásujtván a főpap szolgájára, levágá annak fülét. Erre mondá neki Jézus: ✠ Tedd vissza hedem promptus est, caro autem infirma. C. Iterum secúndo ábiit, et orávit, dicens: ✠ Pater mi, si non potest hic calix transíre, nisi bibam illum, fiat volúntas tua. C. Et venit íterum, et invénit eos dormiéntes: erant enim óculi eórum graváti. Et relíctis illis, íterum ábiit, et orávit tértio, eúmdem sermónem dicens. Tunc venit ad discípulos suos, et dicit illis: ✠ Dormíte jam, et requiéscite: ecce appropinquávit hora, et Fílius hóminis tradétur in manus peccatórum. Súrgite, eámus: ecce appropinquávit qui me tradet. C. Adhuc eo loquénte, ecce Judas unus de duódecim venit, et cum eo turba multa cum gládiis, et fústibus, missi a princípibus sacerdótum, et senióribus pópuli. Qui autem trádidit eum, dedit illis signum dicens: S. Quemcúmque osculátus fúero, ipse est, tenéte eum. C. Et confestim accédens ad Jesum, dixit: S. Ave Rabbi. C. Et osculátus est eum. Dixítque illi Jesus: ✠ Amíce, ad quid venísti? C. Tunc accessérunt, et manus injecérunt in Jesum, et tenuérunt eum. Et ecce unus ex his, qui erant cum Jesu, exténdens manum, exémit gládium suum, et percútiens servum princípis sacerdótum, amputávit aurículam ejus. Tunc ait illi

lyébe kardodat; mert mindazok, akik fegyvert fognak, fegyver által vesznek el. Vagy azt hiszed, hogy nem kérhetem Atyámat és rögtön adna nekem többet tizenkét ezred angyalnál? De akkor hogyan teljesednének be az írások, hogy így kell történnie? C. Abban az órában mondá Jézus a seregnek: ✠ Mint latorra, úgy jöttetek ki kardokkal és dorongokkal megfogni engem. Naponkint nálatok ültem, tanítván a templomban és nem fogtatok el. engem. C. Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjenek a próféták írásai. Akkor a tanítványok mindnyájan elhagyák őt és elfutának.

Amazok pedig fogván Jézust, Kaifás főpaphoz vivék, hol az írástudók és vének egybegyűltek. Péter meg messziről követé őt a főpap udvaráig; és bemenvén oda, leüle a szolgák közé, hogy lássa a végét. A papi fejedelmek pedig és az egész gyülekezet hamis tanuságot keresének Jézus ellen, hogy őt halálra adják és nem találtak, noha sok hamis tanu jelentkezett. Utoljára elő álla két hamis tanu és szóla: S. Ez azt mondotta: Le tudom rontani az Isten templomát és három nap alatt felépíteni azt. C. És fölkelvén a főpap mondá neki: S. Semmit sem felelsz-e azokra, mikről ezek ellened tanuskodnak? C. Jesus: ✠ Convérte gládium tuum in locum suum. Omnes enim, qui accéperint gládium, gládio períbunt. An putas, quia non possum rogáre Patrem meum, et exhibébit mihi modo plus quam duódecim legiónes Angelórum? Quómodo ergo implebúntur Scriptúrae, quia sic opórtet fíeri? C. In illa hora dixit Jesus turbis: ✠ Tamquam ad latrónem exístis cum gládiis, et fústibus comprehéndere me: quotídie apud vos sedébam docens in templo, et non me tenuístis. C. Hoc autem totum factum est, ut adimpleréntur Scriptúrae prophetárum. Tunc discípuli omnes, relícto eo, fugérunt.

At illi tenéntes Jesum, duxérunt ad Cáipham príncipem sacerdótum, ubi scribae, et senióres convénerant. Petrus autem sequebátur eum a longe, usque in átrium príncipis sacerdótum: Et ingréssus intro, sedébat cum minístris, ut vidéret finem. Príncipes autem sacerdótum, et omne concílium, quaerébant falsum testimónium contra Jesum, ut eum morti tráderent: et non invenérunt, cum multi falsi testes accessíssent. Novíssime autem venérunt duo falsi testes, et dixérunt: S. Hic dixit: Possum destrúere templum Dei, et post tríduum reaedificáre illud. C. Et surgens prin-

Jézus pedig hallgat vala. És a főpap mondá neki: S. Megesketlek téged az élő Istenre, hogy valld meg nekünk, te vagy-e a Krisztus, az Isten Fia? C. Felelé neki Jézus: ✠ Te mondád. Azonban mondom nektek: Majd egykor látni fogjátok az Emberfiát az Isten hatalmának jobbján ülni és eljönni az ég felhőiben. C. Akkor a főpap megszaggatá ruháit, mondván: S. Káromkodott; mi szükségünk van még tanukra? Íme most hallottátok a káromkodást. Mit gondoltok? C. Azok pedig felelvén, mondák: S. Méltó a halálra. C. Akkor orcájára köpdösének és ökölle csapdosák, őt, mások pedig arcul verék, mondván: S. Találd ki, te Krisztus! ki ütött meg téged? C. Péter pedig künn az udvarban ül vala. És hozzájöve egy szolgáló, mondván: S. Te is a galileai Jézussal valál. C. Ő pedig tagadá mindnyájok előtt, mondván: S. Nem értem, mit mondasz. C. Midőn pedig kiment a kapu alá, meglátá őt egy másik szolgáló és mondá az ott levőknek: S. Ez is a názáreti Jézussal volt. C. És megint tagadá esküvel, hogy: Nem ismerem azt az embert. Kis vártatva hozzámenvén az ott állók, mondák Péternek: S. Valóban, te is közülük való vagy, mert beszéded is elárul téceps sacerdótum, ait illi: S. Nihil respóndes ad ea, quae isti advérsum te testificántur? C. Jesus autem tacébat. Et princeps sacerdótum ait illi: S. Adjúro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Fílius Dei. C. Dicit illi Jesus: ✠ Tu dixísti. Verúmtamen dico vobis, ámodo vidébitis Fílium hóminis sedéntem a dextris virtútis Dei, et veniéntem in núbibus caeli. C. Tunc princeps sacerdótum scidit vestiménta sua, dicens: S. Blasphemávit: quid adhuc egémus téstibus? Ecce nunc audístis blasphémiam: quid vobis vidétur? C. At illi respondéntes dixérunt: S. Reus est mortis. C. Tunc exspuérunt in fáciem ejus, et cólaphis eum cecidérunt, álii autem palmas in fáciem ejus dedérunt, dicéntes: S. Prophetíza nobis, Christe, quis est qui te percússit? C. Petrus vero sedébat foris in átrio: et accéssit ad eum una ancílla, dicens: S. Et tu cum Jesu Galilaeo eras. C. At ille negávit coram ómnibus, dicens: S. Néscio quid dicis. C. Exeúnte autem illo jánuam, vidit eum ália ancílla, et ait his, qui erant ibi: S. Et hic erat cum Jesu Nazaréno. C. Et íterum negávit cum juraménto: Quia non novi hóminem. Et post pusíllum accessérunt qui

ged C. Erre kezde átkozódni és esküdözni, hogy nem ismeri ezt az embert. És azonnal megszólala a kakas. Akkor eszébe jutott Péternek Jézus szava, melyet mondott vala: Mielőtt a kakas szól, háromszor tagadsz meg engem. És kimenvén onnan, keserves sírásra fakadt.

Mikor pedig reggel lőn, tanácsot ülének mindnyájan a papi fejedelmek és a nép vénei Jézus ellen, hogy őt halálra adják. És megkötözvén őt, vivék és átadák Poncius Pilátus helytartónak. Akkor látván Judás, ki őt elárulta, hogy elítélték, meg bánván tettét, visszavivé a harminc ezüstpénzt a papi fejedelmeknek és véneknek mondván: S. Vétkeztem, elárulván az igaz vért. C. Ám azok mondák: S. Mi közünk hozzá? Te lássad. C. És odavetve az ezüstpénzeket a templomba, eltávozék és elmenvén fölakasztá magát. A papi fejedelmek pedig fölszedvén az ezüstpénzt, mondák: S. Nem szabad azt a templom kincstárába tenni, mert vér díja. C. Tanácsot tartván tehát, megvevék rajta a fazekas földjét az idegenek temetőjének. Azért hívják azt a földet Hakeldamának, azaz vérmezőnek, mai napiglan. Akkor beteljesedék Jeremiás próféta mondása, aki így szólott: stabant, et dixérunt Petro: S. Vere et tu ex illis es: nam et loquéla tua maniféstum te facit. C. Tunc coepit detestári, et juráre quia non novísset hóminem. Et contínuo gallus cantávit. Et recordátus est Petrus verbi Jesu, quod díxerat: Priúsquam gallus cantet, ter me negábis. Et egréssus foras, flevit amáre.

Mane autem facto, consílium iniérunt omnes príncipes sacerdótum, et senióres pópuli advérsus Jesum, ut eum morti tráderent. Et vinctum adduxérunt eum, et tradidérunt Póntio Piláto praesidi. Tunc videns Judas, qui eum trádidit, quod damnátus esset; poeniténtia ductus, rétulit trigínta argénteos princípibus sacerdótum, et senióribus, dicens: S. Peccávi, tradens sánguinem justum. C. At illi dixérunt: S. Quid ad nos? Tu víderis. C. Et projéctis argénteis in templo, recéssit: et ábiens, láqueo se suspéndit. Príncipes autem sacerdótum, accéptis argénteis, dixérunt: S. Non licet eos míttere in córbonam: quia prétium sánguinis est. C. Consílio autem ínito, emérunt ex illis agrum fíguli, in sepultúram peregrinórum. Propter hoc vocátus est ager ille, Hacéldama, hoc est, ager sánguinis, usque in hodiérnum diem. Tunc implétum est,

És vevék a harminc ezüstpénzt, a megbecsültnek árát, kit ennyire becsültek Izrael fiai részéről; és a fazekas földjéért adták azt, amint az Úr parancsolta nekem. Jézus pedig a helytartó előtt áll vala és kérdezé őt a helytartó, mondván: S. Te vagy-e a zsidók királya? C. Felelé neki Jézus: ✠ Te mondod. C. És midőn vádolták a papi fejedelmek és vének, semmit sem felelt. Akkor mondá neki Pilátus: S. Nem hallod-e, mi mindenről tanuskodnak ellened? C. És egy szavára sem felele neki, úgy hogy a helytartó szerfölött csodálkozék. Szokás volt pedig, hogy az ünnepen a helytartó elbocsásson egy foglyot a népnek, akit kívántak. Vala éppen akkor egy híres foglya, ki Barabbásnak hivatott. Összegyüjtvén azért őket, mondá Pilátus: S. Kit akartok, hogy elbocsássak nektek, Barabbást-e, vagy Jézust, kit Krisztusnak mondanak? C. Mert tudta, hogy irígységből adták őt kezébe. Midőn pedig az ítélőszéken ül vala, hozzája külde felesége, mondván: S. Semmi közöd se legyen avval az igazzal; mert sokat szenvedtem ma álmomban miatta. C. De a papi fejedelmek és vének rábeszélték a népet, hogy Barabbást kérjék, Jézust pedig elveszítsék. Szólván hát a helytartó, mondá nekik: quod dictum est per Jeremíam prophétam, dicéntem: Et accepérunt trigínta argénteos prétium appretiáti, quem appretiavérunt a fíliis Israel: et dedérunt eos in agrum fíguli, sicut constítuit mihi Dóminus. Jesus autem stetit ante praesidem, et interrogávit eum praeses, dicens: S. Tu es Rex Judaeórum? C. Dicit illi Jesus: ✠ Tu dicis. C. Et cum accusarétur a princípibus sacerdótum, et senióribus, nihil respóndit. Tunc dicit illi Pilátus: S. Non audis quanta advérsum te dicunt testimónia? C. Et non respóndit ei ad ullum verbum, ita ut mirarétur praeses veheménter. Per diem autem solémnem consuéverat praeses pópulo dimíttere unum vinctum, quem voluíssent. Habébat autem tunc vinctum insígnem, qui dicebátur Barábbas. Congregátis ergo illis, dixit Pilátus: S. Quem vultis dimíttam vobis: Barábbam, an Jesum, qui dícitur Christus? C. Sciébat enim quod per invídiam tradidíssent eum. Sedénte autem illo pro tribunáli, misit ad eum uxor ejus, dicens: S. Nihil tibi, et justo illi: multa enim passa sum hódie per visum propter eum. C. Príncipes autem sacerdótum, et senióres persuasérunt pópulis, ut péterent Barábbam,

S. Melyiket akarjátok, hogy a kettő közül elbocsássam nektek? C. Azok pedig felelék: S. Barabbást. C. Mondá nekik Pilátus: S. Mit csináljak tehát Jézussal, kit Krisztusnak mondanak? C. Felelének mindnyájan: S. Keresztre vele! C. Mondá nekik a helytartó: S. De hát mi rosszat cselekedett? C. Azok még jobban kiáltozának, mondván: S. Keresztre vele! C. Látván tehát Pilátus, hogy semmire sem megy, hanem annál inkább nő a zajongás, vizet vévén, megmosá kezeit a nép előtt mondván: S. Én ártatlan vagyok ennek az igaznak vérétől, ti lássátok. C. És felelvén az egész nép, mondá: S. Az ő vére mirajtunk és a mi gyermekeinken. C. Erre elbocsátá kedvükért Barabbást, Jézust pedig megostorozván, átadá nekik, hogy megfeszítsék. Akkor a helytartó katonái magukkal vivén Jézust a törvényházba, egybegyüjték körülötte az egész csapatot. És levetkőztetvén őt, bíborszínű köpönyeget adának rája és koszorút fonván tövisből, fejére tevék azt és a nádat jobbkezébe; és térdet hajtván előtte, kicsúfolták őt, mondván: S. Üdvözlégy zsidók királya! C. És ráköpdösvén, vevék a nádat és fejét verék vele. Miután pedig csúfot űztek belőle, levévén róla a köpönyeget, ráadák saját ruJesum vero pérderent. Respóndens autem praeses ait illis: S. Quem vultis vobis de duóbus dimítti? C. At illi dixérunt: S. Barábbam. C. Dicit illis Pilátus: S. Quid ígitur fáciam de Jesu, qui dícitur Christus? C. Dicunt omnes: S. Crucifigátur. C. Ait illis praeses: S. Quid enim mali fecit? C. At illi magis clamábant, dicéntes: S. Crucifigátur. C. Videns autem Pilátus quia nihil proficeret, sed magis tumúltus fieret: accépta aqua, lavit manus coram pópulo, dicens: S. Innocens ego sum a sánguine justi hujus: vos vidéritis. C. Et respóndens univérsus pópulus dixit: S. Sanguis ejus super nos, et super fílios nostros. C. Tunc dimísit illis Barábbam: Jesum autem flagellátum trádidit eis, ut crucifigerétur. Tunc milites praesidis suscipiéntes Jesum in praetórium, congregavérunt ad eum univérsam cohórtem: et exuéntes eum, chlámydem coccíneam circumdedérunt ei: et plecténtes corónam de spinis, posuérunt super caput ejus, et arúndinem in déxtera ejus. Et genu flexo ante eum, illudébant ei, dicéntes: S. Ave, Rex Judaeórum. C. Et exspuéntes in eum, accepérunt arúndinem, et percutiébant caput ejus. Et postquam illusérunt ei, exuérunt eum chlámyde, et

háit és elvivék, hogy megfeszítsék.

Kimenvén pedig találának egy Simon nevű cirenei embert; ezt kényszeríték, hogy vigye keresztjét. És mikor elérkeztek a helyre, melyet Golgotának neveznek, ami koponyahelyet jelent, epével vegyített bort adának neki inni, de megízlelvén, nem akart inni belőle. Minekutána pedig felfeszítették őt, megosztozának ruháin, sorsot vetvén, hogy beteljesedjék: amit a próféta jövendölt, mondván: Elosztották maguk közt ruháimat és köntösömre sorsot vetettek. Azután leülvén, őrzik vala. És feje fölé tették vétkének föliratát: Ez Jézus, a zsidók királya. Akkor megfeszítének vele együtt két latrot, egyiket jobbról, másikat balfelől. A járókelők pedig káromolák őt, hajtogatván fejüket és mondván: S. Há! Te, ki lerontod az Isten templomát és harmadnapra fölépíted azt, szabadítsd meg magadat! Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről! C. Hasonlóképpen a papi fejedelmek is az írástudókkal és vénekkel egyetemben csúfolódva mondák: S. Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni! ha Izrael királya, szálljon le most a keresztről és hiszünk neki. Az Istenben bízott, mentse meg most, ha

induérunt eum vestiméntis ejus, et duxérunt eum ut crucifígerent.

Exeúntes autem, invenérunt hóminem Cyrenaeum, nómine Simónem: hunc angariavérunt, ut tólleret crucem ejus. Et venérunt in locum qui dícitur Gólgotha, quod est Calváriae locus. Et dedérunt ei vinum bíbere cum felle mixtum. Et cum gustásset, nóluit bíbere. Postquam autem crucifixérunt eum, divisérunt vestiménta ejus, sortem mitténtes: ut implerétur, quod dictum est per Prophétam, dicéntem: Divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem. Et sedéntes, servábant eum. Et imposuérunt super caput ejus causam ipsíus scriptam: Hic est Jesus Rex Judaeórum. Tunc crucifíxi sunt cum eo duo latrónes: unus a dextris, et unus a sinístris. Praetereúntes autem blasphemábant eum, movéntes cápita sua, et dicéntes: S. Vah, qui déstruis templum Dei, et in tríduo illud reaedíficas: salva temetípsum. Si Fílius Dei es, descénde de cruce. C. Simíliter et príncipes sacerdótum illudéntes cum scribis et senióribus, dicébant: S. Alios salvos fecit, seípsum non potest salvum fácere: si Rex Israel est, descéndat nunc de cruce, et crédimus ei: confídit in

akarja őt; mert azt mondotta, hogy: Isten Fia vagyok. C. Ugyanezzel szidalmazták őt a latrok is, kik vele együtt voltak felfeszítve. Hat órától pedig sötétség lőn az egész földön kilenc óráig. És kilenc óra tájban felkiálta Jézus nagy szóval, mondván: ✠ Eli! Eli! lamma sabaktáni? C. Azaz: ✠ Én Istenem, én Istenem! miért hagytál el engem. C. Némelyek pedig az ott állók közül hallván ezt, mondák: S. Ez Illést hívja. C. És mindjárt odaszaladván egyik közülök, spongyát vett elő, megtölté ecettel és nádszálra tűzvén, inni ada neki. A többiek pedig mondák: S. Hadd el! lássuk, eljön-e Illés, hogy megszabadítsa őt. C. Jézus pedig ismét nagy szóval kiáltván, kiadá lelkét.

Deo: líberet nunc, si vult eum; dixit enim: Quia Fílius Dei sum. C. Idípsum autem et latrónes, qui crucífixi erant cum eo, improperábant ei. A sexta autem hora ténebrae factae sunt super univérsam terram usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamávit Jesus voce magna, dicens: ✠ Eli, Eli, lamma sabactháni? C. Hoc est: ✠ Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquísti me? C. Quidam autem illic stantes, et audiéntes, dicébant: S. Elíam vocat iste. C. Et contínuo currens unus ex eis, accéptam spóngiam implévit acéto, et impósuit arúndini, et dabat ei bíbere. Céteri vero dicébant: S. Sine, videámus an véniat Elías líberans eum. C. Jesus autem íterum clamans voce magna, emísit spíritum.

(Itt letérdelünk és néhány pillanatig elmélkedünk.)

És íme, a templom kárpitja kettéhasadt fölétől-aljáig; és a föld megindula, a kősziklák megrepedének; és a sírboltok megnyílának és sok elhúnyt szentnek teste föltámadott; és kijövén a sírokból az ő feltámadása után bemenének a szent városba, és sokaknak megjelenének. A százados pedig és akik vele együtt őrzik vala Jézust, látván a földindulást és a történteket, igen megfélemlének, mond-

Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deórsum: et terra mota est, et petrae scissae sunt, et monuménta apérta sunt: et multa córpora sanctórum, qui dormíerant, surrexérunt. Et exeúntes de monuméntis post resurrectiónem ejus, venérunt in sanctam civitátem et apparuérunt multis. Centúrio autem, et qui cum eo erant, custodiéntes Jesum, viso terraemótu et his, quae

ván: S. Ez valóban Isten Fia volt. C. Sokan valának pedig ottan asszonyok, messziről nézvén, kik követték vala Jézust Galileából, szolgálván neki; kik között volt Mária Magdolna és Mária, Jakab és József anyja és Zebedeus fiainak anyja.

Mikor pedig esteledett, jöve egy arimatheai gazdag ember, névszerint József, aki maga is tanítványa volt Jézusnak; ez Pilátushoz járulván, elkéré Jézus testét. Akkor Pilátus megparancsolá, hogy adják ki a testet. És vevén József a testet, tiszta gyolcsba takará és ezt saját új sírboltjába helyezé, melyet kősziklába vágott vala; és nagy követ gördítvén a sírbolt ajtajára, elméne. Ott voltak pedig Mária Magdolna és a másik Mária, a sír átellenében ülvén.

fiébant, timuérunt valde, dicéntes: S. Vere Fílius Dei erat iste. C. Erant autem ibi mulíeres multae a longe, quae secútae erant Jesum a Galilaea, ministrántes ei: inter quas erat María Magdaléne, et María Jacóbi, et Joseph mater, et mater filiórum Zebedaei.

Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathaea, nómine Joseph, qui et ipse discípulus erat Jesu. Hic accéssit ad Pilátum, et pétiit corpus Jesu. Tunc Pilátus jussit reddi corpus. Et accépto córpore, Joseph invólvit illud in síndone munda. Et pósuit illud in monuménto suo novo, quod excíderat in petra. Et advólvit saxum magnum ad óstium monuménti, et ábiit. Erat autem ibi María Magdaléne, et áltera María, sedéntes contra sepúlchrum.

(Itt a pap — vagy ha van, a szerpap — elmondja a Munda cort és Dóminus vobíscum mondása s a könyv megjelölése nélkül az evangélium szertartásai szerint mondja vagy énekli a következő részt :)

Másnap pedig, mely a készületnap után esik, egybegyülének a papi fejedelmek és farizeusok Pilátushoz, mondván: Uram! emlékszünk, hogy ez a csaló még életében azt mondotta: Három nap mulva feltámadok. Parancsold meg tehát, hogy őrizzék a sírt harmadnapig, nehogy odamenvén tanítványai, ellopják őt és

Altera autem die, quae est post Parascéven, convenérunt príncipes sacerdótum, et pharisaei ad Pilátum dicéntes: Dómine, recordáti sumus, quia sedúctor ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resúrgam. Jube ergo custodíri sepúlchrum usque in diem tértium: ne forte véniant discípuli ejus, et furéntur eum,

azt mondják a népnek: feltámadott halottaiból; és az utóbbi ámítás rosszabb leszen az elsőnél. Mondá nekik Pilátus: Van őrségtek, menjetek, őrizzétek ahogy tudjátok. Azok pedig elmenvén, biztosíták a sírt őrséggel, miután lepecsételték a követ.

et dicant plebi: Surréxit a mórtuis: et erit novíssimus error pejor prióre. Ait illis Pilátus: Habétis custódiam, ite, custodíte sicut scitis. Illi autem abeúntes, muniérunt sepúlchrum, signántes lápidem, cum custódibus.

Felajánlási ének. (Zs. 68, 21-22.) Gyalázatot és nyomorúságot szenved a szívem: kerestem, ki szánakoznék rajtam, de nem akadt senki sem: ki vigasztaljon engem, de senkit sem leltem: sőt enni nekem epét adtak, szomjúságomban ecettel itattak.

Offertorium. (Ps. 68, 21-22.) Impropérium exspectávit cor meum, et misériam: et sustínui qui simul mecum contristarétur, et non fuit: consolántem me quaesívi, et non invéni: et dedérunt in escam meam fel, et in siti mea potavérunt me acéto.

Csendes imádság. Engedd, kérünk, Urunk, hogy a fölséged színe előtt fölajánlott adomány nekünk mind az áldozatos lelkület kegyelmét megnyerje, mind a boldog örökkévalóság birtoklását megszerezze. A mi.

Secreta. Concéde, quaesumus, Dómine: ut óculis tuae majestátis munus oblátum, et grátiam nobis devotiónis obtíneat, et effectum beátae perennitátis acquírat. Per Dóminum nostrum.

Prefáció a szent Keresztről, 358. l.

Áldozásra. (Máté 26, 42.) Atyám, ha el nem múlhatik e pohár anélkül, hogy ki ne igyam, legyen meg a te akaratod.

Communio. (Matth. 26, 42.) Pater, si non potest hic calix transíre, nisi bibam illum: fiat volúntas tua.

Áldozás utáni imádság. E misztérium hatása törölje el, Urunk, bűneinket és teljesítse igaz kívánságainkat. A mi Urunk Jézus Krisztus.

Postcommunio. Per hujus, Dómine, operatiónem mystérii: et vítia nostra purgéntur, et justa desidéria compleántur. Per Dóminum.

(Csendes szentmiséken utolsó evangéliumnak a barkaszentelési evangéliumot mondjuk, 220. l.)

NAGYCSÜTÖRTÖK.

Nagycsütörtökön az Úr kereszthalálát megelőző este eseményeiről emlékezik meg az Egyház. Ez a nap volt valamikor egyszersmind az utolsó liturgikus nap is a húsvéti (nagyszombati) keresztelés előtt. Ebből a két tényből fonódnak a mai nap fenségesen szép szertartásai.

1. *Az ünnepélyes szentmise.* Virágvasárnap óta gyászban van az Egyház, zokogva siratja Krisztus szenvedéseit, de ma egy pillanatra elfojtja könnyeit: örömünnepet ül, mert ma ünnepli legdrágább kincsének, az Oltáriszentségnek alapítását. Fehérszínű miseruhában mondja a szentmisét, fehér díszben ragyog az oltár, virág és szőnyeg díszíti a templomot. Harangzúgás és orgonaszó között ujjongó örömmel zengi az Oltáriszentség végtelen kegyelmeiért az Úrnak: *Gloria in excelsis Deo*, dicsőség a magasságban Istennek.

A *Glória után* elnémulnak a harangok, és a nagyszombati Glóriáig nem szólalnak meg többé. Helyettük fakereplőket használ az Egyház, hogy tompa hangjuk is kifejezze az Egyház mélységes gyászát.

Az átváltoztatáskor ezen a napon nálunk *három ostyát* változtat át a pap az Úr testévé. Az egyiket a mai szentmisében veszi magához, a másikkal holnap, nagypénteken áldozik, a harmadikat pedig holnap a Szentsírra helyezi, hogy imádják a hívők.

Az Úrfelmutatás után, a Per quem haec omnia kezdetű imádság előtt kezdi meg a püspök az *olajok megszentelését*. Szertartását l. 259. old.

A *szentáldozást* ezen a napon a papság is a nagymise bemutatójának kezéből veszi magához. Ma ugyanis magánmiséket nem szabad mondani, viszont nem volna illő, hogy a papság ép a mai napon, az eucharisztia és a papság alapításának napján távol maradjon a szentáldozástól. Valamikor a világiak is mind megáldoztak e szentmisében s a buzgó hívek ezt, hacsak lehetséges, ma is megteszik.

A szentmise után a fennmaradó két szentostyát ünnepélyes menettel, égő gyertyák között elviszik az egyik mellékkápol-

nába vagy mellékoltárra. Ugyanoda viszik a főoltárról az áldoztatókelyhet is. A tabernakulum ajtaját a főoltáron nyitva hagyják, annak emlékére, hogy a szenvedés estéjén az Úr eltávozott tanítványai köréből.

2. A szentmise után elmondják a vecsernyét (126. old.), azután a pap albában és violaszínű stólában *megfosztja az oltárokat* ékességüktől, annak emlékére, hogy az Urat megfosztották ruháitól.

3. Püspöki székesegyházakban a mai szertartásokat a *lábmosás* fejezi be. A szertartást végző főpap alázatosan megmossa, megtörli és megcsókolja 13 pap vagy szegény aggastyán lábát, hogy kövesse az Úr példáját, aki az utolsó vacsorán megmosta tanítványainak lábát.

1. Szentmise.

(Stációs-templom: a lateráni Szent János-bazilika.)

Bevonulásra. (Gal. 6, 14.)

Mi pedig dicsekedjünk a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, kiben vagyon üdvösségünk, életünk és feltámadásunk: ki által megváltattunk és megszabadultunk. (Zs. 66, 2.) Irgalmazzon nekünk az Isten és áldjon meg minket; ragyogtassa arcát felettünk és irgalmazzon nekünk. Mi pedig.

Introitus. (Gal. 6, 14.)

Nos autem gloriári opórtet in cruce Dómini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita, et resurréctio nostra: per quem salváti, et liberáti sumus. (Ps. 66, 2.) Deus misereátur nostri, et benedícat nobis: illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri. Nos autem.

(A Glóriára ma minden csengő és harang megszólal és zeng az egész angyali ének alatt, de azután hallgat egészen a nagyszombati Glóriáig.)

Könyörgés. Isten, kitől Judás is megkapta bűnének büntetését és a lator is bűnbánatának jutalmát: engedd éreznünk irgalmad hatását, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus, amint a szenvedése közben mindkettőjüknek megadta az érdemüknek megfelelő különböző díjat, úgy távolítsa el tőlünk a régi ember tévelygéseit és

Orátio. Deus, a quo et Judas reátus sui poenam, et confessiónis suae latro praemium sumpsit, concéde nobis tuae propitiatiónis efféctum: ut, sicut in passióne sua Jesus Christus Dóminus noster divérsa utrísque íntulit stipéndia meritórum; ita nobis, abláto vetustátis erróre, resurrectiónis suae grátiam

adja meg nekünk föltámadása kegyelmét: Ki veled.

Szentlecke Szent Pál apostolnak a Korinthusiakhoz írt leveléből. (I. 11, 20-32.)

Testvérek: Midőn egybegyűltök, ez már nem az Úr vacsorájának evése; mert kiki a saját vacsoráját veszi elő, hogy megegye. És az egyik éhezik, a másik meg dőzsöl. Vajjon nincsen-e házatok az evésre és ivásra? Vagy megvetitek Isten egyházát és megszégyenítitek azokat, akiknek nincsen? Mit mondjak nektek? Dícsérjelek-e titeket? Ebben nem dícsérlek! Mert én az Úrtól vettem, amit közöltem is veletek, hogy az Úr Jézus azon az éjtszakán, amelyen elárultatott, vevé a kenyeret és hálát adván, megtöré és mondá: Vegyétek és egyétek, ez az én testem, mely értetek adatik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlóképpen a kelyhet is, miután megvacsorált, mondván: Ez a kehely az újszövetség az én véremben; ezt cselekedjétek, valahányszor isszátok, az én emlékezetemre. Mert valahányszor ezt a kenyeret eszitek és ezt a kelyhet isszátok, az Úr halálát hirdetitek, míg el nem jő. Aki tehát méltatlanul eszi ezt a kenyeret, vagy issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Tehát vizsgálja meg largiátur: Qui tecum vívit et regnat.

Léctio Epístolae beáti Pauli Apóstoli ad Corínthios. (1. 11, 20-32.)

Fratres: Conveniéntibus vobis in unum, jam non est Domínicam coenam manducáre. Unusquísque enim suam coenam praesúmit ad manducándum. Et álius quidem ésurit: álius autem ébrius est. Numquid domos non habétis ad manducándum et bibéndum? aut ecclésiam Dei contémnitis, et confúnditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo. Ego enim accépi a Dómino, quod et trádidi vobis, quóniam Dóminus Jesus, in qua nocte tradebátur, accépit panem, et grátias agens fregit, et dixit: Accípite, et manducáte: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradétur: hoc fácite in meam commemoratiónem. Simíliter et cálicem, postquam coenávit, dicens: Hic calix novum testaméntum est in meo sánguine: hoc fácite quotiescúmque bibétis, in meam commemoratiónem. Quotiescúmque enim manducábitis panem hunc, et cálicem bibétis: mortem Dómini annuntiábitis donec véniat. Itaque quicúmque manducáverit panem hunc, vel bíberit

magát az ember és úgy egyék ebből a kenyérből és igyék ebből a kehelyből; mert aki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, mivel nem különbözteti meg az Úr testét. Ezért van köztetek sok beteg és erőtlen és alusznak sokan. Ha ellenben magunkat megítélnők, bizonyára nem ítéltetnénk meg. Midőn pedig megítéltetünk, az Úr fenyít meg minket, hogy ne kárhozzunk el ezzel a világgal.

Átvonulásra (Fil. 2, 8-9.) Krisztus engedelmes lett értünk a halálig, és pedig a halálig a keresztfán. ℣. Ezért az Isten is igen felmagasztalta őt és oly nevet adott neki, mely minden más név fölött van.

✠ **A szent evangélium szakasza** Szent János szerint. (13, 1-15.)

A húsvét ünnepe előtt, tudván Jézus, hogy eljött az órája, midőn átmenjen e világból az Atyához, mivel szerette övéit, kik e világban valának, mindvégig szerette őket. És a vacsora alkalmával, mikor az ördög már szívébe sugallta az iskarioti Judásnak, Simon fiának, hogy elárulja őt; tudván, hogy mindent kezébe adott neki az Atya és hogy az Istentől jött ki és az Istenhez megyen: föl-

cálicem Dómini indígne, reus erit córporis et sánguinis Dómini. Probet autem seípsum homo, et sic de pane illo edat, et de cálice bibat. Qui enim mandúcat et bibit indígne, judícium sibi mandúcat et bibit: non dijúdicans corpus Dómini. Ideo inter vos multi infírmi et imbecílles, et dórmiunt multi. Quod si nosmetípsos dijudicarémus, non útique judicarémur. Dum judicámur autem, a Dómino corrípimur, ut non cum hoc mundo damnémur.

Graduale. (Phil. 2, 8-9.) Christus factus est pro nobis obédiens usque ad mortem, mortem autem crucis. ℣. Propter quod et Deus exaltávit illum: et dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

✠ **Sequéntia sancti Evangélii** secúndum Joánnem. (13, 1-15.)

Ante diem festum Paschae sciens Jesus, quia venit, hora ejus, ut tránseat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexísset suos, qui erant in mundo, in finem diléxit eos. Et coena facta, cum diábolus jam misísset in cor, ut tráderet eum Judas Simónis Iscariótae: sciens quia ómnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exívit, et ad Deum vadit: surgit a coena, et ponit vestiménta sua: et cum accepísset línteum,

kele a vacsorától, letevé felső ruháit és vévén egy kendőt, maga elé köté; azután vizet önte a mosdótálba és mosni kezdé a tanítványok lábait és megtörlé a kendővel, mellyel körül volt övezve. Odaméne tehát Simon Péterhez. Mondá neki Péter: Uram! te mosod az én lábaimat? Felelvén Jézus, mondá neki: Amit én cselekszem, te most nem érted; de majd megérted azután. Mondá neki Péter: Az én lábaimat ugyan meg nem mosod soha. Felelé neki Jézus: Ha meg nem moslak, nem lesz részed velem. Mondá neki Simon Péter: Uram! akkor hát nemcsak lábaimat, hanem kezeimet és fejemet is. Mondá neki Jézus: Aki meg van mosva, elég neki, hogy lábait mossák meg, akkor egészen tiszta. Ti is tiszták vagytok, de nem mindnyájan. Tudta ugyanis, ki az, ki őt elárulja; azért mondta: Nem vagytok tiszták mindnyájan. Miután tehát megmosta azok lábait és fölvette felső ruháit, újra leülvén, mondá nekik: Tudjátok-e mit cselekedtem veletek? Ti engem Mesternek és Úrnak hívtok és jól mondjátok, mert az vagyok. Ha tehát én az Úr és Mester megmostam a ti lábaitokat, nektek is mosnotok kell egymás lábait. Mert példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem veletek, ti is úgy cselekedjetek.

praecínxit se. Deínde mittit aquam in pelvim, et coepit laváre pedes discipulórum, et extérgere línteo, quo erat praecínctus. Venit ergo ad Simónem Petrum. Et dicit ei Petrus: Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus, et dixit ei: Quod ego fácio, tu nescis modo, scies autem póstea. Dicit ei Petrus: Non lavábis mihi pedes in aetérnum. Respóndit ei Jesus: Si non lávero te, non habébis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Dómine, non tantum pedes meos, sed et manus, et caput. Dicit ei Jesus: Qui lotus est, non índiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciébat enim quisnam esset qui tráderet eum: proptérea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eórum, et accépit vestiménta sua: cum recubuísset íterum, dixit eis: Scitis quid fécerim vobis? Vos vocátis me Magíster et Dómine: et bene dícitis: sum étenim. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dóminus et Magíster: et vos debétis alter altérius laváre pedes. Exémplum énim dedi vobis, ut quemádmodum ego feci vobis, ita et vos faciátis.

Felajánlásra. (Zsoltár 117, 16-17.) Az Úr jobbja győzelmet szerzett; az Úr jobbja fölmagasztalt engem: nem halok meg, hanem élek és hirdetem az Úr tetteit.

Csendes imádság. Az tegye előtted kérünk, szentséges Urunk, mindenható Atya, örök Isten, elfogadottá áldozatunkat, ki mai rendelkezésével tanítványainak meghagyta, hogy ezt cselekedjék az ő emlékezetére, Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus: Ki veled él és uralkodik.

Offertorium. (Ps. 117, 16 et 17.) Déxtera Dómini fecit virtútem, déxtera Dómini exaltávit me: non móriar, sed vivam, et narrábo ópera Dómini.

Secreta. Ipse tibi, quaesumus, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus, sacrifícium nostrum reddat accéptum, qui discípulis suis in sui commemoratiónem hoc fieri hodiérna traditione monstrávit, Jesus Christus Fílius tuus, Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat.

Prefáció a szent Keresztről, 358. l.

(A Kánonban a megfelelő imádságokat ma így mondjuk :)

A szentek egyességében ezt a szentséges napot ünnepelve, amelyen a mi Urunk Jézus Krisztust érettünk elárulták; mindenekelőtt tisztelettel megemlékezünk a dicsőséges, mindenkoron Szűz Máriáról, ugyanazon Jézus Krisztusnak, Istenünknek és Urunknak szülőanyjáról, úgyszintén boldog apostolaid és vértanuidról, Péter- és Pál-, András-, Jakab-, János-, Tamás-, Jakab-, Fülöp-, Bertalan-, Máté-, Simon- és Tádéról; Linus-, Kletus-, Kelemen-, Xistus-, Kornél-, Ciprián-, Lőrinc-, Krizogonus-, János-, és Pálról, Kozma-, és Damjánról, és minden szentedről; az ő érdemeikre és esedezéseikre

Communicántes, et diem sacratíssimum celebrántes, quo Dóminus noster Jesus Christus pro nobis est tráditus: sed et memóriam venerántes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi: sed et beatórum Apostolórum ac Mártyrum tuórum, Petri et Pauli, Andréae, Jacóbi, Joánnis, Thomae, Jacóbi, Philíppi, Bartholomaei, Matthaei, Simónis et Thaddaei: Lini, Cleti, Cleméntis, Xysti, Cornélii, Cypriáni, Laurentii, Chrysógoni, Joánnis et Pauli, Cosmae et Damiáni: et ómnium Sanctórum tuórum; quorum méritis, precibúsque concédas,

add, hogy pártfogó segítséged mindenben megerősítsen minket. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által.

Szolgáidnak tehát, és egyszersmind egész családodnak ezt az áldozatát, melyet neked fölajánlunk ama nap miatt, melyen a mi Urunk, Jézus Krisztus apostolaira bízta teste és vére misztériumainak ünneplését, kérünk, Urunk, fogadd, megengesztelődötten; és napjainkat intézd a te békédben; ragadj ki minket az örök kárhozatból és sorozz választottaid nyájába, ugyanazon Krisztus Urunk által. Amen.

Ezt az adományt, kérünk, Isten, tedd mindenben ✠ áldottá, ✠ tulajdonoddá ✠ érvényessé, szellemivé és elfogadhatóvá, hogy számunkra szeretett Fiadnak, a mi Urunknak Jézus Krisztusnak tes✠tévé és vé✠révé váljék.

Ki a mi és minden ember üdvéért való szenvedése előtti napon, azaz ma, szent és tiszteletreméltó kezébe vette a kenyeret stb.

ut in ómnibus protectiónis tuae muniámur auxílio. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum.

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostrae, sed et cunctae famíliae tuae, quam tibi offérimus ob diem, in qua Dóminus noster Jesus Christus trádidit discípulis suis Córporis et Sánguinis sui mystéria celebránda: quaesumus, Dómine, ut placátus accípias: diésque nostros in tua pace dispónas, atque ab aetérna damnatióne nos éripi, et in electórum tuórum júbeas grege numerári. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Quam oblatiónem tu, Deus, in ómnibus, quaesumus, bene✠dictam, adscrí✠ptam ra ✠ tam, rationábilem, acceptabilémque fácere digné-ris: ut nobis Cor ✠ pus, et San ✠ guis fiat dilectíssimi Fílii tui Dómini nostri Jesu Christi.

Qui prídie, quam pro nostra omniúmque salúte paterétur, hoc est, hódie, accépit panem in sanctas, ac venerábiles manus suas etc.

(A többi ugyanúgy van, mint a kánonban, 363. l.)

Békecsók ma nincs, mert Júdás csókkal árulta el Mesterét.

E napon a pap nálunk három ostyát változtat át. Egyiket magához veszi, a másikat elteszi a holnapi csonkamiséhez, a harmadikat pedig a szentsírnál tartandó szentségimádásra. Félretesz néhány particulát a betegek számára is, de a szent vért teljesen magához veszi. Áldozás után, mielőtt ujjait leöblítené, a consecrált ostyákat kehelybe teszi, azt a diákonus a pallával és a

paténával lefödi, a kehelytakaróval letakarja, aztán az oltár közepére helyezi. A pap mindannyiszor térdet hajt, valahányszor a kehelyben lévő szentség előtt elmegy. Hogy a szentségnek hátat ne fordítson, a «*Dóminus vobíscum*»-ot nem az oltár közepéről mondja, hanem az evangélium-oldalról és onnan adja az áldást is.

Áldozásra (Ján. 13, 12, 13, 15.) Az Úr Jézus, miután tanítványaival megvacsorázott, megmosta lábaikat és mondá nekik: Tudjátok-e, mit cselekedtem veletek, én az Úr és Mester? Példát adtam nektek, hogy ti is úgy cselekedjetek.

Áldozás utáni imádság. Az életadó táplálékkal megerősítve, kérünk téged Urunk Istenünk, hogy amit halandó életünk folyamán teljesítünk, halhatatlanságod ajándéka által elnyerhessük. A mi.

Communio. (Joann. 13, 12, 13 et 15.) Dóminus Jesus, postquam coenávit cum discípulis suis, lavit pedes eórum, et ait illis: Scitis quid fécerim vobis ego Dóminus, et Magíster? Exémplum dedi vobis, ut et vos ita faciátis.

Postcommunio. Refécti vitálibus aliméntis, quaesumus, Dómine Deus noster: ut, quod témpore nostrae mortalitátis exséquimur, immortalitátis tuae múnere consequámur. Per Dóminum.

(Az utolsó evangélium kezdetén ma a pap nem jelöli meg a kereszt jelével az oltárt.)

A szentmise után a pap fehér palástot ölt, háromszor megtömjénezi a kehelyben lévő szentséget s azt a velummal betakarva, ünnepélyes menetben a templom valamelyik kápolnájába vagy mellékoltárára — nálunk többnyire a sekrestyébe — viszi. Közben ezt éneklik:

Mondj éneket, zengő nyelvem,	Pange lingua gloriósi,
Szentséges Úr testének,	Córporis mystérium,
Adj hálákat, buzgó lelkem!	Sánguinísque pretiósi,
Drágalátos vérének,	Quem in mundi prétium
Mit a Szűznek méhéből vőn,	Fructus ventris generósi
S ad emberi nemzetnek.	Rex effúdit Géntium.
Tiszta Szűztől véve testet,	Nobis datus, nobis natus
Földre szállt, és jára itt,	Ex íntacta Vírgine,
Boldogítva hintegette	Et in mundo conversátus,
Szent igéje magvait,	Sparso verbi sémine,

S befejezte nagy csodával
Életének napjait.

Sui moras incolátus
Miro cláusit órdine.

A vacsorán, mikor evett
Kedves tanítványaival,
S az ünnepet megszentelte
Az ótörvény módjával:
Kenyér és bor színe alatt
Testét adá csodával.

In suprémae nocte coenae,
Recúmbens cum frátribus,
Observáta lege plene
Cibis in legálibus,
Cibum turbae duodénae
Se dat suis mánibus.

A test íge, kenyér testté,
A bor vérré változik.
Bár az elme és az érzék

Ezen csodálkozik:
De a tiszta szív nyugodtan
A hitre támaszkodik.

Verbum caro, panem verum
Verbo cárnem éfficit:
Fitque sanguis Christi merum,

Et si sensus déficit:
Ad firmándum cor sincérum
Sola fides súfficit.

Azért ezt a nagy Szentséget
Leborulva imádjuk;
Teste, vére Krisztusunknak
Hogy itt vagyon, megvalljuk,
Ha elménkkel meg nem fogjuk,
Hitünkkel megfoghatjuk.

Tantum ergo Sacraméntum
Venerémur cérnui;
Et antíquum documéntum
Novo cedat rítui:
Praestet fides supplemén-tum
Sensuum defectui.

Az Atyának és Fiúnak
Dícséret és tisztesség,
Szentlélekkel egyetemben
Áldás, örök dicsőség.
Háromságban egy szent Istent
Áldjon minden nemzetség
Amen.

Genitóri, Genitóque
Laus et jubilátio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit et benedíctio:
Procedénti ab utróque
Compar sit laudátio.
Amen.

(Végül a pap ismét háromszor megtömjénezi a szentséget s elkészített helyére teszi.)

2. Oltárfosztás.

(A pap palást nélkül, violaszínű stólában az oltárokhoz megy s megfosztja őket ékességeiktől; közben kíséretével felváltva a következő Antifonát és zsoltárt mondja:)

Ant. (Zsolt. 21, 19.) Szétosztották egymás között

Ant. (Ps. 21, 19.) Diviserunt sibi vestiménta mea:

ruhámat és köntösömre sorsot vetettek.

Istenem, Istenem, tekints reám, miért hagytál el engem? Távol van szabadulásomtól hangos jajveszékelésem. Én Istenem, kiáltok nappal, de te nem hallgatsz meg, kiáltok éjjel is, és nyugtot nem találok. Pedig te ott lakol a szent helyen, és Izrael dicsér téged. Benned bíztak atyáink, bíztak, és te megszabadítottad őket. Hozzád kiáltottak és megszabadultak, benned bíztak és meg nem szégyenültek. Én azonban féreg vagyok, nem ember, embereknek csúfja, népnek útálata. Aki csak lát, mind gúnyt űz belőlem, félrehúzza ajkát, fejét csóválgatja: az Úrban bízott, mentse meg őt, szabadítsa meg, ha kedvét leli benne! Hiszen te vagy, ki kihoztál engem anyám méhéből, te vagy reménységem anyám emlője óta. Reád vetődtem anyámnak méhéből, anyám méhétől fogva te vagy az Istenem. Ne légy távol tőlem, mert közel a nyomorúság, és nincs, ki segítséget nyujtana. Körülvett engem sok tulok, körülfogtak kövér bikák, kitátották reám szájukat, mint ragadozó s ordító oroszlán. Szétfolytam, miként a víz, minden csontom szertevált, szivem olyan lett testem belsejében, mint a megolvadt

et super vestem meam misérunt sortem.

Deus, Deus meus, réspice in me: quare me dereliquísti? longe a salúte mea verba delictórum meórum. Deus meus, clamábo per diem, et non exáudies: et nocte, et non ad insipiéntiam mihi. Tu autem in sancto hábitas, laus Israel. In te speravérunt patres nostri: speravérunt, et liberásti eos. Ad te clamavérunt, et salvi facti sunt: in te speravérunt, et non sunt confúsi. Ego autem sum vermis, et non homo: oppróbrium hóminum, et abjéctio plebis. Omnes vidéntes me, derisérunt me: locúti sunt lábiis, et movérunt caput. Sperávit in Dómino, erípiat eum: salvum fáciat eum, quóniam vult eum. Quóniam tu es, qui extraxísti me de ventre: spes mea ab ubéribus matris meae. In te projéctus sum ex útero: De ventre matris meae Deus meus es tu, ne discésseris a me: Quóniam tribulátio próxima est; quóniam non est qui ádjuvet. Circumdedérunt me vítuli multi: tauri pingues obsedérunt me. Aperuérunt super me os suum, sicut leo rápiens et rúgiens. Sicut aqua effúsus sum: et dispérsa sunt ómnia ossa mea. Factum est cor meum tamquam cera liquéscens, in médio ventris mei. Aruit tamquam testa virtus mea, et lingua mea adhaésit fáucibus meis: et

viasz. Erőm, mint a cserép, kiszáradt, nyelvem ínyemhez tapadt, lesujtottál a halál porába. Körülvett engem nagy sereg kutya, körülfogott a gonoszok zsinatja, átfúrták kezemet és lábamat, megszámlálták minden csontomat. Néznek reám, bámulnak engem, szétosztották egymás között ruhámat, és köntösömre sorsot vetettek. De te, Uram, ne vond meg tőlem segítségedet, figyelj reám és oltalmazz meg engem. Szabadíts meg, Istenem, a kardtól, mentsd meg egyetlen lelkemet a kutyák karmától. Szabadíts meg az oroszlán torkából, engem, a megalázottat a bölény szarvától. Hadd hirdessem testvéreimnek nevedet, a gyülekezetben hadd dícsérjelek: ti, kik félitek az Urat, dícsérjétek őt, Jákob minden ivadéka, magasztaljátok őt. Félje őt Izrael minden ivadéka, mert ő nem veti meg és nem nézi le a szegény könyörgését. Nem fordította el tőlem tekintetét, és meghallgatott, midőn hozzá kiáltottam. Dícsérlek majd téged a nagy gyülekezetben; amit fogadtam, teljesítem azok előtt, kik félik őt. Jóllakásig esznek majd a szegények, kik keresik az Urat, dícsérik majd őt, szívük feléled örökkön-örökre. Észbe kap és megtér az Úrhoz a föld

in púlverem mortis deduxísti me. Quóniam circumdedérunt me canes multi: concílium malignántium obsédit me. Fodérunt manus meas et pedes meos: dinumeravérunt ómnia ossa mea. Ipsi vero consideravérunt et inspexérunt me: divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem. Tu autem, Dómine, ne elongáveris auxílium tuum a me: ad defensiónem meam cónspice. Érue a frámea Deus, ánimam meam: et de manu canis únicam meam: Salva me ex ore leónis: et a córnibus unicórnium humilitátem meam. Narrábo nomen tuum frátribus meis: in médio ecclésiae laudábo te. Qui timétis Dóminum, laudáte eum: univérsum semen Jacob, glorificáte eum. Tímeat eum omne semen Israel: quóniam non sprevit, neque despéxit deprecatiónem páuperis: Nec avértit fáciem suam a me: et cum clamárem ad eum, exaudívit me. Apud te laus mea in ecclésia magna: vota mea reddam in conspéctu timéntium eum. Edent páuperes, et saturabúntur: et laudábunt Dóminum, qui requírunt eum: vivent corda eórum in saeculum saeculi. Reminiscéntur et converténtur ad Dóminum univérsi fines terrae: Et adorábunt in conspectu ejus univérsae familiae Géntium. Quóniam

minden határa és leborul színe előtt a nemzetek valamennyi családja, mert az Úré a királyi hatalom, s ő a nemzetek uralkodója. Eszik és leborul előtte a földnek minden gazdag embere; leborulnak előtte mindazok, akik a porba leszállnak. Néki él majd a lelkem, néki szolgál majd nemzedékem. Az Úrról beszélek az eljövendő nemzedéknek, az ő igazságát fogják hirdetni az egek a születendő népnek, mivel az Úr így cselekedett.

Dómini est regnum: et ipse dominábitur Géntium. Manducavérunt et adoravérunt omnes pingues terrae: in conspéctu ejus cadent omnes, qui descéndunt in terram. Et ánima mea illi vivet: et semen meum sérviet ipsi. Annuntiábitur Dómino generátio ventúra: et annuntiábunt caeli justítiam ejus pópulo qui nascétur, quem fecit Dóminus.

3. Nagycsütörtöki lábmosás.

(A főpap violaszínű stólában és palástban a lábmosás helyére megy s ott a diákonus a szokott módon elénekli az Ante diem festum kezdetű evangéliumot, 248. l.)

(Ezután a főpap leveszi a palástot s térdenállva vászonkendőt köt maga elé, megmossa, megtörli és megcsókolja a tizenhárom aggastyán lábát. Közben a kar a következő Antifonákból énekel :)

Ant. (Ján. 13, 34.) Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket, mondá az Úr. (Zs. 118, 1.) Boldogok, kiknek útja szeplőtelen, kik az Úr törvénye szerint járnak. Új parancsolatot.

Ant. (Ján. 13, 4, 5, 15.) Miután az Úr fölkele a vacsorától, vizet önte a mosdótálba és mosni kezdé a tanítványok lábait; ezt a példát hagyta nekik. (Zs. 47, 2.) Nagy az Úr, dícsérni kell őt felette Istenünk városában, az ő szent hegyén. Miután az Úr fölkele a vacsorától, vizet.

Ant. (Joann. 13, 34.) Mandátum novum do vobis: ut diligátis ínvicem, sicut diléxi vos, dicit Dóminus. (Ps. 118, 1.) Beáti immaculáti in via: qui ámbulant in lege Dómini. Mandátum novum.

Ant. (Joann. 13, 4, 5 et 15.) Postquam surréxit Dóminus a coena, misit aquam in pelvim, et coepit laváre pedes discipulórum suórum: hoc exémplum relíquit eis. (Ps. 47, 2.) Magnus Dóminus, et laudábilis nimis: in civitáte Dei nostri, in monte sancto ejus. Postquam surréxit Dóminus.

Ant. (Ján. 13, 12, 13, 15.) Az Úr Jézus miután tanítványaival megvacsorált, megmosta lábaikat és mondá nekik: Tudjátok-e, mit cselekedtem veletek én az Úr és Mester? Példát adtam nektek, hogy ti is úgy cselekedjetek. (Zs. 84, 2.) Megkegyelmeztél, Uram, országodnak, véget vetettél Jákob fogságának. Az Úr Jézus.

Ant. (Ján. 13, 6-7, 8.) Uram! te mosod az én lábaimat? Felelvén Jézus, mondá neki: Ha meg nem mosom lábaidat, nem lesz részed énvelem. ℣. Odamene tehát Simon Péterhez és mondá neki Péter: Uram, te. ℣. Amit én cselekszem, te most nem érted; de majd megérted azután. Uram.

Ant. (Ján. 13, 14.) Ha én, Uratok és Mesteretek megmostam a ti lábaitokat, nektek is mosnotok kell egymás lábait. (Zs. 48, 2.) Halljátok meg ezt, nemzetek, mindnyájan, vegyétek fületekbe földkerekség lakói, mindannyian. Ha én.

Ant. (Ján. 13, 35.) Arról fogja mindenki megismerni, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretéttel vagytok egymáshoz. ℣. Jézus mondá tanítványainak: Arról fogja mindenki.

Ant. (Kor. I. 13, 13.) Maradjon meg bennetek a hit, a remény, a szeretet, ez a három: ezek között legnagyobb a szeretet. ℣. Most

Ant. (Joann. 13, 12, 13 et 15.) Dóminus Jesus, postquam coenávit cum discípulis suis, lavit pedes eórum, et ait illis: Scitis quid fécerim vobis ego Dóminus et Magíster? Exémplum dedi vobis, ut et vos ita faciátis. (Ps. 84, 2.) Benedixísti, Dómine, terram tuam: avertísti captivitátem Jacob. Dóminus Jesus.

Ant. (Joann. 13, 6-7 et 8.) Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus, et dixit ei: Si non lávero tibi pedes, non habébis partem mecum. ℣. Venit ergo ad Simónem Petrum, et dixit ei Petrus. Domine, tu. ℣. Quod ego facio, tu nescis modo: scies autem póstea. Dómine.

Ant. Si ego Dóminus et Magíster vester lavi vobis pedes: quanto magis debetis alter altérius laváre pedes. (Ps. 48, 2.) Audíte haec, omnes gentes: áuribus percípite, qui habitátis orbem. Si ego Dóminus et Magíster vester.

Ant. (Joann. 13, 35.) In hoc cognóscent omnes, quia discípuli mei estis, si dilectiónem habuéritis ad ínvicem. ℣. Dixit Jesus discípulis suis. In hoc cognóscent.

Ant. (I Cor. 13, 13.) Máneant in vobis fides, spes, cáritas, tria haec: major autem horum est cáritas. ℣. Nunc autem manent fides,

megmarad a hit, a remény, a szeretet, ez a három; ezek között legnagyobb a szeretet. Maradjon.

Ant. Áldott legyen a Szentháromság, és osztatlan Egység; dícsérjük, mert irgalmasságot cselekedett velünk. ℣. Áldjuk az Atyát, a Fiút a Szentlélekkel. (Zs. 83, 2-3.) Mily kellemesek a te hajlékaid, seregeknek Ura: sóvárogva vágyakozik lelkem az Úr udvaraiba. Áldott legyen a Szentháromság és osztatlan Egység.

Ant. (Ján. I. 2, 3, 4.) Hol a szeretet és a jóakarat, ott az Isten. ℣. Minket, íme, Krisztus szeretete gyüjtött egybe. ℣. Ujjongjunk és örvendezzünk benne. ℣. Féljük és szeressük az élő Istent. ℣. És őszinte szívvel szeressük egymást.

Ant. Hol a szeretet és jóakarat, ott az Isten. ℣. Mikor tehát egybegyűlve együtt vagyunk. ℣. Vigyázzunk, hogy lélekben meg ne oszoljunk. ℣. Szűnjék meg a rossz megszólás, szűnjenek meg a pörök. ℣. És legyen közöttünk Krisztus, a mi Istenünk.

Ant. Hol a szeretet és jóakarat, ott az Isten. ℣. Szentjeiddel lássuk tehát, ℣. a dicsőségben arcodat, Krisztus, a mi Istenünk. ℣. A végtelen igaz örömöt. ℣. Mindörökkön örökre. Amen.

spes, cáritas, tria haec: major horum est cáritas. Máneant in vobis fides, spes, cáritas.

Ant. Benedícta sit sancta Trínitas, atque indivísa únitas: confitébimur ei, quia fecit nobíscum misericórdiam suam. ℣. Benedicámus Patrem, et Fílium, cum Sancto Spíritu. (Ps. 83, 2-3.) Quam dilécta tabernácula tua, Dómine virtútum! concupíscit, et déficit ánima mea in átria Dómini. Benedícta sit.

Ant. (1 Joann. 2, 3, 4.) Ubi cáritas, et amor, Deus ibi est. ℣. Congregávit nos in unum Christi amor. ℣. Exsultémus, et in ipso jucundémur. ℣. Timeámus, et amémus Deum vivum. ℣. Et ex corde diligámus nos sincéro.

Ant. Ubi cáritas, et amor, Deus ibi est. ℣. Simul ergo cum in unum congregámur: ℣. Ne nos mente dividámur, caveámus. ℣. Cessent júrgia malígna, cessent lites. ℣. Et in médio nostri sit Christus Deus.

Ant. Ubi cáritas, et amor, Deus ibi est. ℣. Simul quoque cum beátis videámus, ℣. Glorianter vultum tuum, Christe Deus: ℣. Gáudium, quod est imménsum, atque probum. ℣. Saecula per infiníta saeculórum. Amen.

Lábmosás után a főpap kezet mos, felölti a palástot és mondja: Miatyánk (csendben.) Pater noster (secreto.)

℣. És ne vígy minket a kísértésbe. ℟. De szabadíts meg a gonosztól.

℣. Uram, te meghagytad nekünk, hogy parancsaidat ℟. Hűségesen teljesítsük.

℣. Megmostad tanítványaid lábait. ℟. Ne vesd meg amit kezed művelt.

℣. Uram, hallgasd meg könyörgésemet. ℟. És kiáltásom jusson eléd.

℣. Az Úr legyen veletek. ℟. És a te lelkeddel.

Könyörgés. Állj mellettünk, Urunk, alázatos szolgálatunkban és mivel tanítványaid lábait megmosni méltóztattál, ne vesd meg, amit kezed művelt s aminek megtartását nekünk megparancsoltad, hogy amint itt rajtunk és általunk a külső szenny a mosással eltűnik, úgy töröltessenek el belső bűneink általad. Engedd meg nekünk kegyesen ezt te: Ki élsz és uralkodol, Isten, mindörökkön örökké. ℟. Amen.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem. ℟. Sed líbera nos a malo.

℣. Tu mandásti mandáta tua, Dómine. ℟. Custodíri nimis.

℣. Tu lavásti pedes discipulórum tuórum. ℟. Opera mánuum tuárum ne despícias.

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam. ℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Orátio Adésto, Dómine, quaesumus, officio servitútis nostrae: et quia tu discípulis tuis pedes laváre dignátus es, ne despícias ópera manuum tuárum, quae nobis retinénda mandásti: ut, sicut hic nobis, et a nobis exterióra abluúntur inquinaménta; sic a te ómnium nostrum interióra laventur peccáta. Quod ipse praestáre dignéris, qui vivis et regnas Deus: per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

4. Az olajszentelés.

A keresztség új életre való támadás: nem ok nélkül szolgáltatta ki tehát valamikor az Egyház a keresztség szentségét Krisztus feltámadásának ünnepén, a húsvét hajnalán. Mivel pedig a húsvétot megelőző két napon, nagypénteken és nagyszombaton semmiféle liturgia sem volt, a megkeresztelendőket végkép nagycsütörtökön készítette elő az Egyház a keresztség felvételére és ezen a napon már meg is kente őket a keresztelendők olajával. Így fűződött az olajok szentelése a nagycsütörtöki szertartásokhoz.

Ezen a napon, az ünnepélyes szentmisében szenteli ugyanis meg a püspök minden esztendőben a betegek olaját, a keresztelendők olaját és a krizmát.

1. A **betegek olajának** megszentelését a püspök az Úrfelmutatás után, a Per quem haec omnia szavak előtt végzi. A püspök itt félbeszakítja a szentmisét, egy külön kehelyben megmossa ujjait, a szentélyben elkészített asztalhoz megy s ott leül. Ekkor az archidiaconus (a főesperes) hangosan szól:

(Hozzátok el) a betegek olaját. | Oleum infirmórum.

Erre az egyik alszerpap két gyertyavivő kíséretében elmegy a mellékkápolnába, vagy a sekrestyébe, elhozza a betegek olajára szánt olajat, átadja az archidiaconusnak és mondja:

A betegek olaja. | Oleum infirmórum.

Az archidiaconus megmutatja a püspöknek, ugyanazt mondva s leteszi az olajat az asztalra. A püspök feláll és csendben, de azért hallhatóan mondja:

Elűzlek téged, tisztátalan lélek és a sátán minden támadása s minden szemfényvesztése, az Atyá†nak és Fiú†nak és a Szent†léleknek nevében; távozzál ez olajtól, hogy az lelki kenetté válhassék és megerősíthesse az élő Isten templomát, hogy a Szentlélek benne lakhassék, a mindenható Atya Isten nevében és szeretett Fiának, a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében, ki majd eljő, hogy megítélje az eleveneket, a holtakat és a világot tűz által.

℟. Amen.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Küldd el, kérünk, Urunk, vigasztaló Szentlelkedet az égből erre az olajra, melyet a lélek és a test felüdítésére a zöldelő fából fakasztani ke-

Exorcízo te, immundíssime spíritus, omnísque incúrsio sátanae, et omne phantásma: in nómine Pa†tris, et Fí†lii, et Spíritus † Sancti; ut recédas ab hoc óleo, ut possit éffici únctio spiritális ad corroborándum templum Dei vivi; ut in eo possit Spíritus Sanctus habitáre, per nomen Dei Patris omnipoténtis, et per nomen dilectíssimi Fílii ejus Dómini nostri Jesu Christi, qui ventúrus est judicáre vivos et mórtuos, et saéculum per ignem.

℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Emítte, quaésumus, Dómine, Spíritum Sanctum tuum Paráclitum de caelis in hanc pinguédinem olívae, quam de víridi ligno produ̇cere

gyeskedtél, hogy a te szent áldásoddal mindenkinek, akit a mennyei orvosságnak ezzel az olajával megkennek, lelki és testi oltalmává váljék minden fájdalom, minden betegség s minden lelki és testi baj eltávolítására; amivel te papokat, királyokat, prófétákat és vértanukat kentél fel, legyen, Urunk, a te tökéletes, általad számunkra megáldott s bennünk szűntelenül működő keneted. A mi Urunk Jézus Krisztus nevében.

dignátus es, ad refectiónem mentis, et córporis: ut tua sancta benedictióne, sit omni hoc unguénto caeléstis medicínae perúncto tutámen mentis et córporis, ad evacuándos omnes dolóres, omnes infirmitátes, omnémque aegritúdinem mentis et córporis, unde unxísti Sacerdótes, Reges, Prophétas et Mártyres; sit Chrisma tuum perféctum, Dómine, nobis a te benedíctum, pérmanens in viscéribus nostris. In nómine Dómini nostri Jesu Christi.

Ezután az olajat, éppen úgy, mint ahogy hozták, visszaviszik a sekrestyébe s ott gondosan megőrzik. Ekkor a püspök kezet mos, visszatér az oltárhoz, s folytatja a szentmisét.

2. **A krizma és a keresztelendők olajának megszentelése.** A szentáldozás után a püspök ismét elhagyja az oltárt, s a szentélyben elkészített asztal mellett foglal helyet. Az archidiaconus hangosan szól:

(Hozzátok el) a szent krizma olaját!
(Hozzátok el) a keresztelendők olaját!

Oleum ad sanctum Chrisma.
Oleum Catechumenórum.

Ekkor 12 pap, 7 szerpap és 7 alszerpap ünnepélyes menetben elhozza az olajokat. A menet élén egy thurifer halad a füstölővel, utána egy alszerpap jön a kereszttel, jobbról és balról egy-egy gyertyavivőtől kísérve, azután két énekes következik, majd az alszerpapok és a szerpapok jönnek; azután jön egy alszerpap, aki a balzsamot hozza, majd két szerpap a két olajjal; a menetet a papság zárja be. Miközben a menet a püspök felé tart, az énekesek ezt éneklik:

Ó Megváltó, vedd kegyesen a téged dícsérők dalát.

O Redémptor, sume carmen temet concinéntium.

Az énekesek folytatják:

Hallgasd meg, holtak bírája, halandók egyetlen bizodalma, hallgasd meg szolgáid szavát, mellyel a béke zálogát Eléd hozzák.

Audi, Judex mortuórum, una spes mortálium, audi voces proferéntum donum pacis praévium.

A kórus megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .,

Chorus repetit: ℣. O Redémptor.

Az énekesek folytatják:

℣. A napsugár hatására érlelte ezt termékeny fa: szentelésre Eléd hozza néped, világ Megváltója.

A kórus megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .

℣. Arbor feta alma luce hoc sacrándum prótulit: fert hoc prona praesens turba Salvatóri saéculi.

Chorus repetit: ℣. O Redémptor.

℣. Az oltárnál könyörögve, díszben áll immár a főpap, hogy teljesítve kötelességét, elvégezze a krizma megszentelését

A kórus megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .

℣. Stans ad aram imo supplex infulátus Póntifex, débitum persólvit omne, consecráto Chrísmate.

Chorus repetit: ℣. O Redémptor.

Az énekesek folytatják:

℣. Méltóztassál megszentelni, örök hazánk királya, ez olajat, hogy élő jellé legyen a gonosz lelkek hatalma ellen.

A kórus megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .

℣. Consecráre tu dignáre, Rex perénnis pátriae, hoc olívum, signum vivum, jura contra daémonum.

Chorus repetit: ℣. O Redémptor.

Mikor a menet a püspök elé ér, az archidiaconus átveszi a krizmára szánt olajat és a balzsamot s a püspök elé helyezi. Ezután következik a

balzsam megáldása.

℣. Az Úr legyen veletek
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, a mennyei titkok és az összes erők szerzője, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket, és tedd a fa száraz kérgének ezt az illatos könnyét (melyet az áldott ág kiizzadott s amely minket papi kenettel gazdagít) a Te titkaidra alkalmassá, és szenteld meg kegyes ál-

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, mysteriórum caeléstium et virtútum ómnium praeparátor, nostras, quaésumus, preces exáudi, hanc odoríferam sicci córticis lácrimam (quae felícis virgae profluéndo sudórem, sacerdotáli nos opímat unguénto) acceptábilem tuis praesta mystérils, et concéssa benedictióne

dásoddal, a mi Urunk Jézus Krisztus által, ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel együtt Isten, mindörökkönörökké.

℟. Amen.

Könyörögjünk. Urunk mindeneknek teremtője, ki azt parancsoltad szolgádnak, Mózesnek, hogy illatos növényekből szent kenetet készítsen, kegyességedet alázattal kérjük, adj e kenetre, melyet a fagyökere termett, lelki kegyelmet és árassz reá teljes megszentelést. Legyen ez számunkra, Urunk, a hit vidámságának fűszere, legyen a papi kenet örök krizmája, legyen a kereszt mennyei jelének méltó pecsétje, hogy mindazok, akiket a keresztségben való ujjászületésük után e folyadékkal megkennek, bőséges testi és lelki áldást nyerjenek s a hit ajándéka által örökké gazdagok legyenek. A mi Urunk.

sanctíficа. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saécula saeculórum.

℟. Amen.

Orémus. Creatúrum ómnium, Dómine, procreátor, qui per Móysen fámulum tuum permístis herbis arómatum fíeri praecepísti sanctificatiónem unguénti; cleméntiam tuam supplíciter depóscimus, ut huic unguénto, quod radix produxit stírpea, spirituálem grátiam largiéndo, plenitúdinem sanctificatiónis infúndas. Sit nobis, Dómine, fídei hilaritáte condítum; sit sacerdotális unguénti Chrisma perpétuum; sit ad caeléstis vexílli impressiónem digníssimum; ut quicúmque Baptísmate sacro renáti isto fúerint liquóre perúncti, córporum atque animárum benedictiónem pleníssimam consequántur, et beátae fídei colláto múnere perénniter ampliéntur. Per Dóminum nostrum.

℟. Amen.

Ezután a püspök egy patenán vagy valamely más edényben egy kis balzsamot és olajat vegyít össze és mondja:

Kérjük Urunkat, mindenható Istenünket, — aki az ő egyszülött és vele együtt örökkévaló Fiának megfogyhatatlan istenségét csodálatos végzés által valóságos emberi természettel elválaszthatatlanul egyesí-

Orémus Dóminum, Deum nostrum omnipoténtem, qui incomprehensíbilem unigéniti Fílii sui sibíque coaetérni divinitátem mirábili dispositióne verae humanitáti inseparabíliter conjúnxit, et cooperánte

tette, és a Szentlélek kegyelmének közreműködésével a vigasság olajával társai felett felkente, hogy a kettős és különleges anyagból álló ember, kit az ördög cselvetése megrontott, elveszített örökkévaló örökségét ismét visszanyerje, — hogy ezt a kétféle teremtményből készített folyadékot a Szentháromság tökéletessége által meg†áldja ésmegáldván meg†szentelje, és engedje meg, hogy e keverék egy legyen, és mindenki, akit vele kívülről megkennek, bensőleg is megkenessék, úgy, hogy a testi anyag minden szennyétől mentesen, örvendhessen annak, hogy a mennyország részese lett, ugyanazon a mi Urunk.

Ry. Amen.

grátia Spíritus Sancti, óleo exsultatiónis prae participibus suis linívit, ut homo, fraude diáboli pérditus, gémina et singulári constans matéria, perénni redderétur, de qua excíderat, hereditáti; quátenus hos ex divérsis creatúrarum speciébus liquóres creátos sanctae Trinitátis perfectióne bene†dícat, et benedicéndo sanctí†ficet, concedátque, ut simul permísti unum fiant; et quicúmque extérius inde perúnctus fúerit, ita intérius liniátur, quod ómnibus sórdibus corporális matériae carens, se partícipem regni caeléstis éffici gratulétur. Per eúmdem Dóminum nostrum.

Ry. Amen.

Ezután a püspök leül, keresztalakban háromszor rálehel a krizmára, és ugyanezt teszi a 12 pap is. Azután a püspök felál és következik a

Krizma megáldása.

Kiveszlek téged, olajnak teremtménye, a mindenható Atyaisten által, ki a mennyet és a földet, a tengert s mindazt ami bennük van, teremtette, a gonosz lélek hatalma alól, hogy az ellenség minden ereje, az ördög minden serege és a sátán minden támadása és szemfényvesztése kiirtassék és kiűzessék belőled, és mindazokat, akiket veled megkennek, a Szentlélek által (az Isten) fogadott fiai-

Benedictio Chrismatis.

Exorcízo te, creatúra ólei, per Deum Patrem omnipoténtem, qui fecit caelum et terram, mare, et ómnia quae in eis sunt, ut omnis virtus adversárii, omnis exércitus diáboli, omnísque incúrsio, et omne phantásma sátanae eradicétur, et effugétur a te; ut fias ómnibus qui ex te ungéndi sunt, in adoptiónem filiórum, per Spíritum Sanctum. In nómine Dei Pa†tris omnipoténtis, et Jesu†

vá tedd a mindenható Atya ✠Istennek, és Fiának, a mi Urunknak, Jézus✠Krisztusnak nevében, ki vele együtt mint Isten él és uralkodik ugyanazon Szent✠lélekkel együtt.

Christi Fílii ejus, Dómini nostri, qui cum eo vívit et regnat Deus, in unitáte ejúsdem Spíritus✠Sancti.

Ezután a püspök leteszi infuláját és kitárt karokkal énekli:

℣. Mindörökkön örökké.
℟. Amen.
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.
℣. Emeljétek fel szíveteket.
℟. Felemeltük az Úrhoz.
℣. Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek.
℟. Méltó és igazságos.

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvös, hogy mi neked mindenkor és mindenütt hálát adjunk szentséges Urunk, mindenható Atya, örök Isten: ki kezdetben, jóságodnak egyéb adományai között, meghagytad a földnek, hogy gyümölcsöző fákat hozzon elé s ezek között olajfák is teremjenek, melyek e kiváló folyadékot szolgáltassák s amelyeknek gyümölcse szent kenetre szolgáljon. Hiszen Dávid is, ki prófétai lélekkel kegyelmed szentségeit előre látta, azt énekelte, hogy arcunkat olaj fogja felderíteni. Amikor a világ gonoszságaiért a vízözön nyujtott engesztelést, a galamb a jövendő kegyelmi ajándék előképét mutatva, olajfaág által

℣. Per ómnia saécula saeculórum.
℟. Amen.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Sursum corda.
℟. Habémus ad Dóminum.
℣. Grátias agámus Dómino, Deo nostro.
℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui in princípio, inter cétera bonitátis tuae múnera, terram producere fructífera ligna jussísti, inter quae hujus pinguíssimi liquóris minístrae olívae nasceréntur, quarum fructus sacro Chrísmati deserviret. Nam et David prophético spíritu grátiae tuae sacraménta praenóscens, vultus nostros in óleo exhilarándos esse cantávit: et cum mundi crímina dilúvio quondam expiaréntur effúso, similitúdinem futúri múneris colúmba demónstrans per olívae ramum, pacem terris rédditam nuntiávit. Quod in novíssimis

hozta hírül, hogy a föld visszanyerte a békét. Ezt az utolsó időkben bekövetkezett nyilvánvaló események is igazolták: miután ugyanis a keresztvíz minden elkövetett vétket eltörölt, ez olajjal való megkenés arcunkat vidámmá és derültté tette. Ezért hagytad meg szolgádnak, Mózesnek, hogy bátyját, Áront, mossa meg vízzel, azután pedig öntse reá e kenetet s így tegye pappá. Ehhez járult még az a sokkal nagyobb dicsőség is, hogy amikor fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus azt kívánta Jánostól, hogy keresztelje meg őt a Jordán habjaiban, a Szentlélek galambképében reászállott és Te kijelentetted, hogy Ő a Te Egyszülötted, kiben Neked kedved telik, s ezzel nyilvánvalóan bebizonyítottad, hogy teljesült az, amit Dávid próféta énekelt róla: hogy a vigasság olajával kenik fel őt társai felett. Kérünk tehát, szentséges Urunk, mindenható Atya, örök Isten, ugyanazon fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által, méltóztassál ezt az olajat, a te teremtményedet, ✠áldásoddal✠megszentelni s vele a Szent✠lélek erejét elegyíteni, fiad, Krisztus erejének közreműködése mellett, kinek szent nevétől nyerte elnevezését a krizma, amellyel papokat, királyo- tempóribus maniféstis est effféctibus declarátum, cum baptísmatis aquis ómnium críminum commíssa deléntibus, haec ólei únctio vultus nostros jucúndos ifficit, ac serénos. Inde étiam Móysi fámulo tuo mandátum dedísti, ut Aaron fratrem suum prius aqua lotum per infusiónem hujus unguénti constitúeret Sacerdótem. Accéssit ad hoc ámplior honor, cum Fílius tuus Jesus Christus, Dóminus noster, lavári se a Joánne undis Jordánicis exegísset, ut Spíritu Sancto in colúmbae similitúdine désuper misso, Unigénitum tuum, in quo tibi óptime complacuísse, testimónio subsequéntis vocis osténderes, et hoc illud esse manifestíssime comprobáres, quod cum óleo laetítiae prae consórtibus suis ungéndum David Prophéta cecínisset. Te ígitur deprecámur, Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus, per eúmdem Jesum Christum, Fílium tuum, Dóminum nostrum, ut hujus creatúrae pinguédinem sancti✠ficáre tua bene✠dictióne dignéris, et Sancti✠Spíritus ei admiscére virtútem, cooperánte Christi, Fílii tui, poténtia, a cujus nómine sancto Chrisma nomen accépit, unde unxísti Sacerdótes, Reges, Prophétas et Mártyres; ut spirituális lavácri bap-

kat, prófétákat és vértanukat kentek fel, hogy azok számára, kik a keresztség lelki fürdőjében újjászülettek, teremtményedet, a krizmát, a tökéletes üdvösség és élet titkává tedd, hogy ha e kenet megszentelő erejét reájuk kiöntik, az első születés romlottsága elenyészszék, s kinek-kinek temploma az előtted kedves ártatlan élet illatát árassza, hogy titokzatos rendelésed szerint királyi, papi és prófétai dicsőséget nyerjenek s romlatlan ajándékod ruhájába öltözzenek, hogy azok számára, kik a vízből és a Szentlélekből újra születtek, az üdvösség krizmája legyen s őket az örök élet és a mennyei dicsőség részeseivé tegye. (Halkan, de mégis érthetően teszi hozzá a püspök): Ugyanazon a mi Urunk...

℟. Amen.

tísmo renovándis creatúram Chrísmatis in sacraméntum perféctae salútis vitaéque confírmes; ut sanctificatióne unctiónis infúsa, corruptióne primae natívitátis absórpta, sanctum uniuscujúsque templum acceptábilis vitae innocéntiae odóre redoléscat; ut secúndum constitutiónis tuae sacraméntum, régio, et sacerdotáli, propheticóque honóre perfúsi, vestiménto incorrúpti múneris induántur; ut sit his, qui renáti fúerint ex aqua et Spíritu Sancto, Chrisma salútis, eósque aetérnae vitae partícipes, et caeléstis glóriae fáciat esse consórtes. Per eúmdem Dóminum nostrum.

℟. Amen.

Ezután a püspök a balzsammal kevert olajat a többi olajba önti e szavakkal:

A folyadékoknak ez a vegyülése legyen mindazoknak, akiket belőle megkennek, engesztelésül és üdvösséges oltalmul mindörökké. ℟. Amen.

Haec commíxtio liquórum fiat ómnibus ex ea perúnctis propitiátio, et custódia salutáris in saécula saeculórum.

℟. Amen.

Ezután a püspök háromszor, mindig magasabb hangon és énekelve köszönti a krizmát:

Üdvözlégy, szent krizma.

Ave, sanctum Chrisma.

Ugyanezt teszi a 12 pap is, mindannyiszor térdet hajtva. Azután a szent krizmát az asztal szélére helyezik és következik:

A keresztelendők olajának megáldása.

Benedictio olei Catechumenorum.

Az olajat az asztal közepére teszik és a püspök halkan mondja:

Kiveszlek téged, olaj teremtménye a mindenható Atyának ✠ és Jézus✠ Krisztusnak és a Szent-✠ léleknek nevében az ördög hatalma alól, hogy az oszthatatlan Háromságnak e segítségül hívása és az egy Istenség ereje által az ellenség minden gonosz ereje, az ördögnek régi gonoszsága, minden erőszakos, zavaros és láthatatlan szemfényvesztése kiirtassék és kiűzessék belőled, hogy az isteni titkok által megtisztulva, mindazokat, akiket veled megkennek, testileg és lelkileg Isten fogadott gyermekeivé tedd, minden bűnük bocsánatára; hogy testük megszenteltessék minden lelki kegyelem befogadására ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által, ki majd eljő, hogy ítéljen eleveneket és holtakat a tűz által. ℟. Amen.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki minden lelki gyarapodást és haladást megjutalmazol és a Szentlélek erejével a gyenge lelkek zsenge törekvéseit megerősíted, kérünk téged, Urunk, méltóztassál ez olajra✠ áldásodat árasztani, s azoknak, akik a boldogító újjászületés fürdőjéhez eljutnak, add e teremtményeddel való megkenés által lelkük és testük megtisztulását, hogy ha hozzájuk még az ellen-

Exorcízo te, creatúra ólei, in nómine Dei Pa✠tris omnipoténtis, et in nómine Jesu✠Christi, et Spíritus✠ Sancti, ut in hac invocatióne indivíduae Trinitátis, atque uníus virtúte Deitátis, omnis nequíssima virtus adversárii, omnis inveteráta malítia diáboli, omnis violénta incúrsio, omne confúsum et caecum phantásma eradicétur, et effugétur, et discédat a te; ut divínis Sacraméntis purificáta fias in adoptiónem carnis et spíritus, eis qui ex te ungéndi sunt, in remissiónem ómnium peccatórum; ut efficiántur eórum córpora ad omnem grátiam spirituálem accipiéndam sanctificáta. Per eúmdem Dóminum nostrum Jesum Christum: Qui ventúrus est judicáre vivos et mórtuos, et saéculum per ignem. ℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, incrementórum ómnium et profféctuum spirituálium remunerátor, qui virtúte Sancti Spíritus imbecillárum méntium rudiménta confírmas, te orámus, Dómine, ut emíttere dignéris tuam bene-✠dictiónem super hoc óleum, et ventúris ad beátae regeneratiónis lavácrum, tribuas per unctiónem hujus creatúrae purgatiónem mentis et córporis; ut, si quae illis adversántium spíritum

séges lelkektől származó szenny tapad, az e megszentelt olaj érintésére távozzék; ne maradjon hely a gonosz lelkek számára, lehetőség az elpártolt hatalmak számára, cselvetésre mód a leselkedő gonoszok számára, hanem legyen a hitre térő szolgáidnak, akik a Szentlélek működése által megtisztulnak, e kenet megszentelése hasznos az üdvösségre, melyet a mennyei újjászületés által a keresztség szentségében elnyernek. A mi Urunk. ℟. Amen.

inhaesére máculae, ad tactum sanctificáti ólei hujus abscédant; nullus spirituálibus nequítiis locus, nulla réfugis virtútibus sit facúltas, nulla insidiántibus malis laténdi licéntia relinquátur. Sed veniéntibus ad fidem servis tuis, et Sancti Spíritus tui operatióne mundándis, sit unctiónis hujus praeparátio útilis ad salútem, quam étiam caeléstis regeneratiónis nativitáte in Sacraménto sunt Baptismatis adeptúri. Per Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Ezután a püspök és a 12 pap, épúgy, mint előbb a szent krizmát, a keresztelendők olaját is köszöntik e szavakkal:

Üdvözlégy szent olaj.

Ave, sanctum Oleum.

Azután a krizmát és a keresztelendők olaját körmenetileg visszaviszik a mellékkápolnába. Közben ezt éneklik:

℣. Ujítsa meg a krizmával való megkenés az emberiség egész nemét, gyógyítsa meg méltósága megsebzett dicsőségét.

℣. Ut novétur sexus omnis unctióne Chrísmatis: ut sanétur sauciáta dignitátis glória.

A kar megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .

Chorus replicat: ℣. O Redémptor.

Az énekesek folytatják:

℣. Ha a lelket megmossák a szent forrásban, távoznak a vétkek, ha megkenik a homlokot, elárasztják szentséges ajándékok.

℣. Lota mente sacro fonte aufugántur crímina, uncta fronte, sacrosáncta influunt charísmata.

A kar megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .

Chorus replicat: ℣. O Redémptor.

Az énekesek folytatják:

℣. Te, ki az Atya szívéből születtél, a Szűz méhében lakást vettél, világositsd

℣. Corde natus ex Paréntis alvum implens Vírginis, praesta lucem, claude

meg, a haláltól mentsd meg azokat, akik e krizmában részesülnek.
A kar megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .

mortem Chrismatis consórtibus.

Chorus replicat: ℣. O Redémptor.

Az énekesek folytatják:

℣. Legyen ez a nap minékünk mindörökké ünnepünk, szentelje méltó dícséret s ne merüljön feledésbe.
A kar megismétli: ℣. Ó Megváltó . . .

℣. Sit haec dies festa nobis saeculórum saéculis: sit sacráta digna laude, nec senéscat témpore.
Chorus replicat: ℣. O Redémptor.

A körmenet alatt a püspök kezet mos, majd visszatér az oltárhoz és bevégzi a szent misét. A mult évről megmaradt szent olajat az öröklámpába öntik s ott elégetik, ami pedig kisebb edényekben, gyapotra volt öntve azt tűzben elégetik.

NAGYPÉNTEK.

Mélységes gyásszal üli meg az Egyház ezt a napot, az Úr szenvedésének és megváltó halálának napját.

1. A szent szertartások Jézus Krisztusra és szenvedésére vonatkozó olvasmányokkal, énekekkel, az Úr szenvedéstörténetének felolvasásával és imádságokkal kezdődnek. Az istentiszteletnek ez a része teljesen megfelel a *hittanulók ősi miséjének*: a szentmisének csak ezeken az oktató és könyörgő részein volt szabad résztvenniök a hittanulóknak, a felajánlás előtt elbocsátották őket.

2. A nagypénteki szertartások középpontját a *kereszt előtt való hódolat* alkotja. Valamikor Jeruzsálemben ezen a napon az Úr Jézus valóságos keresztje előtt hódoltak a hívek: a pap megmutatta a népnek az Úr keresztjét s a nép nagy áhítattal csókolgatta a megváltás fájdalmas eszközét. Ma a feszületet mutatja meg a pap a népnek: ünnepélyesen leveszi a feszületről a leplet, s aztán a szentélyben a földre helyezi a feszületet s térdrehullva háromszor megcsókolja a keresztet. Utána a papság és a nép hasonlóképen hódol az Úr keresztje előtt. Közben az improperiákat énekli a kar: fájdalmas szemrehányások ezek a zsidó nép hálátlansága miatt.

2. Ezután következik az ú. n. *csonka mise*. Előre megszenteltek miséjének is nevezik, mert benne a nagycsütörtökön átváltoztatott szentostyával áldozik meg a pap. Tulajdonképen az ősi szentáldozási szertartás az egész: a szentséget körmenetben elhozzák a mellékkápolnából, a főoltárra teszik, a pap felmutatja a szentostyát, s aztán mély áhítattal magához veszi.

3. Németországban és nálunk ezután a nagycsütörtökön konzekrált harmadik szentostyát ünnepélyes körmenettel a *Szentsír*hoz viszik s ott imádásra kiteszik. A Szentsír látogatása tehát tulajdonképen szentségimádás az Úr jelképes sírja felett.

1. A hittanulók ősi miséje.

(Jövendölés, szenvedés, könyörgések.)

(Stációs-templom: a jeruzsálemi Szent Kereszt-templom.)

(A pap és segédlete fekete ruhába öltözve az oltárhoz megy s ott egy ideig arcra borulva imádkozik. Ezalatt a gyertyavivők terítőt tesznek az oltárra. Az ima végével a pap fölmegy az oltárhoz és megcsókolja. Ezután egy felolvasó hangosan felolvassa, a pap pedig csendesen mondja a következő jövendölést:)

(Ozeás 6, 1-6.)

Ezt mondja az Úr: Nyomorúságukban csakhamar hozzám sietnek: Jöjjetek, térjünk vissza az Úrhoz, mert ő fogott meg, de ő gyógyít is meg minket, megvert, de gondjába is vesz minket. Két nap mulva ismét életre kelt minket; harmadnapon feltámaszt, és élünk majd színe előtt. Ismerjük meg, törekedjünk megismerni az Urat! Biztosan eljő az Úr, mint a hajnal, eljő hozzánk, mint az őszi eső, és mint a tavaszi eső a földre. Mit tegyek veled, Efráim? Mit tegyek veled, Júda? Jámborságtok olyan, mint a reggeli felhő, és mint a reggel tovatűnő harmat. Ezért vertem őket a próféták által, megöltem őket szájam igéjével. Ítéleteid nyilvánvalók, mint a világosság. Mert én irgalmasságot akarok és nem áldozatot, és az Isten ismeretét inkább, mint égő áldozatokat.

(Osee 6, 1-6.)

Haec dicit Dóminus: In tribulatióne sua mane consúrgent ad me: Veníte, et revertámur ad Dóminum: quia ipse cepit, et sanábit nos: percútiet, et curábit nos. Vivificábit nos post duos dies: in die tértia suscitábit nos, et vivémus in conspéctu ejus. Sciémus, sequemúrque, ut cognoscámus Dóminum: quasi dilúculum praeparátus est egréssus ejus, et véniet quasi imber nobis temporáneus, et serótinus terrae. Quid fáciam tibi, Ephraim? Quid fáciam tibi, Juda? misericórdia vestra quasi nubes matutína: et quasi ros mane pertránsiens. Propter hoc dolávi in prophétis, occídi eos in verbis oris mei: et judícia tua quasi lux egrediéntur. Quia misericórdiam vólui, et non sacrifícium, et sciéntiam Dei, plus quam holocáusta.

Böjti ének. (Habakuk 3.) Uram! eljutott hozzám a te

Tractus. (Habacuc 3.) Dómine, audívi audítum

híred, és én megrettentem megtekintettem műveidet és megfélemlettem. ℣. Két állat közepette jelensz meg, midőn közelednek az évek, megismertetel; midőn megjő az idő megmutattatol. ℣. Midőn lelkem megháborodik, midőn haragod felgerjed, emlékezzél meg az irgalmasságról. ℣. Isten a Libanon felől jő, és a Szent az árnyékos és erdős hegyről. ℣. Dícsősége elborítja az egeket és dícséretével tele van a föld.

tuum, et tímui: considerávi ópera tua, et expávi. ℣. In médio duórum animálium innotescéris: dum appropinquáverint anni, cognoscéris: dum advénerit tempus, ostendéris. ℣. In eo, dum conturbáta fúerit ánima mea: in ira, misericórdiae memor eris. ℣. Deus a Líbano véniet, et Sanctus de monte umbróso, et condénso. ℣. Opéruit caelos majéstas ejus: et laudis ejus plena est terra.

A böjti ének után a pap ezt mondja: Orémus = Könyörögjünk! A szerpap: Flectámus génua = Hajtsunk térdet! Az alszerpap: Leváte = Keljetek fel! — Ezután a pap elmondja a Deus a quo kezdetű könyörgést. (246. l.)

Ezután az alszerpap leckehangon, de cím nélkül olvassa a következő leckét:

(Mózes II, 12, 1-11.)

Ama napokban: Mondá az Úr Mózesnek és Áronnak Egyiptom földén: Ez a hónap legyen nálatok a hónapok kezdete: ez legyen az első az esztendő hónapjai között. Szóljatok Izrael fiainak egész községéhez s mondjátok nekik: E hó tizedik napján vegyen kiki, atyafisága és háza szerint egy-egy bárányt. Ha háznépének száma kicsi egy bárány elköltésére, vegye maga mellé háza legközelebbi szomszédját, annyi számú lelket, amennyi elég egy bárány elköltésére. A bárány hibátlan, hím, egyesztendős legyen; ugyanezen szabály szerint gödö-

(Exodi 12, 1-11.)

In diébus illis: Dixit Dóminus ad Móysen, et Aaron in terra Aegypti: Mensis iste, vobis princípium ménsium: primus erit in ménsibus anni. Loquímini ad univérsum coetum filiórum Israel, et dícite eis: Décima die mensis hujus tollat unusquísque agnum per famílias, et domos suas. Sin autem minor est númerus, ut suffícere possit ad vescéndum agnum, assúmet vicínum suum, qui junctus est dómui suae, juxta número animárum, quae suffícere possunt ad esum agni. Erit autem agnus absque mácula, másculus, annículus: juxta quem ritum tol-

lyét is vehettek. Aztán tartsátok őrizet alatt e hó tizennegyedik napjáig: akkor, estefelé, vágja le Izrael fiainak egész sokasága. A véréből vegyenek és tegyenek mind a két ajtófélfára meg a szemöldökfára azokban a házakban, amelyekben elköltik, a húsát pedig egyék meg azon éjjel, tűzön sütve, kovásztalan kenyérrel, vad salátával. Ne egyetek belőle se nyersen, se vízben főzve, hanem csak tűzön sütve: fejét lábszáraival és belső részeivel együtt egyétek. Semmi se maradjon belőle reggelre: ha valami marad, égessétek el a tűzben. És pedig ekkép egyétek: derekatokat övezzétek fel, sarutok legyen lábatokon, bototokat tartsátok kezetekben és sietve egyétek, mert az Úr Fázéja (vagyis: Elvonulása) az.

létis et haedum. Et servábitis eum usque ad quartamdécimam diem mensis hujus: immolábitque eum univérsa multitudo filiórum Israel ad vésperam. Et sument de sánguine ejus, ac ponent super utrúmque postem, et in superliminaribus domórum, in quibus cómedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et ázymos panes cum lactúcis agréstibus. Non comedétis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed tantum assum igni: caput cum pédibus ejus, et intestínis vorábitis. Nec remanébit quidquam ex eo usque mane. Si quid resíduum fúerit, igne comburétis. Sic autem comedétis illum: Renes vestros accingétis, et calceaménta habébitis in pédibus, teneántes báculos in mánibus, et comedétis festinánter: est enim Phase (id est tránsitus) Dómini.

Ezután:

Böjti ének. (Zsolt. 139, 2-10, 14.) Ments meg engem, Uram, a gonosz embertől: szabadíts meg az erőszakos férfiútól, ℣. Kik gonoszságot terveznek szívükben: és egész nap háborúságot keltenek. ℣. Mint kígyóknak hegyes a nyelvük: vipera mérge van a nyelvük alatt. ℣. Óvj meg, Uram, a bűnös kezétől: és ments meg engem a gonosz emberektől. ℣. Kik lépteimnek gáncsot

Tractus. (Ps. 139, 2-10 et 14.) Éripe me, Dómine, ab hómine malo: a viro iníquo líbera me. ℣ Qui cogitavérunt malítias in corde: tota die constituébant praelia. ℣. Acuérunt linguas suas sicut serpéntis: venénum áspidum sub lábiis eórum. ℣. Custódi me, Dómine, de manu peccatóris: et ab homínibus iníquis líbera me. ℣. Qui cogitavérunt supplantáre gressus

vetnek: tőrt vetnek nekem titkon a kevélyek. ℣. Kötelekből hálót feszítenek elém: kelepcét állítanak elém az út mentén. ℣. Mondom az Úrnak: Te vagy az én Istenem, hallgasd meg, Uram, hangos könyörgésemet. ℣. Uram, Uram, erős segítségem: takard be fejemet a harc napján. ℣ Ne engedj át akaratom ellenére a bűnösnek: Roszszat terveznek ellenem, ne hagyj el, hogy fel ne fuvalkodjanak. ℣. Felemelik körülöttem fejüket: önnön ajkuk gonoszsága borítsa el őket! ℣ S áldják majd nevedet az igazak, és színed előtt laknak a jámborok.

meos: abscondérunt supérbi láqueum mihi. ℣. Et funes extendérunt in láqueum pédibus meis: juxta iter scándalum posuérunt mihi. ℣. Dixi Dómino: Deus meus es tu: exáudi, Dómine, vocem oratiónis meae. ℣. Dómine, Dómine virtus salútis meae: obúmbra caput meum in die belli. ℣. Ne tradas me a desidério meo peccatóri: cogitavérunt advérsus me: ne derelínquas me, ne umquam exalténtur. ℣. Caput circúitus eórum: labor labiórum ipsórum opériet eos. ℣. Verúmtamen justi confitebúntur nómini tuo: et hábitábunt recti cum vultu tuo.

(A tractus befejeztével eléneklik a passiót, a pap pedig a leckeoldalon halkan olvassa:)

A mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése Szent János szerint. (18-19 fej.)

Az időben: Jézus kiméne tanítványaival a Kedron patakon át, hol egy kert vala, melybe beméne ő és tanítványai. Tudta pedig ama helyet Judás is, ki őt elárulta, mert Jézus gyakran járt oda tanítványaival. Judás tehát vévén egy csapatot, s a főpapoktól és farizeusoktól poroszlókat, odaméne lámpákkal és szövétnekekkel és fegyverekkel. Jézus pedig tudván mindent, ami rá jövendő vala, eléjük méne és mondá nekik: ✠ Kit kerestek? C. Fe-

Pássio Dómini nostri Jesu Christi secúndum Joánnem. (Cap. 18-19.)

In illo témpore: Egréssus est Jesus cum discípulis suis trans torréntem Cedron, ubi erat hortus, in quem introívit ipse, et discípuli ejus. Sciébat autem et Judas, qui tradébat eum, locum: quia frequénter Jesus convénerat illuc cum discípulis suis. Judas ergo cum accepísset cohórtem, et a pontifícibus et pharisaeis minístros, venit illuc cum latérnis, et fácibus, et armis. Jesus ítaque sciens ómnia, quae ventúra erant super eum, procéssit, et dixit

lelék neki: S. A názáreti Jézust. C. Mondá nekik Jézus: ✠ Én vagyok. C. Ott álla pedig velük Judás is, ki őt elárulta. Amint tehát mondotta nekik: Én vagyok! meghátrálának és a földre esének. Ismét kérdezé azért őket: ✠ Kit kerestek? C. Azok pedig mondák: S. A názáreti Jézust. C. Felelé Jézus: ✠ Mondtam nektek, hogy én vagyok; ha tehát engem kerestek, hagyjátok ezeket elmenni. C. Hogy beteljesedjék a beszéd, melyet mondott, hogy: akiket nekem adtál, senkit sem vesztettem el azok közül. Simon Péternek pedig kardja lévén, kirántá azt és rásujtván a főpap szolgájára elvágá annak jobb fülét. A szolga neve pedig Malchus vala. Mondá azért Jézus Péternek: ✠ Tedd hüvelyébe kardodat. A poharat, melyet nekem Atyám adott, ne igyam-e meg? C. A csapat tehát és a hadnagy és a zsidók poroszlói megfogák Jézust és megkötözék őt.

És először Annáshoz vivék, ki ipa volt Kaifásnak a főpapnak abban az esztendőben. Kaifás meg az vala, ki azt a tanácsot adta a zsidóknak, hogy jobb egy embernek meghalni a népért. Követé pedig Jézust Simon Péter és egy másik tanítvány. Ez a tanítvány ismerőse volt a főpapnak és beeis: ✠ Quem quaeritis? C. Respondérunt ei: S. Jesum Nazarénum. C. Dicit eis Jesus: ✠ Ego sum. C. Stabat autem et Judas, qui tradébat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum: abiérunt retrórsum, et cecidérunt in terram. Iterum ergo interrogávit eos: ✠ Quem quaeritis: C. Illi autem dixérunt: S. Jesum Nazarénum. C. Respóndit Jesus: ✠ Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quaeritis, sínite hos abíre. C. Ut implerétur sermo, quem dixit: Quia quos dedísti mihi, non pérdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gládium edúxit eum: et percússit pontíficis servum: et abscídit aurículam ejus déxteram. Erat autem nómen servo Malchus. Dixit ergo Jesus Petro: ✠ Mitte gládium tuum in vagínam. Cálicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum? C. Cohors ergo et tribúnus, et minístri Judaeórum comprehendérunt Jesum, et ligavérunt eum.

Et adduxérunt eum ad Annam primum, erat enim socer Cáiphae, qui erat póntifex anni illíus. Erat autem Cáiphas, qui consílium déderat Judaeis: Quia éxpedit, unum hóminem mori pro pópulo. Sequebátur autem Jesum Simon Petrus, et álius discípulus. Discípulus autem ille erat notus

méne Jézussal a főpap udvarába. Péter meg az ajtón kívül áll vala. Kiméne tehát az a másik tanítvány, ki ismerőse volt a főpapnak és szóla az ajtónálló szolgálónak és bevezeté Pétert. Akkor mondá az ajtónálló szolgáló Péternek: S. Nem vagy-e te is ennek az embernek tanítványai közül való? C. Felelé ő: S. Nem vagyok. C. Ott állának pedig a szolgák és poroszlók, tüzet rakván, mert hideg volt és melegedének: velük vala Péter is, ott állván és fűtözvén. A főpap tehát kérdezé Jézust az ő tanítványai és tanítása felől. Felelé neki Jézus: ✠ Én nyilván szólottam a világnak, én mindenkor a zsinagógában tanítottam és a templomban, ahova a zsidók mindnyájan összegyülnek és titokban semmit sem szólottam. Mit kérdesz engem? Kérdezd azokat, kik hallották, mit beszéltem nekik; íme, ezek tudják, mit mondottam én. C. Midőn pedig ezeket mondotta, az ott álló poroszlók egyike arcul üté Jézust, mondván: S. Így felelsz-e a főpapnak? C. Felelé neki Jézus: ✠ Ha rosszul szóltottam, tégy bizonyságot a rosszról, ha pedig jól, miért ütsz engem? C. És elküldé őt Annás megkötözve Kaifás főpaphoz. Simon Péter pedig ott áll és melegszik vala. Mondák tehát neki: S. Nemde, te is pontifici, et introívit cum Jesu in átrium pontíficis. Petrus autem stabat ad óstium foris. Exívit ergo discípulus álius, qui erat notus pontífici, et dixit ostiáriae: et introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancílla ostiária: S. Numquid et tu ex discípulis es hóminis istíus? C. Dicit ille: S. Non sum. C. Stabant autem servi, et minístri ad prunas, quia frigus erat, et calefaciébant se: erat autem cum eis et Petrus stans, et calefáciens se. Póntifex ergo interrogávit Jesum de discípulis suis, et de doctrína ejus. Respóndit ei Jesus: ✠ Ego palam locútus sum mundo: ego semper dócui in synagóga, et in templo, quo omnes Judaei convéniunt: et in occúlto locútus sum nihil. Quid me intérrogas? intérroga eos, qui audiérunt quid locútus sim ipsis: ecce hi sciunt quae dixerim ego. C. Haec autem cum dixísset, unus assístens minístrórum dedit álapam Jesu, dicens: S. Sic respóndes pontífici? C. Respóndit ei Jesus: ✠ Si male locútus sum, testimónium pérhibe de malo: si autem bene, quid me caedis? C. Et misit eum Annas ligátum ad Cáipham pontíficem. Erat autem Simon Petrus stans, et calefáciens se. Dixérunt ergo ei: S. Numquid et tu ex discípulis ejus es?

az ő tanítványai közül való vagy? C. Ő meg tagadá és mondá: S. Nem vagyok. C. Szóla neki a főpap egyik szolgája, rokona annak, kinek Péter levágta a fülét: S. Nem láttalak-e téged a kertben ővele? C. Péter pedig ismét tagadá; és mindjárt megszólala a kakas.

És Kaifástól Jézust a helytartóságra vezeték. Akkor reggel vala; és ők nem menének be a törvényházba, hogy meg ne fertőztessenek, hanem hogy megehessék a húsvétot. Azért Pilátus méne ki hozzájuk és mondá: S. Micsoda vádat hoztok fel ez ellen az ember ellen? C. Felelék és mondák neki: S. Ha nem volna gonosztevő, nem adtuk volna őt kezedbe. C. Mondá nekik Pilátus: S. Vegyétek át ti őt és törvényetek szerint ítéljétek meg. C. Ámde felelék neki a zsidók: S. Nekünk senkit sem szabad megölnünk. C. Hogy beteljesedjék Jézus beszéde, melyet mondott, jelezvén, minő halállal fog meghalni. Ismét beméne tehát Pilátus a törvényházba és előszólítván Jézust, kérdé őt: S. Te vagy-e a zsidók királya? C. Felelé Jézus: ✠ Magadtól mondod-e ezt, vagy mások beszélték neked énfelőlem? C. Mondá Pilátus: S. Hát zsidó vagyok-e én? Saját nemzeted és a főpapok adtak téged kezembe; mit míveltél? C. Felelé C. Negávit ille, et dixit: S. Non sum. C. Dicit ei unus ex servis pontíficis, cognátus ejus, cujus abscídit Petrus auriculam: S. Nonne ego te vidi in horto cum illo? C. Íterum ergo negávit Petrus: et statim gallus cantávit.

Addúcunt ergo Jesum a Cáipha in praetórium. Erat autem mane: et ipsi non introiérunt in praetórium, ut non contaminaréntur, sed ut manducárent pascha. Exivit ergo Pilátus ad eos foras, et dixit: S. Quam accusatiónem affértis advérsus hóminem hunc? C. Respondérunt, et dixérunt ei: S. Si non esset hic malefáctor, non tibi tradidissémus eum. C. Dixit ergo eis Pilátus: S. Accípite eum vos, et secúndum legem vestram judicáte eum. C. Dixérunt ergo ei Judaei: S. Nobis non licet interfícere quemquam. C. Ut sermo Jesu implerétur, quem dixit, signíficans qua morte esset moritúrus. Introívit ergo íterum in praetórium Pilátus, et vocávit Jesum, et dixit ei: S. Tu es Rex Judaeórum? C. Respóndit Jesus: ✠ A temetípso hoc dicis, an álii dixérunt tibi de me? C. Respóndit Pilátus: S. Numquid ego Judaeus sum? Gens tua, et pontífices tradidérunt te mihi: quid fecísti? C. Respóndit Jesus: ✠ Regnum

Jézus: ✠ Az én országom nem e világból való. Ha e világból volna az én országom, harcra kelnének szolgáim, hogy kezébe ne adassam a zsidóknak. Valójában az én országom nem innét való. C. Mondá erre neki Pilátus: S. Tehát király vagy te? C. Felelé Jézus: ✠ Te mondod, hogy király vagyok. Én arra születtem és azért jöttem e világra, hogy bizonyságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómra. C. Mondá neki Pilátus: S. Mi az igazság? C. És e szavak után ismét kiméne a zsidókhoz és mondá nekik: S. Én semmi vétket sem találok őbenne. Szokás pedig nálatok, hogy elbocsássak nektek egyet húsvétkor. Akarjátok-e hát, hogy elbocsássam nektek a zsidók királyát? C. Ámde ismét mindnyájan kiáltozának, mondván: S. Ne ezt, hanem Barabbást! C. Barabbás pedig rabló vala. Akkor tehát Pilátus fogta Jézust és megostoroztatá. A katonák pedig tövisekből koronát fonván, fejére tevék és bíborszínű köpönyeget vetének rája és hozzá lépdelvén mondogatták: S. Üdvözlégy, zsidók királya! C. és arculverték őt. Ismét kiméne Pilátus és mondá nekik: S. Íme, kihozom őt nektek, hogy megtudjátok, hogy én semmi vétket sem

meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum, minístri mei útique decertárent ut non tráderer Judaeis: nunc autem regnum meum non est hinc. C. Dixit ítaque ei Pilátus: S. Ergo Rex es tu? C. Respóndit Jesus: ✠ Tu dicis, quia Rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimónium perhíbeam veritáti: omnis qui est ex veritáte, audit vocem meam. C. Dicit ei Pilátus: S. Quid est véritas? C. Et cum hoc dixísset, íterum exívit ad Judaeos, et dicit eis: S. Ego nullam invénio in eo causam. Est autem consuetúdo vobis ut unum dimíttam vobis in Pascha: vultis ergo dimíttam vobis Regem Judaeórum? C. Clamavérunt ergo rursum omnes, dicéntes: S. Non hunc, sed Barábbam. C. Erat autem Barábbas latro. Tunc ergo apprehéndit Pilátus Jesum, et flagellávit. Et mílites plecténtes corónam de spinis, imposuérunt cápiti ejus: et veste purpúrea circumdedérunt eum. Et veniébant ad eum, et dicébant: S. Ave, Rex Judaeórum. C. Et dabant ei álapas. Exívit ergo íterum Pilátus foras, et dicit eis: S. Ecce addúco vobis eum foras, ut cognoscátis, quia nullam invénio in eo causam. C. Exívit ergo Jesus

találok őbenne. C. Kiméne tehát Jézus, a töviskoronát viselvén és a bíbor köpönyeget. És mondá nekik: S. Íme, az ember! C. Midőn tehát látták őt a papi fejedelmek és poroszlók, kiáltozának, mondván: S. Feszítsd meg, feszítsd meg őt! C. Mondá nekik Pilátus: S. Vegyétek ti őt és feszítsétek meg; mert én nem találok vétket őbenne. C. Felelék neki a zsidók: S. Nekünk törvényünk van és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten fiává tette magát. C. Midőn pedig Pilátus ezt a beszédet hallotta, még jobban megijedett. És megint beméne a törvényházba, és mondá Jézusnak: S. Honnan való vagy te? C. Jézus pedig nem adott neki feleletet. Mondá azért neki Pilátus: S. Nekem nem szólasz? Nem tudod-e, hogy hatalmam van megfeszíteni és hatalmam van elbocsátani téged? C. Felelé Jézus: ✠ Semmi hatalmad sem volna felettem, ha onnan felülről nem adatott volna neked; azért annak, ki engem kezedbe adott, nagyobb bűne vagyon. C. Ettől fogva Pilátus azon volt, hogy elbocsássa őt. De a zsidók kiáltozának, mondván: S. Ha ezt elbocsátod, nem vagy a császár barátja; mert mindaz, aki magát királlyá teszi, ellenszegül a császárnak. C. Pilátus tehát, portans corónam spíneam, et purpúreum vestiméntum. Et dicit eis: S. Ecce homo. C. Cum ergo vidíssent eum pontífices et ministri, clamábant, dicéntes: S. Crucifige, crucifige eum. C. Dicit eis Pilátus: S. Accípite eum vos, et crucifígite: ego enim non invénio in eo causam. C. Respondérunt ei Judaei: S. Nos legem habémus, et secúndum legem debet mori, quia Fílium Dei se fecit. C. Cum ergo audísset Pilátus hunc sermónem, magis tímuit. Et ingréssus est praetórium íterum: et dixit ad Jesum: S. Unde es tu? C. Jesus autem respónsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilátus: S. Mihi non lóqueris? nescis quia potestátem hábeo crucifígere te, et potestátem hábeo dimíttere te? C. Respóndit Jesus: ✠ Non habéres potestátem advérsum me ullam, nisi tibi datum esset désuper. Propterea, qui me trádidit tibi, majus peccátum habet. C. Et exínde quaerébat Pilátus dimíttere eum. Judaei autem clamábant dicéntes: S. Si hunc dimíttis, non es amícus Caesaris. Omnis enim, qui se regem facit, contradícit Caesari. C. Pilátus autem cum audísset hos sermónes, addúxit foras Jesum, et sedit pro tribunáli, in loco, qui dícitur Lithóstrotos, hebráice autem Gábbatha. Erat autem Pa-

midőn e beszédeket hallotta, kihozatá Jézust és a bírói székbe üle azon a helyen, mely kőemelvénynek neveztetik, héberül meg gabbatának. Akkor pedig a húsvét készületnapja vala, mintegy hat óra. És mondá a zsidóknak: S. Íme, a ti királyotok! C. Azok pedig kiáltozának: S. El vele, el vele, feszítsd meg őt! C. Mondá nekik Pilátus: S. A ti királyotokat feszítsem meg? C. Felelék a papi fejedelmek: S. Nincsen királyunk, csak császárunk. C. Akkor aztán kezükbe adá őt, hogy megfeszítsék.

Átvevék tehát Jézust és elvivék. Aki keresztjét hordozván, kiméne az úgynevezett koponya-helyre, mely héberül Golgotának mondatik, ahol megfeszíték őt és vele másik kettőt kétfelől, középen meg Jézust. Címtáblát is íra Pilátus és a kereszt fölé tevé. Vala pedig írva: Názáreti Jézus, a zsidók királya. Ezt a föliratot tehát sokan olvasák a zsidók közül, mert a városhoz közel volt a hely, hol megfeszítették Jézust; és héberül, görögül, meg latinul volt írva. Mondák azért Pilátusnak a zsidó papi fejedelmek: S. Ne írjad: a zsidók királya; hanem hogy maga mondotta: A zsidók királya vagyok. C. Felelé Pilátus: S. Amit írtam, megírtam. C. A katonák pedig miután megfeszítették őt, vevék ruháit (és négyfelé oszták, minden katonának egy részt) s a köntöst is. Volt pedig a köntös varrás nélkül, felülről mindenestől szőve. Mondák azért egymásnak: Ne szaggassuk azt, hanem vessünk rajta sorsot, kié legyen. Hogy a szentírás beteljesedjék, mely mondja: Megosztották ruháimat magok között, és köntösömre sorsot vetettek. A katonák azért ezeket cselekedték. Vala pedig a keresztfánál Jézusnak anyja, és anyjának nővére, Mária, Kleofás felesége, és Mária Magdolna. Midőn látá Jézus anyját és mellette állani a tanítványt, kit szeretett, mondá anyjának: Asszony, ímhol a te fiad! Azután a tanítványhoz: Ímhol a te anyád! És attól az órától fogva magához vevé a tanítvány.

Suscepérunt autem Jesum, et eduxérunt. Et bájulans sibi crucem, exívit in eum, qui dícitur Calváriae, locum hebráice autem Gólgotha: ubi crucifixérunt eum, et cum eo álios duos, hinc et hinc, médium autem Jesum. Scripsit autem et títulum Pilátus: et pósuit super crucem. Erat autem scriptum: Jesus Nazarénus, Rex Judaeórum. Hunc ergo títulum multi Judaeórum legérunt, quia prope civitátem erat locus, ubi crucifíxus est Jesus. Et erat scriptum hebráice, graece, et latíne. Dicébant ergo Piláto pontífices Judaeórum: S. Noli scríbere, Rex Judaeórum, sed quia ipse dixit: Rex sum Judaeórum. C. Respóndit Pilátus: S. Quod scripsi, scripsi. C. Mílites ergo cum crucifixíssent eum, accepérunt vestiménta ejus (et fecérunt quátuor partes:

töst is. A köntös pedig varratlan vala, fölülről egy darabban szőve. Mondák azért egymásnak: S. Ne vagdaljuk el azt, hanem vessünk rá sorsot, kié legyen. C. Hogy beteljesedjék az Írás, mely így szól: Eloszták maguk közt ruháimat és köntösömre sorsot vetének. A katonák tehát ezt cselekedték. Jézus keresztje mellett pedig állnak vala az ő anyja és anyjának testvére, Mária, Kleofás felesége és Mária Magdolna. Jézus azért látván anyját és az ott álló tanítványt, kit szeret vala, mondá anyjának: ✠ Asszony! Íme a te fiad. C. Azután mondá a tanítványnak: ✠ Íme a te anyád! C. És azon órától magához vevé őt a tanítvány. Ennek utána tudván Jézus, hogy minden el van végezve, hogy beteljesedjék az Írás, mondá: ✠ Szomjúhozom! C. Vala pedig ott egy edény tele ecettel. Azok tehát ecettel telt spongyát tűzvén izsópra, odanyujták az ő szájához. Amint pedig Jézus az ecetet elvette, mondá: ✠ Beteljesedett! C. És lehajtván fejét, kiadá lelkét.

unicuíque míliti partem), et túnicam. Erat autem túnica inconsútilis, désuper contéxta per totum. Dixérunt ergo ad ínvicem: S. Non scindámus eam, sed sortiámur de illa cujus sit. C. Ut Scriptúra implerétur, dicens: Partíti sunt vestiménta mea sibi: et in vestem meam miserunt sortem. Et mílites quidem haec fecérunt. Stabant autem juxta crucem Jesu, mater ejus, et soror matris ejus Maria Cléophae, et Maria Magdaléne. Cum vidísset ergo Jesus matrem, et discípulum stantem, quem diligébat, dicit matri suae: ✠ Múlier, ecce fílius tuus. C. Deínde dicit discípulo: ✠ Ecce mater tua. C. Et ex illa hora accépit eam discípulus in sua. Póstea sciens Jesus quia ómnia consummáta sunt, ut consummarétur Scriptúra, dixit: ✠ Sítio. C. Vas ergo erat pósitum acéto plenum. Illi autem spóngiam plenam acéto, hyssópo circumponéntes, obtulérunt ori ejus. Cum ergo accepísset Jesus acétum, dixit: ✠ Consummátum est. C. Et inclináto cápite trádidit spíritum.

(Itt letérdelünk és néhány pillanatig elmélkedünk.)

A zsidók pedig (mivel készületnap volt) hogy ne maradjanak kereszten a testek szombaton (mert ama szombatnap nagy vala), kérték Pilátust, hogy megtörjék lábszárcsontjaikat és levétessék.

Judaei ergo (quóniam Parascéve erat) ut non remanérent in cruce córpora sábbato (erat enim magnus dies ille sábbati), rogavé-

rék Pilátust, hogy törjék meg azok szárcsontjait és vegyék le őket. Menének hát a katonák és az elsőnek ugyan megtörék szárait és a másiknak is, kit megfeszítettek ővele. Mikor pedig Jézushoz értek, látván, hogy ő már meghalt, nem törék meg szárait, hanem egyik katona lándzsával megnyitá oldalát, melyből legottan vér és víz jöve ki. És aki ezt látta, bizonyságot tett róla és igaz az ő tanusága. És az tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek. Mert ezek azért történtek, hogy beteljesedjék az Írás: Csontot nem fogtok törni benne. És ismét más Írás mondja: Látni fogják, kit vertenek által.

runt Pilátum, ut frangeréntur eórum crura, et tolleréntur. Venérunt ergo mílites: et primi quidem fregérunt crura, et altérius, qui crucifíxus est cum eo. Ad Jesum autem cum veníssent, ut vidérunt eum jam mórtuum, non fregérunt ejus crura: sed unus mílitum láncea latus ejus apéruit, et contínuo exívit sanguis, et aqua. Et qui vidit, testimónium perhíbuit: et verum est testimónium ejus. Et ille scit, quia vera dicit: ut et vos credátis. Facta sunt enim haec, ut Scriptúra implerétur: Os non comminuétis ex eo. Et íterum ália Scriptúra dicit: Vidébunt in quem transfixérunt.

(A következő részt az evangélium szertartása szerint énekli a diákonus úgy, mint Virágvasárnapon, 243. l.)

Ezek után pedig kére Pilátust az arimatheai József (minthogy tanítványa vala Jézusnak, de csak titokban, a zsidóktól való félelem miatt), hogy levehesse Jézus testét. És megengedé Pilátus. Elméne tehát és levevé Jézus testét. Jöve pedig Nikodémus is, aki először éjtszaka ment vala Jézushoz, mirrha- és áloevegyítéket hozván mintegy száz fontot. Vevék tehát Jézus testét és gyolcsruhákba göngyölék azt fűszerek közé, ahogy a zsidóknál szokás temetni. Volt pedig azon a helyen, ahol őt föl-

Post haec autem rogávit Pilátum Joseph ab Arimathaea (eo quod esset discípulus Jesu, occúltus autem propter metum Judaeórum), ut tólleret corpus Jesu. Et permísit Pilátus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu. Venit autem et Nicodémus, qui vénerat ad Jesum nocte primum, ferens mixtúram myrrhae, et áloes, quasi libras centum. Accepérunt ergo corpus Jesu, et ligavérunt illud línteis cum aromátibus, sicut mos est Judaeis sepelíre. Erat autem in loco, ubi crucifíxus est, hortus: et in horto monu-

feszítették, egy kert és a kertben új sírbolt, melyben még senki sem feküdt. Azért odatevék Jézust a zsidók készületnapja miatt, mivelhogy a sír közel vala.

(Ezután a pap a leckeoldalon, összetett kézzel ezt mondja :)

Könyörögjünk kedveseim, az Isten szent Egyházáért, hogy azt a mi Urunk Istenünk az egész földön békében és egységben megtartani és megőrizni méltóztassék, alája vetve neki a fejedelemségeket és hatalmakat és adja, hogy békés és nyugodalmas életet élvén, magasztaljuk a mindenható Atya Istent.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, ki dicsőségedet Krisztusban minden nemzetnek kinyilatkoztattad, őrízd irgalmasságod műveit, hogy Egyházad az egész földön elterjedve, neved megvallásában állhatatos hittel megmaradjon. Ugyanazon Urunk. ℟. Amen.

Könyörögjünk szentséges pápánkért, N.-ért is, hogy a mi Urunk Istenünk, ki őt a püspökség rendjébe kiválasztotta, épségben és erőben őrízze meg Egyházának, az Isten szent népének kormányzására.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, kinek ítéletén alapszik a méntum novum, in quo nondum quisquam pósitus erat. Ibi ergo propter Parascéven Judaeórum, quia juxta erat monuméntum, posuérunt Jesum.

Orémus, dilectíssimi nobis, pro Ecclésia sancta Dei: ut eam Deus et Dóminus noster pacificáre, adunáre, et custodíre dignétur toto orbe terrárum: subjíciens ei principátus, et potestátes: detque nobis quiétam et tranquíllam vitam degéntibus, glorificáre Deum Patrem omnipoténtem.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, qui glóriam tuam ómnibus in Christo géntibus revelásti: custódi ópera misericórdiae tuae; ut Ecclésia tua toto orbe diffúsa, stábili fide in confessióne tui nóminis persevéret. Per eúmdem Dóminum. ℟. Amen.

Orémus et pro beatissimo Papa nostro N... ut Deus et Dóminus noster, qui elégit eum in órdine episcopátus, salvum, atque incólumem custódiat Ecclésiae suae sanctae, ad regéndum pópulum sanctum Dei.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, cujus judício uni-

világmindenség: tekints kegyelmesen esdekléseinkre és tartsd meg kegyességeddel választott legfőbb pásztorunkat, hogy a keresztény nép, melyet tekintélyeddel kormányoznak, az ily nagy pápa alatt hitének érdemeiben gyarapodjék. A mi Urunk. Ry. Amen.

Könyörögjünk valamennyi püspökért, és áldozópapért, szerpapért, alszerpapért, gyertyavivőért, ördögűzőért, olvasóért, ajtóőrért, hitvallóért, szűzért, özvegyért s Istennek egész szent népéért.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. Ry. Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, kinek Lelke megszenteli és kormányozza az Egyház egész testét, hallgass meg minket, midőn annak minden rendjéért esedezünk, hogy kegyelmed ajándékából neked minden osztály híven szolgáljon. A mi Urunk. Ry. Amen.

*

Könyörögjünk hittanulóinkért is, hogy a mi Urunk Istenünk nyissa meg szívüket-fülüket, és az irgalom kapuját, hogy az újjászületés fürdője által minden bűnük bocsánatát megnyervén ők is a mi Urunk Jézus Krisztusban tagok legyenek.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. Ry. Álljatok föl!

vérsa fundántur: réspice propítius ad preces nostras, et eléctum nobis Antístitem tua pietáte consérva; ut christiána plebs, quae te gubernátur auctóre, sub tanto Pontífice, credulitátis suae méritis augeátur. Per Dóminum nostrum. Ry. Amen.

Orémus et pro ómnibus Episcopis, Presbyteris, Diacónibus, Subdiacónibus, Acólythis, Exorcístis, Lectóribus, Ostiáriis, Confessóribus, Virgínibus, Víduis: et pro omni pópulo sancto Dei.

Orémus. ℣. Flectámus génua. Ry. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, cujus Spíritu totum corpus Ecclésiae sanctificátur, et régitur: exáudi nos pro univérsis ordínibus supplicántes; ut, grátiae tuae múnere, ab ómnibus tibi grádibus fidéliter serviátur. Per Dóminum. Ry. Amen.

*

Orémus et pro catechúmenis nostris: ut Deus et Dóminus noster adapériat aures praecordiórum ipsórum, januámque misericórdiae; ut per lavácrum regeneratiónis accépta remissióne ómnium peccatórum, et ipsi inveniántur in Christo Jesu Dómino nostro.

Orémus. ℣. Flectámus génua. Ry. Leváte.

Mindenható örök Isten! ki Egyházadat mindig új sarjadékkal szaporítod, gyarapítsd hittanulóink hitét és értelmét, hogy a keresztség forrásában újjászületve, fogadott fiaid közé számíttassanak. A mi Urunk. ℟. Amen.

Könyörögjünk, kedveseim, a mindenható Atya Istenhez, hogy tisztítsa meg a világot minden tévelytől, távolítsa el a betegségeket, hárítsa el az éhséget, nyissa föl a börtönöket, oldja föl a bilincseket, engedjen az utazóknak visszatérést, a betegeknek gyógyulást, a hajózóknak biztos kikötőbe jutást.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, szomorúak vigasztalása, sanyargatottak erőssége, jussanak színed elé a bármely bajból hozzád kiáltók esedezései, hogy mindnyájan örvendezhessenek annak, hogy szükségeikben irgalmaddal megsegítetted őket. A mi Urunk. ℟. Amen.

Könyörögjünk az eretnekekért és szakadárokért is, hogy a mi Urunk Istenünk szabadítsa meg őket minden tévtantól, és a szent és apostoli katholikus Anyaszentegyház kebelébe visszavezetni méltóztassék

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Omnípotens sempitérne Deus, qui Ecclésiam tuam nova semper prole foecúndas: auge fidem et intellectum cathechúmenis nostris; ut renáti fonte baptísmatis, adoptiónis tuae fíliis aggregéntur. Per Dómunim. ℟. Amen.

Orémus, dilectíssimi nobis, Deum Patrem omnipoténtem, ut cunctis mundum purget erróribus: morbos áuferat: famem depéllat: apériat cárceres: víncula dissólvat: peregrinántibus réditum: infirmántibus sanitátem: navigántibus portum salútis indúlgeat.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, moestórum consolátio, laborántium fortitúdo: pervéniant ad te preces de quacúmque tribulatióne clamántium; ut omnes sibi in necessitátibus suis misericórdiam tuam gáudeant affúísse. Per Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Orémus et pro haeréticis, et schismáticis: ut Deus et Dóminus noster éruat eos ab erróribus univérsis; et ad sanctam matrem Ecclésiam Cathólicam, atque Apostólicam revocáre dignétur.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Mindenható örök Isten, ki mindenkit üdvözítesz, és senkit sem akarsz elkárhoztatni, tekints az ördögi ravaszsággal megejtett lelkekre, hogy minden eretnek tévedést letéve, a tévelygők szíve megjavuljon és igazságod egységébe visszatérjen A mi Urunk. ℟. Amen.

Könyörögjünk a hűtlen zsidókért is, hogy a mi Urunk Istenünk távolítsa el a leplet szívükről, és ők is megismerjék a mi Urunkat, Jézus Krisztust.

Omnípotens sempitérne Deus, qui salvas omnes, et néminem vis períre: réspice ad ánimas diabólica fraude decéptas; ut, omni haerética pravitáte depósita, errántium corda resipíscant et ad veritátis tuae rédeant unitátem. Per Dóminum. ℟. Amen.

Orémus et pro pérfidis Judaeis: ut Deus et Dóminus noster áuferat velámen de córdibus eórum; ut et ipsi agnóscant Jesum Christum Dóminum nostrum.

Itt nincs felszólítás és térdet sem hajtanak, mert a zsidók a mai napon az imádás jelét gúnynak használták, hanem a pap rögtön így folytatja:

Mindenható, örök Isten, ki a hűtelen zsidóktól sem tagadod meg irgalmasságodat, hallgasd meg könyörgéseinket, melyeket e nép vakságának elhárításáért neked fölajánlunk, hogy megismerve igazságodnak világát, Krisztust, kibontakozzanak a sötétségből. Ugyanazon a mi Urunk. ℟. Amen.

Könyörögjünk a pogányokért is, hogy a mindenható Isten távolítsa el szívükből a gonoszságot, hogy elhagyván bálványaikat, térjenek meg az élő igaz Istenhez, s az ő egyetlen Fiához, Jézus Krisztushoz, a mi Urunkhoz és Istenünkhöz.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Mindenható, örök Isten, ki a bűnösöknek nem halá-

Omnípotens sempitérne Deus, qui étiam judáicam perfídiam a tua misericórdia non repéllis: exáudi preces nostras, quas pro illíus pópuli obcaecatióne deférimus; ut, ágnita veritátis tuae luce, quae Christus est, a suis ténebris eruántur. Per eúmdem Dóminum. ℟. Amen.

Orémus et pro pagánis: ut Deus omnípotens áuferat iniquitátem a córdibus eórum; ut, relíctis idólis suis, convertántur ad Deum vivum et verum, et únicum Fílium ejus Jesum Christum, Deum et Dóminum nostrum.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, qui non mortem

lát, hanem mindig életét keresed, fogadd kegyelmesen imádságunkat és mentsd meg őket a bálványozástól; s gyüjtsd Anyaszentegyházad kebelébe, neved dícséretére és dicsőségére. A mi Urunk. ℟. Amen.

peccatórum, sed vitam semper inquíris: súscipe propítius oratiónem nostram, et líbera eos ab idolórum cultúra; et ággrega Ecclésiae tuae sanctae, ad laudem, et glóriam nóminis tui. Per Dóminum. ℟. Amen.

2. Hódolat a kereszt előtt.

(Adoratio crucis.)

(A pap leteszi ruháját s a leckeoldalon leveszi a kereszt fejéről, majd jobb karjáról, végül az egész keresztről a leplet, mindjobban az oltár közepe felé menve s mindháromszor ezt énekelve:)

Íme a kereszt fája.
Melyen a világ üdvössége függött.
Kar. Jertek, imádjuk.

Ecce lignum Crucis.
In quo salus mundi pependit.
Chor. Veníte, adorémus.

Ezután a keresztet leteszi az oltár elé s háromszor térdet hajt a kereszt előtt s megcsókolja. Utána ugyanezt teszi a segédkező papság, majd a nép. Közben a kar énekli, a pap pedig segédletével felváltva mondja:)

℣. Én nemzetem, te ellened mit vétettem? vagy miben szomorítottalak meg? felelj nekem.

℣. Amiért Egyiptomból kihoztalak, te Üdvözítődnek keresztet készítettél.
℟. Szent Isten!
℟. Szent Isten!
℟. Szent, erős!
℟. Szent, erős!
℟. Szent halhatatlan, irgalmazz nekünk.
℟. Szent halhatatlan, irgalmazz nekünk.

℣. Amiért téged negyven éven át a pusztában vezettelek és mannával tápláltalak és igenjó földre vezettelek: te Üdvözítődnek keresztet készítettél. ℟. Szent Isten! stb.

℣. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.

℣. Quia edúxi te de terra Aegypti: parásti Crucem Salvatóri tuo.
℟. Agios o Theós.
℟. Sanctus Deus.
℟. Agios ischyrós.
℟. Sanctus fortis.
℟. Agios athánatos, eléison imas.
℟. Sanctus immortális, miserére nobis.

℣. Quia edúxi te per desértum quadragínta annis, et manna cibávi te, et introdúxi te in terram satis bonam: parásti Crucem Salvatór. tuo. ℟. Agios o Theós. Etci

℣. Mit kellett volna még veled cselekednem, amit meg nem cselekedtem? Én ugyan igen díszes szőlőmnek ültettelek: de te nekem igen keserűvé lettél, mert ecettel itattad szomjamat, lándzsával döfted át Üdvözítőd oldalát. ℟. Szent Isten!

℣. Én teéretted megveszszőztettem Egyiptomot elsőszülötteivel; és te engem megvesszőztél és kiszolgáltattál ℟. Én nemzetem.

℣. Én kivezettelek Egyiptomból, a Fáraót alámerítvén a Vörös tengerbe; és te átadtál engem a főpapoknak. ℟. Én nemzetem.

℣. Én megnyitottam előtted a tengert; és te lándzsával megnyitottad oldalamat. ℟. Én nemzetem.

℣. Én előtted jártam a felhőoszlopban: és te engem Pilátus tanácsházába vezettél. ℟. Én nemzetem.

℣. Én mannával táplálltalak a pusztában: és te engem arcul vertél és megvesszőztél. ℟. Én nemzetem.

℣. Én téged forrásvízzel itattalak a sziklából: és te engem epével s ecettel itattál. ℟. Én nemzetem.

℣. Én teéretted megvertem a kananeusok királyait: és te náddal verted meg fejemet. ℟. Én nemzetem.

℣. Én neked királyi pálcát adtam: és te fejemre töviskoronát adtál. ℟. Én nemzetem.

℣. Én téged felmagasz-

℣. Quid ultra débui fácere tibi, et non feci? Ego quidem plantávi te víneam meam speciosíssimam: et tu facta es mihi nimis amára: acéto namque sitim meam potásti: et láncea perforásti latus Salvatóri tuo. ℟. Agios o Theós.

℣. Ego propter te flagellávi Aegyptum cum primogénitis suis: et tu me flagellátum tradidísti. ℟. Pópule meus.

℣. Ego edúxi te de Aegypto, demérso Pharaóne in Mare Rubrum: et tu me tradidísti princípibus sacerdótum. ℟. Pópule meus.

℣. Ego ante te apérui mare: et tu aperuísti láncea latus meum. ℟. Pópule meus.

℣. Ego ante te praeívi in colúmna núbis: et tu me duxísti ad praetórium Piláti. ℟. Pópule meus.

℣. Ego te pavi manna per desértum: et tu me cecidísti álapis et flagéllis. ℟. Pópule meus.

℣. Ego te potávi aqua salútis de petra: et tu me potásti felle et acéto. ℟. Pópule meus.

℣. Ego propter te Chananaeórum reges percússi: et tu percussísti arúndine caput meum. ℟. Pópule meus.

℣. Ego dedi tibi sceptrum regále, et tu dedísti cápiti meo spíneam corónam. ℟. Pópule meus.

℣. Ego te exaltávi ma-

taltalak nagy erővel; és te engemet felmagasztaltál a kereszt bitófáján. ℟. Én nemzetem.

℣. Keresztedet imádjuk, Uram, és dicsérjük s dicsőítjük szent föltámadásodat; mert íme, fa által jött az öröm az egész világra. (Zs. 66, 2.) Irgalmazzon nekünk az Isten és áldjon meg minket:

℟. Ragyogtassa arcát felettünk és irgalmazzon nekünk. ℣. Keresztedet.

gna virtúte: et tu me suspendísti in patíbulo Crucis. ℟. Pópule meus.

℣. Crucem tuam adorámus, Dómine: et sanctam resurrectiónem tuam laudámus et, glorificámus: ecce enim propter lignum venit gáudium in univérso mundo. (Ps. 66, 2.) Deus misereátur nostri, et benedícat nobis:

℟. Illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri. ℣. Crucem tuam.

(Ének a szent Keresztről.)

℟. Szent keresztfa, drága hűség, tiszta tőről sarjadott, ily virággal, ily gyümölccsel fát az erdő nem hozott.

Drága szent fa, drága karja, drága terhet hordozott.

℣. Zengj ma, ajkam: a dicső harc díja lett a pálmaág! Zengd el, ajkam, a keresztfa győzedelmi szent dalát: Üdvözítőnk holta győzött: életet nyert a világ. ℟. Szent keresztfa.

℣. Bűnbe döntött ősszülőnkre ráhajolt az Ég kegye: amidőn a tiltott étken elveszett az élete, Istenünk a fára rótta: fának átkát megvegye. ℟. Drága szent fa.

℣. Azt kívánta üdvösségünk, életünk, mely elveszett, a gonosznak cselvetését, hogy magas tény

℟. Crux fidélis, inter omnes arbor una nóbilis: nulla silva talem profert, fronde, flore, gérmine.

Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústinet.

℣. Pange lingua gloriósi láuream certáminis, et super Crucis trophaeo dic triúmphum nóbilem: quáliter Redémptor orbis immolátus vícerit. ℟. Crux fidélis inter omnes.

℣. De paréntis protoplásti fraude Factor cóndolens, quando pomi noxiális in necem morsu ruit: ipse lignum tunc notávit, damna ligni ut sólveret. ℟. Dulce lignum . . .

℣. Hoc opus nostrae salútis ordo depopóscerat: multifórmis proditóris ars ut artem fálleret: et medé-

törje meg, s arról adjon gyógyító írt, ami adta a sebet. ℟. Szent keresztfa.

℣. Szent időknek telje jöttén földre szállt, ki Egyszülött és teremtő erejében áll az ég és föld fölött: szűzi méhben Istenember test porába öltözött. ℟. Drága szent fa.

℣. Sír a Gyermek jászolában, kint sikolt az éjtszaka; nyűtt ruhába, rongyba rejtve védi őt a Szűzanya. Ó, az Isten gyenge teste szűk pólyába takarva! ℟. Szent keresztfa.

℣. Járta-kelte jóttevés volt, élte estje: virradat. Szentmagát hisz kínra adta, — Istenvalló gondolat! — szégyenfára vonva függ a tisztaságos áldozat. ℟. Drága szent fa.

℣. Tüske szúrta, szeg szaggatta, ajka tűznél tüzesebb; lándzsa-járta szent szívéből vért és vizet ont a seb, égre, földre, mindenekre foly-e ár, mely édesebb? ℟. Szent keresztfa.

℣. Édesülj, fa, szép szelídre, lágyra enyhítsd szálaid, zord keménység bársonyuljon, hajtsd feléje ágaid, úgy karold át szép vígyázva Isten drága tagjait. ℟. Drága szent fa.

℣. Rajtad függött, választott ág, megváltásunk záloga, tengerárban holtraváltnak üdve vagy te, drága fa; tündökölve rajtad ég a Bárány vére bíbora. ℟. Szent keresztfa.

lam ferret inde, hostis unde laeserat. ℟. Crux fidélis inter omnes.

℣. Quando venit ergo sacri plenitúdo témporis, missus est ab arce Patris Natus, orbis Cónditor: atque ventre virgináli carne amíctus pródiit. ℟. Dulce lignum . . .

℣. Vagit Infans inter arcta cónditus praesépia: membra pannis involúta Virgo Mater álligat: at Dei manus, pedésque stricta cingit fáscia. ℟. Crux fidélis inter omnes.

℣. Lustra sex qui jam perégit, tempus implens córporis, sponte libera Redémptor passióni déditus, Agnus in Crucis levátur immolándus stípite. ℟. Dulce lignum . . .

℣. Felle potus ecce languet: spina, clavi, láncea mite corpus perforárunt, unda manat, et cruor: terra pontus, astra, mundus, quo lavántur flúmine! ℟. Crux fidélis . . .

℣. Flecte ramos arbor alta, tensa laxa víscera, et rigor lentéscat ille, quem dedit natívitas: et supérni membra Regis tende miti stípite. ℟. Dulce lignum, dulces clavos.

℣. Sola digna tu fuísti ferre mundi víctimam: atque portum praeparáre arca mundo náufrago: quam sacer cruor perúnxit, fusus Agni córpore. ℟. Crux fidélis . . .

℣. Szentháromság egy Istennek üdv, dicsőség, tisztelet! az Atyának, egy Fiának Szentléleknek zengjetek! szent nevére porba hullva mondjunk áldó éneket. Amen. ℟. Drága szentfa.

℣. Sempitérna sit beátae Trinitáti glória: aequa Patri, Filióque; par decus Paráclito: Uníus, Tríníque nomen laudet univérsitas. Amen. ℟. Dulce lignum, dulces clavos.

A kereszt imádása után ünnepélyes körmenetben elmennek a Nagycsütörtökön eltett szentségért; visszajövet a következő himnuszt éneklik:

Királyi zászlók lobognak,
Fénylik titka keresztfának,
Min az élet megöletett,
S halálával nyert életet.
Vérrel s vízzel foly oldala,
Mit megsebesített vala
Bűneink éles dárdája,
S úgy mosogat annak árja.
Ime betelt, amit hirdete
Dávid királynak éneke,
Melyben jövendölt, így szolván:
Uralkodék Isten a fán.
Áldott fa, mely e nagy király
Szent vérében ragyoghattál,
Jeles gyökér! hogy törzsöke
Ily szent tagokhoz érhete.
Boldog fa, lelkünk zálogát,
Mely karjaidra fölfogád,
S minket kimentve, megtöréd
Lelkünk halálos ellenét.
Ó szent kereszt, reménységünk,
Üdvözlégy mi békességünk,
Nyerj a híveknek malasztot,
Bűnösöknek bocsánatot.
Téged áldunk, legfőbb jóság!
Élő kútfő Szentháromság!

Vexílla Regis pródeunt:
Fulget Crucis mystérium,
Qua vita mortem pértulit,
Et morte vitam prótulit.
Quae vulneráta lánceae
Mucróne diro, críminum
Ut nos laváret sórdibus,
Manávit unda, et sánguine.
Impléta sunt, quae cóncinit
David fidéli cármine,
Dicéndo natiónibus:
Regnávit a ligno Deus.
Arbor decóra, et fúlgida,
Ornáta Regis púrpura,
Elécta digno stípite
Tam sancta membra tángere.
Beáta, cujus bráchiis
Prétium pepéndit saéculi,
Statéra facta córporis,
Tulítque praedam tártari.
O Crux ave spes única,
Hoc Passiónis témpore
Piis adáuge grátiam,
Reísque dele crímina.
Te, fons salútis Trínitas,
Colláudet omnis spíritus:

Add meg a kereszt jutalmát, Ki megadtad diadalát. Amen.	Quibus Crucis victóriam Largíris, adde praemium. Amen.

3. Az áldozási szertartás.

Az oltárhoz visszatérve, a pap tömjénnel hódol a szentség előtt, majd kiveszi a szentséget a kehelyből s ráteszi a corporaléra. Aztán a szerpap és az alszerpap bort és vizet önt a kehelybe s azt a pap az oltárra helyezi. Majd a rendes szertartás szerint megtömjénezi a szent ostyát és az oltárt s a lecke-oldalon kezet mos, de nem mondja hozzá a zsoltárt. Utána az oltár közepén elmondja az In spiritu humilitatis kezdetű imádságot (355. l.), majd az evangélium-oldalon a nép felé fordulva mondja: Orate Fratres (358. l.). Rögtön utána elénekli a Pater noster-t (367. l.), elmondja a Libera nos kezdetű imádságot (368. l.) s aztán a paténát a Szentség alá helyezve felmutatja a szent ostyát. Majd három részre töri a szent ostyát, egy részt a kehelyben lévő borba és vízbe tesz s rögtön utána elmondja a Perceptio kezdetű imádságot (370. l.). Aztán a szokott módon magához veszi a szent ostyát, utána pedig az imádságok nélkül a kehely tartalmát. Azután leöblíti ujjait borral és vízzel, azt magához veszi, elmondja a Quod ore kezdetű imádságot (371. l.) s eltávozik az oltártól.

NAGYSZOMBAT

A kereszténység első századaiban ezen a napon sem volt szentmise. Estefelé kezdődött csak a liturgia. Ekkor szentelték meg a keresztvizet s keresztelték meg a hittanulókat. A szertartás mélyen belenyúlt az éjtszakába, s mikor az újonnan megkeresztelt ek égő gyertyákkal felvonultak a keresztelőkápolnából a főtemplomba, már a húsvétvasárnap éjtszakájában jártak. A templomban ekkor elmondották a húsvétvasárnapi szentmisét és a megkereszteltek a szentáldozáshoz járultak. Idővel az egész éjtszakai szertartást nagyszombat reggelére tették át. Ezért van, hogy nagyszombat reggelén ma is keresztvizet szentel az Egyház, s a szentmisében már Krisztus feltámadását ünnepli.

I. Az éjtszakai istentiszteleteknél valamikor mindig volt tűzszentelés és mindig megszentelt tűzzel gyujtottak világosságot. Ez a mai nagyszombati szertartásokban is megvan, de ma az új tűz s a róla meggyujtott gyertya egyszersmind *Krisztus feltámadásának* is *jelképe.*

1. A mai szertartások a *tűzszenteléssel* kezdődnek. A templomon kívül megy végbe, s ma elsősorban arravaló, hogy a húsvéti gyertyát szentelt tűzről gyujthassák meg.

2. A megszentelt tüzet *ünnepi menettel* viszik be a templomba. Örvendezve hirdeti a liturgia, hogy a tűz a Lumen Christi-t, Krisztusnak világosságát jelképezi. A templomban három gyertyát gyujtanak meg vele, s ezzel vonulnak az oltár elé.

3. Az oltár evangéliumi oldalán, a húsvéti gyertya előtt, a diakonus elénekli a gyönyörűségesen szép húsvéti öröméneket, az Exultet-et. Közben öt megszentelt tömjéncsomót illeszt keresztalakban a gyertyába, majd meggyujtja a *húsvéti gyertyát*, arról pedig meggyujtják az oltár gyertyáit.

II. Ezután következik a *keresztség ünnepélyes* kiszolgáltatása, illetőleg, ha keresztelendő nincs, a keresztkút vizének megszentelése.

1. A szertartás 12 szent olvasmánnyal (próféciával) kezdődik; ezekkel s a hozzájuk tartozó imádságokkal és énekekkel készítették elő a keresztelendőket a keresztség felvételére.

2. Ezt követi a keresztkút megáldása. Ahol keresztkút nincsen, ez a szertartás teljesen elmarad.

3. A keresztvíz megszentelése után következett a kereszt-

ség ünnepélyes kiszolgáltatása. A szertartást a mindenszentek litániájának eléneklése fejezi be.

III. Ezután következik az *ünnepélyes szentmise*. Két gondolat tölti meg szövegeit: hálát ad az Egyház az újonnan megkereszteltekért s örvendezve zengi a feltámadt Krisztusnak az allelujáját. Felépítése az előző szertartásokhoz símul és nagy régiségről tanuskodik: hiányzik belőle az introitus, a Credo, az offertorium, Agnus Dei és a communio, részben azért, mert ezeket már a mindenszentek litániájában elmondták, részben azért, mert ezek a nagyszombati szentmise szövegének keletkezésekor még nem voltak szokásosak. Glóriára ismét megszólalnak a harangok s az orgona is részt kér az újjongó ünneplésből. Az áldozási ének és az áldozás utáni imádság helyét a zsolozsma *vecsernyéje* foglalja el.

IV. Németországban és nálunk nagyszombat este ünnepélyes *feltámadási szertartást* tartanak. Ezt szentséges körmenet és áldás fejezi be. (L. 343. old.)

(Stációs-templom: a lateráni Szent János-bazilika.)

I. A FELTÁMADÁS JELKÉPEI.

1. Az új tűz.

A szertartás előtt az oltárt leterítik a kendőkkel, de a gyertyákat nem gyujtják meg. A templom előtt kovából acéllal tüzet csiholnak s azzal néhány hasáb fát meggyujtanak. A pap violaszínű stólába és palástba öltözve segédletével, a kereszttel, szenteltvízzel és füstölővel a tűzhöz megy és mondja:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Isten, ki híveidnek Fiad, mint szegletkő által világosságod tüzét adtad, szenteld ✠ meg ezt a kovából ütött s használatunkra szolgáló új tüzet és engedd, hogy e húsvéti ünnepek által a mennyei vágyak úgy felgyúljanak bennünk, hogy az örök fényesség ünnepeire tiszta lélekkel eljuthassunk. Ugyanazon a mi Urunk, Jézus Krisztus által. ℟. Amen.

Könyörögjünk. Úristen, mindenható Atya, enyészhetetlen fény, s min-

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Deus, qui per Fílium tuum, angulárem scílicet lápidem, claritátis tuae ignem fidélibus contulísti: productum e sílice, nostris profutúrum úsibus, novum hunc ignem sanctí ✠ fica: et concéde nobis, ita per haec festa paschália caeléstibus desidériis inflammári; ut ad perpétuae claritátis, puris méntibus, valeámus festa pertíngere. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Orémus. Dómine Deus, Pater omnípotens, lumen indefíciens, qui es cón-

den világosság alkotója, áldd ✠ meg ezt a tüzet, mely általad, ki az egész világot megvilágosítottad, megszentelést és áldást nyert, hogy e tűz lángra gyújtson és fényességed tüzével megvilágosítson minket; és miként megvilágosítottad az Egyiptomból kiköltöző Mózest, úgy világosítsd meg szívünket és értelmünket is, hogy méltók lehessünk eljutni az örökélet világosságára. Krisztus Urunk által. ℟. Amen.

Könyörögjünk. Szentséges Úr, mindenható Atya, örök Isten, méltóztassál együtt cselekedni velünk kik e tüzet megáldjuk egyszülött Fiad, a mi Urunk s Istenünk, Jézus Krisztus és a Szentlélek nevében, és oltalmazz meg minket az ellenség tüzes nyilai ellen és világosíts meg mennyei kegyelmeddel: Ki élsz és uralkodol ugyanazon Egyszülöttedel s a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. ℟. Amen.

ditor ómnium lúminum: béne ✠ dic hoc lumen, quod a te sanctificátum, atque benedíctum est, qui illuminásti omnem mundum: ut ab eo lúmine accendámur, atque illuminémur igne claritátis tuae: et sicut illuminásti Móysen exeúntem de Aegypto, ita illúmines corda et sensus nostros; ut ad vitam, et lucem aetérnam perveníre mereámur. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Orémus. Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: benedicéntibus nobis hunc ignem in nómine tuo, et unigéniti Fílii tui Dei ac Dómini nostri Jesu Christi, et Spíritus Sancti, cooperári dignéris; et ádjuva nos contra ignita tela inimíci, et illústra grátia caelésti: Qui vivis et regnas cum eódem Unigénito tuo, et Spíritu Sancto, Deus: per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

Ezután itt megszenteli a pap az öt tömjéncsomót a húsvéti gyertya számára:

Szálljon le kérünk, mindenható örök Isten, áldásodnak ✠ teljessége erre a tömjénre s gyújtsd meg, ó láthatatlan megújítónk ez éjjeli fényt, hogy necsak ez éjjel bemutatott áldozatunk, tündököljék vi-

Véniat, quaesumus, omnípotens Deus, super hoc incénsum larga tuae bene-✠dictiónis infúsio: et hunc noctúrnum splendórem invisíbilis regenerátor accénde; ut non solum sacrifícium, quod hac nocte

lágosságod titkos hozzájárulása által, hanem mindenütt, ahová csak visznek valamit e megszentelésnek misztériumából, távozzék a gonosz lélek csalárdságának fondorlata, és működjék Fölséged ereje. A mi Urunk Krisztus által.

℟. Amen.

litátum est, arcána lúminis tui admixtióne refúlgeat; sed in quocúmque loco ex hujus sanctificatiónis mystério áliquid fúerit deportátum, expúlsa diabólicae fraudis nequítia, virtus tuae majestátis assístat. Per Christum Dóminum nostrum.

℟. Amen.

(Ezalatt szentelt parazsat tesznek a füstölőbe s a pap az imádság befejezése után tömjént tesz reá, majd az Asperges me Dómine kezdetű antifonát mondva szenteltvízzel háromszor meghinti, utána pedig háromszor megfüstöli a tömjéncsomókat és a tüzet.)

2. Az új világosság.

Ekkor a menet visszamegy a templomba. A szerpap fehér dalmaticába öltözve, nádszálra tűzött három gyertyát visz. A templom ajtajában az egyik gyertyát az új tűzről meggyujtják s a szerpap térdethajtva énekli:

Krisztus világossága. ℟. Istennek legyen hála.

Lumen Christi. ℟. Deo grátias.

(A templom közepén meggyujtja a második gyertyát és térdethajtva énekli:)

Krisztus világossága. ℟. Istennek legyen hála.

Lumen Christi. ℟. Deo grátias.

(Az oltár előtt meggyujtja a harmadik gyertyát és térdhajtva harmadszor énekli:)

Krisztus világossága. ℟. Istennek legyen hála.

Lumen Christi. ℟. Deo grátias.

3. A húsvéti gyertya.

A szentélybe érve a miséző pap a leckeoldalhoz megy, a diákonus a háromágú gyertyát átadja egy akolithusnak, azután áldást kér, mint az Evangéliumnál, A pap feleli:

Az Úr legyen szívedben és ajkaidon, hogy az ő húsvéti dicséretét méltón és illően hirdessed: Az Atyának és Fiúnak ✠ és Szentléleknek nevében.

Amen.

Dóminus sit in corde tuo, et in lábiis tuis: ut digne, et competénter annúnties suum paschále praecónium: In nómine Patris, et Fílii, ✠ et Spíritus Sancti.

Amen.

Erre a diákonus a könyvtartó állványhoz megy, ráteszi a misekönyvet, megfüstöli, a jelenlévők felállanak s a diákonus énekli:

Ujjongjon immár az ég angyalainak serege, vigadozzanak a mennyei karok és az ily nagy király győzelmi diadalát harsogja az üdv trombitája. Örvendezzék az ily nagy világossággal elárasztott és az örök király dicsőségének fényével megvilágosított föld is s az egész föld kereksége tudja meg, hogy eltűnt sötétsége. Örvendjen az ily nagy világosság ragyogásával ékesített Anyaszentegyház is és visszhangozzék a népek hangos kiáltásától e lak. Ezért ti is, kérlek titeket, köröttem álló kedves testvéreim, esedezzetek e szent világosság oly csodálatos fényénél velem együtt a mindenható Isten irgalmáért: hogy aki engem érdemetlenül az Egyház szolgái közé fölvenni méltóztatott, világosságának fényével elárasszon és engedje hogy, elzengjem e húsvéti gyertya dicséretére szolgáló örömeneket; a mi Urunk Jézus Krisztus, az ő Fia által, ki vele él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. ℟. Ámen.

Exsúltet jam Angélica turba caelórum: exsúltent divína mystéria; et pro tanti Regis victória, tuba însonet salutáris. Gáudeat et tellus tantis irradiáta fulgóribus: et aetérni Regis splendóre illustráta, totíus orbis se séntiat amísisse calíginem. Laetétur et mater Ecclésia, tanti lúminis adornáta fulgóribus: et magnis populórum vócibus haec aula resúltet. Quaprópter adstántes vos, fratres caríssimi, ad tam miram hujus sancti lúminis claritátem, una mecum, quaeso, Dei omnipoténtis misericórdiam invocáte. Ut qui me non meis méritis intra Levitárum númerum dignátus est aggregáre: lúminis sui claritátem infúndens, Cérei hujus laudem implére, perfíciat. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium suum: qui cum eo vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus. Per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

℣. Az Úr legyen veletek. ℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Emeljük fel szívünket. ℟. Felemeltük az Úrhoz.

℣. Sursum corda. ℟. Habémus ad Dóminum.

℣. Adjunk hálát Urunk Istenünknek. ℟. Méltó és igazságos.

℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro. ℟. Dignum et justum est.

Valóban méltó, és igazságos, hogy elménk és szívünk egész hevével s nyelvünk

Vere dignum et justum est, invisíbilem Deum Patrem omnipoténtem, Fili-

minden képességével zengedezzük, a láthatatlan, mindenható Atya Isten és az ő Egyszülött Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus dícséretét, ki érettünk lerótta az örök Atyának Ádám tartozását és szent vérével eltörölte az első vétek adóslevelét. Mert ezek ama húsvét ünnepei, melyeken azt az igaz Bárányt megölték, kinek vére a hívek szívét megszenteli. Ez az az éj, melyen az Egyiptomból először kiszabadított atyáinkat, Izrael fiait száraz lábbal engedted átmenni a Veres-tengeren. Ez tehát az az éj, mely a tűzoszlop fényével szétoszlatta a bűn sötétségét. Ez az az éj, mely ma Krisztusnak az egész világon elszéledt s a világ gonoszságaitól és a bűnök homályától külön választott híveit visszavezeti a kegyelem állapotába és a szentekkel egyesíti. Ez az az éj, melyben Krisztus szétrombolta a halál bilincseit, s a poklon diadalt aratva, föltámadott. Mert mit használt volna születnünk, ha nem lett volna megváltásunk. Ó mily csodálatos irántunk való jóságod, a te kegyességed. Ó megbecsülhetetlen szerelmes szeretet! ki, hogy a szolgát megváltsad, Fiadat halálra adtad! Ó Ádám valóban szükséges bűne, melyet eltörölt Krisztus halála! Ó szerencsés vétek, mely ily nagy és ekkora föl-

úmque ejus unigénitum, Dóminum nostrum Jesum Christum, toto cordis ac mentis affféctu, et vocis ministério personáre. Qui pro nobis aetérno Patri Adae débitum solvit: et véteris piáculi cautiónem pio cruóre detérsit. Haec sunt enim festa paschália, in quibus verus ille Agnus occíditur, cujus sánguine postes fidélium consecrántur. Haec nox est, in qua primum patres nostros, fílios Israel edúctos de Aegypto, mare Rubrum sicco vestígio transíre fecísti. Haec ígitur nox est, quae peccatórum ténebras, colúmnae illuminatióne purgávit. Haec nox est, quae hódie per univérsum mundum, in Christo credéntes, a vítiis saeculi, et calígine peccatórum segregátos, reddit grátiae, sóciat sanctitáti. Haec nox est, in qua destrúctis vínculis mortis, Christus ab ínferis victor ascéndit. Nihil enim nobis nasci prófuit, nisi rédimi profuísset. O mira circa nos tuae pietátis dignátio! O inaestimábilis diléctio caritátis: ut servum redímeres, Fílium tradidísti! O certe necessárium Adae peccátum, quod Christi morte delétum est! O felix culpa, quae talem ac tantum méruit habére Redemptórem! O vere beáta nox, quae sola méruit scire tempus et horam, in qua Christus ab ínferis resurré-

ségű Megváltót érdemelt! Ó valóban boldog éj, mely egymaga volt méltó tudni az időt és az órát, melyben Krisztus halottaiból föltámadott. Ez az az éj, melyről írva áll: És az éjjel oly világos lesz, mint a nappal és az éj világosságot derít rám gyönyöreimben. Ennek az éjnek megszentelő ereje elűzi a gonoszságot, lemossa a bűnöket és visszaszerzi az elesetteknek az ártatlanságot, a szomorúaknak a vigasztalást; elűzi a gyűlölséget, kieszközli az egyetértést, s megalázza a birodalmakat.

xit! Haec nox est, de qua scriptum est: Et nox sicut dies illuminábitur: Et nox illuminátio mea in delíciis meis. Hujus ígitur sanctificátio noctis fugat scélera, culpas lavat: et reddit innocéntiam lapsis, et moestis laetítiam: fugat ódia, concórdiam parat, et curvat impéria.

Most a diákonus kereszt alakban a következő sorrendben:

1
4 2 5
3

a tömjéncsomókat a húsvéti gyertyába illeszti azután folytatja az éneket:

Ennek az éjnek kegyelmében fogadd tehát szent Atyánk, e tömjénnek esti áldozatát, melyet Szentegyházad a méhek művéből, e húsvéti gyertyának ünnepélyes fölajánlásával szolgáinak keze által neked bemutat. Ámde már ismerjük e viaszoszlop dicsőségét, melyet az Isten tiszteletére a fellobbanó tűz meggyújt.

In hujus ígitur noctis grátia, súscipe, sancte Pater, incénsi hujus sacrifícium vespertínum: quod tibi in hac Cérei oblatióne solémni, per ministrórum manus de opéribus apum, sacrosáncta reddit Ecclésia. Sed jam colúmnae hujus praecónia nóvimus, quam in honórem Dei rútilans ignis accéndit.

(Ekkor a diákonus a háromágú gyertyatartón égő gyertyák egyikével meggyujtja a húsvéti gyertyát.)

Mely ámbár részekre oszlik, kölcsönvett fényéből mindazonáltal semmit sem veszít; mivel az az olvadó viasz táplálja, melyet a méhkirálynő készített e drágalátos szövétnek anyagául.

Qui licet sit divísus in partes, mutuáti tamen lúminis detrimenta non novit. Alitur enim liquántibus ceris, quas in substántiam pretiósae hujus lámpadis, apis mater edúxit.

Ezután meggyujtják az oltár gyertyáit és a diákonus folytatja :

Ó, valóban boldog éj! mely az egyiptomiakat kifosztotta és a zsidókat gazdaggá tette; az az éj, melyben a mennyeiek a földiekkel, az isteniek az emberiekkel egyesülnek. Kérünk azért, Urunk, téged, hogy ez a neved tiszteletére fölszentelt viaszgyertya szüntelen világitson az éj sötétségének szétoszlatására. Fogadd kellemes illatként, hogy a mennyei világosságokkal egyesüljön, és igy lángja elhasson a hajnali csillaghoz, ahhoz a hajnali csillaghoz, aki alkonyatot nem ismer; ahhoz, ki halottaiból föltámadott és teljes fényében fölragyogott az emberi nem előtt. Azért kérünk téged, Urunk, hogy minket szolgáidat és az egész egyházi rendet s az ájtatos népet szentséges Atyánkkal, *N.* pápával, főpásztorunkkal, *N*-el együtt napjainkban békességet engedvén, e húsvéti ünnepek örömeiben folytonos őrködéssel igazgatni, kormányozni és megtartani méltóztassál.* Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus, a te Fiad által: ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké ℟. Amen.

O vere beáta nox, quae exspoliávit Aegyptios, ditávit Hebraeos! Nox, in qua terrénis caeléstia, humánis· divína jungúntur. Orámus ergo te, Dómine: ut céreus iste in honórem tui nóminis consecrátus, ad noctis hujus caliginem destruéndam, indefíciens persevéret. Et in odórem suavitátis accéptus, supérnis luminaríbus misceátur. Flammas ejus lúcifer matutínus invéniat. Ille, inquam, lúcifer, qui nescit occásum. Ille, qui regréssus ab ínferis, humáno géneri serénus illúxit. Precámur ergo te, Dómine: ut nos fámulos tuos, omnémque clerum, et devotíssimum pópulum: una cum beatíssimo Papa nostro N. et Antístite nostro N. quiéte témporum concéssa, in his paschálibus gáudiis, assídua protectióne régere, gubernáre, et conserváre dignéris.* Per eúmdem Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus: per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

II. A KERESZTSÉG ÜNNEPÉLYES KISZOLGÁLTATÁSA.

(A diákonus lila stólát és manipulust vesz fel és a pap is violaszínű ruhát ölt és olvasni kezdi az olvasmányokat. Az olvasmányok a hittanulók oktatására szolgáltak és betöltötték szinte az egész éjtszakát. Valamennyi a keresztség felvételére készít elő.)

1. A szent olvasmányok.

Első jövendölés. (Mózes I. 1—31 ; 2, 1—2.)

Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet. A föld azonban puszta és üres volt és sötétség volt a mélység színén: de az Isten Lelke ott lebegett a vizek felett. És mondá az Isten: Legyen világosság! És lőn világosság. És látá az Isten, hogy a világosság jó s elválasztá a világosságot a sötétségtől, és elnevezé a világosságot nappalnak, a sötétséget meg éjtszakának. És lőn este meg reggel: egy nap. Mondá továbbá az Isten: Legyen boltozat a vizek között s válassza el a vizeket a vizektől. Meg is alkotá az Isten a boltozatot, s elválasztá azokat a vizeket, amelyek a boltozat alatt voltak, azoktól, melyek a boltozat felett voltak. Úgy lőn tehát. És elnevezé az Isten a boltozatot égnek. És lőn este meg reggel: második nap. Mondá továbbá az Isten: Gyűljenek a vizek, melyek az ég alatt vannak, egy helyre, s tűnjék elő a száraz! Úgy is lőn. És elnevezé az Isten a szárazat földnek, az egybegyűlt vizeket pedig elnevezé tenIn princípio creávit Deus caelum, et terram. Terra autem erat ináinis, et vácua, et ténebrae erant super fáciem abyssi: et Spíritus Dei ferebátur super aquas. Dixítque Deus: Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit Deus lucem quod esset bona: et divísit lucem a ténebris. Appellavítque lucem Diem, et ténebras Noctem: factúmque est véspere, et mane, dies unus. Dixit quoque Deus: Fiat firmaméntum in médio aquárum: et dívidat aquas ab aquis. Et fecit Deus firmaméntum, divisítque aquas, quae erant sub firmaménto, ab his, quae erant super firmaméntum. Et factum est ita. Vocavítque Deus firmaméntum Caelum: et factum est véspere, et mane, dies secúndus. Dixit vero Deus: Congregéntur aquae, quae sub caelo sunt, in locum unum: et appáreat árida. Et factum est ita. Et vocávit Deus áridam, Terram: congregationésque aquárum appellávit Mária. Et vidit Deus quod esset bonum. Et

gernek. És látá az Isten, hogy jó. Majd mondá: Hajtson a föld füvet, mely zöldül és magot hoz, és gyümölcsöző fát, mely gyümölcsöt hoz faja szerint, belsejében maggal a földön. Úgy is lőn. Hajta ugyanis a föld füvet, mely zöldül s magot hoz, faja szerint, s fát, mely gyümölcsöt hoz, mindegyiket maggal, faja szerint. És látá az Isten, hogy jó. És lőn este meg reggel: harmadik nap. Mondá továbbá az Isten: Legyenek világítók az ég boltozatán, s válasszák el a nappalt az éjtszakától, jelezzék az időket, a napokat s az esztendőket, világoskodjanak az ég boltozatán s világítsanak a földre. Úgy is lőn. Megalkotá ugyanis az Isten a két nagy világítót, a nagyobbik világítót: hogy uralkodjék a nappalon s a kisebbik világítót, hogy uralkodjék az éjtszakán, meg a csillagokat, és az ég boltozatára helyezé őket, hogy világítsanak a földre, uralkodjanak a nappalon és az éjtszakán, és válasszák el a világosságot a sötétségtől. És látá az Isten, hogy jó. És lőn este meg reggel: negyedik nap. Mondá továbbá az Isten: Hozzanak elé a vizek csúszó-mászó élő lényeket és szárnyaljon szárnyas a föld felett, az ég boltozata alatt. Meg is teremté az Isten a nagy tengeri szörait: Gérminet terra herbam viréntem, et faciéntem semen, et lignum pomíferum fáciens fructum juxta genús suum, cujus semen in semetípso sit super terram. Et factum est ita. Et prótulit terra herbam viréntem, et faciéntem semen juxta genus suum, lignúmque fáciens fructum, et habens unumquódque seméntem secúndum spéciem suam. Et vidit Deus quod esset bonum. Et factum est véspere, et mane, dies tértius. Dixit autem Deus: Fiant lumináriа in firmaménto caeli, et dívidant diem, ac noctem, et sint in signa, et témpora, et dies, et annos: ut lúceant in firmaménto caeli, et illúminent terram. Et factum est ita. Fecítque Deus duo lumináriа magna: lumináre majus, ut praésset diéi: et lumináre minus, ut praéésset nocti: et stellas. Et pósuit eas in firmaménto caeli, ut lucérent super terram, et praéssent diéi ac nocti, et divíderent lucem, ac ténebras. Et vidit Deus quod esset bonum. Et factum est véspere, et mane, dies quartus. Dixit étiam Deus: Prodúcant aquae réptile ánimae vivéntis, et volátile super terram sub firmaménto caeli. Creavítque Deus cete grándia, et omnem ánimam vivéntem atque motábilem, quam prodúxerant aquae in spécies

nyetegeket meg mindazt az élő- s mozgó lényt, melyet a vizek eléhoztanak, fajuk szerint, s minden szárnyast, faja szerint. És látá az Isten, hogy jó. És megáldá őket, mondván: Szaporodjatok, sokasodjatok s töltsétek be a tenger vizeit, és sokasodjék a szárnyas a földön. És lőn este meg reggel: ötödik nap. Mondá továbbá az Isten: Hozzon elé a föld élőlényt, faja szerint: barmot, csúszó-mászót s szárazföldi vadat, faja szerint. Úgy is lőn. Megalkotá ugyanis az Isten a szárazföld vadjait, fajuk szerint, meg a barmokat s a föld minden csúszó-mászóját, faja szerint. És látá az Isten, hogy jó. Majd mondá: Alkossunk embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra, s uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, az állatokon és az egész földön, meg minden csúszó-mászón, mely mozog a földön. Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette; férfiúnak és asszonynak teremtette. És megáldá őket az Isten, és mondá: Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá és uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön. Majd mondá az Isten: Íme, nektek adtam minden füvet,

suas, et omne volátile secúndum genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum. Benedixítque eis, dicens: Créscite, et multiplicámini, et repléte aquas maris: avésque multiplicéntur super terram. Et factum est véspere, et mane, dies quintus. Dixit quoque Deus: Prodúcat terra ánimam viventem in génere suo: juménta et reptília, et béstias terrae secúndum spécies suas. Factúmque est ita. Et fecit Deus béstias terrae juxta spécies suas, et juménta, et omne réptile terrae in génere suo. Et vidit Deus quod esset bonum, et ait: Faciámus hóminem ad imáginem, et similitúdinem nostram: et praesit píscibus maris, et volatílibus caeli, et béstiis, univérsaeque terrae, omníque réptili, quod movétur in terra. Et creávit Deus hóminem ad imáginem suam: ad imáginem Dei creávit illum, másculum et féminam creávit eos. Benedixítque illis Deus, et ait: Créscite, et multiplicámini, et repléte terram, et subjícite eam, et domináimini píscibus maris, et volatílibus caeli, et univérsis animántibus, quae movéntur super terram. Dixítque Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam afferéntem semen super terram, et univérsa ligna, quae habent in semetípsis seméntem gé-

mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fajának megfelelő magva, hogy eledeltekre legyen, a zöld növényzetet pedig a föld minden állatának, az ég minden madarának s mindannak, mi mozog a földön s miben élő pára vagyon, hogy eledelükre legyen. Úgy is lőn. És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt. És lőn este meg reggel: hatodik nap. Elkészüle tehát az ég és a föld s minden ékességük. És befejezé az Isten a hetedik napra munkáját, melyet végzett és megnyugovék a hetedik napon minden munkától, melyet folytatott.

neris sui, ut sint vobis in escam: et cunctis animántibus terrae, omníque vólucri caeli, et univérsis, quae movéntur in terra, et in quibus est ánima vívens, ut hábeant ad vescéndum. Et factum est ita. Vidítque Deus cuncta, quae fécerat: et erant valde bona. Et factum est véspere, et mane, dies sextus. Igitur perfécti sunt caeli, et terra, et omnis ornátus eórum. Complevítque Deus die séptimo opus suum, quod fécerat: et requiévit die séptimo ab univérso ópere quod patrárat.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljunk föl.

Isten, ki az embert csodálatosan teremtetted és még csodálatosabban megváltottad, add, kérünk, hogy a bűn csábításainak eltökélt akarattal ellentálljunk és így az örökkétartó örömökre eljuthassunk. A mi Urunk.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, qui mirabíliter creásti hóminem, et mirabílius redemísti: da nobis, quaesumus, contra oblectaménta peccáti, mentis ratióne persístere; ut mereámur ad aetérna gáudia pervenire. Per Dóminum nostrum.

Második jövendölés. (Mózes I. 5, 6, 7—8.)

Noé, mikor ötszázesztendős volt, nemzé Sémet, Kámot és Jáfetet. Mikor pedig az emberek sokasodni kezdettek a földön s leányokat nemzettek, láták az Isten fiai, hogy az emberek leányai szépek és feleségül vevék közülük mindazo-

Noe vero cum quingentórum esset annórum, génuit Sem, Cham, et Japheth. Cumque coepíssent hómines multiplicári super terram, et fílias procreássent, vidéntes fílii Dei fílias hóminum, quod essent pulchrae, accepérunt sibi uxóres ex

kat, kiket kiszemeltek. Mondá erre az Isten: Ne maradjon az én lelkem örökké az emberben, mivel test ő: százhúsz esztendő legyen még napjaiból. Az Óriások voltak a földön azokban a napokban. Miután ugyanis az Isten fiai bementek az emberek leányaihoz és azok szültek; ezek azok az erős, az ősidőkből híres férfiak. Mikor aztán látta az Isten, hogy nagy az ember gonoszsága a földön s hogy szíve minden gondolata mindenkor gonoszra irányul, megbáná, hogy embert alkotott a földön és mélyen bánkódván szívében, mondá: Eltörlöm az embert, akit teremtettem, a föld színéről, el az embert s a barmot, a csúszómászót s az égi madarat, mert bánom, hogy alkottam őket. Noé azonban kegyelmet talála az Úr előtt. Noé nemzetségtörténete a következő. Noé igaz és tökéletes ember volt nemzedékében: az Istennel jára. Három fiút nemze: Szémet, Kámot és Jáfetet. A föld azonban megromlék az Isten előtt és tele lőn gonoszsággal. Mikor aztán látta az Isten, hogy a föld megromlott (mert romlott útra tért minden test a földön), mondá Noénak: Minden testnek elérkezett a vége előttem: megtelt a föld gonoszsággal általuk s én elpusztítom őket a földdel együtt. Kéómnibus, quas elégerant. Dixítque Deus: Non permanébit spíritus meus in hómine in aetérnum, quia caro est: erúntque dies illíus centum vigínti annórum. Gigántes autem erant super terram in diébus illi. Postquam enim ingréssi sunt fílii Dei ad fílias hóminum, illaeque genuérunt, isti sunt poténtes a saeculo viri famósi. Videns autem Deus, quod multa malítia hóminum esset in terra, et cuncta cogitátio cordis inténta esset ad malum omni témpore, poenítuit eum, quod hóminem fecísset in terra. Et tactus dolóre cordis intrínsecus: Delébo, inquit, hóminem, quem creávi, a fácie terrae, ab hómine usque ad animántia, a reptíli usque ad vólucres caeli: poenitet enim me fecísse eos. Noe vero invénit grátiam coram Domino. Hae sunt generatiónes Noe: Noe vir justus atque perféctus fuit in generatiónibus suis, cum Deo ambulávit. Et génuit tres fílios, Sem, Cham, et Japheth. Corrúpta est autem terra coram Deo, et repléta est iniquitáte. Cumque vidísset Deus terram esse corrúptam (omnis quippe caro corrúperat viam suam super terram), dixit ad Noe: Finis univérsae carnis venit coram me: repléta est terra iniquitáte a fácie eórum, et ego dispérdam

szíts magadnak bárkát simított fából, kamrákat készíts a bárkában, és kend be szurokkal belülről, kívülről. És pedig ekképpen készítsd: háromszáz könyök legyen a bárka hossza, ötven könyök a szélessége, s harminc könyök a magassága. Ablakot csinálj a bárkára s attól egy könyöknyire csináld a tetejét; a bárka ajtaját pedig oldalt helyezd el, alsó, második és harmadik emeletet készíts benne. Mert íme, én az özön vizeit hozom majd a földre, hogy megöljek minden testet, melyben az élet lehelete vagyon az ég alatt: minden, mi a földön van, elvész. Veled azonban szövetséget kötök: menj be majd a bárkába, te s veled fiaid, feleséged s fiaid feleségei, s vigy be majd minden állatból, minden testből kettőt-kettőt, hímet és nőstényt a bárkába, hogy életben maradjanak veled. A madárból, faja szerint, a baromból, faja szerint, meg a föld minden csúszó-mászójából, faja szerint, mindenből kettő-kettő menjen be majd véled, hogy életben maradjon. Végy tehát majd minden eledelből, ami ennivaló, magaddal s hord be magadhoz, hogy eleségül legyen neked és nekik. Meg is cselekvé Noé mindazt, amit az Isten megparancsolt neki. Hatszázesztendős volt, amikor az eos cum terra. Fac tibi arcam de lignis laevigátis: mansiúnculas in arca fácies, et bitúmine línies intrínsecus et extrínsecus. Et sic fácies eam: Trecentórum cubitórum erit longitúdo arcae, quinquagínta cubitórum latitúdo, et trigínta cubitórum altitúdo illíus. Fenéstram in arca fácies, et in cúbito consummábis summitátem ejus: óstium autem arcae pones ex látere: deórsum coenácula, et trístega fácies in ea. Ecce ego addúcam aquas dilúvii super terram, ut interfíciam omnem carnem, in qua spíritus vitae est subter caelum. Univérsa quae in terra sunt, consuméntur. Ponámque foedus meum tecum: et ingrediéris arcam tu, et fílii tui, uxor tua, et uxóres filiórum tuórum tecum. Et ex cunctis animántibus univérsae carnis bina indúces in arcam, ut vivant tecum: masculíni sexus, et femíni. De volúcribus juxta genus suum, et de juméntis in génere suo, et ex omni réptili terrae secúndum genus suum: bina de ómnibus ingrediéntur tecum, ut possint vívere. Tolles ígitur tecum ex ómnibus escis, quae mandi possunt, et comportábis apud te: et erunt tam tibi, quam illis in cibum. Fecit ígitur Noe ómnia, quae praecéperat illi Deus. Erátque sexcentórum annórum,

özön vizei elárasztották a földet. Felszakada a nagy mélység minden forrása s megnyíllának az ég zsilipjei s lőn eső a földre negyven nap és negyven éjen át. Ugyancsak azon a napon méne be Noé meg Szém, Kám és Jáfet, a fiai, meg velük felesége s fiainak három felesége a bárkába, ők és minden állat faja szerint, s minden barom, faja szerint s minden csúszómászó, mely mozog a földön, faja szerint s minden, mi repül, faja szerint, minden madár s minden szárnyas. A bárka pedig tova haladt a vizeken. Végül igen elhatalmasodának a vizek a föld felett és elborítának minden magas hegyet az egész ég alatt: tizenöt könyökkel volt magasabb a víz, mint a hegyek, amelyeket elborított. Oda is vesze minden test, mely mozgott a földön, madár és barom, vad és minden csúszó-mászó, mely csúszik-mászik a földön — csak Noé marada meg s azok, kik vele voltak a bárkában. És százötven napig tarták hatalmukban a vizek a földet. Ekkor megemlékezék az Isten Noéról s minden állatról, meg minden baromról, mely vele volt a bárkában, és szelet fúvata a földre és elapadának a vizek. És bezárulának a mélység forrásai meg az ég zsilipjei s megszű-

quando dilúvii aquae inundavérunt super terram. Rupti sunt omnes fontes abyssi magnae, et cataráctae caeli apértae sunt: et facta est plúvia super terram quadragínta diébus, et quadragínta nóctibus. In artículo diéi illíus ingréssus est Noe, et Sem, et Cham, et Japheth, fílii ejus, uxor illíus, et tres uxóres filiórum ejus cum eis in arcam: *ipsi*, et omne ánimal secúndum genus suum, univérsaque juménta in génere suo, et omne, quod movétur super terram in génere suo, cunctúmque volátile secúndum genus suum. Porro arca ferebátur super aquas. Et aquae praevaluérunt nimis super terram: opertíque sunt omnes montes excélsi sub univérso caelo. Quíndecim cúbitis áltior fuit aqua super montes, quos operúerat. Consúmptaque est omnis caro, quae movebátur super terram, vólucrum, animántium, bestiárum, omniúmque reptílium, quae reptant super terram. Remánsit autem solus Noe, et qui cum eo erant in arca. Obtinuerúntque aquae terram centum quinquagínta diébus. Recordátus autem Deus Noe, cunctorúmque animántium, et ómnium jumentórum, quae erant cum eo in arca, addúxit spíritum super terram, et imminútae sunt aquae. Et clausi sunt

nék az eső az égből. És visszahúzódának a vizek a földről, folyvást vissza, s százötven nap mulva apadni kezdének. Mikor aztán negyven nap elmúlt, kinyitá Noé a bárka ablakát, amelyet készített s kibocsátá a hollót; az künn repülgetett, míg a vizek fel nem száradtak a földön, de nem tére vissza. Kibocsátá utána a galambot is, hogy lássa, megszűntek-e már a vizek a föld színén. Az, mivel nem talált helyet, hol megpihenjen lába, visszatére hozzá a bárkára: vizek voltak ugyanis még az egész földön, mire ő kinyujtá kezét, megfogá és bevevé a bárkába. Miután pedig várt még másik hét napig, újra kibocsátá a galambot a bárkából. Ez aztán este felé visszatére hozzá és zöldlevelű olajfagallyat hoza a csőrében. Megérté tehát Noé, hogy megszűnt a víz a földön. Mindazonáltal még másik hét napig vára, aztán kibocsátá a galambot s az többé nem tére vissza hozzá. Szóla ekkor az Isten Noéhoz, mondván: Szállj ki a bárkából, te és feleséged, fiaid meg fiaid feleségei véled. Hozz ki magaddal minden állatot, mely nálad vagyon, minden testet, szárnyast, barmot s minden csúszó-mászót, mely csúszik-mászik a földön s járjatok-keljetek a földön: fontes abyssi, et cataráctae caeli: et prohíbitae sunt plúviae de caelo. Reversaeque sunt aquae de terra eúntes, et redeúntes: et coepérunt minui post centum quinquagínta dies. Cumque transíssent quadragínta dies, apériens Noe fenéstram arcae, quam fécerat, dimísit corvum, qui egrediebátur, et non revertebátur, donec siccaréntur aquae super terram. Emísit quoque colúmbam post eum, ut vidéret si jam cessássent aquae super fáciem terrae. Quae cum non invenísset, ubi requiesceret pes ejus, revérsa est ad eum in arcam: aquae enim erant super univérsam terram: extendítque manum, et apprehénsam intulit in arcam. Exspectátis autem ultra septem diébus áliis, rursum dimísit colúmbam ex arca. At illa venit ad eum ad vésperam, portans ramum olívae viréntibus fóliis in ore suo. Intelléxit ergo Noe, quod cessássent aquae super terram. Exspectávítque nihilóminus septem álios dies: et emísit colúmbam, quae non est revérsa ultra ad eum. Locútus est autem Deus ad Noe, dicens: Egrédere de arca, tu, et uxor tua, fílii tui, et uxóres filiórum tuórum tecum. Cuncta animántia, quae sunt apud te, ex omni carne, tam in volatílibus, quam in béstiis, et

szaporodjatok és sokasodjatok rajta. Kiszálla tehát Noé és fiai, felesége meg fiainak feleségei vele és kijöve a bárkából valamenynyi állat, barom és csúszómászó, mely csúszik-mászik a földön, faja szerint. Ekkor Noé oltárt építe az Úrnak s vőn minden tiszta baromból és madárból, és egészen elégő áldozatokat mutata be az oltáron. És megérzé az Úr a kedves illatot.

univérsis reptílibus, quae reptant super terram, educ tecum, et ingredímini super terram: créscite, et multiplicámini super eam. Egrédsus est ergo Noe, et fílii ejus, uxor illíus, et uxóres filiórum ejus cum eo. Sed et ómnia animántia, juménta, et reptília, quae reptant super terram, secúndum genus suum, egréssa sunt de arca. Aedificávit autem Noe altáre Dómino: et tollens de cunctis pecóribus, et volúcribus mundis, óbtulit holocáusta super altáre. Odorátusque est Dóminus odórem suavitátis.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Isten, változhatatlan erő és örök világosság, tekints kegyesen egész Egyházad csodálatos misztériumára s az emberi nem üdvösségének művét örök terveid szerint megbékélve hajtsd végre; hogy így az egész világ lássa és tapasztalja, hogy a lesujtottakat felemeled, az elavultakat megújítod s minden helyreáll, az által akitől ered, Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által: Ki veled él.

Orémus. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, incommutábilis virtus, et lumen aetérnum: réspice propítius ad totíus Ecclésiae tuae mirábile sacraméntum, et opus salútis humánae, perpétuae dispositiónis efféctu tranquíllius operáre; totúsque mundus experiátur et vídeat dejécta érigi, inveteráta renovári, et per ipsum redíre ómnia in íntegrum, a quo sumpsére princípium: Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: Qui tecum.

Harmadik jövendölés. (Mózes I. 22, 1—19.)

Ama napokban: Próbára tevé az Isten Ábrahámot és mondá neki: Ábrahám, Ábrahám! Ő azt felelé: Itt vagyok. Mondá neki az Isten: Vedd egyszülött fiadat, kit szeretsz, Izsákot s menj

In diébus illis: Tentávit Deus Abraham, et dixit ad eum: Abraham, Abraham. At ille respóndit: Adsum. Ait illi: Tolle fílium tuum unigénitum, quem díligis, Isaac, et vade

el a Gondoskodás földére s áldozd fel ott egészen elégő áldozatul az egyik hegyen, amelyet majd mutatok néked. Felkele erre Ábrahám az éjtszakából, megnyergelé szamarát, maga mellé vevé két legényét meg Izsákot, a fiát, s miután fát hasogatott az egészen elégő áldozathoz, elindula arra a helyre, amelyet az Isten meghagyott neki. A harmadik napon, mikor felemelte szemét, meglátá azt a helyet a messziségben. Mondá erre legényeinek: Várjatok itt a szamárral; én meg a gyermek elsietünk amoda s ha imádkoztunk, visszatérünk hozzátok. Vevé tehát az egészen elégő áldozatra való fát s feltevé Izsákra, a fiára, ő maga meg a tüzet és a kardot vitte a kezében. Amint így ketten együtt mendegéltek, mondá Izsák az atyjának: Atyám! Az felelé: Mit akarsz, fiam? Íme, mondá amaz, itt a tűz meg a fa, de hol van az egészen elégő áldozatra való állat? Mondá erre Ábrahám: Az Isten majd gondoskodik magának egészen elégő áldozatra való állatról, fiam. Így mendegéltek együtt, míg eljutottak arra a helyre, amelyet az Isten mutatott neki; ott oltárt épite, elrendezé rajta a fát s miután megkötözte Izsákot, a fiát, feltevé az oltárra, a farakásra. Azzal kiin terram visiónis: atque ibi ófferes eum in holocáustum super unum móntium, quem monstrávero tibi. Igitur Abraham de nocte consúrgens, stravit ásinum suum: ducens secum duos júvenes, et Isaac fílium suum. Cumque concidísset ligna in holocáustum, ábiit ad locum, quem praecéperat ei Deus. Die autem tértio, elevátis óculis, vidit locum procul: dixítque ad púeros suos: Exspectáte hic cum ásino: ego, et puer illuc usque properántes, postquam adoravérimus, revertémur ad vos. Tulit quoque ligna holocáusti, et impósuit super Isaac fílium suum: ipse vero portábat in mánibus ignem, et gládium. Cumque duo pérgerent simul, dixit Isaac patri suo: Pater mi. At ille respóndit: Quid vis, fili? Ecce, inquit, ignis, et ligna: ubi est víctima holocáusti? Dixit autem Abraham: Deus providébit sibi víctimam holocáusti, fili mi. Pergébant ergo páriter: et venérunt ad locum, quem osténderat ei Deus, in quo aedificávit altáre, et désuper ligna compósuit: cumque alligásset Isaac fílium suum, pósuit eum in altáre super struem lignórum. Extendítque manum, et arrípuit gládium, ut immoláret fílium suum. Et ecce Angelus Dómini de caelo clamávit, dicens: Abraham, Abraham.

nyujtá kezét s megfogá a kardot, hogy levágja fiát. De íme, kiálta az Úr angyala a mennyből, mondván: Ábrahám, Ábrahám. Ő azt felelé: Itt vagyok. Mondá erre néki: Ne nyúljon kezed a gyermekhez s mit se csinálj neki: most már tudom, hogy féled az Istent s kedvemért egyszülött fiadnak sem kedveztél. Felemelé erre Ábrahám a szemét s megláta maga mögött egy kost, mely szarvával megakadt a bozótban; elhozá és azt áldozá fel egészen elégő áldozatul a fia helyett. Annak a helynek pedig ezt a nevet adá: Gondoskodik az Úr! Azért mondják mindmáig: A hegyen majd gondoskodik az Úr! Erre ismét szólítá az Úr angyala Ábrahámot a mennyből, mondván: Enmagamra esküszöm, mondja az Úr, hogy mivel ezt megtetted s kedvemért egyszülött fiadnak sem kedveztél, megáldalak s megsokasítom ivadékodat, mint az ég csillagait s mint a tengerpart fövenyét: ivadékod fogja bírni ellenségeinek kapuit s ivadékodban nyer áldást a föld minden nemzete, mivel engedelmeskedtél szavamnak. Erre Ábrahám visszatére legényeihez s elmenének együtt Bersábéba és ott lakozék.

Qui respóndit: Adsum. Dixitque ei: Non exténdas manum tuam super púerum, neque fácias illi quidquam: nunc cognóvi, quod times Deum, et non pepercísti unigénito fílio tuo propter me. Levávit Abraham óculos suos, vidítque post tergum aríetem inter vepres haeréntem córnibus, quem assúmens óbtulit holocáustum pro fílio. Appellavítque nomen loci illíus, Dóminus videt. Unde usque hódie dícitur: In monte Dóminus vidébit. Vocávit autem Angelus Dómini Abraham secúndo de caelo, dicens: Per memetípsum jurávi, dicit Dóminus: quia fecísti hanc rem, et non pepercísti fílio tuo unigénito propter me: benedícam tibi, et multiplicábo semen tuum sicut stellas caeli, et velut arénam, quae est in líttore maris: possidébit semen tuum portas inimicórum suórum, et benedicéntur in sémine tuo omnes gentes terrae, quia obedísti voci meae. Revérsus est Abraham ad púeros suos, abierúntque Bersabée simul, et habitávit ibi.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Isten, minden hívő legfőbb Atyja, ki az ígéret

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, fidélium Pater summe, qui in toto orbe terrá-

fiait szent kegyelmed bősége által az egész föld kerekségén megsokasítod s a húsvéti misztériumok által eskűd szerint szolgádat Ábrahámot, valamennyi nép atyjává teszed, add, hogy népeid méltók legyenek arra a kegyelemre, mellyel őket örökségedbe meghívtad. A mi Urunk

rum, promissiónis tuae fílios diffúsa adoptiónis grátia multíplicas: et per paschále sacraméntum, Abraham púerum tuum universárum, sicut jurásti, géntium ffficis patrem; da pópulis tuis digne ad grátiam tuae vocatiónis introíre. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Negyedik jövendölés. (Mózes II. 14, 24—31; 15, 1.)

Ama napokban: Mikor eljött a hajnali őrállás ideje, íme, rátekinte az Úr a tűz- és felhőoszlopból az egyiptomiak táborára és megbontá hadseregüket és kidönté harci szekereik kerekeit, úgyhogy megfeneklettek. Mondák ekkor az egyiptomiak: Fussunk Izrael elől, mert az Úr harcol érettük ellenünk. Mondá azonban az Úr Mózesnek: Nyujtsd ki kezedet a tenger fölé, hogy térjenek vissza a vizek, rá az egyiptomiakra, harciszekereikre és lovasaikra. Mikor aztán Mózes kinyujtotta kezét a tenger fölé, az hajnalban visszatére előbbi helyére és a vizek nekifutának a menekülő egyiptomiaknak s az Úr belesodrá őket a habok közepébe. Így a visszatérő vizek elboríták a fáraó egész hadseregének harciszekereit s lovasait, kik utánuk nyomultak a tengerbe: egy sem marada meg közülük. Izrael fiai azonban át-

In diébus illis: Factum est in vigília matutína, et ecce respíciens Dóminus super castra Aegyptiórum per colúmnam ignis, et nubis, interfécit exércitum eórum: et subvértit rotas cúrruum, ferebantúrque in profúndum. Dixérunt ergo Aegyptii: Fugiámus Israélem: Dóminus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait Dóminus ad Móysen: Exténde manum tuam super mare, ut revertántur aquae ad Aegyptios super currus, et équites eórum. Cumque extendísset Móyses manum contra mare, revérsum est primo dilúculo ad priórem locum: fugientibúsque Aegyptiis occurrérunt aquae, et invólvit eos Dóminus in médiis flúctibus. Reversaeque sunt aquae, et operuérunt currus, et équites cuncti exércitus Pharaónis, qui sequéntes ingréssi fúerant mare: nec unus quidem supérfuit ex eis. Fílii autem

kelének a kiszáradt tenger közepén, miközben a víz olyan volt jobbjuk és baljuk felől, mint a kőfal. Így szabadítá meg az Úr azon a napon Izraelt az egyiptomiak kezéből. Mikor aztán látták a megholt egyiptomiakat a tenger partján s azt a nagy hatalmat, melylyel az Úr velük elbánt, félé a nép az Urat és hivének az Úrnak és szolgájának, Mózesnek. Akkor éneklék Mózes és Izrael fiai ezt az éneket az Úrnak, mondván:

Böjti ének. (Ex 15,1—2.) Énekeljünk az Úrnak, mert fenségeset mívelt: lovat és rajtaülőt a tengerbe vetett: segítőm és oltalmazóm lett üdvösségemre. ℣. Ő az én Istenem, hadd dicsőítem, Atyámnak Istene, hadd magasztalom. ℣. Olyan az Úr, mint a hősi harcos: Mindenható az ő neve.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Isten, kinek hajdani csodáit korunkban is látjuk tündökölni, midőn az ujjászületés vize által a népek üdvösségére azt eszközlöd, amit erős karoddal egy népnek az egyiptomiak üldözésétől való megszabadítására műveltél, engedd, hogy Ábrahám fiainak és a választott népnek méltósága az egész világ teljességére átmenjen. A mi Urunk.

Israel perrexérunt per médium sicci maris, et aquae eis erant quasi pro muro a dextris et a sinístris: liberavítque Dóminus in die illa Israel de manu Aegyptiórum. Et vidérunt Aegyptios mórtuos super littus maris, et manum magnam, quam exercúerat Dóminus contra eos: timuítque pópulus Dóminum, et credidérunt Dómino, et Móysi servo ejus. Tunc cécinit Móyses, et fílii Israel carmen hoc Dómino, et dixérunt:

Tractus. (Exodi 15, 1 et 2.) Cantémus Dómino: glorióse enim honorificátus est: equum, et ascensórem projécit in mare: adjútor, et protéctor factus est mihi in salútem. ℣. Hic Deus meus, et honorificábo eum: Deus patris mei, et exaltábo eum. ℣. Dóminus cónterens bella: Dóminus nomen est illi.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, cujus antíqua miráccula étiam nostris saeculis coruscáre sentímus: dum quod uni pópulo, a persecutióne Aegyptiaca liberando, déxterae tuae poténtia contulísti, id in salútem géntium per aquam regeneratiónis operáris: praesta; ut in Abrahae fílios, et in Israelíticam dignitátem totíus mundi tránseat plenitúdo. Per Dóminum.

Ötödik jövendölés. (Izaiás 54, 17; 55, 1—11.)

Ez az Úr szolgáinak örökrésze és az ő igazságuk nálam, úgymond az Úr. Ti szomjazók, jöjjetek a vizekhez mindnyájan, s akiknek nincsen pénzetek, siessetek, vegyetek és egyetek; jöjjetek, vegyetek pénz nélkül és minden ellenérték nélkül bort és tejet. Miért fordítjátok a pénzt arra, ami nem kenyér, és keresményeteket arra, ami jól nem lakat? Hallgassatok, hallgassatok reám, s akkor jót esztek, és kövér ételekben gyönyörködhettek. Hajtsátok hozzám fületeket, jöjjetek hozzám, hallgassatok ide, s akkor élni fog lelketek; és én örök szövetséget kötök veletek, a Dávidnak megígért állandó irgalmasság szerint. Ime tanuul adtam őt a népeknek, vezérül és parancsolóul a nemzeteknek. Ime hívsz majd oly nemzetet, melyet nem ismertél, és nemzetek, melyek nem is ismertek téged, hozzád sietnek, az Úrért, a te Istenedért, Izrael Szentjeért, ki megdicsőített téged. Keressétek az Urat, míg megtalálható. Hívjátok őt segítségül, míg közel van. Hagyja el útját az istentelen, gondolatait a gonosz férfiú, és térjen vissza az Úrhoz, ki megkönyörül rajta, és Istenünkhöz, mert kész

Haec est heréditas servórum Dómini: et justítia eórum apud me, dicit Dóminus. Omnes sitiéntes venite ad aquas: et qui non habétis argéntum, properáte, émite, et comédite: veníte, émite absque argénto, et absque ulla commutatióne, vinum, et lac. Quare appénditis argéntum non in pánibus, et labórem vestrum non in saturitáte? Audite audiéntes me, et comédite bonum, et delectábitur in crassitúdine ánima vestra. Inclináte aurem vestram, et veníte ad me: audite, et vivet ánima vestra, et fériam vobíscum pactum sempitérnum, misericórdias David fidéles. Ecce testem pópulis dedi eum, ducem, ac praeceptórem géntibus. Ecce gentem, quam nesciébas, vocábis: et gentes, quae te non cognovérunt, ad te current propter Dóminum Deum tuum, et sanctum Israel, quia glorificávit te. Quaerite Dóminum, dum inveníri potest: invocáte eum, dum prope est. Derelínquat ímpius viam suam, et vir iníquus cogitatiónes suas, et revertátur ad Dóminum et miserébitur ejus, et ad Deum nostrum: quoniam multus est ad ignoscéndum. Non enim cogitatiónes meae cogitatiónes vestrae: neque viae vestrae, viae meae, di-

ő a megbocsátásra. Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és a ti utaitok nem az én utaim, úgymond az Úr. Mert amennyivel magasabbak az egek a földnél, annyival magasabbak az én utaim a ti utaitoknál, az én gondolataim a ti gondolataitoknál. És amint lehull a zápor és a hó az égből, és oda többé vissza nem tér, hanem megitatja a földet, megöntözi és megtermékenyíti és magot ad a magvetőnek és kenyeret az evőnek: úgy lesz az én ígém is, mely szájamból kimegy; nem tér az vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi mindazt, amit akarok, és végrehajtja azt, amire küldöm: úgymond az Úr, a mindenható.

cit Dóminus. Quia sicut exaltántur caeli a terra, sic exaltátae sunt viae meae a viis vestris, et cogitatiónes meae a cogitatiónibus vestris. Et quómodo descéndit imber, et nix de caelo, et illuc ultra non revértitur, sed inébriat terram, et infúndit eam, et germináre eam facit, et dat semen serénti, et panem comedénti; sic erit verbum meum, quod egrediétur de ore meo: non revertétur ad me vácuum, sed fáciet quaecumque vólui, et prosperábitur in his, ad quae misi illud: dicit Dóminus omnípotens.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl.

Örök, mindenható Isten, szaporítsd szent neved dicsőségére azt, mit atyáink hitéért megígértél s terjeszd el az igéret fiait szent örökbefogadás által, hogy aminek bekövetkezéséről az ősidők szentjei nem kételkedtek, azt Egyházad immár nagyrészt teljesültnek lássa. A mi Urunk.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, multíplica in honórem nóminis tui, quod patrum fídei spopondísti: et promissionis filios sacra adoptióne diláta; ut, quod prióres sancti non dubitavérunt futúrum, Ecclésia tua magna jam ex parte cognóscat implétum. Per Dóminum.

Hatodik jövendölés. (Baruk 3, 9—38.)

Halld meg, Izrael, az élet parancsait, figyelj, hogy okosságot tanulj! Hogy van az, Izrael, hogy ellenség földén vagy? Elaggottál az idegen földön, fertőzött vagy, mint a halottak, azok közé

Audi Israel mandáta vitae: áuribus pércipe, ut scias prudéntiam. Quid est, Israel, quod in terra inimicórum es? Inveterásti in terra aliéna, coinquinátus es cum mórtuis: deputátus

számítanak, kik leszállnak az alvilágba! Elhagytad a bölcseség forrását! Ha az Isten útján jártál volna, bizonnyal örökké békében lakhatnál! Tanuld meg: hol az okosság, hol az erő, hol az értelem — hogy azt is megtanuld: hol a hosszú élet és a jólét, hol a ragyogó szem és a béke? Ki találta meg annak helyét, és ki hatolt be kincseibe? Hol vannak a nemzetek fejedelmei, a föld vadállatainak urai, kik az ég madaraival játszanak, kik ezüstöt halmoznak össze meg aranyat, amelyben bíznak az emberek, és amely után vég nélkül törtetnek? Kik ezüstért fáradtak, érte szorgoskodtak, és kiknek cselekedetei érthetetlenek? Eltűntek ők, leszálltak az alvilágba, és mások léptek helyükbe. Ifjabbak látták meg a napvilágot és laktak a földön, de a fegyelem útját nem ismerték, és nem értették meg ösvényeit; fiaik sem tudták felfogni, távol maradt az tőlük is. Nem hallottak róla Kánaán földén, Temánban sem látták. Ágár fiai, kik a földi okosságot kutatják, Merra és Temán kereskedői, a mesemondók, kik kutatják az okosságot és az értelmet, szintén nem ismerték fel a bölcseség útját, és nem gondoltak ösvényeire. Ó Izrael, mily nagy az Isten háza, mily nagy az ő birtoka!

es cum descendéntibus in inférnum. Dereliquísti fontem sapiéntiae. Nam si in via Dei ambulásses, habitásses útique in pace sempitérna. Dísce ubi sit prudéntia, ubi sit virtus, ubi sit intelléctus: ut scias simul ubi sit longitúrnitas vitae, et victus, ubi sit lumen oculórum, et pax. Quis invénit locum ejus? et quis intrávit in thesáuros ejus? Ubi sunt príncipes géntium, et qui dominántur super béstias, quae sunt super terram? qui in ávibus caeli ludunt, qui argéntum thesaurízant, et aurum, in quo confídunt hómines, et non est finis acquisitiónis eórum? qui argéntum fábricant, et sollíciti sunt, nec est invéntio óperum illórum? Exterminati sunt, et ad inferos descendérunt, et álii loco eórum surrexérunt. Júvenes vidérunt lumen, et habitavérunt super terram: viam autem disciplínae ignoravérunt, neque intellexérunt sémitas ejus, neque fílii eórum suscepérunt eam, a fácie ipsórum longe facta est: non est audíta in terra Chánaan, neque visa est in Theman. Fílii quoque Agar, qui exquírunt prudéntiam, quae de terra est, negotiatóres Merrhae, et Theman, et fabulatóres, et exquisitóres prudéntiae, et intelligéntiae: viam autem sapiéntiae nesciérunt, neque

kának helye! Nagy és határtalan, fölséges és megmérhetetlen! Ott vannak azok a hírneves óriások, kik az ősidőkben éltek, hatalmas termetűek, hadakozáshoz értők: Nem őket választotta ki az Úr, és nem ők találták meg a tudás útját. Elvesztek, mert nem volt bölcseségük, elvesztek a saját oktalanságuk miatt. Ki ment fel az égbe, hogy birtokba vegye, és ki hozta le a fellegekből? Ki kelt át a tengeren, hogy reá akadjon, és elhozza színaranyért? Nincs senki sem, ki ismerhetné útait, sem, aki fel tudná kutatni ösvényeit; csak a Mindentudó ismeri, és találta meg okosságával: ő, ki örök időre megalapította a földet, és betöltötte barmokkal meg négylábú állatokkal. Ki elküldi a fényt, s az elmegyen, és ha hívja, remegve engedelmeskedik neki. A csillagok örömmel ragyognak őrhelyükön, ha hívja őket, azt mondják: «Itt vagyunk!» — és készséggel ragyognak alkotójuknak. Ő a mi Istenünk, hozzá senki sem hasonlítható. Ő ismeri a bölcseségnek minden útját, s azt szolgájának, Jákobnak adta át, Izraelnek, az ő kedveltjének. Ezután megjelent a földön, s az emberekkel társalgott.

illam Jacob púero suo, et in terris visus est, et cum commemoráti sunt sémitas ejus. O Israel, quam magna est domus Dei, et ingens locus possessiónis ejus! Magnus est, et non habet finem: excélsus, et imménsus. Ibi fuérunt gigántes nomináti illi, qui ab initio fuérunt, statúra magna, sciéntes bellum. Non hos elégit Dóminus, neque viam disciplínae invenérunt: propterea periérunt. Et quóniam non habuérunt sapiéntiam, interiérunt propter suam insipiéntiam. Quis ascéndit in caelum, et accépit eam, et edúxit eam de núbibus? Quis transfretávit mare, et invénit illam? et áttulit illam super aurum eléctum? Non est qui possit scire vias ejus, neque qui exquírat sémitas ejus: sed qui scit univérsa, novit eam, et adinvénit eam prudéntia sua: qui praeparávit terram in aetérno témpore, et replévit eam pecúdibus, et quadrupédibus: qui emíttit lumen, et vadit: et vocávit illud, et obédit illi in tremóre. Stellae autem dedérunt lumen in custódiis suis, et laetátae sunt: vocátae sunt, et dixérunt: Adsumus: et luxérunt ei cum jucunditáte, qui fecit illas. Hic est Deus noster, et non aestimabitur álius advérsus eum. Hic adinvénit omnem viam disciplínae, et trádidit Israel dilécto suo. Post haec homínibus conversátus est.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl! Isten, ki Egyházadat a népek meghívása által mindenkor gyarapítod, engedd kegyesen, hogy akiket a keresztség vizével lemosol, azokat folytonos oltalmaddal oltalmazd. A mi Urunk.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte. Deus,qui Ecclésiam tuam semper géntium vocatióne multíplicas: concéde propítius; ut, quos aqua baptismatis ábluis, continua protectióne tueáris. Per Dóminum.

Hetedik jövendölés. (Ezekiel 37, 1—14.

Ama napokban: Lőn rajtam az Úr keze és kivezetett az Úr lelkében, és letett a mező közepén, mely telve volt csontokkal. És körülvitt engem mellettük mindenfelé; igen nagy volt a számuk a mező színén, és teljesen ki voltak száradva. És mondotta nekem: Emberfia, vajjon életre kelnek még ezek a csontok? És mondottam: Uram, Istenem! Te tudod! És mondotta nekem: Prófétálj ezekről a csontokról, és mondjad nekik: Ti száraz csontok, halljátok meg az Úr igéjét! Így szól az Úr Isten a csontokhoz: Ime én lelket bocsátok belétek, hogy életre keljetek! És izmokat adok reátok, húst növesztek rajtatok, bőrrel vonlak be, és lelket adok nektek, hogy éljetek; és megtudjátok, hogy én vagyok az Úr. Erre én prófétáltam, amint nekem megparancsolta; és miközben prófétáltam, zaj támadt és íme zúgás lőn, és egyik csont a másikhoz közele-

In diébus illis: Facta est super me manus Dómini, et edúxit me in spíritu Dómini: et dimisit me in médio campi, qui erat plenus óssibus: et circumdúxit me per ea in gyro: erant autem multa valde super fáciem campi, siccaque: veheménter. Et dixit ad me: Fili hóminis, putásne vivent ossa ista? Et dixi: Dómine Deus, tu nosti. Et dixit ad me: Vaticináre de óssibus istis: et díces eis: Ossa árida audite verbum Dómini. Haec dicit Dóminus Deus óssibus his: Ecce ego intromittam in vos spíritum, et vivétis. Et dabo super vos nervos, et succréscere fáciam super vos carnes, et superexténdam, in vobis cutem: et dabo vobis spíritum, et vivétis, et sciétis quia ego Dóminus. Et prophetávi sicut praecéperat mihi: factus est autem sónitus prophetánte me, et ecce commótio: et accessérunt ossa ad ossa, unumquódque ad junctúram suam. Et vidi, et ecce

dett, mindegyik az ő ízületéhez. És én azt láttam, hogy íme rajtuk izom és hús nőtt, és bőr feszült ki rajtuk, de lelkük nem volt. És mondotta nekem: Prófétálj a léleknek; prófétálj, emberfia, és mondd a léleknek: Így szól az Úr Isten: A négy szél tájékáról jöjj elő, lélek, és fujj ezekre a megöltekre, hogy új életre keljenek! És prófétáltam, amint nekem megparancsolta; és beléjük szállt a lélek, és életre keltek; és lábukra álltak, mint valami igen nagy sereg. És mondotta nekem: Emberfia, mindez a csont Izrael háza; ők azt mondják: Kiszáradtak csontjaink, elveszett a reménységünk, elvesztünk! Azért prófétálj és mondjad nekik: Így szól az Úr Isten: Ime én megnyitom sírhantjaitokat és kihozlak titeket sírjaitokból, én népem, és bevezetlek titeket Izrael földére. És megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, amikor majd megnyitom sírjaitokat és kihozlak titeket sírhantjaitokból, én népem! És belétek adom lelkemet, hogy életre keljetek, és nyugodt lakóhelyet adok nektek földeiteken: úgymond az Úr, a mindenható.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Isten, ki minket a húsvéti misztérium megülésére mindkét szövetség lapjain super ea nervi et carnes ascendérunt; et exténta est in eis cutis désuper, et spíritum non habébant. Et dixit ad me: Vaticináre ad spíritum, vaticináre fili hóminis, et díces ad spíritum: Haec dicit Dóminus Deus: A quátuor ventis veni spíritus, et insuffla super interféctos istos, et reviviscant. Et prophetávi sicut praecéperat mihi: et ingréssus est in ea spíritus, et vixérunt: steterúntque super pedes suos exércitus grandis nimis valde. Et dixit ad me: Fili hóminis, ossa haec univérsa, domus Israel est: ipsi dicunt: Aruérunt ossa nostra, et périit spes nostra, et abscissi sumus. Proptérea vaticináre, et dices ad eos: Haec dicit Dóminus Deus: Ecce ego apériam túmulos vestros, et edúcam vos de sepúlchris vestris, pópulus meus: et indúcam vos in terram Israel. Et sciétis, quia ego Dóminus, cum aperúero sepúlchra vestra, et edúxero vos de túmulis vestris, pópule meus: et dédero spíritum meum in vobis, et vixéritis, et requiéscere vos fáciam super humum vestram: dicit Dóminus omnípotens.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, qui nos ad celebrándum paschále sacraméntum, utriúsque testa-

tanítasz, engedd megismernünk irgalmasságodat, hogy a jelenleg nyert adományok a jövendő javaknak bizalommal teljes várására buzdítsanak. A mi Urunk.

ménti páginis instruis: da nobis intellígere misericórdiam tuam; ut ex perceptíone praeséntíum múnerum, firma sit exspectátio futurórum. Per Dóminum.

Nyolcadik jövendölés. (Izaiás 4, 1—6.)

Azon a napon hét aszszony ragad majd meg egy férfiút, és így szól: A saját kenyerünket esszük, s a saját ruhánkba öltözünk; csak hadd viselhessük nevedet, vedd le rólunk a gyalázatot! Azon a napon az Úr sarjadéka ékességben és dicsőségben leszen, s a föld gyümölcse felséges leszen, és újjonganak majd, kik megmaradnak Izraelből. És leszen, hogy mindazt, aki Sionban megmarad, és Jeruzsálemben életben marad: szentnek hívják majd, mindazt, aki az élők jegyzékében van Jeruzsálemben. És az Úr majd kimossa Sion leányainak szennyét, és Jeruzsálem vérbűnét kimossa belőle az ítélet lelkével és a tűz lelkével. És teremt az Úr a Sion hegyének egész helye fölé, és a fölé, ahol ott az ő segítségét kérik, nappalra felhőt, és éjjelre füstöt és lobogó tűzhöz hasonló fényességet, mert minden dicsőség felett ott lesz az ő oltalma. És mint a sátor, árnyékot nyujt nappal a forróság ellen, és védelmet meg rejtekhelyet a fergeteg és az eső ellen.

Appreh́éndent septem mulíeres virum unum in die illa, dicéntes: Panem nostrum comedémus, et vestiméntis nostris operiémur: tantúmmodo invocétur nomen tuum super nos, aufer oppróbrium nostrum. In die illa erit germen Dómini in magnificéntia, et glória, et fructus terrae sublímis, et exsultátio his, qui salváti fuerint de Israel. Et erit: Omnis qui relíctus fúerit in Sion, et resíduus in Jerúsalem, sanctus vocábitur, omnis qui scriptus est in vita in Jerúsalem. Si ablúerit Dóminus sordes filiárum Sion, et sánguinem Jerúsalem láverit de médio ejus, in spíritu judícii, et spíritu ardóris. Et creábit Dóminus super omnem locum montis Sion, et ubi invocátus est, nubem per diem, et fumum. et splendórem ignis flammántis in nocte: super omnem enim glóriam protéctio, Et tabernáculum erit in umbráculum diéi ab aestu, et in securitátem, et absconsiónem a túrbine, et a plúvia.

Böjti ének. (Iz. 5, 1—2.) Szölleje volt szerelmesemnek, igen termékeny hegytetőn. ℣. És besövényezte és körülárkolta és nemes szőlővel beültette és tornyot épített közepén. ℣. És sajtót készített abban, mert a seregek Urának szőlője Izrael háza.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Isten, ki a szent próféták szavai által Egyházadnak valamennyi fiain megmutattad, hogy uralkodásod minden helyén jó magvak vetője és kiváló szőlővesszők művelője vagy; add népeidnek, kiket szőlődnek és vetésednek is szoktál nevezni, hogy a tövisek és bojtorjánok gyomjait magukból kiirtsák és bő termésre méltók legyenek. A mi Urunk Jézus Krisztus.

Tractus. (Is. 5, 1 et 2.) Vínea facta est dilécto in cornu, in loco úberi. ℣. Et macériam circúmdedit, et circumfódit: et plantávit vínęam Sorec, et aedificávit turrim in médio ejus. ℣. Et tórcular fodit in ea: vínea enim Dómini Sábaoth, domus Israel est.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, qui in ómnibus Eccl̇ésiae tuae fíliis, sanctórum prophetárum voce manifestásti, in omni loco dominatiónis tuae satórem te bonórum séminum, et electórum pálmitum esse cultórem: tribue pópulis tuis, qui et vineárum apud te nómine censéntur, et ségetum; ut spinárum, et tribulórum squalóre resecáto, digna efficiántur fruge foecúndi. Per Dóminum.

Kilencedik jövendölés. (Mózes II, 12, 1—11. L. 273. l.)

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl.

Örök mindenható Isten, ki minden műved elrendezésében csodálatos vagy, lássák át megváltottaid, hogy kezdetben a világ teremtése, nem volt fölségesebb mű, mint az, midőn az idők teljében húsvéti bárányunk, Krisztus magát föláldozta: Ki veled él.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, qui in ómnium óperum tuórum dispensatióne mirábilis es: intélligant redémpti tui, non fuisse excelléntius quod inítio factus est mundus, quam quod in fine saeculórum Pascha nostrum immolátus est Christus: Qui tecum.

Tizedik jövendölés. (Jónás 3, 1—10.)

Ama napokban: Ekkor ismét szólott az Úr Jónáshoz, mondván: Kelj fel,

In diébus illis: Factum est verbum Dómini ad Jonam Prophétam secúndo,

menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd ott a szózatot, melyet majd mondok neked. Felkelt erre Jónás és elment Ninivébe az Úr szava szerint. Ninive háromnapi járóföldre terjedő nagy város volt. Alighogy bement Jónás a városba, egynapi járásnyira, nagy hangon hirdette: Még negyven nap, és Ninive elpusztul! Ninive lakói hittek az Istenben és böjtöt hirdettek, és nagyjaik, kicsinyeik egyaránt szőrruhát öltöttek. És amikor a beszéd Ninive királyához eljutott, ő felkelt trónjáról, letette palástját, szőrruhába öltözött és hamuba ült. És közhírré tétette, és megparancsolta Ninivében: «A királynak és főembereinek rendeletére! Se ember, se állat, se marha, se juh ne egyék és ne legeljen, és vizet se igyék! Öltsön szőrruhát ember és állat, és kiáltson nagy szóval az Úrhoz, és térjen meg kiki gonosz útjáról és az istentelenségből, mely kezéhez tapad. Ki tudja, hátha visszafordul és megbocsát az Úr, és lelohad haragjának tüze, és nem veszünk el?» És látta az Isten az ő cselekedeteiket, hogy megtértek gonosz útjukról, és megkegyelmezett népének az Úr, a mi Istenünk.

dicens: Surge, et vade in Níniven civitátem magnam: et praédica in ea praedicatiónem, quam ego loquor ad te. Et surréxit Jonas, et ábiit in Níniven juxta verbum Dómini. Et Nínive erat cívitas magna itínere trium diérum. Et coepit Jonas introíre in civitátem itínere diéi unius: et clamávit, et dixit: Adhuc quadragínta dies, et Nínive subvertétur. Et credidérunt viri Ninivítae in Deum: et praedicavérunt jejúnium, et vestíti sunt saccis a majóre usque ad minórem. Et pervénit verbum ad regem Nínive: et surréxit de sólio suo, et abjécit vestiméntum suum a se, et indútus est sacco, et sedit in cínere. Et clamávit, et dixit in Nínive ex ore regis, et príncipum ejus, diçens: Hómines, et juménta, et boves, et pécora non gustent quidquam: nec pascántur, et aquam non bíbant. Et operiántur saccis hómines, et juménta, et clament ad Dóminum in fortitúdine, et convertátur vir a via sua mala, et ab iniquitáte, quae est in mánibus eórum. Quis scit, si convertátur, et ignóscat Deus: et revertátur a furóre irae suae, et non períbimus? Et vidit Deus ópera eórum, quia convérsi sunt de via sua mala: et misértus est pópulo suo Dóminus, Deus noster.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl.

Isten, ki a különböző népeket neved megvallásában egyesítetted, engedd nekünk, hogy akarjuk és meg is tehessük, amiket parancsolsz, és így az örök boldogságra meghívott népek a hitben és jócselekedetekben egyek legyenek. A mi Urunk.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, qui diversitátem géntium in confessióne tui nóminis adunásti: da nobis, et velle, et posse quae praecipis; ut pópulo ad aeternitátem vocáto, una sit fides méntium, et piétas actiónem. Per Dóminum nostrum, Jesum Christum, Fílium tuum.

Tizenegyedik jövendölés. (Mózes V. 31, 22—30.)

Ama napokban: Mózes leírá az éneket s megtanítá reá Izrael fiait. Majd parancsola az Úr Józsuénak, Nún fiának, mondván: Légy erős és bátor, mert te vezeted be Izrael fiait arra a földre, amelyet ígértem és én veled leszek. Mikor aztán Mózes teljesen leírta egy könyvbe e törvény igéit, parancsola a levitáknak, kik az Úr szövetségládáját hordozzák, mondván: Vegyétek e könyvet és tegyétek az Úr, a ti Istenetek szövetségládája mellé, hogy ott bizonyságul szolgáljon ellened. Ismerem ugyanis ellenszegülésedet és nyakasságodat. Még éltemben és veletek jártomban is mindig ellene szegültetek az Úrnak: mennyivel inkább, ha meghalok! Gyűjtsétek elém törzsről-törzsre valamennyi véneteket és előljárótokat, hadd mondjam el fülük hallatára ezeket az

In diébus illis: Scripsit Móyses cánticum, et dócuit fílios Israel. Praecepítque Dóminus Jósue fílio Nun, et ait: Confortáre, et esto robústus: tu enim introdúces fílios Israel in terram, quam pollícitus sum, et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit Móyses verba legis hujus in volúmine, atque complévit: praecépit Levítis, qui portábant arcam foederis Dómini, dicens: Tóllite librum istum, et pónite eum in látere arcae foederis Dómini Dei vestri: ut sit ibi contra te in testimónium. Ego enim scio contentiónem tuam, et cervícem tuam duríssimam. Adhuc vivénte me, et ingrediénte vobíscum, semper contentióse egístis contra Dóminum: quanto magis cum mórtuus fúero? Congregáte ad me omnes majóres natu per tribus vestras, atque doctóres, et loquar

igéket s hadd hívjam fel bizonyságul ellenük az eget és a földet, hiszen tudom, hogy halálom után gonoszul fogtok cselekedni s hamar letértek arról az útról, amelyet meghagytam néktek, miért is utólérnek titeket a bajok az idők folyamán, amikor azt cselekszitek, ami gonosz az Úr színe előtt, hogy ingereljétek őt kezetek műveivel. Erre elmondá Mózes Izrael egész gyülekezetének hallatára a következő ének igéit egészen végig.

Böjti ének. (Mózes V. 32, 1-4.) Halljátok egek, amit szólok; hallja a föld szájam igéit. ℣. Esőként csepegjen tanításom, harmatként hulljon szólásom. ℣. Úgy, mint a zápor a pázsitra és mint az esőcsepp a sarjúra; hirdetem ugyanis az Úr nevét. ℣. Ismerjétek el Istenünk fenségét; mert az Isten tettei tökéletesek és útjai mind helyesek. ℣. Hűséges az Isten, hamisság nincs benne, igaz ő és őszinte.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl! Isten, az alázatosak fölmagasztalója s az igazak erőssége, ki szent szolgád Mózes által elrendelted, hogy népedet szent éneked zengedezése által úgy oktattassák, hogy ez a törvény ismétlése nekünk is irányul szolgáljon, éb-

audiéntibus eis sermónes istos, et invocábo contra eos caelum, et terram. Novi enim quod post mortem meam iníque agétis, et declinábitis cito de via, quam praecépi vobis: et occúrrent vobis mala in extrémo témpore, quando fecéritis malum in conspéctu Dómini, ut irritétis eum per ópera mánuum vestrárum. Locútus est ergo Móyses, audiénte univérso coetu Israel, verba cárminis hujus, et ad finem usque complévit.

Tractus. (Deut. 32, 1-4.) Atténde caelum et loquar: et áudiat terra verba ex ore meo. ℣. Exspectétur sicut plúvia elóquium meum: et descéndant sicut ros verba mea. ℣. Sicut imber super gramen, et sicut nix super foenum: quia nomen Dómini invocábo. ℣. Date magnitúdinem Deo nostro: Deus, vera ópera ejus, et omnes viae ejus judícia. ℣. Deus fidélis, in quo non est iníquitas: justus, et sanctus Dóminus.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Deus, celsitúdo humílium, et fortitúdo rectórum, qui per sanctum Móysen púerum tuum, ita erudíre pópulum tuum sacri cárminis tui decantatióne voluísti, ut illa legis iterátio fíeret étiam nostra diréctio: éxcita in omnem justifica-

reszd föl hatalmadat az összes megigazult népek fölé s enyhítvén fenyegetésedet, nyujts vigasztalást, hogy mindnyájunknak bűneit megbocsátásoddal eltörlöd és amivel bűnhödésünkre fenyegettél, az üdvösségünkre váljék. A mi Urunk.

tárum géntium plenitúdinem poténtiam tuam, et da laetítiam, mitigándo terrórem; ut ómnium peccátis tua remissióne delétis, quod denuntiátum est in ultiónem, tránseat in salútem. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Tizenkettedik jövendölés. (Dániel 3, 1—24.)

Ama napokban: Nábukodonozor király egy hatvan könyök magas, hat könyök széles aranyszobrot készíttetett, és azt felállíttatta Dúra mezején, Babilon tartományában. Aztán követeket küldött Nábukodonozor király, hogy gyüjtsék egybe a szatrapákat, a hivatalnokokat, a bírákat, a vezéreket, a fejedelmeket, a főembereket és a tartományok összes kormányzóit, hogy jöjjenek össze a szobor felavatására, melyet Nábukodonozor király állíttatott. Ekkor egybegyűltek a szatrapák, a hivatalnokok, a bírák, a vezérek, a fejedelmek, a hatalmon levő főemberek és a tartományok összes kormányzói, hogy együtt legyenek a szobor felavatásán, melyet Nábukodonozor király állíttatott. Mikor aztán felálltak a szobor előtt, melyet Nábukodonozor király állíttatott, a hírnök hangosan így kiáltott: Parancs szól hozzátok, népek, törzsek és nyelvek! Mihelyt meghalljátok a harsona, a

In diébus illis: Nabuchodónosor rex fecit státuam áuream, altitúdine cubitórum sexaginta, latitúdine cubitórum sex, et státuit eam in campo Dura provínciae Babylónis. Itaque Nabuchodónosor rex misit ad congregándos sátrapas magistrátus, et júdices, duces, et tyránnos, et praefectos, omnésque príncipes regiónum, ut convenírent ad dedicatiónem státuae, quam eréxerat Nabuchodónosor rex. Tunc congregáti sunt sátrapae, magistrátus, et júdices, duces, et tyránni, et optimátes, qui erant in potestátibus constitúti, et univérsi príncipes regiónum, ut convenírent ad dedicatiónem státuae, quam eréxerat Nabuchodónosor rex. Stabant autem in conspéctu státuae, quam posúerat Nabuchodónosor rex, et praeco clamábat valénter: Vobis dícitur pópulis, tríbubus, et linguis: In hora, qua audiéritis sónitum tubae, et fístulae, et cítharae, sambúcae, et psaltérii, et sym-

fuvola, a citara, a lant, a hárfa, a koboz és a többi egyéb hangszer szavát, boruljatok tüstént le és imádjátok az aranyszobrot, melyet Nábukodonozor király állíttatott! Aki pedig nem borulna le és nem imádná, az tüstént az égő tüzes kemencébe vettetik! Ettől fogva tehát, mihelyt meghallották az összes népek a harsona, a fuvola, a citara, a lant, a hárfa, a koboz és a többi egyéb hangszer szavát, tüstént leborultak az összes népek, törzsek és nyelvek, és imádták az aranyszobrot, melyet Nábukodonozor király állíttatott. De ugyanabban az időben legott káldeus férfiak álltak elő és bevádolták a zsidókat. Azt mondták Nábukodonozor királynak: Király, örökké élj! Te, király, parancsot adtál ki, hogy minden ember, ki meghallja a harsona, a fuvola, a citara, a lant, a hárfa, a koboz és a többi egyéb hangszer szavát, boruljon le és imádja az aranyszobrot; aki pedig nem borulna le és nem imádná, vettessék az égő tüzes kemencébe. Nos, vannak itt zsidó férfiak, akiket te Babilon tartományának ügyei fölé állítottál, Sidrák, Misák és Abdenágó; ezek a férfiak megvetik, király, parancsodat, nem tisztelik isteneidet és nem imádják az aranyszobrot, melyet álphóniae, et univérsi géneris musicórum, cadéntes adoráte státuam áuream, quam constítuit Nabuchodónosor rex. Si quis autem non prostrátus adoráverit, eádem hora mittétur in fornácem ignis ardéntis. Post haec ígitur statim ut audiérunt omnes pópuli sónitum tubae, fístulae, et cítharae, sambúcae, et psaltérii, et symphóniae, et omnis géneris musicórum, cadéntes omnes pópuli, tribus, et linguae adoravérunt státuam áuream, quam constitúerat Nabuchodónosor rex. Statímque in ipso témpore accédentes viri Chaldaei accusavérunt Judaeos, dixerúntque Nabuchodónosor regi: Rex in aetérnum vive: tu rex posuísti decrétum, ut omnis homo, qui audíerit sónitum tubae, fístulae, et cítharae, sambúcae, et psaltérii, et symphóniae, et univérsi géneris musicórum, prostérnat se, et adóret státuam áuream: si quis autem non prócidens adoráverit, mittátur in fornácem ignis ardéntis. Sunt ergo viri Judaei, quos constituísti super ópera regiónis Babylónis, Sidrach, Misach, et Abdénago: viri isti contempsérunt, rex, decrétum tuum: deos tuos non colunt, et státuam áuream, quam erexísti, non adórant. Tunc Nabuchodónosor in furóre et in ira

líttattál. Ekkor Nábukodonozor dühében és haragjában megparancsolta, hogy hozzák elő Sidrákot, Misákot és Abdenágót. Tüstént a király színe elé vezették is őket. Szólott ekkor Nábukodonozor és mondotta nekik: Igaz-e, Sidrák, Misák és Abdenágó, hogy nem tisztelitek isteneimet és nem imádjátok az aranyszobrot, melyet állíttattam? Nos tehát vagy készen vagytok arra, hogy mihelyt meghalljátok a harsona, a fuvola, a citara, a lant, a hárfa, a koboz és a többi egyéb hangszer szavát, leborultok és imádjátok a szobrot, melyet készíttettem, vagy pedig, ha nem imádjátok, tüstént az égő tüzes kemencébe vettetlek titeket; és ki az az Isten, aki kezemből megszabadíthatna titeket? Felelte és mondotta erre Sidrák, Misák és Abdenágó Nábukodonozor királynak: Nem szükséges, hogy mi neked erre feleljünk, mert íme a mi Istenünk, akit tisztelünk, ki tud ragadni minket az égő tüzes kemencéből és ki tud szabadítani minket, ó király, a kezedből. De ha ezt nem akarná is, tudd meg, király, hogy isteneidet akkor sem tiszteljük, és az aranyszobrot, melyet állíttattál, nem imádjuk. Erre Nábukodonozor eltelt haraggal, és arcának színe elváltozott Sidrák, Misák és praecépit ut adduceréntur Sidrach, Misach et Abdénago: qui conféstim addúcti sunt in conspéctu regis. Pronuntiánsque Nabuchodónosor rex, ait eis: Veréne Sidrach, Misach, et Abdénago deos meos non cólitis, et státuam áuream, quam constítui, non adorátis? Nunc ergo si estis paráti, quacúmque hora audiéritis sónitum tubae, fistulae, cítharae, sambúcae, et psaltérii, et symphóniae, omnísque géneris musicórum, prostérnite vos, et adoráte státuam quam feci: quod si non adoravéritis, eádem hora mittémini in fornácem ignis ardéntis; et quis est Deus, qui erípiet vos de manu mea? Respondéntes Sidrach, Misach, et Abdénago, dixérunt regi Nabuchodónosor: Non opórtet nos de hac re respondére tibi. Ecce enim Deus noster, quem cólimus, potest erípere nos de camíno ignis ardéntis, et de mánibus tuis, o rex, liberáre. Quod si nolúerit, notum sit tibi, rex, quia deos tuos non cólimus, et státuam áuream, quam erexísti, non adorámus. Tunc Nabuchodónosor replétus est furóre, et aspéctus faciéi illíus immutátus est super Sidrach, Misach, et Abdénago, et praecépit, ut succenderétur fornax séptuplum, quam succéndi consuéverat. Et viris for-

Abdenágó miatt, és megparancsolta, hogy hétszerte jobban fűtsék be a kemencét, mint ahogy befűteni szokták. Megparancsolta továbbá serege legerősebb férfiainak, hogy kötözzék meg Sidrák, Misák és Abdenágó lábát, és vessék őket az égő tüzes kemencébe. Azonnal meg is kötözték e férfiakat, és nadrágostul, süvegestül, sarustul és ruhástul bedobták őket az égő tüzes kemence közepébe. Mivel pedig a király szigorú parancsa szerint a kemence igen be volt fűtve, a tűz lángja megölte azokat a férfiakat, kik Sidrákot, Mísákot és Abdenágót belevetették. Ez a három férfiú, azaz Sidrák, Mísák és Abdenágó, megkötözve beleesett az égő tüzes kemence közepébe. Ők azonban jártak-keltek a láng közepette, és dícsérték az Istent és áldották az Urat.

tíssimis de exércitu suo jussit, ut ligátis pédibus Sidrach, Misach, et Abdénago, mítterent eos in fornácem ignis ardéntis. Et confestim viri illi vincti, cum braccis suis, et tiáris, et calceaméntis, et véstibus, missi sunt in médium fornácis ignis ardéntis : nam jússio regis urgébat: fornax autem succénsa erat nimis. Porro viros illos, qui míserant Sidrach, Missach, et Abdénago, interfécit flamma ignis. Viri autem hi tres, id est, Sidrach, Misach, et Abdénago, cecidérunt in médio camíno ignis ardéntis colligáti. Et ambulábant in médio flammae laudántes Deum, et benedicéntes Dómino.

(Most Flectámus génua nélkül rögtön jön a könyörgés.)

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten, a világ egyetlen reménye, ki prófétáid jövendölése által kinyilatkoztattad a jelen idők titkait, ébreszd föl kegyesen népedben a jó után való vágyat, mivel híveid közül senki sem haladhat semmiféle erényben, hacsak szent ihletésed nem ösztönzi.A mi.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, spes única mundi, qui prophetárum tuórum praecónio praeséntium témporum declarásti mystéria : auge pópuli tui vota placátus; quia in nullo fidélium, nisi ex tua inspiratióne, provéniunt quarúmlibet increménta virtútum. Per Dóminum.

2. A keresztkút megáldása.

(Ahol nincs keresztkút, ez az egész rész elmarad.)

A pap violaszínű palástot ölt és ünnepélyes menetben megy a keresztkúthoz. Elől viszik az égő húsvéti gyertyát, hogy vezessen fénye, mint a zsidókat vezette a pusztában a tűzoszlop világossága. A körmenetben a következő böjti éneket énekli:

Böjti ének. (Zs. 41, 2—4.) Amint kívánkozik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánkozik lelkem tehozzád, Istenem. ℣. Szomjazza lelkem az erős élő Istent: mikor jutok oda, hogy az Isten színe előtt megjelenjem? ℣. Éjjel-nappal könnyem a kenyerem, hisz napról-napra azt mondják nekem: Hol van a te Istened?

Tractus. (Psalm. 41, 2—4.) Sicut cervus desíderat ad fontes aquárum: ita desíderat ánima mea ad te, Deus. ℣. Sitívit ánima mea ad Deum vivum: quando véniam, et apparébo ante fáciem Dei? ℣. Fuérunt mihi lácrimae meae panes die ac nocte, dum dícitur mihi per singulos dies: Ubi est Deus tuus?

A keresztkút előtt megáll a pap és mondja:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten, tekints kegyesen újra született néped ájtatosságára, mely mint a szarvas, vizeid forrása után eped: és engedd kegyesen, hogy a hit utáni szomja, a keresztség misztériumában lelkét és testét megszentelje. A mi Urunk.
℟. Amen.

℣. Dóminus vobiscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, réspice propítius ad devotiónem pópuli renascéntis, qui sicut cervus, aquárum tuárum éxpetit fontem: et concéde propítius; ut fídei ipsíus sitis, baptísmatis mystério ánimam, corpúsque sanctíficet. Per Dóminum.
℟. Amen.

Ezután odalép a keresztkúthoz, és mondja:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Mindenható örök Isten, állj mellettünk atyai nagy jóságod misztériumában, állj mellettünk a szentségekben; és küldd le az örökbefogadás Lelkét, hogy újjáteremtse az új népeket, melyeket neked a keresztkút szül; és amit most csekélységünk e szolgálatban, cselekszik teljék meg erős hatásával, Jézus Krisztus a te Fiad által: Ki veled él és

℣. Dóminus vobiscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Omnípotens sempitérne Deus, adésto magnae pietátis tuae mystériis, adésto sacraméntis: et ad recreándos novos pópulos, quos tibi fons baptísmatis párturit, spíritum adoptiónis emítte; ut, quod nostrae humilitátis geréndum est ministério, virtútis tuae impleátur effectu. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat in

uralkodik a Szentlélekkel egyetemben Isten.

unitáte Spíritus Sancti, Deus.

(A következő részt a pap úgy énekli, mint a prefációt.)

Mindörökön örökké.

℟. Amen.

℣. Az Úr legyen veletek.

℟. És a te lelkeddel.

℣. Emeljük föl szívünket.

℟. Fölemeltük az Úrhoz.

℣. Adjunk hálát Urunk Istenünknek.

℟. Méltó és igazságos.

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy mi neked mindenkor és mindenhol hálát adjunk, szentséges Úr, mindenható Atya, örök Isten: Ki szentségeidet láthatatlan hatalommal csodálatosan hathatóssá teszed: És jóllehet, mi ily nagy misztérium végrehajtására méltatlanok vagyunk, te mégis, kegyelmed ajándékozását abba nem hagyod, hanem a mi könyörgésünkre is atyai jósággal meghallgatsz minket, Isten, kinek lelke már a világ kezdetekor a vizek fölött lebegett, hogy a víz természete már akkor elnyerje a megszentelés erejét, Isten, ki a vétkes világ bűneit vízzel lemosva, már a vízözön hullámaiban megmutattad az újjászületés előképét: hogy ugyanazon elem misztériuma által, mind a gonoszságok véget érjenek, mind az erények feltámadjanak, tekints, Urunk, Egyházadra és sokasítsd benne újjászületéseidet, aki országo-

Per ómnia saecula saecu-

℟. Amen. [lórum.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Sursum corda.

℟. Habémus ad Dóminum.

℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper, et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus. Qui invisíbili poténtia, sacramentórum tuórum mirabíliter operáris efféctum: Et licet nos tantis mystériis exsequéndis simus indígni: Tu tamen grátiae tuae dona non déserens, étiam ad nostras preces, aures tuae pietátis inclínas. Deus, cujus Spíritus super aquas, inter ipsa mundi primórdia ferebátur: ut jam tunc virtútem sanctificatiónis, aquárum natúra concíperet. Deus, qui nocéntis mundi crímina, per aquas ábluens, regeneratiónis spéciem in ipsa dilúvii effusióne signásti: ut unius ejusdémque eleménti mystério, et finis esset vítiis, et orígo virtútibus. Réspice, Dómine, in fáciem Ecclésiae tuae, et multiplica in ea regeneratiónes tuas, qui grátiae tuae affluéntis ímpetu laetíficas civi-

dat kiáradó kegyelmed hatalmával megörvendezteted és a keresztkútat az egész földkerekségen a népek megújítására megnyitod: hogy Fölségednek parancsára megkapja a Szentlélektől Egyszülötted malasztját.

tátem tuam: fontémque baptísmatis áperis toto orbe terrárum géntibus innovándis: ut tuae majestátis império, sumat Unigéniti tui grátiam de Spíritu Sancto.

A pap keresztalakban elválasztja kezével a vizet, aztán megtörölve kezét, folytatja:

Ő termékenyítse meg ezt az emberek újjászületésére készített vizet, isteni erejének titokteljes hozzáadása által; hogy megszentelést nyerve, az isteni kegyelemforrásnak öléből új teremtmények szülessenek újra és mennyei nemzetség merüljön föl; és akiket megkülönböztet vagy a nem a testre, vagy a kor az időre nézve, azokat mindmegannyit a kegyelem, mint édesanya, egyetlen gyermekereggé szülje. Messzire távozzék tehát, Urunk, a te parancsodra innen minden tisztátalan lélek; legyen távol az ördögi cselszövény minden gonoszsága. Ne keveredhessék ide ellenséges erő; ne röpködjön leselkedve, ne alattomoskodjék lappangva, ne rontson fertőzve.

Qui hanc aquam regenerándis homínibus praeparátam, arcána sui núminis admixtióne foecúndet: ut sanctificatióne concépta, ab immaculáto divíni fontis útero, in novam renáta creatúram, progénies caeléstis emérgat: Et quos aut sexus in córpore, aut aetas discérnit in témpore, omnes in unam páriat grátia mater infántiam. Procul ergo hinc, jubénte te, Dómine, omnis spíritus immúndus abscédat: procul tota nequítia diabólicae fraudis absístat. Nihil hic loci hábeat contráriae virtútis admixtio: non insidiándo circúmvolet: non laténdo subrépat: non inficiéndo corrúmpat.

(A vizet kezével érinti.)

Legyen e teremtmény szent és bűntelen; ment az ellenség minden támadásától és tiszta minden gonoszságtávozásafolytán. Legyen élő forrás, újjászülő víz, tisztító hullám: hogy mindazok, akik majd ebben az

Sit haec sancta, et innocens creatúra, líbera ab omni impugnatóris incúrsu, et totíus nequítiae purgáta discéssu. Sit fons vivus, aqua regénerans unda purificans: ut omnes hoc lavácro salutífero diluéndi,

üdvöthozó fürdőben mosakodnak, bennük a Szentlélek működvén, a tökéletes megtisztulás kegyelmét vegyék.

operánte in eis Spíritu Sancto, perféctae purgatiónis indulgéntiam consequántur.

Háromszor keresztet vet a kút fölé és mondja:

Megáldalak tehát víznek teremtménye, az élő ✠ Isten, az igaz ✠ Isten, a szent ✠ Isten által: Isten által, ki téged kezdetben szavával a szárazföldtől elválasztott, akinek Lelke fölötted lebegett.

Unde benedíco te, creatúra aquae, per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum: per Deum, qui te in princípio, verbo separávit ab árida: cujus Spíritus super te ferebátur.

(Itt a vizet kezével szétválasztja s a világ négy tája felé széthinti.)

Aki téged a paradicsomi forrásból fakasztott és neked meghagyta, hogy négy folyamban az egész földet megöntözzed. Ki téged a pusztában keserűségedből megédesítve ihatóvá tett s a szomjazó népnek a sziklából fakasztott. Megál ✠ dalak Jézus Krisztus, az ő egyszülött Fia, a mi Urunk által is; ki téged a galileai Kánában bámulandó csoda által hatalmával borrá változtatott át. Ki lábával rajtad járt és kit János a Jordánban benned megkeresztelt; ki téged vérrel együtt oldalából ontott és ki tanítványainak megparancsolta, hogy a hívőket benned megkereszteljék, mondván: Elmenvén, tanítsatok minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek nevében.

Qui te de paradísi fonte manáre fecit, et in quátuor flumínibus totam terram rigáre praecépit. Qui te in desérto amáram, suavitáte índita fecit esse potábilem, et sitiénti pópulo de petra produxit. Be ✠ nedíco te et per Jesum Christum Fílium ejus únicum, Dóminum nostrum: qui te in Cana Galilaeae signo admirábili, sua poténtia convértit in vinum. Qui pédibus super te ambulávit: et a Joánne in Jordáne in te baptizátus est. Qui te una cum sánguine de látere suo produxit: et discípulis suis jussit, ut credéntes baptizaréntur in te, dicens: Ite, docéte omnes gentes, baptizántes eos in nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti.

Olvasva folytatja:

Midőn e parancsokat megtartjuk, légy te, mindenható

Haec nobis praecépta servántibus, tu Deus omnípo-

Isten, kegyesen velünk: te ihless meg jóságosan.

tens, clemens adésto: tu benígnus aspíra.

Háromszor keresztalakban rálehel a vízre és mondja:

Áldd meg saját száddal ezt az egyszerű vizet: hogy a természetes tisztításon kívül, mielőtt a mosakodók testét megtisztítja, hathatós legyen a lelkek megtisztítására is.

Tu has símplices aquas tuo ore benedícito: ut praeter naturálem emundatiónem, quam lavándis possunt adhibére corpóribus, sint étiam purificándis méntibus efficáces.

Itt a pap háromszor belemártja a húsvéti gyertyát a vízbe és mindig magasabb hangon énekeli:

Szálljon le a kút teljességébe a Szentléleknek ereje.

Descéndat in hanc plenitúdinem fontis, virtus Spíritus Sancti.

A gyertyát vízben tartva háromszor rálehel ψ alakban a vízre és folytatja:

És e víz teljes lényegét termékenyítse meg az újjászületés eszközlésével.

Totámque hujus aquae substántiam, regenerándi foecúndat efféctu.

Ezután kiemeli a pap a gyertyát a vízből és folytatja:

Itt töröltessék el minden bűnnek szennye: itt tisztuljon meg ez a te képedre teremtett és ősi állapotának méltóságába visszahelyezett természet minden régi szennyétől; hogy minden ember, aki az újjászületés e szentségét fölveszi, az igazi ártatlanság új gyermekségére újjászülessék.

Hic ómnium peccatórum máculae deleántur: hic natúra ad imáginem tuam cóndita, et ad honórem sui reformáta princípii, cunctis vetustátis squalóribus emundétur: ut omnis homo sacraméntum hoc regeneratiónis ingréssus, in verae innocéntiae novam infántiam renascátur.

(Olvasva:)

A mi Urunk Jézus Krisztus a te Fiad által, ki eljő majd eleveneket és holtakat és a világot tűz által megítélni.

℟. Amen.

Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: Qui ventúrus est judicáre vivos, et mórtuos, et saeculum per ignem.

℟. Amen.

Most a pap meghinti a jelenlévőket a megszentelt vízzel, a templomszolga pedig ad belőle azoknak, akik kívánnak. Azután a pap keresztalakban beleönt a vízbe egy keveset a keresztelendők olajából e szavakkal:

Szenteltessék és termékenyíttessék meg e kút az üdvösség olaja által azok számára, kik belőle az örök életre újjászületnek.
℟. Amen.

Sanctificétur, et foecundétur fons iste Oleo salútis renascéntibus ex eo, in vitam aetérnam.
℟. Amen.

A krizmából is önt hasonló módon, mondván:

A mi Urunk Jézus Krisztus és a vigasztaló Szentlélek krizmájának e vízbeöntése történjék a Szentháromság nevében. ℟. Amen.

Infúsio Chrismatis Dómini nostri Jesu Christi, et Spíritus Sancti Paráclíti, fiat in nómine sanctae Trinitátis. ℟. Amen.

Most mindkét olajból egyszerre önt a keresztvízbe és mondja:

A megszentelés krizmájának, a megkenés olajának és a keresztvíznek vegyülése történjék hasonlóképpen az Atyá✠nak és a Fiú✠nak és a Szent✠léleknek nevében
℟. Amen.

Commixtio Chrismatis sanctificatiónis, et Olei unctiónis, et Aquae baptísmatis, páriter fiat in nómine Pa ✠ tris, et Fí ✠ lii, et Spíritus ✠ Sancti.
℟. Amen.

Végül összekeveri az olajakat a vízzel.

3. A keresztség kiszolgáltatása.

(Régente ekkor történt a keresztelés. Ma ez a legtöbb helyen, sajnos, elmarad. Pedig utasítás van rá, hogy ha van felnőtt áttérő, azt lehetően ezen a napon kereszteljék meg. De ha felnőtt nincs is, minden plébánián van gyermek, ki a nagyböjt utolsó hetében született, legalább azt kereszteljék meg ekkor. — Utána az énekesek előéneklik a Mindenszentek litániáját és a nép megismétli az egyes könyörgéseket. Közben a pap és segédlete az oltárhoz megy s ott arcraborul.)

Uram, irgalmazz nekünk!	Kyrie, eléison.
Krisztus, kegyelmezz nekünk!	Christe, eléison.
Uram, irgalmazz nekünk!	Kyrie, eléison.
Krisztus, hallgass minket!	Christe, audi nos.
Krisztus, hallgass meg minket!	Christe, exáudi nos.
Mennybéli Atya Isten,[1]	Pater de caelis Deus,[1]
Megváltó Fiú Isten,	Fili, Redémptor mundi, De-
Szentlélek Úristen,	Spíritus Sancte, Deus, [us,
Szentháromság egy Isten,	Sancta Trínitas, unus Deus,

[1] Irgalmazz nekünk.

[1] Miserére nobis.

Szentséges szűz Mária,[2]	Sancta María,[2]
Istennek szent anyja,	Sancta Dei Génitrix,
Szűzeknek szent Szűze	Sancta Virgo vírginum,
Szent Mihály,	Sancte Míchael,
Szent Gábor,	Sancte Gábriel,
Szent Ráfael,	Sancte Ráphael,
Mindnyájan szent angyalok és főangyalok,[3]	Omnes sancti Angeli et Archángeli,[3]
Mindnyájan dicsőült szentek lelkei,	Omnes sancti beatórum Spirítuum órdines,
Keresztelő Szent János,[2]	Sancte Joánnes Baptísta,[2]
Szent József,	Sancte Joseph,
Mindnyájan szent patriárkák és próféták,[3]	Omnes sancti Patriárchae et Prophétae,[3]
Szent Péter,[2]	Sancte Petre,[2]
Szent Pál,	Sancte Paule,
Szent András,	Sancte Andréa,
Szent János,	Sancte Joánnes,
Mindnyájan szent apostolok és evangélisták,[3]	Omnes sancti Apóstoli et Evangelístae,[3]
Mindnyájan, Krisztusnak szent tanítványai,	Omnes sancti Discípuli Dómini,
Szent István,[2]	Sancte Stéphane,[2]
Szent Lőrinc,	Sancte Laurénti,
Szent Vince,	Sancte Vincénti,
Mindnyájan sz. vértanuk,[3]	Omnes sancti Mártyres,[3]
Szent Szilveszter,[2]	Sancte Silvéster,[2]
Szent Gergely,	Sancte Grégori,
Szent Ágoston,	Sancte Augustíne,
Mindnyájan szent püspökök és hitvallók,[3]	Omnes sancti Pontífices et Confessóres,[3]
Mindnyájan szent tanítók,	Omnes sancti Doctóres,
Szent Antal,[2]	Sancte Antóni,[2]
Szent Benedek,	Sancte Benedícte,
Szent Domonkos,	Sancte Domínice,
Szent Ferenc,	Sancte Francísce,
Mindnyájan szent papok és leviták,[3]	Omnes sancti Sacerdótes et Levítae,[3]
Mindnyájan szent szerzetesek és remeték,	Omnes sancti Mónachi et Eremítae,
Szent Mária Magdolna,[2]	Sancta María Magdaléna,[2]
Szent Ágnes,	Sancta Agnes,

[2] Könyörögj érettünk.
[3] Könyörögjetek érettünk.

[2] Ora pro nobis.
[3] Oráte pro nobis.

Szent Cecilia,[2]	Sancta Caecília,[2]
Szent Ágota,	Sancta Ágatha,
Szent Anasztázia,	Sancta Anastásia,
Mindnyájan szent szűzek és özvegyek,[3]	Omnes sanctae Vírgines et Víduae,[3]
Istennek minden szentjei, könyörögjetek érettünk.	Omnes Sancti et Sanctae Dei, intercédite pro nobis.
Légy irgalmas! Uram, kegyelmezz nekünk!	Propítius esto, parce nobis Dómine.
Légy irgalmas! Uram, hallgass meg minket!	Propítius esto, exáudi nos, Dómine.
Minden gonosztól,[4]	Ab omni malo,[4]
Minden bűntől,	Ab omni peccáto,
Az örök haláltól,	A morte perpétua,
Megtestesülésed szent titka által,	Per mystérium sanctae incarnatiónis tuae,
Eljöveteled által,	Per advéntum tuum,
Születésed által,	Per nativitátem tuam,
Keresztséged és szent böjtölésed által,	Per baptísmum; et sanctum jejúnium tuum,
Kereszted és kínszenvedésed által,	Per crucem, et passiónem tuam,
Halálod és temetésed által,	Per mortem, et sepultúram tuam,
Szentséges föltámadásod által,	Per sanctam resurrectiónem tuam,
Csodálatos mennybemeneteled által,	Per admirábilem ascensiónem tuam,
A vigasztaló Szentlélek eljövetele által,	Per advéntum Spíritus Sancti Paráclíti,
Az ítélet napján,	In die judícii,
Mi bűnösök,[5]	Peccatóres,[5]

(Itt a papság felkel s a sekrestyébe megy s ott fehér ruhákba öltözik.)

Hogy nekünk irgalmazni méltóztassál,[5]	Ut nobis parcas.[5]
Hogy Anyaszentegyházadat kormányozni és megerősíteni méltóztassál,	Ut Ecclésiam tuam sanctam régere, et conserváre dignéris,

[2] Könyörögj érettünk.
[3] Könyörögjetek érettünk.
[4] Ments meg, Uram, minket.
[5] Kérünk téged, hallgass meg minket.

[2] Ora pro nobis.
[3] Orate pro nobis.
[4] Líbera nos, Dómine.
[5] Te rogámus, audi nos.

Hogy a római pápát s az egész papi rendet a szent vallásban megtartani méltóztassál,[5]	Ut domnum apostólicum, et omnes ecclesiásticos órdines in sancta religióne conserváre dignéris,[5]
Hogy az Anyaszentegyház ellenségeit megalázni méltóztassál,	Ut inimícos sanctae Ecclésiae humiliáre dignéris,
Hogy a keresztény királyoknak és fejedelmeknek békességet és igaz egyetértést adni méltóztassál,	Ut régibus et princípibus christiánis pacem, et veram concórdiam donáre dignéris,
Hogy minket szent szolgálatodban megerősíteni és megtartani méltóztassál,	Ut nosmetípsos in tuo sancto servítio confortáre, et conserváre dignéris,
Hogy minden velünk jótevőknek örökkévaló javaidat adni méltóztassál,	Ut ómnibus benefactóribus nostris sempitérna bona retríbuas,
Hogy a földnek bő termését megadni és megtartani méltóztassál,	Ut fructus terrae dare, et conserváre dignéris,
Hogy a megholt híveknek örök nyugodalmat adni méltóztassál,	Ut ómnibus fidélibus defúnctis réquiem aetérnam donáre dignéris,
Hogy minket meghallgatni méltóztassál,	Ut nos exaudíre dignéris.
Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, kegyelmezz nekünk, Uram!	Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, parce nobis, Dómine.
Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, hallgass meg minket, Uram!	Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, exáudi nos, Dómine.
Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk, Uram!	Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, miserére nobis.
Krisztus hallgass minket!	Christe, audi nos.
Krisztus hallgass meg minket!	Christe, exáudi nos.

III. AZ ALLELUJA-MISE.

A mai mise az Egyház ünnepélyes dicsérő és hálaadó áldozata azért, hogy a most kiosztott szentkeresztség szentségében új tagokkal gyarapodott. (Erről szól a könyörgés, szentlecke, tractus.)

[5] Kérünk téged, hallgass meg minket.

[5] Te rogámus, audi nos.

De egyúttal az Egyház első üdvözlete a sírjából feltámadt Üdvözítőhöz (Alleluja, Evangélium, Prefáció, Vecsernye). Ma kiesnek az Introitus, Offertorium, Communio, Credo, Agnus Dei, — mert ez a mise még abból az időből való, mikor ezek nem voltak. A Glóriára újra megszólalnak a harmadnapja elnémult harangok. Az áldozás előtt nincs békecsók, mert ma csak az újonnan megkereszteltek áldoztak, ők pedig megkapták a békecsókot a keresztteléskor.

(A kar elénekli a Kyrie eleison-t, közben a pap az oltárhoz megy, elmondja a 42. zsoltárt, a könyörgést és a hozzátartozó imádságokat, megfüstöli az oltárt s mikor a kar befejezi az éneket, elkezdi a Glóriát. Utána a szokott módon folytatódik a szentmise.)

Könyörgés. Isten, ki e szentséges éjt Urunk föltámadásának dicsőségével világossá tetted, tartsd fenn családod új sarjadékában a fiúvá fogadás lelkét, melyben részesítetted, hogy testben és lélekben megújulván, neked tisztán szolgálhasson. Ugyanazon a mi.

Orátio. Deus, qui hanc sacratíssimam noctem glória Domínicae Resurrectiónis illústras: consérva in nova famíliae tuae progénie adoptiónis spíritum, quem dedísti; ut córpore et mente renováti, puram tibi exhíbeant servitútem. Per eúmdem Dóminum.

Szentlecke Szent Pál apostolnak a kolosszaiakhoz írt leveléből. (3, 1-4.)

Testvérek: Ha feltámadtatok Krisztussal, keressétek az odafent valókat, ahol az Isten jobbján ülő Krisztus vagyon. Az odafent való dolgokat keressétek, ne a földieket. Hiszen meghaltatok és életetek el van rejtve Krisztussal az Istenben. Amikor Krisztus, a ti életetek, megjelenik, akkor ti is megjelentek vele együtt a dicsőségben.

Léctio Epístolae beáti Pauli Apóstoli ad Colossénses. (3, 1-4.)

Fratres: Si consurrexístis cum Christo, quae sursum sunt quaerite, ubi Christus est in déxtera Dei sedens: quae sursum sunt sápite, non quae super terram. Mórtui enim estis, et vita vestra est abscóndita cum Christo in Deo. Cum Christus apparúerit, vita vestra tunc et vos apparébitis cum ipso in glória.

Azután a pap egyre magasabb hangon háromszor énekli: Alleluja; a kar mind a háromszor ismétli, majd ezt éneklik:

℣. (Zs. 117, 1.) Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert irgalma örökkévaló.

℣. (Ps. 117, 1.) Confitémini Dómino, quóniam bonus: quóniam in saeculum misericórdia ejus.

(Utána folytatódik a szentmise.)

Böjti ének. (Zs. 116, 1, 2.) Dícsérjétek az Urat mind, ti nemzetek, dícsérjétek őt valamennyien népek! ℣. Mert bőséges az ő irgalma irántunk: s örökre megmarad az Úr hűsége.

✠ **A szent evangélium szakasza** Szent Máté szerint. (28, 1-7.)

Szombat végén pedig, mely a hét első napjára virrad, elméne Mária Magdolna és a másik Mária megnézni a sírt. És íme, nagy földindulás lőn; mert az Úr angyala leszálla az égből és odamenvén, elhengeríté a követ és ráült. Tekintete olyan volt, mint a villám és ruhája, mint a hó. Az őrök pedig tőle való félelmükben megremegének és olyanok lettek, mint a holtak. Megszólalván pedig az angyal, mondá az asszonyoknak: Ti ne féljetek! hiszen tudom, hogy Jézust keresitek, kit megfeszítettek; nincs itt, mert feltámadott, amint megmondotta. Jertek és lássátok a helyet, ahová tették az Urat. És hamar elmenvén, mondjátok meg tanítványainak, hogy feltámadott, és íme, előttetek megyen Galileába; ott majd meglátjátok őt. Íme, eleve megmondtam nektek.

Csendes imádság. Urunk, kérünk, fogadd, néped könyörgéseit az áldozati

Tractus. (Ps. 116, 1-2.) Laudáte Dóminum, omnes gentes: et collaudáte eum, omnes pópuli. ℣. Quóniam confirmáta est super nos misericórdia ejus: et véritas Dómini manet in aetérnum.

✠ **Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthaeum.** (28, 1-7.)

Véspere autem sábbati, quae lucéscit in prima sábbati, venit María Magdaléne, et áltera María vidére sepúlchrum. Et ecce terraemótus factus est magnus. Angelus enim Dómini descéndit de caelo: et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum: erat autem aspéctus ejus sicut fulgur: et vestiméntum ejus sicut nix. Prae timóre autem ejus extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui. Respóndens autem Angelus, dixit muliéribus: Nolíte timére vos: scio enim, quod Jesum, qui crucifíxus est, quaeritis: non est hic: surréxit enim, sicut dixit. Veníte, et vidéte locum, ubi pósitus erat Dóminus. Et cito eúntes, dícite discípulis ejus, quia surréxit: et ecce praecédit vos in Galilaeam: ibi eum vidébitis. Ecce praedíxi vobis.

Secreta. Súscipe, quaesumus, Dómine, preces pópuli tui, cum oblatióni-

adományok fölajánlásával együtt; hogy a húsvéti misztériumok által megszentelve, segítségeddel nekünk orvosságul szolgáljanak az örökéletre. A mi Urunk.

bus hostiárum: ut paschálibus initiáta mystériis, ad aeternitátis nobis medélam, te operánte, proficiant. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Prefáció a húsvéti, 359. l.

A pap áldozása után a vecsernye következik. Egy időben, ugyanis mikor az éjtszakai vigília megszűnt, délután tartották meg az egész nagyszombati szertartást. Ekkor került az idő miatt megrövidített vecsernye a szentmisébe és megmaradt mind a mai napig. A kar énekli:

Ant. Alleluja, alleluja, alleluja. (Zs. 116, 1-2.) Dicsérjétek az Urat mind, ti nemzetek: * dicsérjétek őt valamennyien népek! mert bőséges az ő irgalma irántunk* s örökre megmarad az Úr hűsége.

Dicsőség.

Ant. Alleluja, alleluja, alleluja.

Ant. Allelújа, allelújа, allelújа. (Psalm. 116, 1-2.) Laudáte Dóminum, omnes gentes: * laudáte eum, omnes pópuli. Quóniam confirmáta est super nos misericórdia ejus: * et véritas Dómini manet in aetérnum.

Glória.

Ant. Allelújа, allelújа, allelújа.

Ezután a miséző pap elkezdi a Magnificat antifonáját.

Ant. (Máté 28, 1.) Szombat végén pedig, (a kar folytatja:) mely a hét első napjára virrad, elméne Mária Magdolna és a másik Mária megnézni a sírt. Alleluja.

Ant. Véspere autem sábbati. (et prosequitur chorus:) Quae lucéscit in prima sábbati: venit María Magdaléne, et áltera María, vidére sepúlchrum, allelújа.

Ezután következik:

A Boldogságos Szűz Mária éneke. (Luk. 1, 46—55.)

Magasztalja * az én lelkem az Urat. És örvendez az én szívem *megváltó Istenem felett.

Mert ránézett szolgálója kicsinységére; * íme mostantól fogva boldognak hirdet engem minden nemzedék.

Magníficat * ánima mea Dóminum. Et exultávit spíritus meus, * in Deo salutári meo.

Quia respéxit humilitátem ancíllae suae * ecce enim ex hoc beátam me dicent omnes generátiones.

Mert nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas, * kinek szent az ő neve.

És irgalma nemzedékről-nemzedékre * azokon van, akik őt félik.

Hatalmas dolgokat művelt karja erejével, * szétszórta a szívök terveiben kevélykedőket.

Hatalmasokat levetett a trónról, * és kicsinyeket felemelt.

Éhezőket betöltött jókkal, * és üresen bocsátott el gazdagokat.

Felkarolta Izraelt, az ő szolgáját * megemlékezvén irgalmasságáról.

Amint szólott vala atyáinknak, * Ábrahámnak és ivadékának mindörökre.

Dicsőség.

Quia fecit mihi magna qui potens est * et sanctum nomen eius.

Et misericórdia ejus a progénie in progénies * timéntibus eum.

Fecit poténtiam in bráchio suo * dispérsit supérbos mente cordis sui.

Depósuit poténtes de sede * et exaltávit húmiles.

Esuriéntes implévit bonis * et dívites dimísit inánes.

Suscépit Israel púerum suum * recordátus misericórdiae suae.

Sicut locútus est ad patres nostros * Ábraham et sémini ejus in saecula.

Glória.

Ezalatt megtömjénezik az oltárt, majd az ének befejeztével megismétlik az antifonát. Ezután mondja a miséző pap:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

Könyörögjünk. Öntsd belénk, Urunk, szeretetted lelkét; hogy akiket a húsvéti szentségekkel gazdaggá tettél, azok kegyességedből szívükben is eggyé legyenek. A mi Urunk.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Spíritum nobis, Dómine, tuae caritátis infúnde: ut, quos sacraméntis paschálibus satiásti, tua fácias pietáte concórdes. Per Dóminum . . . in unitáte ejúsdem.

(Utána)

℣. Az Úr legyen veletek,
℟. És a te lelkeddel.

Menjetek, itt az elbocsátás, alleluja, alleluja. ℟. Hála legyen Istennek, alleluja, alleluja.

℣. Dominus vobíscum,
℟. Et cum spíritu tuo.

Ite, missa est, allelúja, allelúja, ℟. Deo gratias, allelúja, allelúja.

(Áldás és utolsó evangélium, mint rendesen.)

IV. A FELTÁMADÁSI SZERTARTÁS.

A pap a szentsírhoz megy és térdenállva énekli:

Ébredj fel.
Kar: Miért alszol, Uram? Ébredj fel,ne taszíts el végképen! Miért fordítod el arcodat, S felejted el szorongatásunkat? Testünk a földhöz tapadott. Kelj fel, Uram, nyujts segítséget és ments meg minket! (Zs. 43, 23—26.)

Exsúrge.
Chor: Quare obdórmis Dómine? Exsúrge et ne repéllas in finem: quare fáciem tuam avértis, oblivísceris tribulatiónem nostram? Adhaesit in terra venter noster: exsúrge, Dómine, ádjuva nos et líbera nos. (Ps. 43, 23-26.)

Ezután a pap elkezdi a 138. zsoltárt és a karral felváltva énekli:

Uram, te megvizsgáltál és ismersz engem: Tudod, ha leülök és ha felkelek.

Messziről érted gondolatimat: Szemmel tartod járásomat és nyugvásomat.

Előre meglátod minden utamat: Még nincs is a szó nyelvemen,
És te, Uram, máris érted egészen: Elül-hátul körülveszel engem, És felettem tartod kezedet.

Tudásod csodálatos előttem: S oly nagy, hogy fel sem érhetem!
Hová mehetnék lelked elől? Hová menekülhetnék színed elől?
Ha felszállok az égbe, te ott vagy: Ha leszállok az alvilágba, jelen vagy.
Ha felölteném a hajnal szárnyait: S a tenger túlsó szélén telepedném meg:
Ott is a te kezed lenne a

Dómine, probásti me, et cognovísti me: tu cognovísti sessiónem meam, et resurrectiónem meam.
Intellexísti cogitatiónes meas de longe: sémitam meam, et funículum meum investigásti.
Et omnes vias meas praevidísti: quia non est sermo in lingua mea.
Ecce, Dómine, tu cognovísti ómnia novíssima, et antíqua: tu formásti me, et posuísti super me manum tuam.
Mirábilis facta est sciéntia tua ex me: confortáta est, et non pótero ad eam.
Quo ibo a spíritu tuo? et quo a fácie tua fúgiam?

Si ascéndero in caelum, tu illic es: si descéndero in inférnum, ades.
Si súmpsero pennas meas dilúculo, et habitávero in extrémis maris:
Etenim illuc manus tua

vezérem: S a te jobbod tartana engem.

Mondhatnám talán: A sötétség takarjon el engem: És éjtszaka legyen a világosság körülöttem,

De a sötétség sem sötét neked, S az éjjel mint a nappal oly világos előtted: Sötétség és világosság előtted egyre megy.

Hiszen te alkottad veséimet: Te szőttél engem anyám méhében.

Dicsőítlek téged, mert oly félelmetesen fölséges vagy: És lelkem nagyon jól tudja, mily csodálatosak alkotásaid.

Csontom nincs rejtve előtted, Te alkottál a rejtekben: Valómmal együtt a föld ölében.

Még alaktalan voltam, és szemed már látott engem, És könyvedbe be volt írva minden: Meg voltak határozva a napok, Mikor még egy sem volt meg belőlük.

Mily tiszteletreméltók előttem, Isten, a te gondolataid: Mily hatalmas a számuk!

Megolvasnám őket, de számosabbak a fövénynél: S ébredésemkor is még nálad lennék.

Vajha elvesztenéd, Isten, a bűnösöket: Bárcsak távoznátok tőlem, vérengző emberek!

Kik azt mondjátok gondolatotokban: Hiába emlegetik ők városaidat!

dedúcet me: et tenébit me déxtera tua.

Et dixi: Fórsitan ténebrae conculcábunt me: et nox illuminátio mea in delíciis meis.

Quia ténebrae non obscurabúntur a te, et nox sicut dies illuminábitur: sicut ténebrae ejus, ita et lumen ejus.

Quia tu possedísti renes meos: susceípsti me de útero matris meae.

Confitébor tibi quia terribíliter magnificátus es: mirabília ópera tua, et ánima mea cognóscit nimis.

Non est occultátum os meum a te, quod fecísti in occúlto: et substántia mea in inferióribus terrae.

Imperféctum meum vidérunt óculi tui, et in libro tuo omnes scribéntur: dies formabúntur, et nemo in eis.

Mihi autem nimis honorificáti sunt amíci tui, Deus: nimis confortátus est princípátus eórum.

Dinumerábo eos, et super arénam multiplicabúntur: exsurréxi, et adhuc sum tecum.

Si occíderis, Deus, peccatóres: viri sánguinum, declináte a me:

Quia dícitis in cogitatióne: Accípient in vanitáte civitátes tuas.

Uram, ne gyűlöljem-e azokat, akik gyűlölnek téged? És ne utáljam-e ellenségeidet?

Nonne qui odérunt te, Dómine, óderam? et super inimícos tuos tabescébam?

Teljes gyűlölettel gyűlölöm őket: Ellenségeim lettek.

Perfécto ódio óderam illos: et inimíci facti sunt mihi.

Vizsgálj meg engem, Isten, és ismerd meg szívemet: Vess próbára s ismerd meg ösvényeimet,

Proba me, Deus, et scito cor meum: intérroga me, et cognósce sémitas meas.

És nézd meg, a gonoszság útján vagyok-e? És légy az örök úton vezérem.

Et vide, si via iniquitátis in me est: et deduc me in via aetérna.

Dicsőség.

Glória Patri.

Utána a pap megtömjénezi az Oltáriszentséget, majd kezébe véve, a nép felé fordul és énekli:

Feltámadtam.

Resurréxi.

Kar: És mégis veled vagyok, alleluja. Kezed rajtam nyugszik, alleluja. Tudásod csodálatos, alleluja, alleluja, alleluja.

Chor: Et adhuc tecum sum, allelúja. Posuísti super me manum tuam, allelúja. Mirábilis facta est sciéntia tua, allelúja, allelúja, allelúja.

A pap háromszor énekli, mindig emeltebb hangon:

Békeség nektek, én vagyok, alleluja.

Pax vobis, ego sum, allelúja.

Kar: Ne féljetek, alleluja.

Chor: Nolíte timére, allelúja.

Ezután a pap elkezdi és a nép a körmenet alatt elénekli a «Feltámadt Krisztus e napon» éneket. A főoltárhoz visszaérkezve, eléneklik a Te Deum-ot (201. l.) a Mennynek királynő asszonyá-t (193. l.) és a pap áldást ad az Oltáriszentséggel.

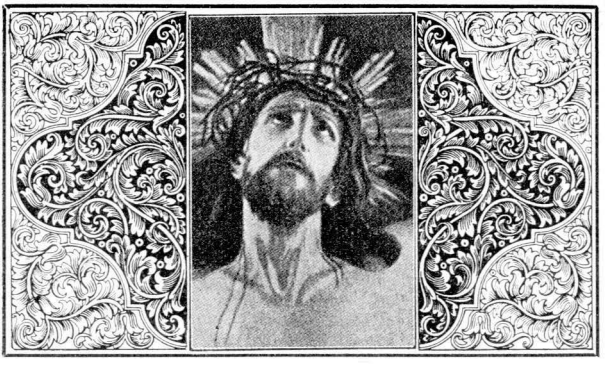

A SZENTMISE RENDJE.

A pap elkészülve az oltárhoz megy; előtte megfelelő módon tiszteleg; azután keresztet vet, homlokát, mellét és két vállát érintve és érthető hangon mondja:

Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen.

In nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti. Amen.

Azután melle előtt imára tett kézzel elkezdi az antifonát:

Bemegyek az Isten oltárához.

Introíbo ad altáre Dei.

A ministerek felelik:

Az Istenhez, ki ifjúi örömmel tölt el engem.

Ad Deum qui laetíficat juventútem meam.

Igy mondja el a ministerekkel felváltva a következő zsoltárt:

(Zs. 42, 1-5.)

Szolgáltass nekem igazságot, Istenem, kelj védelmére ügyemnek az istentelen nemzetséggel szemben: a gonosz és álnok embertől szabadíts meg engem.

M. Hisz te vagy az Isten, az én erősségem: miért vetsz el engem? miért kell szomo-

(Ps. 42, 1-5.)

Júdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta: ab hómine iníquo et dolóso érue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitúdo mea: quare me repulísti, et quare tristis

rúan járnom-kelnem? míg sanyargat engem ellenségem.

P. Küldd el világosságodat és igazságodat: hadd vezessenek és vigyenek el engem szent hegyedre s hajlékaidba.

M. És bemegyek az Isten oltárához: az Istenhez, ki ifjúi örömmel tölt el engem.

P. És lantszóval dícsérlek téged, Isten, én Istenem: miért vagy szomorú, lelkem? miért háborgatsz engem?

M. Bízzál az Istenben, mert fogom még áldani őt: arcom üdvösségét, az én Istenemet.

P. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek.

M. Miképpen volt kezdetben és van most és lesz mindig, mindörökkön örökké. Amen.

incédo, dum afflígit me inimícus?

S. Emítte lucem tuam, et veritátem tuam: ipsa me deduxérunt, et adduxérunt in montem sanctum tuum, et in tabernácula tua.

M. Et introíbo ad altáre Dei: ad Deum qui laetíficat juventútem meam.

S. Confitébor tibi in cíthara, Deus, Deus meus: quare tristis es, ánima mea, et quare contúrbas me?

M. Spera in Deo, quóniam adhuc confitébor illi: salutáre vultus mei, et Deus meus.

S. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

M. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper: et in saecula saeculórum. Amen.

A pap ismétli az antifonát:

Bemegyek az Isten oltárához.

℟. Az Istenhez, ki ifjúi örömmel tölt el engem.

Introíbo ad altáre Dei.

℟. Ad Deum qui laetíficat juventútem meam.

Keresztet vetve magára, mondja:

℣. Segítségünk az Úr nevében.

℟. Ki az eget és a földet alkotá.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit caelum et terram.

Ezután kezét összeteszi és mélyen meghajolva végzi el a közgyónást.

Feketevasárnaptól Nagyszombatig bezáróan elmarad a Júdica me, Deus zsoltár a Glória-val, meg az antifona ismétlése. Ezekben tehát az In nómine Patris, Introíbo, Adjutórium után következik a közgyónás az alábbi módon:

Gyónom a mindenható Istennek, a boldogságos, mindenkor Szűz Máriának, Szent Mihály főangyalnak, Keresztelő Szent Jánosnak, Szent Péter és Pál apostoloknak, minden szenteknek és nektek, testvérek: hogy nagyot vétkeztem gondolattal, szóval és cselekedettel: [Mellét háromszor megüti, mondván:] én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Kérem azért a boldogságos, mindenkor Szűz Máriát, Szent Mihály főangyalt, Keresztelő Szent Jánost, Szent Péter és Pál apostolokat, az összes szenteket, és titeket, testvérek, imádkozzatok érettem a mi Urunkhoz, Istenünkhöz.

Confíteor Deo omnipoténti, beátae Maríae semper Vírgini, beáto Michaéli Archángelo, beáto Joánni Baptístae, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis, et vobis, fratres: quia peccávi nimis cogitatióne, verbo et ópere: [Percutit sibi pectus ter, dicens:] mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Maríam semper Vírginem, beátum Michaélem Archángelum, beátum Joánnem Baptístam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos, fratres, oráre pro me ad Dóminum Deum nostrum.

A ministerek felelik:

Irgalmazzon neked a mindenható Isten és bocsássa meg vétkeidet és vezéreljen az örök életre.

Misereátur tui omnípotens Deus, et, dimíssis peccátis tuis, perdúcat te ad vitam aetérnam.

A pap feleli: Amen és utána felegyenesedik:

Most a ministerek ismétlik el a közgyónást, de ahol a pap azt mondotta: vobis, fratres és vos, fratres, a ministerek azt mondják: tibi, pater és te, pater.

Utána a pap összetett kezekkel megadja a feloldozást e szavakkal:

Irgalmazzon nektek a mindenható Isten, és bocsássa meg vétkeiteket és vezéreljen az örök életre.
℟. Amen.

Misereátur vestri omnípotens Deus, et, dimíssis peccátis vestris, perdúcat vos ad vitam aetérnam.
℟. Amen.

Most keresztet vet magára e szavakkal:

Bűneinknek elengedését, föloldozását és bocsánatát adja meg nekünk

Indulgéntiam, absolutiónem, et remissiónem peccatórum nostrórum tríbuat

a mindenható és irgalmas Úr. ℟. Amen.

nobis omnípotens et miséricors Dóminus. ℟. Amen.

Meghajolva folytatja:

℣. Isten, ha te felénk fordulsz, újjá éledünk.
℟. És néped örvendeni fog benned.
℣. Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmadat.
℟. És üdvösségedet add meg nekünk.
℣. Uram, hallgasd meg könyörgésemet.
℟. És kiáltásom jusson eléd.
℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Deus, tu convérsus vivificábis nos.
℟. Et plebs tua laetábitur in te.
℣. Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam.
℟. Et salutáre tuum da nobis.
℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.
℟. Et clamor meus ad te véniat.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Kitárja kezét, majd ismét összeteszi, érthetően mondja: Orémus: és felmegy az oltárhoz, miközben magában mondja:

Vedd el, kérünk, Urunk, gonoszságainkat: hogy a szentek szentjébe tiszta szívvel mehessünk be. A mi Urunk, Krisztus által. Amen.

Aufer a nobis, quaesumus, Dómine, iniquitátes nostras: ut ad Sancta sanctórum puris mereámur méntibus introíre. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Ezután összetett kezét az oltárra helyezi és meghajolva mondja:

Kérünk téged, Urunk, hogy szenteidnek, (Megcsókolja az oltárt középen) kiknek ereklyéi itt vannak és minden szentnek érdemei által bocsásd meg minden bűnömet. Amen.

Orámus te, Dómine, per mérita Sanctórum tuórum (Osculatur Altare in medio) quorum reliquiae hic sunt, et ómnium Sanctórum: ut indulgére dignéris ómnia peccáta mea. Amen.

Az ünnepi misében a celebráns az Introitus elolvasása előtt megáldja a tömjént e szavakkal:

Áld ✠ jon meg téged az, akinek tiszteletére elégsz. Amen.

Ab illo bene ✠ dicáris, in cujus honóre cremáberis. Amen.

A diákonustól átveszi a füstölőt és megtömjénezi az oltárt imádkozás nélkül. Azután a diákonus visszakapja a füstölőt és megtömjénezi magát a celebránst.

Most a pap keresztet vetve magára, elimádkozza az Introitust; ennek befejezése után a ministerekkel váltakozva mondja:

Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Krisztus, kegyelmezz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk. Uram, irgalmazz nekünk.

Kyrie, eléison. Kyrie, eléison. Kyrie, eléison. Christe, eléison. Christe eléison. Christe, eléison. Kyrie, eléison. Kyrie, eléison. Kyrie, eléison.

Ezután az oltár közepén kezét kitárva, majd ismét összetéve, fejét kissé meghajtva mondja: Glória in excélsis Deo, és összetett kezekkel folytatja. Amikor azt mondja: Adorámus te, Grátias ágimus tibi, Jesu Christe, Súscipe deprecatiónem fejét meghajtja. A végén pedig a Cum Sancto Spíritu szavaknál keresztet vet magára. A viola és fekete színben mondott szentmisékben, valamint a húsvéti időn kívül azokon a hétköznapokon, amikor a vasárnapi szentmisét mondjuk, a Gloria elmarad.

Dicsőség Istennek a magasságban, és békesség a földön a jóakaratú embereknek. Dicsérünk téged. Áldunk téged. Imádunk téged. Dicsőítünk téged. Hálát adunk neked a te nagy dicsőségedért, Úr Isten, mennyei Király, mindenható Atyaisten! Úr Jézus Krisztus, egyszülött Fiú. Úr Isten, Istennek Báránya, az Atyának Fia. Ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk. Ki elveszed a világ bűneit, fogadd el könyörgésünket. Ki az Atya jobbján ülsz, irgalmazz nekünk. Mert egyedül te vagy a Szent, egyedül te vagy az Úr, egyedül te vagy a Magasságbeli, Jézus Krisztus. A Szentlélekkel egyetemben, az Atyaisten dicsőségében. Amen.

Glória in excélsis Deo. Et in terra pax homínibus bonae voluntátis. Laudámus te. Benedícimus te. Adorámus te. Glorificámus te. Grátias ágimus tibi propter magnam glóriam tuam. Dómine Deus, Rex caeléstis, Deus Pater omnípotens. Dómine Fili unigénite, Jesu Christe. Dómine Deus, Agnus Dei, Fílius Patris. Qui tollis peccáta mundi, miserére nobis. Qui tollis peccáta mundi, súscipe deprecatiónem nostram. Qui sedes ad déxteram Patris, miserére nobis. Quóniam tu solus Sanctus. Tu solus Dóminus. Tu solus Altíssimus, Jesu Christe. Cum Sancto Spíritu, in glória Dei Patris. Amen.

Ezután megcsókolja az oltárt középen és a nép felé fordulva mondja:

℣. Az Úr legyen veletek. | ℣. Dóminus vobíscum.
℟. És a te lelkeddel. | ℟. Et cum spíritu tuo.

Ezután ezt mondja: Orémus és elimádkozza a *könyörgéseket*, egyet vagy többet, amint a szolgálat rendje megkívánja. Utána következik a szentlecke, ennek végén a ministerek ezt mondják:

℟. Istennek legyen hála. | ℟. Deo grátias.

Most következik az átvonulásra való énekek valamelyike, a *graduale*, a *tractus* (böjti ének), az *Alleluja* a verssel, vagy a *sequentia* (ünnepi ének), amint az egyházi év vagy a mise rangja kívánja.

Ennek végeztével az ünnepi misében a diákonus leteszi az evangéliumos könyvet az oltár közepére és a celebráns megáldja a tömjént, mint az előbb; ezután a diákonus az oltár előtt letérdel és összetett kezekkel mondja:

Tisztítsd meg szívemet és ajkamat, mindenható Isten; miként Izaiás próféta ajkát a tüzes üszökkel megtisztítottad: méltóztassál engem is kegyes irgalmaddal megtisztítani, hogy szent evangéliumodat méltón hirdethessem, a mi Urunk Krisztus által. Amen.

Munda cor meum, ac lábia mea, omnípotens Deus, qui lábia Isaíae Prophétae cálculo mundásti ignító: ita me tua grata miserationе dignáre mundáre, ut sanctum Evangélium tuum digne váleam nuntiáre. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Ezután elveszi a könyvet az oltárról és ismét letérdel és így kér áldást a paptól e szavakkal:

Áldj meg engem, Uram! | Jube, domne, benedícere

A pap feleli:

Az Úr legyen szívedben és ajkadon, hogy méltón és illően hirdesd evangéliumát. Az Atyának és Fiúnak ✠ és Szentléleknek nevében. Amen.

Dóminus sit in corde tuo, et in lábiis tuis: ut digne et competénter annúnties Evangélium suum: In nómine Patris, et Fílii, ✠ et Spíritus Sancti. Amen.

Megkapván az áldást, megcsókolja a celebráns kezét és a ministerekkel, akik a tömjénezőt és a gyertyákat viszik, elmegy az evangélium felolvasásának a helyére. Ott megáll és összetett kezekkel mondja:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Ezután jobbkezének hüvelykujjával megjelöli a könyvet és magát homlokán, ajkán és mellén kis kereszttel és mondja:

✠ A szent evangélium szakasza Szent N. szerint.

✠Sequéntia sancti Evangélii secúndum N., sive Inítium.

Míg a ministerek felelik:

Dicsőség neked, Urunk

Glória tibi, Dómine

háromszor megtömjénezi a könyvet. Ezután felolvassa az evangéliumot összetett kezekkel. Ennek végeztével a szubdiákonus elviszi a könyvet a celebránsnak és az megcsókolja az evangéliumot ezekkel a szavakkal:

Az evangélium szavai töröljék el bűneinket.

Per evangélica dicta deleántur nostra delícta.

Most a diákonus megtömjénezi a papot.

Ha a pap diákonus és szubdiákonus nélkül mutatja be a szentmisét, akkor most a könyvet átviszik az oltár baloldaláról a jobboldalára, miközben a pap középen meghajolva és összetett kezekkel mondja,

Tisztítsd meg szívemet és ajkamat, mindenható Isten; miként Izaiás próféta ajkát a tüzes üszökkel megtisztítottad: méltóztassál engem is kegyes irgalmaddal megtisztítani, hogy szent evangéliumodat méltón hirdethessem, a mi Urunk Krisztus által. Amen.

Munda cor meum, ac lábia mea, omnípotens Deus, qui lábia Isaíae Prophétae cálculo mundásti igníto: ita me tua grata miseratióne dignáre mundáre, ut sanctum Evangélium tuum digne váleam nuntiáre. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Áldj meg, engem, Uram. Az Úr legyen szívemben és ajkamon, hogy méltón és illően hirdessem evangéliumát. Amen.

Jube, Dómine, benedícere. Dóminus sit in corde meo, et in lábiis meis: ut digne et competénter annúntiem Evangélium suum. Amen.

Ezután a könyv felé fordulva, összetett kezekkel mondja:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Ezután megjelöli a könyvet és magát a homlokán, ajkán és mellén kis kereszttel és mondja:

✠ A szent evangélium szakasza Szent N. szerint.	✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum N.

A ministerek felelik:

Dicsőség neked, Urunk.	Glória tibi, Dómine.

Ezután a pap felolvassa az evangéliumot. Ennek végén a ministerek mondják:

Dícséret neked, Krisztus.	Laus tibi, Christe.

A pap pedig megcsókolja az evangéliumot, mondva:

Az evangélium szavai töröljék el bűneinket.	Per evangélica dicta deleántur nostra delícta.

Ezután következik ha mondani kell a Credo. A pap az oltár közepére megy, megáll, karját kitárja, felemeli, majd összeteszi és mondja: Credo in unum Deum... és folytatja összetett kezekkel. Amikor ezt mondja: Deum fejét a kereszt felé meghajtja. Ugyanígy tesz, amikor azt mondja: Jesum Christum és simul adoratur. Ezekre a szavakra: Et incarnátus est letérdel és így marad, míg a Homo factus est szavakhoz nem ér. A végén Et vitam ventúri saeculi szavakra keresztet vet magára.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden látható és láthatatlan lénynek teremtőjében. És az egy Úr Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, ki az Atyától öröktől fogva született, Isten az Istentől, világosság a világosságtól, igaz Isten az igaz Istentől. Született, nem alkottatott, ki egylényegű az Atyával, és aki által minden lett. Ki érettünk, emberekért és a mi üdvösségünkért leszállott mennyekből, (Itt letérdelünk) testet öltött a Szentlélek által Szűz Máriától és emberré lett. Pontius Pilátus alatt érettünk megfeszíttetett, szenvedett és eltemettetett; harmadnapra az Írás szerint föltámaCredo in unum Deum. Patrem omnipoténtem, factórem caeli et terrae, visibílium ómnium, et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Fílium Dei unigénitum. Et ex Patre natum ante ómnia saecula. Deum de Deo, lumen de lúmine, Deum verum de Deo vero. Génitum, non factum, consubstantiálem Patri: per quem ómnia facta sunt. Qui propter nos hómines, et propter nostram salútem descéndit de caelis. (Hic genuflectitur.) Et incarnátus est de Spíritu Sancto ex María Vírgine: Et homo factus est. Crucifíxus étiam pro nobis: sub Póntio Piláto passus, et sepúltus est. Et resurréxit tértia die, secúndum Scriptúras. Et ascéndit in cae-

dott ; és fölment a mennyekbe, ott ül az Atyának jobbja felől és ismét eljön dicsőséggel, hogy megítélje az élőket és a holtakat s országának nem lesz vége. És az elevenítő Szentlélek Úristenben, ki az Atyától és a Fiútól származik, kit az Atyával és Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk, ki a próféták által szólott. Hiszek egy szent, katholikus apostoli Anyaszentegyházat. Vallok egy keresztséget a bűnök bocsánatára. Várom a holtak feltámadását és a jövendő örök életet. Amen.

lum: sedet ad déxteram Patris. Et íterum ventúrus est cum glória judicáre vivos, et mórtuos: cujus regni non erit finis. Et in Spíritum Sanctum, Dóminum, et vivificántem: qui ex Patre, Filióque procédit. Qui cum Patre, et Fílio simul adorátur, et conglorificátur: qui locútus est per Prophétas. Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Eccléstam. Confíteor unum baptísma in remissiónem peccatórum. Et exspécto resurrectiónem mortuórum. Et vitam ventúri saeculi. Amen.

Ezután megcsókolja az oltárt és a nép felé fordulva mondja :

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Ezután mondja : Orémus és elimádkozza a *felajánlási* körmenetre való éneket (offertorium). Ennek végeztével ünnepi misében a diákonus adja át a paténát az ostyával a celebránsnak; a csendesmisében pedig a pap maga veszi fel a paténát az ostyával és míg azt felajánlja, mondja :

Fogadd el, szent Atya, mindenható örök Isten, ezt a szeplőtelen adományt, melyet én, méltatlan szolgád, felajánlok neked, élő és igaz Istenemnek, számtalan bűnömért, sértéseimért és hanyagságaimért: fölajánlom minden itt körülállókért, sőt minden keresztény hívőkért, élőkért és holtakért, hogy nekem és nekik üdvösségünkre váljék az örök életre. Amen.

Súscipe, sancte Pater, omnípotens aetérne Deus, hanc immaculátam hóstiam, quam ego indígnus fámulus tuus óffero tibi Deo meo vivo, et vero, pro innumerabílibus peccátis, et offensiónibus, et neglegéntiis meis, et pro ómnibus circumstántibus, sed et pro ómnibus fidélibus christiánis vivis atque defúnctis: ut mihi, et illis profíciat ad salútem in vitam aetérnam. Amen.

Ezután a paténával keresztet vet és leteszi az ostyát a korporáléra. A diákonus bort, a szubdiákonus vizet tölt a kehelybe; csendes misében mindkettőt a pap tölti be. A kehelybe keverésre szánt vizet a kereszt jelével megáldja és mondja:

Isten, ki az emberi természet méltóságát csodálatos módon alkottad és még csodálatosabb módon megújítottad: add, hogy e víz és bor misztériuma által annak istenségében részesülhessünk, aki emberségünknek részesévé lenni méltóztatott: Jézus Krisztus, a te Fiad, a mi Urunk: Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben Isten, mindörökön örökké. Amen.

Deus, qui humánae substántiae dignitátem mirabíliter condidísti, et mirabílius reformásti: da nobis per hujus aquae et vini mystérium, ejus divinitátis esse consórtes, qui humanitátis nostrae fíeri dignátus est párticeps, Jesus Christus, Fílius tuus, Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus: per ómnia saecula saeculórum. Amen.

Most fogja a kelyhet és felajánlása közben mondja:

Fölajánljuk neked, Urunk, az üdvösség kelyhét és kérjük kegyességedet, hogy isteni fölséged színe elébe a mi és az egész világ üdvösségéért édes illattal szálljon föl. Amen.

Offérimus tibi, Dómine, cálicem salutáris, tuam deprecántes cleméntiam: ut in conspéctu divínae majestátis tuae, pro nostra, et totíus mundi salúte cum odóre suavitátis ascéndat. Amen.

Ezután a kehellyel keresztet vet az oltár felett és leteszi a kelyhet a korporáléra és a pallával befedi. Ekkor összetett kezét az oltárra téve, kissé meghajolva mondja:

Alázatos szívvel és törődött lélekkel fogadj el minket, Urunk, és add, hogy úgy szálljon ma eléd áldozatunk, hogy tessék neked, Úr Isten.

In spíritu humilitátis, et in ánimo contríto suscipiámur a te, Dómine: et sic fiat sacrifícium nostrum in conspéctu tuo hódie, ut pláceat tibi, Dómine Deus.

Felegyenesedik és kitárja kezét, majd magasba emelve fel, összekulcsolja; szemét is az égre emeli, majd azonnal letekint és mondja:

Jöjj el, megszentelő, mindenható, örök Isten:

Veni, sanctificátor omnípotens aetérne Deus:

(Megáldja a felajánlott adományokat.)

és áldd ✠ meg ezt a szent nevednek előkészített áldozatot.

et béne ✠ dic hoc sacrifícium, tuo sancto nómini praeparátum.

Az ünnepi misében ezután megáldja a tömjént e szavakkal:

Szent Mihály főangyalnak, aki ott állt a tömjénoltár jobb oldalán és minden választottadnak közbenjárására, kegyeskedjél, Urunk, ezt a tömjént meg ✠ áldani és kellemes illatként elfogadni. A mi Urunk, Krisztus által. Amen.

Per intercessiónem beáti Michaélis Archángeli, stantis a dextris altáris incénsi, et ómnium electórum suórum, incénsum istud dignétur Dóminus bene✠dícere, et in odórem suavitátis accípere. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Átveszi a füstölőt a diákonustól és az általános szabályoknak megfelelően megtömjénezi a felajánlott adományokat, e szavakkal:

Ez az általad megáldott tömjénfüst szálljon fel hozzád, Urunk: és szálljon le ránk a te irgalmad.

Incénsum istud a te benedíctum, ascéndat ad te, Dómine: et descéndat super nos misericórdia tua.

Majd az oltárt tömjénezi meg, mondván:

Szálljon illatáldozatként színed elé imádságom, Uram, s kezem felemelése legyen olyan, mint az esti áldozat. Tégy, Uram, lakatot szájamra, reteszt ajkam ajtajára, hogy ne térjen szívem gonoszságra és mentegetvén ne mentegessem bűnömet.

Dirigátur, Dómine, orátio mea, sicut incénsum, in conspéctu tuo: elevátio mánuum meárum sacrifícium vespertínum. Pone, Dómine, custódiam ori meo, et óstium circumstántiae lábiis meis: ut non declínet cor meum in verba malítiae, ad excusándas excusatiónes in peccátis.

Miközben a diákonusnak visszaadja a füstölőt, mondja:

Gyujtsa fel bennünk az Úr az ő szeretetének tüzét s az örök szeretet lángját. Amen.

Accéndat in nobis Dóminus ignem sui amóris, et flammam aetérnae caritátis. Amen.

Ezután a diákonus megtömjénezi a papot.

Ezután a pap kezet mos, mondván:
(Zs. 25, 6—12.)

Ártatlanok közt mosom kezemet: és körülveszem oltárodat, Uram.

Hogy halljam a dícséret szavát: és hirdessem minden csodatettedet.

Uram, szeretem házad ékességét: és dicsőséged lakóhelyét.

Istenem, ne veszítsd el a gonoszokkal lelkemet: s a vér embereivel éltemet.

Kiknek kezéhez gonoszság tapad: és jobbjuk telve van megvesztegetéssel.

Én azonban ártatlanságomban járok: ments meg engem, irgalmazz nekem.

Lábam egyenes úton áll: a gyülekezetekben áldalak, Uram.

℣. Dicsőség az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek.

Miképen volt kezdetben és van most és lesz mindig: mindörökön örökké. Ámen.

Lavábo inter innocéntes manus meas: et circúmdabo altáre tuum, Dómine:

Ut áudiam vocem laudis, et enárrem univérsa mirabília tua.

Dómine, diléxi decórem domus tuae, et locum habitatiónis glóriae tuae.

Ne perdas cum ímpiis, Deus, ánimam meam, et cum viris sánguinum vitam meam:

In quorum mánibus iniquitátes sunt: déxtera eórum repléta est munéribus.

Ego autem in innocéntia mea ingréssus sum: rédime me, et miserére mei.

Pes meus stetit in dirécto: in ecclésiis benedícam, te Dómine.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper: et in saecula saeculórum. Ámen.

(A szenvedés hetén elmarad a Glória.)

Ezután az oltár közepén kissé meghajolva és összetett kezét az oltárra helyezve, mondja:

Fogadd kegyesen, Szentháromság, ezt a felajánlott adományt, melyet neked elhoztunk a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedésének, föltámadásának és mennybemenetelének emlékére, a boldogságos és mindenkor szűz Mária, Keresztelő Szent János, Szent Péter és Pál apostol, ezek és minden szentnek tiszteletére, hogy nekik tiszteletükre, nekünk pedig üdvösségünkre

Súscipe, sancta Trínitas, hanc oblatiónem, quam tibi offérimus ob memóriam passiónis, resurrectiónis, et ascensiónis Jesu Christi Dómini nostri: et in honórem beátae Maríae semper Vírginis, et beáti Joánnis Baptístae, et sanctórum Apostolórum Petri et Pauli, et istórum, et ómnium Sanctórum: ut illis proficiat ad honórem, nobis autem ad salútem: et illi pro nobis intercédere

váljék és hogy érettünk közbenjárjanak mennyekben azok, akiknek emlékét üljük a földön. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

dignéntur in caelis, quorum memóriam ágimus in terris. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Most megcsókolja az oltárt és a nép felé fordulva kezét kitárja, majd összeteszi és kissé emeltebb hangon mondja:

Imádkozzatok, testvérek, hogy az én áldozatom és a tietek elfogadható legyen a mindenható Atyaisten előtt.

Oráte, fratres: ut meum ac vestrum sacrifícium acceptábile fiat apud Deum Patrem omnipoténtem.

A minister vagy a körülállók felelik, egyébként maga a pap mondja:

Fogadja el az Úr kezedből (kezemből) ezt az áldozatot nevének dícséretére és dicsőségére, a mi javunkra és az egész Anyaszentegyház javára.

Suscípiat Dóminus sacrifícium de mánibus tuis (vel meis) ad laudem, et glóriam nóminis sui, ad utilitátem quoque nostram, totiúsque Ecclésiae suae sanctae.

A pap halkan mondja: Amen, azután kitárt kezekkel, Orémus nélkül elmondja a kiválasztott adományok feletti imádságokat (secreta). Ezek végeztével, érthető hangon mondja:

Mindörökön örökké. ℟. Amen.

Per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

Aztán a kezét az oltárra helyezi és mondja:

℣. Az Úr legyen veletek. ℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Kezét felemeli:

℣. Emeljük fel szívünket. ℟. Felemeltük az Úrhoz.

℣. Sursum corda. ℟. Habémus ad Dóminum.

Kezét összetéve és fejét meghajtva mondja:

℣. Adjunk hálát Urunk Istenünknek. ℟. Méltó és igazságos.

℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro. ℟. Dignum et justum est.

Ezután kitárt kezekkel elmondja a megfelelő prefációt s utána a Sanctust (360. l.)

A szent Keresztről való prefáció.

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy mi neked mindenkor

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper, et ubí-

és mindenhol hálát adjunk, szentséges Úr, mindenható Atya, örök Isten, ki Krisztus keresztje által az emberiség üdvösségét megalapítottad, hogy ahonnan a halál származott, onnan élet támadjon, és aki a fán győzött, a fán győzessék le a mi Urunk Krisztus által, aki által dícsérik fölségedet az angyalok, imádják az uralkodók, félik a hatalmasságok meg az egek és az egek erői és a boldog szeráfok egyesült dícsérettel magasztalnak és engedd meg, kérünk, hogy velük egyesítve a mi szózatunkat, alázatos megvallással mondjuk:

que grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus: Qui salútem humáni géneris in ligno Crucis constituísti: ut, unde mors oriebátur, inde vita resúrgeret: et qui in ligno vincébat, in ligno quoque vincerétur: per Christum Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Angeli, adórant Dominatiónes, trémunt Potestátes. Coeli, coelorúmque Virtútes, ac beáta Séraphim, sócia exsultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces, ut admítti júbeas, deprecámur, súpplici confessióne dicéntes:

Húsvéti prefácio.

Valóban méltó és igazságos, illő és üdvösséges, hogy téged, Urunk, mindenkor, de különösen ezen a napon (Nagyszombaton: éjjelen) ünnepélyesebben magasztaljunk, amelyen a mi húsvéti bárányunk, Krisztus feláldoztatott; mert ő az igazi bárány, ki elveszi a világ bűneit, ki halálával megsemmisítette a mi (örök) halálunkat és feltámadásával az életet visszaszerezte; ezért az angyalokkal és főangyalokkal, a trónálló és uralkodó égiekkel és a menynyei seregnek egész csapatával dicsőséged himnuszát énekeljük, szünet nélkül zengve:

Vere dignum et justum est aequum et salutáre, Te quidem Dómine, ómni témpore, sed in hac potíssimum die (in Sabb. Sancto: nocte; alias: in hoc potíssimum) gloriósius praedicáre, cum Pascha nostrum immolátus est Christus. Ipse enim verus est Agnus, qui ábstulit peccáta mundi. Qui mortem nostram moriéndo destrúxit, et vítam resurgéndo reparávit. Et ídeo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis, et Dominatiónibus, cumque omni milítia caeléstis exércitus, hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine dicéntes:

A prefáció után kezét összetéve, meghajolva, a Benedictus-nál felegyenesedve és magára keresztet vetve mondja:

Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene. Tele van az ég és föld a te dicsőségeddel. Hozsánna a magasságban. Áldott, ki az Úr nevében jő. Hozsanna a magasságban.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dóminus, Deus Sábaoth. Pleni sunt caeli et terra glória tua. Hosánna in excélsis. Benedíctus, qui venit in nómine Dómini. Hosánna in excélsis.

A SZENTMISE KÁNONJA.

A prefáció befejeztével a pap kitárt karját kissé felemeli és utána kezét összeteszi; közben szemét az égre emeli, de azonnal lesüti és az oltár előtt mélyen meghajolva, kezét az oltárra téve mondja tovább az eucharisztikus imádságot.

Téged ezért, legkegyesebb Atya, Jézus Krisztus, a te Fiad s a mi Urunk nevében esedezve kérünk, [Megcsókolja az oltárt és melle előtt összetett kézzel mondja:] hogy fogadd el és áldd meg [Háromszor keresztet vet a kehely és az ostya felett egyszerre és mondja:] ezeket az ✠ ajándékokat, ezeket az ✠ adományokat, ezeket a ✠ szent és sértetlen áldozati tárgyakat, [Kitárt karokkal folytatja:] melyeket főképen a katholikus Anyaszentegyházadért neked bemutatunk, hogy azt az egész világon békében és egységben megőrizni, megtartani és kormányozni méltóztassál a te szolgáddal: N. pápánkkal és N. püspökünkkel * és a katholikus apostoli hit minden igaz követőivel együtt.

Te ígitur, clementíssime Pater, per Jesum Christum Fílium tuum Dóminum nostrum, súpplices rogámus, ac pétimus, [osculatur Altare, et junctis manibus ante pectus, dicit:] uti accépta hábeas, et benedícas, [Signat ter super Hostiam, et Calicem simul, dicens:] haec ✠ dona, haec ✠ múnera, haec ✠ sancta sacrifícia illibáta, [Extensis manibus prosequitur:] in primis, quae tibi offérimus pro Ecclésia tua sancta cathólica: quam pacificáre, custodíre, adunáre, et régere dignéris toto orbe terrárum: una cum fámulo tuo Papa nostro N. et Antístite nostro N. * et ómnibus orthodóxis, atque cathólicae, et apostólicae fídei cultóribus.

Megemlékezés az élőkről:

Emlékezzél meg, Urunk, szolgáidról és szolgálóidról: [N. N.-ről. Összeteszi a kezét és kissé imádkozik azokért, akikért imádkozni szándékozik; utána kitárt karokkal folytatja:] és minden itt jelenlevőről, kiknek hitét ismered és áldozatos lelkét tudod, kikért neked bemutatjuk, vagy akik neked bemutatják ezt a dicsőítő áldozatot magukért és minden hozzájuk tartozókért, lelkük váltságára, (lelki) üdvösségük, (testi) jólétük reményében és felajánlják neked, örök, élő és igaz Istennek áldozati adományaikat.

Meménto, Dómine, famulórum, famularúmque tuárum [N. et N. Jungit manus, orat aliquantulum pro quibus orare intendit: deinde manibus extensis prosequitur:] et ómnium circumstántium, quorum tibi fides cógnita est, et nota devótio, pro quibus tibi offérimus: vel qui tibi ófferunt hoc sacrifícium laudis, pro se, suísque ómnibus: pro redemptióne animárum suárum, pro spe salútis, et incolumitátis suae: tibíque reddunt vota sua aetérno Deo, vivo et vero.

A szent cselekedet közben:

A szentek egyességében mindenekelőtt tisztelettel megemlékezünk a dicsőséges, mindenkoron Szűz Máriáról, Jézus Krisztusnak, Istenünknek és Urunknak szülőanyjáról,

Communicántes, et memóriam veneréntes, in primis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis Dei et Dómini nostri Jesu Christi:

Nagyszombattól Fehérvasárnap előtti szombatig:

A szentek egyességében a mi Urunk Jézus Krisztus feltámadásának szentséges napját (éjszakáját) ünnepelve, mindenekelőtt tisztelettel megemlékezünk a dicsőséges, mindenkoron Szűz Máriáról, ugyanazon Jézus Krisztusnak, Istenünknek és Urunknak szülőanyjáról,

Communicántes et diem (noctem) sacratíssimum (am) celebrántes resurrectiónis Dómini nostri Jesu Christi secúndum carnem: sed et memóriam veneréntes in prímis gloriósae semper Vírginis Maríae, Genitrícis ejúsdem Dei et Dómini nostri Jesu Christi,

úgyszintén boldog apostolaid és vértanuidról, Péter és Pál, András, Jakab, János, Tamás, Jakab, Fülöp, Bertalan, Máté, Simon és Tádéról; Linus, Kletus, Kelemen, Xistus, Kornél, Ciprián, Lőrinc, Krisogonus, János és Pálról, Kozma és Damjánról és minden szentedről; az ő érdemeikre és esedezéseikre add, hogy pártfogó segítséged mindenben megerősítsen minket. [Összeteszi kezeit.] Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

sed et beatórum Apostolórum ac Mártyrum tuórum, Petri et Pauli, Andréae, Jacóbi, Joánnis, Thomae, Jacóbi, Philíppi, Bartholomaei, Matthaei, Simónis et Thaddaei: Lini, Cleti, Cleméntis, Xysti, Cornélii, Cypriáni, Laurentii, Chrysógoni, Joánnis et Pauli, Cosmae et Damiáni: et ómnium Sanctórum tuórum; quorum méritis, precibúsque concédas, ut in ómnibus protectiónis tuae muniámur auxílio. [Jungit manus.] Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Kezét az adományok fölé teszi és mondja:

Szolgáidnak tehát és egyszersmind egész családodnak ezt az áldozatát,

Hanc ígitur oblatiónem servitútis nostrae, sed et cunctae famíliae tuae,

Nagyszombattól a következő szombatig bezáróan, egész héten át még hozzáadjuk:

melyet felajánlunk neked azokért is, akiket a vízből és Szentlélekből újjáteremteni kegyeskedtél, megadva nekik minden bűnök bocsánatát,

quam tibi offérimus pro his quoque, quos regeneráre dignátus es ex aqua et Spíritu Sancto, tríbuens eis remissiónem ómnium peccatórum,

kérünk, Urunk, fogadd megengesztelődötten és napjainkat intézd a te békédben: ragadj ki minket az örök kárhozatból és sorozz választottaid seregébe. [Összeteszi kezeit.] A mi Urunk Krisztus által. Amen.

quaesumus, Domine, ut placátus accípias: diésque nostros in tua pace dispónas, atque ab aetérna damnatióne nos éripi, et in electórum tuórum júbeas grege numerári. [Jungit manus.] Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Ezt az adományt kérünk, Isten, tedd mindenben [Háromszor keresztet vet az adományokra.] ✠ áldottá, ✠ tulajdonoddá, ✠ érvényessé, szellemivé és elfogadhatóvá: [Egy keresztet vet az ostyára] hogy számunkra szeretett Fiadnak, a mi Urunknak Jézus Krisztusnak tes ✠ tévé, [és egy keresztet vet a kehelyre,] és vé✠révé váljék. [Kezét összeteszi.]

Quam oblatiónem tu, Deus, in ómnibus quaesumus, [Signat ter super oblata,] bene ✠ díctam, adscrí ✠ ptam, ra ✠ tam, rationábilem, acceptabilémque fácere dignéris: [Signat semel super Hostiam,] ut nobis Cor ✠ pus, [et semel super Calicem,] et San ✠ guis fiat dilectíssimi Fílii tui [Jungit manus,] Dómini nostri Jesu Christi.

Ki szenvedésének előestéjén, [Megfogja az ostyát] szent és tiszteletreméltó kezébe vette a kenyeret, [Szemét égre emeli,] fölemelte szemét az égre hozzád, Isten, mindenható Atyjához, [Fejet hajt,] neked hálát adva [Keresztet vet az ostyára,] meg✠áldotta, megtörte és tanítványainak adta e szavakkal: Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan:

Qui prídie quam paterétur, [Accipit Hostiam,] accépit panem in sanctas, ac venerábiles manus suas, [Elevat oculos ad caelum,] et elevátis óculis in caelum ad te Deum Patrem suum omnipoténtem, [Caput inclinat,] tibi grátias agens, [Signat super Hostiam,] bene ✠ díxit, fregit, dedítque discípulis suis, dicens: Accípite, et manducáte ex hoc omnes:

Két kezébe veszi az ostyát hüvelykujjával és mutatóujjával; — az átváltoztatás szavait csendben, tagoltan és figyelmesen mondja el az ostya, illetve ha többet konszekrál, az ostyák felett:

MERT EZ AZ ÉN TESTEM	HOC EST ENIM CORPUS MEUM.

E szavak kimondása után az átváltoztatott Ostya imádására térdet hajt; felkel, felmutatja a népnek (az rátekint!), leteszi a korporáléra és imádással ismét térdet hajt. Ettől kezdve a mutató- és hüvelykujját nem veszi szét csak amikor az Ostyához nyúl, egészen addig, amíg le nem mossa ujjait. Ezután leveszi a fedőt a kehelyről és mondja:

Hasonló módon, miután megvacsoráltak, [Két kezébe fogja a kelyhet,] ezt a drága kelyhet is szent és

Símili modo postquam coenátum est, [Ambabus manibus accipit Calicem,] accípiens et hunc prae-

tiszteletreméltó kezébe vette : ugyancsak [Fejet hajt,] hálát adva neked, [Baljával a kelyhet tartja, jobbjával keresztet vet föléje,] meg ✠ áldotta és odaadta tanítványainak e szavakkal: Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan :

clárum Cálicem in sanctas, ac venerábiles manus suas: item [Caput inclinat,] tibi grátias agens, [Sinistra tenens Calicem, dextera signat super eum,] bene ✠ díxit, dedítque discípulis suis, dicens: Accípite, et bíbite ex eo omnes :

Most mondja az átváltoztatás szavait a kehely felett, figyelmesen, folyamatosan és csendben, közben a kelyhet kissé felemelve tartja.

MERT EZ AZ ÉN VÉREMNEK KELYHE, AZ ÚJ ÉS ÖRÖK SZÖVETSÉGÉ, A HITNEK MISZTÉRIUMA, MELY ÉRETTETEK ÉS SOKAKÉRT KIONTATIK A BŰNÖK BOCSÁNATÁRA.

HIC EST ENIM CALIX SÁNGUINIS MEI, NOVI ET AETÉRNI TESTAMÉNTI: MYSTÉRIUM FÍDEI: QUI PRO VOBIS ET PRO MULTIS EFFUNDÉTUR IN REMISSIÓNEM PECCATÓRUM.

Ezen szavak kimondása után leteszi a kelyhet a korporáléra és csendben mondja :

Valahányszor ezt cselekszitek, az én emlékezetemre cselekedjétek.

Haec quotiescúmque fecéritis, in mei memóriam faciétis.

Imádásul térdet hajt; felkel, felmutatja a népnek (az rátekint!), leteszi, befödi és imádásul ismét térdet hajt. Azután kitárt kezekkel mondja :

Ime ezért megemlékezünk, Urunk, mi a te szolgáid és egyszersmind a te szent néped is, ugyanazon Krisztusnak, a te Fiadnak, a mi Urunknak boldog szenvedéséről, ugyanígy halottaiból való feltámadásáról, valamint dicsőséges mennybemeneteléről is: és bemutatjuk magasztos Fölségednek saját ajándékaidból és adományaidból, [Összeteszi kezét

Unde et mémores, Dómine, nos servi tui, sed et plebs tua sancta, ejúsdem Christi Fílii tui Dómini nostri tam beátae passiónis, nec non et ab ínferis resurrectiónis, sed et in caelos gloriósae ascensiónis: offérimus praeclárae majestáti tuae de tuis donis, ac datis, [Jungit manus, et signat ter super Hostiam, et Calicem simul, dicens :] hóstiam ✠ pu-

és háromszor keresztet vet az Ostyára és kehelyre együtt e szavakkal :] ezt a tiszta ✠ áldozatot, ezt a szent ✠ áldozatot, ezt a szeplőtelen ✠ áldozatot, [Egyszer keresztet vet az Ostyára e szavakkal :] az örök élet szent ✠ kenyerét, [és egyszer a kehelyre e szavakkal :] és az örök üdvösség ✠ kelyhét.

ram, hóstiam ✠ sanctam, hóstiam ✠ immaculátam, [Signat semel super Hostiam, dicens :] Panem ✠ sanctum vitae aetérnae, [et semel super Calicem, dicens :] et Cálicem ✠ salútis perpétuae.

Kitárt kezekkel folytatja :

Tekints ezekre kegyesen irgalmas és derűs tekintettel: és fogadd el, mint ahogy kegyesen elfogadtad igaz szolgádnak, Ábelnek ajándékait, és ősatyánknak, Ábrahámnak áldozatát: és azt a szent és szeplőtelen áldozatot, melyet Melkizedek, a te főpapod mutatott be neked.

Supra quae propítio ac seréno vultu respícere dignéris: et accépta habére, sícuti accépta habére dignátus es múnera púeri tui justi Abel, et sacrifícium Patriárchae nostri Abrahae: et quod tibi óbtulit summus sacérdos tuus Melchísedech, sanctum sacrifícium, immaculátam hóstiam.

Mélyen meghajol és összetett kezeit az oltárra téve mondja :

Esdve kérünk, mindenható Isten: parancsold meg, hogy ezt (az adományt) szent angyalod keze menynyei oltárodra vigye, isteni Fölséged színe elé: hogy ahányan csak [Megcsókolja az oltárt,] résztveszünk ez oltár áldozatában és Fiadnak szentséges [Kezét összeteszi és keresztet vet egyszer az Ostyára és egyszer a kehelyre,] tes ✠ tét és vé ✠ rét magunkhoz vesszük, [Magára is keresztet vet e szavakkal :] minden menynyei áldással és kegyelemmel elteljünk. [Kezeit összeteszi.] Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.

Súpplices te rogámus, omnípotens Deus: jube haec perférri per manus sancti Angeli tui in sublíme altáre tuum, in conspéctu divínae majestátis tuae: ut quotquot, [Osculatur Altare,] ex hac altáris participatióne sacrosánctum Fílii tui, [Jungit manus, et signat semel super Hostiam, et semel super Calicem,] Cor ✠ pus, et Sán ✠ guinem sumpsérimus, [Seipsum signat, dicens :] omni benedictióne caelésti et grátia repleámur. [Jungit manus.] Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. Ámen.

Megemlékezés a holtakról.

Emlékezzél meg, Urunk, N. N. szolgáidról és szolgálóidról, kik előttünk mentek hozzád a hit jelével és a béke álmát alusszák.

Meménto étiam, Dómine, famulórum, famularúmque tuárum N. et N. qui nos praecessérunt cum signo fídei, et dórmiunt in somno pacis.

Kezét összeteszi és egy kissé imádkozik azokért a halottakért, akikért imádkozni szándékozott, majd kitárt kezekkel folytatja:

Ezeknek, Urunk, és minden Krisztusban elhúnyt hívőnek add meg, kérünk, az enyhülés, világosság és béke helyét. [Kezét összeteszi és fejet hajt.] Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Ipsis, Dómine, et ómnibus in Christo quiescéntibus, locum refrigérii, lucis et pacis, ut indúlgeas, deprecámur. [Jungit manus, et caput inclinat, dicens:] Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. Amen.

Jobbkezével mellét megüti és kissé emeltebb hangon mondja:

Nekünk is, bűnös [Kitárja kezét, mint előbb és csendben folytatja:] szolgáidnak, kik irgalmad bőségében bizakodunk, juttass kegyesen némi részt és közösséget szent apostolaiddal és vértanuiddal: János, István, Mátyás, Barnabás (apostolokkal), Ignác, Sándor, Marcellin, Péter Felicitász, Perpétua, Ágota, Luca, Ágnes, Cecilia, Anasztázia (vértanukkal) és minden szenteddel és kérünk, hogy ha nem is mint érdemeink jutalmazója, hanem mint a bűnbocsánat adója, bocsáss be az ő társaságukba. [Kezét összeteszi.] Krisztus Urunk által.

Nobis quoque peccatóribus [Extensis manibus ut prius, secrete prosequitur:] fámulis tuis, de multitúdine miseratiónum tuárum sperántibus, partem áliquam et societátem donáre dignéris, cum tuis sanctis Apóstolis et Martyribus: cum Joánne, Stéphano, Matthía, Bárnaba, Ignátio, Alexándro, Marcellíno, Petro, Felicitáte, Perpétua, Agatha, Lúcia, Agnéte, Caecília, Anastásia, et ómnibus Sanctis tuis: intra quorum nos consórtium, non aestimátor mériti, sed véniae, quaesumus, largítor admítte. [Jungit manus.] Per Christum Dóminum nostrum.

Ki által mind e jókat, Urunk, mindig alkotod, [Keresztet vet az Ostyára és kehelyre egyszerre e szavakkal:] megszen✠teled, élte✠ted, meg✠áldod és nekünk adod.

Per quem haec ómnia, Dómine, semper bona creas, [Signat ter super Hostiam et Calicem simul, dicens:] sanctí✠ficas, viví✠ficas, bene✠dícis et praestas nobis.

Lefedi a kelyhet, térdet hajt, az Ostyát hüvelykujjával és mutatóujjával megfogja; baljával ezután a kelyhet tartja és jobbjával a kehely egyik szélétől a másikig keresztet vet az Ostyával e szavakkal:

Ál✠tala, és Ve✠le, és Ben✠ne [Most magával az Ostyával két keresztet vet a kehely és maga között e szavakkal:] van neked mindenható✠Atyaisten a Szent✠lélekkel egyetemben, [Felemeli kissé a kelyhet az ostyával együtt és mondja:] minden tiszteleted és dicsőséged.

Per ip✠sum, et cum ip✠so, et in ip✠so, [Cum ipsa Hostia signat bis inter se et Calicem, dicens:] est tibi Deo Patri✠omnipoténti, in unitáte Spíritus✠Sancti. [Elevans parum Calicem cum Hostia, dicit:] omnis honor, et glória.

Leteszi az Ostyát, a kelyhet befödi, térdet hajt, felkel és érthető hangon mondja vagy énekeli:

Mindörökön örökké.
℟. Amen.

Per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

Kezét összeteszi.

Könyörögjünk. Üdvös parancsolatok készítésére és isteni tanítással kioktatva merjük imádkozni:

Orémus. Praecéptis salutáribus móniti, et divína institutióne formáti, audémus dícere:

Kezét kitárja.

Miatyánk, ki vagy a mennyekben: szenteltessék meg a te neved: jöjjön el a te országod: legyen meg a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma: és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek: és ne vigy minket a kísértésbe.

Pater noster, qui es in caelis: Sanctificétur nomen tuum: Advéniat regnum tuum: Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie: Et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. De szabadíts meg a gonosztól.

℟. Sed líbera nos a malo.

A pap csendben mondja: Amen.

Azután jobbkezének mutató- és középső ujjával megfogja a paténát, felállítva az oltáron tartja és csendben mondja:

Szabadíts meg minket, kérünk Urunk, minden mult, jelen és jövő bajtól: a boldogságos és dicsőséges, mindenkor Szűz Máriának, az Isten anyjának, Szent Péter és Pál, meg András apostolaidnak és minden szentnek közbenjárására, [Keresztet vet a paténával magára.] adj kegyesen békét napjainkban: [Megcsókolja a paténát,] hogy irgalmad segítségével a bűntől mindig mentek és minden háborítástól biztosak legyünk.

Líbera nos, quaesumus, Dómine, ab ómnibus malis, praetéritis, praesentibus, et futúris: et intercedénte beáta, et gloriósa semper Vírgine Dei Genitrice María, cum beátis Apóstolis tuis Petro et Paulo, atque Andréa, et ómnibus Sanctis, [Signat se cum Patena a fronte ad pectus,] da propítius pacem in diébus nostris: [Patenam osculatur,] ut ope misericórdiae tuae adjúti, et a peccáto simus semper líberi, et ab omni perturbatióne secúri.

A paténát az Ostya alá csúsztatja, leveszi a fedőt a kehelyről, térdet hajt, felkel, veszi az Ostyát és azt a kehely fölött tartva mindkét kezével, középen kettétöri e szavakkal:

Ugyanazon a mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által.

Per eúmdem Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum.

Azt a felét, amelyet jobbkezében tart, leteszi a paténára. Azután a másik részből, mely baljában maradt, letör egy részt e szavakkal:

Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, Isten.

Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus.

A balkezében tartott felét az Ostyának odateszi a paténára, a másik féldarab mellé; a kis részt pedig jobbjában a kehely felett tartja, melyet a csésze alatt, a gombnál tart és érthető hangon mondja vagy énekli:

Mindörökön örökké. ℟. Amen.

Per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

Magával a partikulával háromszor keresztet vet a kehely felett e szavakkal:

Az Úr ✠ békéje legyen ✠ mindenkor vele✠tek. ℟. És a te lelkeddel.

Pax ✠ Dómini sit ✠ semper vobís ✠ cum. ℟. Et cum spíritu tuo.

A kis részecskét beleejti a kehelybe, csendben mondva:

Ami Urunk Jézus Krisztus testének és vérének ez az egyesítése és megszentelése váljék nekünk, kik azt magunkhoz vesszük, az örök életre. Amen.

Haec commíxtio, et consecrátio Córporis et Sánguinis Dómini nostri Jesu Christi, fiat accipiéntibus nobis in vitam aetérnam. Amen.

Befedi a kelyhet, térdet hajt, felkel és a Szentség fölé hajol összetett kezekkel és mellét háromszor megütve, érthető hangon mondja:

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, adj békét nekünk.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: dona nobis pacem.

Ezután összetett kezeit az oltárra teszi és meghajolva, csendben mondja a következő imádságokat:

Uram, Jézus Krisztus, ki azt mondottad apostolaidnak: Békét adok nektek, az én békémet adom nektek: ne tekintsd az én vétkeimet, hanem Anyaszentegyházad hitét: és azt jóakaratod szerint tartsd meg békében és egységben: Ki élsz és uralkodol, mint Isten, mindörökön örökké. Amen.

Dómine Jesu Christe, qui dixísti Apóstolis tuis: Pacem relínquo vobis, pacem meam do vobis: ne respícias peccáta mea, sed fidem Ecclésiae tuae: eámque secúndum voluntátem tuam pacificáre et coadunáre dignéris: Qui vivis et regnas Deus per ómnia saecula saeculórum. Amen.

Ha van békecsókadás, akkor a pap megcsókolja az oltárt és a békét átadva mondja:

Béke veled. ℟. És a te lelkeddel.

Pax tecum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Uram, Jézus Krisztus, az élő Isten Fia, ki az Atya akaratából a Szentlélek közreműködésével halálod által a világnak életet adtál: szabadíts meg engem ezen szentséges tested és véred által minden gonoszságomtól és minden rossztól: add, hogy parancsaidhoz mindig ragaszkodjam és ne engedd, hogy valaha elszakadjam tőled: Ki ugyanazon Atyaistennel és a Szentlélekkel élsz és uralkodol, Isten, örökön örökké. Amen.

Testednek vétele, Uram, Jézus Krisztus, melyet én, méltatlan, magamhoz venni bátorkodom, ne váljék ítéletemre és kárhozatomra, hanem kegyességed szerint szolgáljon lelkem és testem oltalmára és gyógyulására: Ki élsz és uralkodol az Atyaistennel és a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökön örökké. Amen.

Dómine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntáte Patris cooperánte Spíritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificásti: líbera me per hoc sacrosánctum Corpus et Sánguinem tuum ab ómnibus iniquitátibus meis, et univérsis malis: et fac me tuis semper inhaerére mandátis, et a te numquam separári permíttas: Qui cum eódem Deo Patre, et Spíritu Sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculórum. Amen.

Percéptio Córporis tui, Dómine Jesu Christe, quod ego indígnus súmere praesúmo, non mihi provéniat in judícium et condemnatiónem: sed pro tua pietáte prosit mihi ad tutaméntum mentis et córporis, et ad medélam percipiéndam: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum. Amen.

Térdet hajt, felkel és mondja:

Amennyei kenyeret veszem magamhoz és az Úr nevét hívom segítségül.

Panem caeléstem accípiam, et nomen Dómini invocábo.

Most kissé meghajolva, az Ostya mindkét részét balkezének hüvelyk- és mutatóujjával megfogja, azután a paténát ugyancsak balkezének mutató- és középső ujja közé veszi, jobbjával háromszor megüti mellét és kissé emeltebb hangon háromszor mondja áldozatra készen és alázatosan:

Uram, nem vagyok méltó, [És csendben folytatja:] hogy hajlékomba jöjj: hanem csak egy szóval mondd és meggyógyul az én lelkem.

Dómine, non sum dignus, [Et secrete prosequitur:] ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanábitur ánima mea.

Ezután az Ostyával a paténa fölött keresztet vet maga előtt és mondja:

Ami Urunk Jézus Krisztus teste őrizze meg lelkemet az örök életre. Amen.

Corpus Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

Meghajolva tisztelettel magához veszi az Ostya mindkét részét: majd ennek vétele után leteszi a paténát a korporáléra és felemelkedve, kezét összeteszi és kissé elmerül az Oltáriszentség imádásában. Azután leveszi a fedőt a kehelyről, térdet hajt, összegyűjti a töredékeket, ha vannak, letörli a paténát a kehely felett, közben mondja:

Mit adjak az Úrnak viszonzásul mindazért, amit nekem adott? Az üdvösség kelyhét veszem és az Úr nevét hívom segítségül: dicsérve hívom az Urat és megszabadulok ellenségeimtől.

Quid retríbuam Dómino pro ómnibus quae retríbuit mihi? Cálicem salutáris accípiam, et nomen Dómini invocábo. Laudans invocábo Dóminum, et ab inimícis meis salvus ero.

Megfogja a kelyhet jobbkezével, azzal keresztet vet maga előtt és mondja:

Ami Urunk Jézus Krisztus vére őrizze meg lelkemet az örök életre. Amen.

Sanguis Dómini nostri Jesu Christi custódiat ánimam meam in vitam aetérnam. Amen.

És baljával a paténát a kehely alá tartva, tisztelettel magához veszi a szent Vért teljesen a beleejtett Ostyarészecskével együtt. Ennek vétele után, ha vannak áldozók, azokat megáldoztatja, mielőtt purifikálna. Aztán mondja:

Amit szánkkal magunkhoz vettünk, Urunk, fogadjuk azt tiszta szívbe: és a földi adomány váljék számunkra az örökkévalóság eszközlőjévé.

Quod ore súmpsimus, Dómine, pura mente capiámus: et de múnere temporáli fiat nobis remédium sempitérnum.

Közben odanyujtja a kelyhet a minisztrnek, aki kevés bort tölt és ezzel a pap purifikál; azután folytatja:

Tested, Urunk, mit magamhoz vettem, és véred, mit ittam, hassa át bensőmet: és add, hogy ne maradjon bennem a bűnnek semmi foltja, miután a tiszta és szent misztériumok megújítottak: Ki élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

Corpus tuum, Dómine, quod sumpsi, et Sanguis, quem potávi, adhaereat viscéribus meis: et praesta; ut in me non remáneat scélerum mácula, quem pura et sancta refecérunt sacraménta: Qui vivis et regnas in saecula saeculórum. Amen.

Leöblíti és megtörli ujjait; a kehely tartalmát magához veszi; megtörli száját és a kelyhet, összehajtja a korporálét, letakarja és az oltár közepére teszi a kelyhet úgy, mint előbb volt; azután elolvassa az *áldozásra* való éneket (Communio), majd *az áldozás utáni imádságokat* (postcommunio).

Az utolsó áldozás utáni imádság elmondása után következik:

℣. Az Úr legyen veletek.
℟. És a te lelkeddel.

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Majd a misének megfelelően mondja:

Vagy (a nép felé fordulva) Menjetek, itt az elbocsátás.
Vagy (az oltár felé fordulva) Mondjunk áldást az Úrnak.
℟. Hála legyen Istennek.

Vel: Ite, missa est.

Vel: Benedicámus Dómino.
℟. Deo grátias.

Nagyszombattól a fehérvasárnap előtti szombatig bezárólag az Ite missa est-hez és a Deo gratias-hoz hozzá teszik: Alleluja, alleluja.

Ennek elmondása után a pap az oltár közepén meghajolva és összetett kezét az oltárra téve csendben mondja:

Legyen tetszésedre, Szentháromság, hódoló szolgálatom és add, hogy az áldozat, melyet Fölséged színe előtt én, méltatlan, bemutattam, neked kedves legyen: nekem pedig és mindazoknak, kikért azt bemutattam, irgalmadból engesztelést szerezzen. A mi Urunk Krisztus által. Amen.

Pláceat tibi, sancta Trínitas, obséquium servitútis meae: et praesta; ut sacrifícium, quod óculis tuae majestátis indígnus óbtuli, tibi sit acceptábile, mihíque, et ómnibus, pro quibus illud óbtuli, sit, te miseránte, propitiábile. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.

Azután megcsókolja az oltárt és szemét az égre emeli, kezét kitárja, felemeli és összeteszi, fejét a kereszt felé meghajtja és mondja:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten,	Benedícat vos omnípotens Deus,

és a nép felé fordulva, azt egy keresztvetéssel megáldja, mondván:

az Atya, a Fiú és ✠ a Szentlélek.	Pater, et Fílius, ✠ et Spíritus Sanctus.
℟. Amen.	℟. Amen.

A főpapi misében három keresztvetéssel van az áldás.

Azután a pap az evangélium oldalán összetett kezekkel mondja:

℣. Az Úr legyen veletek.	℣. Dóminus vobíscum.
℟. És a te lelkeddel.	℟. Et cum spíritu tuo.

És megjelöli a kereszt jelével először az oltárt, vagy a könyvet, azután magamagát, homlokán, ajkán és mellén és mondja:

✠ A szent evangélium kezdete Szent János szerint. (1, 1-14.)	✠ Inítium sancti Evangélii secúndum Joánnem. (1, 1-14.)
℟. Dicsőség neked, Urunk.	℟. Glória tibi, Dómine.

Összetett kezekkel folytatja:

Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt és Isten volt az Ige. Ez volt kezdetben az Istennél. Mindenek ő általa lettek, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Őbenne élet volt és az élet volt az emberek világossága. És a világosság a sötétségben világít, de a sötétség azt föl nem fogta. Vala egy ember, Istentől küldetve, kinek neve volt János. Ez tanuságul jöve, hogy tanuskodjék a világosságról, hogy mindenki higgyen őáltala. Nem volt ő a világosság, hanem hogy tanuságot tegyen a világosságról. Az igazi világosság

In princípio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in princípio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est: in ipso vita erat, et vita erat lux hóminum: et lux in ténebris lucet, et ténebrae eam non comprehendérunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joánnes. Hic venit in testimónium, ut testimónium perhibéret de lúmine, ut omnes créderent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimónium perhibéret de lúmine. Erat lux vera, quae

volt, mely megvilágosít minden világrajövő embert. A világban vala, és a világ őáltala lett, és a világ őt meg nem ismeré. Tulajdonába jöve, de övéi őt be nem fogadák. Mindazoknak pedig, kik befogadák, hatalmat ada, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, kik hisznek az ő nevében, kik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem nem a férfi indulatjából, hanem Istenből születtek. [Térdet hajt e szavakkal:] És az Ige testté lőn, és miköztünk lakozék; [És felkelve folytatja:] és láták az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét, ki tele volt malaszttal és igazsággal.

℟. Istennek legyen hála.

illúminat omnem hóminem veniéntem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognóvit. In própria venit, et sui eum non recepérunt. Quotquot autem recepérunt eum, dedit eis potestátem fílios Dei fíeri, his qui crédunt in nómine ejus: qui non ex sanguínibus neque ex voluntáte carnis, neque ex voluntáte viri, sed ex Deo nati sunt. [Genuflectit dicens:] Et Verbum caro factum est, [Et surgens prosequitur:] et habitávit in nobis, et vídimus glóriam ejus, glóriam quasi Unigéniti a Patre, plenum grátiae et veritátis.

℟. Deo grátias.

HÚSVÉTVASÁRNAP.

(Stációs templom: a Sancta Maria Major bazilika.

Az egyházi év legnagyobb ünnepe az Úr dicsőséges feltámadásának napja, a húsvétvasárnap. Húsvétnak azért nevezik, mert valamikor a húshagyókeddel kezdődő böjt után ezen a napon kezdtek a keresztények ismét húst venni magukhoz. Innen származik az ételek megszentelésének szokása is. Szentmiséje az újjongó örvendezés diadalünnepe. Minden a feltámadt Krisztus dicsőségét hirdeti benne, s külön ünnepi énekkel (sequentia) hódol a győzelmes király, az Úr Jézus Krisztus előtt.

A szenteltvizzel való meghintés a húsvéti időben.

Láttam a vizet*, mely a templom jobbjáról csergedezett. Alleluja: és mindazok, kikre hullott, üdvözültek s mondani fogják: Alleluja, alleluja. (Zsolt 117. i.) Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert irgalma örökkévaló. ℣. Dicsőség. Láttam a vizet, mely ...

Vidi aquam *egrediéntem de templo, a látere dextro. Alleluja: et omnes, ad quos pervénit aqua ista, salvi facti sunt, et dicent: Alleluja, alleluja. (Ps. 117. i.) Confitémini Dómino, quóniam bonus, quóniam in saeculum misericórdia ejus. ℣. Glória Patri. Vidi aquam egredientem.

Ezután a] pap meghinti szenteltvízzel a népet, majd énekli:

℣. Mutasd meg, Uram, nekünk irgalmasságodat. Alleluja.

℟. És szabadításodat add meg nekünk. Alleluja.

℣. Osténde nobis Dómine misericordiam tuam. Alleluja.

℟. Et salutáre tuum da nobis. Alleluja.

A többit ugyanúgy mondja, mint virágvasárnapon. (217. old.)

A szentmise.

Bevonulásra. (Zsolt. 138, 18, 5-6.)

eltámadtam és íme, veled vagyok: alleluja. Felettem tartod kezedet, alleluja: tudásod csodálatos előttem, alleluja, alleluja. (Zs. 138, 1, 2.) Uram, te megvizsgáltál és ismersz engem: tudod, ha leülök és ha felkelek. ℣. Dicsőség az Atyának és Fiúnak.

Könyörgés. Isten, ki a mai napon Egyszülötted által a halált legyőzted és az örökkévalóság kapuját számunkra megnyitottad: fogadásainkat, melyeket előző kegyelmeddel te sugalltál, segítő kegyelmeddel kísérd. Ugyanazon a mi.

Szentlecke Szent Pál apostolnak a korintusiakhoz írt leveléből. (I. 5, 7-8.)

Testvérek: El a régi kovásszal, hogy új tésztává legyetek, aminthogy kovásztalanok vagytok! Mert a mi húsvéti bárányunk, Krisztus, megöletett. Üljünk tehát ünnepet, de ne régi kovásszal, sem rosszaság és gonoszság kovászával, hanem egyenes lelkület és igazság kovásztalanságával.

Átvonulásra. (Zsolt. 117, 24, 1.) Ez az a nap, melyet az Úr megszabott, ujjongjunk és vigadjunk rajta! ℣. Magasztaljátok az Urat,

Introitus. (Psalm. 138, 18, et 5-6.)

esurréxi, et adhuc tecum sum, allelúja: posuísti super me manum tuam, allelúja: mirábilis facta est sciéntia tua, allelúja, allelúja. (Ps. ibid., 1-2.) Dómine, probásti me, et cognovísti me: tu cognovísti sessiónem meam, et resurrectiónem meam. ℣. Glória Patri.

Orátio. Deus, qui hodiérna die per Unigénitum tuum, aeternitátis nobis áditum devícta morte reserásti: vota nostra, quae praeveniéndo aspíras, étiam adjuvándo proséquere. Per eúmdem Dóminum nostrum Jesum Christum.

Léctio Epistolae beáti Pauli Apóstoli ad Corínthios. (I. 5, 7-8.)

Fratres: Expurgáte vetus ferméntum, ut sitis nova conspérsio, sicut estis ázymi. Étenim Pascha nostrum immolátus est Christus. Itaque epulémur: non in ferménto véteri, neque in ferménto malítiae, et nequítiae: sed in ázymis sinceritátis, et veritátis.

Graduale. (Psalm. 117, 24 et 1.) Haec dies, quam fecit Dóminus: exsultémus, et laetémur in ea. ℣. Confitémini Dómino, quóniam bonus:

mert jó, mert irgalma örökkévaló.

Alleluja, Alleluja! ℣. (Kor. I. 5, 7.) A mi húsvéti bárányunk: Krisztus megöletett.

Ünnepi ének. A húsvéti áldozatnak zengjenek dicséretet a keresztények.

A Bárány juhokat váltott meg, és a bűnnélküli Krisztus kibékítette az Atyával a bűnösöket.

Csodálatos viadallal megvívott az élet és a halál: és az élet meghalt vezére uralkodik élve.

Mondd el nekünk, Mária: Mit láttál az úton?

Láttam az élő Krisztus sírhelyét s a Föltámadtnak dicsőségét.

Az angyali tanukat, a szemfedőt s a ruhákat.

Föltámadt Krisztus, én reményem: Galileába, előttetek mégyen.

Tudjuk Krisztusról, hogy valóban föltámadt halottaiból: győzelmes Királyunk: te irgalmazzál minékünk. Amen. Alleluja!

✠A szent evangélium szakasza Szent Márk szerint. (16, 1-7.)

Az időben: Mária Magdolna és Mária, Jakab anyja és Szalome illatszereket vásárolának, hogy elmenvén, megkenjék Jézust. És korán reggel a hét első napján a sírhoz menének napfelkeltekor. És monquóniam in saeculum misericórdia ejus.

Allelúja, allelúja. ℣. (1 Cor. 5, 7.) Pascha nostrum immolátus est Christus.

Sequentia. Víctimae pascháli laudes immolent Christiáni.

Agnus redémit oves: Christus ínnocens Patri reconciliávit peccatóres.

Mors et vita duéllo conflixére mirándo: dux vitae mórtuus, regnat vivus.

Dic nobis, María, quid vidísti in via?

Sepúlcrum Christi vivéntis: et glóriam vidi resurgéntis.

Angélicos testes, sudárium, et vestes.

Surréxit Christus spes mea: praecédet vos in Galilaeam.

Scimus Christum surrexísse a mórtuis vere: tu nobis, victor Rex, miserére. Amen.

Allelúja.

✠Sequéntia sancti Evangélii secúndum Marcum. (16, 1-7.)

In illo témpore: María Magdaléne, et María Jacóbi, et Salóme emérunt arómata, ut veniéntes úngerent Jesum. Et valde mane una sabbatórum. véniunt ad monuméntum, orto jam sole. Et dicébant ad ínvicem:

dák egymás közt: Ki hengeríti el nekünk a követ a sírbolt ajtajából? Odatekintvén pedig, láták, hogy a kő el van hengerítve. Mert igen nagy vala. És bemenvén a sírboltba, egy ifjút látának ülni jobbkéz felől, hosszú fehér ruhába öltözve, és megrémülének. Az pedig mondá nekik: Ne féljetek! A megfeszített názáreti Jézust keresitek; feltámadott, nincs itt: ímhol a hely, ahová tették őt. De menjetek, mondjátok meg tanítványainak és Péternek, hogy előttetek megyen Galileába, ott majd meglátjátok őt, amint mondotta nektek.

Quis revólvet nobis lápidem ab óstio monuménti? Et respiciéntes vidérunt revolútum lápidem. Erat quippe magnus valde. Et introeúntes in monuméntum vidérunt júvenem sedéntem in dextris, coopértum stola cándida, et obstupuérunt. Qui dícit illis: Nolíte expavéscere: Jesum quaeritis Nazarénum, crucifíxum: surréxit, non est hic, ecce locus ubi posuérunt eum. Sed ite, dicíte discípulis ejus, et Petro, quia praecédit vos in Galilaeam: ibi eum vidébitis, sicut dixit vobis.

Felajánlásra. (Zsolt. 75, 9-10.) A föld megrendült és elcsöndesedett, mikor az Isten ítéletre kelt, alleluja.

Offertorium. (Psalm. 75, 9-10.) Terra trémuit, et quiévit, dum resúrgeret in judício Deus, allelúja.

Csendes imádság. Fogadd el, kérünk, Urunk, ez adományok felajánlásával együtt néped könyörgését, hogy azok a húsvéti misztériumokban megszentelve a te közreműködéseddel számunkra az örökkévalóság eszközeivé váljanak. A mi.

Secreta. Súscipe, quaesumus, Dómine, preces pópuli tui cum oblatiónibus hostiárum: ut paschálibus initiáta mystériis, ad aeternitátis nobis medélam, te operánte, proficiant. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Prefáció a húsvéti, 359. l.

Áldozásra. (Kor. I. 5, 7-8.) A mi húsvéti Bárányunk: Krisztus megöletett, alleluja: Üljünk tehát ünnepet az egyenes lelkület és igazság kovásztalanságával, alleluja, alleluja, alleluja!

Communio. (1 Cor. 5, 7-8.) Pascha nostrum immolátus est Christus, allelúja: ítaque epulémur in ázymis sinceritátis, et veritátis, allelúja, allelúja, allelúja.

Áldozás utáni imádság. Szeretetednek lelkét öntsd belénk, Urunk, és tedd kegyelmeddel együttérzőkké azokat, akiket a húsvéti szentségekkel tápláltál. A mi Urunk.

Postcommunio. Spíritum nobis, Dómine, tuae caritátis infúnde: ut, quos sacraméntis paschálibus satiásti, tua fácias pietáte concórdes. Per Dóminum... in unitáte ejúsdem.

TARTALOM.

Oldal

Hogyan kell használnunk ezt a könyvet? 3

I. rész:

A nagyhét zsolozsmái.

Imádság a zsolozsma előtt 5
Imádság a zsolozsma egyes részei előtt 5
Imádság a zsolozsma után 7

A virágvasárnap zsolozsmája.

Matutinum 8
Laudes 32
Prima 43
Tertia 53
Sexta... 59
Nona... 64
Vesperás... 69
Completorium 77

A nagycsütörtök zsolozsmája.

a) Nagyszerdán délután:
Matutinum... 87
Laudes 115
b) Nagycsütörtökön:
Prima 125
Tertia 126
Sexta 126
Nona 126
Vesperás 126
Completorium 132

A nagypéntek zsolozsmája.

a) Nagycsütörtök délután:
Matutinum... 132
Laudes 160
b) Nagypénteken:
Prima, Tertia, Sexta, Nona... 167
Vesperas 167
Completorium 167

A nagyszombat zsolozsmája.

a) Nagypéntek délután: Oldal
Matutinum... 167
Laudes 187
b) Nagyszombaton:
Prima, Tertia, Sexta, Nona... 192
Vesperás 192
Completorium 193

A húsvétvasárnap zsolozsmája.

Matutinum... 194
Laudes 203
Prima 210
Tertia 211
Sexta 212
Nona 212
Vesperás 213
Completorium 215

II. rész.

A nagyhét szentmiséi és szertartásai.

Virágvasárnap:

1. A szenteltvízzel való meghintés 217
2. A barkaszentelés... 217
3. A körmenet 225
4. A szentmise 228

Nagycsütörtök:

1. A szentmise 246
2. Oltárfosztás 253
3. Lábmosás 256
4. Az olajszentelés 259

Nagypéntek:

1. A hittanulók ősi miséje... 272
2. Hódolat a kereszt előtt... 288
3. A csonka mise. (Az áldozás) 293

Nagyszombat:

I. A feltámadás jelképei 295
1. A tűzszentelés... 295
2. Az új világosság 297
3. A húsvéti gyertya 297

Oldal

II. A keresztség ünnepélyes kiszolgáltatása 302
1. A 12 olvasmány 302
2. A keresztkút megáldása... 329
3. A keresztelés 335
III. Az ünnepélyes szentmise 338
IV. A feltámadási szertartás 343

A szentmise rendje 346

Húsvétvasárnap.

1. A szenteltvízzel való meghintés 375
2. A szentmise 376

Magyarországon

a Szent Szertartások Bizottságának 1896. július 6-án kelt engedélye alapján:

Nagypénteken a pápáért való könyörgés után (285. lap, a csillaggal jelölt helyen) közbeszúrjuk:

Könyörögjünk a legdicsőségesebb apostoli királyért N.-ért is, hogy a mi Urunk Istenünk adjon neki a kormányzásban segítő bölcseséget, mellyel a reá bízott népet teljes igazságban és szentségben kormányozza az Isten dicsőségére, s a mi örök békességünkre.

Könyörögjünk. ℣. Hajtsunk térdet. ℟. Álljatok föl!

Mindenható örök Isten, ki minden országon örök hatalommal uralkodol, tekints kegyesen Magyarországra, hogy a király igazságosan uralkodjék, a nép pedig hűségesen engedelmeskedjék és így a te neved dicsőségére és az ország nyugalmára közös bugalommal szövetkezzenek. A mi Urunk. ℟. Amen.

Orémus et pro gloriosíssimo Rege Apostólico N.., ut Deus et Dóminus noster det illi sédium suárum assistrícem sapiéntiam; qua pópulum sibi commíssum gubérnet, in omni justítia et sanctitáte, ad divínam glóriam et nostram perpétuam pacem.

Orémus. ℣. Flectámus génua. ℟. Leváte.

Omnípotens sempitérne Deus, qui regnis ómnibus aetérna potéstáte domináris: réspice ad Hungáricum benígnus Regnum; ut et Rex juste imperándo, et populus fidéliter oboediéndo, ad glóriam tui nóminis et Regni tranquillitátem unánimi piétáte conspírent. Per Dóminum. ℟. Amen.

Nagyszombaton a pápáért való könyörgő szavak után (301. lap, a csillagal jelölt helyen) közbeszúrjuk:

Tekints egyszersmind a mi buzgó apostoli királyunkra N.-re, s vezesd őt, Isten, előre ismerve szándékait, kegyességednek és irgalmasságodnak kimondhatatlan ajándékával az örök béke nyugalmára és az égi győzelemre egész népével együtt. Ugyanazon a mi Urunk. ℟. Amen.

Réspice étiam ad devotíssimum Regem Apostólicum nostrum N. cujus tu, Deus, desidérii vota praenóscens, ineffábili pietátis, et misericórdiae tuae múnere, tranquíllum perpétuae pacis accómmoda: et caeléstem victóriam cum omni pópulo suo. Per eumdem. ℟. Amen.